

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

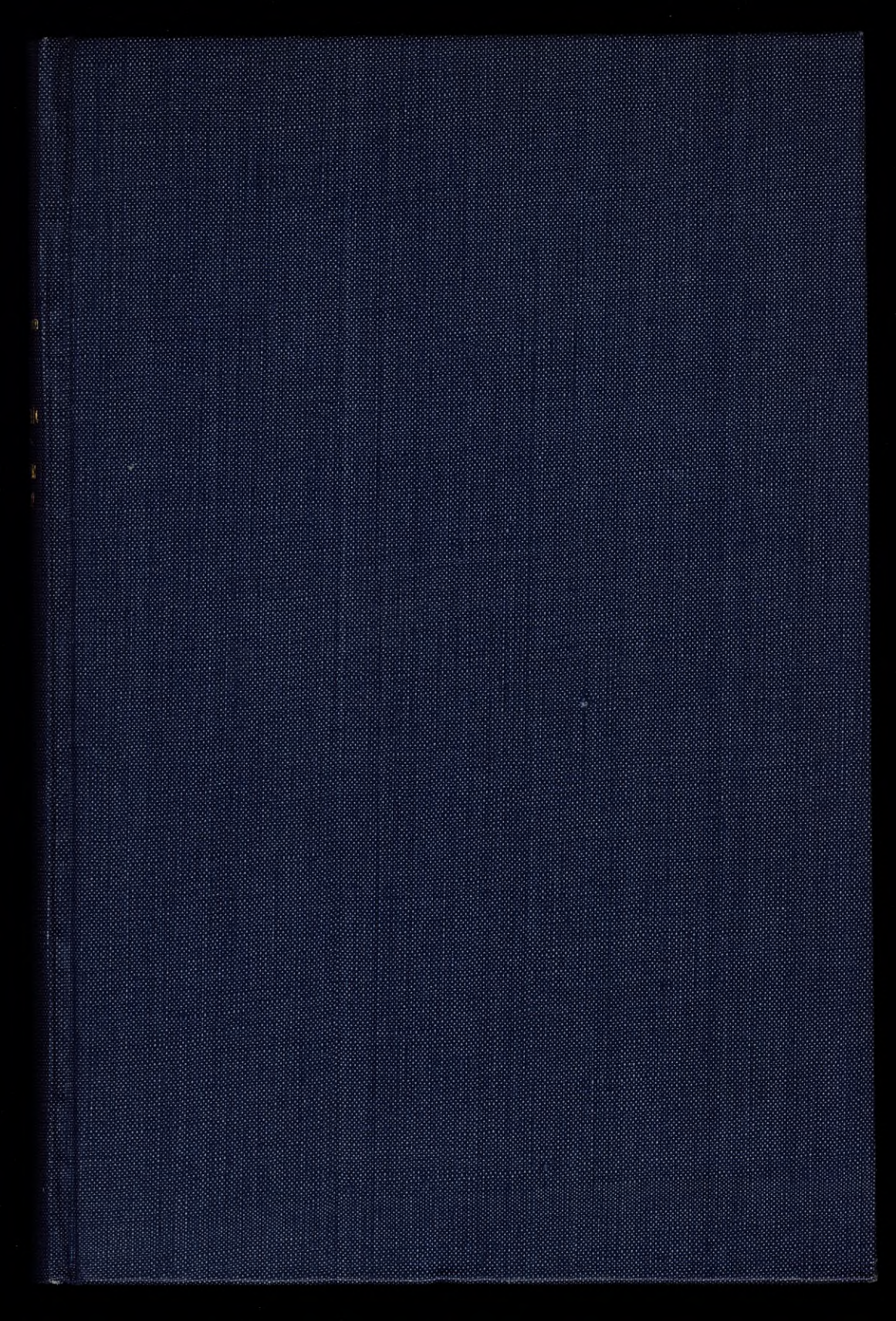
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

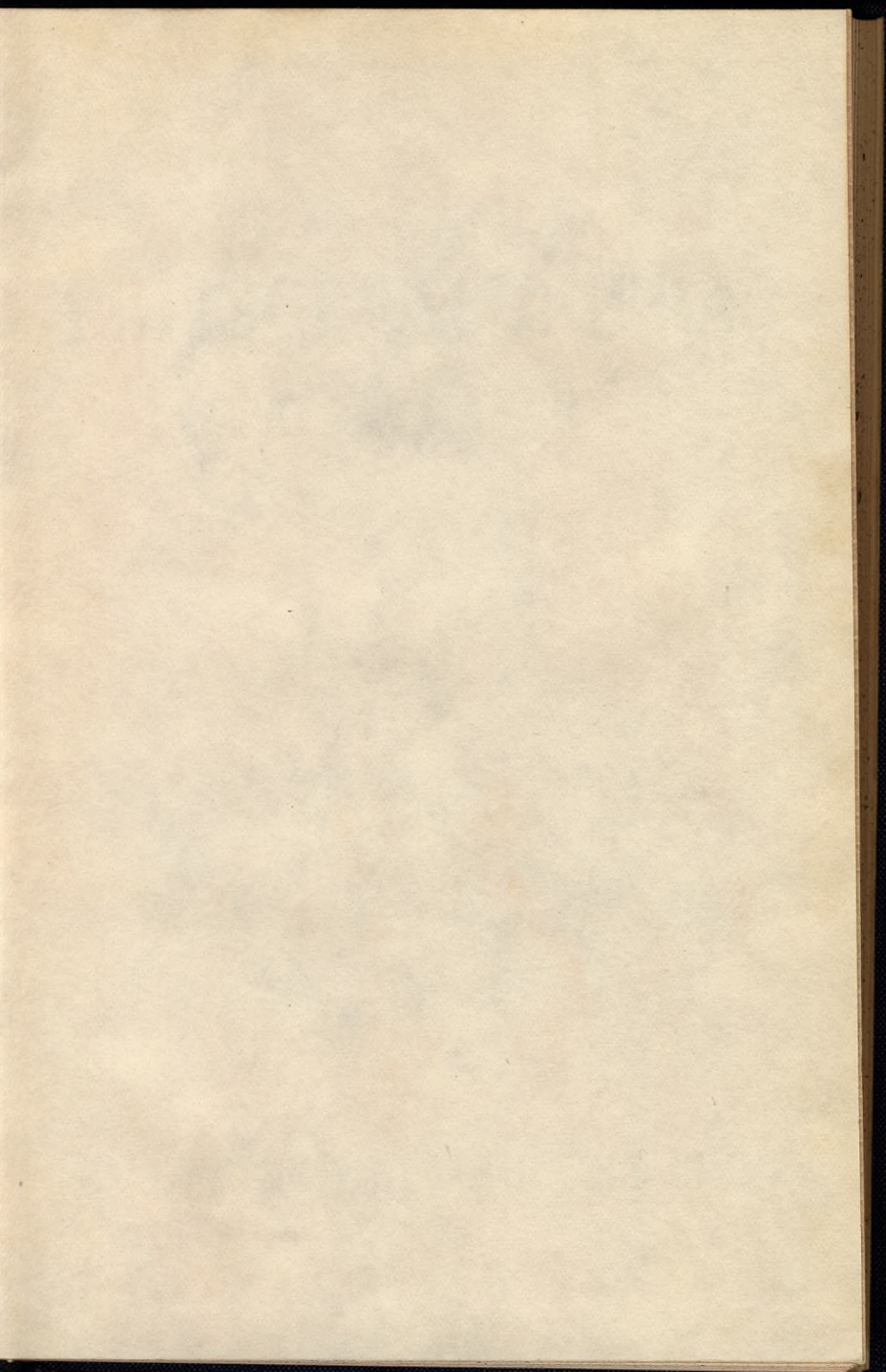

Allmänna Sektionen

Litt.

Sv.

29

594

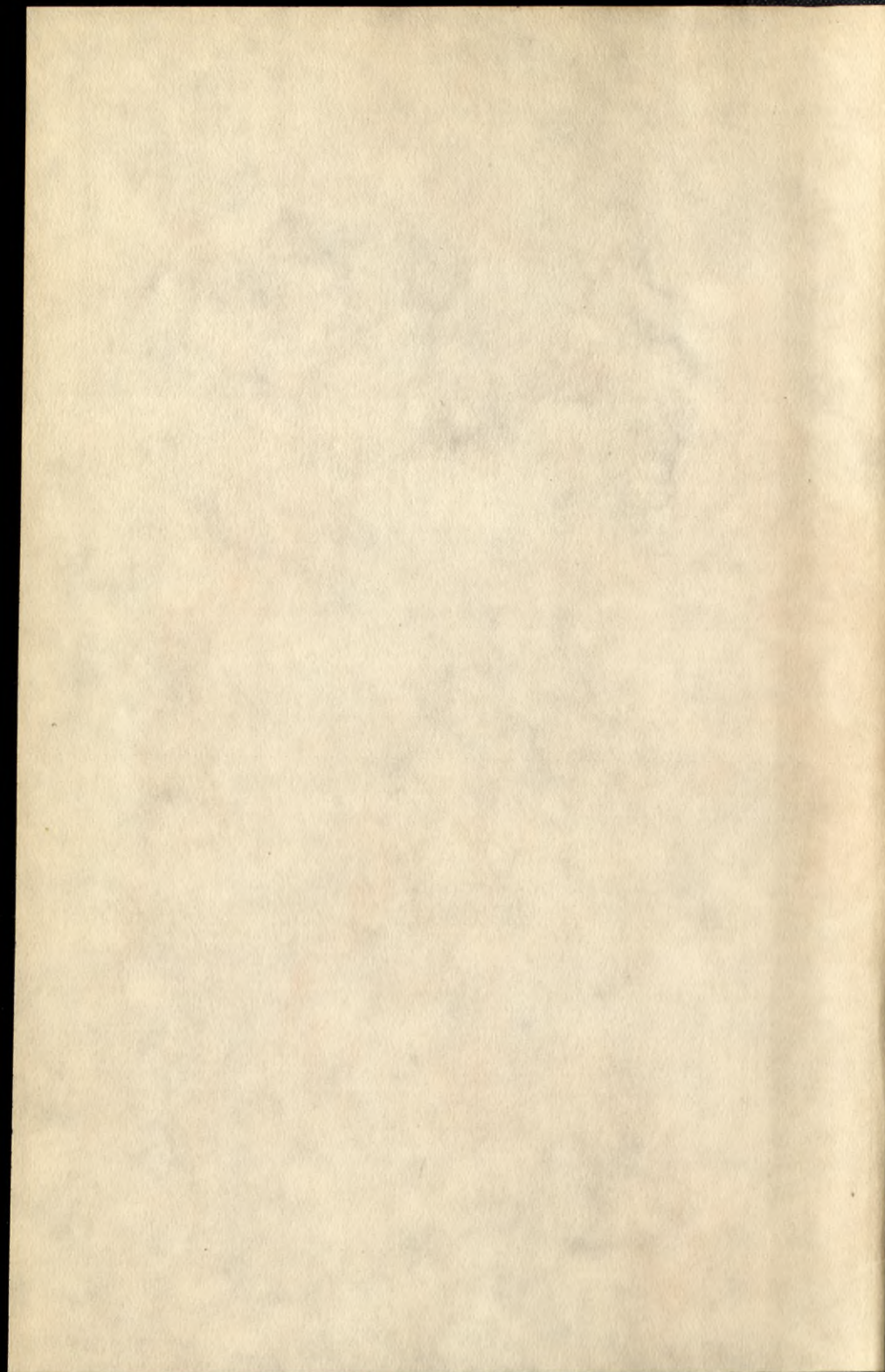
DEN GAMLE
POLISGEVALDIGERNS
BERÄTTELSE.

~~~~~  
BILDER  
UR  
HELSINGFORS-LIFVET

TECKNADE  
AF  
V. PETTERSSON.

~~~~~  
FÖRSTA SAMLINGEN.

—————
HELSINGFORS 1884.
G. W. EDLUND,
FÖRLÄGGARE.

Linn
501

DEN GAMLA POLISGEVALDIGERNS BERÄTTELSE

BILDER UR HELSINGFORS-LIVET

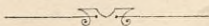
29
594

DEN GAMLE
POLISGEVALDIGERNS
BERÄTTELSE.

~~~~~  
BILDER  
UR  
HELSINGFORS-LIFVET

TECKNADE  
AF  
V. PETTERSSON.

~~~~~  
FÖRSTA SAMLINGEN.

HELSINGFORS 1884.
G. W. EDLUND,
FÖRLÄGGARE.

DESSA

POLISSTYRELSEN

BERRÄTTARE

STEN

HELSINGFORS-LIVET

HELSINGFORS,
HUFVUDSTADSBLADETS TRYCKERI,
1884.

Till Läsaren.

Det är „på fleras begäran“, som dessa bilder ur Helsingfors-lifvet framträda i bokform, efter det desamma ingått i Hufvudstadsbladets spalter under de trenne senast förflutna åren.

Undertecknad, som upptecknat Gevaldigerns berättelser, vågar sålunda sända ut dem äfven i detta skick, i förhoppning att de enkla hvardagshistorierna ej skola blifva alltför strängt bedömda af publiken och kritiken.

Han var ju så anspråkelös i sitt uppträdande, den gamle Gevaldigern. Hans berättelser äro också anspråkelösa bilder ur folkets lif, sådant det gestaltade sig för honom i dessa kretsar, der han lefde och rörde sig.

Röner förevarande samling någon välvilja, kommer en ny sådan att se dagen något följande år.

V. P—n.

Innehåll:

	Sid.
Gevaldigern sjelf	1.
Far och dotter	23.
Fiskarflickan	83.
„I nöd och lust“	101.
Störd och återvunnen julfrid	212.
Oärligt spel	221.
De bruna ögonen	292.
„Stackars Mimmi“	319.
„Grefvinnan“	372.
Petersburgskan	388.

Gevaldigern sjelf.

Han hade i omkring tio års tid kallat sig „tjenstevrak“ och åtnjöt en liten pension, som af honom benämndes „stadens nådemedel“, hvilken pension alls ej var rundligare tilltagen, än att den jemnt och nått förslog till anskaffandet af föda för hans kära „Pass opp“ — en kortbent, lomhörd och argsint hundracka, hvilken ständigt befann sig på misshumör och som visade en synnerlig antipati emot skolpojkar och ryske soldater. „Pass opp“ var således den egentlige pensionstagaren, men hvaraf lefde då den gamle gevaldigern sjelf?

Han var ett födgeni, och bland genialiske personligheter på alla möjliga områden torde väl icke många haft det bättre arrangeradt för sig, än gevaldigern, hvilken råkade vara klippt och skuren till skrädare, född musiker och alls ej illa i egenskap af ordningens upprätthållare i staden Hel-singfors.

Hans salig farsgubbe hade i tiden varit en riktig mästare i den ädla konsten att tillverka syrtuter och byxor, utom det att han gjort sig känd för att vara en ganska aktningvärd fiolvirtuos, under den tid han tillhörde stadsmusikkapellet i Borgå. Och denne musikaliske skrädare hade vid ganska tidig ålder satt stråken i ena handen och nålen i den andra hos den förhoppningsfulle sonen, emedan den hedersmannen engång fått i sinnet, att sonen antingen skulle bli en musiker

af första rangen — en annan Paganini, ingenting mer och ingenting mindre — eller också skulle han bli en skräddare, sådan det icke gafs någon mera ansedd ens på Stora Morskoi i Petersburg, utanför hvars fina våning en gyllene skylt skulle prunka, hvarpå med alnshöga bokstäfver ordet „Tailleur“ nödvändigt borde finnas. Gevaldigerns salig pappa hade nemligen lärt ut i Petersburg, och därför hade han så noga reda på, hvad som erfordrades, då det skulle vara riktigt fint och nobelt.

I gevaldigerns ungdomstid lefde musikens idkare icke alls på någon grönare qvist, än sådana göra det i våra dagar. Det ledsamma inträffade äfven, att den förhoppningsfulle fiolvirtuosen straxt efter sitt intåg i Helsingfors fick lof att ge sitt högtrafvande musiksvärmeri på båten, för att i stället klifva upp på verkstadsbordet hos mästern Palmqvist.

Litet oroligt till sinnes, som han var, hände det dock att han snart nog förlorade smaken äfven för det stillasittande lifvet i skräddareverkstaden. Derfor skaffade han sig en öfverkonstapels- eller gevaldigerssyssla vid polisen, begagnande det vällofliga skrädderiet endast och allenast som ett slags „firabel“ på lediga stunder, likasom han idkade musik blott för sitt nöjes skull eller då han var engagerad att sätta lif i benen vid en eller annan tillställning af det gladare slaget.

En polisgevaldiger var för fyratio å femtio år tillbaka icke heller „mors minsta gris“, som man säger; ty utom det, att han hade stadens lugn och väl anförtrödt i sina viktiga händer, var det dessutom alldeles nödvändigt för honom att vara skrifkundig, hvilket icke var någon ringa sak i den gamla goda tiden.

Då jag egde lyckan att göra gevaldigerns bekantskap, hade han, som sagdt, redan varit „tjenstevrak“ i tio års tid; men så hade han också sina sextio år på nacken, och det var vackert så! Den lilla pension, han åtnjöt, var en sådan slags dusör, som man fann vara tillräcklig nog för honom, den på sophögen bortkastade gamla qvasten, med hvilken man i 25 års tid sopat rent och det i all slags väderlek och i alla möjliga vinklar och vrår. Men saken var den, att man måste

vara någonting „bättre opp“ än gevaldiger, för att „för trogen och oförvitelig tienst“ komma sig till hela lönen i pension och en „prennika“ på köpet, om man också sedan gjort hundra procent mindre nytta här i världen än en sådan.

Men gevaldigern var ett födgeni, och han var nöjd med sin lott, arbetande i sitt anletes svett både med nålen och med fiolen. De finaste „lejonhudar“ kunde han ej mera åstadkomma, dertill var han redan för gammal och svagsynt, men han kunde vända rockar åt fattige studenter, sy buldansbyxor åt murare och timmermän, och af vördig pastorsns kapprock kunde han snillrikt nog skapa skoltröjor för ett halft dussin af dennes „slitvargar.“ Och huru han knogade, alltid kom han sig till någon femtio kopek om dagen äfven genom det anspråkslösa skradderiet. Men musiken var och förblef hans förnämsta inkomstkälla, ty hans fiol skulle alltid vara med. Hade man „assemble“ i societetshuset och „flottska musiken“ råkade vara upptagen på annat håll, sammanskrapade man en orkester så godt man kunde, och då skulle naturligtvis musikern-skräddaren-gevaldigern medverka. Hade Sofi Åhrstedt „maskeradbal för anständigt klädda personer i Hans Excellens Generalen och riddaren Thesleffs stenhus vid stortorget“, kunde gevaldigern icke gerna undvaras. Hade den gladlynte balarrangören Granberg en af sina treffiga maskeradbaler i löjtnant Smedbergs gård vid Elisabethsgatan eller „allmän bal“ i Sällströmska gården, då skulle gevaldigern för sin del bjuda till att sätta lif i spelet. Dessutom gafs det så många andra små „picknicker“ och glada tillställningar, der han i egenskap af musiker skulle vara med på ett hörn. Han var också nöjd med att få spela för hvem och för hvilka det än gällde, ty han hörde ej till de sjelfförgudande artisternes antal. Stundom hände det, att han kom direkte från borgmästarens familjetillställning, för att begifva sig öfver gården till bagarestugan, der borgmästarens tjensteandar hade arrangerat en liten bjudning med dans.

Åren hade med omild hand knuffat gevaldigern i nacken, ty han var ej så litet framåtlutad; hade han ej varit det, skulle man ingalunda fått antaga honom vara så långt till åren kommen, som han egentligen ändå var. De friskaste ro-

sor prydde hans fylliga kinder, det tjocka håret och det sträfva bockskägget hade ej ännu grånat, och han rörde sig med en vigör, som blott är den tjuguarige ynglingen egen, hvarföre epitetet „den gamle pojkvaskern“, hvilket han gaf sig sjelf, nog kunde vara lämpligt valdt. Men att hans ögon blifvit svaga i förtid, det grämde honom mycket. Han begagnade nog brillor vid arbetet och under musicerandet och skulle alldeles ej kommit till rätta utan dessa, men på gatan ville han ej begagna dylika „spättbågar“, såsom han kallade dem, och därför gick han också som i en ständigt dimma. Vid polisen hör det visserligen till saken att ha att göra med kunder, som befinna sig i dimman, men man vill ogera ha „dimfigurer“ bland tjenstemännens antal, och just med anledning deraf hade gevaldigern nödgats lägga in om afsked.

Gevaldigern och den ständigt vresiga „Pass opp“ voro de sätaste vänner i verlden. Äfven jag egde lyckan — åtminstone näst „Pass opp“ — att vara afhållen af gubben, hvilken egde vänner och bekanta i alla möjliga vinklar och vrår af staden. Han kunde dock ej på något mera intimt sätt sägas vara fästad vid någon annan, än just vid oss båda.

Jag var på den tiden en femton års pojkfyr, som på lediga stunder gerna sprang på gubbens ärender, blott för att sedermera under en eller annan lång vinterafton derinne i gevaldigerns enkla bostad vid Badhusvägen ega lyckan att få höra honom berätta sannsagor ur Helsingforslifvet i hans ungdomsdagar. Han hade ett makalöst godt minne, den gamle gevaldigern. Han berättade väl och gerna; ja, det tycktes verkligen vara ett lifsvilkor för honom att få öppna sitt hjerta, att få röra på tungan, och detta isynnerhet om man råkade vidröra förhållanden under tider, som gått.

Endast till mig hade han förtrott ett och annat ur sitt eget enkla lifs historia, hvaraf bland annat framgick, att han i sina yngre dagar trenne gånger varit kär. Tre gånger hade han äfven friat, och vid tvenne af dessa tillfällen hade han fått korgen — sorgligt nog.

Under antagandet, att gevaldigerns giftermålsplaner och äfventyr åt detta håll i någon ringa mån kunna intressera,

vill jag, innan jag tager ihop med de öfriga berättelserna, meddela dem i den ordning de förekommit i hans ödesdigra kärleksroman.

Frieriäfventyret n:o 1.

Då gevaldigersämnet, uppeggadt af kära pappas paganini-funderingar och speglande sig i sina egna gyllene luft-slott, med hurtigt mod företog resan från Borgå till Helsingfors, hände det sig, att han på Wekkoski gästgifveri kom att förgäpa sig i en liten jänta, gästgifvarens egen unga dotter, hvilken var nästan lika tjock som lång, lika röd till anlete och händer som gårdsgrinden och lika flitig och stor musikälskarinna, som en tysk harpspelerska någonsin kan vara det. Hon dunkade nemligen klavér, och det så att huset skakade; dertill sjöng hon „Mossbelupen hydda“ på ett så rörande sätt, att gästgifvaregårdens halfva tjog kattor blefvo narrade att stämma in i sången. Och det lättörda skräddare-musiker-hjertat stod snart i ljusan låga.

Den hurtiga flickan såg alls ej ogera uti den hygglige ynglingen med ljusbrunt polkahår och himmelsblå ögon en beundrare både af sitt eget värderade jag, likasom äfven af sin musikaliska talent, ty ingen menniska i världen hade heller derförinnan hviskat i hennes öra sådana makalösa söt-saker, som att hon, just hon, utförde musik som en himmelens engel -- och enligt gästgifvaredotterns uppfattning, borde sådana kunna spela klavér långt bättre än sjelfvaste kantorn, hennes mästare och lärare i den sköna konsten att klinka på ett dylikt instrument. Hon begynte egna den unge mannen en den mest hängifna, känslofulla beundran, hvilken hon trodde sig bäst kunna bevisa genom att, förutom de ömmaste blickar, servera honom med verkligt jättestora „ostsmörgåsar med kött på“, och detta ändå till ett sådant öfverflöd, att den musikaliske skräddaren efter ett par dagars vistelse i det gästvänliga huset såg sitt lilla rum förvandladt till matbod. Ja, han kunde knappast sitta eller ligga, bara därför

att smörgåsarne inkräktat alla för dessa ändamål behöfliga platser.

I alla fall lefde han godt på gästgifveriet, hvarför han, alldeles som hjälten Ulysses i forna tider, dag ifrån dag uppskjöt med afresan.

Slutligen kom gästgifvaren att tänka, det icke allt kunde stå rätt till, eftersom den unge resanden tycktes trifvas så utomordentligt väl på stället, att han icke brydde sig om att fråga efter häst eller åkdon och ej ens gjorde den ringaste min af att ämna resa sin kos. Den eljest lugne hästkarlen företog sig då att göra sig underrättad om, huru det riktigt stode till med den musikaliske resenären och dennes resplaner.

I resandens rum blef gästgifvaren vittne till en ganska treflig, en högst romantisk situation, hvilken likväl hade en sådan egendomlig verkan på den ohjelpigt prosaiske mannen, att dennes frodiga, rölliga anlete blef hvitare än välblekt lärft, och det af pur vrede.

Den unge resanden spelade fiol, under det han stod på knä framför gästgifvarens egen dotter, och i denna ställning utförde han en riktigt hjertnupen, ynkelig serenad af någon då ännu ofödd kompositör.

Det öfverlyckliga föremålet för hyllningen stod der med en kaffekopp i ena handen och en stor hvetebrödssmörgås i den andra, med af rörelse rödgråtna ögon, afvaktande det tillfälle, då det musikaliske föredraget skulle sluta, på det att hon ändtligen måtte få öfverbringa den musikaliske älskaren dessa i hennes tycke sköna och rara tacksamhetstrubuter.

Men nu uppträdde „den stränge fadern“ — alldeles såsom det tillgår i operan — men det var ord och inga visor, som flödade öfver hans vredgade läppar, ord, hvilka i den öfverraskade älskarens tycke visserligen doftade af stall, men som icke desto mindre hade den kraft och förunderliga verkan, att den musikaliske älskaren fick något brådtom att stiga upp från sin knäböjande ställning. Brådtom hade han äfven att komma ut ur rummet, ty gästgifvarfar sörjde nog för, att han ej fick tillfälle till alltför långa funderingar dervidlag. Aldrig har man heller sett en resande blifva mera fermt betjenad, än gevaldigersämnet blef det den gången; ty hans

tarfliga pick och pack, det han medförde från Borgå, var i en handvändning placeradt i kärnan, och alldeles detsamma hände sig med dess egare, — allt detta utan att löftet om „dubbla drikspenningar“ behöfde ifrågakomma.

Då den unge mannen sedan körde förbi den älskades fönster, fick han från hennes jungfrubur höra ett förfaseligt dunkande på klavéret; han fick vidare höra en afskedssång, föredragen under de ljudeligaste snyftningar, så hjertängslig, så själsskakande, att hans klena figur begynte hoppa upp och ned på kärnsätet, — alltför noga kan dock ej bestämmas, om möjligen de på landsvägen befintliga kullerstenarne varit behjelpiga dervid.

Gästgifvaren stod på gårdsplanen och vinkade på ett egendomligt sätt farväl till honom förmedelst en bastant knölpåk, under det han med en så litet vänlig och ljuflig stämma som möjligt ropade: „Farväl, landsvägsmusikant! Farväl, matfriare!“ Och hela hållkarlsbesättningen, från den minste till den störste, hade samlat sig på gården, der det goda folket räckte „lång näsa“ samt grinade och flinade värre än solvargar, — allt på vår olycklige älskares bekostnad.

Sälunda slutade gevaldigerns första frieri. I hans inre sved och gäste det af förtrytelse öfver att man vågat behandla honom, den blifvande Paganini, på ett sådant rent af oförskämdt sätt. Den unge mannen tröstade sig emellertid dermed, att han, sedan han äntligen en gång hunnit skapa sig ett stort och frejdadt namn såsom musiker, han då återgen skulle uppträda på gästgifveriet, för att äntligen riktigt qvåsa till de stackars människorna, hvilka vid ett visst tillfälle icke förstått att på hyggligt sätt bemöta en uppåtgående stjärna på konstens himmel.

Hade han dock, innan det fatala frieriäventyret i gästgifvaregården, blifvit i tillfälle att taga kännedom om dessa fru Anna Maria Lenngrens vackra och välmenande varningsord för ungarlar:

„Du yngling, som vid frieri
Uti ditt val vill lycklig bli,
Lär rätta dina fel af mina:

Vänd traxt din håg från flickan bort,
 Om hon är brunögd, tjock och kort,
 Med näsan af den hvassa sort
 Och sjunger gällt och heter — Stina“;

så hade han troligen icke kommit att blifva invecklad i ett dylikt äfventyr, hvilket skulle sluta på ett för honom så försmädligt sätt; nej, då hade han troligen rest „värdshus förbi“, i stället för att stanna på det olycksaliga Wekkoski. Då hade han i stället sjungit:

„Hej hoppsan! lika godtsan;
 Inte gifter jag mig än så brådsan“.

Frieriäfventyret n:o 2.

Gevaldigerens andra uppträdande i egenskap af friare aflöpte ej just på något lyckligare sätt än det första. Denna andra märkliga händelse inträffade straxt efter det han fått lof att packa in alla högtrafvande tankar på ett musikaliskt mästerskap, för att i stället begynna fundera på mästerskap i det vällofliga skraddareyrket.

Det råkade hända, att mamsell Wahllund derborta i Kajsaniemi värdshus i Sällskapsträdgården — såsom denna vår gamla, rara park på den tiden äfven kallades — skaffat sig en verklig sötunge till Hebe innanför disken. Den unga flickan var svenska. Hon såg bra ut, så tyckte åtminstone den unge skraddaregesällen, fastän många andra påstodo, att hon var som folk mest äro det samt att hon var fjäsad och beundrad endast och allenast därför, att hennes vagga stått derborta på andra sidan om Bottenhafvet, och för det att hon var liflig och yr, kunde skratta när som andra greto och gråta när som andra skrattade.

I alla fall skådade Helsingfors ungherrar just ej uppåt väggarne, när den svenska flickan visade sitt glada anlete,

tvärtom vändes deras ögon vanligen i riktning med alla hennes graciösa rörelser, alldeles som om den unga svenskan varit en magnet, utrustad med en utomordentlig dragningkraft.

Det var en påskmorgon, då vår musiker-skräddare för första gången såg den täcka Blenda — hon var född i Blekinge, och flickorna från den der svenska bygden heta mest Blenda, åtminstone straxt efter det de lemnat hemnets härd, om också aldrig derförinnan; ty att komma ut i verlden med de simpla, enfaldiga namnen Stina, Brita, Greta eller någonting dylikt — usch då! det hade ju rent af varit en skandal och hade möjligen lagt öfverstigliga hinder i vägen för den fagra tärnans hela framtida lycka och välfärd.

Nämnas bör, att den unge skräddaregesällen icke såg så illa ut i sina fänriksår, och när han dertill var uppsprättad i cylinderhatt, i syrtut, försedd med den tidens snäfva ärmor, hvilka voro så väl tillsittande, att armarne uti dem stodo spända likt bågar längs sidorna, och försedd som han dertill var med dessa uppåtsträfvande, gigantiska sparrkragar och med en valkhalsduk, hvilken erfordrade ett par personers biträde, då densamma skulle placeras kring halsen, så var det helt naturligt att den unge mannen kunde kallas oemotståndlig i det täcka könets ögon. Det der visste den unge mannen nog sjelf, och af denna anledning var det, som han med ett visst sjelfförnöjdt leende betraktade sitt eget hedervärda jag i spegeln derinne i restaurationslokalen. Och då, just vid detta tillfälle, råkade skön Blenda med en skalkaktigt leende min sväfva förbi honom, så nära, att hennes fräsande styfkjortlar kommo i en betänkligt nära beröring med hans syrtutskjört — och bums var skräddaren magnetiserad, elektriserad. Han frågade nu, något tafatt och blygsamt, om han kunde bli serverad med en kopp kaffe. Och huru skulle han icke det? Hon drog nog försorg om, att han fick hvad han requirerade.

Händelsen fogade också så, att han kom att få vara nästan ensam med den sköna Blenda derinne i salongen, ty under den vackra morgonon höllo sig de öfrige gästerne ute på verandan, der de inmundigade sina kaffeportioner i Guds fria natur. Blenda skrattade och den unge skräddaren skrat-

tade med, åt hvad, det hade han nu icke sjelf reda på; men hvad som roade den skalkaktiga flickan, det hade hvarje annan menniska sett, utom han. Det var hans eget tafatta sätt och hans ömma, trånfulla blickar, som från hennes sida gáfvo anledning till det friska skrattet, dessa blickar, hvilka voro ämnade att uttrycka någonting ömt bedjande, någonting djupt till hjertat gående, men hvilka den unga flickan fann så mycket likna dem man understundom finner hos dessa stackars kräk af det bölande slaget, hvilka af slagtaren föras bort att aflifvas. Vidare roade henne det komiska sätt, på hvilket hans inmundigande af kaffet försiggick; ty dermed gick det icke alls skickligare till, än att han oftare placerade skorpan bredvid koppen, än inuti densamma, och att hela floder med brunt och godt Java-kaffe sökte sig väg ned längs hans ljusa benkläder, för att sedan än ytterligare breda sin dunkla slöja öfver hans fina lackerläders söndagsstöfflar.

Nu intrusade en skara muntra studenter under sång och nojs. Skön Blenda fick annat att göra än att skratta åt sin enträgne beundrare, och då fick också denne sistnämnde ögonen öppnade. Han kom till den sorgliga upptäckten, att kaffet, om man icke låter detsamma gå den gamla, bepröfvade vägen, hittar på att lemna bruna fläckar på ljusgrå benkläder. Han företog sig därför att skyndsamt marschera af hemåt, för att åter iordningställa sin något derangerade toilett.

Den påföljande natten sof den kärlekssjuke unge mannen oroligt som en bysiskandidat och drömde de allra befängdaste drömmar, sådana, att hans verkstads- och sofkamrater trodde honom vara sjuk eller rent af förryckt, då han natten igenom ropade „ack!“ och „o!“ fäktande med armar och ben, som om han varit utsatt för en den svåraste krampattack. Han drömde nemligen, att den sköna Blenda stod deruppe på verkstadsbordet, hvarifrån hon log emot honom så glädt, som blott hon kunde le; hon nickade och vinkade, uppmanande honom att klifva dit upp till henne — och det hade han naturligtvis så förinnerligen gerna gjort; men der satt gästgifvarens matfri-ska, musikaliska dotter på golfvet, hållande med sina knubbiga armar om hans smala ben, hvilka sålunda voro fjettrade som i ett skrufstäd. Gästgifvardottern sjöng derunder med sin

gråtmilda stämma — naturligtvis på melodin till „Mossbelu-
pen hydda“:

„Kommer ej i fråga
Att du flyr från mig,
Ty min kärlekslåga
Brinner jemt för dig!
Denna Blenda,
Denna slända
Uti dig ej alls är kär;
Du bör återvända
Medan tider är!“

Men skön Blenda såg så förföriskt älsklig ut, der hon befann sig på den högtuppsatta platsen, att den unge mannen arbetade som en akrobat, för att komma ifrån den efterhängsna gästgifvaredottern. Och just med anledning af dessa hans gymnastiska produktioner under sömnen kommo verkstadskamraterne till slutsatsen, att det vore illa deran med den stackarens helsa, hvarför man ruskade på honom med den människovänliga uppmaningen, att han borde taga sig en „malörtsdroppare“, preparerad af Falkmans hjertstyrkande, välkända „Aqua vitae“.

Följande dag leddes hans steg åter åt Kajsaniemi till, och äfven denna gång lyckades han få vara på tumanhand med den sköna Blenda. Älsklig och glad visade hon sig återigen emot honom, och allt mer och mer betagen blef han.

Han var som bortkollrad, den unge mannen, och dag ifrån dag blef han det allt mer. Den kärleksdruckne skräddaregesällen egde på den tiden något litet sammansparadt, dels af det han ärft efter fadern, hvilken funnit för godt att gå till en bättre verld, dels hade han samlat något litet af sin arbetsförtjenst, då han under senare tiden lefvat sparsamt, som en rysk gatläggare, emedan han redan länge gått och rufvat på planen att bli „sin egen“. Nu hände det dock, att kistbottnen „slog läck“, såsom det heter på sjömansspråket, och ut ur kistan rullade den ena rubeln efter den andra, och i och med detsamma rublarne minskades, hände det märkliga,

att ringarne på skön Blendas fingrar ökades, ja till den grad, att den firade blekingskans små händer småningom blänkte i kapp med hvilken rik judinnas som helst, samt att hon småningom begynte sucka och knota öfver att ej vid födseln ha blifvit lyckliggjord med flera än fem fingrar på hvardera handen.

En afton sågs hon uppträda i glänsande siden derute på Tölö, der den söta Alina Frasa för tillfället bjöd till att kollra bort stadens ungherrar med sina sylfidiska „Pas de fleurs“. Den unge skraddaren egnade dock, otacksamt nog, knappt en enda beundrande blick åt den firade dansösen; han såg skön Blenda, han, och knappast någon annan.

I den vackra månskensaftonen återvände de unga tu med båt öfver Tölö viken till Kajsaniemi. Månen tycktes bliga så gladt och uppmuntrande ned till den kärllätne skraddaren, att denne nu, just nu, beslöt att öppna sitt öfverfulla hjerta, och det riktigt „på vid gafvel“; han hade nog förut sökt tillfälle dertill, men hittills ej lyckats förmå Blenda att lyssna till ett dylikt viktigt meddelande.

„Mamsell Blenda“, sade han, och han suckade så djupt, att roddaren i båten trodde, att någon af Magitos undervattensfyrverkeripjeser roat sig med att dyka upp ur sjön, för att puffa sönder båtens botten. „Mamsell Blenda, som jag nu snart är i tillfälle att bli min egen“, — han hade alldeles glömt, att han icke egde mera öfrigt af etableringspengarne, än hvad som ungefärligen behöfdes för att få löst ett någorlunda hyggligt pressjern — „så vill jag fråga, om jag vågar hoppas på lyckan att få se mamsell Blenda såsom värdinna i huset . . . det vill säga mästarfru“, tillade han icke så litet sturskt och skrytsamt.

„Hvad menar herrn? Det är väl inte fråga om giftermål heller?“ yttrade den glada flickan, mäktat förvånad, såsom det tycktes.

„Ja, nog hade jag tänkt som så, att . . . att . . . vi skulle gifta oss . . . ja, se jag menar då först, när som jag fått min egen verkstad i ordning“, sade han och såg henne så utesägligt ömt in i ögonen.

„Då skall jag berätta herrn, att jag inte kan med någon-
ting så tråkigt som giftermål. Att vara gift, fy då! Att nöd-
gas säga farväl åt alla nöjen, att aldrig mer bli beundrad och
afjäsad, att dagen lång få sitta i samma vrå, och kanske till
på köpet få vagga barn! Ha, ha, ha, ha!“

Hon skrattade så att det genljöd kring Tölö vikens
stränder.

„Nej, kära herrn“, fortsatte hon, „er väninna vill jag
nog gerna vara, men alls ingenting mer. Förstår herrn det?“

Båten lade i och med detsamma till vid Kajsaniemi
bryggan, och lätt och ledigt hoppade den glada skänkmam-
sellen upp på bron, räckande åt sin modstulne riddare han-
den med ett: „Adjö, herrn! Tack för treffigt sällskap! Glöm
inte bort att titta in, när herrn tittar ut!“

Roddaren fick en dålig tanke om det sällskap, han nyss
rott öfver från Tölö, då han märkte att den unge mannen
vandrade uppåt bron, utan att bry sig om att erlægga rodd-
legan. Roddaren skyndade emellertid efter honom, hvarvid
han på vanligt munvigt sätt ropade:

„Hör nu herrn, inte passar det att stjäla sig undan,
innan han betalt rodden! Jo, det är just fina herrar, som resa
i fruntimmerssällskap och som föra bud, kantänka, för att
sen komma och skoja hederligt folk!“

Och en mängd pojkfyrar, som vid tillfället befunno sig
på bron, stämde upp ett hurra på saken, ty de tyckte natur-
ligtvis alla att roddaren hade talat som en hel karl.

I alla fall betalade den olycklige älskaren roddlegan,
den han i tankarne alldeles hållit på att glömma, gifvande
fem kopek utöfver den egentliga legan, för att visa sig
„schangtil“ — för sista gången i sitt lif, såsom han inom sig
bedyrade, vid tanken på etableringspengarnes sorgliga ända-
lykt. Och så vandrade han modstulen hem till verkstaden.
Hvad han den natten drömde, har ingen menskelig varelse
fått kännedom om, men alltför behagliga måtte dessa dröm-
mar ändå ej ha varit.

Efter detta återupprepade nederlag i kärleksväg beslöt
han att ge alla tankar på qvinnor och på giftermål för den

och den, hvarför han återigen på allvar begynte knoga och arbeta, så att nålen brann het emellan fingrarne hos honom.

Frieriäfventyret n:o 3.

Ett par år efter det senast omtalade händelser passerat gick gevaldigern in vid polisen.

Det var alltså i egenskap af en dylik vigtig stadens tjänsteman han råkade ut för sitt tredje och sista kärleks- och frieriäfventyr.

Händelsen fogade nemligen så, att han bland sina på senare tider förvärfvade bekantskaper äfven räknade en ganska behaglig enka, hvilken ännu ej hunnit fråga efter priset på löständer, eller med andra ord kunde sägas befinna sig i ett så väl konserveradt skick som möjligt. Hon ansågs allmänt för att vara ganska „tät“, som man säger, fastän folk, som tagit till uppgift att blanda sig i andras affärer, pratade hit och dit om sättet för förvärfvandets af penningarne. Gevaldigern, som då och då sammanträffat med enkan hos vänner och bekanta, hade äfven fått kännedom om, att hon skulle ega en ganska nätt „myntsamling“.

Han sammanträffade en afton med den frodiga enkan på en bal i kakelugnsmakar Andstens salong i Gloet, der hon befann sig, utstyrd i siden och sammet, med de friskaste rosor på kinderna och med förbleknade konstgjorda rosor i håret. Huru gevaldigern tänkte och huru han funderade, kom han till det resultat under tankegången, att det icke alls kunde vara oäfvvet att påtaga sig Hymens band och bojor, eftersom dessa råkade vara af klingande beskaffenhet. Gevaldigern kom alltför väl ihåg de summor, han vid ett visst tillfälle uppoffrat till guld och glitter för *en* qvinna, hvarför han tänkte på ett slags revanche, då han nu föresatte sig att taga igen det förlorade, och litet till, genom *en annan*.

Han tjänstgjorde på den nämnda balen såsom det musikaliska elementets förnämste man, och då balen slöts, märkte

han till sin synnerliga glädje och stora belåtenhet, att den älskvärda enkan höll på att få traska alldeles ensam hem. Och då det just ingick i hans fina beräkningar, att få uppträda såsom hennes ledsagare — icke blott för denna afton, men „för hela lifvet“, såsom det så vackert heter på kärleksspråket, så skyndade han sig att bocka för den sköna, framställande sin ridderliga anhållan. Enkan neg så djupt och så ssirligt, att en af Gustafva Åkerström-Hellenstjernas eller en aaf löjtnantskan Modensvärds dansskoleelever icke hade gjort ödet en smula bättre, och så satte hon munnen riktigt i sipp, ssägande: „Gevaldigern är då åtminstone en karl, som förstår ssig på att vara artig“, hvartill han naturligtvis yttrade ett: „tackar allra ödmjukast“, gifvande sin sköna armen.

De hade icke alltför kort väg till enkans hem, ty hon bodde vid Elisabetsgatan i Kronohagen. Och under det de så vandrade i den vackra vårmorgonen längs Unionsgatan och då de redan närmade sig Sällskapsträdgårdens port, företog ssig gevaldigern att komma fram med en värtalig kärleksförklaring med ty åtföljande slutkläm, hvilken innefattade ett iformligt frieri.

Hvad gevaldigern sålunda framställt, tycktes gifva anledning till de grundligaste funderingar för enkan, der hon stum och tankfull vandrade vid hans sida. Det var ju också en mycket viktig sak, som skulle afgöras, och därför undrade gevaldigern icke alls öfver, att han något fick vänta på det afgörande ordet. Han märkte dock, att han åtminstone ej var henne likgiltig, ty hade han varit det, skulle hon troligen ej en enda minut funderat, utan antagligen genast sjungit ut ssitt hjertas mening.

Slutligen tycktes hon ha betänkt sig tillräckligt. Hon öppnade sin rosenmun och yttrade med af rörelse darrande stämma:

„Ja, herr gevaldiger, nog finner jag mig nöjd och smickrad öfver ert anbud, det är säkert, det; men . . . men . . .“

„Men . . . men . . .“ sade äfven gevaldigern.

„Men jag är med om saken . . . endast om ni går in på att ta' afsked från polistjensten“, yttrade enkan.

För gevaldigern, som fann sig alldeles utomordentligt väl i tjensten, var enkans besynnerliga anhållan lika oväntad som ovälkommen, och därför begynte han nu återigen i sin tur fundera. Och huru hans tankar dansade ringdans under den bredkulliga gevaldigers-mössan, så fick han slutligen klart för sig, att det kunde göra alldeles detsamma, om han såsom enkans äkta man var tjensteman vid polisen eller en respektabel skraddarmästare, ty en sådan herreman kunde han ju bli hvilken dag som helst, då han egde hoppet att komma sig till enkans penningar såsom ett välbehöfvt rörelsekapital. Och just då de redan hade uppnått enkans bostad sade han:

„Får gå! Jag gör allt — af kärlek till dig, min vän“, och han tryckte hennes röda, feta händer så hårdt, att det knakade i dem, och hon tryckte hans tillbaka, då hon såg upp till honom med en sådan glädjestrålände och varm blick, att den omorgnade solen, hvilken just höll på att skölja morgonsömnens ur ögonen derborta i Norra hamnens blå vågor, blef storligen förvånad öfver att ett simpelt människobarn så der tidigt på morgonen ville täfla i att värma och lysa med ljusdrottningen sjelf.

Giftermålsangelägenheten emellan enkan och gevaldigern var således under bästa förstånd afhandlad och *affären* till gevaldigers synnerliga belåtenhet uppgjord.

Den påföljande dagens morgon gjorde gevaldigern sin uppvaktning hos gamle Klercker, polismästaren, hvarvid han i allerödmjukaste underdånighet anhöll om sitt entledigande från gevaldigerstjensten.

„Hvad skock tunnor tusan går åt honom, karl?“ röt gamle baronen. „Inte ha vi så förbannadt många duglige karlar vid polisen, att det kan vara råd på att bli af med någon af den sorten! . . . Hålls han vackert kvar i tjensten bara, det råder jag honom till!“ Och så vände gamle herrn helt enkelt ryggen åt supplikanten, återigen ännande begifva sig till det inre rum, derifrån han så nyss utträd.

„Jag skall gifta mig, och därför anhåller jag om afsked från polissysslan“, sade gevaldigern mycket ifrigt, då han såg polismästaren ha god mening att försvinna som en dimfigur.

„Skall han gifta sig? . . . Nå, men för skock tunnor tusan! skall han då åta' sig en så förbannade sträng tienstgöring hos sin hustru, att han inte är karl till att sköta den vid polisen med detsamma?“ frågade polismästaren, på sitt vanliga närgångna sätt placerande sina båda tummar uti hvardera knapphållet af gevaldigerns uppslag och skådande denne med temligen morska blickar in i ögonen.

„Min blifvande hustru önskar, att jag lemnar tjensten . . . och för resten har jag tänkt bli skräddarmästare här i staden“, yttrade gevaldigern.

„Jaså, hans väna mö är en af de der, som inte tåla polistjenstemän? Sä g han så åt henne, att sådana också ä' menniskor, fastän man vanligen begär att de stackrarna ska' vara *mer* än det . . . Hvad den saken anbelangar, att han skall bli skräddarmästare, så vill jag inte afråda honom. Nog har han en bättre framtid såsom sådan, än den han kan ha hos oss . . . Jag skall bli en af hans första kunder, lita på det! . . . Vi ha ju den tjugunde i dag; . . . jaha, om elfva dagar kan han anse sig vara fri från tjensten“, slöt gamle Klercker, vänligt klappande gevaldigern på axeln.

Mycket nöjd med sig sjelf, med allt och alla, tågade gevaldigern direkte till sin goda vän, guld- och silfverarbetaren Winberg, vid Norra Esplanadgatan. Här tillhandlade han sig en sju rubels förlofningsring, skickade den med en af Winbergs arbetare till sin fästmö, den frodiga enkan, och så vidtog han återigen med tjenstebefattningen nere vid hamnen.

Under det han här gick af och till bland torgfolket, blef han tilltalad af en af sina forna verkstadskamrater, en försupen sälle, i hvars sällskap äfven en aflankad kypare befann sig.

Desse lustige bröder plögade skaffa sig ett slags extra inkomst genom att uppträda såsom lönnkrogsupptäckare och angifvare. De voro ett par extra spårhundar för polisen. Nu hade de återigen en dylik liten affär i kikarn, och de uppmanade gevaldigern att samma dags afton vara dem följaktig till ort och ställe, för att, såsom desse angifvare tänkte sig saken, denne riktigt måtte bli öfvertygad om, att olaga utskänkning der förekom. Gevaldigern var naturligtvis såväl

villig som skyldig att vara med om saken, och de beslöto att sammanträffa i qvällsskymningen, då den tillämnade expeditionen borde företagas.

De råkades mot aftonen, och då lotsade de båda spårhundarne gevaldigern till Brobergstrakten, der den på upptäcktsresa stadda trion sedan smög sig in genom en liten, i ett plank befintlig port.

Gevaldigern hade utanpå uniformsrocken tagit en något illa medfaren grå f. d. schinell samt dessutom försett sig med ett yfvigt lösskägg, det han nu, då han ämnade göra sin entré i lönnkrogslokalen, placerade på vederbörligt ställe.

Lukten af färskt bröd och spirituosa slog emot dem, då de öppnade dörren. De stego in i en stor stuga, en s. k. bagarstuga, hvarest taket var uppfyllt med brödspett, fullsatta med hålkakor. Straxt invid dörren funnos tvenne större svagdrickstunnor jemte till dessa hörande måttkäril af olika storlek och rymd. Golfvet i stugan var alldeles öfversvämmadt af utspild svagdricka, hvilken oskyldiga dryck jemte handeln med bröd här tycktes utgöra ett slags förhänge, afsedt att kachera sjelfva lönnkrogsrörelsen.

De båda angifvarne tycktes vara gamla bekanta, riktiga stamkunder på stället, och f. d. kyparen företog sig genast vid sitt inträde att klappa om en skelögd, jättstor piga, hvilken, med klädningsärmarne uppkafade, sysselsatte sig med degknådning.

„Ha ni fremmande derinne?“ frågade skrädaregesällen, blinkande med ögonen och visande med handen på en dörr, försedd med en gluggaktig glasruta.

„Nej, stig ni på bara, godt folk; men mjöla bara inte ner era fina frackar på mjölsäcken der“, sade pigan, med ett försmädligt grin betraktande gevaldigern och skrädaregesällen, hvilka, hvad deras yttre beträffade, uppträdde allt annat än med elegans. Kyparen var för tillfället försedd med en hel och ren rock, om också hans skodon voro sådana, att de strumplösa fötterna kommo sig till ett helsosamt svagdricksbad, då han stassade öfver stugans golf; men denna småsak åsido, så var han ändå en riktig sprätt emot de båda andra.

Nu öppnade skräddaregesällen dörren till den inre kammaren, och så stego de in. De slogo sig ned uti en med grön vaxduk öfverdragen soffa.

F. d. kyparen, hvilken tycktes vara en riktig Don Juan, vinkade från kammardörren åt pigan derute i stugan samt hviskade någonting om, att det „söta gullet“ borde besvara sig in i rummet på ett ögonblick, emedan man hade ett litet ärende till henne.

Med af deg och mjöl alldeles öfverhöljda armar och håret hängande i ögonen — just såsom vår tids moderna damer tycka om att ha det — rusade „söta gullet“ in, och efter att ett ögonblick forskande och misstroget ha sneglat på den förklädde gevaldigern, dervid hon ändock tycktes komma till ett någorlunda lugningifvande resultat, framstälde hon frågan:

„Ni ska' naturligtvis ha svagdricka, godt folk? Tre sådana der raska karlar tåla nog ett halft kvarter på man, tycker jag.“

Och utan att invänta svar på denna sin fråga, vände hon sig till ett väggskåp, derifrån hon framtog trenne halfquarters bleckmått samt en flaska, ur hvilken hon fyllde mätten med starkt doftande bondbränvin; jemte detta framsatte hon på bordet en färsk, doftande brödkaka samt en asiett, fylld med grofkornigt salt. Hon tycktes ha för sed att alltid visa sig frikostig, den dugtiga flickan, gällde det sedan att utminutera „svagdricka“ af hvad slag som helst; ty vid det hon nu serverade kunderna derinne i kammaren, gjorde hon det så rundligt och grundligt, att bordsskifvan återigen här blef på samma sätt öfversvämmad, som golfvet derute i stugan.

„Vill „söta gullet“ bestyra om att vi få språka helt litet med frun sjelf?“ frågade kyparen, sedan alla tre klingat med bleckmätten samt smuttat något af den iskänkta varan.

„Aha, jag förstår! . . . Gunstig herrarne råka inte vara vid kassa för tillfället. Nå, nå, kritbiten skall väl engång bli utsliten, den också“, sade flickan, hvilken tycktes ha synnerlig lust att servera sina kunder äfven med „attiskt salt“, då det så passade sig.

„Åh-nej, Maja lilla; pengar finns det som råsk, skall hon veta! Men nu är det så, att vi ha ett och annat otaladt med

frun, och om jungfrun nu vill visa sig riktigt schangtil emot oss, hennes gamla vänner och kunder, så räcker det visst inte längre än tre röda minuter, innan vi ha frun sjelf här“, sade skraddaren mycket inställsamt.

Maja svepte en schavvl kring axlarne och kilade i väg, så att de nedkippade skodonen läto höra ett ljudeligt klipp, klapp, klipp, klapp, då hon sprang öfver gården till gatbyggnaden, der „frun sjelf“ bodde och residerade riktigt på herrskapsvis.

Då gevaldigern jemte skraddaregesällen och kyparen blefvo på tremanhand, föreslog den sistnämnde, hvilken gerna ville vara litet klyftig af sig, att gevaldigern ensam borde bli kvar i kammaren, medan de tvenne andra skulle träda ut, för att möta „frun sjelf“ i stugan, der de sedan skulle ro ut med betalningen för det reqvirerade „svagdrickat“. Detta viktiga tillfälle borde gevaldigern återigen begagna sig af, då han skulle uppträda i all sin glans såsom polistjensteman, „för att riktigt grundligt skrämna opp kärigen“, såsom f. d. kyparen uttryckte sig.

De hade knappt hunnit till slutet af öfverläggningen beträffande den af kyparen framkastade operationsplanen, då de hörde att dörren till stugan marrande och knarrande öppnades. Nu skyndade sig de båda stallbröderne ut ur kammaren, medan gevaldigern hastigt och lustigt bortkastade förklädnadspersedlarne, för att på öfverenskommet sätt uppträda och öfverraska föreståndarinnan för lönnkrogen.

Vid det han nu utträdde, råkade „frun sjelf“ stå med ryggen vänd emot kammardörren, hvarför gevaldigern endast kunde se matronans breda ryggtäfla. Hon emottog pennin- garne ur skraddaregesällens hand.

„Jaså, det är således ni, som här bedrifver olaglig utskänkning af starka drycker?“ sade gevaldigern med all den skärpa i rösten, som han mäktade åstadkomma.

Mera hann han ej heller säga, förrän „frun sjelf“ hastigt vände sig om, skrikande med full hals:

„Jesus, gevaldigern!“

Uttrycket i hennes röst, då hon utropade detta, tycktes vara på en gång både harmset och i högsta grad uppskrämdt.

En dam med mera edukation, än hon råkade besitta, hade säkert dånat vid ett dylikt kritiskt tillfälle.

Gevaldigern kunde icke tillbakahålla det ofrivilliga utropet: „Aj, det var ni!“, som kom öfver hans läppar, då han till sin häpnad fann, att han hade sin egen kära enka framför sig.

Och sedan „frun sjelf“ äntligen kommit ur sin första förvåning, begynte den älskvärda damen öfver de stackars männen utösa en sådan ymnig skur af ovett, att det ej var utan att de blefvo litet heta om öronen. Gevaldigern bekom naturligtvis brorslotten dervidlag; ja, hon skonade honom ej det ringaste, utan utöste hon sin galla öfver honom på ett sätt, som knappast någon af de hedervärda torggummorna förmått imitera. Hon yttrade bland annat smått och godt:

„Nu är ni visst glad öfver att ha fått spela komedi med mig, enfaldiga stackare, som ett ögonblick kunde glömma att det der sakramentskade polispaket allesamman ä' dylika syltfötter . . . Se så, bort med er nu, era inpiskade polisspioner! . . . Der ha ni dörren, marsch!“

Och just då hon yttrade detta, kastade hon ögonen på ett visst betecknande sätt till en med ett långt skaft försedd „ugnssopa“, hvilken stod vid spiseln, medan den skelögda pigan gjorde en hotande rörelse med degkräcklan.

Skräddaregesällen och kyparen hade redan funnit för godt att smyga sig ut, förbluffade som de i högsta grad voro öfver att gevaldigern på detta simpla sätt kunnat komma af sig just i början af föreställningen. Och denne sistnämnde traskade äfven bort, allt fortfarande beledsagad af den uppretade enkans föga väljudande afskedsharang.

Det var efter detta sista sorglustiga frieriäfventyr, som gevaldigern ingick med sig sjelf den fasta, orubbliga öfverenskommelsen, att för alltid förbli ogift; och han höll ord som en karl.

Gamle Klercker blef ej så litet förvånad, då gevaldigern infann sig hos honom med en oväntad anhållan att få återtaga sin afskedsansökan.

„Hvaba! Har enkan kanske ändrat sig och begynt svärma för polistjenstemän nu igen? . . . För skock tunnor tusan! då

bör han gifta sig så fort som möjligt, eljest hittar hon på att ändra sig en gång till“.

Gevaldigern fann för godt att meddela baronen orsaken till det så plötsligt omgestaltade förhållandet mellan honom och enkan.

Gamle Klercker skrattade godt åt gevaldigerns äfventyr, yttrande:

„Det var således för den der affärens skull, som hon inte ville komma i släktskapsförhållande till polisen. För skock tunnor tusan! Hon har ju redan en gång fått böta, det der qvintyget, om jag inte minns orätt, och nu blir det den andra resan. Förbanna mig, hon slutar med sin olagliga bränvinskommers, förr än det blir tredje resan fullt. Den makliga enkefrun får då fri resa till Åbo, der hon får lära sig spinna, i stället för att hålla lönnkrog“.

Huruvida dessa polismästarens förutsägelser beträffande enkan sedermera gingo i fullbordan, har jag ej blifvit upplyst om, emedan gevaldigern högst ogera ville befatta sig med de personer, åt hvilka ödet bestämt roller i dessa komedier, der hans egen kärlekshistoria i tiden blef afhandlad.

* * *

Vi ha nu kommit till slutet af den gamle polisgevaldigerns biografi och till slutet på hans frieriäfventyr.

Hädanefter låta vi gubben sjelf uppträda såsom berättare.

Far och dotter.

Jag vet inte hvem den der kråkungen egentligen brås på!" sade skomakar Ahlgren. Och alldeles detsamma hade han mången gång förut yttrat för sig sjelf, då han efter det dagslånga träket och bråket i verkstaden äntligen var i tillfälle att få slå sig i ro i den lilla kammaren, der han i all maklighet fick draga sina väldiga „sluckar" ur den långa, silfverbeslagna sjöskumspipan. Det var då, som han vanligen lät blicken företaga färder emellan den afidna hustruns porträtt på väggen och till dottern, hos hvilken sistnämnda denna både om missnöje och medlidande talande blick till sist också hamnade.

Denna dotter, Majsu kallad, satt vanligen hopkrupen och orörlig på en pall i vrån invid kakelugnen, stödande arm-bågarne emot knäna och begrafvande det magra anletet i sina ovanligt magra händer.

Han hade också skäl att göra sådana reflexioner, vår skomakaremästare, ty hvad den hedervärde enkemannen sjelf vidkom, så var han en riktig grofhuggare, lång och axelbred samt för öfrigt utrustad med ett mycket strängt, men ganska behagligt, fylligt anlete, hvarför det icke kunde sägas, att dottern erhållit hvad man kallar „fars-tycke". Modern, hvars bekransade porträtt hängde på väggen, hade antagligen hvarken varit mager eller bleklad, om man blott kunde sätta lit till den tyske „künstler", som i tiden målat porträttet. Han hade nemligen lyckliggjort henne med de trindaste kinder,

försedda med de rödaste rosor, och för öfrigt med ett lindbarns hela oskuldskraft i anletsdragen. — Således hade Majsu ej heller „mors-tycke“, och det var besynnerligt.

Den sjuttonåriga flickan var afskräckande ful, „så ful, att Gud kunnat gråta öfver henne“, såsom grannens, vaktmästar Forsbergs värda fru, sade, hon, som hade tvenne döttrar med rödt hår och oräkneligt många skönhetsfläckar eller s. k. fräknar, men hvilka, döttrarna nemligen, allt detta oakadt voro dyrkade och beundrade af två handelsbetjenter, en döf sekter och en låghalt liktornsoperatör — „bara schangtilt folk“, såsom vaktmästarfrun tyckte om att säga.

Den stackars Majsu var mager till ytterlighet, så mager, att kindkotorna bildade nästan lika stora upphöjningar å hvardera sidan af anletet, som den utstående hakan och den smala, spetsiga näsan gjorde det; hon egde vidare ett par ögon, hvilka verkligen kunde kallas hemska, der dessa befunno sig långt inne i sina hålor, från hvilka de stundom framskickade ögonkast, hvassa som dolkar, ljungande som blixtar. Det korta, stripiga håret, som oordnad hängde ned på halsen och kring öronen, var af obestämbär färg, och en grågul ansigtshy talade tydligt nog om ohälsa och något svårare kroniskt lidande.

Der sitta nu far och dotter en afton under vårsommarens herrliga tid inne i det nämnda lilla rummet bakom verkstaden, han med den kära pipan i munnen, och som det synes försänkt i så djupsinniga funderingar, att tobaken i pipan fått slockna, utan att han tyckes veta af det; der sitter dottern, hopkrupen på det vanliga sättet, med händerna omslutande anletet.

„Majsu!“ ropar fadern till, och detta så högt och så kraftigt, som om hans mening varit att hålla ett af dessa tal, hvilka vanligen föregingo spannremspolskan derute i verkstaden.

Dottern rycker till vid detta hans utrop, hvilket på henne har samma verkan som ett oförmodadt, i närheten aflossadt skott.

„Majsu, du får inte tredskas och vara envis längre, det säger jag dig! Doktorn sa' häromdagen, att du hela lifvet

igenom kommer att bli en dylik eländig stackare, om du inte lyder hans och mitt råd och håller dig ute i friska luften. . . . . Vi ha ju en nätt trädgård här utanför, hvad som minsann inte alla menniskor kunna skryta med; och ändå är du envis som en bock, ditt olydiga stycke, och bara håller dig härinne inom fyra väggar“.

Dottern sände en mulen blick ut genom fönstret, som vette åt trädgården.

„Pappa vet ju, att folket i granngården inte kan låta bli att kasta medlidsamma blickar till mig, och dem kan jag inte tåla!“ sade den unga flickan, och en högröd förtrytelsens rodnad lägrade sig öfver de insjunkna kinderna. — „Pappa vet ju också“, fortsatte hon, „att Forsbergs Emil från granngården kallar mig „det fula trollet“, — och därför hatar jag honom, och därför visar jag mig inte i trädgården, om också hundra doktorer skulle önska det! . . . Nej, hellre dör jag härinne, som flugan om hösten, än jag derute blir utsatt för spott och spe, det kan pappa lita på!“

Då hon yttrade detta, reste hon sig upp från sittplatsen i kakelugnsvrån. Hennes magra kropp skälfdde vid de häftigt framstötta orden, och hennes ögon tycktes likasom krypa fram ur de hemska hålorna, för att sända vildt hotande blickar omkring sig. Nästan utmattad och öfveransträngd sjönk hon dock straxt derpå ned på sittplatsen igen.

Att den stränge fadern allt mer och mer blef appretad genom dotterns halsstarrighet och visade humör, förmärktes tydligt, ty då han nu vid piphyllan knackade ur pipan, gjorde han det med sådant eftertryck, att hela pipsamlingen å den samma kom i en bullrande rörelse.

„Jaha, då har jag intet annat råd med dig, flicka, än att skicka dig till faster din i Kyrkslätt“, sade han med mycken bestämdhet i rösten. „Der hoppas jag att du åtminstone kan göra någon slags nytta; om inte annan, så duger du åtminstone till att valla hennes kor. . . . Ja, ja, det är ett helsosamt göra, det, skall jag säga mamsellen! Skulle tro, att far din också fått lof att försöka den saken i sina pojkar“.

Dotterns trots och lättretlighet tycktes återigen få lust att göra sig förnimbara, ty i hennes hållning och åtbörder

förefanns någonting utmanande, då hon under något ögonblick tycktes begrunda det fadern nyss yttrat. Dock låg det ej så mycken egentlig vresighet, men desto mera hån eller bitande sarkasm i ord och röst, då hon sade till honom:

„Så-å, pappa har således inte mera råd att bestå mig den ringa föda, jag behöfver, eftersom pappa vill skicka en sjukling, sådan som jag är, ut att förtjena matbiten! . . . Det der bevisar åtminstone huru öm en far kan vara emot sitt barn, när det riktigt gäller!“

Nu tycktes jätten fadern verkligen bli vred på fullaste allvar.

„Håll inne med ditt försmädliga prat, korpunge! Jag har sagt, att du skall resa till Kyrkslätt, hör du det? — och derför reser du!“

„Jag har inte lust att anta vallhjonstjenst, — och jag reser inte!“ vågade den uppstudsiga sjuttonåriga invända.

„Flicka!“ utropade den förgrymmade fadern med hväsande röst, som hördes allt annat än behaglig, och i samma ögonblick höjde han pipskaftet; detta nedföll åter och träffade dotterns högra arm, hvilken ögonblickligen liksom förflamad nedsjönk vid hennes sida.

Under hejdlösa snyftningar rusade den unga flickan ut genom dörren och ut på gården. Hon smög sig in i ett vedlider, och här slog hon sig ned på en huggkubb, hvarest hon begynte gnida sin uppsvullna och svidande arm. Snyftningarna fortforo utan afbrott, men ej en enda tår visade sig i hennes ögon.

Mäster Ahlgren var en hård karl, och han var allmänt känd för den stränghet, med hvilken han äfven behandlade arbetarne. Han hade aldrig brytt sig om att skicka någon lärling till poliskammaren för att agas, såsom på den tiden var vanligt. Han sörjde nog för, att arbetarne hemma i verkstaden fingo sin beskärda del, och detta mången gång i något större mått, än rätt och tillbörligt varit.

Derinne i det lilla rummet bakom verkstaden vandrade han oroligt af och till. Han var fortfarande ledsen öfver dotterns visade uppstudsighet och tredska. Men en känsla af blygsel öfver hans eget handlingssätt hade äfven fått insteg hos

honom. Han var, såsom hetlefrade personer i allmänhet äro det, genast efter första hettan och uppbrusningen ångerfärdig. Kroppsagan hade han visserligen alltid funnit vara ett det bästa medel att använda vid inplantandet af ordning och skick hos sina arbetare; men nu hade han burit händer på sitt eget sjukliga barn, och detta på ett nog hårdhänt sätt. Det var detta han ångrade.

„Hvart manne flickan tog vägen?“ frågade han sig sjelf. „Borde nästan se åt, hvart hon gått“.

Men nej, det ville han ej ändå. Han var ju icke en dylik svag stackare, som brukade klema bort olydiga barn med ömhetsbetygelser.

Han satte sig ned i gungstolen och begynte röka med en sådan ifver, som hade det gällt att få hela proberar-kardusen slutrökt innan nattens inbrott.

„Majsu är en egensinnig, en styf flicka“, sade han åter; „men — hon är sjuklig, den stackaren“.

Återigen var han på väg att stiga upp, för att gå ut att söka rätt på dottern; men åter var det något i hans inre, som sade honom, att han borde bli kvar der han var. Han var hård, mäst^{er} Ahlgren, alla sade om honom det, och alla hade också rätt deruti.

Majsu satt fortfarande kvar i vedlidret. Hennes snyftningar, som småningom antagit en konvulsivisk karaktär, fortforo utan afbrott.

„Är mamsell Majsu sjuk?“ hördes en vänlig stäm^{ma} yttra i hennes närhet.

Den unga flickan spratt till. Hon kastade blicken mot dörren, derifrån den vänliga stämman ljöd.

Det var Aron Sandelin, en af faderns yngre gesäller, som uppenbarade sitt anlete i vedlidrets dörröppning, dit snyftningarne kallat honom.

„Är mamsell Majsu sjuk?“ frågade han ännu en gång, då han ej erhållit något svar på sin första fråga.

Intet svar bekom han nu heller. Hon höll händerna för ansigtet och uppbjöd all sin förmåga att undertrycka snyftningarne.

Den unge arbetaren, uti hvars ansigte ett uppriktigt deltagande gaf sig uttryck, stod några ögonblick tyst framför mästartens dotter. Slutligen sade han:

„Jag vet nog hvad som händt derinne. Det hördes alltsammans ut i verkstaden också, skall mamsell veta. Jo, jo, fult var det af mästartn att på det sättet fara fram. Men han är nu en gång så het och oresonlig, när han råkar bli ledsen. . . . Nu är det igen förbi med ilskorna, det kan jag berätta henne, och han väntar nu hvar minut att se mamsell Majsu komma in“.

„Jag går aldrig mera in under hans tak!“ sade den unga flickan med mycken beslutsamhet i rösten, under det hon steg upp, dragande en näsduk fram ur kjortelfickan. Näsduken satte hon på hufvudet, tillknyttande densamma under hakan.

Aron Sandelin drog sig ett stycke tillbaka, ty den hemska glöd, som lyste i den unga flickans ögon, nästan förskräckte honom.

„Det går väl inte an, att mamsell . . .“

„Jag begär inte att af Aron få veta, hvad som går an och hvad som inte går an!“ sade hon, görande en afvisande åtbörd med handen.

„Mamsell Majsu har ju allt ifrån barnaåren haft förtroende till mig. Och därför tycker jag nu också, att jag borde ha rättighet att få veta, hvad hon ämnar företa sig“, sade han.

Den unge arbetaren kände den envisa flickan tillräckligt väl, och han visste äfven, att hon skulle utföra hvad hon än hade fått i sinnet. Derfor var det till hälften med stränghet och bestämdhet, till hälften i bevekande ordalag han nu försökte förmå henne att uppge, huru hon ämnade handla, då hon tycktes vara besluten att icke mera återvända till sin far.

Det låg så mycken vänlighet och erkänsamhet i den blick, hvarmed hon nu mötte hans. Han hade ju erinrat henne om hennes barndomsdagar samt i och med detsamma om den vänlighet, med hvilken han städse bemött henne, henne, som nästan alla de andra endast skänkt förakt eller

stum medömkan, för det att hon var så ful; hon erinrade sig, hurusom han, sjuk och klen som hon alltid varit, ofta burit henne på sina starka armar, och huru han bjudit till att bevisa henne ömhet, något som hon eljest ej haft att påräkna från sin fars sida. Aron Sandelin observerade genast, hvilket fördelaktigt intryck dessa hans uttalade påminnelser hos henne åstadkommit.

„Förlåt er far, mamsell Majsu! . . . Det var bara öfverilning . . . Han visste ju knappast hvad han gjorde. Låt det nu bli bra er emellan igen“, bönföll den godhertade arbetaren.

„Fordra, att jag kastar mig i sjön, Aron, så gör jag det mycket, mycket hellre, än jag återvänder till honom! . . . Nej, nej, inte till honom! Jag vill bort, långt bort ifrån hans närhet, långt bort från hela staden! . . . Säg mig, Aron, hvart jag egentligen skall bege mig“.

Denna sista fråga framstälde hon hviskande, likasom fruktade hon, att fadern från byggnaden derborta på andra sidan om gården möjligen kunnat höra den.

„Jag?“ frågade han med en egendomlig tonvigt. „Nej, mamsell Majsu, jag är inte rätta personen att ge er råd i *den* saken“, sade han med dystert allvar i röstens.

Ingendera yttrade nu något på en god stund.

Alldeles plötsligt sågs en ljusglimt sprida sig öfver den unga flickans anlete, och hon gjorde en åtbörd, af hvilken man genast kunde sluta till, att hon just nu erinrade sig något, som i hennes brydsamma belägenhet kunde vara till nytta.

„Lilla vän“ har nog något råd att ge mig!“ utropade hon nu, och hon såg Aron Sandelin forskande in i anletet, likasom ville hon deruti läsa, huruvida han gillade eller ogillade den plan, som nu alldeles hastigt kommit för henne.

„Det har han nog“, sade gesällen. „Han håller ju af mamsell Majsu så förinnerligen mycket . . . Ja, det var verkligen lyckligt, att hon kom att tänka på honom, på en sådan gammal och god vän!“

„Adjö, Aron! Det börjar skymma och „Lilla vän“ stänger boden så här dags. Nu kan jag bäst få träffa honom. Min

far får inte veta, hvart jag gått och hvar jag finnes, och inte någon annan heller, kom ihåg det Aron! . . . . Adjö“.

Hon hade brådtom, den unga flickan, att realisera den ingifvelse hon så plötsligt erhållit, ty hon nästan flög öfver gården, för att komma ut på den tysta gatan.

Den trohertade arbetaren stod ännu qvar i vedlidret, och han såg mycket förnöjd ut, då han yttrade till sig sjelf:

„Lilla vän“, som tycker så mycket om flickan, och eljest kan prata grannt, han skall nog lyckas öfvertala henne att sluta fred med kära far, det skall han . . . Stackars barn, hon har alltid haft det litet tråkigt, hon! . . . Nog tycka de alla, att hon är både ful och bångstyrig; ja, men jag — jag finner henne vara både vacker och god . . . Nå ja, de ha sina tycken, de der andra; och jag har mitt för mig“.

Han begaf sig till verkstaden, i den orubbligt fasta tron, att han om någon stund skulle få se „Lilla vän“ besöka mästaren — naturligtvis i sällskap med mästarens dotter.

Hvem kan denna „Lilla vän“ vara, om hvilken vi hört mästarens Majsu och Aron Sandelin samtala, och till hvars sköte den unga, envisa flickan beslutit fly?

„Lilla vän“ är ingen annan än viktualiehandlanden Nyman, han, som har egen gård i Kattlöpargränden. Denna s. k. gränd gränsade förr till Tavastgatan, ungefär på samma plats, der Nikolai- och Fredsgatorna nu korsa hvarandra. Här dref han en anspråkslös handel med diverse lifsförnödenheter, hvar-till också måste räknas kaffe, socker, tobak, snus m. m.

För att göra hans närmare bekantskap, skola vi, innan vi låta berättelsen fortlöpa, ordentligen presentera honom.

Han bar egentligen namnet Nyman, ett namn, hvilket ändå icke alltför många kände till, men under benämningen „Lilla vän“ var han deremot bekant i hela Kronohagstrakten, för att icke säga i en stor del af staden. Den der benämningen hade han kommit sig till derigenom att han ständigt och åt alla köpare, stora och små, hade samma afskedshelsning i beredskap:

„Lilla vän,
Kom igen,
Så ska' du få ärter sen“.

De utlofvade ärterna utgjorde ett slags handelsprovision, som vanligen af detta slags handlande tilldelades sådana små köpare, hvilka icke bruka glömma bort att påminna om att få „på köpet“. Men „Lilla vän“ sjöng samma visa vid hvarje upprepadt besök i hans bod, och hans utlofvade „ärter sen“ var han ej så frikostig med, som de små köparne hade önskat det. Detta „missförhållande“ väckte ond blod hos traktens pojkar, så att desse beslöto sig för ett formligt krig emot gubben „Lilla vän“; och de begynte också oroa honom på alla upptänkliga sätt, än med de mest infernalisiska kattserenader, än med det eftertryckligaste bombardement af hans dörrar och fönsterluckor. Då och då företog han äfven „utfall“ från sin „borg“, med det resultat, att han nog fick de lättfotade fienderne att något skingra sig för tillfället, men utan att lyckas få dem att göra närmare bekantskap med spanskrörskäppen.

Genom det spända förhållande, hvaruti han sålunda ständigt befann sig till desse sina små antagonist, begynte han med tiden hata nästan alla pojkar. Gubben egde tvenne döttrar och en son, hvilken sistnämnde var så strängt aflägsnad från öfrige pojcars sällskap, att denne uti hemmet hölls i formligt fängelse, på det att han ej måtte komma i ringaste beröring med farsgubbens fiender. Det enda tillfälle, sonen hade att förskaffa sig frisk luft, var då han mycket bittida på morgonen af fadern sändes ut åt tullen till, för att passa på bönderne, då desse inkommo till staden, hvarvid hans uppgift var att lotsa dem till faderns bod, der de direkte fingo afyttra en del af sina varor samt köpa andra i stället. Bland specialartiklar, dem „Lilla vän“ sålunda tillhandlade sig af bönderne, utgjorde fogeln den hufvudsakligaste; och då Kronohagspojkarne kände till handlandesonens uppgift att förmedla just denna handelsbranche, var det så nära för handen att gifva denne öknamnet „Hjerp-Kalle“. Detta namn fick „Lilla väns“ son sedermera bära till dödodag.

Var fadern pojkhatare, så var sonen i stället katthatare; — ja, denne sistnämnde hade en verklig mani att förfölja alla „missar“, som han lyckades komma åt. Detta kom till Kronohags-pojknarnes kännedom, och därför uppvaktade desse „Hjerp-Kalle“ med en och annan serenad, med enkom för tillfället författad text, ordagrant lydande så här:

„Kalle nalle,
Stena katten;
Katten bad för lif och själ,
Kalle stena, lika väl“.

Någon af de unge serenadsångarne, som troligen fann det vara alldeles för mycket för katten att ega en själ, fogade till sången följande slutstrof:

„Se, hade hon bedt för kroppen,
Så hade han ätit opp'en,
Men då hon bad för själen,
Så stena han ihjäl'en“.

Var gubben „Lilla vän“ hätsk på de små representanterne af det otäcka könet, så hade han i stället öfverflyttat all sin kärlek på de små plantorna, tillhörande det täcka. Då en liten flicka stack sitt ljuslockiga hufvud in genom bod-dörren, log „Lilla vän“ genast ett af sina soligaste leenden, i det han sade:

„Nå, god dag, lilla vän; hvad är det som lilla vän skall handla? . . . Jaså, ett halft skålpund smör. Här har lilla vän smöret, färskt och väl vägd, förstås . . . Seså, håll nu fram förklädet, så skall hon få ärter“.

Detta hans välförhållande, hvad de små flickorna beträffade, och mindre välvilliga bemötande vis-à-vis gossarne, gaf åt en ungdomlig poet ämne till följande drastiska skaldeqväde, benämndt

„Lilla väns plan.

Känner någon igen
Den, som nämns Lilla vän
I Kattlöparegränd?

Ja, den gubben är grå
Ifrån topp och till tå;
Endast näsan är blå.

I vår tid är ju han
Den förnämaste man
Uti gränden så grann.

I hans panna så bre'
Satt en benig idé,
Som vi straxt ska' få se.

*„Hvarje pojke i stan
Han skall jagas för fan, —
Det är Lilla väns plan.*

Endast flickorna små
Kunna komma och gå,
Om de lofva just så:

Gossar hatar jag — ja,
Mitt förakt ren de ha;
Må från staden de dra!

En del lofvade så —
— Mest de fula ändå; —
Men hvad hände? — Hör på!

Jo, en mängd sågs nu gå
Hem till Lilla väns vrå
För att yttra sig så:

„Om hvar gosse expré
Måste bort sig bege,
Följa flickorna me’.

För er plan, ert beslut
Skall nu staden se ut
Som ett kråkbo till slut.

Tänk på staden, — dess väl
Lägg på hjerta och själ;
Lemna planer och gräl!“

Stan vardt räddad, och det
Gick för flickorna lätt
På ett hedrande sätt“.

Sålunda besjög man på den tiden „Lilla väns“ famösa plan att utrota allt hvad gossar och ynglingar heter i vår goda stad. Hade ej några behjertade flickor uppträdt till gossarnes försvar, så — hvem vet huru det i denna stund varit med vårt kära Helsingfors?

„Lilla vän“ befann sig ute i gränden, der han var syselsatt med att tillbomma fönsterluckorna. Tofsen i hans röd- och hvitspräckliga rökmössa svajade hit och dit under det mödosamma stängningsarbetet.

„Hm“, mumlade han för sig sjelf, „måste stänga luckorna ordentligt, för att inte de sakramentskade tjufpojkarne skola få opp dem igen! . . . . För sina vänner behöfver man inte ens dörrar; för fienderna har man aldrig tillräckligt med bommar och lås“.

Han var just på väg att efter stängningsbestyret linka af in på gården, då han fick se en ung flicka med skyndsamma steg nalkas boden.

„Aha, det der är visst någon liten vän, som är skickad att köpa ljus till qvällen. Nå, nå, bättre sent än aldrig! Den

sötungen kan gerna få komma in gårdsvägen. . . . Så-å, så-å, det är ju Ahlgrens Majsu, ser jag“, sade han, då den unga flickan kommit så nära, att han igenkände henne . . . „God afton, lilla vän, god afton, mitt barn! Som du ser, guldgrynet lilla, så har jag redan stängt boden; men när det gäller att handla med dig, mitt socker, så är jag färdig att öppna allt hvad dörrar och fönster heter“.

Majsu var andtruten af den språngmarsch, hvarunder hon skyndat från hemmet, och hon hemtade först andan litet, innan hon sade:

„Jag kommer inte hit för att handla. Det är bara ett godt råd jag önskar få af farbror Nyman“.

„Så-å, lilla vän behöfver ett godt råd? . . . Stig då på, så ska' vi talas vid derinne. Det är roligt, skall jag säga, att se ungdomen vända sig till gammalt folk ibland också. Jo, jo, tror nog det, att gammal alltid ser längre än ung“.

Under det han yttrade detta, gjorde han ett tecken med handen åt Majsu att hon skulle stiga före honom in genom porten, och sedan han försigtigt och noggrant stängt denna, ledsagade han den unga flickan till bodkammaren ett litet, lågt rum, der, förutom gubbens skinnklädda länstol och ett bord, hela inredningen utgjordes af ett par ljuslådor, några smörbyttor och en silltunna. På bordet brann ett sprakande talgljus med ett högst bedröfligt sken.

„Se så, lilla vän, slå sig nu ner på lådan der och berätta, hvad som egentligen ligger henne på hjertat. Det är väl de fördömde pojkarne, kan jag gissa, som ä' med i spelet igen“, sade Lilla vän, då hon intog en så bekväm ställning som möjligt i länstolen.

Det dröjde något, innan den unga flickan blef färdig att yttra sig. Den nyfikne, gamle mannen skrufvade sig redan otåligt af och till uti stolen, då Majsu äntligen yttrade:

„Jag kan inte längre bli kvar hos min far!“

„Lilla vän“ satte nu glasögonen, dem han vanligen be- gagnade uppskjutna på pannan, på deras rätta plats; derefter tog han sig för att strängt fixera skomakaredottern. Det låg nemligen i de få ord, hon nyss yttrat, något, som osade okuf- ligt trots, något, som tydde på, att den unga flickan tagit

till valspråk: „Hårdt emot hårdt!“ Och det der var icke precis i „Lilla väns“ smak.

„Barn, hvad ämnar du göra? . . . Du ämnar väl inte öfverge din far och dit hem heller?“ frågade han med en god portion skärpa i rösten.

„Jag har inte mera något hem, och jag vänder mig nu i mitt öfvergifna tillstånd till farbror Nyman med en bön om råd och hjälp“.

„Hm . . . Råd och hjälp! . . . Kära barn, jag gissar nog, att det bara ligger någon barnslig öfverilning till grund för hvad du ämnar företa dig, och jag kan derföre inte annat än råda dig till att återvända till din far och till ditt hem . . . Kom ihåg, barn, att föräldrarnes välsignelser bygger barnen hus, men att deras förbannelser rifver huset ned“.

„Farbror Nyman har således intet vidare råd att ge mig?“ frågade den unga flickan något misslynt.

„Nej, kära barn“.

„Men om nu så vore, att lifvet der i hemmet blefve alldeles för odrägligt, skall jag ändå bli kvar der?“

„Barn, kom ihåg: Hårdt mot hårdt förlikes svårt! Bättre orätt lida än orätt göra! Om också din far stundom visat sig vara sträng emot dig — och jag vet nog, att han är karl till det — så är det din dotterliga pligt att försöka blidka honom igen, så att allt återigen blir bra er emellan“.

„Men om han i sin stränghet är oförnuftig“, sade den unga flickan ifrigt. „Om han går så långt i sitt oförnuft, att han misshandlar en sjuklig dotter, skall hon då också, utan att klaga eller utan att ta något enda steg till sin räddning, låta piska ihjäl sig?“

„Hvad säger du, lilla vän? Har far din burit händer på dig? Och du, som ändå är så sjuklig och klen! Nej, det kan väl inte vara möjligt?“ sade gubben Nyman, uppstigande från stolen och närmande sig den unga flickan, hvilken nu, då hon åter erinrade sig den behandling, hon i hemmet vederfarits, fått tårarne att tillra nedför kinderna.

„Lilla vän“ bekom ej något svar på sin fråga. Men då den unga flickan med förklädssnibben borttorkade de nedströmmande tårarne, blottades, vid den rörelse hon dervid

gjorde, en del af hennes högra arm, och den gamle, ömhjertade mannen fick se en uppsvullen strimma i alla regnbågens färger, hvilken sträckte sig ned emot handleden.

„Så-å, så-å, det har då gått så långt, att den hårdhertade människan vill ta lifvet af sitt eget barn?“ sade den gamle mannen, som det tycktes öfvervåldigad af förtrytelse och harm öfver hvad han råkat få skåda . . . „Så-å, så-å, nu undrar jag inte alls öfver, att du inte har lust att bli kvar i hemmet och i hans närhet. Och dit får du inte heller mera komma, så sannt som jag heter Nyman och har helst någon utsigt till att kunna rädda dig ur en barnmördares klor!“

En stund satt den gamle mannen försänkt i djupa tankar, hvarefter han ur bordslådan framtog ett ark postpapper, jernkade glasögonen till rätta och begynte skrifva. Af den nervösa darrning, handen hade, då densamma förde gåspennan öfver pappersarket, kunde nogsamnt skönjas, att gamle Nyman fortfarande var mycket upprörd.

Han vek sedan ihop brefvet, fastlackade det samt prentade med stora bokstäfver å detsamma: „Herr Possessionaten Engman, Pojo“. När han äntligen var i ordning dermed, yttrade han:

„Jag har nu funderat hit och dit, kära barn, huru jag egentligen skall kunna få ett hem åt dig igen; ja, det har jag . . . Ja, ser du, först var min tanke den, att du borde resa till din moster i Kyrkslätt, just dit, som din far också ville ha dig. Men då jag sedermera kom att tänka, att den der mostern såsom torpareenka inte kan ha det för rart, och att du möjligen kunde komma att få slita ondt derborta, så öfvergaf jag tanken åt det hållet . . . Nå, lilla vän, sen så kom jag ihåg, att en af mina ungdomsbekanta i Pojo, en behållen och bra karl för resten, som heter Engman, alldeles nyligen ställde till mig en förfrågan, om någondera af mina flickor, du vet, hade lust att komma till hans hem i Pojo, för att der sällskapa med hans dotter, en frisk och frodig flicka eljest, men som, stackars olyckliga barn, är litet småtassig, som man säger . . . Ja, ja, inte behöfver du alls vara rädd för henne; nej, kära du, hon är så stilla och så saktlig af sig, att man knappast vet af, att hon finnes till. Det arma

barnet skall för resten vara lika klok som mången annan, om hon bara har någon att sällskapa med . . . Mina flickor vilja helst bli kvar i hemmet, de, och jag behöfver dem också der lika nödvändigt, som jag till sällskap för min högra hand behöfver den venstra . . . Jaha, nu kan du, kära Majsu, hos Engmans få en den bästa tillflyktsort, om du bara inte själf har något deremot . . . Nå, hvad säger du nu om saken, lilla vän? . . . Se här har jag brefvet färdigt. Det är ett slags rekommendation till platsen hos Engmans“.

Ett glädjeskimmer göt sig öfver den unga flickans anlete, då hon fick höra, att hon hade god utsigt att komma så pass långt bort från hemmet, hvilket blifvit förhatligt för henne. Hon skyndade att säga till den varmhjertade gamle mannen:

„Jag visste ju, att farbror Nyman skulle ha råd och hjälp för mig; och jag är nu så otålig att snart få komma dit bort, att jag måste fråga farbror, om jag redan i morgon får bege mig af . . . Men“, sade hon med något förstämnd röst, „jag har ju inte andra kläder här, än dem jag nu går och står i“.

„Sörj inte för kläderna, kära barn. Jag har nog tänkt på dem också, skall du veta. Jo, ser du, du och min äldsta flicka ä' ju någotsånär likadana till växten, och derfor kan du gerna få några af hennes klädespersedlar till låns så länge. Jag har i brefvet till Engman omtalat ditt brådstörtade försvinnande från hemmet, och den hedersmannen sörjer nog för, att du, då du kommer fram, blir hjälpt till kläder, så mycket du behöfver . . . Det bitti' görs, det bitti' hjälper! Redan i natt borde vi ha bönder här från Pojo-trakten, och med dem kan du resa ut i god tid i morgon . . . Hm, ja, det är sant, så måste det gå!“, sade „Lilla vän“ halfhögt för sig själf. „Du måste också skrifva ett bref till din far, kära barn, och i det der brefvet säger du dig ha rest långt bort, — ja, att du fått det rätt bra, — och så skrifver du, att han inte skall besvära sig med att forska efter dig, emedan allt forskande är fåfångt, då han ändå inte derigenom skall lyckas få rätt på dig. Allt det der skrifver du, förstår du . . . Jaha, se här har du bläck, penna och papper. Jag skall nog bestyra om, att brefvet kommer far din till handa . . . Då du

har brevet färdigt, min flicka, får du söka dig till sängs derinne i flickornas skrub. Jag skall just nu gå att laga en sofplats i ordning åt dig“.

„Lilla vän“ gick, och Majsu blef allena i den halfmörka bodkammaren. Några ögonblick satt hon der tankfull och med kinden lutad mot handen; men så reste hon sig hastigt, fattande pennan och låtande densamma snabbt och säkert glida öfver brefpappret.

Brevet var färdigt.

„Hvad manne han skall säga, då han får mottaga det här?“ frågade hon sig sjelf, under det hon hopvek pappersarket. „Han är hård, mycket hård . . . Han lär väl inte sakna mig, hvad jag tror“.

„Se så, lilla vän, nu kan du gå till sängs“, sade gubben Nyman, då han återvände från „flickornas skrub“ . . . „Jag ser, att du är tankfull, barn; — nå-ja, något är det också att tänka på, då man beger sig ut i världen, och ännu mera, då det sker under omständigheter, sådana som för dig . . . God natt, barn, god natt! Du får lof att vara tidigt i rörelse i morgon, det skall jag berätta dig“.

Majsu begaf sig till flickornas sofrum, som utgjordes af en större skrub utan fönster, hvilken gränsade till Nyman-ska familjens „främmanderum“, salen. Här i skrubben hade den omtänksamme gubben Nyman anordnat åt den unga flickan en sofplats genom att placera ett brödbräde öfver tvenne stolar, och på detta diverse sängkläder. Flickorna Nyman lågo redan försänkta i ungdomens djupa, trygga sömn, och Majsu hade snart nog följt deras exempel.

Då flickorna Nyman tidigt den påföljande morgonen begynte röra på sig, vaknade äfven Majsu. Dessa flickor voro sedan moderns död vana att från bittida om morgonen stöka med brygd och bakning samt diverse andra göromål, och de voro allaredan i full verksamhet dermed.

Då Majsu här blef vittne till detta deras rörliga, verkamma och nyttiga hushållsstök, och hurusom dessa friska och frodiga flickor gladt och liffullt verkställde de arbeten, som ålogo dem, var det med ett visst nyvaknad intresse, hon betraktade dem. Hon kom med detsamma att tänka, huru-

som äfven hon i hemmet hos fadern kunnat vara nyttig, men huru man alltid der med ett visst förakt bortvisat henne, menande att ett dylikt deltagande i hushållsgöromålen kunde taga lifvet af henne, då hon var sjuk och svag. Nu fick hon en tanke, en lycklig tanke, såsom hon tyckte, den nemligen, att hon vid ankomsten till det nya hemmet, ville försöka sig äfven uti de nyttiga, rörliga hushållsgöromålen. Hvem vet, kanske hon kunde vinna helsa och krafter på den kuppen?

Genom det öppna salsfönstret hörde hon, hurusom gubben Nyman derute på gården samtalande med en landsbo, hvars varor han tillhandlat sig.

„Ser han, min vän“, sade handelsmannen; „han får nu en mamsell med sig, en ung flicka, som han välbehållen måste skaffa fram till Engmans. Och kom ihåg, att det här är en flicka, som jag värderar och håller af precis lika mycket, som någon af mina egna döttrar; hör han det? . . . Jaha, litet mera hö i sitsdynan kan inte skada, så har flickan mjukare att sitta under den långa färden. . . . Ser han, till Johanne skall jag skänka honom en kanna finaste sortens rom för besväret, sådan rom, hör han det, som han ännu aldrig i sina dar har smakat; jo, se det kan jag försäkra honom, min vän. Vänta nu litet, så skall jag se åt, om mamsellen redan är i ordning“.

Majsu var också redan färdigklädd. Hon bar en brunschäferhatt på hufvudet, den hon lånat af „Lilla väns“ äldsta dotter; och en rödblommig schawl, som i tiden utgjort den saligen afsomnade handelsmansfruns fröjd och stolthet, bar hon på armen.

„God morgon, barn! . . . Så-å, så-å, vi ha lilla vän så pass resfärdig? . . . Jaha, torparfar han är också klar att röra på sig i rapportet . . . Nå, adjös med dig, barn! Mätte du bara trivas väl, dit du kommer, och kom alltid ihåg orden: 'Gör alltid din pligt, för det öfriga drar Gud försorg'. Helsa Engman, den hederspaschan! Adjö!“

Sedan Majsu ännu mottagit de hjertligaste lyckönsknin- gar af flickorna Nyman samt omfamnats af dessa, steg hon upp i kärran, — och så bar det af.

Skomakar Ahlgren hade haft en orolig natt. Dottern hade icke återvändt. Hvart kunde den envisa flickan tagit vägen? — Ja, hvart? Han hade ju ej heller brytt sig om att höra efter henne, han hade icke tagit ens ett steg, för att skaffa sig kännedom om hennes vistelseort. Då han nu om morgonen, så föga uthvilad som han efter en sömnlös natt kunde vara det, kom ut i verkstaden, vinkade han genast Aron Sandelin till sig samt frågade honom hviskande:

„Har du hört, om någon sett Majsu? Hon gick hemifrån i går på aftonen och har inte återvändt“.

„Nej, inte som jag vet“, sade Aron Sandelin, icke utan att rodna något. Han var för tillfället sysselsatt med att vända läderbitarne i blötbaljan, hvarför mästaren icke kunde lägga märke till denna hans färgskiftning.

„Besynnerligt“, sade mästaren; „högst besynnerligt!“

„Huru kom det sig då till, att mamsellen på ett så der underligt sätt försvann?“ frågade gesällen, som hade satt sig i sinnet att något litet ställa den hårde fadern på prof.

„Hm . . . Hur det kom sig till? Nå, det var nu hennes vanliga egensinnighet, som du vet, som kom mig att skrupensa om henne en smula. Och så sprang hon sin väg, den bångstyriga flickan“.

Han såg ganska förlägen och besvärad ut, vår mästare, då han yttrade detta. Han tyckte också, att arbetarne omkring honom sågo forskande och anklagande på honom, liksom hade de velat fråga: „Hvar har ni gjort af ert sjukliga barn, mästare?“ . . .

Nej, han var icke sig sjelf i dag, — han var icke mera den okuffigt bistre, fruktade mannen, inför hvilken lärpojkarne darrade som asplöf; nu tyckte han sig i stället stå inför desse såsom en förlägen, blygsam bondpojke, hvilken första dagen är i verkstaden.

Och därför ville han ej heller qvardröja i arbetsrummet. Då han nu i akt och mening att aflägsna sig vände sig mot dörren, såg han här en trasig, brunhyad halfvuxen flicka, hvilken höll ett trekantigt bref i handen.

„Hvem skall ha brefvet, barn?“ sade han till flickan.

„Det skall vara till skomakarmästar Ahlgren“, svarade hon. „En fin fru på gatan bad mig lemna det här“, tillade hon, vändande sig emot dörren för att gå bort.

„Du kan vänta litet“, sade mästaren. Han bröt upp brefvet samt ögnade, som det tycktes, med spändaste intresse igenom raderna på pappret. — „Flicka, kände du frun, som gaf dig brefvet?“ sporde han, sedan han kommit till slutet af skrifvelsen.

„Nej, jag känner inte någon kristen själ här i trakten, skall jag berätta“, svarade den frimodiga flickan. „Jag bor på Kampen jag, och har varit skickad på ärende till borgar Olins här i närheten, och då jag derifrån skulle vända hemåt igen, mötte jag den der fina frun nära Stallbacken, och hon sa' så här: „Om du ordentligt för det här brefvet till skomakarmästar Ahlgren, så skall du få tio kopek för besväret. Just så sa' hon, ser herrn, . . . Adjö!“

Mästaren märkte hvarken att flickan lemnade verkstaden, eller att lärpojkarne stodo omkring honom, lättjefullt gapande. Han såg blott dessa rader på pappret:

— — — „Det är inte värdt att pappa bjuder till att ta reda på min nuvarande vistelseort, ty alla sådana bemödanden äro fåfänga — — —“

Så, just så stod det på detta papper, hvilket han nu kramade ihop i sin stora jernnäfve.

Under åtskilliga dagar efter mottagandet af dotterns bref vandrade den axelbrede mästar Ahlgren allt ännu uti ett underligt, frånvarande tillstånd, tyst och sluten. Och då vänner och bekanta råkade fråga, hvar hans dotter fanns, grymtade han endast fram ett lika otåligt som otydligt:

„Inte hemma åtminstone“.

Man pratade ett och hvarje i staden om skomakaredotterns försvinnande, ty som en löpeld hade ryktet härom gått ifrån Kronohagen till Rödborgen, från Rödborgen till Kampen och från Kampen till Skatudden. Fadern var ju sedan

gammalt känd för att vara „hård“, och de vidunderligaste historier voro snart nog i omlopp, hurusom han på ett omenskligt sätt misshandlat denna sin dotter, så att man varit nödsakad föra henne till ett sjukhus; andra sade återigen, att hon, efter att ha blifvit på ett oförnuftigt sätt misshandlad, förlorat förståndet och befunne sig på dårhuset; en mängd annat godt folk *gissade* till och med, att hon redan dött, hvarför man alls icke hade något emot att ställa skomakaren till ansvar för barnamord.

I „Lilla väns“ handelsbod, derifrån en stor mängd kronohagsboer fyllde sina behof af lifsförnödenheter för dagen, och der man på samma gång brukade diskutera dagens frågor eller tillfredsställa sitt nyhetsbegär, var gubben handlanden outtröttlig i att „blanda bort korten“ för de slamrande sqvaller-systrarna, naturligtvis hufvudsakligast då fråga var om skomakaredottern och hennes försvinnande. Än berättade den gamle lurifaxen, att han hört, det en fin utländsk fru, som allra minst var grefvinna, hade tagit den unga flickan med sig till Paris, än att en mäktig rik släkting såsom fallen från skyarne plötsligen uppenbarat sig samt fört henne med till Amerika, hvaremot han på trovärdigaste sätt förklarade ryktena om hennes misshandlande såsom fullkomligt ogrundade och osanningsenliga. Då han sedan blef ensam i boden, fnissade och log den gamle mannen så förnöjdt öfver, att han återigen kunnat föra en och annan efter nyheter jägtande sqvallersyster bakom ljustet. Dervid sade han alltid: „Jag vet hvad jag vet! . . . Nå, nå, man blef inte heller född i går precis!“

Några dagar efter den unga flickans afresa bekom Aron Sandelin ett bref från henne, deruti hon för honom talade om sin plötsliga afresa till Pojo och om det vänliga emottagande hon rönt i Engmanska huset. Han skulle fortfarande iakttaga obrottslig tystnad, hette det, samt vid första bästa tillfälle meddela henne, huru fadern befann sig efter hennes afresa; — ja, hon ville till och med veta allt hvad denne sagt och tänkt och ännu mycket mera.

För att nu öfvertyga oss om, att Majsu verkligen har det så godt och bra, som hon genom brefvet till Aron Sande-

lin låtit påskina, vilja vi uppsöka den unga flickan derborta i Pojo.

Possessionaten Engman är här egare till icke synnerligen vidsträckta, men mycket väl underhållna egor. Egendomen kallas Gammelbo och dess karaktärsbyggnad har fått sig en utomordentligt vacker plats uppe på en kulle. Åldriga, jättehöga furor stå här som skyltvakter kring byggnaden, beredande en angenäm skugga under den heta sommardagen.

På trappan till den ljusa, rymliga verandan få vi se en vacker adertonårig flicka. Idel oskuld och behag finnas präglade i hennes anlete, och der hon nu befinner sig i en behagfull, halfliggande ställning på trappan, får man äfven hos henne beundra en vext, så harmoniskt välbildad, som den hos en qvinna kan vara det.

Hon har blicken fästad på marken, då hon med parasollskaftet uti sanden ritat en mängd underliga figurer. Men nu skådar hon upp, och man får se ett par själlösa, matta ögon, en blick, som är fullkomligt slö och liflös. Kunde man förut njuta af åskådandet af detta täcka anlete och af denna behagfulla vext, så erhåller man efter att ha sett de hemska ögonen ett verkligen pinsamt intryck.

Dessa figurer, som hon här ritat i sanden, tyckas mycket intressera och roa henne. Hon ler belåtet, då hon betraktar dem. Men plötsligt låter hon parasollskaftet med vild fart ila fram och åter — och alla dessa underliga figurer äro nu åter utplånade. Då synes ett dystert lidande uttryck i anletsdragen, och då ser man henne försjunka uti svårmodiga drömmar.

Det är possessionaten Engmans själsjuka dotter vi ha framför oss.

Nu öppnas dörren till verandan, och ut på trappan träder någon, som vi genast känna igen. Det är Majsu Ahlgren och ingen annan. Hos henne finna vi åtminstone lif och lust, och hon ser så nöjd och så glad ut, klädd som hon är i en smakfull kattunsdrägt och utrustad med ett bredt hushållsförkläde.

Den vackra, unga flickan, hvilken sitter på trappan, tyckes ej märka, att dörren till verandan öppnats och att

Majsu befinner sig tätt invid henne. Denna sistnämnda betraktar den drömmande varelsen med sorgsna, deltagande blickar.

„Önskar Agnes, att jag läser någon vacker berättelse, eller vore det kanske treffligare att öfver ängarne promenera ned till stranden?“ frågade Majsu med ett det ömmaste tonfall i rösten.

„Ja-så, du är här, Majken? . . . Det var snällt, att du kom, ty ingen lyckas så bra som du att jaga bort de der onda englarne. Tänk dig, de förstörde nyss ett så vackert mönster för mig; ja, ett mönster, ser du, med stjernor, blommor och små, små foglar. Ack, Majken, du skulle bara ha sett så vackert det var! Men så hjälpte mig också de goda englarne, då jag ritade det; ja, vet du, de hade små guldspön i händerna, de der goda englarne, och jag förde parasollskaftet alldeles i samma fåror, som de med guldspöna nyss förut gjort i sanden. Ack, så vackert det blef, så gudomligt vackert!“ — Nu begynte den beklagansvärda unga flickan bittert gråta, alldeles som ett barn, hvars leksak gått i bitar. — „Är jag inte ändå bra olycklig, snälla Majken, då de onda englarne nu ha förstört hela mönstret? Ack, hvad det är grymt, att sådana englar skola finnas, är det inte det, Majken?“

Majsu satte sig nu äfven på trappan, lindande sin arm kring den olyckliga unga flickans lif. Hon begynte på alla upptänkliga sätt trösta och förströ denna, och lika lätt som det vanligen går att få ett gråtande barn till att le igenom tårarne, så lätt gick det nu äfven för tröstarinnan att komma den gråtande flickan att högljudt skratta åt Majsus berättelser.

Possessionaten Engmans dotter hade från barnåren varit svagsint, ett arf, som sjukdomen antogs vara efter modern, hvilken afidit i en dårvårdsanstalt i utlandet, medan Agnes ännu var helt liten. Alldeles enahanda voro de sjukdomssymptom, hvilka uppenbarade sig hos dottern, som de, hvilka förmärkts hos modern; denna samma dystra trånad, samma djupa, stumma tungsinthet och samma veka sinnesslöhet.

Fadern var ej äldre än vidpass fyratio år, men han bar redan fullständigt grånadt skägg och hår. Många långa års sorger och bekymmer voro orsaken till nyssnämnda föräldrande.

Att i årtal först ha en tungsint, svårmodig maka för ögonen, och att sedermera se en älskad dotter blifva ett rof för samma lidande, kunde äfven vara anledning nog att gifva ett i för-tid föräldradt utseende åt den starkaste och mest härdiga menniska.

Nu just sitter denne svårt pröfvade man vid det öppna fönstret, derifrån han med synnerlig uppmärksamhet tyckes betrakta de tvenne unga flickorna derute på trappan. För hvarje gång hans dotter ger till ett klingande, barnsligt skratt, lifvas hans anlete, och han skrattar med. Ja, han tyckes af fullaste hjerta njuta af att med ögonen följa den på trappan befintliga gruppens alla rörelser.

Ett åkdon rullar in på gården, utan att de båda unga flickorna deraf låta störa sig i sin trefliga sysselsättning. De berätta, skratta och glamma fortsättningsvis af hjertans lust.

„God morgon, flickor! God morgon, bror Engman!“ hel-sar den ur åkdonet nedstigande personen, hvilken är iklädd tjänstemannauniform. Det är ortens länsman, „den gamle, glade Falcken“, såsom han allmänt kallas.

„Var god och stig in, bror Falck“, säger possessionaten Engman från fönstret till den anländande gode vännen.

Denne styr nu kosan förbi flickorna till egendomsega-rens rum.

„Det är treffligt, skall jag säga, att höra de der båda siskorna qvittra derute på trappan“, sade länsmannen, sedan han derinne fått sig en pipa i handen och en god plats i en mjukt stoppad länstol.

„Ja, det var verkligen en välsignelse, det måste jag säga, att jag lyckades få den der skomakaredottern hit“, sade pos-sessionaten.

„Skomakaredottern? . . . Ja-ha, ja, bror har ju inte om-talat för mig, hvem hon egentligen är, den der flickan . . . Skomakaredotter . . . Besynnerligt! . . . Skall det kanhända kunna vara samma person? Mycket möjligt, mycket möjligt!“ sade länsmannen fundersamt.

„Hvad menar bror?“ sporde vännen possessionaten.

„Det talas ju öfverallt i socknen om en skomakar Ahl-grens eller Ahlqvists dotter, som ska' ha rymt från sin far i

Helsingfors, och man misstänker, att flickan uppehåller sig någonstades i vår socken. Ja, det berättas, att fadern såsom om söndag skall låta lysa efter henne i kyrkan, och jag har också fått mina order att efterspana rymmerskan“.

„Vän Falck, den der förrymda flickan, du talar om, är ingen annan än just samma Majken Ahlgren, hvilken jag tagit hit som sällskap åt Agnes, hon som du såg derute på trappan. Om du vill lyssna dertill, så skall jag genast berätta hennes historia för dig, sådan jag fått den meddelad af en trovärdig, god vän, som känner hennes familjeförhållanden fullkomligt lika väl, som han känner sina egna“.

Possessionaten berättade nu för sin vän länsmannen allt, hvad „Lilla vän“ meddelat honom rörande skomakaren och hans dotter.

„Så-å, så-å“, sade länsmannen, då possessionaten slutat, „det är en sådan grofhuggare, den der skomakaren?“

„Nå, tror bror, att det nu vore skäl att återlemna flickan till den der krabaten, för att än vidare misshandlas?“

„Nej, så tusingen heller; dertill är hon för god och dertill är han för dålig, det är min tanke“.

„Och dina åligganden såsom länsman, — huru vill du klarera dig beträffande dessa?“

„För tusan böflar, flickan är väl inte någon brottsling, för det att hon lupit till skogs från en oförnuftig far! Jag behöfver, Gud ske lof, inte blanda mig i den här saken, min hedersbror, om jag inte sjelf har lust dertill . . . Men, hur är det, har någon annan än du och jag och din vän i Helsingfors reda på flickans nuvarande vistelseort?“

„Jo, Svarta Lasse, min äldste spannmålstorpä, samme karl, som skjutsade henne från staden hit. Men den mannen kan vara tyst som muren, då det gäller, och jag tror för öfrigt, att vännen Nyman också förseglat hans läppar på sitt vanliga fiffiga sätt“.

„Så-å, så-å? Då må de lysa i kyrkorna bäst de gitta! Jag vet ingenting, du vet ingenting, han vet ingenting — ergo — få de andra inte heller veta någonting! Om några veckor har man alldeles glömt af, att någon flicka tagit till

schappen från Helsingfors, för att lyckliggöra Pojo genom att slå sig ner der“.

„För allt i världen skulle jag nu inte heller vilja bli af med den der flickan, det skall jag berätta dig, bror Falek. Du har nog reda på, du, att jag som sällskap för Agnes haft både gammalt och ungt folk, att jag rest igenom halfva Europa, för att skaffa henne förströelse och sinnesro; men om du tror mig eller inte, så förefaller det mig nu, som om solen efter lång frånvaro åter hade tittat in i huset, sedan den der flickan kom; ja, jag vet sannerligen inte, huru det skulle gå med Agnes, om Majken nu blefve tagen härifrån, då mitt stackars olyckliga barn redan med varm kärlek och hängivenhet fäst sig vid henne“.

„Underligt emellertid, hjertans bror, att så mycket vackert skall bo under en så ful yta. Nå ja, det der flickebarnet lär inte heller kunna skryta af alltför efterhängsen helsa, har jag hört“.

„Ja; men det förekommer mig, som om flickan skulle ha tagit sig något på de här par veckorna. Hon har ju fått en helt annan färg . . . Ja-ha, vill bror kanske öfvertyga sig om, att jag har rätt, så titta bara dit ut“.

„Hm . . . Ja, sannerligen har inte bror rätt. Jag vet inte riktigt, hur det förhöll sig, men då jag första gången såg henne, tyckte jag, att hon var strykful, förb. mig, tyckte jag inte det! Och nu ser jag, att tösen alls inte är oäfven. Tro mig, bror Engman, får hon bara något mera hull, den der flickan, så skola vi få se, att det blir en dejlig jänta af henne med tiden“.

„Den der yttre skönheten är inte värdt att tala om, kära bror. En qvinna kan ju vara utrustad med mångt och mycket af mera värde“, sade possessionaten med en suck, då han kom att tänka på sin egen täcka dotter, hvilken, fastän skön, var i saknad af det dyrbaraste för lifvet — förnuftet. „Den der Majken blir en hushållsmenniska, och en sådan är pengar värd, det skall jag säga bror!“

„Verkligen!“ sade länsmannen, trummande med fingrarna emot bordskanten. „Hm . . . Då har hon inte svårt att få sig man . . . Hvem vet, kanske bror . . .“

„Åh prat! Jag med mitt föråldrade utseende skulle passa till man för ett sjutton- eller adertonårigt barn! Nej, kära Flinck; passar inte, passar inte!“

De tvenne vännerna öfvergingo nu i samtalet, som rört sig kring skomakaredottern, till en liffig diskussion rörande kommunens angelägenheter samt om årsvexten och väderleken.

Svarta Lasse, torparen, gjorde ganska ofta stadsresor, och sällan återvände han från en sådan resa utan att medföra bref till Majsu, än från flickorna Nyman, än från Aron Sandelin. Denne sistnämnde var dock den flitigaste brefskrifvaren, och med större förtjusning bröt hon också ett bref, hvilket hade hans välkända handstil, än något annat, ty det var så roligt att få höra ett och hvarje från hemmet, och vidare andades de krokiga raderna uti Arons bref en sådan innerlig, trofast vänskap och en sådan hängifven ömhet för henne, att hans i brefvet uttalade enkla tankar ofta nog rörde henne till tårar. Hon underlät icke att besvara brefven, till en början i så kortfattade ordalag som möjligt, sedermera på ett resonnerande, mera hjertligt sätt och slutligen öfvergående till bedyranden om „trofast vänskap“, om „evig hågkomst“, och dylikt.

Ett år var nu redan tilländalupet, sedan Majsu kommit ut till Gammelbo; och våren och sommaren hade allaredan gjort sitt inträde.

Såsom länsman Falek förutspådde, hände äfven med Majsu, skomakarens fula dotter. Hon hade under detta år förvandlats från ett sjukligt, skralt barn till en frodig, behagfull qvinna. Uti denna stolta, välväxta och fylliga gestalt igenkänna vi henne svårigen; — och detta anlete, med de regelbundna, sköna dragen och dess bestämda grekiska profil, kan detta verkligen ha undergått en förvandling från ett nästan afskräckande fult till ett så utomordentligt vackert? De stora, mörka ögonen äro varma och tilltalande, klara som himmelns stjernor.

Den unga flickan står på trappan, hållande sin ena hand öfver ögonen såsom skydd mot solen, då hon uppmärksamt skådar dit bort till den lilla bit af landsvägen, som från hennes observationsplats är skönjbar. Hon har visst hört ljudet af ett åkdons rullande, men hon kan ännu ej upptäcka det samma.

För ett par dagar sedan hade hon fått mottaga ett bref från Aron, hvori denne meddelat, att han ämnade göra en resa till Ekenäs, sin födelsestad. Han ville nemligen ändtligen helsa på sina gamla föräldrar derstädes, dem han icke sett, sedan han vid tolf års ålder inträd i lära hos mästare Ahlgren. Derjemte underrättade han Majsu, att han på resan dit äfven hade för afsigt att göra en visit hos henne på Gammelbo.

Nu ser man henne taga handen från ögonen, och så kan man förmärka, hurusom ett tillfredsställelsens leende skimrar i hennes anlete. Snart derpå rullar också en kärra uppför den lindrigt sluttande körväg, hvilken leder upp till Gammelbo gård. Då kärnan stannar, hoppar en välklädd mansperson ned från åkdonet. Majsu skyndar emot honom, och de trycka hvarandras händer så varmt och trofast, som ett syskonpar, hvilket icke på långa, långa tider råkats.

„Nå, Aron, stig nu på bara! . . . Här har jag mitt nya hem . . . Är här inte bra vackert och är här inte treffligt att bo, eller hur? Se der är mitt rum, just det der med de blå- och hvitrandiga gardinerna och törnrosbusken i fönstret!“

Så säger den gladlynta flickan, der hon vandrar vid den något tillbakadragne och förlägne arbetarens sida.

Possessionaten Engman, hvilken Majsu redan förut underrettat om Aron Sandelins ankomst, trädde nu välkommande emot denne. Majsu hade icke underlåtit att meddela den faderlige vännen, hvilken stor roll den unge arbetaren spelat såsom skingrare af månget dystert moln, som förmörkat hennes barndomshimmel. Derför var det också med en den varmaste hjertlighet skomakaregesällen blef mottagen af egaren till Gammelbo.

Dottern i huset låg sedan någon vecka tillbaka sjuk, utan att man kunde säga af hvad slags sjukdom hon egent-

ligen led; men hon egde icke krafter att vara i rörelse, och då hon lade sig, sof hon i dygntal utan afbrott. Hon befann sig vid detta tillfälle återigen i ett dylikt letargiskt tillstånd.

Majsu förde sin gäst ned i trädgården, och här kunde hon nu i ostörd ro få fråga honom och åter fråga honom rörande allt och alla derhemma i Helsingfors.

De sutto i en täck humleberså, hon på den ena och han på den andra sidan om det runda trädgårdsbordet.

„Nå, Aron, nu har jag fått höra så mycket, så mycket om alla mina bekanta i Helsingfors“, sade hon. „Men Aron har ännu ingenting berättat om sig sjelf. Jag vill minnas, att Aron i ett bref nämnde något om att flytta ifrån min far, för att bli sin egen. Hur har det framskridit med den saken?“

„Det har inte gått bra“, sade den unge mannen ytterst misslynt. „Se, mästaren, er far, tycker inte om att jag flyttar ifrån honom, och därför är han elak nog att stämpla mig som en odugling både hos åldermannen och hos de andra . . . Inte är det därför underligt, om jag fick afslag på min ansökan. Men jag ger mig ändå inte så lätt, det skall jag visa dem!“

„Jaså, min far har kunnat vara så der elak också emot Aron?“ sade Majsu, och ett sorgbundet, missmodigt uttryck syntes i hennes anlete.

De sutto nu båda tysta och tankfulla, tills Majsu plötsligt frågade:

„Nå, hvad funderar Aron på? Någoting mycket viktigt måste det vara, det synes ju redan på minen. Aha, nu vet jag! Den blifvande mästaren tänker visst på den blifvande mästarefrun“, sade den unga flickan, och en skälmsk blick skjöt fram ur de mörka ögonen.

Aron Sandelin rodnade något, under det han sänkte ögonen mot marken.

„Nå, var det inte så, som jag gissade?“ skämtade hon vidare.

Nu blickade han åter upp samt betraktade henne med varma, ömma blickar.

„Rätt gissadt“, sade han; „men den personen, som ligger i mina tankar, hon är för god för mig, hon är bestämdt för god till att bli en handverkarens hustru. Det der har jag så många gånger tänkt; men mina tankar ha ändå alltid så svårt att skiljas från henne“.

„Så-å; men har hon sjelf sagt ifrån, att hon är för god att bli hustru åt Aron?“

„Nej, det har hon inte . . . . Jag har ej ens ännu vågat fråga, om hon vill hålla af mig, och om hon kunde gå in på att bli min hustru“.

„Ja, men det hade Aron bordt göra! Hvem vet, kanske håller hon af Aron långt mer än Aron tror“.

Då den unga flickan yttrade detta, spred sig en skär rodnad öfver hennes anlete, och hon höjde blicken upp emot trädens toppar.

„Ända ifrån det hon var ett helt litet barn och jag en tolf års pys, har jag hållit af henne, såsom en bror håller af sin syster; men sen så har jag märkt, att jag med hela mitt hjerta och med hela min själ är fästad vid henne . . . Ja, så har det kunnat gå! . . . Mången gång drömde jag också om, att jag var afhållen af henne . . . Ja, jag vågade drömma så, och . . .“

„Och af drömmen vardt verklighet“, ifyllde den rodnande unga flickan. „Det der barnet kom också att med ömhet fästa sig vid sin broderlige vän, och hon märkte, också hon, en dag, att han var för henne långt dyrbarare än den mest afhållne broder“.

„Majsu, är det sannt? Du håller då af mig, du vill bli min hustru? Du, du, som jag alltid förliknat vid en af himmelens englar!“ jublade den sälle och hänryckte unge mannen, då han fattade den unga flickans båda händer och kärleksdrucken skådade henne in i ögonen.

„Aron, minns du ej, att jag en gång i ett bref talade om vår vänskap såsom oföränderlig och evig? Nåväl, jag skall nu berätta dig, att vänskapen endast derigenom kan bli fullkomligt varaktig, då vi lofva att älska hvarandra, och då vi genom äktenskapets heliga band sluta oss till hvarandra“.

„Nu, Majsu, kan det inte heller för mina framtidsplaner ges några hinder, dem jag inte vore i stånd att öfvervinna!“ sade den unge mannen förtröstansfullt. „Nej, då jag nu får tänka, att det gäller att skapa bådas vår lycka, då skall mina bemödanden också krönas med framgång, det kan du lita på, min Majsu! . . . Till i höst hoppas jag vara min egen, och då, då blir du ju också min egen lilla hustru.“

„Din“, sade den unga qvinnan, med sällhet och lycka återspeglad i de strålande ögonen. Men så spratt hon plötsligt till, lyssnande med återhållen andedrägt . . . „Jag tyckte alldeles, att jag hörde något underligt ljud, likasom någon hade skrattat här i närheten.“

Båda lyssnade. Då hördes några korta, afmätta skrattljud, hvilka tycktes komma från ett närbeläget träd.

„Det är ju bara en skata, som skrattar i trädet derborta“, sade Aron.

„Ja, men hvad kan det betyda?“ yttrade den unga flickan, plötsligt blefven dyster och allvarsam.

„Betyda? Inte betyder det något, min Majsu, att en skata gläder sig öfver vår lycka och sällhet.“

„Men tänk, jag som alldeles har glömt att se åt, hur det står till med den stackars Agnes. Hon har kanske vaknat och saknar mig . . . Nu får du lof att ursäkta mig, Aron men jag kan inte dröja här längre. — Men vet du hvad? Jo, hvarken herr Engman eller jag tillåta, att du reser ifrån oss redan i dag; nej, du får allt lof att dröja åtminstone tills i morgon, det får du. Nå, adjö med dig på en stund!“

Majsu ilade nu ifrån honom till sina pligter hos Agnes.

Då Aron sedan trädde ut från trädgårdsområdet, råkade han possessionaten, och denne förde den unge mannen omkring på egorna, hvarunder han öppenhjertigt lät veta, att han, fastän varande i besittning af mångt och mycket af denna verdens goda, dock saknade allt detta som kallas hemtrefnad och familjelycka. Han kom äfven att omnämna, huru han värderade sin dotters vårdarinna, den raska Majsu, och han talade med verklig hänförelse och värma om alla hennes förtjenster. Detta allt ljöd naturligtvis som en den herrligaste musik för den unge mannens öron.

Det var en den lyckligaste dag i tvenne unga människors lif, den, som Aron Sandelin tillbringade på Gammelbo. De unga tu voro visserligen ej mycket i tillfälle att samtala med hvarandra med ord, men så voro de det så mycket mera genom blickar.

Tidigt den påföljande dagen afreste han, öfverlycklig och i sitt inre besjälad af de ljufvaste, de bästa framtidsförhoppningar.

Den själssjuka Agnes blef ej bättre. Hon kunde icke mera lemna sjukbädden och hon låg för det mesta i dvala. För fadern var det djupt smärtsamt att se henne sålunda dag ifrån dag tyna af. Mången gång hade han önskat, att döden måtte göra slut på detta skenlif, som förefanns hos den olyckliga dottern; men nu, då han kommit till insigt om, att detta lif höll på att slockna, önskade han åter, att han fortfarande måtte få behålla henne såsom frisk och frodig, om också såsom barnsligt jollrande och sinnesslö.

Några dagar efter Aron Sandelins visit på Gammelbo kom länsman Falck på besök till vännen Engman. Ett visst högtidligt allvar kunde observeras i den gamle ungarlens hela uppträdande, och dertill var han ännu iklädd hvit duk och dito väst samt för öfrigt ovanligt blank och fin. Som vanligt blef han inbjuden till middag, men märkvärdigt nog var den eljest gladlynte och frispråkige ordningsmannen derunder fåordig och allvarlig som en kyrkvaktmästare. Straxt efter middagen och sedan possessionaten gått att taga den aldrig af honom försummade middagsluren, passade länsmannen på tillfället, närmande sig Majsu, dervid han med en hemlighetsfull min vördsamt anhöll om ett några minuters samtal.

Majsu förmådde knappt betvinga skrattlusten, då hon såg den komiskt viktiga min, länsmannen visade, då han sedan yttrade:

„Jag har i dag kommit hit med anledning af en för mitt framtida öde högst viktig angelägenhet, skall jag berätta mammals Ahlgren“, började han. „Hm, ja; hm . . . Jag har alltid lefvat ensam, ja riktigt som en eremit, skall jag säga, och jag trodde också, att jag skulle komma att göra det till död-

dagen; men så fick jag se er här, mamsell Ahlgren, och sen dess har jag dagligen gått och tänkt, hur roligt det ändå skulle vara att få se er styra och ställa derhemma hos mig. Ja-ha, man blir ju dag ifrån dag allt äldre, skall jag berätta, och därför kan man också vara i behof af en vårdarinna för gamla dagar, en som hade lust att skänka en stackare litet ömhet, och som . . . som . . .“

„Ja-så, herr Falek vill erbjuda mig en tjenst som hushållerska?“ afbröt Majsu honom, då hon begynte finna länsmannens frieriharang i högsta grad tråkig.

„Åh, herre Gud, inte precis det; men jag tänkte fråga er, om ni hade lust att bli min hustru . . . Jag har en liten nått egendom, skall jag berätta . . . Jo, ja-ha, ladugården är inte precis den minsta här i trakten, förb. mig . . . ursäkta . . . är den ändå en ibland de största, skall jag berätta.“

„Ledsamt nog, måste jag berätta, att jag redan bortlofvat mig åt en annan“, sade Majsu med väl speladt allvar.

„Så-å! . . . Bortlofvat er! . . . Ja-så, det var dumt det, skall jag berätta!“ sade länsmannen. Han gjorde en sirlig bugning för den unga flickan, hvarpå han skyndade ut, satte sig i schäsen och kuskade bort med god fart.

Majsu afslog sålunda anbudet att bli länsmansfru, och detta fastän den åldrige friaren icke gjorde anspråk på andra tillgifvenhetsbevis, än öm omvårdnad för hans „gamla dagar“.

En dag i slutet af September sågos hvita lakan för fönstren på Gammelbo. Agnes hade somnat in, för att icke mera uppvakna.

„Det var en välgerning Gud gjorde, då han borttog henne“, sade tjenstefolket på egendomen.

Så tycktes likväl ej egendomsegaren sjelf finna det, ty han satt nästan hela dagen derute i humlebersån, dit man burit den unga flickans lik, och ymniga tårar sökte sig väg nedför hans fårade kinder. Han hade, nedtryckt af sorg som han var, plötsligt blifvit förvandlad till en viljelös människa

Hade ej Majsu funnits här och med vanlig energi och kraft ordnat allt inom hus, likasom äfven vid utarbetena, tänkt på begrafningsarrangementerna, — med ett ord på allt och alla, hade det varit så att säga upp- och nedvändt i det huset.

Det var först några dagar efter begrafningen, som den tröstlöse fadern återfick sin egentliga tankeförmåga och sin forna handlingskraft. Då kom han också att tänka, hvilket jättearbete den raska, unga qvinnan under dessa dagar utfört, då det isynnerhet på landsbygden icke är den lättaste sak att anordna en begrafning, och då hon ändå nästan ensam uttänkt och utfört allt, hvad som för detta samma begrafningstillfälle erfordrades.

Länsman Falck, hvilken var såsom egen i huset, hade dervid kunnat vara till stor hjälp, men han hade icke visat sig på Gammelbo sedan den ödesdigra, misslyckade frierivisiten, då han fick del af den ledsamma nyheten, att Majsu redan var bortlofvad. Han antog nemligen det vara sjelffallet, att vännen Engman sjelf bortknipit flickan för honom, och af denna anledning var han nu ganska „grå“ på denne sin vän, som sålunda ställt sig i vägen för hans tilltänkta lycka och fröjd för gamla dagar.

Hösten framskred. Aron Sandelin hade meddelat Majsu, att han först emot julen kunde få sin egen verkstad i ordning, då han genom mästar Ahlgrens intriger haft stora svårigheter vid att få sin ansökan beviljad. Deras bröllop komme därför att uppskjutas till sjelfva julhelgen.

Majsu hade ändock bra gerna sett, att hon fort nog kommit sig till ett eget hem, synnerligast som egendomsegaren på senare tiden visat sig något besynnerlig i sitt tal och i sitt sätt, då han under måltiderna eller vid andra tillfällen sammanträffade med henne. Hon fann sig nemligen mycket besvärad af hans blickar, då de med trånfull ömhet nästan ofrånväändt voro riktade på henne; och hände sig att han ytttrade något, gaf han sitt andragande vanligen en vändning syftande på äktenskap eller derpå, att han funnit en husmor mycket nödvändig i huset.

En morgon, då hon och han sutto vid kaffebordet i salen, och då hon ur den massiva silfverkannen just höll på

att servera honom af den doftande drycken, sprang han plötsligt upp, sägande:

„Nu, Majken, nu kan jag inte längre uppskjuta dermed; — jag måste säga er, att jag älskar er varmt, lidelsefullt, högre än jag nånsin älskat dem, som också varit mig kära och som nu hvila i grafven, ja, högre än allt på jorden! . . . Blif min maka, och ni kommer att göra mig till den lyckligaste människa, som lefver och andas! . . . Ungdom eller ett behagligt yttre eger jag inte mera att erbjuda, men deremot ett ömt, varmt klappande hjerta och en helig, oföränderlig kärlek!“

Hans ögon voro så outsägligt ömt bedjande, och han skälfde till hela sin figur genom det exalterade tillstånd, hvori han befann sig.

Majsu försökte befria sina händer från hans, under det hon ångestfullt yttrade:

„Ni måste släppa mina händer, herr Engman! Jag vill förklara mig, bara ni gör det!“ sade hon. „Herr Engman, jag vore ovärdig att bli er maka, och kan det inte heller, därför att jag skänkt min kärlek åt en annan, och därför att jag lofvat att bli hans!“

Han satte sig icke, han nästan föll ned på stolen vid bordet.

„Hvarför sade ni inte det der förut, grymma qvinna! utan lät mig invaggas i ljufva drömmar om en lycka, den jag nu nödgas se mig beröfvad . . . Hvarför? . . . Hvarför? . . .“

„Herr Engman, det är så, att jag nu först i dessa dagar, af min fästman fått veta, när vårt hem kan bli så i ordning, att jag såsom hans hustru kan inträda der. Jag hade beslutit att uppsäga min tjänst hos er, just då jag erhållit besked härom, och då ämnade jag också på samma gång för er omtala min förlofning med Aron Sandelin.“

Hans hufvud hade sjunkit ned mot bröstet och han satt der alldeles tillintetgjord. Slutligen kom han sig åter, i det han sade:

„Ja, huru kunde också jag, dåraktiga människa, våga hoppas på en sådan lycka och sällhet, jag som är dömd till olycka och lidande!“

Majsu gick till sina vanliga hushållsbestyr. Hon var betryckt och nedslagen öfver det tillstånd, hvori hon lemnat den hedervärde mannen. Beklagligt nog, hade hon råkat blifva en oskyldig orsak till det hårda slag, som återigen skulle träffa honom.

Det blef verkligen pinsamt för den unga flickan att numera vistas i Engmanska huset. Egendomsegaren sjelf tycktes formligen fly hennes åsyn, och han höll sig nästan dagen om ute på egorna eller i skog och mark.

Så erhöll hon en dag ett bref från Aron, hvori denne meddelade henne den underrättelsen, att fadern insjuknat i lunginflammation, och att han vore mycket skral.

Många tankar korsade hvarandra i hennes hjerna. Hon frågade sig, om hon borde skynda till hans sjukläger, der ändå ingen egen fanns att lemna den gamle en ömmare omvårdnad. Och åter påminte hon sig hans skoningslösa stränghet. Men så tänkte hon vidare på sin närvarande ställning, på sin outhärdliga, ledsamma existens uti Engmanska huset; — och denna sista omständighet, likasom äfven någon af barnkärlekens mera vekhjertade impulser, bestämde henne slutligen för att sända ett bref till hemmet, med förfrågan, huruvida fadern önskade se henne återvända dit. Detta var hennes första bref till sin far, efter det hon lemnat hemmet.

Genom „Lilla väns“ diplomatiska sätt att gå till väga, var Majsus vistelseort bekant äfven för fadern. Den gamle handlanden hade nemligen småningom och småningom meddelat denne notiser om henne och slutligen äfven hvarest hon befann sig, likasom om hennes ställning i Engmanska huset, huru omtyckt hon var derstädes, med mera dylikt; och det kunde tydligt märkas, att mästare Ahlgren var fullt belåten med sin dotter och med det hedrande erkännande, som kommit henne till del, om han också på sitt vanliga karga, tvära sätt ej precis yttrade något dertill.

Då dotterns bref anlände, sände han bud till „Lilla vän“. Denne infann sig äfven, för att föreläsa brefvet för den sjuke.

„Låt henne komma, låt henne komma!“ yttrade mästare Ahlgren mycket ifrigt, då han fick höra, att dottern erbjöd sig att blifva hans vårdariinna . . . „Det kan, min själ, göra godt att få se, hur flickan riktigt tar sig ut nu för tiden, eftersom man säger, att hon blifvit både ståtlig och nätt . . . Du åtar dig väl, käre Nyman, att skrifva till henne; du gör väl det? . . . Tack skall du ha!“

Det var som om han plötsligt blifvit frisk och kry igen, och han kunde ej låta bli att åter och återigen påskynda vännen Nyman beträffande brevets skrifvande och afsändande.

Då Majsu en viss afton för ett och ett halft år tillbaka lemnade den gamle enklingen, blef han alldeles ensam och öfvergifven, och därför var det för honom särdeles kärkommet när som vaktmästare Forsberg, hvilken var egare till gården, som gränsade intill hans, då och då vek in för att helsa på och sällskapa med honom.

Ändamålet med vaktmästarens visiter var till en början endast att helt enkelt pumpa vännen Ahlgren på nyheter rörande den försvunna dottern. Men dervidlag lyckades han ej, utan fick han lof att hålla till godo med en otålig, icke särdeles vänlig blick, som skjöt fram undan de buskiga ögonbrynen vid tillfällen då ringaste anspelning gjordes beträffande denna dotter. Ändock blef det sedan en vana för vaktmästaren att besöka vännen skomakaren; och då och då hade denne sistnämnde äfven gjort återvisiter hos vaktmästaren.

De båda rödhåriga döttrarna hade grymt misstagit sig beträffande deras beundrars, handelsbetjentens, sekterens och liktorsoperatörens egentliga afsigter, men de hade sedermera beslutit att bli pietistiskt fromma i stället, hvarför de äfven begynte följa med kära mamma på „sammankomsterna;“ och de försökte i sina anleten åstadkomma sådana engalika, saliga leenden, som de föreställde sig att hos verkligt troende

nödvändigt borde förefinnas. Då de båda flickorna jemte modern sedan gingo och kommo från sammankomsten, talade de högt på gatan om „vissa personer, som ännu gingo med orena hjertan och drucko ur syndenes källa“, och så talade de så vackert om sina egna saliga utsigter“ i sällskap med englarne“, samt vissa andra personers utsigter „i helvetets svafvellågor“.

Och då mästare Ahlgren begynte besöka vaktmästarefamiljen, voro dessa englaväsenden snart nog i färd med att försöka „omvända“ äfven honom, och med djupaste förakt talade man härvid om hans dotter, hvilken de kallade „ett förtappelsens barn“. Men det behöfdes blott en af dessa stränga, onådiga blickar, som mästaren stundom plögade skicka fram, och englaväsendena höllo sig helt beskedligt tysta och fromma som lam.

Sonen var styrman, men en dylik en, som i stället för att segla ut, förde ett gladt och muntert lif och lät faderns fyrkar kila med strömmen. Genom sina muntra historier och sitt raska, gladlynta sätt var han allmänt afhållen, och mästare Ahlgren tycktes äfven favorisera honom mer än någon af de öfrige medlemmarne i vaktmästarefamiljen, hvarför den unge mannen också då och då gjorde små „vippningsbesök“ hos „käre farbror“.

Då gubben Ahlgren sedan insjuknade, och då man fick höra, att han till och med „låg för döden“ — så hade nemligen det beställsamma ryktet redan vetat berätta — då företog sig vaktmästarefamiljens samtliga qvinliga medlemmar att besöka den kära grannen. De båda döttrarna hade medtagit en packe religiösa skrifter, och modern hade efter någon dylik skrift „uttänkt“ några „väckelseord“, dem hon ämnade lyckliggöra den gamle syndaren med.

Då det goda folket inträdde i sjukrummet, låg mästare Ahlgren i halfslummer, med ansigtet vändt emot väggen.

Nu upphof vaktmästarefrun sin gälla stämma och begynte: „Arme man, ännu är det tid till ånger och bättring; ännu är det tid att vinna förlåtelse, frid och salighet, och detta genom att i bön fly till Honom, till den gode Guden, och genom . . . genom att på ett för Herranom behageligt sätt . . . fördela era jordiska egodelar. Glöm därför inte säll-

skapet „Guds vänner“, utan gif åt detta Herrans samfund af ert öfverflöd; och alla skola välsigna er och bedja för er stackars syndiga själ, och Gud skall sedan i nåder se till er!“

Nu vände sig mästar Ahlgren om samt reste sig i halfsittande ställning i sängen. Och han såg mäkta förgrymmad ut, då han sade:

„Hvad tunnor tusan nu? Har jag kanske bedt er komma hit för att göra opp testamentet, och har jag bedt er hålla predikningar för mig? . . . Då jag vet mig vara i behof deraf, då hitkallar jag en prest; men käringsnarfvel kan jag inte tåla, hör ni det? Nå, ha' ni förstått mig?“

Jo, det hade de; ty vaktmästarefrun sågs taga en dotter under hvardera armen och helt lugnt bege sig hem igen, icke underlåtande att fälla ett och annat ingalunda om „försonligt sinnelag“ och „kristlig kärlek“ vittnande uttryck till „den stackars hedningens“ nackdel.

Gubben vaktmästaren och dennes son kommo äfven sedermera på sjukbesök, men då desse icke uppträdde i egenkap af testamananordnare eller predikanter, så fingo de mästar Ahlgren återigen vänskapligt stämd emot familjen.

„Hvem är det, som kör in på gården, Stina?“

Denna fråga ställde mästar Ahlgren till sin gamla hushållerska, under det denna höll på att jemka om hufvudkud-den för den sjuke.

Stina skyndade till fönstret, och straxt derpå rapporterade hon:

„Å-å, det är ett hiskeligt fint och vackert fruntimmer . . . Nå, hvad i Herrans namn? Det der fruntimret kommer ju uppför vår trappa, det är så säkert det, som att jag står här! . . . Hon måste bestämdt ha gått galet!“

Och nu skyndade sig den gamla trotjenarinnan att städa undan diverse husgerådsartiklar, som blifvit framme efter frukosten, den hon nyss förut trugat på den sjuke.

I och med detsamma öppnades dörren, och en lång, ståtlig ung kvinna trädde in. Hon gick ända fram till sängen, der mästaren befann sig. Denne betraktade henne med en lång, förvånad blick.

„Känner pappa inte mer igen mig? Det är ju jag, — Majsu“, sade hon.

Han såg ännu tviflande och misstroget på henne; men slutligen utropade han:

„Nå, så har du då blifvit förändrad, flicka; det måste jag säga! Hvem hade för halftannat år sedan kunnat tro, att du skulle komma att ta dig så der ståtlig ut? Nej, ingen, ingen! . . . Jag ligger nu här, som du ser, kära barn, för sju ankare och en dragg, och jag får så illa lof. Nå, nå, det är inte så farligt med sjukdomen numera, sa' doktorn. Men tusan så tråkigt är det bara att ligga här och lättjas! . . . . Så-å, så-å, att du haft det så bra derborta? Undrar just, hvad som gifvit dig så der godt hull, flicka! Landtluften, ja, landtluften, gissar jag!“

„Och arbete och verksamhet“, bifogade Majsu.

„Ja, det tror jag rasande väl, att du med de krafter, du nu har, är i stånd att arbeta; men hur du kom till rätta i början, det kan jag sannerligen inte begripa, — jag menar då du blef . . . då du for . . . jag menar . . . jag menar, då du kom i Engmanska huset“.

Mästaren höll på att komma in på ett galet kapitel, då han var på god väg att omnämna ett visst tillfälle, då han icke kunde styra sin vrede.

„Jag vågade derborta försöka arbeta, och då märkte jag genast, att rörelse och verksamhet var lif och helsa för mig“, sade den unga flickan, sedan hon hunnit bortsätta ytterplagen och tagit plats på en stol invid faderns säng.

Den barske mannen, som förut nästan med ovilja betraktade sitt barn, han tycktes nu med själ och hjerta njuta af hennes åskådande.

Aron Sandelin hade flyttat till skomakareåldermannen Linderström, då mästare Ahlgren icke kunde förmås att lemna honom ett någorlunda hyggligt intyg öfver arbetsduglighet, det han nödvändigt borde inneha, för att få de ansökta rättigheterna beviljade. Han hade beslutit att, då han alltså vore på det klara med allt detta, de unga tu då också skulle presentera sig som ett blifvande äkta par.

Hedersgubben „Lilla vän“ var naturligtvis invigd i de ungas framtidsplaner, och hos honom sammanträffade de också stundom så der *tillfälligtvis*, och genom hans medverkan skedde äfven deras ganska lifliga korrespondens. Gubben såg så utomordentligt lycklig ut öfver förtroendet, som man gifvit honom, under det han gick och småmumlade för sig sjelf: „Jag vet, hvad jag vet“.

Den stränge skomakaremästaren lät sedan en dag igen höra sin barska stämma i verkstaden; och då visste man ju också, att han äntligen var frisk och kry.

Då han första gången efter tillfrisknandet visade sig utom hemmet, var det vid en danssoirée på borgarklubben. Till att besöka denna soirée hade han låtit öfvertala sig af några bekanta. Desse hade för honom framhållit, hurusom det vore högst orätt att icke vara med om en dylik tillställning, då han egde en ung och vacker dotter, hvilken nog behöfde roa sig. Något mumlade visst skomakaren i skägget om „galenskap“ och „onödiga utgifter“, men han gaf ändå med sig till slut.

Majsu gick gerna till denna soirée, emedan hon hoppades att äfven få se Aron der.

Den unga flickan hade ej sammanträffat med styrman Forsberg efter sin återkomst till hemmet. Man hade nog ett par gånger inviterat henne till namnsdagskaffe i granngården; men just emedan hon bar en afgjord antipati emot den unge sjöfaran den, bland annat därför att han gifvit henne den föga smickrande benämningen „det fula trollet“, undvek hon honom så mycket hon kunde, och derföre hade hon ej heller någon lust att besöka granngårdsfamiljen.

Nu hände det, att de kommo att sammanträffa på soireén. Här företog sig hennes far att helt trankilt yttra till den

glade styrmannen, vid ett tillfälle, då gubben sjelf ämnade styra in i ett af spelrummen:

„Se-så, nu lemnar jag Majsu i din vård, Emil. Försök du att roa flickan så godt du kan.“

Oaktadt det mycket tycktes förtreta Majsu, att på detta sätt bli tilltvingad en kavaljer, och dertill ännu en, som hon verkligen hade afsmak för, nödgades hon så att säga hålla god min i magert spel, just emedan det varit hennes egen far, som taktlöst nog arrangerat det så. Hennes ögon mönstrade de tillstädesvarande kavaljererne, men bland desse fann hon ej sin Aron.

Unge Forsberg uppbjöd emellertid allt, för att visa henne all den uppmärksamhet han förmådde.

Man dansade kadrilj. Derunder fann den lefnadsglade styrmannen anledning att hviska i hennes öra en mängd artigheter.

„Kan ni gissa, hvem som här i kadriljen är lycklig nog att dansa med den vackraste damen?“ frågade han med en knipslug min.

„Det är väl inte svårt att gissa, om man bara får tid att skåda omkring sig litet . . . Jo, se der ha vi Fanny Idström. Hon är nog den vackraste bland flickorna här.“

„Tycker ni det? Men jag för min del skulle ändå ge skönhetspriset åt en annan.“ — Den artige sjömannen sänkte rösten till en hviskning, då han fortsatte: „Det är just jag, som eger lyckan att dansa med den vackraste!“

„Åh, verkligen? . . . Och det der säger ni till — „det fula trollet!“ sade Majsu med en god portion bitterhet i rösten.

Den unge styrmannen tycktes för ett ögonblick råka i ordfattigdom, under det han skiftade färg. Men han kraflade sig dock snart nog upp ur den förlägenhetsklyfta, dit han fallit.

„Det kan väl hända, att man tanklöst nog finner blomman såsom knopp både ful och obetydlig; men så kommer man också på andra tankar, då man sedan får se den i fullt utvecklad tillstånd, i sin högsta fägring . . . Och då“, sade han, åter sänkande rösten, „och då sträcker man så gerna ut han-

den, för att fatta denna ros, för att få sluta den till sitt hjerta . . .“

„Och då får man möjligen med detsamma göra bekant-
skap med de hvassaste törnen“, ifyllde Majsu ganska retfullt.
„Nej, herr Forsberg, de der artigheterna kan ni gerna spara
för någon annan. De ha precis samma verkan på mig, som
vattnet, då det kastas på gåsen!“

Den unge sjömannen, som med lystna, glödande blickar
betraktade Majsu, under det han serverade henne med allt det
han i artighetsväg hade att bjuda på, bet sig harmfult i läp-
pen. Han hade väntat sig en tacksam blick och kanhända
en varm handtryckning, men blef i stället hånfullt afvisad.

Majsu var och blef för denna afton befriad från hans
sällskap. Hon undgick sålunda att vidare höra hans rosendof-
tande artigheter och smickerfulla utgjutelser.

Den liflige sjömannen uppsökte efter kadrljens slut toddy-
rummet, der han slog sig ned i sällskap med gyllermakaren
Nyström och skorstensfejaren Nylander.

„Jag tror bror Forsberg inte fann nåd inför sin skönas
ögon“, sade den ene af desse.

„Så såg det ut“, sade den andre. „Jag hade, förb. mig,
inte velat ha den der hänfulla blicken, som den vackra flic-
kan sände efter dig, då du gick med oss hit, bror Forsberg;
nej, tusan, det hade jag inte!“

„Jag bryr mig f—n om hennes blickar! . . . Men slå vi
vad, gubbar, så skall jag visa er, att jag kan få henne
omstämd, den näbbgäddan, så att jag är förlovvad med henne
inom en månad?“ sade styrmannen öfvermodigt. Han tyck-
tes vara ytterligt uppretad, då han fann, att de båda handt-
verksmästarne äfven observerat hans senaste missöde i frun-
timmersväg.

„Jag slår vad, Emil; men hvad sätter du upp?“ sade den
alltid vadfärdige gyllermakaren.

„Hvad jag sätter upp? -- Jo, hundra rubel genast. Här
är näfven! Hvem vågar slå?“

„Jag!“

„Och jag!“

„Nå, nå, gubbar, en i sender, en i sender! . . . Således hundra rubel här och hundra rubel der! . . . Topp! Jag har nu utsigt att förtjena tvåhundra rubel på er. Och på den saken tror jag vi kröka på armarne litet. Skål, gubbar! . . . Aha, se der kommer hennes kära pappa! — Nu gäller det att börja manövrera, för att riktigt bli i fides hos gubben. Sen går det som en dans! . . . Å-å! Roligt att se farbror! Nå, hur har spelet gått? Bra hoppas jag“, sade styrmannen till mästar Ahlgren, då denne inträdde i buffetrummet.

„Jag klädde dem med glans!“ sade mästaren, hvars anlete strålade af synnerlig tillfredsställelse.

„Farbror är också en af våra skickligaste spelare, det måste erkännas. Jag för min del undrar inte alls öfver, att farbror gaf dem på fracken! — Isynnerhet den der skrytsamme kamreren och den der penningdryge slagtaren, de båda behöfva nog då och då qväsas en smula! . . . Får jag lof att bjuda på ett glas toddy, farbror? Se här är sittplats; var så god bara! . . . Apropos qväkning, så skall jag berätta farbror en historia, som, förb. mig, inte är illa . . . Skål, farbror! . . . Jo, i ett spelhus i Montevideo inträdde en afton en tarfligt klädd karl, eller en, som inte precis såg så fin och pomaderad ut, som de öfrige spelarne; men den der karlen var stor och axelbred som en jätte! . . . Först betraktade han spelets gång och de spelande, men vid ett passligt tillfälle anhöll han om att få deltaga. Man glodde och koxade litet hvar på mannen. Ingen hade lust att vägra och ingen att bifalla. Då drog karlen fram en väl späckad plånbok, och då tyckte man också, att han kunde få vara med. Hur det var, begynte den tarflige mannen plocka sina medspelare, så det stod herrliga till. Och då blef det larm i lägret. Man begynte föreslå, att den der karlen borde kastas ut, och några rörelser åt det hållet kunde också förmärkas. Men då blef jätten ledsen, skall farbror tro. Med hvardera handen lyfte han en herre ut genom fönstret, några fingor också göra en resa utför trapporna; men inom ett par ögonblick var det rent hus i spellokalen. Sjelf vandrade jätten alldeles lugnt, som om ingenting hade passerat, ut köksvägen . . . Var inte detta qväkning, farbror?“

„Bravo, bravo!“ utropade mästare Ahlgren, kärvtänligt klappande styrmannen på axeln.

Det var just sådana historier, hvori liknande kraftprof omtalades, hvilka anslogo vår skomakaremästare, då äfven han egde en icke så ringa fysisk styrka att skryta med.

Då balen slöts, hade styrmannen för sin tacksamme åhörare förtäljt åtminstone femtio godbitar, hvarjemte han tillsammans med denne inmundigat ett halft dussin toddar. Men då voro också de såta vännerna „kaptener“ båda två. Vid afskedet kysste skomakaren helt kärligt styrmannen, under det han lallade fram något om att denne sistnämnde var hans kärleksligaste vän, och styrmannen bedyrade återigen, att han älskade mästare Ahlgren långt mer än sin egen far, tilläggande, att käre farbror var skapad till sjökaptén, ja, amiral, men ingalunda till skomakare.

Majsu hade gått bort från balen med en familj, som bodde i närheten af hennes hem, och då fadern återvände från soiréen, hade hon redan slumrat en god stund.

Ett par aftnar efter soiréen på borgarklubben besökte styrmannen en maskeradbal, som hölls på „Sparbanken“ — ett gladt ställe, beläget invid Långa bron, dit Bacchi uppslupne dyrkare vallfärdade på den tiden. Hur det var, kom den unge sjöfarande här i delo med några studenter, hvilka togo sig för att förfölja honom jemte ett par af hans kamrater. Dessa sistnämnde sluppo dock ur förföljarnes åsyn redan i den s. k. Tavastländska förstaden, men styrmannen blef formligen jagad nästan fram till hemmet, ända tills han uppnådde mästare Ahlgrens port. Här slapp han lyckligen in på gården och fick tillfälle att gömma sig i en brandgata.

Studenterna rusade äfven in på gården, men kunde dock ej finna rätt på styrmannen.

Ifrån brandgatan hörde denne allt, hvad de yre, unge männen rådslogo om: huru de skulle handla, och hvad de borde företaga sig, då deras villebråd undslupit dem.

„Vet ni hvad, gossar? Det är just här, som skomakar Ahlgren bor, den der grötmyndige handverkaren, han som inte kan tåla, att vi studenter röka cigarr! Det var just han; som ute i Tölö slog cigarren ur munnen för Wiborgaren; och då vi hela bundten i våras kommo från Majfesten, styrde den brackan nästan rakt på oss, med tre cigarrer placerade på en gång i munnen — kantänka! för att drifva med oss, därför att äfven vi behaga röka!“

„Ja-så, han? — ja-så, den kanaljen? — ja-så, den der stöfvelartisten? Han borde stukas, gossar!“

Så pratade nu alla på en gång, tills en i sällskapet bjöd tystnad med ett:

„Silentium, gossar! Vi ska' spela skomakaren ett puts. Jag föreslår, att vi barrikadera ingångarne, så att den brackan inte kan komma ut i morgon!“

„Bravo! bravo! Han skall stängas in i räfkulan, den gamle lufvern!“ yttrade man, och så påbegyntes barrikaderingsarbetet. Till förstugudörren släpades nu alla på gården befintliga säar, packlådor, en släde, uthusens stegar och dörrar och för öfrigt allt, hvad man möjligen kunde få löst.

Under det studenterna höllo på härmed, lyckades styrmannen, osedd af dem, klättra öfver planket samt praktisera sig till granngården, derifrån han sedan begaf sig ut på gatan. Nu ilade han i språngmarsch ned åt torget. I skolgränden påträffade han också patrullen, som bestod af en pedell jemte trenne poliskonstaplar. Då desse fingo veta hvad som förhades derborta i Kronohagen, begåfvo de sig skyndsamt af, så skyndsamt som desse ovige, gamle gossar kunde det, med styrmannen såsom anförare.

Studenterna hade varit försigtige nog att i porten placera en af sällskapet såsom utkik, och då denne såg ordningens upprätthållare jemte styrmannen nalkas i sakta lunk, hördes utkiken ge signalen:

„Pass opp, gossar, patrullen kommer!“

I och med detsamma han lät höra detta varningsrop, var hela sällskapet försvunnet från gården. Den ene ilade hit, nde andre dit, — och de andtrutne polismännen fingo, då

de inträdde på gården, endast skåda, hvad de upptågsmarkarne, studenterna, hunnit och kunnat uträtta här.

Mästar Ahlgren hade vaknat vid ropet: „Patrullen kommer!“ — just på han i drömmen föreställde sig vara alldeles samme starke bjesse, som en gång gjort rent hus i spelhuset i Montevideo, och han blef därför något obehagligt berörd af det nämnda varningsropet, då han var blott till hälften vaknen och allt ännu inne i sin roll.

Men nu förnam han alldeles tydligt, att man samtalande derute på gården. Han öppnade fönstret, och han hörde, hurusom styrmannen och polismännen vidt och bredt ordade om studenterna samt om deras fasansfulla dåd.

Han tog skyndsamt några klädesplagg på sig och begaf sig ut i förstugan; men då han ville öppna dörren, lyckades detta ej för honom, oaktadt han dervid använde hela sin styrka. Nej, det gick icke, huru han bände och huru han bråkade. Han företog sig då att tillropa de ännu på gården befintlige personerna, och han fick från styrmannens läppar höra det beklagliga:

„Alldeles omöjligt, bäste farbror, att nu öppna dörren! Studenterna, de förb. kanaljerne, ha ju murat igen dörren med stegar, och Gud vet hvad för allt!“

„Studenterna! Hur ha de ohängde banditerne vågat någonting sådant!“ röt skomakaremästaren, då han i sin vrede gjorde ett nytt „utfall“ med sin breda skullra emot dörren. Fåfångt var ändå detta.

„Ja, här är en faslig förstörelse på gården; men det är ändå intet emot hvad som här möjligen kunnat bli, om inte jag kommit öfver dem och hemtat hit patrullen. Jag hörde nog, skall farbror veta, hurusom en af det sakramentskade följet föreslog, att tända eld på räfkulan, såsom han kallade farbrors gård . . . ja det gjorde han, ta mig allt hvad gaster och troll heter; — och troligen sofde nu farbror och alla de andra den sista sönnen bland bränderna, om inte jag händelsevis hade kommit tillstädes.“

Styrmannen fann för godt att icke så litet öfverdrifva, men så gällde det ju också för honom att genom framhållandet

af sina stora förtjenster och hjeltedater vinna mästar Ahlgrens bevägenhet.

„Du är en bra pojke, Emil! Förb. mig, skall jag också veta vara tacksam därför,“ sade skomakaremästaren derifrån förstugan. „Men nu gjorde du mig ännu en god tjänst, om du bullrade opp arbetarne i verkstaden. Slå bara på fönstret mot portgången, så får du de storsofvarne vakna, och säg dem, att de allesammans krypa ut fönstervägen, för att rödja undan från dörren allt hvad de der nattskojarene samlat dit!“

Styrmannen skyndade att verkställa uppdraget, som han erhållit af farbror Ahlgren, och patrullen traskade åter bort, ljudeligen svärjande öfver „de fördömde studentpojkarne, med hvilka man aldrig kunde få någon bugt.“

Mästar Ahlgren rasade derinne som en turk. Han lofvade att med sina bastanta näfvar mala till snus hvarendaen student — så förbittrad var vår skomakaremästare den gången; och mången hade kanske varit det för ett mycket mindre spektakel.

Han hade dock bordt trösta sig med, att han ingalunda var den ende, som sålunda råkade bli utsatt för de yra ungdomarnes upptågsmakeri och drift, då det på den tiden icke alls hörde till det ovanliga, om en i allsköns ro sofvande, beskedlig människa om morgonen fann ett af sina uthus förflyttadt från en plats till en annan, utom det att allt hvad som fanns på gården var vändt upp och ned. — För alla dylika upptåg fingo naturligtvis studenterna bära skulden, — i de flesta fall med, men i många fall också utan skäl.

Den 2 November, Tobias-dagen, var det stor bjudning hos vaktmästarefamiljen i granngården, ty familjens hufvud bar just detta samma hedervärda bibliska namn. Till festligheten var naturligtvis äfven mästar Ahlgren jemte dotter inbjudne, men Majsu hade icke kunnat förmås att åtfölja fadern dit — nej hon klagade öfver hufvudvärk och misshumör, —

och så blef hon hemma, — ja, det tron J kanske? Åh-nej! Hon sågs straxt efter det fadern gått med skyndsamma steg ila till hennes och vår gamle bekante, handlanden Nyman, hvilken med ett glädjestrålände anlete och ett hjertligt: „God afton, lilla vän!“ helsade henne välkommen.

Straxt efter det Majsu anländt, infann sig äfven Aron Sandelin, och nu begynte de båda älskande jemte gubben Nyman samråda, huru man borde gå till väga, då det numera var alldeles nödvändigt att anförtro deras hjerteangelägenheter åt Majsus far.

Och „Lilla vän“ åtog sig att förbereda denne derpå.

Dessa trenne lyckliga och förnöjda menniskor kommo nu ej att tänka, det denne far kunde ha något emot deras äktenskap, utan sutto de under en stor del af aftonen samtalande om förelýsning, bröllop, bostadens trefliga inredande och dylika angelägenheter, hvilka pläga afhandlas emellan äktenskapsfärdiga menniskor, derunder de tacksamt lyssnade till alla de vänliga råd och upplysningar, som „Lilla vän“ efter vanligheten hade så godt om.

Hos vaktmästarefamiljen gick det under allt detta temligen muntert till. Medan fruntimmerna i ett mindre rum på ett mycket ängsligt sätt sjöngo Zion-sånger eller föredrogo bibelspråk, sutto gubbarne i ett annat, inhöljde i rökmoln, läppjande ur de stora toddyglasen, under det de pratade politik likt veritable statsmän och berörde kommunala angelägenheter, likasom tillhörde de allesamman „stadens äldste“.

Den unge styrmannen höll sig oskiljaktigt vid mästar Ahlgrens sida, ständigt påminnande, att denne också borde tänka på glaset, som han hade framför sig, och detta fastän käre farbror med all flit skötte detta viktiga åliggande. Huru det var, begynte styrmannen äfven tala om Majsu, mästar Ahlgrens dotter.

„Det skall jag säga farbror, att den, som en gång får den flickan till hustru, han är åtminstone en lycklig ost“, sade styrmannen.

„Kan tro det, kan tro det“, sade den förnöjde fadern.

„Jag har den senare tiden allvarsamt funderat på att bli en stadig karl och ämnar i vinter ta skepparexamen, — jo,

jo, det kan allt vara på tiden att tänka på den saken också! Och då skulle det, min själ, inte vara så illa att ha ett eget trefligt hem och en bra hustru . . . Den, som bara kunde ha lyckan att få sig just en sådan en, som den vackra och hurtiga Majsu, farbrors dotter.“

„Inte alls omöjligt, kära du, inte alls omöjligt! Du är just den rätte mannen för Majsu, det skall jag säga . . . Ett passligt par, förb. mig, ä' ni inte det! Skål med dig, och lycka till!“

„Tack skall farbror ha för den goda tanken om mig“, sade styrmannen. „Men det värsta stycket i katekesen är ännu kvar. Det kommer också an på, om farbrors dotter sjelf är med om saken.“

„Hon med om saken? Hvad är det du pratar för skräp? Flickan får naturligtvis lof att rätta sig efter sin fars önskan, och när han har sagt: Majsu, du skall gifta dig med den der präktige pojken, så har han sagt det, och då är det också klappadt och klart er emellan; förstår du det? . . . Här har du ett bastant handslag på den saken!“

Styrmannen var glad „som en spelman“. Glädjedrucken höjde han glaset, under det han sjöng:

„Ur stormarna ser jag en aflägsen hamn,

Dit kärleken vinkar så blid.

Jag söker ej guld, jag söker ej namn;

Jag söker blott kärlek och frid.

I undangömd dal vill jag bygga och bo,

Der uppslå mitt treffiga tjäll;

För mig slår väl der något hjerta, hvars tro

Min hydda och lefnad gör säll.

Hvad vore väl rykte, hvad vore väl namn —

Ack, blomster, dem vinden förströ —

Mot sällheten att i den älskades famn

Så ljuft få båd' lefva och dö.“

Dagen efter kalaset hos vaktmästar Forsberg stack „Lilla vän“ sitt lilla treffiga anlete in genom verkstadsdörren hos mästare Ahlgren. Denne sistnämnde var ifrigt sysselsatt i verkstaden och arbetarne omkring honom sulade och pliggade, pumpsade och klappade med brinnande fart. Mästare Ahlgren var en rask arbetare och hans gesäller och lärningar fingo icke heller sitta med händerna i kors — nej, gå skulle det, och det gick äfven, så att det fräste i beckträden.

Nuförtiden har en stor del af våra handtverksmästare för sed att, sedan de kommit så långt som till att få sig ett eget „geschäft“, börja spela herrar, emedan de tycka att det icke anstår „en hel mästare“ att rätt och slätt knoga som en simpel arbetare. Och så lemna de arbetarne i verkstaden att sköta sig sjelfve och dertill möjligen någon hopskramlad „halfstövvel“, medan mästaren sjelf besöker den ena restaurationen efter den andra — i många fall förebärande att dessa besök gälla förvärfvandets af kunder för affären. Undantag gifvas, men så bakvänt sköta ändå många af våra nutida handtverksmästare sina resp. yrken. Förr vannlade sig mästaren om att genom egen flit och eget föredöme i verkstaden sporra arbetarne till idoghet och ökad verksamhet.

„God arbetslycka, god arbetslycka, hedersbror!“ sade den inträdande handlanden. „Om jag hindrar, så förlåt för all del; men jag skulle bra gerna vilja språka med dig litet, käre Ahlgren.“

„Nå, det är just middagstid i rappet. Stig du bara in i kammaren. Du har mig på ögonblicket också der“, sade mästare Ahlgren.

Gubben Nyman steg in i det lilla rummet och slog sig ned i gungstolen. Många minuter behöfde han ej sitta ensam här, förr än vännen skomakaren infann sig.

„Du kommer visst för att höra åt, om jag redan fått in af det ryska hästlädret, som du nödvändigt ville ha. Nej, kära du, allt är den der Wiborgsboen på samma väg som förut med lädret och mina pengar med. Jo, du, så der lätt kan man ibland låta dra sig vid näsan.“

„Det var en ledsam historie, det der, mycket ledsam“, sade „Lilla vän.“ „Du trodde naturligtvis karlen om godt,

för att han vid ett par tillfällen förut visat sig vara ärlig, — jo, jo, så går det till här i världen! Lättrogn blir ofta bedragen! . . . Men det var nu egentligen inte om det der lädret jag ville prata; nej, det var nu något om dig sjelf och rörande din dotter . . . Vän Ahlgren, har du någon gång kommit att tänka på, att Majsu borde bli gift — jag menar lyckligt och väl gift?“

„Hm . . . ja . . . något ditåt, — men det brådskar ju inte precis med den saken“, sade mästare Ahlgren undvikande.

„Så-å, så-å? Kom bara ihåg, att du så nyss låg sjuk; ja, jaha, i den sjukdomen hade du nog också kunnat sätta klippingen till! Nåväl, om så sorgligt hade gått, då hade flickan också vid det här laget varit en ensam, värnlös varelse. Man vet aldrig hvad som kan hända, kära du! Jag för min del tycker, att bror borde allvarsamt tänka på, att få en hygglig man åt Majsu, — ja, en verkligt hygglig skall det vara, ty en qvinna sådan som hon bör också ha en man, som inte en bit står henne efter i duglighet. Om jag inte bedrar mig, så har Aron Sandelin, din förre verkgesäll, ett godt öga till flickan . . . och . . .“

„Den der Aron! Hvad säger du?“ afbröt mästare Ahlgren. „Han, den der valpen, som var otacksam nog att lemna mig, då jag som allra nödigast behöfde honom! Nej, har man hört på maken! Att han verkligen har kunnat vara näsvis nog att kasta ögonen på flickan!“

„Tag reson, bästa bror! Han lemnade dig, emedan han hade begynt tänka på sin egen framtid, och det var inte så illa af honom, det. Han är för resten en utmärkt arbetare, det måste erkännas; dertill är han en ordentlig, hygglig kär, och han har ett så vackert sätt, så att han verkligen kan sägas vara ett mönster för vår ungdom. De båda unga tyckas dessutom så hjertinnerligt mycket hålla af hvarandra. Derför vore det både syndfullt och elakt af dig, att sätta dig emot deras lycka!“

„Majsu må bli gift med hvilken tiggare som helst, men inte blir det med Sandelin, åtminstone inte så länge jag håller hufvudet uppe!“ sade mästare Ahlgren uppbrusande och slående sin hand i bordet . . . „Ja, ja, det är inte värdt att

du talar grannt om honom. *Jag* har sagt, att *jag* inte är med om saken, och då vet du också hur det kommer att gå! . . . *Jag* har för resten en vida bättre man för henne, en, ser du, som är belevvad och fin, och inte en dylik enfaldig stackare, som den der Sandelins Aron“.

„Bäste Ahlgren, tänk ändå på ditt barns lycka! . . . Tänk på . . .“

„Se så, nu har jag tillräckligt af den der giftermåls-smörjan! . . . Säger du ett ord till åt det hållet, så vänder jag dig helt simpelt ryggen och går ut i verkstaden“.

I och med detsamma mästar Ahlgren yttrade detta, öppnade Majsu köksdörren. Hon ville säga till, att middagsmaten var serverad; men då hon såg att „Lilla vän“ var här, sade hon ej något, men hon kastade i stället en hastig blick från den ene till den andre af de samtalande männen. Hon såg, att fadern var blossande röd och att han hade sin vanliga bistra min utbytt mot en verkligt förgrymmad; hon såg äfven, att uti gamle Nymans milda anlete fanns ett djupt sorgset uttryck — och hon anade mer än väl, hvad som blifvit afhandladt emellan dem och huru det stod till med hennes och Arons sak.

Gubben Nyman gick, sedan han funnit det vara alldeles omöjligt att få den uppretade fadern resonerligt stämd.

Mästaren och hans dotter plägade, på äkta patriarkaliskt vis, intaga sina måltider i sällskap med arbetarne. Dessa sistnämnde funno under den följande middagen, att något måtte ha kommit i olag hos mästaren. Han visade sig isynnerhet vresig mot dottern. Än fann han strömmingen för mycket stekt, än fann han vällingen vara både vidbränd och för mycket saltad — allt var på tok, och allt hade Majsu skulden till. De förvånade arbetarne sågo därför frågande på hvarandra, undrande öfver, hvarifrån ovädet nu återigen så plötsligt hade kommit. Och sådan var mästar Ahlgren hela den dagen. Dock kom han ej härunder i något direkt samtal med dottern.

Den påföljande dagen var den bistre mästarens humör återigen helt och hållet förändradt. Så glad och upprymd hade man knappast tillföre sett honom, som han visade sig nu.

„Majsu“ sade han till dottern, då han fann henne ensam i köket. „I morgon afton vill jag se några bekanta hos oss. Du kan skicka bud till Söderlundskan, att hon kommer hit och hjälper till med kalasstöket. Sjelf skall jag skicka omkring bjudningsbud. Det blir ändå inte flere än tolf personer, utom oss“.

Majsu blef högst förvånad öfver dessa faderns kalasfunderingar, då han hade för sed att icke hålla andra kalas, än möjligen någon liten toddybjudning för sina herrbekantskaper under julhelgen. Hon hade så gerna velat fråga honom, hvad som gaf anledning närtill, men den förvånade blick, med hvilken hon såg på honom, då han omnämde den ifrågavarande tillställningen, hade erhållit en motblick ur hans ögon, en, som så tydligt sade: „Jag önskar det så — och några frågor om anledningen äro alldeles öfverflödiga!“ Och hon fick lof att gifva sig till tåls.

Gästerna voro bjudna till kaffetiden på eftermiddagen. Till allra först anlände vaktmästarefamiljeu. Gumman Forsberg och döttrarna hade ej denna gång medtagit några uppbyggelseskriter, men i deras ställe voro de rikligen försedda med de sötaste miner och med de förbindligaste leenden. Gubben vaktmästaren sjelf såg mäktiga högtidsstämd ut; sonen återigen hade någonting förläget i anletet, der han gick och tvinnade sina moustascher eller jemkade sparrkragen till rätta.

Efter vaktmästarefamiljen anlände ålderman Linderström och borgaren Olin åtföljde af deras hustrur, och då gubben Nyman jemte hans båda döttrar sedan anlände, var samlingen fulltalig; men så hade ej heller ett större sällskap kunnat få plats i mästar Ahlgrens anspråkslösa våning.

Majsu var fullt upptagen med serveringsstöket och bråket, då hon fick lof att fungera såsom värdinna i huset. Längre fram på aftonen, sedan damerna blifvit serverade med körsbärsvin och herrarne med portvin, och då alla stodo i en klunga med de fyllda glasen i händerna, sade mästar Ahlgren till Majsu, just då denna var på väg att åter bege sig ut i köket:

„Majsu, jag önskar att du blir qvar härinne i något ögonblick“.

Majsu satte serveringsbrickan ifrån sig och ställde sig invid köksdörren, förvånad betraktande fadern, hvilken stod der midt på golfvet med portvinsglaset i handen, tydligen eftertänkande hvad han ville säga.

„Hm . . . hm . . . Go'vänner! Gerna är, jag just inte af med henne, det skall jag säga er . . . hm . . . jag menar nu Majsu, flickan min; men . . . . . men . . . . . då en sådan präktig karl, som Emil Forsberg, vill ha henne . . . . . till hustru . . . . . så . . . så . . . så må han ta' henne. Skål!“

Den unga flickan vid dörren bleknade. Hon ville säga något, hon ville protestera, hon ville yttra, att hon icke kunde bli styrmannens hustru, men orden stockade sig i halsen för henne och hon fick ej fram ett enda ord.

Just då samtliga gäster med glasen i händerna gjorde en rörelse för att klinga henne till, öppnade hon köksdörren och ilade ut. Hon visste ej något bättre.

Hon hörde fadern med sin stränga röst ropa henne, hon hörde äfven gubben Nymans milda stämma kalla henne tillbaka; men hon sprang fortfarande, såsom flydde hon undan någon förföljande. Hon ilade ned längs Norra Kärrgatan till Strandgatan.

Här stannade hon sedan nedanom Liljeströmska gränden. Och här kom hon först riktigt till besinning och till insigt om den förtviflade belägenhet, hvori hon befann sig. Hennes far ville slita henne från en man, hvilken hon innerligt älskade, för att i stället kasta henne i armarne på en annan, som hon afskydde.

Hon hörde ljudet af vågorna, hvilka här invid hennes fötter svallade mot stranden, och hon stod i några ögonblick likasom lyssnande till dessa — ögonblick, hvarunder de hemskaste själsmarter, en den djupaste förtviflan var rådande hos henne och hvarunder det godas och det ondas demoner tycktes kämpa en vild kamp inom henne. Och så sjönk hon ned på stenarne vid stranden. Hon hade förlorat medvetandet. Här låg hon, med fötterna så nära strandbrädden, att de brusande vågorna, som slogo upp mot stenarne, då och då äfven öfversköljde hennes fötter.

Det blef oro i lägret hos mästare Ahlgren, då dottern först och främst på ett stumt, men dock tillräckligt talande sätt, gaf korgen åt styrmannen, men ännu mera, då man fann att hon var försvunnen ur huset.

Mästare Ahlgren och gubben Nyman voro de förste, som ilade ut att ropa henne tillbaka. Deras rop voro dock fåfänga.

Vaktmästaren och hans „tre gracer“, hustrun och döttrarna, hördes ljudeligen himla sig, då de sedan skyndsamt begåfvo sig hemåt. Styrmannen såg något skamflat och besvärad ut, der han begynte leta rätt på sin hatt, för att, äfven han slinta af, utan att ens taga afsked af käre svärfar. Linderström och Olin togo hvar sin hustru under armarne och begåfvo sig bort — borgare Olin något ledsen öfver, att han icke blifvit i tillfälle att hålla ett utomordentligt vackert tal, det han inlärt för femton år tillbaka, och det han efter några små nödigbefunna ändringar hade uppläst vid femton förlofningskalas, på ett dussin bröllop och vid otaliga andra högtidliga tillfällen, då han haft *talande* skäl.

Då mästare Ahlgren inträdde, fann han sin kammare tom på gäster. Han slog sig ned i gungstolen och lät denna med vild fart komma i en knakande och brakande rörelse, under det han här utöste förbannelser öfver Aron Sandelin i främsta rummet och naturligtvis öfver sin bångstyriga dotter i det andra.

På bordet stod hela toddy-attiraljen, som blifvit inhemtad just innan det fatala uppbrottet skett. Hans blickar stannade sedan vid denna. Han tyckte, att han nu behöfde en toddy i förargelsen, och han brygde åt sig ett glas, ett starkt glas. Tankspridd, som han var, kom han ej att slå vatten deruti, men fyllde i stället glaset bräddfyllt med rom. Icke märkte han heller misstaget, då han ur glaset tog sig den ena klunken efter den andra. Han ville dricka, för att han var förargad — de flesta andra menniskor dricka, då de äro glada — alltnog, vår mästare drack och drack, och der somnade han sedan till sist i gungstolen.

Han vaknade ej förr än på morgonen, då arbetarne i verkstaden begynte röra på sig.

Nu kom han också genast ihåg den föregående aftonens ledsamheter. Hon, Majsu, hade åter vågat vara uppstudsigt emot honom, hennes egen far; och hon hade återigen begifvit sig bort för att undslippa honom och allt. Men nu skulle han icke låta henne bli oeftersökt; nej, det lofvade han sig sjelf.

Han företog sig till en början att öppna köksdörren, för att höra åt, om dottern redan återvändt. Det hade hon icke.

Hvad? Nu hörde han ju, att man derute i verkstaden nämnde något om henne. Hvem kunde det vara, som här talade om Majsu, och hvad hade man väl att påstå? Han lyssnade.

„Hon liknade alldeles mamsell Majsu, det kan jag försäkra er, och en dylik klädning hade hon med, ackurat dylik, som den jag sett mästarens dotter ha“, sade en röst, genom hvilken mästare Ahlgren igenkände tvättmadammen . . . „Ja-a, det kan ni lita på, att om inte mamsellen är hemma, så är det bestämdt också hon, som nu ligger som lik dernere på stranden!“

Mästaren öppnade med stormande fart dörren till verkstaden.

„Qvinna, hvad säger ni? Är min dotter död? . . . Nej, nu ljuger ni, så gammal ni är!“

„Herre Gud, goa mästare, inte vill jag säga någonting bestämdt precis, om det är mamsellen eller någon annan, inte vill jag det; men, ser han, goa mästare, då jag för en stund sen kom ned till stranden under Liljeströms för att skölja några klädtrasor, så tyckte jag, att den der qvinnan, som låg der död på stranden, liknade er dotter så ackurat, som det ena bäret liknar det andra, ja, det gjorde hon! . . . Ni kan sjelf se efter, hur det är, goa mästare. De ha väl liket der ännu, om inte rackaren redan släpat bort det.“

Mästare Ahlgren uppsökte sin mössa och skyndade sedan med stormsteg ned till stranden.

En ansenlig människomassa hade samlat sig här, fullvuxna och barn, qvinnor och karlar, mest ur arbetsklassen. De skulle bege sig till arbete tidigt på morgonen, men så råkade de få någonting att se på, och därför voro de alla här.

Allmänna uppmärksamheten var för tillfället dock ej så mycket fästad vid liket efter den unga qvinnan, som här blek och stel låg på marken, men desto mera vid en ung man, hvilken likt en vansinnig gret och jemrade sig, der han kramade den unga qvinnans stela, kalla fingrar mellan sina.

Då mästar Ahlgren nalkades, hviskade man: „Det är fadern! Det är den stränge skomakaren!“ och folkmassan, som slutit en ring kring qvinnan, delade sig, för att lemna passagen fri för honom. Han såg ännu endast bakre delen af hennes hufvud. Vid det han nu än vidare närmade sig, blef han observerad af den unge mannen. Och med hög, skälfvande röst ropade denne emot honom:

„Se der är mördaren! Der är skomakar Ahlgren, han, som tagit lifvet af sitt eget barn!“

Ett par tillstädesvarande bekante till Aron Sandelin försökte lugna denne, och de ville taga honom med sig, men den unge mannen kunde ej förmås att lemna platsen.

Mästar Ahlgren hade sett nog och hört nog. Jernhård var han, men äfven jernet låter böja sig, och äfven jernet kan af ett hårdt slag erhålla märken, som synas tydligt nog. Tiden var kommen, då äfven detta hårda hjerta skulle mjukna upp — fastän ändock något för sentida. Huru var det nu med den stolta gången, huru var det fatt med den resliga gestalten? Denne mästar Ahlgren, vi nu se, är svag i benen som en drucken, och tårar, bittra, salta, ymniga tårar rinna i strömmar ned längs kinderna.

„Gå — skynda — ned till stranden och skaffa hit henne!“ sade han till arbetarne i verkstaden, då han återvände dit.

Hon var ej död, fastän man antagit det. En tillkallad läkare, som fann, att tecken till lif ännu förefanns hos den unga qvinnan, gaf order om hennes transporterande till hemmet. Och faderns arbetare buro henne dit.

Den gamle mannen blef glad, ja, han jollrade som ett barn, då han fick veta, att dottern ännu ej utandats sin sista suck.

Läkaren skakade under tystnad betänksamt på hufvudet. Han visste, han, att hon ej kunde räddas till lifvet. Likväl underlät han att säga något derom till mästar Ahlgren.

Mot aftonen af den dag, då man fann henne nere vid stranden, afled hon, utan att derförinnan ha haft ett redigt ögonblick.

Mästar Ahlgren fick ej mera dottern till lifvet, om han också försökte tala huru ömt till henne, om han också hundrade gånger under dagens lopp ropade henne vid namn. Nu kommo hans ömma uttryck och de ljuftva smeknamnen alldeles för sent. Hon hörde ej mera dem.

En så vacker graf hade icke många, som den, invid hvilken vi nu skola stanna på kyrkogården. Grafkullen är välskött, så herrligt belägen och försedd med de skönaste blomster. Det är vackert att se, att de lefvande helst på detta enkla sätt visa, att de erinra sig sina hänsofne vänner och fränder.

På en bänk vid denna samma graf sitta tvenne män, en äldre och en yngre. Vi igenkänna i dem mästar Ahlgren samt Aron Sandelin. Deras samtal föres sakta och försigtigt, likasom fruktade de att väcka henne, den kära, som slumrar dernere under grafkullen. En den intimaste, varmaste vänskap existerar emellan dem. Men huru har en sådan kunnat uppstå, efter omständigheter, så beklagligt ledsamma som dem, hvilka vi varit vittne till, och efter det att den unge mannen öppet anklagat mästar Ahlgren som Majsus mördare.

Det är Majsu — eller rättare hennes graf, — som åstadkommit försoningen emellan de båda männen, som närmat dem till hvarandra med en faderlig och en sonlig kärlek.

Det hade händt, då de hvardera ofta brukade besöka Majsus graf, att de äfven samtidigt råkade inträffa vid densamma. Till en början drog sig den sistnämnda bort, då han observerade, att den andre redan var der före honom, och på detta sätt fortgick det en lång tid. Men så kommo de händelsevis en dag att mötas på en smal stig der uti de dödas stad, och då tog sig mästar Ahlgren för att vänligt tilltala Aron Sandelin, framhållande, att de icke borde fly hvarandra, utan att de hellre i broderlig endragt borde besöka detta ställe, som ändå för dem båda var lika heligt och lika dyrbart.

Och en vänskap blef sluten, så fast, så varm, som den någonsin kan förefinnas emellan tvenne menniskor. Högst sällan såg man de båda männen åtskilda, utan vandrade de trofast vid hvarandras sida. Personer, hvilka icke kände dem, förmodade dem vara en far jemte dennes son, hvilka med innerlig kärlek voro oskiljaktigt fästade vid hvarandra.

En så väcker gret till många som den varit varit kan vinn skola stanna på kyrkogården. (Kyrkogården är välkänt så berättigt belägen och försedd med de skönaste blomster. Det är väcker att se att de levande befer på dem enkla sätt visar att de enas sig sina hänsöfne vägar och tränder. På en park vid denna skola stannar gret sitt tvärs man en klide och en vägar. Vi gretarna i den mestare Allgren samt Avon Söndholm. Deras samtal föres satta och försigtigt. Inomom trändade de att väcka henne den käre som skän- var hemliga under gretskolen. En den mestare vännaste vänskap existerar emellan dem. Men hur var en sådan pliktansspelt efter omständigheter. A betydligt ledamann som hand hvilka vi varit vittne till och efter det att den unga mannen öppet anklagat mestare Allgren som Mjörens mördare. Det är Mjören — eller närmare hennes gret — som berätt- framant föreningsen emellan de båda männen som mestare dem till vännande med en ledning och en vanlig lantek. Det både hande till de hvarstas till brukade besöka Mjörens gret att de ärover omständigt såkade inrättas vid den samant. Till en början drog sig den sista ständes bort de han öfvervaktade att den andra redan var der före honom och på detta sätt förgick det en lång tid. Men så kommo de han delvis en dag att notas på en smal väg der ut de båda städ och då tog sig mestare Allgren för att vännigt tilltala Avon Söndholm föreningshande att de äro både tv vännande. Avon Söndholm berättade i betydligt enklart borde besöka detta soligt som kända för den både var lika heligt och lika dyrbart.

Fiskarflickan.

En herrlig Augusti-morgon sågs en ekstock lägga till vid Tirholmen, en kal bergklack, belägen några årtag från Drumsö, på öns vestra sida.

En ung flicka hoppade ur ekstocken, och förmedelst en rask rörelse fastgjorde hon dess fånglina vid en större sten invid stranden. Härefter begaf hon sig upp till bergklackens högsta punkt. Ifrån denna begynte hon uppmärksamt speja än utåt sjön, än åt Munksnäs-trakten.

„Få nu se, om jag fåfängt skall få vänta honom också i dag! . . . Det är ändå besynnerligt, att han, som alltid förr var den förste på mötesplatsen, nu på ett par dagar inte ens visat nästippen! . . . Ja, alltsen han lofvade hemta mig förlofningsringen, alltsen dess har han varit osynlig, så att jag inte mera vet, hvad jag riktigt skall tänka om honom!“ sade den unga flickan, otåligt stampande med foten mot berget.

Just då hon yttrade detta, hörde hon ljudet af årslag. Hon lyssnade. Årslagen ljödo från Munksnäs-trakten. Ett glädjeskimmer spred sig öfver hennes täcka anlete, då hon satte sig ned på berget, för att lungt afvakta den anländande.

Den roende syntes dock ej ännu. Hon lät blicken irra ömsom öfver Finska vikens blå vatten, ömsom till träden och buskarne, som speglade sig i vattnet på den motsatta stranden. Och så fick hon lust att sjunga. Han svarade henne vanligen med sin starka stämma, efter det hon sjungit hans älsklingssång, visan om „Sjömannens brud“. Nu skulle han väl

återigen låta höra sin röst, om hon bara gaf anledning dertill. Derför begynte hon:

„Jag minns en flicka, så himmelskt skön,
Så röd som rosen, så hvit som liljan,
Och lång och ståtlig var skärgårdsmön,
Med mod i bröstet och kraft i viljan.

En hurtig sjöman sin tro hon gett;
Han hade lofvat vid älskogsmöte
Att henne älska, så länge det
En droppe blod i hans ådror flöte.

Men hon var fattig, på rik'dom arm,
Den väna mön, om ock glad i hågen.
Hon rik'dom egde i trofast barm,
Och hennes smycken var silfvervågen.

Och hjertevännen till fjerran land
På blåa böljan sin kosa ställde;
Han hade lofvat vid hemmets strand
Att trofast blifva, ehvad det gällde.

Det stolta skeppet snart kom igen
Från vreda hafvet, från fjerran landen. —
Att träffa trofast och älskad vän
Den väna mö ilar ned till stranden.

Hon uti jullen sig sätter så
Och ror till skeppet att vännen finna.
Der ser hon honom — ej ensam då:
Hon ser der äfven hans fästeqvinna.

Han trolöst handlat, ty ock en ann'
Han svurit kärlek och eder ömma;
Hans unga brud, hon var rik och grann.
— Och forna löften han hunnit glömma.

„Du raska flicka, du skärgårdsmö,
Vi önska följa med dig på färden

Dit bort till grönskande hemlandsö;
Säg vill du föra oss öfver fjärden?"

Så sade sjömannen och med ståt
Han steg med bruden från fjerran landen
Uti den bortglömdas lilla båt,
Som skulle föra dem hän mot stranden.

Och fager ungmö från skärgårdsö
Så varma böner nu hörs framstamma:
„Gud, låt oss alla i hafvet dö;
Min lycka flytt. Ske ock dem detsamma!“

Och stormens Gud hörer flickans bön,
Ty blåsten ökas, och vågor vreda
Den lilla jullen på upprörd sjö
Till säker undergång tycks bereda.

En våg då brusar med åsklikt dån,
Den rullar fram på sin hemska bana;
Den slungar jullen, likt flarnspån,
Och människorna sitt öde ana.

Och vågen brusar och vågen slår,
Och trenne människors lifseld släckes.
De hamna der ingen falskhet rår,
Der trolöst hjerta till ånger väckes.

Den sjungande flickan väntade att få höra sin sång besvaras. Men ej en enda ton ljud från den allt mer och mer sig närmande farkosten. Och så mulnade hennes anlete alldeles plötsligt. Hon gjorde nemligen den upptäckten, att i båten, som befann sig endast ett stenkast från den lilla Tirholmen, fanns en helt annan person, än den hon så otåligt väntat, och den hon så fullt och fast antagit det vara.

„Det är ju Karlssons Erik, den der otäckingen! Ja, för honom kan jag då inte någonstans få vara i fred! Få se hvad den falske kanaljen nu igen har att påstå!“

Roddaren, hvilken den unga flickan kallade Karlssons Erik, landade nu alldeles på samma plats, der hon kort förut fastgjort sin ekstock. Det var en lång, axelbred yngling, med ett ansigte fullbesatt af koppärr. Med sina lömska, skelande ögon tittade han „under lugg“, som man säger.

Underligt var det ej, om hon gaf honom den föga smickrande benämningen „otäckingen“, ty det namnet gaf redan hans frånstötande yttre anledning till.

„God morgon, Agneta! Jag ser, att du är på post! hi, hi, hi, hi! . . . . Men nog blir du lurad på konfekten den här gången!“

„Hvad säger du? Har du reda på, att Klas inte kommer hit?“ sporde den unga flickan otåligt.

„Om jag har reda på det? Säger inte, säger inte! . . . . Men väntar du på honom, så nog får du vänta dig trött alltid, det skall jag berätta dig“, sade Erik, och i hans skelande ögon syntes ett knipslugt leende.

„Nå, men Erik, hur kan du vara så stygg och inte säga mig, hvarför Klas är så osynlig af sig? . . . . Säg, har någon olycka händt honom?“ frågade Agneta med bönfällande röst.

„Kan inte så noga veta hvad som händer och sker! Underligt vore det ej heller, om något hände honom, då han är stadd i sådana ärenden . . . . Se dit ut åt sjön!“ ropade Erik, plötsligt sträckande ut armen och med denna visande åt Rysskärs-sidan . . . . „Der ha vi igen ett par stycken engelska skutor! Titta bara, hur den der kanonslupen krejsar och lofverar emellan klipporna! Jo, jo, men! Han lodar eller också är han ut att måla sjömärken åt sig . . . . Hm . . . . Det ges vissa personer, skall jag berätta dig, som inte ha något emot att underhålla bekantskap med de engelske“, sade han, likasom omedvetet, under det han ifrigt gaf akt på de engelska ångarenes rörelser.

„Hvad säger du? Vill du kanske påstå, att Klas håller med de engelske? . . . . Vet du, en uslare lögn har du aldrig sagt! Skulle Klas bara veta, hvad du säger, så . . . .“

Agneta fortsatte ej; men den unga flickan var purpur-röd i anletet, och ögonen verkligen flammade af harm.

Erik låtsade icke lägga märke till det hon yttrat. Hans ögon följde fortfarande de fiendtliga fartygen.

„Undrar just, när det skall smälla“, sade han. „I de österbottniska hamnarna och i Wiborgs-trakten hålla de på att bränna och sköfla, så det står herrliga till . . . . Jag hörde sist i går afton af Bromans Kalle från Skatudden, att hela flottan skall vara på väg hitåt; nå, nå, det kan väl ändå dröja några dagar, innan kalaset är färdigt . . . . Vet du, Agneta, jag har något att föreslå dig. Hör på: här blir säkert hett om öronen på Drumsö, och därför kunde det vara så godt och väl, att du i tid sökte dig härifrån. Du kan ju flytta öfver till oss på Munksnäs. Man är ändå litet säkrare der på fasta landet, om det sen går si eller så“.

„Du tror således, att jag skulle öfverge mor och syskonen och som en skrämmd hare springa i väg hemifrån? Nej, du; rädd är jag inte. Och blir det också fara på färde, så finns det väl alltid något råd för oss ändå“.

„Men betänk, Agneta, att ni ä' bara qvinfolk här! Du skall inte tro, att de engelske, när det gäller på fullt allvar, komma lika hyggligt och beskedligt i land, som under de här senaste dagarne! Nej, du, det kan allt hända, att de komma att kasta blyärter och jernkålrötter i matgrytan för er, och de der bitarna ä' minsann inte goda att tugga på! . . . . Seså!“ utropade han åter. „Kanonslupen tar ju kurs rakt på udden der! Fulingen regera mig, ämna de sig inte i land igen! . . . . Nu vore det ett passligt tillfälle för någon att träffa vissa vänner, hi, hi, hi, hi!“

„Menar du Klas med den der någon, så skall jag berätta dig, att du är en gemen skurk, som vågar påstå sådant om honom . . . .“

„Skurk, sa' du! Det namnet kan du ge någon annan, en, som bättre förtjenar det! . . . . Å-å-å, å-å-å! Det der faller sig ju riktigt präktigt!“ fortsatte han, då han vidare blickade dit bort till den angifna udden, hvarest han tycktes se något, som synnerligen mycket behagade honom. — „Ser jag inte alltför galet, så är det just vår kära Klas' båt, som tycks vara i rörelse. . . . . Ja, hvad var det jag sa', sa' den som inte sa' ett ord! . . . . Att han nu är på väg dit att helsa på

de engelske vid udden, det sätter jag min syndiga själ i pant på! — Nå, Agneta lilla, har du nu lust att öfvertyga dig om, att Erik Karlsson inte alltid talar bredvid mun, så följ med bara; jag skall nog ställa det så, att du riktigt på nära håll kan få se, hurusom en finsk gosse är i godt kamratlag med fienden. Ja, det går lätt för sig, riktigt som en dans, skall du tro, om vi bara ro in genom sundet och sen bege oss öfver till andra sidan om udden, der de kanaljerne troligen ämna måla sina sjömärken. Ja, du, bakom nothuset derborta ha vi ett godt tillhåll — utan att någon engelsk själ kan se oss. — Nå, är du med om saken?”

„Jag behöfver inte smyga mig dit att spionera hvarken på Klas eller på någon annan! . . . . Att vara en förrädare! Fy då! Nej, så dålig är inte Klas och inte någon annan finsk gosse heller!“ sade Agneta ifrigt.

„Hi, hi, hi, hi! Prat, bara prat! Han är inte den första, skall du tro, som blifvit medgörlig, då de engelska pundstyckena glittrat för ögonen. Åh-nej! . . . Men inte hade jag ändå trott, att Klas så der lätt skulle låta sälja sig! . . . . Se der! Gissade jag inte rätt? Han lägger just nu till på samma landningsplats, som de engelske. Nu skulle han ändå vara såld, förbaska är inte det säkert, om någon annan än du och jag såge honom! . . . . Nej, adjö med dig, Agneta; jag kilar nu min väg! Väntar du på Klas, så nog får du vänta till domedags ottan!“

Agneta begynte på allvar fundera, huru hon egentligen borde handla. Skulle hon bege sig dit öfver till udden, eller skulle hon det ej. Nyfikenheten är stundom svår att ha att göra med, och huru hon funderade, beslöt hon att ro dit öfver.

„Erik, jag har nu öfverlagt med mig sjelf. Jag far dit öfver!“ ropade hon till Erik, hvilken redan hunnit ned till båten, hvars fånglina han just höll på att klargöra.

„Och jag med? . . . . Så-å, att du ändtligen vill öfvertyga dig. . . .“

„Tala inte mer om den saken! Jag har ingenting att öfvertyga mig om. Jag kan kanske vara Klas till nytta, om det är han. Man vet inte hvad som kan hända!“

Erik Karlsson rodde förut, och med lika raska årtag, som denne dref farkosten fram, lika raskt och säkert följde den unga flickan honom i kölvattnet.

Då Erik och Agneta efter många omvägar ändtligen uppnått den nämnda uddens norra sida, stego de i land. De begåfvo sig derefter längs en skogsstig öfver udden och befunno sig snart vid ett förfallet nothus, från hvilket de hade en ypperlig öfverblick af stranden der nedanom. Det var der, som engelsmännen landet, och hvarest desse nu voro sysselsatte med att anbringa sjömärken.

Sådana sjömärken hade de under sommarens lopp försökt anbringa på alla klippor och bergklackar, dem de blott kunnat komma åt, medan fiskarene vid passligt tillfälle åter med tjära öfversuddat deras märken eller omkullvräkt de af fienden resta stenkumlen.

„Hvem tror du den der mannen är, som så artigt tar hatten af sig för den engelske officeren?“ sade Erik hviskande till Agneta.

„Den der? . . . Det är . . . det är . . . det är . . . Herre Gud! Det är ju Klas!“

„Skrik inte så högt, de kunna höra oss!“ varnade Erik . . . „Se der, jaha! Har du nu ögon, Agneta, så se!“

På stranden, tätt intill vattenbrynet, befunno sig ett tiotal engelske matrosar jemte en af befälet. Slupen hade desse dragit till hälften upp på land, och fyra af dem voro sysselsatte vid hvitfärgspytsarne. De målade och suddade. Bergklacken såg snart ut som om ett hvitt täckelse varit kastadt deröfver. De öfrige sutto overksamme, njutande af Augustimorgonens skönhet och rökande ur sina långa kritpipor.

Befälhafvaren samtalande ifrigt med en ung man, hvars klädedrägt utvisade att han antingen var en nyländsk skäribo eller en sjöman.

„Titta nu dit!“ hviskade Erik åter. „Ser du, hurusom engelsmannen klappar Klas på axeln? Ser du det? . . . Jo, jo, goda vänner ä' de båda, nog ser man det! Lycka till! . . . Se så, nu tar engelsmannen fram penningpungen. Och Klas! — titta bara! — han håller just fram näfven för att ta emot judaspengarne. Hi, hi, hi, hi!“ smågrinade Erik, som tycktes

vara alldeles utomordentligt belåten med hvad han sett, men ändå mest deröfver att äfven Agneta fick bevittna samma skådespel. „Nå, kommer du bort nu, Agneta, eller vill du kanske stanna qvar — för att vara Klas till nytta, såsom du nyss sa?“

Agneta stod lutad mot nothusets mossbelupna vägg. Det såg i denna stund ut, som om den raska fiskarflickan varit i särdeles stort behof af att just nu stöda sig deremot. Den friska färgen hade helt och hållet flyktat från hennes kinder.

„Ja, bort!“ sade hon. „Bort måste jag! . . . O, att jag aldrig kommit hit, för att bevittna hvad jag omöjligt kunnat sätta tro till, om än tusende tungor talat derom!“

Det såg ut, som om det varit plågsamt för henne att längre qvardröja på denna plats, från hvilken hon nödgades vara vittne till, hurusom hennes lyckas stjärna så hastigt skulle nedsjunka från dess ljusa himmel.

Hon skyndade ned till ekstocken. Hon rodde till hemstranden, så sorgbunden och så dyster, som återvände hon från jordfästningsakten efter en kär vän. Hon höll ju äfven på att i sitt hjerta jorda en känsla, hvilken ännu helt nyss funnits varm och lefvande der.

Erik Karlsson visade god lust att fortfarande sällskapa med henne under återfärden, men då han fann, att hon icke brydde sig om hans sällskap och ej ens ville veta af, att han var med, rodde han sin egen väg nedåt Munksnäs.

„En etternässla, den der flickan!“ sade han, då han drog på årarne. „Nog fick hon ändå afsmak för Klas på den här kuppen, det är, förb. och regera mig, säkert, det! . . . Men hur skall jag komma så långt, att jag en gång får henne hyggligt stämd emot mig? De förbaskade kopporna! Hade inte de skämt ut ansigtet för mig, hade jag kunnat vara slät och fin i synen, jag också . . . Åh, skräp! andra flickor ta inte saken så noga, fastän hon . . . ja, hon . . . Skam att säga det, så kan jag ändå inte vända tankarne bort från henne! Hon är vacker, och inte det allenast . . . hon är rask; och inte det allenast . . . hon har ett så fint och bra sätt, och inte det allenast . . . Stopp och törn! Ror jag inte rakt opp på land i tankarne!“

Han hade icke gifvit akt på roddsträckan, utan, inne i sina kärleksgriller, som han var, rodde han båten med god fart upp på Svartholmsstranden.

Samma dag på aftonen satt Agneta på trappan till modrens låga koja på Drumsö. Hon höll sin lilla syster i famnen. Barnet fick härunder ögonen på ett bernstenshjerta, hvilket hängde vid en silkessnodd, den Agneta bar kring halsen. Huru det var, kom det lilla smycket löst från snodden.

Agneta var försänkt i djupa tankar, men då den lilla systemen lekfullt ville placera bernstenshjertat i hennes mun, då först märkte hon, att detta icke mera satt fast.

Ett ögonblick försjönk hon i stumt betraktande af det lilla bernstenssmycket. Derpå steg hon upp, och under en åtbörd, full af afsky, slängde hon den lilla tingesten långt ifrån stranden ut i sjön.

Då hon vände sig om, såg hon att Klas stod framför henne. Han hade närmat sig henne, utan att hon sett eller hört det. Således hade han äfven varit vittne till manövern med bernstenshjertat.

Hans blick var mildt förebrående, och hans röst var något sträng, då han yttrade:

„Agneta, säg, hvarför gjorde du detta?“

„Hvarför? Jo, emedan det vore synd och skam att bära något, som tillhört en person, som håller på att förråda sitt land och de käraste han i lifvet borde ega!“

Den unga flickan hade sitt ansigte bortvändt från honom, då hon sade detta.

„Agneta, du är orätt underrättad! . . . Och du, du har verkligen kunnat sätta tro till det, som någon lissande, illistig tunga fört fram till dig om mig! . . . Nej, men det hade jag inte kunnat tro!“

„Usle hycklare! Att du också med öppet ansigte kan bestrida, att du gått sådana skamliga vägar, som du gjort! . . . Hvad säger du nu, om jag berättar dig, att jag råkade se på,

då du talade med den engelske officeren? . . . Hvad säger du, om jag omtalar, att jag också var vittne till, hurusom du mottog pengar, nedriga blodspengar, just ur den der officerens hand?"

„Agneta, låt bli att smäda, innan du hört, hur det riktigt hänger ihop med saken!“ sade den unge mannen, som tycktes bli smärtsamt berörd af de anklagelser, Agneta utslungade emot honom.

„Jag har med mina egna ögon sett så mycket, att alla förklaringar numera ä' öfverflödiga! . . . Lika väl som du är karl till att eljest handla falskt och förrädiskt, lika väl kan du också samvetslöst bedra och smida ihop lögner för mig! . . . Nej, Klas, vi ha numera intet, alls intet att skaffa med hvarandra!“ sade hon, då hon vände sig bort, för att gå in i kojan.

„Agneta, hör mig! Jag har visst haft att göra med de engelske, det bestrider jag aldrig, men det har endast varit på ärligt sätt, då jag sålt fisk åt dem. Hör mig, endast då! . . . Som du vet, Agneta, så har det varit svårt med fisket i år, och inte har jag heller under de här oroliga tiderna kunnat få hyra, för att segla ut . . . Nå, jag hade ju lofvat henta åt dig en förlofningsring, då vi skulle träffas. Men jag lofvade mer, än jag kunde hålla . . . Jag egde ju inte så mycket som en kronans fyrk engång. Och då kom jag på den tanken att fara ut att sälja fisken åt de engelske, för att så der lätt och alldeles i en handvändning komma mig till pengar. Du må tro att de betala rundligt och väi. Jag är för resten inte den enda af våra skärabor, som fört fisk ut till dem. I dag morgse råkade jag dem äfven derborta på udden; och pengar har jag fått, och ringen har jag här, som du ser! Jag kom nyss från staden med den.“

„Sådana nödlögner sätter jag inte tro till, det skall jag berätta dig. Gå, gå! . . . Jag har nog sett, hvad du går för!“

„Så hör mig då, Agneta! Jag försäkrar . . .“

„Dina försäkringar komma från en lögnförgiftad tunga! Du är värd afsky och intet annat,“ sade hon, då hon tog i dörrhandtaget och ämnade bege sig in i stugan.

„Agneta, tänker du också hvad du talar, då har du heller aldrig hållit af mig!“ sade den unge mannen i hopplöst dyster ton.

„Jag ångrar tusenfaldt, att jag hållit af en landsförrädare.“

„Är detta ditt sista ord, Agneta? Är detta allt hvad du har att säga mig?“ frågade han.

„Allt, allt . . . allt!“

„Då, ja, då vet jag inte, hvad du tvingar mig till! . . . Hittills har jag inte varit någon landsförrädare, det skall Gud veta; men jag är inte mera säker på, hvad allt din hårdhet kan drifva mig till!“

En djup förtviflan fanns i röst och åtbörder, då han yttrade detta, och nedslagen och dyster lemnade han hennes bostad.

Det var den 9 Augusti. Klockan $\frac{1}{2}$ 8 på morgonen begynte de allierade fransk-engelska flottorna elden, hvilken till allra först gällde batteriet på Harakka, likasom äfven det straxt derinvid befintliga fästet Långörn.

Elden öppnades af några s. k. bombarder och kanonsluppar, hvilka lifligt beskjöto nämnda befästade platser, hvar efter öfriga, till den fiendtliga flottan hörande fartyg begynte bombardementet mot sjelfva Sveaborg.

Tvenne fiendtliga fregatter och en korvett närmade sig härunder äfven Drumsö. Dessa kastade ankar i bugten vid sydvestra spetsen af nämnda ö. Under den täta kanonaden, som hufvudsakligast gällde den här befintliga optiska telegrafan, sände de anfallande roddbåtar med landstigningsmanskap emot ön, i akt och mening att befästa denna. Men dervid blefvo de ganska skarpt emottagna af en säker studsare- och handgevärseld från de på stranden befintliga försvarsverken och logementerna, hvilka här försvarades af ett antal skarpskyttar, som beordrats hit ut. De små fiendtliga farkosterna nödgades nästan ögonblickligen draga sig tillbaka, efter att ha fått något tiotal af manskapet sårade och äfven några döde.

Agnetas mor och syskon hade under bombardementet sökt skydd i en potatisgrop på holmen, och här befunno dessa sig i stor ångest och ängslan, då Agneta tidigt på morgonen begifvit sig af till Karlö, utan att sedan återvända.

„Det var en Guds lycka, att du kom hit till våra trakter“, sade Agnetas mor till Klas, då denne sökte upp familjen i dess gömställe.

Den unge skäribon hade tänkt, att han under dessa farans ögonblick kunde vara till nytta för sina gamla bekanta på Drumsö, och därför var han nu här.

„Tänk dig“, fortsatte fiskareenkan, „att Agneta redan vid femtiden i morgse rodde öfver till Karlö, för att skaffa något botemedel för lillans fot . . . Barnet steg i kokheta vattenkastrullen i morgse. Och Agneta skulle med detsamma hemta en mjölktår. Men ännu är hon ej hemma. Jag är så orolig, så jag inte mera vet mig till! . . . Ja, ja, bara det inte gått så olyckligt, att någon kula tagit lifvet af henne under hemvägen!“

Den sorgsna modern brast ut i gråt.

„Ni skall inte gråta, mor!“ tröstade Klas; „jag skall i blinken bege mig af åt Karlö-trakten, för att söka opp henne.“

Den unge fiskaren bäfvade, då han hörde Agneta befinna sig i fara, och skyndsamt ilade han ned till stranden, för att derifrån ro öfver till Karlö.

Han märkte icke, att Erik Karlsson följde honom tätt i spåren; han råkade ej heller observera den skadeglada min, som fanns i den sistnämndes anlete, då han skyndade efter Klas nedåt sjön.

Den lilla farkosten, hvori Klas befann sig, nästan flög öfver vattnet för de långa, kraftiga årtagen, och snart var han ett godt stycke ut på fjärden.

Öfver hans hufvud hven då och då en kanonkula, slungad från de fiendtliga fartygen. Med rassel och brak slogo dessa kulor ned bland träden på holmen eller återstudsade de från någon bergklack, för att med ett plaskande ljud falla ned i vattnet vid stranden.

Bombardementet mot holmen var likväl icke mera så häftigt, som det hade varit på morgonen, utan tycktes de

fiendtliga fartygen numera hufvudsakligen riktat sin eld mot Sveaborgs fästning.

Klas rodde på. Han såg, att äfven en annan liten båt var i rörelse på fjärden emellan Drumsö och Mössenholmen, och han anade genast, att detta var samma farkost, med hvilken Agneta begifvit sig till Karlö, derifrån hon nu åter vågat sig hemåt, sedan bombardementet mot Drumsö något saktat sig.

Den unge mannen tog kurs direkte ut emot den anländande flickan.

Erik Karlsson, hvilken hade följt Klas i spåren och tillika med denne skyndat ned till stranden, begaf sig genast efter ankomsten dit till batteriet på udden. Han närmade sig skarpskyttarne. Under lifliga gester visade han utåt sjön, i det han tillropade dessa:

„Se dit, se dit, go'vänner! Der ha vi en landsförrädare — jag menar den der gutten, som derborta styr kurs på engelsmännen! Och en sådan erkekanalje låten J obehindradt kreja af och till emellan Drumsö och flottan derborta! Kunnen J inte se, att han nu igen ginar sig dit öfver? . . . Han kan engelska, skall jag berätta er, för han har inte för roskull seglat med utrikare i ett par års tid . . . Ja, det är också han, som underrättat de der om farvattnet här i trakten! Det är, förb. mig, säkert — eljest hade de krabaterne inte så trankilt kunnat göra lofvar både kring Ådholmen och kring Mössenholmen, såsom de häromdagen gjorde. Åh-nej, farvattnet der är, min själ, inte det bästa!“

„Är det sant hvad du säger, karl, så kunna vi ge den kanaljen respass!“ sade en sergeant bland skarpskyttarne.

„Sant!“ sade Erik, „så sant som det, att jag nu står här!“

„Ge ett skott åt karlen i båten der!“ kommenderade sergeanten.

„Herr sergeant, det finns två båtar alldeles nära hvarann. Hvilkendera gäller det att lägga an på?“ sporde skarpskytten, som fått order att skjuta.

„På den der, den, som länsar i väg utåt! . . . Den andra båten tycks ha qvinfolksbesättning!“ skyndade Erik att upplysa.

„Ja, just på den! . . . Lägg an!“ kommanderade sergeanten.

Skarpskytten lade an. Skottet ljöd, och kulan tycktes säkert ha träffat sitt mål, ty roddaren i båten derborta på fjärden tog nu endast ett par krampaktiga tag med årarne. Han fällde sedan dessa ur händerna och sjönk baklänges ned i farkosten.

Såsom Klas hade anat, var det ingen annan än Agneta, som rodde emot honom från Karlö-sidan.

Den förbittrade flickan antog genast, då hon och han med farkosterna kommo så nära hvarandra, att hon kunde igenkänna honom, att han ämnade bege sig öfver till engelsmännen, hvarför hon redan på afstånd tillropade honom:

„Jaså, landsförrädaren söker opp sina vänner igen?“

Hon hade knappast yttrat detta, förrän hon hörde ett skott ljuda från batteriet på Drumsö. I och med detsamma såg hon, hurusom Klas, hvilken hon anropat, lade sig ned, raklång i båten.

Hon bar afsky för Klas, emedan hon alldeles fullt och fast var öfvertygad om, att han låtit sälja sig till engelsmännen; men nu, då hon antog, att han blifvit träffad af en kula från batteriet och kanhända vore dödligt sårad, nu rodde hon så skyndsamt hon förmådde till hans båt, så riskabelt detta än under det häftiga bombardementet var.

Hon fann honom här i ett beklagansvärdt tillstånd. Kulan hade splittrat båtens öfversta bord samt derifrån lösslitit några spjelor, af hvilka en träffat honom samt djupt inträngt i den unge mannens högra sida. Han låg nu der i medvetslöst tillstånd, under det blod strömmade ur såret.

Agneta fann, att ingen tid var att förlora. Skyndsamt och raskt fastgjorde hon hans båt vid ekstockens akter. Derpå begynte hon ro tillbaka åt Karlö till.

På Karlö bodde en bekant till Agneta, en gammal fiskare, hemma från Österbotten, vida känd som „klok gubbe“ och mästare i att utföra verkliga „underkurer.“ Han påstods uträtta mångt och mycket godt der i vestra skärgården, då han var skicklig i att förbinda sår och icke heller så dum, då det gällde att bota benskador, ledvrickningar och dylikt. Dock

påstod man honom vara hjertlös nog att icke lemna hjälp, der han ej hade att vänta sig rundlig ersättning.

Det var just från ett besök hos honom, som Agneta så nyss hade återvänt. Fiskarefamiljens yngsta medlem, den treåriga Anna, hade ju bränt sin fot och Agneta hade från „doktor“ skaffat ett slags smärtstillande medel för den lilla systemens räkning, på samma gång hon hos fiskarfolket på Karlö tillhandlat sig mjölk.

„Nå, hvem för du i släp, flicka!“ frågade „doktor“, hvilken befann sig på stranden, då Agneta lade till med de tvenne farkosterna. „Är det kanske någon dödsskjuten engelsman! Då ska' vi genast se efter, om han råkar ha pengar på sig!“

Den gamle „doktor“ var synnerligt sniken och snål, och han brydde sig ej mycket om sättet, på hvilket han kom sig till penningar, blott han erhöll sådana, hvarför hans första ingifvelse, då han nu såg den sårade unge mannen i båten, också var den, att tillegna sig hvad som möjligen kunde finnas i dennes fickor.

„Ser ni inte, att det är Fiskar-Klas, som jag för med mig?“ sade Agneta. „Det gäller nu att visa hvad ni kan, gamle Matts. . . . Gossen stackare är illa sårad, som ni ser, och nu får ni lof att ta hand om honom, innan han förblöder till ett lik“.

„Jaha, ja; men har han något att betala med? . . . . Han ser inte precis så ut!“ sade „doktor“, betänksamt skakande på hufvudet, efter det han noga betraktat den sårade unge mannens torftiga fiskaredragt.

„Att betala med? Jo, det har han visst. Han har . . . . han har fått mycket pengar . . . . från de engelske!“

„Från de engelske! . . . . Så, så, han är då af den ullen? . . . . Jaha, då var det inte heller att undra på, om de sköto på honom från Drumsö! . . . . Nå, nå, lika godt . . . . De engelskes pengar ä' också pengar, fastän de räkna dem pundtals. Ha, ha, ha, ha! . . . . Hör hit, Jonas!“ ropade den gamle till sonen, en sjuttonårig yngling, hvilken befann sig uppe på en bergklack, ett stycke från stranden, derifrån han betraktade rökmolnen och elden, hvari de fiendtliga fartygen voro höljda.

Jonas skyndade till fadern och hjälpte denne att transportera den sårade Klas in i stugan, der far och son sedan beredde honom plats på en bänk.

„Aj aj!“ sade den gamle, då han ref kläderna från Klas och noga undersökte såret. „Pojken tycks ha fått sig en rasande svår skråma i sidan! Ser illa ut, skall jag säga. Hm! . . . . Jag fruktar för, att min konst här inte betyder mycket . . . . Hm! jaha. . . . Träffat illa, mycket illa . . . I alla fall skall jag sköta om honom så godt jag kan; men du, flicka, du får ändå lof att ro i land och i språngmarsch bege dig af till stan. Du måste söka opp någon riktig läkare, det måste du; men flinkt skall det gå!“

Agneta kastade en sorgsen blick till Klas, som ännu ej återfått medvetandet.

Derefter ilade hon ned till ekstocken. Hon satte denna i rörelse; och inom någon timmes förlopp var hon i staden.

Natten hade redan inbrutit, då hon äntligen träffade en läkare, hvilken var villig att medfölja.

Hon rodde så mycket inomskärs som hon kunde. Den hemska, men tillika storartade anblicken af de Congrewska rake-terna, hvilka sväfvade upp mot himlahvalfvet, och flammorna, som skyhögt stego upp från de brinnande byggnaderna på Sveaborg, hade under Augustinattens skymning hos henne, likasom äfven hos den medföljande läkaren, qvarlemnad en egendomligt dystert stämning. Läkaren var tyst och sluten, och så var den hurtiga fiskarflickan med.

Då de anlände till Karlö, hade Klas redan kommit till sans och medvetande. Läkaren fann, att alla de af gamle Matts vidtagna försigtighetsåtgärderna och förbindningarna voro mästerligt utförda, hvarför han numera endast hade att gifva några förhållningsordres åt Matts, dem denne borde följa, ifall sårfeber infunne sig.

Då Agneta inträdde i stugan, lifvades den unge mannens af smärtan något vanställda drag, och han blickade upp till henne med ett tacksamt, varmt ögonkast.

Gamle Matts hade vid hans uppvaknande till sans meddelat honom, huru det kom sig till, att han befann sig i den-

nes stuga på Karlö, hvarjemte han omnämnt den verksamma del, Agneta tagit i arbetet att försöka rädda hans lif.

Sårfebern infann sig, såsom läkaren hade förutsett. Gamle Matts visste nog råd och botemedel äfven dervidlag; och han lemnade den unge mannen all den skötsel, och han begagnade sig af alla de hjälpmedel, han såsom praktiserande „doktor“ vid liknande fall äfven förut använt.

Den sårade unge mannen var utsatt för täta och hemska yrselanfall. Härunder satt Agneta troget vid hans sjukbädd, för att hastigt kunna vara till hans tjänst, då det behöfdes. Hon hade med Jonas, gamle Matts' son, sändt bud till modern på Drumsö, underrättande denna om det inträffade samt om det sjukvårdarinnekall, hon iklädt sig.

I sin yrsel nämnde Klas ständigt hennes namn. Hon hörde honom äfven beklaga sig deröfver, att han var misskänd och föraktad af henne, af henne, som han älskat så högt. Allt detta tycktes djupt gräma honom, just emedan han visste sig vara fullkomligt oskyldig.

Hon hörde detta, och hos henne fick den tanken snart insteg, att hennes dåliga tanke om honom ändock varit obefogad, att hon blindt och utan att egentligen reflektera öfver saken lyssnat till den lågsinnade Erik Karlssons falska beskyllningar, och ej till Klas' egna förklaringar och bedyranden. Hon hade på ett verkliga kränkande sätt uppträdt gent emot honom, som ändock alltid visat henne en den innerligaste ömhet.

Hon ångrade allt och hon beslöt att under hans sjukdom visa honom all uppmärksamhet och bringa honom all den omsorg, hon kunde, ty hon var ju honom skyldig så mycket.

Här, vid hans bädd, satt hon nu, nekande sig både föda och sömn. Hon ville ej lemna hans sjukläger, förrän hon med säkerhet visste, att all fara för hans lif vore förbi.

Klas tillfrisknade äfven, och han var redan i början af September så kry, att han kunde styra ut till hafs, till sina vettar och fiskbragder.

En dag i slutet af September var det fröjd och gamman på Drumsö. „Mejor“, hvilka ändock redan hade ett och annat gulnadt blad att framvisa, prydde förstuguqvisten till fiskarkojan, och en högtidsklädd, men yr och gladlynt ungdom, som samlats hit från kringliggande holmar och till och med från Rödbergen och Skatudden, svängde muntert om i gröngräset.

Det var den raska Agnetas och Fiskar-Klås' bröllop, som försiggick. Der vandrade de båda arm i arm och sågo så förinnerligt lyckliga ut.

Men så hade också allt på senare tiden gått dem synnerligen väl i händer. Fred rådde åter öfver sjö och land. Tvedrägten emellan de unga tu hade liksom krutmolnen blåst bort och skingrats. Vänskaps- och kärleksbandet dem emellan hade fastare än förut blifvit tillknutet, sedan Klas hastigt och lyckligt tillfrisknat. Vid en af sina fiskerifärder hade han med skötorna kommit sig till så mycket fisk, som knapast tillförene der i trakten erhållits på en hand, och detta ännu till under blott ett par dygns utevaro. Vidare hade han nästan midt i allmänna segelleden, ytterrom Karlö, upptäckt ett grund, för hvilken lyckliga upptäckt han, efter vederbörlig anmälan hos lotsverket, erhållit en liten nått summa om 200 rubel.

Och eftersom allt hade gått så der lyckligt och väl, firade de bröllop. Derfor stod glädjen också högt i skyn, och därför pinade halte Wille sin fiol, och derfor lät skomakaren från Mejlans sin klarinett ljuda med både finare och gröfre näs-ljud; och derfor sluta vi äfven den lilla berättelsen om „Fiskarflickan“.

„I nöd och lust“.

Då de första gången råkade hvarandra, var hon blott åtta år och han nio. Detta märkliga sammanträffande försiggick i „tant Wennerströms“ anspråkslösa privatskola för fattigt folks små barn.

Det var kort före jul, och „skoltanten“ hade anordnat ett slags Luciefest i det lilla, låga skolrummet, hvilket rum högtiden till ära var smyckadt och ekläreradt med ett par tiotal talgljus, som brunno och runno, sprakade eller doftade härsket fett, der de befunno sig i sina rostiga bleckstakar, dem „tanten“ i sirliga rader placerat på kakelugnskransen, på bordet och byrån samt på ett par hörnhyllor.

De hade, alla dessa små skolbarn, på morgonen tågat från sina hem med hvar sin talgdank i handen och med glädjen strålände ur ögonen. De voro iklädda sina bästa klädesplagg. Mången af dem hade dock ej varit lycklig nog att kunna uppträda i någon annan än den hvardagliga, torftiga drägten, emedan hela garderoben bestod af den de gingo och stodo uti, men de lappförsedda koltarne och de urvuxna kjortlarne voro ändock rena och snygga, och det var bra nog.

Den lille Harald var herrskapsbarn. Han hade sin egen informator i hemmet och således sin egen skola der. Han hade kommit till Luciefesten hos „tant Wennerström“ i sällskap med sin mor, hvilken var direktris i fruntimmersföreningen i staden samt för öfrigt synnerligen väl känd för sin god-

het och gifmildhet, då det gällde att bispringa mindre lyckligt lottade medmenniskor. De små fattiga barnen omhuldade hon på ett vackert sätt och hon lemnade sällan något tillfälle obegagnadt, der hon kunde uppmuntra och förskaffa dessa någon glädje. Så hade hon äfven medfört till Luciefesten i Wennerströmska skolan en riklig mängd konfekt och andra rara saker, dem hon under det vänligaste tilltal delade ut bland de jublande småttingarne.

Lille Harald vandrade omkring i skolrummet med en konfektpåse i handen, ur hvilken han delade ut sötsaker till höger och venster.

Då han härunder råkade stanna framför lilla Edla, en brunögd, mörklockig flicka, som hade sin plats på främsta bänken från lärarinnans bord, begynte han ifrigt leta uti påsen, och han såg mycket otröstlig ut, då han deruti ej fann hvad han sökte.

„Nå, min gosse, hvad är det för en missbelåten min du har?“ frågade hans mor, under det hon ömt smekte honom.

„Jo, ser mamma, jag ville så gerna ge åt den der flickan en riktigt vacker konfekt, för det att hon läser så bra och sjunger så bra; men nu har jag redan gifvit bort de bästa“, sade han, nästan med gråten i halsen.

„Är det inte något annat, som Harald grämer sig öfver, så blir han snart nog hjälpt ur sitt bryderi“, sade modern småleende, under det hon ur den medhafda piraten framtog en verklig jättekonfekt med ett det grannaste emballage af guld- och purpurpapper. Hon räckte konfekten åt sonen, och han skyndade att lemna densamma till lilla Edla med orden:

„Ser du, der har du den bästa konfekten, för du är också den bästa i skolan!“

Lilla Edla tog emot den egendomliga hedersgåfvan med en så djup nigning, att hon nästan vidrörde golfvet med sina knän.

„Hvems är det der snälla, vackra barnet?“ sade Haralds mor till „skoltanten“.

„Hon är dotter till en fattig enka, som lifnär sig med sömnad“, sade lärarinnan. „Mannen lär ha varit något slags kontorist eller kanslist; han är död sedan ett par år tillbaka

. . . . Stackars människa, hon arbetar som en träl, men ändå är det jemt och nått, att hon med sitt barn kan släpa lifvet fram. — En glädje har hon, den der enkan, och det är glädjen öfver att ega ett makalöst snällt barn. Ett sådant uppförande, som lilla Edla visar, är sällsynt; en sådan fattningsförmåga, som hon har, påträffar man inte ofta ens hos fullvuxna . . . . Då jag häromdagen råkade modern och beskref för henne, huru väl den lilla skickar sig i skolan, gret den arma människan ymniga glädjetårar, och hon sade sig i sin olycka vara lyckligare än hvarje annan människa i världen!“

„Jag skall ha den der enkan och hennes lilla Edla i minnet“, sade Haralds mor, kastande en vänlig, deltagande blick till den mörklockiga flickan på skolbänken . . . . „Se så, Harald, nu skola vi bege oss till hemmet igen. Adjö, fru Wennerström, adjö små barn!“

Mor och son aflägsnade sig, för att begifva sig till den eleganta våning, de bebodde vid stortorget, medan skolbarnen ännu en stund fingo leka och roa sig, för att sedan begifva sig hvar och en till sitt.

Då tant Wennerström tog afsked af lilla Edla, sade hon:

„Nu kan du helsa din mamma och säga henne, att kommerserådinnan Lagerström, som nyss gick bort, lofvat hålla din mor och dig i minnet; och det säger jag, att när som den der beskedliga, rika och fina frun lofvar något sådant, då har ni mycket godt af henne med tiden. — Adjö, snälla Edla! Jag önskar dig och din mor en treflig jul!“

„Mamma, mamma, ser du hvilken stor och grann konfekt jag har fått i skolan!“ sade Edla, öfverlyckligt jublande, då hon inträdde till modern, hvilken satt nedhukad vid sitt sömnadsarbete . . . . „Konfekten har jag fått af en liten herrskapsgosse“, fortsatte hon; „han var i vår skola med sin mamma, en riktigt snäll fru, som delade ut sötsaker åt oss alla, och som talade så vänligt med oss. Och den der frun, vet mamma, lofvade att ha mamma och mig i minnet . . . . Hon var så snäll, så snäll!“

„Det var ju roligt, det, min flicka; men fick du inte höra, hvad den der snälla frun heter?“ sade modern, då hon stannade med arbetet.

„Jo, hon heter kommerserådinna!“

„Hon är kommerserådinna“, rättade modern. „Men hon har också något namn“.

„Jo, vänta . . . . Lagerström var det; just kommerserådinnan Lagerström!“

Då Edla nämnde detta namn, ryckte modern plötsligt till, och en bjert rodnad göt sig öfver det bleka anletet, hvilken rodnad snart derpå åter försvann, för att lemna rum för en ännu blekare färg, än den hon förut haft.

„Lagerström!“ hviskade hon . . . . „Och hon, *hans* fru, vill hålla oss i minnet. Hans fru vill göra godt åt oss, efter det han, mannen, gjort oss så mycket ondt . . . . Men hon vet inte, den goda människan, af allt detta. Hon har ju ej reda på alla de sorger och qual, hennes man förskaffat mig och *honom*, han som nu finns i en bättre värld!“

„Är mamma sjuk?“ frågade dottern. „Du ser så blek ut, mamma, och jag förstår inte alls hvad du hviskar för dig sjelf“, sade lilla Edla, slående armarne om moderns hals och bekymmerfullt skådande denna in i ögonen.

Dessa dotterns ord förde den sorgsna qvinnan åter till det närvarande från de obehagliga minnen ur det förflutna, som hade smugit sig på henne vid blotta uttalandet af ett namn. Hon tog åter upp arbetet, som hade glidit ned på golfvat.

„Åh-nej, snälla Edla, jag är alls inte sjuk; men jag kom nyss ihåg några tråkiga saker och blef derigenom på dåligt humör . . . . Se så, nu kan du berätta för mig om Luciefesten, och huru det har gått för dig i dag“.

Dertill behöfde ej Edla uppmanas flere än en gång.

Modern log förnöjdt åt allt hvad den lilla förtäljde, under det nålen snabbt ilade af och till emellan hennes fingrar.

Hon kunde ännu sägas vara ung, denna qvinna. Hon hade ej heller hunnit längre än till ett par och trettio år; men sorg och försakelse hade tryckt en tärande prägel på hennes anlete, och det ansträngande, stillasittande arbetet

hade nedböjt och hoptryckt hela hennes gestalt. Det oaktadt kunde tydligen förmärkas, att hon i sina framfarna, yngre dagar varit utrustad med ovanlig skönhet.

Innan vi låta denna berättelse fortgå, skola vi för ett ögonblick afklippa densamma, för att i stället skaffa oss några notiser rörande Edlas föräldrars framfarna lif och öden.

In- och utrikeshandlanden Lagerström lefde stort på sin tid. Sonen gaf alls ej fadern efter i detta afseende; han var en lefnadslustig ung man med godt hufvud, men högst obetydlig håg för nyttig verksamhet. Efter att en tid ha funnits inskrifven vid universitetet i Åbo, der han i alls ej nämnvärd grad gick framåt på det vetenskapliga området, gafs för honom ett passligt tillfälle att slippa de tråkiga studierna genom Åbo brand 1827 och med anledning af lärdomssätets förflyttande till Helsingfors. Då han alltså återvände till hemmet, föreslog kära far att han borde vända sig till affärsbanan. Surt kunde det vara för den glada laxen att finna sig inspärrad på faderns kontor, men då denne far var en herre, som icke lät leka med sig, fick han lof att rätta sig efter omständigheterna. Alltnog, Konrad Lagerström blef affärsman och till slut faderns tyste bolagsman, då han, ständigt befinnande sig under dennes stränga ögon, med tiden äfven något stadgade sig. — Genom faderns klokhets och goda tur i alla slags spekulationer blomstrade Lagerströmska firman. Den var en af de förnämsta och penningdigraste handelsfirmor i landet.

En fattig qvinna, madam Söderberg, hade i många år haft det renliga elementet i Lagerströmska huset om hand, eller tillsett, det herrarne Lagerström alltid kunde uppträda „fina och hvita i brickan, som nyssfallen snö“. Och hennes dotter, lilla Fina, hade då till uppgift att bära de välstrukna skjortorna ifrån moderns hem till deras egare. Aldrig behöfde hon återvända ifrån desse, utan att ha kommit sig till en eller annan slant för sin egen del. Isynnerhet var

„unge herrn“ frikostig dervidlag, ty han fann det så utomordentligt roligt att se den vackra lilla flickan niga så näpet och nätt; och så var hon aldrig svarslös, den hurtiga tösen, då han behagade skämta med henne.

Huru det var, fann Konrad en vacker dag, att „lilla Fina“ icke mera gjorde skäl för denna benämning, att hon vuxit stor och redan var en sjuttonårig ungmö, som icke mera besvarade hans skämtsamma infall, utan blygt och med rodande kinder skyndade bort, efter det hon utträttat sitt ärende.

Konrad Lagerström, som under sitt glada, bullersamma ungarlifelif varit i tillfälle att göra bekantskap med kvinnor ur alla samhällsklasser, dervid han äfven skänkt sin hyllning åt mången firad skönhet, nödgades inom sig erkänna, att han ännu aldrig påträffat en sådan täck företeelse, som just denna unga, blyga flicka, tvättmadammens dotter, hvilken dessutom var i besittning af ett medfödt behag, som uppenbarade sig i alla hennes rörelser.

Den lefnadsglade unge mannen var tjusad och berusad, fastän icke just under intrycket af ett rent, ädelt känslösvall, som kunnat komma honom att dyrka och beundra den vackra flickan såsom en varelse, den han så omistligt ville ega, att han genom äktenskapets band ville ha henne fästad vid sig. Nej, denna kärlekens gnista, som hade tändts i den unge mannens inre, hade der råkat falla på en plats, derifrån blott det dåligas impulser flamma upp till eld och lif — och unge Lagerström hade föresatt sig att, kosta hvad det ville, göra den unga flickan till sin älskarinna.

Fina hade, om också uppfostrad i ett torftigt hem, derstädes fått insupa sådana friska fläktar och en sådan ren luft, som endast förmår skapa ett rent och godt samvete samt rena och ädla känslor och seder, hvartill en sann religiositet äfven torde ha bidragit och gjort sitt till. Derför blef unge Lagerström fullständigt tillbakalagen efter hvarje attack, den han i antydt afseende företog.

Ibland Finas mors bekantskaper fanns äfven en postiljonsfamilj, hvilken likasom tvättmadammen och hennes dotter bodde vid Strandgatan i Kronohagen. Äldste sonen inom denna familj, en tjugu års ungdom, var anställd som bodbe-

tjent hos handlanden Lagerström, och der var han mycket omtyckt.

Edvard From och Fina hade sedan barndomsdagarne varit bekanta samt stått på vänskaplig fot med hvarandra; och småningom hade en viss böjelse uppstått dem emellan. Den första kärlekens rosenskimmer hade lägrat sig öfver hjertan och håg hos dem, och de unga tu funno sig vara lyckliga nog.

Konrad Lagerström hade upptäckt det ömma förhållandet emellan barndomsvännerna, och han svor inom sig att göra allt, för att ställa sig emellan dem och deras lycka. Då han fann att någonting annat ej mera hjälpte, ville han förmedelst giftermålsanbud försöka göra Fina till sin egendom. Han skref sålunda till henne ett bref, hvaruti han utmålade för henne sin häftiga men sanna kärlek samt förespeglade henne det verkliga lysande, lyckliga lif, hon kunde komma att föra såsom hans maka.

Han trodde sig naturligtvis på detta bref erhålla ett gynsammt svar, ty den tanken kunde alldeles icke få insteg hos honom, att en fattig tvättmadams obildade dotter skulle vara otacksam nog att skänka honom ett afslag, honom, den rike in- och utrikeshandlandens fine och belevade son! Men så skulle det dock gå.

Fina tillbakavisade hans giftermålsanbud med stolt förakt, — och den inbilske unge mannen rasade. Han svor att hämnas.

Till Konrad Lagerströms öfriga mindre goda egenskaper hörde äfven konsten att på ett lyckligt sätt efterhärma andra personers handstil. Han skref en vacker dag ett ömt bref till Fina med Edvard Froms handstil och namnteckning, uti hvilket bref han ombad den unga flickan på aftonen sammanträffa med nämnde barndomsvän i och för afhandlandet af en mycket vigtig angelägenhet. Sammanträffandet skulle försiggå på Estnäsbacken i Kronohagen.

Den intet ondt anande flickan infann sig mycket riktigt på mötesplatsen. Nedanom trappuppgången till den branta backen såg hon en häst jemte åkdon. Hon misstänkte ingenting, men ilade endast högre upp. Uppkommen, såg hon i stället för sin Edvard en jättegestalt nalkas, uti hvilken

hon igenkände unge Lagerström. Hon ämnade med skyndsamt fart återigen ila bort. Han hade förutsett äfven detta, och han var qvick nog att fatta henne om lifvet. Han ville sålunda i sina starka armar bära henne ned till åkdonet.

Fina ropade högt. Hånkrattande sade den starke handlandesonen, att hon gerna kunde ropa så mycket hon ville, utan att någon från detta ensliga ställe och under denna tid på aftonen kunde höra henne. Innan han jemte sin börda företog färden nedför trapporna, sade han till henne, att det nu gällde för henne att bifalla att bli hans, då han genast ville föra henne till sina föräldrar och inför desse presentera henne såsom sin brud. I motsatt fall sade han sig icke veta, hvad han företog sig med henne.

Den unga flickan fasade tillbaka för den glöd, som flammade i hans ögon, och hon fasade för de ord, han utslungade. Hon bad honom lemna henne i frihet, emedan hon endast i sådant fall ville förklara sig.

Han ställde henne åter ifrån sig på marken. Och nu försökte hon begagna sig af sina flinka rörelser, för att ila bort. Han skyndade efter henne. De befunno sig vid den norra och rantare sidan af backen, der, hvarest på den tiden fanns en brådbrant, som ledde ned till en däld inunder backen. Men han fick åter fatt i henne, eller egentligen i en flick af hennes shawl. Hon fick då en plötslig ingivelse. Hon vände sig hastigt om och slog shawlen tillbaka öfver hans hufvud samt stötte honom sålunda med förtviflans styrka nedför branten. Ett väldigt rytande, såsom hade det kommit från en sårad björn, hörde hon bakom sig, då hon ilade bort.

Hon återvände till hemmet i ett utmattadt, förvirradt tillstånd. Hennes mor kunde till en början icke få ett enda redigt ord från henne.

Unge Lagerström blef den påföljande morgonen funnen liggande invid Estnäsbacken vid föga lif och med afbrutet ben. Hans häst hade ensam återvändt till hemmet under den föregående aftonen, hvilken händelse då framkallat mycken oro i Lagerströmska huset.

Det var illa deran med den unge mannen. Höstnattens kyla hade i förening med smärtan efter benbrottet försatt ho-

nom i ett medvetslöst, nästan dvalligt tillstånd, hvarur han först efter en den sorgfälligaste behandling och efter familjens husläkares ifrigaste bemödanden kunde återställas. Han hade åkt omkull hette det, och man beklagade honom allmänt och uppriktigt. Emellertid kunde benet ej mera fås i sitt förra skick, utan visade det sig, att Konrad Lagerström skulle blifva halt för sina återstående lefnadsdagar.

Finas mor stod en dag på klappbryggan der nere vid stranden. Hon sköljde och vred kläderna, så att fingrarne voro röda och styfva.

Hon hade haft mycket svårt att vara tyst — och det ha ju Evas döttrar samt- och synnerligen, — och därför kunde hon nu ej heller hålla sig ifrån att omtala för en annan tvättmadam unge Lagerströms nedriga anslag gent emot Fina och hans välförtjenta olycksöde vid detta samma tillfälle. Det der delgaf hon naturligtvis väninnan under strängt tysthetslöfte. Men väninnan meddelade på samma sätt hvad hon hört åt någon af sina bekanta; och huru det var, visste snart hela staden, hög och låg, af historien om benbrottet och de närmare omständigheterna dervid.

Konrads stränge far blef äfven delaktig af hvad som i sqvallerväg gick från mun till mun i staden, och det var ord och inga visor, som haglade, vid det han förehöll sonen hans lumpna beteende och det simpla uti att sålunda göra sig till en visa för stadens hela befolkning.

Med anledning af den fatala händelsen och den smälek han derigenom fick lida, uppstod hos Konrad Lagerström ett osläckligt hat mot Fina och äfven mot Edvard From. Mot denne sistnämnde hade han det bästa tillfälle att utösa sin galla, emedan den unge mannen befann sig i hans tjenst. Likväl var den unge bodbetjanten mycket afhållen af Konrads far, så att denne ofta nog tog Edvard i försvar, då den ränkfulle sonen återigen var framme med sina elakheter och intriger.

In- och utrikeshandlanden Lagerström, hvilken var ovanligt fet, ådrog sig under en resa en stark förkylning, som sedan ändade hans lif. Och han var borta.

Nu var Konrad Lagerström „herre på täppan“. Han gifte sig kort efter faderns död med en älsklig qvinna ur en af stadens handlandefamiljer. Sitt principalsvälde begynte han med att afskeda Edvard From, derjemte beskyllande denne för oärlighet, utom flere andra odygder — allt naturligtvis beskyllningar af hopdiktad beskaffenhet.

Edvard From blef alltså utan tjänst, och han hade mycket svårt att åter kunna skaffa sig en annan, genom de dåliga, missrekommenderade betyg han erhållit af den förre principalen. Slutligen erhöll han dock anställning i landsorten såsom bokhållare vid en såg; och här hade han det mycket bra, så att han straxt efter det han tillträdt nämnda befattning kunde fira bröllop samt föra Fina såsom sin maka i deras eget hem. Lyckan tycktes här le emot de unga tu, och de sågo framtiden emot med fröjdfulla hjertan.

Sågen, vid hvilken Edvard From erhållit anställning, innehades af ett bolag. Tillfälligtvis skilde sig en af bolagsmännen från affären, och dennes andelar försåldes samt råkade i händerna på Konrad Lagerström. Inför de öfrige delegarene i sågen uttryckte den nye bolagsmannen genast synnerlig förvåning öfver, att den viktiga bokhållarebefattningen var anförtrodd åt en person, hvilken drivvit oärligt spel i den tjänst, han förut haft, och hvars renommé var allt annat än klanderfri. De öfrige bolagsmännen hade ingenting att anmärka emot bokhållaren, utan hade desse städse funnit honom vara pålitlig, hvarjemte han på ett synnerligen tillfredsställande sätt skött sin tjänst.

Konrad Lagerström skulle dock ha sin vilja genomdriven, då det gällde att få Edvard From afskedad; och det lyckades äfven för honom, då han redan hunnit blifva en dylik matador bland affärsmännens krets, att desse skådade upp till honom som till en gudomlighet.

Sådan är världens gång. Den, som lyckas bli en sol, vare sig på affärshimmeln eller på hvilken annan som helst, han har nog sina planeter, hvilka svärma kring honom, hvilka

le och stråla, då han ler och strålar, och som draga sig bakom oginhetens och otillgänglighetens molnmassor, då de se, att han gör det.

Alltså blef Edvard From helt snöpligt afsatt. Han erhöll ej heller någon annan tjänst, oaktadt de ifrigaste bemödanden i detta afseende.

Lilla Edla föddes samtidigt med att det olyckliga förfäskedandet inträffade. Genom medlidsamma människors försorg lyckades den afsatte bokhållaren erhålla något renskrifningsarbete; hans hustru sysselsatte sig återigen med sömnad, och med tillhjälp af dessa inkomster lyckades de så der jemnt och nått uppehålla lifvet.

En tyfusartad sjukdom hemsökte, till råga på olyckan, den lilla beklagansvärda familjen, och nämnda sjukdom sådde sedan dödsfröet hos Edvard From. Han dog och lemnade de sina i ett utarmadt tillstånd.

Med nålens hjälp fick den stackars enkan härefter lof att skaffa bröd för sig och sin lilla Edla. Det var en ansträngande verksamhet, hon hade sig förelagd, att från tidigt på morgonen till sent på aftonen sitta vid sybordet; och lönen för arbetet var dock så knapp. Hon lyckades ändock släpa sig fram och hon kunde äfven förskaffa sin dotter skolundervisning, hvad som utgjorde hennes största glädje.

Konrad Lagerström hade under tidernas lopp kommit sig till kommerserådstitel. Han bar dertill ännu en guldmedalj med inskrift: „för nit“, emedan han haft en leverans för ryska kronans räkning sig anförtrodd, hvarvid det gällt att „smörja“ vederbörande kontrollörer och „sko“ sig sjelf. Spekulation är spekulation, och — „den sanna förtjensten belönar sig sjelf“, säger ordspråket.

Nu skola vi åter hopknyta den afklippta tråden i berättelsen, sedan vi fått göra en flyktig bekantskap med de tvenne familjer, hvilka i denna berättelse komma att utföra några af de betydligare rollerna.

En liten julgran — ja, den var alls icke högre än en aln — stod på sybordet hos enkan From. Den var prydd med kulörta tyglappar och dessutom behängd med en och annan pepparkaka — det var allt.

Skymningen hade redan inträdd. Lilla Edla stod på en pall invid bordet, sysselsatt med att tända ljusstumparne i julträdet. Hon var ensam i rummet. Modern hade gått ut i och för några små uppköp. De nyssnämnda ljusstumparne i granen belyste det lilla rummet och lät detta i hela dess nakenhet, men äfven i hela dess snygghet framstå för blicken. De tvenne stolarne, som här funnos, voro beklädda med bländhvita öfverdrag; på sybordet fanns en fin, virkad bordduk, enkans egna händers verk redan under flickåren, och den stora kistan i knuten, hvilken på samma gång gjorde tjenst som byrå, skänk och bord, var för tillfället beklädd med hvitt papper. Den gamla utdragsspelsoffan presenterade sig ändock på ofördelaktigaste sätt, och det såg alldeles ut, som om densamma i sitt nötta, miserabla tillstånd varit något förlägen för sig midt ibland det öfriga uppfiffade sällskapet. Äras den, som äras bör! Soffan i fråga hade dock haft en hedersplats i Fina Froms morföräldrars hem, och sålunda trotsat tiden och dess skiften. Här, i enkans torftiga hem, gjorde den „antika“ möbeln nytta både som sof- och sittplats — och det var ju mycket nog.

Medan lilla Edla ännu var sysselsatt med att ansa om julträdet och derunder högljudt fröjdade sig åt dettas i hennes tycke så herrligt strålande och prålande eklärerering, hörde hon, att någon knackade på dörren. I den förmodan att det var modern, som återkommit, skyndade hon genast ned från pallen för att öppna. Men hon drog sig hastigt tillbaka från dörren, då hon såg tvenne för henne fremmande fruntimmer inträda. Den, hvilken inträdde till först, var iklädd en fin räfskinnskappa; hennes följeslagarinna, som medförde en korg, tycktes vara en tjenarinna hos det förstnämnda fruntimret.

„God afton, lilla Edla!“ sade den pelsförsedda frun mycket vänligt och ömt. „Din mamma är inte hemma, ser jag?“

Edla kände igen kommerserådinnan, som hon sett på Luciefesten, sedan den vänliga frun kastat tillbaka en duk,

som hon haft virad kring hufvudet, och efter det den lilla hört hennes röst.

„Mamma har bara gått till handelsboden och lär väl snart vara hemma igen“, sade Edla mycket frimodigt.

Kommerserådinnan bad den medföljande tjenarinnan upptaga från korgen allt hvad som fanns deruti, och sedan detta var verkställt, fick tjenarinnan tillsägelse att aflägsna sig.

„Ser du, min vän, här har du några julklappar, dem min lilla Harald skickat åt dig . . . Här är en hel köksattiralj, ser du; och här har du en docka, som är iklädd baldrägt; den lilla damen är riktigt fin, som du ser!“

Under det den vänliga frun framsatte och beskref alla dessa rara saker, hvilka voro afsedda att utgöra julgåfvor för Edla, och under det denna sistnämnda nyfiket mönstrade dessa med sina stora, undrande ögon, inträdde modern.

Kommerserådinnan hade helt beqvämt slagit sig ned i den gamla spjelsoffan, och då Edlas mor inträdde, reste hon sig och gick fram till denna, yttrande på sitt vanliga, tillvinnande sätt:

„Förlåt, bästa fru, att jag har gjort intrång här. Och ändå känna vi inte ens hvarandra. Mitt namn är Lagerström . . . . . Vet ni, min lilla Harald blef på Luciefesten i Wennerströmska skolan så förtjust i er dotter! Han gaf mig inte någon ro, innan jag lofvat att till henne framföra de här små julskänkerna, dem gossen också sjelf har valt . . . . . Ni får inte misstycka, min snälla fru, men allt det här tog han sig friheten att öfversända till er“.

Detta sista tillägg bifogade hon, då hon observerade, att enkan From icke alls såg nöjd ut öfver de många julskänkerna. Tvärtom förefanns i hennes anlete ett sorgset, nästan frånvarande uttryck. Dock bjöd hon till att småle, då hon yttrade:

„Jag tackar er och er son tusenfaldt. Ni är mycket god, fru kommerserådinna! Jag vet inte hvarigenom jag har gjort mig förtjent af er och er sons godhet, och jag vet inte heller, hur jag skall kunna vara tillräckligt tacksam . . . . . Sådana julskänker, som de här, ha ännu aldrig, aldrig vankats hos oss! . . . . . Behagar ni inte ta plats, fru kommerserådinna?“

„Jag tackar så mycket“.

Kommerserådinnan satte sig åter, hvarpå hon efter något ögonblicks tystnad frågade:

„Får jag lof att fråga: Har ni länge varit enka, min fru?“

„Det blir i vår sex år sedan min man dog.“

„Ni hade troligen en god man, och det måste ha varit mycket smärtsamt för er att förlora honom?“

„Mycket, mycket smärtsamt!“ sade enkan med dof röst.

„Man kan af ert yttre finna, att ni måtte ha haft många motgångar och många sorger att utstå“, sade kommerserådinnan, då hon med det uppriktigaste deltagande betraktade enkan.

„Ja, många, många motgångar“, ljöd det från denna sistnämnda med samma entoniga röst som förut.

Edla var under samtalet emellan modern och kommerserådinnan fullt upptagen med de rara julskänkerna. Nu vände sig kommerserådinnan äfven till henne med frågan:

„Får jag helsa din vän Harald, och säga honom, att du är belåten med dina julklappar, lilla Edla?“

„Ack jo, så gerna, så gerna!“ utropade Edla.

„Ni har ett makalöst snällt barn, min fru“, sade kommerserådinnan med sänkt röst. „Jag fick höra detta af fru Wennerström . . . . Den lilla lär göra makalösa framsteg i skolan“.

En ljusglimt, sådan icke på hela tiden funnits i enkans anlete, uppsteg nu uti detta, då hon fick höra dessa smickrande omdömen och loford fallas om sitt barn.

„Ja, Gud gifve, att min Edla också framdeles blefve min glädje och fröjd, såsom hon nu är det!“ sade modern med plötsligt förändrad röst.

Kommerserådinnan trodde sig ha kommit in på det rätta ämnet, då hon fått enkan på en meddelsammare och mera tillgänglig ståndpunkt, under det hon låtit samtalet vända sig till den lilla dottern. Derfor ville hon nu också passa på tillfället att försöka utforska, på hvilket sätt hon lättast blefve i tillfälle att bispringa den lilla, hjälpbehöfvande familjen, för hvilken hon så mycket intresserade sig. Hon visste ej sjelf hvarföre, men hon fann sig alldeles oemotståndligt dragen till denna mor och till detta barn.

„Jag kan inte låta bli att här för er beklaga mig öfver, att jag nyligen förlorat en mycket duglig sömmerska. Hon lemnade i förra veckan orten, för att flytta till sina släktingar i Åbo“, sade kommerserådinnan. „Skulle ni händelsevis vilja räkna mig bland edra kunder?“

„Om jag bara visste, att jag kunde vara fru kommerserådinnan till nöjes, så vore jag mycket tacksam öfver att ha erhållit en så värderad kund“, sade enkan, förnöjd som hon var öfver utsigten att bli hedrad med den klingande titeln: „kommerserådinnan Lagerströms sömmerska“, någonting verkligen efterfikansvärdt för resten, då den nämnda rika damen på sin tid ansågs vara en af de tongifvande i societets- och salongslifvet i Helsingfors, och då hon dessutom var känd för att icke pruta, såsom enkans öfriga anspråkslösare kunder vanligen hade för sed.

„Åh, min bästa fru, jag är inte alls krånglig af mig. Nog skola vi komma öfverens alltid, det vet jag förut . . . . Således får jag besvara er vid första bästa tillfälle?“

„Jag skall stå till tjänst, när helst fru kommerserådinnan behagar anlita mig“, sade enkan.

Kommerserådinnan tog på hjertligaste sätt afsked af mor och dotter, samt begaf sig hem, för att der i skötet af sin egen familj njuta af julens frid och fröjd.

Många voro de tankar, som korsade sig i enkans hjerna sedan hon blifvit ensam med sin dotter. Hon tänkte: Så besynnerligt af ödet att en person, så lågsinnad och ränkfull, som Konrad Lagerström, råkat få en engel vid sin sida, en engel, såsom hon fann denna qvinna vara, hvilken kort förut besökt hennes enkla bostad och der uppträdt godhertadt, lifvande varm, som solstrålen under den kulna vinterdagen.

Då Edla litet längre fram på aftonen högt läste sin aftonbön, glömde hon ej att uti densamma innesluta äfven den välgörande kommerserådsfamiljen. Och från enkans sinne flyktade då alla de bittra tankar, hvilka inställt sig hos henne, efter det hon återigen låtit forna händelser och bittra hågkomster träda fram. Julfriden rädde alldeles oblandad och sann hos henne, ty försoningens engel hade under barnets

bön sänkt sig ned hos dem och åstadkommit en den ljufligaste frid och trefnad.

Kommerserådinnan Lagerström infann sig straxt efter julhelgen hos sina skyddslingar vid Strandgatan. Hon medförde något sömnadsarbete, men äfven en stor portion hjertevarm vänlighet, som qvarlemnade ett behagligt intryck hos mor och dotter. Hon gjorde sig derefter ofta ärenden till den lilla familjen, och en uppriktig vänskap uppstod småningom emellan den rika kommerserådinnan och den fattiga enkan. Båda funno sig dragna till hvarandra genom en sympatisk själsfrändskap.

Genom kommerserådinnans rekommendation blef enkan From snart så öfverhopad med arbete, att hon nödgades skaffa sig ett antal biträdande sömmerskor i sitt hem. Och sålunda blef hennes lilla, anspråkslösa bostad småningom förvandlad till ett välkändt och mycket anlitadt symagasin, hvars föreståndarinna äfven fått det mycket lättare, sedan hon ej mer själf behöfde släpa och slafva så mycket som förut. Derför hände sig ock, att hon till sitt yttre så förändrades, att hon efter någon tids förlopp tog sig betydligt raskare och yngre ut, än hon i verkligheten var. Genom kommerserådinnans förmedling hade hon äfven fått sig en rymlig lokal upphyrd midt i staden eller i en gård bredvid den, hvilken egdes och beboddes af kommerserådet Lagerström.

I den lilla, trefligt möblerade kammare, som fanns bakom symagasinet, mottog enkan From sin välgörarinna vid dennas nästan dagligen inträffade besök. Här samtalade båda dessa qvinnor så förtroligt och så öppenhetigt med hvarandra om alla möjliga angelägenheter. Men då samtalet vid något tillfälle höll på att vika af till förhållanden under framfarna dagar och tider, då var enkan ej mera lika meddelsam, utan sågs just då ett melankoliskt uttryck i hennes anlete, under det hon med sänkta blickar framstammade ett och annat, egnadt att blanda bort hela saken.

Sedan Edlas mor hade flyttat till kommerserådsfamiljens omedelbara granskap, voro Edla och Harald oskiljaktiga lek-kamrater.

Sålunda voro de åter en vacker vinterdag i sällskap med hvarandra på kommerserådets gård.

Edla satt på kälken och hade i sina små händer ett par himmelsblå tömmar, med hvilka hon styrde sin ystra häst, hvars roll utfördes af kommerserådets Harald. Det utgjorde ett stort nöje för denne att såsom dragare åka fram sin lek-kamrat både genom drifvor och andra hinder. Då och då gjordes en och annan kullerbytta, men endast ett klingande, hjertligt skratt följde på missödet, då Harald skyndsamt hjälpte upp den åkande, för att sedan återigen trafva bort med henne under svindlande fart.

Kommerserådet, som hade något att efterse i ett magasin på gården, stannade, stödande sig på sin silfverbeslagna kryck-käpp, för att under ett ögonblick betrakta de åkande barnen. Han var ej barnkär, den styfve affärsmannen, och han hade icke heller annars vetat af, att han egt en son, derest han ej vid måltiderna råkat få se gossen sitta till bords jemte sin fru. Derför hade han sonen alltid oföränderligt för ögonen, likasom hade denne kommit till världen med serviett under hakan och med knif och gaffel i handen.

Knappt var det därför, att han kände igen den käre arfvingen till Lagerströmska namnet, klädd som denne nu var i paletå och pelsmössa med öronlappar, under det den lille der på gården „slog upp“ eller sparkade likt en ung, istadig häst. Sedan kommerserådet öfvertygat sig om, att gossen, som så mästerligt spelade häst, verkligen var hans egen son med namnet Harald — såsom han ville påminna sig — var han vänlig nog att adressera sig till denne med ett:

„Du är ju en rasande dugtig häst, min gosse!“

Harald slog fortfarande upp och drog kälken efter sig i alla möjliga riktningar.

„Hvem är den der lilla damen, som sitter på kälken, min gosse? . . . . En riktigt söt liten dam är hon ändå“, sade kommerserådet, då sonen var så nära intill honom, att

källkens ena mede snuddade emot den käpp, på hvilken han stödde sig.

„Det är ju Edla; känner inte pappa henne?“ frågade Harald, högst förvånad, som det tycktes, öfver att hans bekantskaper icke hörde till faderns.

Nu behagade kommerserådet skratta.

„Du tror således, min gosse, att jag skulle känna stadens alla små flickor. Ha, ha, ha, ha! . . . . Hvems lilla flicka är du då, kära barn?“ frågade han, vänd till Edla.

„Jag är min mammas flicka, och min mamma heter Fina From. Min pappa hette Edvard From, men han är död“, sade Edla, med sina stora ögon frimodigt betraktande kommerserådet.

Men hon blef skrämmd, då hon såg kommerserådet i ett nu skifta färg och då hon fick se ett vidrigt, afskrämmande uttryck i hans anlete.

„From! . . . . Heter hon From, den der flickan?“ var den fråga, han ställde mera till sig sjelf än till barnen. „Harald, du får inte sällskapa med den der flickan; hör du det?“

Kommerserådet yttrade detta med sin skarpaste stämma. Han gjorde dessutom en hotande åtbörd med käppen. Hans bistra blick, hans stränga röst och nämnda hotfulla åtbörd kom de båda barnen att högljudt gråta. Han vände ryggen åt dem och begaf sig med vredens rodnad på kinderna upp till sin våning.

I sin hustrus kabinett fann han denna sysselsatt med genomögnandet af en modejournal. Med verkligen hård och sträf röst yttrade han, då han inträdde:

„Jag vill inte, att vår son skall ha umgänge med allt möjligt slödder! . . . . Så mycket tycker jag att min hustru borde ha takt och förstånd, att hon tillsåge, det hennes son egde ett passligare sällskap än det, han senast hade der nere på gården“.

„Han har ju inte brukat sällskapa med andra barn än med syfruns dotter från granngården. Och jag trodde, att han nu också roade sig i sällskap med den snälla flickan“, sade kommerserådinnan.

„Det var just den der flickan, han hade med sig, och jag tål inte, att han har umgänge med henne; hör du det?“

„Herre Gud, hvad kommer åt dig, Konrad? Sådan, som du nu är, har jag aldrig sett dig förr!“ yttrade kommerserådinnan, både förvånad och skrämnd öfver mannens besynnerliga uppträdande . . . . „Den der flickan är ju ett så makalöst snällt och sedigt barn, att man med nöje ser, att Harald och hon befinna sig i vänskapligt förhållande till hvarandra. Modern är ju också . . . . .“

„Låt bli att omnämna den der menniskan! Låt bli det, säger jag! . . . . . Hon . . . . . hon . . . . . Ja, jag säger ingenting mer!“ röt det på misshumör varande kommerserådet.

„Men, bäste Konrad, förklara dig då, hvad du egentligen kan ha emot fru From. Hon är visserligen fattig, men hon är ärbar och god som guld“, invände kommerserådinnan, hvilken gerna ville taga parti för enkan, som hon så mycket höll af.

Kommerserådet öppnade redan munnen för att svara henne, men han fann ändock för godt att äta upp orden samt att i stället vända ryggen åt sin fru. Han begaf sig ut ur rummet, ut ur huset, medan kommerserådinnan stod qvar i sitt kabinet, förvånad undrande, hvad i all verlden kunde ha kommit åt mannen; hon kunde icke begripa hvad som hade gifvit honom anledning att på ett så föraktfullt sätt yttra sig om hennes kära skyddslingar.

Harald inträdde med tårar i ögonen samt snyftande. Pappa hade grälat på honom och på Edla, det tillkännagaf han genast vid sitt inträde. Det tycktes mycket gräma honom, att han blifvit förvägrad att leka med Edla, och han frågade modern om anledningen dertill, något som denne naturligtvis icke kunde lemna besked om, huru gerna hon än hade önskat det. Och Harald fick förbli i samma okunnighet som hon sjelf var.

Känt är, att qvinnan, då hon befinner sig på suppositionens ståndpunkt, kan komma till de vidunderligaste antaganden och slutsatser, och att hon dervidlag har en långt liffigare och mera vidt utsväfvande fantasi än mannen. Äfven inför kommerserådinnans inre blickar upprullade sig sålunda

taflor, mörka och omtöcknade, men dock försedda med en och annan ljusglimt, hvilken, likt irrblossen, försvann, för att ständigt återkomma. Ju mera hon tänkte, desto lifvigare blef åtrån hos henne att komma till klarhet uti det mysterium, som var föremål för hennes tankar.

Sedan hon en stund sålunda grubblat, kastade hon en kapp öfver axlarne samt begaf sig till enkan From.

Lilla Edla hade just slutat en af snyftningar åtföljd berättelse om Haralds fars stränga uppträdande vid kalkåknungen på kommerserådets gård. Denna berättelse hade gjort ett bittert intryck på modern och frammanat ett par tårar i hennes ögon.

Hon var med anledning häraf så inne i sin dystra tankegång, att hon ej kom att gifva akt på, att kommerserådinnan inträdde. Denna sistnämnda afkastade helt hemmastadt sin kapp samt gick vänligt helsande fram till enkan From.

„Hvad har händt, snällaste fru From, eftersom ni ser så dystert sorgsen ut i dag?“ frågade kommerserådinnan.

Den tilltalade slog besväradt ned ögonen och fick icke fram något svar. Med handen gjorde hon endast ett stumt tecken åt sin förnäma gäst att taga plats i soffan.

„Någonting måtte dock ha händt er, mina vänner, det ser jag nog. Lilla Edla ser ju äfven alldeles förgråten ut. . . . Kom hit, lilla du, och berätta för mig, hvad som har gjort dig så der ledsen“.

Då hon sade detta, drog hon Edla vänligt intill sig.

Innan modern hann förekomma det, var Edla färdig att yttra:

„Haralds pappa var så stygg! Han sa' att Harald och jag inte mera få leka tillsammans, och så visade han käppen åt oss“.

En förtrytelsens rodnad spred sig öfver kommerserådinnans anlete, då hon fick höra, att mannens besynnerliga uppträdande äfven för den lilla familjen varit af störande beskaffenhet samt att det förorsakat misstämning i sinnena hos dessa hennes skyddslingar.

„Ja, jag vet inte, hur jag skall förklara min mans besynnerliga uppförande emot barnen och äfven emot mig. . . .“

Jag har aldrig sett honom sådan, som han var i dag. Emot er, fru From, tycks han isynnerhet vara ovänligt stämd — hvarför, det har jag förgäfvets försökt utgrunda“.

Då kommerserådinnan yttrade detta, fixerade hon mycket noggrant den midtemot henne på golvet stående enkan, om hvars sänkta ögon och förlägna utseende hon icke visste, hvad hon egentligen borde tänka.

„Snälla fru From, tag nu plats här bredvid mig“, sade kommerserådinnan, i det hon flyttade sig till den ena ändan af soffan. — „Fru From, jag ser nog, att ni eger kännedom om ett och hvarje, som torde ha sammanhang med hvad som ännu är en olöst gåta för mig. . . . . Ja, jag skulle så innerligt gerna vilja veta, hvad som ger min man anledning att förbjuda vår son att sällskapa med er dotter, och hvarför han rent af skyr er, som om ni vore pestbesmittade . . . . . Det är mycket orättvist af honom; ja, jag vet nog, att det är orättvist! Men säg mig nu, hvarför han handlar så. Ni vet det nog. Jag ser, att ni gör det“.

„Af mig får fru kommerserådinnan ingenting veta“, sade enkan entonigt och dystert . . . . „Jag kan inte säga något . . . . . Nej, nej, jag kan det inte . . . .“

Oaktadt alla de öfvertalningsförsök, som af en nyfiket forskande qvinna kunna användas, fick kommerserådinnan icke enkan att yttra någonting vidare.

Hon gick denna gång bort från sina skyddslingar så otillfredsställd och på sådant misshumör, som hon ännu aldrig förut varit.

Hemkommen, blef kommerserådinnan ett rof för många olika slags tankar. Menniskan har alltid, vid fall af svårförklarlig beskaffenhet, en stor benägenhet för att under gissningarna taga allt från den värsta sidan. Så också beträffande den sak, som var föremål för kommerserådinnans begrundande. Det förlägna och besvärade hos enkan, dennas hemlighetsfulla tystnad — allt detta gaf vid handen, såsom hon nu tänkte sig saken, att enkans vandel under ungdomsåren icke måtte ha varit fullt mönstergiltig. Uti mannens visade afsky och förakt för fru From trodde hon sig finna någon anledning till att antaga henne ha varit en fallen varelse. Hvem

vet, kanske äfven hennes man, kommerserådet, möjligen stått i brottsligt förhållande till denna qvinna, som hon, hans maka, protegerat och visat all möjlig vänskap?

Sådana voro de tankar, som vunno insteg äfven hos denna goda och ädla själ. Men det ondas demoner skaffa sig stundom tillträde äfven till det allra heligaste, och dessa drifva sedan med fördel sitt elaka spel, der misstänksamheten lyckats slå rot.

Det vänskapsfulla förhållandet mellan kommerserådinna Lagerström och enkan From var brutet efter det senast förekomna samtalet dem emellan. Det var alltid någonting, som höll den välgörande frun tillbaka, då hon hade för afsigt att besöka den lilla familjen i granngården. Då det hände sig, att hon i sömnadsväg ville blifva betjenad af enkan, sände hon vanligen bud efter någon af dennas sömmerskor, men sjelf kunde hon ej förmå sig att besöka syfrun.

Kommerserådinnan Lagerström och enkan From mötte hvarandra mången gång ute i staden, men blott förmedelst en stum nickning utbytte de en helsning samt gingo hvar och en åt sitt håll.

De båda barnen, Harald och Edla, träffade deremot hvarandra ofta nog. De hade dervid så mycket att meddela hvarandra, och derigenom fortfor vänskapen dem emellan. Den knöts allt fastare.

„Den förbjudna frukten är alltid söt“, säger ordspråket. Harald och Edla voro förbjudna att råka hvarandra, men ju svårare de hade att träffas, desto innerligare blef den vänskap, som rådde dem emellan. Att de derigenom handlade emot föräldrarnes önskan och bröto emot dessas stränga befallningar, kommo de ej ens att tänka sig såsom ett brott.

Så gick tiden fram år för år, utan att det inom de båda familjerna tilldrog sig något, som varit förtjent af att blifva omnämndt i denna berättelse.

Harald var sjutton år, och han fanns redan inskrifven i tekniska realskolan. Det hade kostat honom mången het dust

gent emot fadern att förmå denne att lemna bifall till sonens besökande af den nämnda läroanstalten. Harald hade likväl en lefvande lust för allt hvad till mekaniska yrket kunde hänföras. Fadern, hvilken alltid tänkt sig handels- eller krämrebanan såsom den viktigaste och förnämsta, som förefanns, hade hoppats att en dag få öfverlemna till ende sonen hela sin på temligen goda fötter varande handelsaffär. Derför fick sonen också till en början ett bestämdt afslag på sina framställda realskoleplaner, men efter de enträgnaste böner, äfven från moderns sida, gaf den stolte krämarsjälen till slut med sig.

Det var en söndag fram på våren.

Kommerserådinnan hade lyckats öfvertala sin man att öfvervara högmessogudstjensten i kyrkan. Skriftskolebarnen skulle denna dag „slippa fram“, hvad som naturligtvis var egnadt att förhöja det högtidliga vid ett kyrkobesök under denna dag. Derför lät kommerserådet äfven öfvertala sig att besöka kyrkan. Han hörde eljest till det slags menniskor, som göra ett dylikt besök i Guds hus utan att bry sig mycket om det andaktsfulla, men väl för att då och då ha ett tillfälle att få visa sig i all sin glans och intaga den för honom reserverade platsen så nära altarkransen som möjligt.

I den eleganta vagnen åkte kommerserådet jemte fru och son till kyrkan, naturligtvis något senare än öfrige kyrkobesökare; ty att komma sent är fint, och derigenom blir man äfven vid inträdet i helgedomen mer än annars föremål för kyrkfolkets hela uppmärksamhet! Så tänkte han.

En herrlig psalm ljud emot dem, då de inträdde. Derborta i närheten af altaret befann sig skriftskoleungdomen, de hvitklädda flickorna på den ena sidan och gossarne på den andra. Det var en vacker, en tilltalande syn, att se dessa oskuldsfulla, englarena varelser andäktigt och med tårhöljda ögon bedja till den högste; det var verkligen herrligt att höra dessa med klockrena stämmor och andaktsfulla hjertan uppstämna:

„För dig jag träder fram, o Gud,
Som ömmar för de svaga!

Låt mina läppars böneljud,
 O Herre, dig behaga.
 Hjelp att jag städs din vilja gör
 Och ditt förbund ej sviker,
 Och från den väg, jag vandra bör,
 Med uppsåt aldrig viker!“

Harald behöfde icke alltför länge med blickarne spana bland den hvitklädda ungdomsskaran der borta på andra sidan, förrän dessa upptäckte henne, som de sökte. Hon satt ju der, öfverväldigad af rörande djup andakt, med nästan slutna ögonlock, en trogen bild af englaren fromhet och godhet.

Nu blickade hon upp, och de tårhöljda ögonen kommo att vända sig åt det håll, der Harald befann sig. Hon var i ordets fulla mening „gudomligt“ vacker i detta ögonblick! — I barndomsvännens ögon var hon en engel, i kommerserådinnans ögon en snäll och blygsam flicka -- och i kommerserådets — ja, der satt han nu i kyrkbänken, utan att få sina ögon ifrån den unga flickan. Det var ju hon, Fina, föremålet för hans häftiga låga i ungdomsdagarne — så, just så, hade äfven hon sett ut, tvättmadammens dotter, denna qvinna, som ändock sedan blef en orsak till hans lytta tillstånd. Han vände bort sina ögon med ett om oförsonligt hat vittnande uttryck i anletet. Icke ens här i helgedomen fick en bättre känsla insteg hos honom, ej ens här kunde han underlåta att hata.

Invid uppgången till predikstolen hade Edlas mor sökt sig plats. Hon hade sina ögon med ett det ömmaste uttryck fästade på dottern, och hennes läppar rörde sig i en ödmjuk bön, hvilken gällde hennes enda barns framtidsdagar.

Vid det den ena skaran efter den andra sågs knäböja invid altarrundeln, inträffade det, att de båda barndomsvännerna kommo att befinna sig vid samma „duk“ och vid hvarandras sida. De märkte detta knappt sjelfva, men den mulna blick, som kommerserådet sände dit bort till konfirmanderne, sade tydligt nog, att den oböjligt stränge mannen på sitt sätt uppfattat situationen och naturligtvis ogillade den. Han hade hela tiden suttit der i kyrkan med otillgängligt öra för

predikantens vackra föredrag. Och nu, när han erfor, huru förargligt ödet återigen skickat det, då hans son och syfruns dotter invid altaret skulle befinna sig sida vid sida och i hvarandras sällskap, inställde sig hos honom en ännu mindre frid- och andaktsfull stämning, än den som förut kunnat förefinnas hos honom.

Kommerserådet var hela dagen på misshumör efter kyrko-besöket, och kommerserådinnan fick derunder hålla till godo med ett och hvarje, som hans elakhet och dåliga lynne kunde skaffa till torgs. Hon var van vid slika utfall från mannens sida, men denna dag förtröt och sårade det henne mer än eljest att se honom sådan, efter det han bivistat en tilltalande, vacker gudstjänst i kyrkan, och, såsom hon tänkte sig saken, han dervid ändock bordt ha blifvit besjälad af helt andra känslor än dessa oförsonliga, som nu voro förherrskande hos honom.

Derinne i sitt rum kunde kommerserådinnan icke tillbakahålla tårarne, hvilka trängde fram, då hon tänkte på sin man och på hans oböjligt hårda sinnelag.

Det fanns i huset en trotjenarinna, hvilken redan i tiden innehaft tjänst hos handlanden Lagerström, kommerserådets far. „Döfva Karin“ kallades hon, emedan hon var något lomhörd. Eljest pratade hon ej lika mycket, som dylika gamla trotjenarinnor pläga göra det, men nu, då hon gick igenom rummet och fann sin goda kommerserådinna vid en sorgsen sinnesstämning, hvartill orsaken nog var henne bekant, kunde hon ej låta bli att närma sig, under yttrandet:

„Tår fälles sällan utan sår! . . . Men nog är det också fasligt, att kommerserådet inte skall ha respekt ens för qvinfolk! . . . Annat var det, då han var ungaste pojken. Då var han, sanningen att säga, artig som sjelfvaste katten mot alla, som bara hade kjortlar; ja, ja, det är dagens sanning, det! . . . Det kommerserådet, det kommerserådet! . . . Jag kommer nog ihåg, hur han höll på att springa livvet ur sig efter tvätterskans Fina. Jaha, men se det var en flicka med lika mycket ruter i sig, som hon var vacker. Hon höll jägaren på afstånd, hon — och det gjorde hon rätt i“.

Kommerserådinnan ämnade just förebrående nedtysta den gamla i hennes plötsligt påkomna pratsjuka, men då kom trotjenarinnan att omnämna en person med namnet Fina, och hennes tankar togo genast kosan till syfrun och till det gåtfulla förakt, som hennes man tycktes hysa till denna och dennas dotter. Hon yttrade likväl ej något, men den nyfiket forskande blick, hon sände till „Döfva Karin“, togs af denna såsom en uppmaning att fortsätta, och Karin vidtog åter:

„Som sagdt, Fina var en flicka, som inte lät leka med sig . . . . När gunstiga unga herrn ställde till det der elaka spektaklet der uppe på Estnäsbacken, då var hon inte sen att låta honom göra en resa nedför branten, och det så att det hurrade och skurrade i stenröset . . . Han blef halt efter den betan, och sen dess har han inte heller varit god på Fina.“

Nu kunde kommerserådinnan icke längre underlåta att ställa några frågor till „Döfva Karin“. Nyfikenheten var hos henne drifven till dess yttersta spets, efter de anspelningar den gamla trotjenarinnan låtit undslippa sig. Hon var nu icke tillfredsställd endast med de mindre fullständiga upplysningar, hon redan erhållit.

Karin, som äntligen engång kommit i farten, afgaf äfven en noggrann beskrifning öfver kommerserådets anslag gent emot Fina och om hans nedriga intriger och ränkfulla uppträdande efter hennes äktenskapliga förening med Edvard From.

Karin hade sålunda förskaffat kommerserådinnan ljus i det dunkel, hvori hon dittills förgäfves hade forskat, utan att finna en enda ljusglint. Men den pratsamma gamla hade tillika låtit den fattiga enkan framstå i en så behaglig, en så vacker dager, att den rika frun icke kunde annat än skänka denna ädla qvinna en den uppriktigaste, odelade beundran. Kommerserådinnan hade erfarit, att anledningen till enkans envisa tystlåtenhet varit blott en ädel grannlagenskap, emedan enkan From önskat, att hon, välgörarinnan, icke skulle smärtsamt beröras af de mindre hedersamma anklagelser, denna hade att anföra gent emot hennes make, kommerserådet. Genom denna återhållsamhet hade hon än-

dock äfventyrat att sjelf blifva misskänd och betraktad från en sida, som ingalunda kunde sägas vara den bästa.

Nu kunde kommerserådinnan ej nog förvåna sig öfver sig sjelf. Hon hade så lätt och fullständigt låtit inhölja sig i misstroendets mörka täckmantel. Ångern kommer tyvärr alltid för sent. Så äfven här. Hon beslöt heligt inom sig att hädanefter göra allt för den lilla familjen, hvilken oförtjent kommit att få lida genom mannens ränker. Hon visste mycket väl, att hon genom ett dylikt uppträdande komme att ådraga sig hans ovilja, att hon komme att bli utsatt för alla de elakheter han i sitt onda lynne kunde påfinna — detta visste hon, men hon visste äfven, att enkans lefnadslycka en gång genom hennes mans, kommerserådets, förvällande blifvit omintetgjord. Ädelt nog ansåg hon sig böra uppoffra sin egen lycka, om det gällde, för denna enka och dennas dotter.

Den påföljande dagen såg enkan From till sin stora förvåning kommerserådinnan Lagerström inträda i det lilla rummet bakom symagasinet. Hon skyndade upp från sitt arbete, för att efterhöra, hvad hennes bästa kund hade för ärende.

Denna skjöt nu med mildt våld enkan ned i soffan samt placerade sig sjelf vid hennes sida, under det hon yttrade:

„Ni är förvånad, bästa fru From, öfver att återigen se mig helsa på hos er; jag ser det nog. Underligt är det ej heller, då jag ej visat mig här på flere år“.

Hon tystnade, liksom ville hon i tankarne öfverlägga, huru hon borde fortsätta. En tår glänste i hennes öga, då hon sedan vidtog:

„Jag kommer nu till er, fru From, för att bedja om förlåtelse. . . . Kan ni förlåta mig?“

Enkan From betraktade kommerserådinnan under stum förvåning. Hon visste ju ej, hvad hon skulle förlåta. Kommerserådinnan hade ju endast och allenast visat henne godhet — det var allt hvad hon kunde säga.

„Fru From, jag har misstänkt er och rent af föraktat er, såsom man föraktar en dålig, moraliskt sjunken människa“, fortsatte kommerserådinnan. „Er tystnad, då det gällde att upplysa mig om anledningen till min mans besynnerliga uppträdande gent emot er och er dotter, kom mig bland annat

att misstänka er för att någon gång ha stått i brottsligt förhållande till min man — så obetänksamt, så fullt af mig! Ja, ni kunde nog se, att jag flydde er! Jag gjorde ännu mera. Jag nekade, liksom min man, vår son att ha umgänge med ert älskliga barn . . . . Nej, nej, ni måste vara god som en engel, för att kunna förlåta allt detta! . . . . Och nu vet jag allt; jag vet att ni blifvit på ett skamligt sätt förföljd af min man, att han i sin elakhet bringat öfver er och er familj sorg och olycka — allt detta har jag nu först fått veta“.

När enkan From fick se kommerserådinnan i ett upprördt, svårtröstligt tillstånd, när hon fick höra henne göra dessa ur hjertat gående bekännelser, blef äfven hon djupt rörd samt alldeles oförmögen att yttra sig. Hon ämnade flere gånger afbryta kommerserådinnan i dennas sjelfanklagelser, men hjertat var för fullt — och orden dogo på hennes läppar. Slutligen kom hon sig dock till att yttra:

„Fru kommerserådinna, det var mitt underliga uppträdande vid det der tillfället, då ni ville ha en förklaring af mig, som var enda orsaken till att ni kunde komma på sådana tankar om mig. Ni kunde ju inte heller annat. Det såg ju så misstänkligt ut, emedan jag, som sagdt, uppträdde alldeles tafatt och besynnerligt“.

„Ni uppträdde tafatt och besynnerligt, emedan ni af grannlagenhetsskäl inte ville anklaga min man, och emedan ni i er uppriktighet inte kunde förmå er till att besudla era läppar med en lögn . . . . Jag vet allt, och därför högaktar jag er som en väninna. Ni eger den renaste, ädlaste karakter. . . . Jag kallade er min väninna, men jag kan ändå inte räkna mig för en sådan gent emot er. Jag förtjenar inte att vara det! . . . . min man lär ni väl svåriligen kunna förlåta, så mycket har han förbrutit sig. Ja, han kan nog vara färdig att än ytterligare öka denna sin skuldbörda. Dock, någon gång skall väl samvetets röst göra sig hörbar äfven hos honom“.

Kommerserådinnan tog enkans hand i sin och såg henne bönfallande in i ögonen.

„Jag har ju ingenting att förlåta“, sade den sistnämnda vekt och mildt. „Min envisa tystnad är ju skulden till allt. Ni är helt och hållet oskyldig, fru kommerserådinna . . . .“

Och hvad er man beträffar, så har jag för länge sedan förlåtit honom . . . . . Det var den der julqvällen, ni vet, när ni kom likt en fridens engel till vår lilla kammare vid Strandgatan, som dessa bittra, oförsonliga tankar begynte lemna mig, dem jag ditintills möjligen haft . . . . . Ni har ju, fru kommerserådinna, gjort mig och min dotter så mycket, mycket godt, att redan detta allt mer än nog försonat och äfven kommit mig att glömma de der tråkiga omständigheterna för länge, länge sedan“.

„Så god ni är, fru From, så god och så ädelmodig! . . . . . Så länge jag lefver, skall jag minnas detta ögonblick, och hädanefter skall heller ingenting kunna verka störande på det vänskapsband, som jag önskar att vi nu, fastare än förut, skola knyta . . . . . Inte sannt, vi skola ju för alltid bli vänner?“

Enkan From kunde ej af rörelse yttra något, men tack-samt och varmt tryckte hon den henne erbjudna handen.

Edla, som varit borta i något ärende, inträdde nu. En skär rodnad drog sig öfver hennes kinder, då hon fann kommerserådninnan här i hennes hem. Den unga flickans första tanke vid detta tillfälle var nemligen den, att kommerserådninnan möjligen kommit till kännedom om hennes och Haralds otillåtna, men dock så täta sammanträffanden, hvarför hon trodde att Haralds mor ditkommit, för att hos hennes mor väcka klagomål deröfver. Hon tyckte sig i detta ögonblick vara en stor synderska, synnerligast som hon endast för några minuter tillbaka varit lycklig nog att sammanträffa med barndomsvännen. — Men då hon sedan slog upp sina ögon, strålade emot henne en så hjertevarm blick, och kommerserådninnan drog henne vänligt och ömt intill sig under yttrandet:

„Nu får Edla inte mera vara fremmande för sina vänner . . . . . Jag har varit obeskedlig emot dig och din mor, mitt barn, men hädanefter skola vi för alltid hålla tillsammans. Jag tycker just hvad detta skall glädja Harald, han, som håller af sin barndomsvän mera än han håller af sin egen mor“.

Edla visste icke hvad hon egentligen skulle tro, då hon fann förhållandet emellan modern och kommerserådninnan plöts-

ligt ha blifvit det bästa, hon kunde tänka sig. Hon såg ömsom på sin mor, ömsom på kommerserådinnan. Båda togo sig så utomordentligt lyckliga och belåtna ut; men huru det tillgått med denna omgestaltning, detta var för den unga flickan svårt att begripa.

Kommerserådinnan dröjde icke länge qvar hos enkan, men då hon gick, afgaf hon löftet att åter snart besöka sina vänner och skyddslingar.

Edla gladda sig mycket åt det återigen inträdda goda förhållandet emellan kommerserådinnan och modern. Hon kunde ju nu, utan att behöfva frukta någon annans ogillande än kommerserådets, underhålla den vänskapliga förbindelsen med barndomsvännen. Detta var en stor fröjd för henne.

Harald hade ärfvt moderns veka, hjertegoda sinnelag. Genom sin tillvinnande, öppna karakter hade han vid läroanstalten förvärfvat sig en mängd tillgifne vänner. Ibland desse befann sig äfven en ungdom med namnet Schmidt, hvars far, tysk till börden, varit musiker. Den sistnämnde unge mannen var alls icke afhållen af sina öfrige kamrater, emedan desse funnit honom vara falsk och listig samt för öfrigt mycket karakterslös. Härigenom blef han allmänt afskydd och föraktad af kamraterne. Detta gick den milde, unge Lagerström så till hjertat, att denne på ett verkligen sjelfuppoffrande sätt tog parti för den förföljde. Rudolf Schmidt slöt sig då så oskiljaktigt till sin tre år yngre beskyddare, att han alls ej ville vika från dennes sida.

Unge Schmidt förstod att så ställa sig in hos Haralds far, att denne favoriserade den liflige, unge mannen mer än sin egen son. Han framställde ofta nog unge Schmidt för sonen såsom ett mönster för hvad man kallar en hurtig och oförvägen ungdom, som säkert komme att göra lycka i verlden. Kommerserådet hade också hos sin käre son funnit något, som han benämnde „käringaktighet“; därför var han icke synnerligt tillgifven denne, men slöt sig i stället till kamra-

ten, den unge Schmidt. Öfver det goda förhållandet emellan fadern och skolkamraten grämde sig Harald ej det ringaste; tvärtom glädde det honom synnerligen mycket, att den i hans tycke så öfvergifne och tillbakasatte tysken tillvunnit sig en smula vänskap.

Unge Schmidt hade bestämt sig för en annan bana, än den Harald hade sig förelagd. Han blef nemligen någon termin förr än denne sistnämnde utdimitterad från läroanstalten, såsom välbeställd arkitekt. Genom kommerserådets rekommendationer och tillgöranden erhöll han också straxt efter utträdet ur läroanstalten en ganska fördelaktig anställning såsom biträde för en af stadens mera ansedde arkitekter. Man kunde säga, att den unge mannen verkligen hade tur med sig.

Harald hade i sin godtrogenhet ej lagt märke till, att kamrateu och vännen Schmidt vid tillfällen, då de råkade sammanträffa med syfruns vackra dotter, till denna sände sådana underliga, lystna blickar, hvilka alltid kom den unga, blyga flickan att förläget och förskrämdt nedslå ögonen.

Det var Edla, som först gjorde Harald uppmärksam härpå. En söndag, då de sammanträffade i Sällskapsträdgården, meddelade hon barndomsvännen, att arkitekten Schmidt alltid betraktade henne på ett så underligt sätt, att hon verkligen kunde bli rädd för hans blickar.

„Du skall inte låta skrämman dig, Edla! Hvad tror du han kan mena med den der ögonkastan? Ingenting, rakt ingenting!“ tröstade Harald henne.

Men i och med detsamma han yttrade detta, inställde sig denna tanke hos honom: Hvem vet, kanske Rudolf Schmidt vill rycka ifrån mig min Edla . . . . . *Min Edla!* — hvad tänker jag på? Hvilka rättigheter kan väl jag ha öfver henne? . . . . Hon är ju min barndomsvän, ingenting mer . . . . . Alls ingenting mer!

Den lille bevingade guden var, fastän osedd, i hans närhet, och den skalken hviskade åter i hans öra: Huru skulle det kännas för dig, om hon blefve dig frånröckt? Männe det ändå ej kändes, som om hon vore *någonting mer* för dig än endast och allenast en barndomsvän? — Så hviskade den skalken i hans öra, och detsamma hviskade äfven en mängd

röster i hans inre. Han märkte, att den varma vänskap, han hyste till Edla, numera ej allenast var en sådan, med hvilken man finner sig sluten till någon, hvilken man på alldagligt vis råkar sympatisera med — nej, han fann, att han icke kunde förlora henne, utan att förlusten skulle framkalla smärta och tomhet hos honom. Bilden af hennes ljufva, rena själ fanns redan outplånligt fästad i hans hjerta.

„Edla, tänk om Rudolf Schmidt vore förtjust i dig . . . . om han . . . . om han . . . . ville ha dig till hustru“, sade Harald hviskande och tonlöst, efter det de båda barndoms-vännerna slagit sig ned på en trädgårdssoffa.

Rodnande svarade Edla:

„Huru kan du säga så, Harald? Jag måste väl ändå hålla af den, som skall bli min man!“

„Edla, har du någon gång tänkt, att du kunde älska någon så mycket, att du hängifvet och för hela lifvet ville tillhöra honom?“ frågade Harald, då han forskande skådade den rodnande unga flickan in i ögonen.

„Så du frågar, Harald! Huru skulle jag ännu ha kunnat komma på dylika tankar?“

Det fanns en nervös otålighet uttryckt i hennes röst, då hon yttrade detta. Med parasollskaftet afslog hon ett par gula smörblommor, hvilka funnos på gräsmattan vid hennes fötter.

„Men, om din barndomsvän sade dig, att han kommit underfund med, att den vänskap, med hvilken han varit fästad vid dig, blifvit förbytt i kärlek, om han sade dig, att hans högsta önskan vore att en gång få kalla dig sin hustru, — hvad skulle du då svara honom?“

Hon sade icke något, men derinne i dess cell arbetade det lilla hjertat, så att slagen nästan voro hörbara, och rodnaden, som spred sig öfver kinderna, antog en allt mörkare färgskiftning.

„Skulle du, Edla, inte alls ha något svar att lemna barn-domsvännen?“ frågade Harald åter, nu med ett bönfällande tonfall i rösten.

„Intet annat än det, att jag allra helst ville tillhöra honom — hellre än någon annan i världen!“

Edlas röst var så att säga beslöjad, då hon yttrade detta, men en den ljufvaste hängifvenhet och ömhet afspeglade sig i hennes ögon, då hon dervid fästade dem på den öfverlycklige barndomsvännen.

„Tack, Edla! Jag vet nu, att du håller af mig mer, långt mer, än jag någonsin vågat hoppas!“

En fast, varm handtryckning var det enda svar, som Edla härtill kunde gifva, men denna handtryckning sade mycket mer, än den mest värtaliga ordström kunnat uttolka.

Kärlekens vårsol hade värmt dessa båda hjertan, hvilka ännu befunno sig i försommarens ljusa, herrliga dagar, dessa dagar i lifvet, dem man allra helst såge vara evigt oföränderliga. Sensommaren och den ruskiga hösten hinna nog, äfven de, inträffa, så i lifvet som uti naturen. — De unga tu visste nu ej af annat, än ett det herrligaste solljus. De tänkte ej vid detta tillfälle, att äfven dystra moln stundom samla sig äfven på en högblå, klar himmel.

„Å-å-h, mjuka tjenare, herr arkitekt, mjuka tjenare!“ yttrade kommerserådet lifligt, då han en dag såg unge Schmidt inträda på kontoret. Den unge arkitekten hade ej på flere dagar besökt kommerserådsfamiljen, hvarför det var med synnerlig välvilja och glädje han nu blef mottagen. „Du har varit så osynlig på senare tider, kära Rudolf. Huru kommer det sig till?“

„Jag har arbetat flitigt, skall farbror veta. Och nu, då jag ändtligen råkat få en ledig stund igen, beslöt jag att bege mig till Sällskapsträdgården, för att der njuta af den vackra sommarqvällen. Jag tänkte, att farbror, som hela dagen är instängd och ansträngd här på kontoret, också vore i behof af litet förströelse och frisk luft, och därför vek jag in här, för att höra åt, om farbror hade lust att följa med.“

„Så-å, så-å, du tycker att jag är ansträngd och i behof af frisk luft . . . . Ja, minsann; det kunde ju inte heller vara så illa att friska opp sig litet! . . . . F—n så praktig

pojke! Han tänker på någon annan än på sig sjelf, han. Sådana förnuftiga tankar har jag inte att vänta ens af min egen son!“

Denna sista mening yttrade kommerserådet halfhögt och för sig sjelf, då han tankfullt tuggade på fjederpennan, som han höll i handen.

„Farbror kommer således?“ sade unge Schmidt med ett tillgjordt smil.

„Ja-ha, bara du väntar litet. Jag måste först vara på det klara med kapten Michelsons instruktioner. Karlen reser, om han har vind, i morgon bittida . . . . Se der har du cigarrer, Rudolf . . . . äkta Havanna . . . . Sitt ned och tag dig en rök, så länge du väntar. Jag är straxt klar!“

Kommerserådet hade i ett nu sina kontorsgöromål undanstökade. Han begaf sig derefter ut i sällskap med den smilande favoriten.

Då de närmade sig Sällskapsträdgården, tycktes den unge mannen bli verkligen öfverdrifvet upprymd och vid godt humör. Men det fanns dock någonting egendomligt infernaliskt uti leendet, som krusade hans läppar.

De bevingande sångarne läto sina drillar och sitt qvitter ljuda från trädens toppar. Derpå gåfvo dock de båda vandrarne vid detta tillfälle alls ej akt. Kommerserådets tankar rörde sig kring afslutandet af frakter, på laster, som han inväntade, samt kring andra dylika handelsangelägenheter. Hvad den unge arkitekten egentligen tänkte på, var svårt att gissa sig till, men till det tråkiga området hörde helt säkert icke hans tankar, eftersom glädjen så att säga spelade hos honom i anletsdragen.

„Nå, kära Rudolf, hvarför vill du, att vi skola vandra längs de här ensliga stigarne? . . . . Man kan ju, förb. mig, icke ens gå två i bredd här!“ knorrade kommerserådet, då Rudolf Schmidt styrde kosan före honom på en af trädgårdens smalaste stigar, hvilken ledde ned till stranden.

„Jag har derborta vid stranden en så behaglig favoritplats, den jag aldrig försummar att besöka, då jag promenerar här. Derifrån kan man skåda dit bort, öfver till Sparbanksudden, till Gula villan; och så har man den spegellugna

sjön för ögonen . . . . . Jag skall berätta farbror, att sjön alltid har utgjort min förtjusning . . . . . Ja, jag hade egentligen bort bli sjöman“.

„Du är inte heller bortblandad på den plats, der du nu befinner dig; skall jag säga“, yttrade kommerserådet, der han tungt pustande linkade hack i häl efter den unge mannen.

Nu befunno sig de båda vandrarne alldeles i närheten af stranden.

„Tycker inte farbror som jag, att den här platsen är romantiskt vacker?“ frågade Rudolf Schmidt, då han stannade på en plats, der en öppning var bildad emellan trädens grenar, hvarifrån en fri utsigt kunde erhållas utåt sjön, likasom äfven, då man kastade blicken åt venster, utöfver gräsplanen invid stranden.

I och med detsamma Rudolf Schmidt fällde detta sista yttrande, lät han sina blickar nyfiket och hastigt glida midt öfver den nämnda gräsplanen till en trädgårdsoffa på den motsatta sidan. Ett hånfullt, vildt glädtigt uttryck förefanns i hans anlete, då hans blickar derborta upptäckte hvad de sökte.

„Romantiskt vacker, sade du? Ja-ha, ja; måste erkännas, måste erkännas! Här saknas bara en herde och en liten herdinna, för att taflan vore riktigt romantisk och idyllisk! . . . . . För tusan! Der finns ju också allt hvad som behöves! . . . . . Titta bara dit bort öfver gräsplanen, Rudolf! Der ha vi ju, besitta mig, det der herdeherrskapet. Ha, ha, ha, ha! . . . . . De der turturdufvorna, som sitta och kuttra derborta på soffan, veta helt säkert inte af, att de äfven höra till taflan. Ha, ha, ha, ha!“

Från det stället, der kommerserådet och unge Schmidt nu befunno sig, voro de i tillfälle att betrakta taflan med de omnämnda personerna, utan att sjelfve blifva bemärkte.

Kommerserådet framtog sina guldbågade glasögon, dem han först noggrant aftorkade med näsduken, hvarefter han satte dem på deras plats, för att sedan med tillhjälp af dessa synförstärkande tingestar skåda ut öfver sjön, hvarest några roddbåtar för tillfället gled o af och till.

Efter att under något ögonblick ha låtit blicken göra lustfärder utöfver den spegellugna vattenytan, kom han sedan att helt ofrivilligt rikta ögonen åt soffan på andra sidan om gräsplanen.

„Besynnerligt, högst besynnerligt! . . . . En sådan förvånansvärd likhet!“ mumlade kommerserådet, sedan han kastat blicken åt det angifna hållet. „Rudolf, se dit öfver! Den der unge mannen, som sitter bredvid flickan der, har då en makalös likhet med Harald, det måste jag säga“.

„Det är ju också Harald lifslevande, bästa farbror?“ skyndade Rudolf att upplysa.

„Hvad, Harald? Och i sällskap med . . . . .“

„I sällskap med Edla From, syfruns vackra dotter“, inföll Rudolf åter.

Kommerserådets jättegestalt verkligen skakade af vrede. Han tog redan ett steg, för att skynda dit bort till sonen, som fortfarande förtroligt och ostördt satt vid barndomsvännens sida; men Rudolf Schmidt grep kommerserådet kraftigt om armen, hållande denne tillbaka, under det han yttrade:

„Nej, farbror, det går alldeles inte an att här ställa till något uppträde. Derborta i gröngräset, på sidan om planen, befinner sig ju ett helt sällskap herrar och damer, och på soffan vid „Frimurarens graf“ såg jag nyss ett annat sällskap . . . . Nej, nej, farbror, då blefve här säkert en vacker skandal af, om farbror toge sig för att här förebrå Harald!“

Kommerserådet beherrskade sig äfven, men tydligt syntes, att han derigenom pålade sig ett nog svårt tvång. Han var mycket rädd för att blifva föremål för sqvaller i staden. Han hade ju en gång varit det, och från detta tillfälle egde han ännu vissa mindre angenäma hågkomster kvar.

„Kom!“ sade han med vredgad röst till Rudolf Schmidt. „Den vanartige slyngeln skall få med mig att göra! . . . . . En sådan flicka! . . . . Puh, puh! . . . . Att han inte skäms, den kanaljen!“

Den gamle och den unge mannen vandrade arm i arm bort från trädgården. Den gamle var blossande röd af förtrytelse och ilska, som fortfarande ville jäsa öfver; den unge tydligen utomordentligt tillfredsställd och belåten.

„Brukar Harald ofta sällskapa med den der flickan? Du bör veta det, du, Rudolf“, frågade kommerserådet under vägen.

„Jag vet det inte, bästa farbror. Jag har endast hört omtalas, hvad som går öfver allas läppar i staden . . . . .“

„Och hvad kan det vara?“

„Man säger, att Harald och syfruns dotter skola vara hemligt förlofvade. Men det är väl bara prat“, skyndade sig unge Schmidt att tillägga.

„Hemligt förlofvade! Nej, nu går skammen på torra landet! En sådan pojkspoling och en sådan flicksqvätta! Ha, ha, ha, ha!“

Kommerserådet skrattade högljuddt, fastän han var vred.

„Ja, så säger man“, invände Rudolf Schmidt.

„Nog skall jag lära pojken att spela friare, besitta mig, skall jag inte det!“

Under detta samtal hade kommerserådet och Rudolf Schmidt hunnit tillbaka till den förstnämndes kontor. Rudolf tog här afsked af kommerserådet, sedan han i bevekande ordalag bönfallit hos denne, det „bästa farbror“ icke måtte vara alltför sträng emot vännen Harald, ty denne hade troligen handlat af ungdomligt oförstånd, då han kommit att underhålla en intim bekantskap med detta slags flickor.

Härtill lemnade kommerserådet ej något svar.

Då Rudolf Schmidt vek af i hörnet till det af kommerserådet bebodda huset, hördes han halfhögt yttra till sig sjelf:

„Se så, nu har man det, Gud ske lof, så väl arrangeradt, att den der sötungen får lof att säga adjö och farväl till Harald! Det gick ju som en dans! Ha, ha, ha, ha! . . . . . Nu återstår för mig, att lägga ut mina krokar, då farvattnet ändtligen håller på att bli fritt.

På stadens restaurationer, der de gamla och de unga gubbarne sutto vid sina toddyglas, rörde sig samtalet kring vissa besynnerliga händelser, som skulle ha tilldragit sig inom kommerserådet Lagerströms familj. Vid de trefliga kafferepen

hos stadens tanter dryftades samma sak med all den ifver och omständlighet, som genom flitigt bruk af den lifgifvande kaffetären kunde blifva möjligt. Ingen hade dock, såsom vanligt är i dylika fall, reda på, huru det verkligen förhöll sig med de uppträden, som, enligt hvad det bestyrtsamma ryktet visste berätta, skulle ha förekommit i nämnda familj; men alla trodde sig naturligtvis vara utomordentligt väl under rättade.

Man talade om, att kommerserådet gått så långt, att han misshandlat sin hustru, hvarför hon nödgats intaga sängen, att han skulle förbjudit sonen vistas i hemmet samt äfven vägrat erkänna denne såsom sin egen son.

Detta tycktes vara de egentliga andemeningarne uti det familjedrama, som påstods ha utspelats i kommerserådets våning; men sjelfva dramat framställdes på de nyssnämnda diskussionsplatserna förmedelst de mest olika variationer, åtföljda af de intressantaste kommentarier i ämnet. — Utom allt detta omtalades det, att någon en morgon sett Harald Lagerström jemte gårdsdrängen bära en tung sjömanskista ned till stranden, derifrån man ej sedan sett den unge mannen återvända.

Uti sitt hem satt Edla From orörlig likt en bildstod. Hon hade nyss gråtit, ty spår af tårar kunde ännu förmärkas i de matta ögonen. Framför henne på bordet låg en liten papperslapp, hvilken äfven tycktes ha kommit sig till ett och annat stänk från tårekällan. Hon var ensam i rummet och ensam med sin sorg. Hennes ögon voro ofrånvänt fästade på den nämnda papperslappen.

„Ömt älskade Edla“, läste hon derur halfhögt för sig sjelf. „Min far har beslutit att uppbjuda allt för att hindra oss att mera råka hvarandra och att omintetgöra den kärlek, vi hysa till hvarandra. Han må gerna göra det, men aldrig, aldrig i lifvet skola vi upphöra att älska hvarandra! Han tvingar mig nu att resa öfver till England, för att der fullkomna mig i maskinbyggnadsvetenskapen, såsom det heter, men egentligen ändå för att få mig aflägsnad från dig. Då du mottager dessa rader, är jag redan ute „på böljan blå“. Jag har seglat ut med min fars skonert, „Enigheten“, som

råkade vara segelfärdig. Ifrån första hamn, som vi anlöpa, skall jag skriva till dig. Vi ha ju svurit hvarandra evig trohet och kärlek, hvarför vi utan vidare löften också kunna lita på hvarandra. Vi råkas nog åter. I nöd och lust

Din trofaste

Harald“.

Detta var innehållet af den lilla papperslappen. Och dessa rader hade så smärtsamt berört den unga flickan, att hon nu satt der vid bordet alldeles tillintetgjord.

Hennes mor inträdde utan att den sorgsna flickan observerade det.

„Nå, men Edla, inte skall du på detta sätt öfverlemna dig åt sorgen och smärtan . . . . Försök, mitt barn, att tänka dig in i saken. Du kan ju aldrig nånsin bli Haralds maka, då han tillhör en af stadens rikaste och anseddaste familjer. Försök att tänka det, Edla lilla“, sade modern.

Edla blickade kärleksfullt upp till modern, då hon yttrade:

„Ja, mamma kan nog ha rätt! . . . . Jag får inte tänka mig Harald såsom min, men jag kan ändå aldrig upphöra att älska honom. Aldrig!“ Åter fästade hon blicken på brevet, som hon höll i handen. „Din, i nöd och lust“, hviskade hon, då hon hopvek den lilla papperslappen och gömde den i en ask i sybordslådan.

Hon kom straxt derpå att skåda ut genom fönstret.

„Såg mamma, hvem som gick förbi? Jag tyckte alldeles, att det var arkitekten Schmidt“, sade hon till modern.

En af syflickorna öppnade i och med detsamma dörren samt frågade om herr Schmidt, hvilken befann sig derute i magasinet, finge stiga in. Han hade anmält sig ha helsningar att framföra till fru From och hennes dotter.

„Säg, att arkitekten är god och stiger in!“ sade Edlas mor.

Under de sirligaste bugningar och ett det oemotståndligaste förbindliga leende inträdde unge Schmidt, hvarvid han adresserade sig till enkan From sålunda:

„Jag har en mycket kär uppgift mig förelagd, min bästa fru From, den jag måste skynda att utföra. Min gode vän, Harald Lagerström, som, beklagligt nog, råkat ut för något

slags chism inom familjen, ombad mig personligen framföra hans hjertliga afskedshelsing till er, fru From, likasom också till er, mamsell . . . Harald afreste i dag, tidigt på morgonen“.

„Jag tackar er, herr Schmidt, för helsen. Behagar ni ta' plats?“ sade Edlas mor.

„Ack, så gerna! Haralds vänner ä' mina vänner. Får jag kanske säga så?“ sade den unge mannen under sitt vanliga tillgjorda smil och med vanlig munvighet. — „Det var en beklaglig händelse, den der, som tilldrog sig i kommerserådet Lagerströms familj, och ingen människa kan riktigt förstå, hvad som kunnat ge anledning dertill. Han är också en mycket brutal människa, kommerserådet. Tänken er, att tillåta sig något sådant emot sin fru!“

„Ja, huru är det nu med kommerserådinnan?“ sporde fru From.

„Med henne är det illa bestäldt. Läkaren lär inte ha stora förhoppningar om hennes återställande till helsan“.

„Det är ledsamt, mycket ledsamt!“ sade enkan From, inom sig uppriktigt beklagande den goda kommerserådinnan.

„Jag tror, att Harald, efter hvad som nu inträffat i hans hem, inte heller har lust att mera återvända dit. . . . En ung man med Haralds goda arbetsförmåga, och som dertill är inne på en bana, som kan sägas vara en af de bästa, han har alltid en ljus framtid för sig derborta i utlandet. Jag tyckte också, att han menade så med det han yttrade till mig i afskedets stund“.

Då den unge arkitekten sade detta, fixerade han med sina hvassa, forskande blickar den unga flickan. Han ville se, hvilket intryck, det han nyss meddelat, kunde utöfva på henne.

Hon satt likväl helt lugnt vid bordet, utan att med en enda min förråda, att utsigten af en evig skilsmessa från Harald vore på något sätt förkrossande eller smärtsam för henne.

Edla ställde fram för sin själs ögon endast dessa sista ord i Haralds bref: „Vi råkas nog åter. I nöd och lust, din trofaste Harald!“ Och hon visste, att hon ändock någon gång skulle få råka barndomsvännen.

„Nu“, sade Rudolf Schmidt, efter att under några ögonblick ha förmedelst ett dystert, sorgset minspel visat hurudan djup saknad han kände efter Harald, „nu, sedan min bästa vän är borta, befinner jag mig i ett fullkomligt öfvergifvet tillstånd. . . . Harald var en präktig, en god vän, och jag saknar honom mycket. Då han fanns här, hade jag också tillfälle att då och då besöka kommerserådsfamiljen, der jag tillbringat mången angenäm stund. Nu är jag på sätt och vis förvist äfven derifrån, då vännen Harald inte mera finnes i hemmet. . . Ja, mitt herrskap, ni kan inte tro, huru tråkigt lifvet gestaltar sig för en ung man, som är utestängd från familjekretsarne, de, som ändå borde vara de bästa tillflyktsorter just för honom. Jag måste verkligen erkänna, att man under sådana omständigheter snart nog ledsnar vid lifvet. Ja, det kan också gå så, att man råkar bli dragen ned i nöjenas brusande ström, och då händer det lätt, att man fastnar i dyn på dess botten. . . . Då vännen Harald gaf mig det angenäma uppdraget att framföra hans sista helsning till er, sa' han så här: Rudolf, du måste sjelf gå till familjen From, der jag har mina bästa vänner, sa' han. Hvem vet, kanske kan du i ditt öfvergifna tillstånd hos dem finna en tillflyktsort och en ersättning för det vänskapsfulla umgänget med mig. En god själ är Harald, det bevisar åtminstone denna goda tanke om er, hans vänner, likasom också om mig“.

Den unge arkitekten såg djupt förkrossad och olycklig ut, då han talade om sin öfvergifvenhet. Fru From, som hade ett hjerta, luttradt i lidandets skärseld, som kände djupt och ve knade vid första tillfälle, blef medlidsamt stämd, då hon hörde den unge mannen sålunda beklaga sig. Hon sade till honom:

„Ni är hjertligt välkommen hos oss, herr Schmidt, om ni bara kan finna något nöje i sällskap med två så anspråkslösa menniskor, som vi ä', jag och min dotter“.

Edla betraktade den unge mannen med synnerlig oro, under det han talade, och nu då han slutat och hennes mor så öppenhjertigt inbjudit honom till deras hem, bleknade hon. Hon tycktes ha lust att invända något härtill, utan att hon dock kunde det.

„Ack, jag är outhärligt lycklig öfver er godhet, min bästa fru! Ja, jag vet sannerligen inte, huru jag skall kunna visa mig nog tacksam. Ni räddar mig från mången öfvergifven ung mans slutliga öde, från skeppsbrottet på lifvets ocean! . . . Ni talte om er anspråkslöshet. Jag skall berätta er, att just de anspråkslösare människorna ha de ädlaste hjertan. Derpå har jag nu, likasom mången gång förut, fått nog tydliga bevis. Huru anspråkslös är inte den gode Guden, verdens skapare, och hvem kan väl vara mera ädel och barmhertig än han?“

Då den unge mannen yttrade detta, riktade han sina ögon med ett rörande fromt uttryck ut genom fönstret och upp mot det blå himlahvalfvat.

„Arkitekten Schmidt tyckes vara en väluppfostrad, hygglig ung man. Derfor, kära Edla, hade det också varit högst opassande att förvägra honom besöka oss. Harald önskade ju för resten, såsom Schmidt sade, att den unge mannen här skulle få en tillflyktsort i sin öfvergifna belägenhet“, ordade Edlas mor, efter det unge Schmidt hade aflägsnat sig. — „Nå, men hvad går åt dig, Edla, du ser ju igen så svårmodig ut . . . alldeles som om du drömde en hemsk dröm i vaket tillstånd“.

„Jag är rädd för Rudolf Schmidt och har alltid varit det, utan att jag egentligen vet hvarför“, sade Edla. „Det är, som om en aning sade mig, att han skall bringa oss några slags ledsamheter“.

„Det får du inte tro, snälla Edla. Du är bara vid sorgen sinnesstämning och på misshumör med anledning af Haralds afresa, och derfor ser du också allt i mörka färger, min flicka! . . . Såg du då inte, har uppriktig hans saknad efter Harald var, och hörde du ej, hur öppet och sannt han berättade om den belägenhet, hvori han nu är, då han saknar tillfälle till umgänge i någon familjs trygga sköte?“

„Men kan mamma också fullt och fast lita på hans uppriktighet? Det kan ju hända, att han är en stor hycklare.“

Ja, ja; i hans ögon ligger bestämdt både falskhet och list, och jag tror inte något godt om honom. Det är, vet mamma, alldeles som om jag kände frossbrytningar hos mig, då jag befinner mig i hans närhet — och jag vet ändå ej hvarför“.

„Barnsligheter, barnsligheter, kära du! . . . Ja, jag har nu emellertid gifvit honom tillstånd att besöka oss, och jag hoppas, att min snälla Edla inte visar någon ovilja emot den unge arkitekten. Tänk hvad det kunde vara obehagligt för honom, om han funne, att han här blefve på något sätt snäfft bemött!“ sade den godtrogna och godhertade enkan.

Arkitekten Schmidt gjorde efter sin första visit nästan dagligen besök hos enkan From och hennes dotter. Härunder lyckades han allt mer och mer tillvinna sig enkans bevägenhet, men han blef deremot allt mer och mer genomskådad af dottern och till följd deraf äfven en verklig plåga för henne.

Han hade företagit sig att noggrant studera enkan From, dervid han funnit, att hon var lätt att vinna, derest han blott med någon skicklighet berörde dessa för den lidande menskligheten städse ömmande känslor, hvaraf hon var besjälad. För detta ändamål hade han äfven de mest rörande berättelser i beredskap, berättelser om den eller den murare- eller timmermansfamiljen, hvilken genom mannens iråkade sjukdom skulle befunnit sig i den svåraste nöd och i det hemskaste elände, derest *han* ej hade bisprungit densamma och gjort allt hvad *han* kunnat. Han kunde förtälja, hurusom en fattig enka, hvilken råkat bli lam och blind efter ett slaganfall, säkerligen också hungrat till döds, derest icke *han* åter här uppträdt samt offrat en dyrbar tid och möda, för att förskaffa enkan inträde i stadens fattighus. En dag hade *han* återigen räddat ett barn från att drunkna, en annan dag hade *han* med fara för eget lif stannat en skenande häst och derigenom räddat en gammal fru från olyckan att bli öfverkörd. Den unge mannen talade härvid så väl, att han ofta nog fick enkan From att fälla tårar, och hans blickar voro då så milda, hans anlete öfvergjutet af ett sådant djupt rörande och himmelskt fromt uttryck, att den hjertegoda enkan i honom skådade en man med den upphöjdaste, ädlaste själ.

Till sin förtrytelse fann den unge mannen att han deremot ej hade den ringaste framgång hos Edla, oakadt han bjöd på allt hvad han i gentlemannalikt galanteri och utsökt artighet möjligen förmådde prestera. Hans blomsterdoftande artigheter blefvo af den unga flickan mottagna med den afgjordaste köld och med tystnadens hela förakt.

Men ju mera kall och frånstötande den unga flickan visade sig gent emot honom, desto glödfullare blefvo de blickar, han sände till henne. Den var stormande vild, den kärlekslåga, som häftigt flammade i hans inre. Ödet spelar stundom en menniska de underligaste spratt. Den unge mannen hade en gång i sitt öfvermod sinnesatt sig att visa vännen Harald, huru lätt det kunde gå att „slå denne ur brädet“, men huru det var, hade den unga flickans tjusande uppenbarelse fått en så fast plats i hans hjerta och i hans tankar, att han ej mera kunde få densamma aflägsnad derur.

En dag fann Edla, efter det Rudolf Schmidt gått bort, ett litet trekantigt bref instucket i en bok, som legat fram på bordet. Brevet var adresseradt till henne. Med darande hand öppnade hon detsamma. En aning sade henne genast hvad det innehöll, och aningen bedrog henne ej heller.

Den unge mannen afgaf på pappret en kärleksförklaring till henne, så glödande värtalig, så ödmjukt bönfällande, så egenmäktigt befallande, så tillgjordt smilande, att densamma lemnade ett ypperligt tillfälle till studium af hans allt annat än fasta karakter. Ur brevet framgick äfven, hvilka stormiga, vexlande känslor, som herrskade hos honom. Han anhöll om att få detta bref besvaradt, då han nästa gång gjorde ett besök i Edlas hem.

Då Edlas mor inträdde, skyndade den unga flickan att uppvisa Rudolf Schmidts skrifvelse för denna, under det den unga flickan med harmuppfyllt hjerta mycket förtrytsamt yttrade:

„Hvad är det, som jag har sagt, mamma? Den unge arkitekten skulle ju ändå bringa ledsamheter åt oss!“

„Nå, hvad har nu händt?“ sporde modren, som icke visste, hvad brevet kunde innehålla.

„Arkitekten skrifver, att han är förälskad i mig, och han nästan befäller mig att älska honom tillbaka . . . . Hur kan han våga detta?“

Ett gladt uttryck, som tydligen tolkade sann tillfredsställelse, förmärktes i moderns anlete, då denna mildt förebrående yttrade:

„Barn, säg inte så! Det är tvärtom en stor ära för dig att bli hedrad med ett dylikt anbud. En sådan god man, en sådan utmärkt människa, som han är, är alls inte att förakta. Mången annan flicka skulle i ditt ställe hjertans gerna vilja tillhöra honom!“

„Men jag kan aldrig komma att älska honom, aldrig!“ sade Edla med bestämdhet i rösten.

„Jag kan inte begripa, barn, hvad du kan ha emot den hyggelige och gode Rudolf Schmidt! Du är bara kaprisfull, det säger jag, såsom dylika barnsliga, tanklösa yrhättor vanligen ä' det . . . . Jag är ändå säker på, kära Edla, att han af idel ömhet vore färdig att bära dig på sina händer . . . . Och så vacker och ståtlig han är sedan! Inte vill jag tvinga dig, kära barn, men det skall du veta, att jag bra gerna såge, att du blefve hans hustru!“

„Har mamma aldrig märkt, hur mästerligt han förstår att hyckla? Har mamma aldrig funnit, att han jemnt och ständigt bär Gud och himmelen på läpparne, men afgrunden och dess furste i ögon och själ? . . . . Under hela den tid, han gått här hos oss, har jag noga studerat honom, och jag känner honom också som sådan, han egentligen är!“

„Hvad säger du, Edla? Hvarifrån har du kunnat få dylika syndfulla tankar om en medmänniska? Någoting sådant hade jag ändå aldrig kunnat tro mig få höra från dina läppar! . . . . Men du talar också endast af barnsligt oförstånd. Så långt får man inte gå, kära barn, i sin ovilja emot en person, att man på detta sätt kan nedsvärta honom. Nej, nej, Edla; lär dig först bedömma och döm sedan!“

Enkan Froms röst var så bönfallande mild, då hon yttrade dessa förebrående ord, att dottern kom till ånger öfver att hon sårat sin goda mor genom att öppet yttra, hvad hon tänkte om Rudolf Schmidt.

„Mamma vet ju“, sade hon nu, „att jag lofvat att älska Harald, och jag kan inte heller älska någon annan. Derför är det omöjligt för mig att besvara Rudolf Schmidts kärlek eller att bli hans hustru?“

„Tag dina tankar från Harald eller tänk dig honom endast och allenast såsom en barndomsvän, min Edla! Jag har ju redan sagt dig, att det inte går an för dig att tänka dig honom såsom din blifvande man. Det står dig naturligtvis fritt att lemna unge Schmidt hurudant svar dig helst lyster; och eftersom du inte tror dig kunna älska honom, så är det väl ändå bäst, att svaret blir ett nej. Men ett säger jag dig, mitt barn, och det är: Försök att glömma Harald, försök att glömma, att du någonsin älskat honom!“

Den unga flickan blef tankfull. Modern ville, att hon icke skulle tänka på Harald, och dock gjorde hennes tankar just i detta samma ögonblick en färd dit bort till den engelska hufvudstaden och till den älskade barndomsvännen der.

Då Rudolf Schmidt för första gången efter afgifvandet af kärleksförklaringen infann sig hos fru From, sände han genast en forskande blick till Edla och fann ett uttryck i hennes anlete, som var ännu mera kallt, ännu mera frånstötande, än han någonsin förut kunnat finna det. Hon ej ens bevärdigade honom med en enda blick, utan tycktes hon egna hela sin uppmärksamhet åt det virkningsarbete, hvarmed hon för tillfället var sysselsatt.

Ett försmädligt leende krusade hans läppar, då han här efter vände sig till Edlas mor, hvilken han fann vara vänlig och förekommande, då, såsom alltid förut. Detta glädde honom, ty han visste att i händelse han erhöle ett tvärt afslag från dotterns sida, han då med sitt diplomatiska smil borde kunna inverka på modern, så att denna blefve stämd till hans förmån. Han litade på, att hon helt enkelt genom begagnande af sitt moderliga maktspråk kunde tillhålla dottern att skänka sin hand åt honom. Så räknade han ut.

Han satt på stolen, skruivande sig af och till. Han visste ej, huru han egentligen borde börja. Då råkade Edla bli utkallad i magasinet, och då fick den unge arkitekten ett ypperligt tillfälle att i enrum meddela sig med modern. Och han skyndade sig att yttra:

„Fru From, ni har visat mig mycken godhet; ni har omhuldat mig, så öfvergifven som jag eljest är, såsom hade ni varit en den ömmaste, en den kärleksfullaste mor för mig. Men jag vore utsägligt lycklig, om ni sträckte er godhet ännu längre, om ni verkligen ville göra mig till er son. Jag vet, att ni, min fru, har kännedom om det der brevet, som jag häromdagen skref till Edla, deri jag anhöll om hennes hand. Ja, ni måste veta af det . . . Fru From, jag älskar er dotter så högt, som en människa någonsin kan älska. Jag dyrkar henne, jag tillber henne. Ifrån hennes läppar har jag visserligen ej ännu erhållit något svar, men jag antar, att hon, så väluppfostrad som hon är, nog skall foga sig i era önskningsar, min fru, om ni blott uttalar er åstundan för henne . . . . Min fru, min ömma mor, ville jag säga, stöt mig inte bort ifrån er, utan gör mig till den lyckligaste människa på jorden! . . . Får jag ett afslag, ja, då vet jag ej hvad som kan bli af mig, jag vet då ej hvad jag gör . . . . Jag är så innerligt förälskad i Edla, att jag redan i mina tankar vant mig att skåda henne såsom min. Lösryckes hon nu från mina tankar och från mig — o, då blir jag också stött från mina förhoppningars ljusa himmel ned i förtvifflans afgrund! . . . . Min fru, jag besvär er, gif mig er dotter, och ni ger mig med detsamma sällhet, lif och lycka!“

Det låg en innerlig, en rörande värma i detta hans andragande. Tydligt kunde märkas, att den unge mannen vid detta tillfälle ej endast spelade komedi såsom vanligt, men att hans ord äfven voro förestafvade af passionen, af den starka känsla, hvilken på ett så öfverväldigande sätt rädde hos honom.

Enkan From, som tillhörde en af de mest ömsinta, känsliga naturer, blef rörd ända till tårar vid dessa bekännelser, dem han gjorde om sin kärlek till dottern. Derför kunde hon ej heller afbryta honom i hans ordström. Hon lät honom

tala ut. Ja, det var som om hon blifvit elektriserad af hans ord och röst. Då han sedan slöt, yttrade hon:

„Herr Schmidt, min dotter älskar er inte, åtminstone ej ännu, det vill jag öppet erkänna; men jag skall göra allt hvad i min förmåga står för att försöka beveka henne dertill, ty jag märker nog, att er kärlek är helig och uppriktig . . . . Hon är ju ännu bara barnet, min Edla, och därför bör ni inte begära, att hon ännu skall kunna tänka på kärlek och äktenskap. Men ni kan låta tiden arbeta, kära herr Schmidt. Hvem vet, kanske kommer er kärlek att bli besvarad. Jag tror nog, att Edla, då hon ser hur hängifvet och sannt ni älskar henne, också skall bli blidare stämd emot er. Ja, Gud gifve, att hon blefve det! . . . . Nu kan jag likväl ingenting annat än uppmana er att hoppas på framtiden. Ja, jag har redan talat vid Edla om den här saken och funnit, att hon åtminstone för det närvarande ej kan lemna er något annat svar än ett afslag. Något löfte till Harald Lagerström är kanske också orsaken till, att hon inte nu kan förmå sig till att tänka på er; men det der hemliga löftesordet till barndomsvännen kan också ändras, då hon med tiden kommer att inse det vanskliga i att ha tankarne fästade åt det hållet“.

„Framtiden, min fru! Ack, uti den ligger idel osäkerhet! Hur svårt för den, som älskar varmt och ädelt, såsom jag, att nödgas kufva sina känslor under ovisshetens plågsamma, långa dagar!“

Den var gråtmild, hans röst, då han yttrade detta, och djupt förkrossad steg han upp från stolen, fattande enkan Froms hand samt slutande den i sina båda händer, under det han lidelsefullt och med förtviflan uttryck i rösten yttrade:

„Fru From, ... min välgörarinna, ... min mor, ... det är kanske sista gången, vi se hvarandra i detta lifvet! . . . . Jag kan inte lefva utan Edla! . . . . Nej, nej, hennes löfte att bli min . . . . eller döden . . . .“

Sedan han sagt detta, ville han under väl spelad, gränslös förtviflan skynda bort, men Edlas mor fattade honom om armen, hållande honom tillbaka, under det hon ängsligt bönfallande yttrade:

„Hvad ämnar ni företa er, herr Schmidt? . . . . För Guds skull, sansa er då! . . . . Kom ihåg det syndfulla att tänka så, som ni . . . . Ni är ung, ni har ännu mycket här i världen att lefva för, herr Schmidt!“

„Säg inte så, min fru; jag har intet att lefva för, då jag ej har henne . . . . Egde jag helst någon svag förhoppning . . . . men nej . . . . ingen, ingen!“

„Jag har ju redan antydtt för er, att Edla, om inte nu, så dock framdeles, kan komma att älska er, och jag vill göra allt hvad i en mors förmåga står, för att göra henne blidare stämd emot er. Likväl kan jag inte tvinga henne till att ta' det steget, då det ändå är det viktigaste i lifvet. Nej, det kan jag inte! Ni kan ju vänta någon tid . . . . Låt mig se . . . . ja, någon månad. Har jag till dess förmått verka något till er förmån, så skall det vara en kär uppgift för mig att delge er det“.

„Någon månad! . . . . Tack, ni mitt lifs goda engel, tack! Nu vet jag att ni gör allt för min framtida lycka!“

Edla inträdde nu. En underlig stämning rådde hos de i rummet befintliga personerna. Endast ett och annat enstaka ord yttrades.

Slutligen bröt den unge arkitekten upp. Han tog afsked, aflägsnande sig.

Utkommen på gatan, förändrades uttrycket i hans anlete från den ömkansvärde smulgråtens till den illistige ränksmidarens knipsluga minspel.

„Hon har visat mig förakt ock köld, den stolta flickan; men nu, då jag lyckats få den pjåskiga gumman på min sida, hoppas jag ändå, att jag snart skall få henne att bemöta mig på ett hyggligare sätt“.

Något senare på aftonen af den dag, då Rudolf Schmidt utvecklat all sin vältalighet för Edlas mor, satt denna sistnämnda länge uppe.

Den unge arkitektens i hennes tanke djupt beklagansvärda belägenhet hade gått henne så till hjertat, att hon

kände en den innerligaste medömkan för honom, och sönnen ville icke inställa sig hos henne. Hon var upptagen af många slags tankar, af hvilka den tanken var den oftast återkommande, hurudana medel hon borde begagna sig af, för att få Edla helst något vänligare stämd mot den unge mannen. Tanken att begagna tvångsåtgärder var dock långt ifrån henne.

Hennes uppmärksamhet blef, under det hon så satt och tänkte, fästad vid ett egendomligt prasslande ljud, som tycktes komma utifrån.

Det lilla fönstret till sängkammaren vette åt kommerserådets gård, och alldeles nära detta fönster befunno sig gårdens uthus.

Enkan From steg upp. Då hon kastade blicken ut genom rutan, såg hon ett klart eldsken strömma ut från vindsgluggen till nämnda uthus.

Eld hade utbrutit på vinden, det hade hon vid första ögonkastet klart för sig. Hennes tanke flög därför genast till kommerserådinnan, hvilken låg svårt insjuknad i byggnaden, som gränsade tätt intill, der elden uppstått. Kommerserådinnan hade blifvit förflyttad till denna gårdsbyggnad på läkarens inrådan, på det att bullret från gatan icke skulle störa henne.

Enkan From väckte dottern, jemte det hon skyndade att påtaga rågra klädesplagg. Härefter ilade hon ut och till granngården.

Då hon nalkades trappan, som ledde upp till kommerserådets våning, såg hon en korpulent mansperson haltande skynda ned på gården. Hon kände igen kommerserådet.

Han hade suttit uppe, sysselsatt med affärskorrespondens; och just då han släckte ljuset, för att begifva sig till sängs, hade äfven han sett eldskenet, som flammade fram ur uthusgluggen.

„Elden är lös i uthuset!“ utropade enkan From emot kommerserådet. „Ni måste se till att rädda kommerserådinnan, innan elden når den andra byggnaden!“

„Jag begär inte råd af er dervidlag!“ röt kommerserådet, sedan han funnit, att det var enkan From, som han mötte här vid sin egen trappa. „Bättre då, om ni genast hade väckt

upp gårdsfolket“, tillade han, under det han linkade till drängstugan, der han slog några väldiga slag på dörr och fönster.

Snart rusade drängarne och bodbetjeningen yrvakna och halfklädda ut. Dessa påbegynte släckningsarbetet med en raskhet och ifver, som var berömvärd. Lyckligtvis fanns en god brunn på gården, så att vatten kunde erhållas i tillräcklig mängd. Dock fanns ej annan släckningsredskap att tillgå, än några små handsprutor och några vattenämbar och pytsar.

Kommerserådet var sjelf behjelpig vid att förflytta kommerserådinnan från den af elden hotade byggnaden till en annan.

Enkan From var icke sysslolös under allt detta. Hon var med sitt vattenämbar i oafbruten verksamhet och gjorde ganska stor nytta vid släckningsarbetet.

Från granngårdarne samlades äfven en mängd folk till brandstället, och då brandmanskapet sent omsider anlände, var man redan herre öfver elden. Denna hade icke hunnit göra annan skada, än att förstöra taket till det nämnda uthuset.

„Död och fördömmelse! Här har någon mordbrännare haft sin hand med i spelet“, sade kommerserådets magasinsdräng, sedan elden var fullständigt släckt, och då han i en af elden oberörd knut af uthuset fann en uppstaplad hög pertstickor, näfverbitar m. m., begjutna med tjära och olja.

„Hvad säger du, Jansson? Mordbrännare! Skulle någon sådan tusan dj—l haft fingrarna med här?“ röt kommerserådet.

„Ja, kommerserådet kan med egna ögon se det. De der näfverbitarne och pertstickorna ha inte kommit hit af sig sjelfva. Ja, och här . . . död och fördömmelse! . . . här ha vi en mängd papperslappar och trasor! Det är klart som solsken, att vi haft mordbrännare i farvattnet!“

Kommerserådet stod en stund under stumt stirrande på de afgjort tydliga arrangementerna till en mordbrandsanläggning. Plötsligt slog han sig för pannan med högra handens pekfinger, och i hans anlete syntes ett uttryck, som om han fått en plötslig och särdeles lycklig ingifvelse. Detta uttryck öfvergick straxt derpå till ett verkligen sataniskt, skadegladt, då han yttrade:

„Jansson, du skall ta' vara på de der tyglapparne och trasorna. Man kan inte veta, man kan inte veta! De obetydligaste saker leda stundom till upptäckten af ett brott! . . . Kanhända gissar jag inte orätt. Nå, nå, vi få väl se, vi få väl se!“

Han upptog från uthusgolfvet några af de nämnda tyglapparne. Han vände och svängde dessa, begrundande, emellan sina fingrar. Dessa lappar voro alldeles nya och tydiligen affall efter tillklipping af fruntimmers klädesplagg.

„Jansson, hör hit! Jag såg att du var den förste, som skyndade ut, då jag bultade upp er derinne i stugan. Du såg väl då, att det inte fanns någon annan här på gården vid det der tillfället än jag och syfrun från granngården?“

„Nej, det skall kommerserådet veta, att inte såg jag i brådskan mycket annat, än att elden satt i knuten. Död och fördömmelse! nog tycker jag ändå alldeles som efter en dröm, att en qvinna sprang här af och an och sökte rätt på något brandämbär. Men om det sen var syfrun från granngården eller någon annan, det kan jag ändå inte vid själ och salighet svära på, om man också skulle hugga nacken af mig på fläcken! Men den der syfrun såg jag efteråt arbeta som en karl, — ja, jag hann knappast langa öfver elden allt det vatten, hon släpade till mig från brunnen!“

Kommerserådet vände ryggen åt magasinsdrängen, synbarligen missbelåten öfver att denne icke med säkerhet kunde intyga, att syfrun var en af de första på gården, efter det elden utbrutit.

Fram på förmiddagen efter den ifrågavarande natten satt enkan From jemte dottern vid kaffebordet i rummet bakom symagasinet. Fru From höll på att berätta för dottern om eldsvådan. Edla hade åsett släckningsarbetet från sängkammarfönstret, och när hon sedan förmärkte, att ingen fara mera var å färde, hade hon åter lagt sig att sofva.

En af syflickorna stack hufvudet in genom dörren under yttrandet:

„Fru From, här ute i magasinet ä' två poliser, som önska tala vid frun!“

„Poliser! Hvad vilja de här? De måtte bestämdt ha gått miste“, sade Edlas mor, då hon lemnade rummet och begaf sig ut.

„Är det fru From?“ frågade en af konstaplarna.

Enkan From nickade jakande, under det hon betraktade polismännen med den största förvåning.

„Får jag lof att fråga, om ni händelsevis haft under arbete några klädesplagg af samma tygslag, som de här lapparne?“

Poliskonstapeln bredde ut öfver bordet en mängd tygremsor och lister i olika kulörer och af olika slag.

„Ja, af det här skottska tyget syddes häromdagen en klädning för löjtnantskan Smedberg, och det här . . . ja, det är ju alldeles samma grönskiftande bombasin, som fru Röo har till kappa. Den blef färdig i går morgse. Ja, om jag inte misstar mig, så är också den här lilla sidenlappen från samma tygstycke, deraf jag i förra veckan förfärdigade en klädning åt mamsell Wahllund! . . . Nå, men det här är ju alltsammans sådant skräp, som flickorna i går kastade ut i brandgatan, då de städade magasinet! . . . Hvad är meningen härmed, gevaldiger?“

„Meningen är att få reda på, hvarifrån just de här tyglapparne förskrifva sig, dem vi efter eldsvådan hos kommerserådet Lagerström funno hopade bland de öfriga antändningsmaterialierna i uthuset, der elden uppstod. Ni har erkänt, att de ha kommit från ert magasin, min fru, och för oss återstår ingenting annat, än att inrapportera till öfverheten om saken. — Emellertid ser det högst misstänkligt ut, högst misstänkligt! Ja, ja, man kan väl inte beskylla er för något, men någon bland ert folk kan ju ha varit der . . . ja, jag säger ingenting, jag . . . . Man får ju se, man får ju se! . . . . Misstänkligt ändå, högst misstänkligt! . . . Adjö, fru From!“

Der stod hon nu, ett rof för den ytterligaste bestörtning och förvåning. Hvad hade hon fått höra? Polismannens framkastade häntydanden läto henne veta, att man misstänkte henne för att ha anstiftat branden i kommerserådets gård. Det var ju någonting verkligen oerhördt! Hon förmådde ej

för sig förklara, huru man ens kunnat komma på en dylik dålig tanke om henne.

Enkan From fick kallelse att infinna sig till det polisförhör, som med anledning af eldsvådan i kommerserådet Lagerströms gård anställdes. Hon var djupt olycklig och förkrossad öfver att finna sig invecklad i denna sak. Hon litade dock alldeles fullt och fast på, att hon, oskyldig som hon var, icke komme att ha några vidare ledsamheter, än just det obehag, som låg uti sjelfva skyltandet inför polisen. Men det var redan mycket.

När den skygga, tillbakadragna enkan trädde in i polis-kammarens sessionsrum, fann hon kommerserådet der före sig. Han kastade en ilsken, hatfull blick till henne, en blick, som kom henne att bäfva tillbaka af skrämsel.

Då ordföranden i polisrätten begynte utredningen om orsaken till eldens löskomst, uppträdde kommerserådet Lagerström med ett längre andragande, deruti han framställde alldeles tydliga bevis för, att en mordbrandsanläggning verkligen förekommit. Vidare förklarade han enkan From såsom starkt misstänkt härför, både på grund deraf att han anträffat henne ensam på gården straxt efter det elden utbrutit och äfven med anledning af att hon för tvenne polisbetjenter erkänt sig under senaste dagar haft under arbete klädesplagg af samma slags tyg, hvartill de i uthuset funna och nu företedda tyglapparne hörde.

Blyg och skygg stod den stackars enkan inför domarebordet. Och då kommerserådet så alldeles afgjort anklagade henne för mordbrandsanläggningen, blef hon så förvirrad och häpen, att hon icke kunde säga ett ord.

Denna hennes tystnad och modlöshet gaf anledning åt ordföranden, hvilken ända dittills betraktat henne med deltagande blickar, att med stränghet rikta sina ord till henne. Han fann anledning att af hennes uppträdande sluta till, att hon ändock var brottslig. Derfor försökte han äfven att genom stränghet förmå henne att bekänna sitt brott.

Hvart hon skådade i sessionsrummet, såg hon idel fremmande ansigten. Här fanns ej någon, som velat föra hennes talan, då hon ej kunde göra det sjelf.

Hon bleknade. Ångestsvetten pressade sig fram på hennes panna, och hennes ben ville icke bära henne.

Den ene af de konstaplar, som någon dag förut varit beordrad att anställa visitation hos henne, nödgades nu stöda henne; hon hade eljest, öfverväldigad af själsqual och smälek, sjunkit ned invid domarebordet.

Man skyndade att hemta friskt vatten, hvarmed hennes tinningar baddades, och hvaraf man förmådde henne att dricka något.

Hon kom sig äfven efter allt detta, men förhöret måste emellertid afbrytas, då man fann, att den anklagade ej var stark nog att öfvervara ett fortsatt sådant. Man såg tydligt, att hon var sjuk. Derfor lät domaren sina menskligare, vekare känslor förmå sig till att låta enkan From återvända till hemmet.

Förkrossad, djupt kränkt och olycklig efter allt hvad hon fått utstå, anlände hon till hemmet. Hon var då så svag, att hon äfven här genast nedsjönk på en stol.

Då Edla fann, att modern icke mädde väl, skyndade hon att uppsöka en läkare. Och då hon en stund derpå jemte denne anlände, hade en krampattack inställt sig hos enkan. Edla fann henne utsträckt i sängen med den ena sidan af ansigtet sammandragen och blå ända till oigenkänlighet. Blodblandad fradga strömmade fram ur mun och näsa. Hon hade under det hastigt påkomna krampanfallet söndertuggat tungan, och en ansenlig mängd blod fanns gjutet öfver sängkläderna och äfven på golfvet.

Syflickorna ute i magasinet visste ej hvad som inträffat; ty krampanfallet hade kommit så hastigt och det hade med ens gjort enkan From oförmögen att gifva något ljud ifrån sig.

Det var en fasaväckande syn, som den unga flickan hade för ögonen då hon inträdde. Hennes första tanke var att modern redan vore död och kall, och hon sjönk högljudt gråtande ned på stolen invid sängen.

Läkarens undersökning gaf vid handen, att döden ännu ej infunnit sig, men att den sjuka icke kunde ha mycket kvar, innan det vore slut, emedan hjertförlamning då åtföljde krampanfallet. Dock kunde detta tillstånd, hvori hon befann sig, räcka i flera dagar. Det enda, läkaren numera förmådde göra, var att försöka återkalla henne till sans och medvetande. Derom fogade han äfven anstalt, men utan att lyckas.

De voro qvalfulla, dessa dagar, som den unga flickan tillbringade vid moderns sjukbädd — ja, man kunde säga dödsbädd, ty såsom liflös låg hon der. Endast genom det hemska vändandet på de glasartade ögonen eller genom ryckningen i läppar och anlete kunde skönjas, att lifvet ännu ej flytt ifrån henne.

Edla hade icke hållit ut med att ensam vaka vid sjukbädden. En handverkarehustru, deras närmaste granne, erbjöd från första stunden af moderns insjuknande sin hjälp åt Edla, och de turade båda om att sitta vid den sjukas sida under oupphörlig väntan på att få se henne återkomma till sans.

En morgon, då Edla slog upp sina trötta, förgråtna ögon, meddelade handverkarehustrun, som haft vaknatt, att fru From under natten kämpat ut.

Den stackars flickan var otröstlig i sin sorg. Der låg nu modern stel och kall, hon, som alltid älskat henne så varmt. Nu var Edla ensam och öfvergifven, utan någon att sluta sig till, utan någon, som ens hviskat ett tröstande ord i hennes öra.

Det var först efter användandet af våldsåtgärder, som man kunde skilja henne från moderns liflösa kropp, då man ville nedlägga denna i likkistan.

Så såg hon denna kista en dag nedsänkas i grafvens gömma. Hon egde vid detta tillfälle alls ingen redig tanke och hon förmådde ej lyssna till prestens ord vid jordfästningsförrättningen.

De få personer, hvilka ledsagat enkan From till hennes sista hvilorum, hade redan begifvit sig bort från kyrkogården. Endast den af sorg svårt betryckta unga flickan befann

sig ännu kvar vid grafven, den hon icke kunde förmå sig att lemna.

Då hon så satt der på bänken, hvilken hennes mor i tiden låtit anbringa vid faderns graf, nåddes hennes öra af de ord, som tvenne på kyrkogården promenerande vxlade sig emellan.

„Här bredvid har någon i dag nedmyllats i jorden“, sade den ene af de samtalande, en mansperson.

„Ja, det var just den der mordbrännerskan, som satte eld i uthuset hos kommerserådet Lagerströms“, yttrade den andra, hvars röst Edla igenkände såsom tillhörande ett fruntimmer.

„Min vän“, sade mannen förebrående, „det är orätt af dig att säga så om de döda, de må sedan ha gjort sig skyldiga till hvad som helst, som vi här kalla brott. — Hon står nu redan inför en domare, som säkert dömmar på ett långt mildare sätt än våra jordiska domare! — För resten tror man att elden är anlagd af en före detta korrektionist, som blef fasttagen i går, då han var på väg att försöka samma experiment i borgar Aléns gård vid Mariegatan“.

Vidare hörde icke Edla af detta samtal, som hon osedd kommit att få lyssna till, men det hon hört var tillräckligt; det var nog bitande skarpt, att likt ett tveeggadt svärd tränga djupt in i hjertat, djupt in i själen hos henne, samt att der åstadkomma sår, djupa, oläkliga.

Edla hade ej från sin mors läppar fått höra något om tillgången vid polisförhöret, då modern så hastigt insjuknat. Hon visste sålunda alls ingenting af den smäleik, som denna der fått utstå. Nu hade hon klart för sig, nu visste hon, hvad den egentliga orsaken var till moderns hastigt inträffade sjukdoms- och dödsfall. Nu visste den arma flickan, att modern varit misstänkt och kallad inför rätta för mordbrand.

Hon nedsjönk alldeles tillintetgjord vid grafven, der hon blef kvar en lång stund. Dock återfick hon snart igen sina krafter, så att hon kunde stiga upp och begifva sig bort.

Dystra, hotfulla moln voro lägrade öfver kommerserådet Lagerströms panna, der han djupt begrundande satt på sitt kontor, med armbågarne stödda mot pulpeten och med den bistra blicken fästad vid ett bref, som låg uppbrutet framför honom.

„Fördömda otur! . . . Två olycksposter på en gång! Det är ändå för starkt!“ yttrade han halfhögt för sig sjelf. Och så ögnade han återigen igenom de förargelseväckande raderna.

Vi skola för ett ögonblick skåda honom öfver axeln samt taga notis om det olycksbådande brefvets innehåll. Brevet bär den engelska hufvudstadens poststämpel.

„Högtärade herr kommerseråd!“ finnes der straxt på första raden skrifvet med sirliga bokstäfver. Och vidare:

„Såsom H. H:s ombud på platsen, får pligtskyldigst meddela, att någon sjöskadeersättning för er i engelska kanalen sjunkna skonert-brigg, assurerad i det amerikanska bolaget, ej kan utbetalas, emedan vid anställd undersökning anledningen till sjöolyckan tydligen konstaterats vara den, att den ifrågavarande farkosten blifvit borrhärd i sank. Skeppstimmermannen Larsson har nemligen inför vederbörlig domstol uppgifvit, att han härtill varit beordrad af er sjelf. Jag beklagar uppriktigt att det står så ledsamt till med ifrågavarande sak, och har äran teckna

H. H:s ödmjuka tjänare
Adolf Sörensen.

Lägst ner på brefpappret fanns ännu ett „P. S.“ samt derunder följande rader, hvilka, då kommerserådet genomögnade dessa, på honom tycktes utöfva ett långt mera obehagligt intryck än underrättelsen om den misslyckade assuransmanövern gjort det.

Och dock hade detta „P. S.“ endast följande innehåll:
„Får meddela, att H. H:s son är på väg till hemmet. Han har med heder bestått maskinbyggareexamen och utdimitterats från mekaniska institutet. Gratulerar!

D. s.“

En dylik underrättelse hade af hvilken annan far som helst helsats med glädje, men kommerserådets anletsdrag för-mörkades och erhöles ett det bistraste uttryck, vid det han tankfullt stirrade på de nämnda raderna i brevet.

Han observerade icke att dörren öppnats och att arkitekten Schmidt stod der, nästan midt framför honom, invid pulpeten.

„Hvad vill jag göra, för att afvända ett sammanträffande emellan honom och flickan?“ frågade han sig sjelf.

„Flickan bör aflägsnas,“ sade arkitekten kort.

Kommerserådet skådade upp.

„Du här?“ sade han öfverraskad.

„Ja, farbror, jag är här, och jag har också fått veta att Harald är på hemvägen. Derfor vill jag ge ett godt råd åt farbror beträffande syfruns dotter . . . Hon måste aflägsnas!“

„Aflägsnas! Huru?“

„Från hela staden — från hela landet!“

„Hvad menar du . . . Hur skall det gå till?“

„Det går lätt. Jag skall genast meddela farbror mina planer dervidlag. Men först anhåller jag, att farbror besvarar ett par frågor, som jag har att framställa.“

Kommerserådet nickade med hufvudet, såsom en uppmaning för den unge mannen att fortsätta.

„Farbror har ju fogat anstalt om att brefven, som Harald sändt hit till Edla, inte ha kommit henne tillhanda eller helt enkelt försvunnit i obekanta öden?“

Kommerserådet nickade åter. Men han såg besvärad ut.

„Farbror kan ju mycket väl efterapa Haralds handstil?“

„Ja, det är väl ingen konst, eftersom hans handstil är fullkomligt lika med min egen!“

„Då föreslår jag, att farbror skrifver ett bref till syfruns dotter; jag menar såsom om det komme från Harald. Brevet bör vara afsändt från Lübeck och innehålla underrättelsen, att Harald alls inte kunnat resa längre än dit, emedan han insjuknat i nämnda stad och fortfarande der ligger fängslad vid sjukbädden. Hans belägenhet bör vidare beskrivas såsom ytterst betänklig och sorglig och bör sluta med en uppmaning till barndomsvännan att resa dit öfver . . . Den unga,

nu så ensamma och öfvergifna flickan, skall helt säkert inte betänka sig länge, utan skynda till hans bistånd, och sedan . . . . .“

„Och sedan?“ sade kommerserådet, skådande den unge mannen strängt forskande in i ögonen.

„Sedan, farbror, blir det min sak att derborta draga försorg om henne . . . Inte kommer hon att lida någon nöd der. I Lübeck har jag hela tjocka släkten, och hon kommer inte att vantrivas!“

„Men jag förstår ej, hvad du kan ha för intresse af att få den der flickan till Lübeck“, sade kommerserådet.

Den unge arkitekten blef genom denna fråga något förlägen och försagd af sig, och han vände bort anletet från kommerserådet, då han yttrade:

„Jag vill bara för farbrors skull se henne aflägsnad från Harald. Det är hela mitt intresse i den här saken“.

„Rudolf, bedrag mig inte! Nog märker jag ändå, att du ej ensamt tänker på Harald och mig den här gången. Åh, jag förstår. Ett galant äfventyr med flickan! Nå ja, det är ju inte någonting ovanligt för unge män! Ha, ha, ha, ha!“

Den unge arkitekten rodnade, men skyndade sig att yttra:

„Har farbror fullkomligt förstått mig?“

„Jo, mer än fullkomligt! Jag märker att du inte är något dumbufvud, då det gäller att uttänka dylika småtrefliga planer, kära Rudolf. Jag skall emellertid följa ditt råd . . . . . Måtte allt bara gå lyckligt och väl“.

Glädjen strålade ur Rudolf Schmidts ögon, då han hörde att kommerserådet gillade och äfven ämnade följa hans råd och planer.

„Det, som skall ske, måste ske snart“, sade han. „Harald kan hvilken dag som helst vara här, hvarför det inte är för tidigt, om farbror redan i dag framskaffar brefvet till flickan. Jag har redan efterhört lägenhet för henne att komma öfver till Lübeck. En åländsk skonert är klar att lätta ankar i öfvermorgon. Det gäller bara att på något underligt vis låta henne veta detta“.

„Jag skall nog foga anstalt också derom, likasom om allt annat. Du är en präktig pojke, Rudolf. Du gör mig en större tjänst än du sjelf kan tro. Nå, nå, kanhända blir jag också någon gång i tillfälle ett göra dig en återtjänst“, sade kommerserådet, då han följde arkitekten från kontoret ända ut på trappan. „Du kan ju titta in i morgon, så få vi tala om saken och se huru långt vi kommit . . . Adjö, tack skall du ha!“

Då kommerserådet inträdde på kontoret och återigen var ensam der, begynte han vandra af och till öfver golfvet, tydiligen funderande öfver, huru han egentligen borde gå till väga beträffande realiserandet af den af Rudolf Schmidt framställda planen.

Edla hade i långa tider fåfängt väntat bref från Harald. Det skulle under hennes sorgsna belägenhet ha tröstat och styrkt henne samt eljest varit välgörande för den betryckta, derest hon bekommit helst någon enda vänlig rad från den bortavarande barndoms- och hjertevännen. Men intet bref hördes af.

Mången gång hade hon lust att uppsöka kommerserådinnan, för att höra åt, huruvida denna visste något om saken, men hon vågade dock ej taga ett dylikt steg.

En dag fann hon till sin glädje ett bref på bordet i symagasinet. Ingen af de der befintliga flickorna hade observerat, när man dithemtat detsamma. Emellertid bar brefvet Haralds för henne så välbekanta handstil; men poststämpeln var tysk, det observerade hon genast. Ögonen tårades, under det hon deruti läste:

„Dyra, älskade barndomsvän!

Oturen har grymt förföljt mig. Vi hunno ej under vår resa längre än till Lübeck, då jag här insjuknade i en svår lunginflammation, som fortfarande håller mig fjettrad vid sängen. Kaptenen, med hvilken jag seglade ut, kunde icke vänta på mitt tillfrisknande, hvarför jag blifvit lemnad kvar, ett

rof för den vårdslösaste, grymmaste behandling på hospitalet, der jag nu finnes. Jag har magrat till ett skelett, och Gud vet, när jag åter skall komma till krafter. Läkarne äro här likgiltige och vårdslöse, sköterskorna rent af omenskliga, så att jag stundom till och med saknar det allra nödvändigaste.

Jag har fått höra, att din mor är död, och jag beklager uppriktigt den förlust, du derigenom lidit, ty hon var ju mycket god, denna mor, och dessutom ditt enda skydd och stöd.

Då jag nu ligger här på mitt plågoläger och då jag icke har andra än ovänliga anleten omkring mig, kommer jag mången gång att tänka: Ack, att Edla ändock vore här! Med sina ömma, milda blickar och med sin ljufva varelse skulle hon helt säkert verka mera godt i och för mitt tillfrisknande, än Lübecks alla läkare kunna det. Fåfånga önskan! Jag vet ju, att du är en ung, svag qvinna; huru skulle det väl vara möjligt, att du vågade dig så långt bort från hemmet? Nej, nej, jag borde icke ens tänka på någonting dylikt!

Jag förmår nu icke skriva mer. Dessa rader ha redan så medtagit mina krafter, att pennan af sig sjelf faller ur handen. Farväl, Edla, min dyrbara barndomsvän; kanske återse vi hvarandra ännu i lifvet, kanske icke. Din i döden tillgifne

Harald.“

Ymniga voro de tårar, som den unga flickan fälde, under det hon genomögnade brevet. En stund satt hon försänkt i djupsinnigt begrundande. Men plötsligt steg hon upp, och i hennes anlete och i hela hennes hållning förefanns någonting beslutsamt, då hon yttrade till sig sjelf:

„Jag måste dit bort till honom! Han skall inte dö af vanskötsel . . . Nej, jag vill försöka, hvad jag förmår . . . Jag är visst ung ännu, men jag är inte för den skull svag!“

Då den unga flickan yttrade detta, flammade mod och sjelfförtröstan ur hennes ögon, och hon såg ut, som vore hon beredd till utförandet af hvilken hjeltebragd som helst.

Hon kom ej i detta ögonblick att reflektera öfver, att hon var en ensam, ung qvinna, som derborta i den stora, fremmande staden icke egde några bekantskaper eller någon att vända sig till, ens för att få kännedom om, hvilket det sjukhus kunde vara, der Harald fanns intagen. Hon kom ej ens att tänka, att hon var fullkomligt obevandrad i tyska språket. Hon tänkte allenast på, att Harald derborta befann sig i nödställd belägenhet, och hennes ömma hjerta äfvensom kärleken till barndomsvännen gjorde henne modig och stark.

Den lilla mode-affär, som hon efter moderns död jemte en redan till åren kommen sömmerska fortfarande skötte, kunde hon tryggt lemna i denna sistnämndas händer. Penningemedel för resan och för någon tids vistelse i Lübeck saknade hon ej heller, då hennes mor efterlemnade några under de senare åren gjorda små besparingar. Hon begynte därför tänka på det lämpligaste sättet att så snart som möjligt komma öfver till Lübeck, till Haralds sjukbädd.

Hennes ögon föllo på ett på bordet liggande nummer af Helsingfors Tidningar, som samma dag utkommit. Med ifver begynte hon leta genom tidningars spalter. Ett glädjeskimmer förmärktes snart i hennes ännu helt nyss tårhöljda ögon. Hon hade i tidningsbladet fått se en annons af följande lydelse: „Lägenhet till Lübeck: Skonerten Mathilda, från Åland, afseglar i morgon klockan 5 på morgonen till Lübeck, medtagande en eller tvenne personer som passagerare, då anmälan derom göres hos skonertens befälhafvare. Skonerten ligger för tillfället i Södra hamnen“.

Den unga flickan tyckte att hon verkligen hade tur med sig, ty ett ypperligare tillfälle att komma öfver till Lübeck kunde knappast gifvas. Skyndsamt begaf hon sig till hamnen, der hon lät ro sig öfver till det åländska fartyget. Och snart nog hade hon äfven uppgjort med kaptenen om passagerareplats på den nämnda skonerten.

Då hon den följande dagens morgon begaf sig ombord, inställde sig hos henne en underlig, beklämd känsla, en sådan som hon aldrig förut gjort bekantskap med. Hon erinrade

sig, att hon var på väg att våga mycket. Men hennes resa var ju redan fullt och fast besluten.

Straxt efter det hon kommit ombord, fann hon att äfven en annan passagerare fanns der före henne. Det var en underlig figur, som beständigt tycktes bära hatten neddragen öfver pannan och rockkragen dragen upp öfver öronen. Denna mystiska personlighet höll sig sedan under resan för det mesta i styrmannens koj.

Den åländske kaptenen, som icke språkade ogera, vände sig till Edla med yttrandet:

„Den der passageraren tycks åtminstone inte vara någon fruntimmersvän, det kan jag, besitta mig, låta kölhala mig på! Ty innan ni kom ombord, mamsell, så var han kry och pigg som en nors, men genast då ni satte foten på däcksplankorna, ändrade han humör och kröp till kojs, der han allt ännu ligger förankrad likt en sjösjuk bondtupp. En underlig herre, inte sannt? . . . Mamsell reser visst för att helsa på släktingar eller bekanta i Lübeck?“

„Jag har inte några släktingar der“, sade Edla.

„Men troligen några vänner ändå“, yttrade den språksamme kaptenen.

Edla sade ej något härtill.

„Det är, min själ, ändå bra att ha vänner i viken i den staden, ty den råkar då vara en verklig myrstack, det skall jag underrätta mamselln om. Och ingen dag går förbi, utan att der händer en mängd galenskaper . . . Senaste hösten, då jag låg derborta i Traven, hände sig en natt, att jag hörde nödrop. Blixtnabbt satte jag ut jullen och rodde för brinnkära lifvet åt det håll, derifrån jag tyckte att nödropen kommo. Det var öfverallt mörkt som i säcken den natten; ja, vid allt hvad gastar och troll heter, en riktigt passlig natt för sattyg och elakheter! Alltnog, hur jag krejsade omkring i mörkret, hörde jag ett plaskande ljud i närheten af min båt. Aha, det är någon, som har gått öfverbord från skutorna här, tänkte jag genast. Och så hörde jag ett stönande och utropet: „O, Gud, jag sjunker!“ och detta på ren svenska och af en väljudande qvinnoröst. Jag fann att jag hade den olyckliga qvinnan dikt akterom båten och skyndade

att nappa tag i henne, just då hon höll på att gå till bottens. Jag lyckades således få menniskan ombord till mig. Jag fick veta, att hon var en svensk flicka, som rest till Lübeck för att söka sig tjenst, men der hade den stackars menniskan råkat i klorna på sådane skurkar, som tyskarne kalla „Bauerfänger“. Det der präktiga sällskapet hade länsat från flickan allt det pick och pack, hon egde, och så hade de tagit henne med sig ut på en lustfärd, såsom det kantänka hette, och så hade de bundit händer och fötter på flickan och kastat henne öfverbord likt en blind kattstackare . . . Surrningarne hade lyckligtvis genast gått opp kring armarne på henne, hvarför hon kunnat hålla sig vid vattenytan under några ögonblick, innan jag lyckades komma till hennes hjälp. Att flickan var glad som en bofink öfver att bli räddad, det kan mamsell tänka sig! . . . Jaha, och huru hon sedan visade tacksamhet och ömhet mot den gamle sjöbjörnen, så blef han så bortkollrad, att han tog henne med sig hem till Mariehamn, der han burdus gifte sig med sjöfyndet . . . Han har inte behöft ångra det heller. Nej, Gud slope mig, har han det!“

Det var för Edla på sätt och vis en förströelse att under resan lyssna till den gamle sjömannens berättelser, men hans skildring om de faror, som funnos för en ensam ung flicka i en stor stad, hade dock en oroande och misstämmande verkan på henne.

I trenne dagar hade Edla genomvandrat sjukhusen i Lübeck, utan att i något af dessa finna den hon sökte. Hon hade härunder gjort bekantskap med det kroppsliga lidandet i alla dess stadier; hon hade sett de döendes sista, skumma blickar riktas emot sig; hon hade sett qvalen och plågorna martera dessa stackars menniskor, som likt maskar vridit sig på sjukbäddarne; hon hade sett de hopplösas resignerade lugn och deras aftärda anleten. Man måste verkligen vara stark, för att kunna uthärda åsynen af allt detta.

Hon höll också mången gång på att digna ned af trötthet, likasom äfven af illamående, till följd af det vidriga och vedervärdiga, hon under besöken i sjukhusen hade för ögonen; men hon visste, att hennes Harald någonstädes befann sig i samma olyckliga belägenhet, som desse stackars sjuklingar, och hon så att säga blef stålsatt till kropp och själ vid tanken derpå. Hon kände sig stark att leta och återigen leta efter honom.

Hennes steg leddes en dag till Holsteiner-Brücke, der människorna trängdes och vimlade om hvarandra som myror i stacken. Uttröttad slog hon sig ned på en bänk, för att en stund hvila ut.

Hon hade under denna dag varit till det sista af henne derförinnan ännu obesökta sjukhuset, d. v. s. det sista af alla dem, till hvilka hon af den åländske kaptenen fått en nog tydlig marschruta. Men ännu hade hon ej lyckats finna Harald. Den tanken var därför fast hos henne, att barndomsvännen redan kämpat ut, att han vore död och begrafvad.

Då hon sålunda satt der på bänken, kom hon att för ett ögonblick höja sina sorgset nedsänkta ögon. Hon fann att hon var observerad af en ung man, hvilken befann sig på en annan bänk i hennes närhet.

„Rudolf Schmidt!“ utropade hon halfhögt, då hon i den unge mannen igenkände arkitekten.

Hennes ovilja mot Rudolf Schmidt hade alltid varit afgjord och stark, men nu, då hon råkade se denne här i den fremmande staden och dessutom under den hopplösa belägenhet, hvori hon för tillfället befann sig, var det med en känsla af tillfredsställelse, ja af glad öfverraskning, hon iakttog att han befann sig i hennes närhet.

Den unge arkitekten observerade genast, vid en första blick från henne, att hans aktier icke stodo så lågt som vanligt. Skyndsamt steg han upp från sittplatsen, närmande sig henne med de artigaste åtbörder och tillika visande en den högsta förvåning, vid det han yttrade:

„Ni här i Lübeck, mamsell Edla? . . . Huru kommer det sig till?“

Utan att lemna något egentligt svar härtill, ställde Edla till honom frågan:

„Herr Schmidt, ni, som är en god vän till Harald Lagerström; säg, vet ni något om honom?“

Uti Rudolf Schmidts anlete inställde sig ett sorgset uttryck, och han förblef stum, under det han dystert och tankfullt lät promenadkappen göra alla möjliga svängningar öfver broplattformen.

Det sorgbundna uttrycket i hans anlete och hans besynnerliga förbehållsamhet sade Edla genast, att den unge mannen visste något om Harald, något, som han dock ej ville komma fram med. Hon anade det värsta, och tårarne trängde sig fram ur hennes ögon. Hon skälfde märkbart till af ångest och qval.

„Ni måste säga mig, herr Schmidt, hur det är med Harald! Ni vet det, ja, jag ser nog att ni vet det! Är Harald mycket sjuk, är han kanske . . . . .“

Hon kunde icke utsäga ordet *död*. Det var som om hennes hals hade hopsnörts då hon ville säga det.

„Ja“, sade arkitekten med dyster, grafisk stämma, „en bekant till mig berättade helt nyss, att Harald Lagerström inte mera hör till de lefvandes antal. Han skall för några dagar sedan ha dött i något af sjukhusen här i staden, och nu ligger han begravven . . . hvar? . . . Ja, det är sorgligt, också det, att man inte ens kan få reda på, hvar de jordat honom. En sådan präktig ung man, en sådan vänsäll människa, som Harald var! . . . Besynnerligt, högst besynnerligt, att den första nyhet, som jag fick höra, då jag kom hit till Lübeck att helsa på mina släktingar, var underrättelsen om en god väns död. Nej, jag kan knappast tänka honom såsom död; det förefaller mig alldeles oförklarligt, att han kunnat bortryckas från lifvet så hastigt, i sina ungdomsdagar!“

Då Rudolf Schmidt yttrade detta, hade han ansigtet bortvändt, men då han åter ville betrakta Edla, för att se hurudan verkan det han senast uttalat kunnat ha hos henne, fann han den unga flickan likblek och med hufvudet tillbakalutadt mot ryggstödet till bänken.

Hon var afdånad, utan tecken till lif.

En mängd människor hade snart bildat en sluten ringkring den ifrågavarande platsen, och der stodo de nu och gapade på den afdånade flickan. Detta observerade den unge arkitekten. Ett ögonblick, men blott ett enda, rådslog han med sig sjelf, huru han egentligen borde handla i detta kritiska fall.

Han sprang upp, skyndande att tillkalla en hyrkusk, hvarefter han tog den liflösa unga flickan i sina armar, sålunda bärande henne till åkdonet.

Han gaf kusken order att köra till Fischerstrasse, och så bar det af, under det Edla i åkdonet låg sluten i hans armar, med hufvudet tillbakalutadt mot hans bröst. Hvilken dyrbar börda var det ej, som han nu, fastän i nästan liflöst tillstånd, fick sluta till sitt hjerta! Den unge mannen skälfde till af passionerad berusning. Ett tillfredsställelsens leende krusade hans läppar, och hans lystna, eldfulla ögon verkli- gen flammade.

Många af de fotgängare, som befunno sig på gatorna, der den unge mannen och den afdånade flickan körde fram, stannade, för att betrakta det sällsamma skådespelet. Dödens hemska, bleka färg var utbredd öfver den unga flickans anlete, der hon med tillslutna ögon låg afdånad, medan tillfredsställelse och uppsluppen glädje återigen lyste från den unge mannens starkt echaufferade, eldröda anlete och från hans strålande ögon.

Utanför ett af de åldriga husen vid Fischerstrasse stannade åkdonet.

Rudolf Schmidt trädde med den afdånade unga flickan på sina armar in på gården, der en mängd höns och gäss, uppskrämda och högljudt kacklande, flögo af och till, störda som de blefvo då han med skyndsamt fart rusade fram. Han tog kosan öfver den trånga gårdsplanen till en låg, gluggaktig dörr, hvilken befann sig i källarvåningen af huset och derifrån en trappa ledde ned till en underjordisk korridor.

Genast efter det arkitekten ett par gånger temligen hårdt hade sparkat på en i den mörka källarhalsen befintlig dörr, öppnades denna, och en gammal qvinna visade sig i dörrens öppning.

Den gamla lät höra ett gällt utrop af förvåning, då hon såg den unge mannen inträda med denna ovanliga börda, hvilken han bar sluten i sina starka armar.

Han skyndade, utan att yttra något, in i rummet, och der nedsatte han Edla på en soffa.

Den gamla gummans nyfikenhet tycktes vara stegrad till det yttersta. Hon stod midt på golfvet med armarne krökta och hållande händerna mot sidorna, hvarunder hon med de underligaste blickar fixerade ömsom den unge mannen, ömsom den på soffan hvilande afdånade flickan. Det var någonting verkligen hexaktigt i den gamlas figur och i hela hennes uppträdande. Ansigtet, der kindkotorna stodo ut, var magert, näsan var lång och spetsig och så var äfven hakan. Hennes ögon voro stora och sådana, att de tycktes kunna genomborra föremålet för de blickar, som sköto fram ur desamma.

„Rudolf, hvad är det för en människa?“ frågade hon slutligen, visande med handen på Edla.

„Farmor kan väl se, att det är en sjuk flicka! Jag fann henne afdånad på en bänk på Holsteiner-Brücke . . . Men hellre än att farmor står här och undrar, kunde ni se till, att den sjuka blir väckt till sans“, sade Rudolf Schmidt.

„Ja, om jag visste, att det lönade mödan“, sade den gamla, med ögonen farande öfver Edlas hela gestalt . . . „Hm . . . Kanske något lättsinnigt stycke . . . Hm . . .“

„Om ni hyser helst någon ömhet för er sonson, farmor, så skynda att bistå mig!“ utropade den unge mannen. „Ser ni inte, hur den stackars flickan skälfter och skakar!“

Edla begynte röra på sig. Hon uppslog ögonen och skådade omkring sig. Men blicken var förvirrad, själlös, frånvarande.

„Rudolf, den der flickan är mycket sjuk . . . Det är inte någon tillfällig dåning, som kommit öfver henne“, sade den gamla gumman, sedan hon observerat alla de rörelser, Edla gjorde, då hon visade tecken till uppvaknande.

„Kan hon verkligen vara mycket sjuk? . . . Är ni säker derpå, farmor? . . . Nej, nej, hon kommer nog att bli återställd, om ni bara vill sköta om henne riktigt, farmor.

Ja, ni är nog skickligare än någon läkare, då det gäller . . . Bästa farmor, ni vill ju göra allt för den sjuka flickan?"

Den unge mannen tycktes vara ängslig till mods. Det han talade till den gamla farmodern, framställde han så bönfallande och på det mest bevekande sätt.

Den gamla fixerade honom mycket noga med de hvassa ögonen. Derpå yttrade hon med sträng röst:

„Gosse, med den der flickan har du förr än i dag haft att göra! . . . Inbilla mig inte, att du tillfälligtvis och utan att känna henne funnit henne i det der tillståndet. Du är bortkollrad, du är förryckt, du är rent ut sagdt förälskad i henne, ja, det är du! Men det hade jag ändå inte kunnat tro om min Rudolf. Nå, det må nu vara hur som helst med den saken, men är hon också dig värdig, gosse? . . . Du säger ingenting . . . Du rodnar . . . Är hon kanske någon *sådan* flicka? . . . Nej, nej, det kan hon inte vara! . . . Du hade inte då vågat föra henne till din farmors hem, tänker jag . . . Du kan gå bort; jag vill skaffa barnet till sängs . . . Hon skall inte bli vanskött här, det säger jag, och det kan du lita på, min gosse!“

Rudolf Schmidt aflägsnade sig ur rummet, sedan han ännu kastat en orolig, ängslig blick till den sjuka på soffan.

Utkommen på gården, vred han sina händer på ett verkligt förtvifladt sätt, under det ett smärtsamt uttryck förmärktes i hans anlete.

„Tänk om hon dör!“ sade han hviskande till sig sjelf. „Och jag, som älskar henne så högt, så vansinnigt högt! . . . Hvad är också lifvet utan henne! Intet lif! . . . Nej, nej, hon får inte dö! . . . Men hon älskar mig ju inte! . . . Ja, det är sannt, och det är grymt . . . Nå, det är ändå bättre, att hon får lefva, så att jag fortfarande får tillbe henne, så att jag får dyrka henne!“

Den unge arkitekten ströfvade dagligen likt en sömngångare omkring på Lübecks gator. Då och då besökte han

den gamla farmodern vid Fischerstrasse. I många dagar erhöjll han här den icke hoppgifvande underrättelsen, att febersjukdomen, hvaraf den unga flickan led, fortfarande var af högst betänklig art, och att någon utsigt till hennes återställande knappast förefanns. Men en dag kunde den gamla meddela, att de bästa förhoppningar för hennes tillfrisknande funnos.

Rudolf Schmidt hade för farmodern öppet bekänt, att han älskade Edla, och han hade äfven meddelat den gamla, hvad han visste om henne.

Under det den unga flickan sålunda hos den gamla åtnjöt omvårdnad, och under det hon småningom tillfrisknade, blef hon allt mer och mer afhållen af denna.

En dag sade den gamla till Rudolf, då hon följde denne ut i korridoren:

„Hon blir en bra hustru för dig, den der flickan. Just en sådan en har jag önskat för min gosse!“

„Men hon älskar mig inte, farmor!“ sade arkitekten dystert och hopplöst.

„Älskar hon inte min gosse, hvad säger du?“ yttrade den gamla, som tagit för gifvet, att alla borde älska hennes gullgosse lika mycket, som hon gjorde det sjelf.

„Hon älskar en annan!“ sade den unge mannen.

Det blixtrade till i den gamlas ögon, och ansigtsuttrycket blef ännu mera hexaktigt än förut, då hon hörde sonsonen yttra detta.

„Jaså . . . en annan . . . och inte min gosse! . . . Och du älskar ändå henne så innerligt, Rudolf? Det är synd och skam det, det skall jag säga dig! Nå, nå, vi skola se, vi skola se! . . . Jag vill och jag skall också förhjelpa dig till hennes kärlek!“

Denna sista mening yttrade hon hastigt och med en viss beslutsam min, just då hon ämnade återvända till den sjuka.

„Skall farmor förhjelpa mig till hennes kärlek, och huru skall dervid tillgå?“ frågade arkitekten, i hvars anlete visserligen en liten glädjens ljusglimt kunde förmärkas, men der äfven tviflet och misstroendet kunde spåras.

„Ja, det vill jag! Sättet blir min egen sak . . . . Hm . . . .
Ja, det är inte första gången, som din farmor kunnat utträtta
något, när det gällt dylika angelägenheter, det kan du lita
på, min gosse!“

Då den gamla yttrade detta, fanns i hennes anlete ett
egendomligt leende och ett verkligen mystiskt uttryck. Hon
framstod för den unge mannen som en Pythia, hvilken redan
hade hans och Edlas framtida öden för sin säkra blick. Han
visste, att farmodern antagit som födkrok att med tillhjälp af
några subbiga kortlappar förutsäga enfaldigt troendes kom-
mande öden; men att hon äfven sysselsatte sig med att för-
hjälpa den ena människan till den andras kärlek, detta hade
han hittills icke vetat af. Hennes tvärsäkra och mystiska
uppträdande kom honom dock att tro, det hon möjligen vore
i stånd att hålla, hvad hon lofvat.

„Se så, pullan min, stig nu upp och dansa! Doktorn sa'
i går afton, att hon lyckligtvis är så återställd, att hon till
och med får gå ut“, yttrade arkitekten Schmidts farmor myc-
ket glädtigt, då denna en morgon såg Edla slå upp de åter-
igen pigga och lifliga ögonen.

Det var med moderlig ömhet, som den gamla tycktes
tilltala och eljest omhulda den unga flickan. Hennes ansigte
och hennes ögon voro allt annat än behagliga eller rent af
hemska, men de fingo, då hon vände dem mot Edla, ett varmt
och hjertegodt uttryck.

Hon hade någon tid vistats i Finland hos sin affidne
sons familj, der hon lärt sig att ganska behjelpligt uttrycka
sig på svenska språket, och då hon talade, kunde hon inlägga
ett rörande tonfall i rösten. Allt detta hade den verkan,
att den känsliga unga flickan kom att hängifvet sluta sig till
den gamla som till en den ömmaste mor.

Edla hade under sjukdomens långa dagar ofta kommit
att tänka öfver, huru god tur hon haft, då hon först och främst
i den fremmande staden hade en bekant i sin närhet, en, som

vid det hastiga insjuknandet fört henne till ett verkligt hem, der hon sedan åtnjutit en den omsorgsfullaste omvårdnad och skötsel samt ett det ömmaste bemötande för öfrigt. Hon påminste sig härvid den åländske kaptensens afskräckande berättelser, och hon skattade sig lycklig, att ha påträffat just sådana välvilliga människor, som Rudolf Schmidt och dennes gamla farmor. Genom dem hade hon undgått att blifva utsatt för de många vidrigheter, hon eljest kommit att få göra bekantskap med.

Edla såg mycket matt ut, men hon var ändå utomordentligt vacker, sådan hon satt der i sin bädd, beredd att snart lemna denna. På de fina, bleka kinderna uppenbarade sig åter helsans första friska rosor, hvilka nu i någon månad ej varit synliga der.

Den gamla betraktade henne under stum beundran.

„Barn“, yttrade hon slutligen, „Gud har gifvit henne en mer än vanlig fågning, och Han har helt säkert också bestämt det så, att hon med sitt hulda väsen och hela sin behagliga företeelse någon gång skall komma att lyckliggöra en man genom att bli hans för hela lifvet . . . . Hon rodnar, barn; tro mig, nog har den store styresmannen ändå utstakat det så! Och hvad jag innerligen skulle önska, att hon då också blefve lycklig, så lycklig och så säll, som en människa kan vara det!“

Den gamla torkade med förklädssnibben bort de tårar, som smögo sig utför hennes kinder, då hon yttrade detta. Och så satt hon några ögonblick tyst begrundande, likasom ville hon ur minnets gömmor samla ett och hvarje, det hon önskade lyckliggöra den unga flickan med. Derefter började hon åter:

„Jag var också en gång ung, och vacker var jag med, såsom man påstod . . . . Ja, det är lång tid sedan dess, mycket, mycket lång tid . . . . De der lyckliga dagarna ha försvunnit och skönheten med, gu'nås så visst! . . . . Många voro de män, som på den tiden fjäsade mig, och bland många andra fanns också en rik konsuls son. Han var vacker, den gossen . . . . blonda lockar, som böljade ned öfver rockkragen; se, det var något, det! . . . . en hy, fin som smultron och

mjölk, och ögon sedan! . . . ja, de voro pengar värda, de . . . djupa, blå som hafvet, milda och drömmande som morgonstjernen! . . . Var det då underligt, om jag skänkte honom all den kärlek, jag hade att ge? Han tycktes älska mig varmt och heligt, den unge mannen, och vi gladdo oss båda riktigt innerligt åt den lycka, som framtiden skulle bereda oss . . . Ja, ja, man drömmer inte ogera om en himmelsk sällhet, då man på kärlekens vingar sväfvar der uppe i de högre rymderna. Och ändå, ja ändå går det så lätt att derifrån sjunka ned till den knaggliga jorden igen! . . . Alltnog, vi voro hemligt förlofvade, vi båda. Men så nödgades min hjertevän företa en resa till Frankrike. Ögonen voro sällan torra för mig, se'n han hade rest. Dock tröstade jag mig med att åter en dag få se honom återvända . . . Ja, kära barn, den dagen kom nog också, det skall Gud veta, men mannen med de blonda lockarne och de makalösa ögonen, han hade derborta i det fremmande landet valt sig en annan hjertevän, en eldig, mörklockig fransyska; och jag fann mig vara bortkastad likt ett gammalt klädesplagg, som man inte mera bryr sig om att bära, då man kommit sig till ett nytt. Tårar fälde jag sedan i stora floder, men hvad tjenade det till? Till intet . . . Under en båtfärd blef jag några år derpå bekant med en ung musiker. Han var från denna stund förälskad i mig . . . Ja, han hyllade mig både med de herrligaste toner från sin fiol och med de grannaste kärleksqväden, och ändå kunde jag inte älska denne man. Nå ja, jag förbarmade mig sedan ändå öfver honom i hans kärleksqual . . . och jag blef hans. Jag behöfde aldrig ångra mig, fastän jag gifte mig som man säger utan kärlek. Den uppriktiga ömhet, han visade mig, ersatte jag med uppriktig vördnad och aktning; och vårt äktenskap var så fridfullt och så lyckligt, som man blott kunde önska det. Det blef nog tomt efter honom, den goda själen, då han en dag lemnade mig, för att flytta bort till en bättre verld, der jag en gång kommer att uppsöka honom“.

Den gamla torkade sina ögon.

Edla hade sutit tyst, uppmärksamt lyssnande till sin vårdarinnas berättelse. Hon var djupt rörd vid åhörandet af den gamlas lefnadssaga.

„Jag vet, att också hon, mitt barn, redan fått göra bekantskap både med kärlekens ljufva fröjd och med de hjertequal, som följa, då man nödgas förlora den man håller kär. . . . Fröjden är sällan långvarig här i verlden, men desto mera tid har man på sig, då det gäller att sörja, det är säkert, det! . . . Hon bör inte lemna sig åt de sorgsna tankarna, så ung och fager som hon är, mitt barn. Sorgen inte blott sårar, den dödar också lätt. Tro mig, hon kommer att vissna bort som blomman för den kyliga höstvinden, om hon inte fattar mod och tänker på, att vår Herre satt henne hit att lefva, och ej att dö och tvina bort . . . . Hon skall gifta sig, barn!“

Edla blickade förvånad på den gamla. Hon hade icke väntat att få höra ett dylikt förslag göras af henne. Rodnande och förläget sade hon:

„Jag har älskat honom, som nu är död, och jag tror mig inte kunna bli lycklig med någon annan“.

„Kom ihåg, kära barn, att hon, såsom ung, föräldralös och öfvergifven flicka, har många, många faror och pröfningar att kämpa med, kom ihåg det! . . . . Den svaga behöfver alltid stödjas här i lifvet . . . . Då hon har en ädel mans hela kärlek och då hon har hans trygga skuldra att luta sig mot, då, ja, då först är hon räddad, och då behöfver hon inte frukta något. Kan hon inte skänka sin man genkärlek, ja, då ger hon honom en smula aktning, som kan ha alldeles samma värde . . . . Hon känner ju min sonson, mitt barn? . . . . Den unge mannen är så till själ och hjerta förälskad i henne, att han säkert blir en eländig stackare, kanske en själfspilling, om hon inte lyssnar till hans bön att bli hans . . . . Tänk blott, huru innerligt han älskar henne. Då hon reste hit öfver till Lübeck, följde han ju henne likt hennes egen skugga, emedan han fruktade för, att något ondt här möjligen kunde hända henne. Hvad hade det sedan blifvit af henne, mitt barn, om han inte i hennes utmattade och afdånade tillstånd hade vakat öfver henne, om han inte befunnit sig i hennes närhet vid insjuknandet på Holsteiner-Brücke? . . . . Huu! . . . . jag verkligen ryser vid tanken på hennes fasliga belägenhet, om inte Rudolf hade varit tillstädes!

..... Under hela hennes sjukdom har han likt en trogen hund vakat och väntat här utanför dörren; och hur han glädt sig, glädt sig såsom en, hvilken gläder sig åt den största sällhet och lycka, då han fått höra, att hennes sjukdom tagit en gynsam vändning! ..... Såsom Rudolf älskar henne, kan ingen man älska; han skall se hennes önsknings i hennes ögon, och han skall våga sitt lif för att uppfylla dem! ..... I hans ögon är hon, mitt barn, ett öfverjordiskt väsen, som han vill tillbe, så länge han lefver och andas . . . . Blif hans, min dotter. Det går eljest illa för den stackars gossen; betänk det!“

Samma önskan, som Edla hörde den gamla uttala, hade en gång varit hennes mors. Men lika litet, som hon förut lyssnat till den afidnas råd i detta afseende, lika litet ville hon göra det nu. Hon försjönk i dyster tankfullhet. Många olika känslor bestormade den unga flickan. Harald var död. Hon var fri från löftet till honom. Det var för henne ljuft och godt att veta sig vara afhållen. Derföre önskade hon äfven kunna skänka den unge arkitekten återkärlek, men detta kunde hon dock ej. Och hvarför icke? Arkitekten hade ju visat sig vara en hygglig ung man. Han hade ett fördelaktigt utseende, och hans uppträdande var eljest mycket artigt. Men det var hans ögon, dessa mörka, hemska ögon, som hon funnit så olycksbådande och ondskefulla; ja det var just dessa ögon hon fruktade, och det var för deras skull hon hade svårt att bestämma sig att bli hans maka.

Efter det Edla fullständigt hade tillfrisknat, voro hon och Rudolf Schmidt dagligen i sällskap med hvarandra. Han var dervid nästan till öfverdrift förekommande och uppmärksam emot henne, och han försummade icke något tillfälle att bereda henne förströelse och nöje.

Edla hade flerfaldiga gånger bestämt dag och tid för sin återresa till hemmet, men arkitektens farmor och den unge mannen hade alltid något nytt att förespegla henne såsom sevärdt, och hon uppskjöt ständigt resan.

Hon kunde ej heller längre visa sig tvär och otillgänglig mot Rudolf Schmidt. Hon hade fått en ganska god tanke om den unge mannen. Tanken, att han var en hyck-

lare hade lemnat henne, sedan hon funnit, att hans hängifna kärlek till henne icke kunde vara annat än sann och tillförlitlig. Hon hade ju sett så många, säkra prof derpå. Hennes goda hjerta bjöd henne att visa sig vänlig mot honom. Det var så nöjsamt, tyckte hon, att se, hurusom äfven den minsta vänliga blick från henne utgjorde en den största fröjd för den unge mannen, och hurusom ett helt obetydligt, vänligt ord kunde komma hans ögon att stråla af glädje och tillfredsställelse. Hvad dessa ögon beträffade, begynte hon äfven finna desamma mindre afskrämmande, och hon log för sig sjelf åt den besynnerliga fasa desamma förut, eget nog, ingifvit henne. Hon hade under deras dagliga sammanvaro hunnit vänja sig vid dessa ögon, likasom äfven vid den unge arkitektens artigheter.

De voro ju så vänliga mot henne, såväl den unge mannen som farmodern. Och därför var det ej lätt för henne att lemna Lübeck. Der hemma i Helsingfors fanns ej numera någon, hvilken likasom dessa hade omhuldat henne. Och Harald var för alltid borta.

Då och då fällde hon ännu en och annan saknadens tår, då den käre barndomsvännen var föremål för hennes tankar, men småningom blefvo dessa tårar mer och mer sällan förekommande. Hon höll på att glömma Harald, under det hon hängaf sig åt alla dessa nöjen, dem en stor stad, sådan som Lübeck, hade att erbjuda.

Wilmska parken var i tiden Lübecksboernes förnämsta tillflyktsort och deras mycket favoriserade rekreationsplats under sommaren. Hit ut drogo de efter det dagslånga affärsbråket, och här trifiedes de så godt och så väl vid ölmuggarne och pipsnuggorna, under det de lyssnade till musikens toner eller sysselsatte sig med ett högröstadt utbyte af åsigter, något som tyskarne i allmänhet icke göra ogera.

En söndag under senare delen af sommaren, då man firade en folk- och skyttefest i nämnda park, voro äfven arkitekten jemte dennes farmor och Edla der.

I parkens teater hade de åskådat en uppsluppen vaudeville-föreställning, hvarvid de skrattat godt åt de uti den samma förekommande glada upptågen. Och de hade hurrat

med, då det gällde att utbringa en hyllningsgård åt de med rosor och fladdrande band utsmyckade hurtige skyttarne. De hade till och med tillsammans tagit en sväng-om på den grannt utstyrda karoussellen med dess ystra trähästar och dess vildt grinande lejon.

Aftonen hade redan inträdt, och till danshuset, som fanns i parken, strömmade hela skaror af nöjeslysten ungdom. Man tågade dit arm i arm och under högljudt glam. Hejdlös fröjd och glädtigt lefnadsmod strålade uti de ungas anleten, der de par efter par stormade in i danshusets stora salong, hvar-est en bullrande musik satte lif i lederna hos alla.

Rudolf Schmidt hade bjudit armen åt Edla, och de unga tu lemnade farmodern der ute i parken att sällskapa med en gammal väninna. Båda hade de lust att komma in i danssens hvirfvel, för att der njuta af den fröjd, som en sprittande glad musik förmår åstadkomma.

Det var en vacker vals, som spelades upp, då Rudolf Schmidt jemte Edla inträdde i danssalongen. Den unge mannen bjöd upp henne, och der sväfvade de båda rundtom i sällskap med en mängd andra dansande par.

Rudolf höll den unga flickan slutet tätt intill sig. Han fick blicka in i hennes ljufva, drömmande ögon; hennes fladdrande lockar kommo i nära beröring med hans anlete, — och den unge mannen var hänryckt och berusad. En vild kärleksglöd lyste ur hans ögon, och ett häftigt stormande känslosvall genomilade honom.

Rudolf Schmidt dansade utomordentligt väl, och valsen var äfven Edlas egentliga favoritdans, hvarför det för henne var njutningsfullt och angenämt att, förd af den unge mannen, sålunda få sväfva kring under musikens melodiskt vackra toner. Hon kände deröfver en tillfredsställelse och en fröjd, som nogsamt gaf sig uttryck i hennes ögon. Outtröttligt kretsade hon och han hvarf efter hvarf omkring, tills yrseln alldeles betog dem förmågan att fortsätta dansen.

„En sådan lycka och sällhet, som den jag nu har njutit under dansen, vore himmelskt skön att få njuta lifvet igenom“, yttrade arkitekten, fästande sina kärleksdruckna ögon på Edla. „Och ni, Edla, blott ni, vore i stånd att skapa denna lycka,

om ni ville det . . . . Edla, bönhör mig, gif mig helst en svag förhoppning! . . . . Säg, att jag ändå inte är alldeles likgiltig för er. Säg, säg!“

Hans ögon voro så tjusningsfulla och tillika så ömt bönfallande, då han med dem försökte läsa ett svar i hennes.

Edla var varm och röd af dansen, men ännu bjertare och märkbarare blef rodnaden, då den unge mannen ställde till henne dessa ord, och då hon såg hans bönfallande blickar.

Hvad skulle hon svara? Hon älskade ej honom, men hon hade ändock begynt värdera honom såsom en god vän. Hon var ensam och öfvergifven i verlden. En god vän vore under sådana förhållanden bra att ha vid sin sida, och huru skulle hon väl då helt och hållet kunna förskjuta eller visa ovilja mot denne vän. Hon kunde ju börja med att egna honom aktning; hvem vet, kanske en kärlekens gnista med tiden blefve tänd i hennes inre.

„Edla, jag vet, att ni inte älskar mig“, fortsatte han; „men gif mig helst en ringa förhoppning om att *någon gång* få ega er. Blif mitt lifs goda engel! Det är endast ni, Edla, som kan det!“

Hon var alldeles förvirrad, och hon visste ej hvad hon skulle säga. Och just då kom hon att kasta blicken mot dörren.

Hon bleknade. Hon höll på att sjunka ned vid arkitektens sida. Han mottog henne i sina armar.

I dörrens öppning fanns en gestalt, som blek och stel stod der, med blickarne stadigt och ofrånvändt fästade på Rudolf Schmidt och på Edla.

I första ögonblicket hade arkitekten ej en tanke och ej en enda blick för något omkring sig. Han tänkte blott på att kunna stödja och hjälpa denna ljufva varelse, som han höll sluten i sina armar. Men då han sedan kastade blicken mot dörren, när han ville lemna salongen, för att föra den afdånade flickan ut i friska luften, då fick äfven han sigte på gestalten derborta, och utropet: „Harald!“ undslapp honom. Han var i sin stora öfverraskning nära att fälla den unga flickan ur sina armar.

icke mer än tvenne veckor hade förgått, efter det Edla begifvit sig från Helsingfors, då Harald anlände till hemmet ombord på en engelsk kolskuta.

Fadern tog emot honom på hjertligt, vänligt sätt, hvilket var mer än ovanligt från dennes sida; men den styfve affärs-
mannen visste ju, att Edla var aflägsnad från Helsingfors, och han visste, att hon derborta befann sig i Rudolf Schmidts händer. Derför var han också trygg och säker på, att hon ej under de nu inträdda förhållandena kunde komma i beröring med sonen.

Haralds mor var åter frisk och kry. Det första hon meddelade den hemkomne sonen, var att enkan From icke mera fanns bland de lefvandes antal samt att dottern Edla rest bort, hvarthän, det visste hvarken hon eller någon annan.

Harald gissade genast, att hans far på något sätt medverkat till Edlas besynnerliga försvinnande; detta sitt antagande grundade han bland annat derpå, att han hört fadern med en viss skadeglädje omtala, hurusom „den vackra fogeln“ en dag befunnits vara flugen ur boet. Härtill hade denne äfven fogat tillägget: „Hvad var det jag alltid sa'? En äfventyrerska var den der flickan ändå! . . . Jo, jo, äpplet faller sällan långt från trädet!“

Det var sårande för sonen att höra dylika ord fällas om barndomsvännen, och af harm och grämelse sjöd det verkligen i hans inre. Han nödgades dock beherrska sig. Han försökte visa så mycket lugn, som han förmådde.

Han gick dagligen och rufvade öfver, huru han kunde få veta, hvilken kosa hans barndomsvän tagit, ty han var fast besluten att uppsöka henne, gällde det sedan den aflägsnaste vrå af världen.

Otaliga gånger hade han, sorgbunden och drömmande, vandrat utanför det hus, der symagasinet fanns. Inom väggarne af detta hus hade hon, som han älskade så högt, ännu för några veckor tillbaka funnits, och nu — nu visste han ej, hvarest han skulle söka henne. Han hade straxt efter sin återkomst från England besökt symagasinet, och här hade sömmerskorna haft alldeles samma svar att lemna honom,

som alla andra, nemligen det, att de icke visste, åt hvilket håll Edla From ställt sin kosa.

Då han åter en dag vandrade utanför symagasinet, fick han i fönstret se den sömmerska, i hvars vård Edla vid sin bortresa lemnat sitt lilla, enkla hem och sina många kunder. Han fann i hennes anlete ett besynnerligt, ångestfullt och förvirradt uttryck.

Harald hade, efter att ha helsat dit upp, redan vandrat förbi detta fönster, då han hörde sig tillropas af den nämnda sömmerskan. Han vände om, och då han åter befann sig inunder fönstret, bönföll hon i en gråtmild ton, det han ville ha godheten stiga in hos henne på ett ögonblick, emedan hon hade någonting mycket viktigt att meddela honom.

Hon skyndade emot honom då han inträdde, sägande:

„Förlåt, herr Lagerström! Jag har handlat förrädiskt och falskt emot er. Jag vet mycket väl hvar mamsell Edla befinner sig, och ändå har jag inte låtit er veta det . . . . . Ja, jag är en bedragerska, det är jag! Om ni skulle veta huru brottslig jag är . . . . .“

Hon begynte häftigt gråta.

„Nå, men allt är ju bra igen, om ni säger mig, hvar jag skall finna Edla! Säg mig det! Säg det nu genast!“ sade Harald ifrigt.

„Ja, ser herr Lagerström, det är nu på det sättet, att jag råkar vara den enda här, åt hvilken mamsell Edla anförtrodde något om sin resa. . . . . Hon for bort, den beskedliga mamsellen, och ett par dagar derefter infann sig kommerserådet, herr Lagerströms far, här hos mig. Han sa', att också han visste af att hon rest till Lübeck, och så berättade han, att hon hade fått det mycket bra der. Och så sa' han, att ni, herr Lagerström, snart skulle komma hem igen, och att det då bara blefve galenskaper af, om ni finge veta, hvar mamsell Edla fanns. Han sa' sedan, att om jag kunde vara tyst och inte yppa derom för någon, så ville han ge mig som handpenning hela hundra rubel silfver och efteråt ännu mera. . . . . Jag lät narra mig att ta' emot de der syndapengarne, men har också, allt sen ni kom hem, dag och natt varit utsatt för de grufligaste samvetsqval. Ack ändå, hvad jag fått lida!

. . . . . Men den sista natten hade jag en riktigt faslig dröm. Jag tyckte, att jag såg mamsell Edla hållas fångslad af ett styggt odjur med de förfärligaste klor . . . Ja, underlig var den drömmen, det är säkert! Det der odjuret tyckte jag hade ett hufvud, som opp och ut liknade arkitekten Schmidts, han som nu också lär vara bortrest . . . . Så såg jag mamsell Edla i drömmen, bönfällande sträcka sina händer mot mig, under det hon ångestfullt och bittert gråtande bad, att jag skulle sända er, herr Lagerström, till hennes hjälp, för att rädda henne ur det der grymma odjurets klor . . . . Huu, det var en hemsk dröm, det der! . . . . Då jag i morgse vaknade, var jag alldeles sjuk af ångslan och qual, och då beslöt jag också att hellre bli en löftesbryterska, än att längre med tystnad bära på, hvad jag visste om mamsell Edla“.

„Hon är då i Lübeck? Det är således der, som jag skall finna henne?“ sade den unge mannen högröstadt jublande.

Han tänkte nu hvarken på faderns ränkfulla tillgöranden eller på den ångerfulla sömmerskans fala handlingssätt; han blott tänkte på, huru han fortast och lämpligast blefve i tillfälle att finna den älskade barndomsvännen.

I några långa dagar fick han vänta på lägenhet att komma öfver till Lübeck, tills sådan slutligen ändock gafs. Han reste, och vi ha sett honom anlända till ort och ställe, och vi ha sett, att han der äfven fann den han sökte.

Samma dag, då Harald inträffade i Lübeck, kom han att besöka Wilmska parken. Här slog han sig ned på en trädgårdssoffa, hvarest han försjönk i tankar, hvilka naturligtvis rörde sig deromkring, huru han i den stora staden kunde få veta, hvar han borde söka Edla.

Huru det var, kom han härunder att tillfälligtvis lyssna till ett samtal, som fördes på tyska emellan tvenne äldre fruntimmer, hvilka befunno sig på en soffas i hans närhet. Höga ölseidlar stodo på bordet framför dem, och tungorna voro i oafbruten, liflig rörelse.

„Nå, har det redan gått så långt, att de båda unga ä' förlofvade?“ hörde Harald det ena fruntimret yttra.

„Nå-ja, någon egentlig eklatering är visserligen ännu inte att tala om; men det är ändå säkert, att allt redan är

klappadt och klart dem emellan, så mycket har jag sett . . . . En präktig hustru får gossen, men han är också värd att få en sådan“, sade den andra frun, talande med värma och öfvertygelse.

„Man säger om de der finskorna, att de ska' vara envisa som synden och argisinta som vildkattor, men hon ser inte ut att vara af den ullen, det der barnet“.

„Bara förtal, bara förtal! Jag har ju varit i Finland, vet jag; och jag känner det folket lika väl som jag känner mig och dig och tyska folket . . . . Och hvad Edla beträffar, så är hon ett verkligt mönster bland qvinnor: vacker, mild, förständig och god . . . . det är något, det! . . . . Rudolf hade också kunnat få en bättre och mera ansedd flicka, om han bara velat! . . . . De lära ha varit som galna efter honom derborta i Helsingfors. Han ville ändå inte ha någon annan än just henne. Hon var också efterfikad der. Jaha, man påstår att en son till Finlands rikaste kommerseråd . . . . Lagerström tror jag han heter . . . . slagit sina lofvar för henne, men utan att lyckas bättre, än att han nu får se Rudolf Schmidt knipa bort flickan . . . . Så går det stundom till!“

Harald behöfde ej höra mera, för att veta, att det var hans barndomsvän och hans skolkamrat, som här voro föremål för de pratsamma fruntimmernas samtal. Men skulle han också tro sina öron? Kunde Edla vara trolös? Kunde det verkligen finnas någon sanning uti det han fått höra beträffande hennes förhållande till Rudolf? . . . . Omöjligt . . . . Omöjligt!

Hans öra nåddes återigen af det ena fruntimrets gälla röst.

„Hon och han ä' troligen nu som bäst i sjunde himlen, då de svänga om derinne i danshuset. Jag för min del såge ändå helst, att jag fick dem hem med mig, ty det är inte utan, att det redan kännes kyligt på qvällen. Men det är inte värdt att tänka på, att de så snart ska' få nog. Nå-ja, ungdomen är också varm och yr! . . . . Kommer nog ihåg, då man var vid deras år . . . . Ja, det är länge sen, men minnet deraf sitter ändå kvar!“

De befunno sig således i danshuset. Der skulle han då träffa Edla — och äfven Rudolf!

Men huru var det med honom nu? Han gick som en drucken. En underlig svindel hade fått makt öfver honom.

Sedan han uppnått danslokalen, stannade han invid dörren, ty från denna plats kunde han mycket väl observera de dansande paren, hvilka muntert svängde om i den stora salen. Blott några få ögonblick behöfde han låta blicken leta bland dessa, då den stannade hos en lång, smärt manlig gestalt, hvilken höll sin arm slutet kring en ung flickas midja. Hennes ögon voro sänkta mot golfvet, men den dansande mannens voro ofrånvändt fästade vid hennes älskliga anlete, derur dessa ögon tycktes dricka sällhet.

Var det hon? Var det han?

Ännu en gång sväfvade de dansande bort, men ännu en gång kommo de åter. Nu stannade de i hans närhet. Ja, det var Edla, som han såg, och denne unge man, som så förtroligt samtalade med henne och med tjusta blickar betraktade henne, det var ingen annan än Rudolf Schmidt.

Det var således verklighet, en grym verklighet, det han fått veta från kvinnornas läppar derute.

Harald beredde sig att med bitterhet i själen och med tungt hjerta lemna denna plats, der han fått bevittna något, som han icke kunnat tänka sig eller ens drömma om. Men då vände Edla sitt anlete mot dörren, och deras blickar möttes.

Harald såg henne blekna. Hon var på väg att sjunka ned till golfvet. Han såg äfven, att hon uppehölls och omslöts af Rudolfs starka armar.

Han ville begifva sig bort, men hans fötter voro som fastvuxna. Han såg, att Rudolf med den afdånade Edla i sina armar ville komma ut ur danshuset, men att dörröppningen var tillstängd af en påträngande, larmande menniskomassa.

Han såg, att det ej var lätt att komma ut ur salen, och han visste, att det var i hög grad nödvändigt, att detta borde ske så fort som möjligt. Just i dörröppningen gjorde han ett kraftigt motstånd mot den påträngande folkmassan, under det han med hög röst ropade:

„Go'väänner, plats, plats! Den unga flickan har svimmat af, och man vet inte hur det går, om hon ej fort nog kommer ut i friska luften!“

I ett nu tycktes man visa beredvillighet att göra passagen fri.

Rudolf kunde obehindradt komma ut med sin börda. Ofrivilligt drogs Harald med.

Det tycktes, som om den friska luften härute hade en välgörande verkan på Edla, ty hon kom sig genast, då hon befann sig utom danshusets väggar.

Med en blick, alldeles fremmande och full af ovilja, såg hon på arkitekten, hvilken skyndsamt skaffat henne plats på samma soffa, der Harald suttit vid det tillfället, då han kommit att lyssna till samtalet emellan de gamla qvinnorna.

Dessa sistnämnda befunno sig allt ännu qvar, och de-skyndade, då Rudolf och Edla anlände, att höra åt, huru det stod till med henne.

Edla tycktes åter vara vid fullkomligt välbefinnande.

„Edla, hur är det med er nu? Är ni fullkomligt frisk igen?“ frågade Rudolf, oroligt skådande henne in i ögonen.

„Ja, men hvar är han, hvar är Harald? Ni har ljugit för mig, att han är död! . . . Jag såg ju honom nyss . . . . . derinne . . . der?“

Rudolf steg åt sidan. Harald, som befann sig ett stycke derifrån, hörde att hon frågade efter honom. Han hade ämnat, men ej ännu kunnat lemna Edla ur sigte. Han ville veta, huru hon befann sig.

„Du har mig här, Edla!“ sade Harald med dyster ton, der han stod framför henne, med ett om sorg och smärta talande uttryck i anletet.

„Harald, du lefver! . . . Jag har således inte yrat . . . . . inte drömt, att jag sett dig!“ jublade den unga flickan, öfverlycklig, vid det hon slöt hans båda händer i sina. Hon lade ej märke till den dystra stämning, som rådde hos honom, ej heller till den strängt forskande blick, med hvilken han betraktade henne.

I ett nu och utan att Harald fått tillfälle att framkomma med några vidare frågor, hade Edla vältaligt och lifligt för honom skildrat anledningen till sin resa från hemmet.

Han fick veta, att hon ifrigt sökt och forskat efter honom i Lübecks alla sjukhus, tills hon sedermera erhållit den sorgliga, men falska underrättelsen om hans död. Och detta dödsbudskap hade Rudolf Schmidt meddelat henne. Hon berättade om sitt sammanträffande med denne, om sitt insjuknande på Holsteiner-Brücke och om den vård, hon erhållit hos Rudolfs farmor.

Harald vände sig mot den plats, der Rudolf och dennes farmor nyss förut befunnit sig. Desse voro ej mera kvar. Endast den gamla frun, farmoderns väninna, satt ännu på soffan; men äfven hon sågs aflägsna sig, sedan hon funnit sig vara bemärkt.

De hade så oförmärkt lemnat platsen, att hvarken Harald eller Edla observerat deras försvinnande.

Harald hade gerna önskat göra sig underrättad om den egentliga anledningen till det af arkitekten meddelade dödsryktet, men nu var denne, likasom äfven farmodern, försvunna.

Harald och Edla sutto der sida vid sida, han under stum förtjusning betraktade hennes älskliga anlete, det han nu åter hade för sina blickar, medan hon var försänkt i tankar, hvilka rörde sig kring de senaste tidernas skiftningsrika händelser. Hon hade åter fått råka den såsom död ansedde barndomsvännen. Och dock — huru nära var det ej, att hon i sitt öfvergifna tillstånd och i ett mindre välbetänkt ögonblick till en annan hade afgifvit ett utfordradt äktenskapslöfte? Nu, då den gamla oviljan mot Rudolf Schmidt åter inställde sig hos henne, kunde hon ej nog förvåna sig öfver den karakterssvaghet, det vankelmod, som på de sista tiderna fått makt öfver henne.

Harald bröt först tystnaden, i det han yttrade:

„Edla, vi ha återigen råkats, och nu skola vi ej skiljas åt i detta lifvet! . . . . Du blir nu min . . . . min egen Edla! . . . . Ja, hvad säger du derom, om vi låte viga oss redan om någon vecka?“

„Här i Lübeck? . . . . Och din far och din mor Harald? . . . Du har då deras samtycke?“ frågade Edla.

„Hvad min far beträffar, så kommer han aldrig att lemna sitt samtycke; så väl känner jag honom! Min mor, den goda själen, hon skulle deremot vara den första att skänka oss sitt bifall och sin välsignelse, om vi anhölle derom . . . Edla, jag har nu tänkt och beslutit, att jag här i Lübeck skaffar mig någon sådan anställning, att vi kunna lefva ett enkelt och anspråkslöst lif. Jag måste åtminstone kunna få mig en god maskinistplats, om inte någon annan, och med en sådan lider man inte någon nöd, skall jag säga. För dig, Edla, arbetar jag så gerna, och med dig i min närhet uppehålles modet, äfven om de största svårigheter skulle falla på min lott! . . . Nå, Edla, har du ej något svar att ge mig?“

„Som du vill, vill också jag“, sade Edla; men nog hade det ändå varit bättre, om vi haft dina föräldrars samtycke. Man påstår ju, att ett äktenskap, som inte åtföljes af fars och mors välönskningar och välsignelser, aldrig kan bli lyckligt!“

„Jag vet nog, att du inte tror på dylika fördomsfulla påståenden, Edla; och lyckan kan ej heller svika oss, då kärleken, som råder oss emellan, är ren och helig, och då ett godt mod inte tryter hos någondera af oss!“

Under det de sålunda sutto här, afhandlande dessa framtidsangelägenheter, som för dem hvardera egde så stort intresse, hade sensommarnatten redan inbrutit, och allt var tyst och stilla i parken. Endast en och annan promenerande rörde sig numera af och till på gångarne.

Edla och Harald bröto upp. Han ledsagade henne till „Hotel Stadt Stockholm“, dit hon vid sitt första inträffande i Lübeck blifvit lotsad af den hedervärde åländske kaptenen. Edla kunde ej mera förmå sig att återvända till Rudolfs farmors hemvist.

Harald begaf sig till fartyget, med hvilket han samma dag på morgonen anländt.

Då han dernere vandrade längs den så fridsamma och folktoma kajen, såg han en mörk figur stå lutad mot en bropelare, så fast sluten intill denna och så styf och stel, som

om den nämnda figuren varit en bildstod. Då Harald befann sig midt för bropelaren, tycktes bildstoden få lif. Den ryckte till. Det likasom tycktes skaka i hela dess längd.

Harald gick vidare, utan att det ringaste bekymra sig om denna nattliga företeelse. Och snart låg han försänkt i sömn inom farkostens plankor.

Den sällsamma bildstoden vid bropelaren icke allenast ryckte till i alla leder, under det Harald passerade förbi densamma, den till och med företog sig att taga några steg, för att följa den unge mannen i fotspåren. Dock stannade den åter, under det den frammulade emellan tänderna:

„Död och fördömmelse! . . . Hur lätt hade det gått att här rödja honom ur vägen! . . . Ingen kristen själ hade vetat af, hur han kommit i vattnet . . . Och hon hade åter varit min . . . hon . . . hon . . . Nej, jag är en feg stackare! . . . Ett det bästa tillfälle lät jag gå mig ur händerna, bara därför att jag saknade mod! . . . Och hon . . . hon blir nu hans! . . . Fördömdt!“

„Hon skall inte bli hans, om du bara tar mig och hin onde till hjälp!“ hörde han en hes stämma yttra i sin närhet.

En kort, knubbig man, iklädd dåliga sjömanskläder, stod helt plötsligt framför Rudolf Schmidt, den nyssnämnda bildstoden.

„Rudolf Schmidt, du har blifvit en bättre karl, en finare karl, än jag, som har oturen att tituleras för fyllbult och odåga; nåja, men allt det der hindrar ändå inte, att du är dum som en gås, då det gäller att skaffa en simpel rival ur vägen“, fortsatte den nytillkomne.

Rudolf Schmidt fixerade mycket noga mannen, hvilken tilltalade honom.

„Jaså, det är du, Fritz? . . . Men hvad menar du . . . hur har du reda på . . . Hvad är det för en rival du talar om?“ frågade Rudolf Schmidt, öfverraskad som han var, då den ifrågavarande personen tycktes känna till ett och hvarje af det, som under dagen inträffat.

„Hå-hå, tror du att morsgumman håller tand för tunga, då det gäller dylika rara nyheter? Hon var ju i dag i sällskap med din farmor, då den der finska bleknosen kom och

knep bort flickan från dig. Halfva Lübeck vet af den historien. Åh-ja, därför har gumman nog sörjt! — Och jag skulle sen inte ha reda på någonting, jag? Ha, ha, ha, ha! . . . Då jag kom ut ur bierkneipen derborta, såg jag dig, och jag såg också den der göken, som du vet, traska dikt förbi dig, och då tänkte jag så här: Månne den krukmakaren Rudolf nu har så mycket vett i skallen och mod i barmen, att han ger den f—n en knuff? . . . Jag såg nog, att du hade god mening, gosse lilla . . . Jaha, men inte vinner man mycket med att bara mena; nej du! . . . Så beslöt jag att erbjuda dig min hjälp . . . Och här har du mig! . . . Det är för barndomsbekantskapens skull, förstår du, och för att du här-omdagen gaf mig en tia, då jag var pank som en vinteröfverliggare och törstig som en hvalfisk . . . Nå, bror tegelstensförderfvare, vill du ha mitt råd och min hjälp, hvasa?“

Några ögonblick stod arkitekten stum och tankfull, och först då han märkte, att hans barndomsvän, sjömannen, blef otålig och visade lust att aflägsna sig, sade han:

„Nå, sjung ut, hur du önskar att vi skola handla!“

Känner du Clementswiek? Inte . . . Nåja, det är ett förb. fint ställe, der man alls inte bryr sig om att ha tråkigt. Der har man stor „balungs“ alla qvällar, och f—n så muntert går det till! . . . Du, som är pennfäktare, ställer så till, att vi på något finurligt vis få finnen att besöka det der stället. För det öfriga skall din barndomsvän sörja! . . . Nå, har du förstått mig? . . . Du nickar. Godt! . . . Du, som är vid kassa, gosse lilla, kan ju lemna mig ett par gula, du vet. Man kan naturligtvis inte uträtta något utan schaber, förstår du! . . . Nå, vi träffas på den här platsen i morgon vid tolf-tiden, för att sen bege oss dit; men för säkerhets skull kan du lemna bort herrhabiten och klä dig i några gamla sjömanspaltor i stället . . . Se så, adjö med dig!“

De båda nattliga vandrarne skildes åt, för att begifva sig hvardera åt sitt håll.

„Hallå, ingenjör! Opp att refva!“ ljöd kaptenens röst vid hyttddörren, då Harald dagen efter sammanträffandet med Edla kommit ur kojen och som bäst var sysselsatt med att framtaga och stoppa hos sig sina betyg och öfriga papper, dem han behöfde, då han ämnade sig ut att söka sig anställning.

Kaptenen var Åbo-bo. Han hade äfven den verklige Åbo-bons tvärsäkra, rättframma sätt.

„Så-å, så-å, ni är redan på benen, ser jag“, fortsatte han, „och jag som trodde, att ingenjören ännu låg för sju ankare och en dragg! . . . Här var nyss en pojkspoling ombord, som lemnade det här brefvet. Den brefflappen ser för resten ut, som den skulle ha gjort bekantskap med både tuggbussar och beck i någon sjömans stortröjsficka!“

Förvånad betraktade Harald brefvet, innan han bröt det. Det var adresserat till honom, men såg något osmakligt och osnyggt ut, skrifvet som det var på groft, subbigt papper och med ovårdad handstil. Brefvet hade denna lydelse:

„Högädle herr Ingenjör!

Försatt i en ytterst olycklig belägenhet genom det, att jag råkat ut för samvetslösa menniskor och många frestelser, tager jag mig härmed friheten att skrifva till er, min landsman, med en anhållan om bistånd och hjälp. Jag befinner mig som ett slags fånge i ett uselt näste, som kallas Clementswiek. Jag är skyldig värden på stället en obetydlig penningsumma, och därför håller han mig fängslad tills någon barmhertig menniska förbarmar sig öfver mig och erlägger summan. Det är grymt för en sjöman, att nödgas just nu, under den bästa seglationstiden, ligga ankrad i detta afgrundshål, hvarför jag, då jag tillfälligtvis fått veta, att ni kommit hit med en Åbo-skuta, icke kunde underlåta att purra an er om hjälp. Jag har i många år haft employ på fartyg, tillhöriga er far, och jag vet, att det icke sker förgäfves, då jag vädjar till er i nödens stund. Då ni anländt till stället, som kallas Clementswiek, bör ni genom restaurations- och danssalen söka er till en smal trappa, som leder upp till vindsvåningens små rum. Här skall ni i ett af dessa finna en skeppsbruten varelse, som med största otålighet inväntar er.

Ni bör helst infinna er vid midnattstiden, emedan jag just då är bäst tillgänglig, ty vid den tiden är mitt djefvulska sällskap i full verksamhet med att bringa hvem de kunna i ett dylikt förderf, som det, hvori jag befinner mig.

Högaktningsfullt

Adolf Sandberg,
Kopverdie-styrman“.

„Sandberg! . . . Ja, nog mins jag honom! Han var för ett par år sedan ute med „Henriette“, då han tog sig för att rymma från skutan i Valparaiso . . . Stackars karl!“ sade Harald, då han åter hopvek brevet och stoppade detsamma hos sig.

„Ämnar ni också besöka det der stället?“ frågade kaptenen, för hvilken Harald meddelat brevet's innehåll.

„Karlen tycks vara i en svår belägenhet, och jag har lust att åtminstone helsa på honom“, sade Harald.

„Större skutor än er har seglat i qvaf i det farvattnet“, sade kaptenen. „Mången god karl har inte sett dagsljuset, efter att ha gått dit in . . . Om ni också styr kosan dit, så var försiktig, det råder jag er till . . . Vänta ett ögonblick, jag skall hemta er en god ledsagare på resan.“

Kaptenen försvann och var straxt derpå tillbaka, hållande i handen en blankpolerad amerikansk terzerol.

„Kommer någon er in på lifvet, så skicka honom en kula i stortröjan, och komma de dussintals, så gif dem näsknäppar med kolfven. Ni skall, förb. och regera mig, få se, att det byket derefter skall få respekt för er!“

Harald smålog åt kaptenens krigiska funderingar, men lät denne dock öfvertala sig att medtaga vapnet.

Dagen igenom vandrade den unge mannen från det ena etablissemetet till det andra, utan att ega lyckan att erhålla en sådan plats, som han önskade. Han begynte redan miss-trösta, då han slutligen fick anvisning att vända sig till ett pumpverk utom staden, der en maskinistplats tillfälligtvis eller genom inträffadt dödsfall råkade vara ledig. Han erhöill platsen, hvarför han glad och förnöjd skyndade att uppsöka Edla, för att meddela henne underrättelsen härom.

Hon väntade honom otåligt, emedan hon hade nyheter att förtälja, som hon erhållit från hemmet.

Den gamla sömmerskan hade skrivit derifrån, att kommerserådet, Haralds far, efter sonens afresa blifvit mycket förgrymmad, men att han sedermera visat sig sorgbunden och otröstlig öfver Haralds plötsliga försvinnande. Man hade till och med hört honom yttra:

„Jag hade ändå bort låta honom taga till hustru den han ville ha . . . Ja, jag märker, att det inte duger att krängla emot den der fördömda kärleken!“ Så hade sömmerskan hört berättas; men hon hade sig äfven bekant, hvad som utgjorde anledningen till kommerserådets på senare tiden mycket förändrade sätt och sinnelag.

Han hade i långa tider lidit af sömnlöshet, men på den sista tiden ville allt hvad sömn heter uteblifva. Och under det han sålunda natten igenom låg vaken, inställde sig hos honom alla möjliga tankar, dervid åtskilliga djupt gräfdde sig in i hans samvete. Enkan From och dennas för lång tid tillbaka afidne man stodo dervid anklagande inför honom. Allt det onda, han bringat öfver denna familj, tyckte han sig se med eldbokstäfver upptecknad framför sig på väggen, dit hans febersjuka ögon stirrade genom nattens mörker. När så sonen återigen försvann, blefvo qvalen svårare, än de varit, ty kommerserådet hade då igen att förebrå sig, det han bringat sonen i olycka.

Kommerserådinnan såg att mannen led, och hon visste att samvetet ändtligen vaknat hos honom, att det var detta samvete som nu marterade honom till kropp och själ. Han hade ändå ej talat härom med henne, tills han en dag kom att yttra dessa ord rörande sonen, dem den gamla sömmerskan meddelade i brevet till Edla, och hvilka en af tjennrinnorna råkade lyssna till. Kommerserådinnan led vid att se mannen lida, men hon gladdde sig tillika att få se honom försonligt stämd gent emot sonen och gent emot den qvinna, han valt till maka.

Allt detta meddelade brevet, som Edla mottog från den gamla sömmerskan.

Harald tyckte, att det ej ännu vore anledning att återvända till hemmet. Han ville invänta säkrare underrättelser om faderns förändrade sinnesstämning. Han väntade bref från modern, och först efter bekommandet af ett sådant ville han företaga hemfärden.

Klockan slog elfva om aftonen, då Harald skildes från Edla. Under det han åter haft lyckan att få vara i sin Edlas närhet, hade tiden gått fort, och han hade ej kommit att tänka på styrmannen, som han ämnat besöka; men nu, då hans steg ledde ned mot kajen, kom han ihåg, att denne väntade honom, och han styrde därför kosan till Clementswiek, detta beryktade och på sin tid så skräckinjagande förlusteställe i Lübeck.

De nedfällda, högröda gardinerna fläktade för luftdraget i de öppna, gluggaktiga fönsterna, och ut från dessa trängde ljudet af lifvande dansmusik samt af sång och skral. Uppslupne, rusige sjömän tågade gruppvis uppför trapporna till denna de bullrande nöjenas tummelplats.

Derinne i den stora danssalongen var lif och lust. Vid borden kring väggarne sutto sjögastar, schåare och folk ur alla möjliga klasser och af alla möjliga nationaliteter. De höga ölmuggarne dunkades i borden i takt med musikens toner, och röken från hundraåtals kritpipor hade bildat täta molnskyar från golf till tak.

Yra, öfverdrifna qvinnor i brokiga drägter, med utslaget hår och zinoberfärgade kinder, sågos vid männens bord eller rörde sig under yster dans omkring i salongen.

Här dansade ett lifvadt par under svindlande fart en tysk galopp, der utförde en ung sjöman med ytterlig vighet sin irländska „reel“, derborta i hörnet invid den stora bier-tunnan grälade en engelsman och en amerikanare så högröstadt, att de derunder blefvo uppmärksammade af en mängd nyfiket gapande menniskor. Invid ingången gjorde en påpasslig jude „geschäft“ med ur och ringar. Värden, en obehaglig, svartmuskig herre i flottig syrtut och fadermördare,

lunkade af och till i salongen så fort som hans tunga, speckomgjordade figur tillät det, hvarunder han utdelade befallningar till de drumlige uppussarne.

Invid ett af borden längst bort i salen och alldeles i närheten af den dörr, derifrån trappan till vindsvåningen ledde, sutto tvenne i sjömansdräkter klädde män. Äfven desse hade ölmuggar framför sig. De båda männen tycktes otåligt skåda omkring sig.

„Få se, om han nappar på kroken!“ utlät sig den ene. „Dumt nog, finns här idel hyggligt folk i qväll, så att det blir f—n så svårt att få ett klappabad i gång“.

„Jag tycker, att här finns rusiga och oroliga menniskor tillräckligt, jag“, sade den andre. „Se bara på de der två som boxas derborta nära ölfastaget. Det är väl inte på lek, vill jag tro!“

„Bah! En obetydlig knytnäfsdans emellan en engelsk ungtupp och en benig yankeeman! Nej, du, sådant kan väl inte kallas ärligt slagsmål! . . . Men hade vi bara Röde Patrick här, gästen från „Atlantic“! Det är en irländare, ser du, som inom två röda minuter kan få ihop en sådan batalj, att den inte går af stapeln med endast ett eller två krossade refben; nej, du, det skall vara dussinet fullt! . . . Hin i kompassen! Titta dit åt dörren, Rudolf! Der ha vi just Röde Patrick, lifslevvande! Ser du, den der rödskäggige gossen på tre alnar och litet till, och med axlar, breda som på en saltbärare! . . . . Ypperligt! . . . . Pråktigt! . . . . Han har ju hela bundten med starke gossar med sig . . . . Jaha. Sällskapet är, förb. mig, väl valdt och tillfället med! . . . . Aha, jag förstår! Patrick kommer hit i afton med förstärkta krafter, för att ta revanche! Jo, du, det råkade hända, att engelsmännen voro för många härom qvällen, så att gossen fick sig smörj och blef tvungen att dra sig tillbaka med nyckelbenet i olag och med en och annan skavank på ett och annat ställe af kroppen! . . . . Ypperligt! Jag skall bjuda de der gossarne på porter, och du skall få se, att vi bli vänner ett tu tre. Och sedan, när klappabadet ändtligen börjar, då ger jag bara en vink åt Patrick. Du förstår. Finnen skall naturligtvis målas ut som en storskrytande

britt. Vidare behöfs ej! . . . . Nå, nå, man vet inte, hvad som sedan händer under tumultet!“

Sjömannen, som senast talat, steg upp, närmande sig en klunga andra män, hvilka med utmanande hållning och öfvermodigt sätt och skick tågade genom danssalongen. De voro genast färdige att slå sig ned vid bordet, efter det den förstnämnde inbjudit dem.

Tysken Fritz rörde sig ledigt på engelska språket. Han sjöng äfven eller rättare skralade en mängd sjömanssånger, hvilka narrade irländarne till den ena skrattsalvan efter den andra, under det porterkrusen tömdes lag efter lag.

„Se dit!“ hviskade tysken Fritz, knölande den förklädde Rudolf Schmidt i sidan. „Der ha vi vår finne! Ser du honom ej? Han samtalar derborta med värden på stället. Ypperligt! Han vill ha reda på sin stackars landsman, och värden, den dumbommen, känner naturligtvis inte till en dylik firma! Ha, ha, ha, ha! . . . . Men nu är det småningom tid att handla!“

Efter att ha yttrat detta, vände sig Rudolfs barndomsvän till den länge irländaren, hvilken benämndes Patrick. Han visade med handen åt det håll, der värden befann sig i samtal med en ung man. Tysken tycktes inneha synnerligt godt inflytande hos irländaren.

Dennes anlete öfvergöts af en djup rodnad, och han slog sina bastanta knutna näfvar i bordet, och så begynte han konferera med kamraterne.

Den ordstrid som utagerats mellan engelsmannen och amerikanaren vid ölfastaget, ledde slutligen till en boxningskamp, som antog en betänklig karaktär, då i striden inblandade sig en mängd af dem, som dittills endast uppträdt som overksamme åskådare.

Irländarne, som befunno sig i sällskap med Rudolf och Fritz, sågo, att några af deras landsmän voro med i tumultet, der desse tycktes draga det kortare strået. De skyndade därför upp från bordet och från porterkrusen.

„Kom ihåg engelsmannen, som jag omtalat, irländare!“ ropade Fritz, då han följde de upprusande sjömännen. „Låt honom inte ta till schappen, som han syns ha lust till! Nej,

nej, han måste komma med i det der byket, som skall klap-pas opp!⁴

Harald hade vändt sig från värden, då denne ej tycktes vilja veta af någon skeppsbruten styrman med namnet Adolf Sandberg. Men då han nu vände sig bort, var det med det fasta beslutet, att ej lemna stället förrän han lyckats leta rätt på platsen, der styrmannen fanns gömd. Han antog nemligen, att värden af en eller annan anledning icke för honom ville yppa något rörande den finske styrmannen.

Då Harald ämnade tränga igenom den oroliga, fram och åter böljande människomassan, blef han fattad öfver skullran af en lång, jernhård arm, hvilken drog honom med sig in bland en klunga vilda, upphetsade människor, som här utdelade täta, häftiga slag med knytnäfvarne, med fötterna, med krus och ölmuggar.

Det var ej för Harald annat öfrigt, än att försöka afvärja alla de slag, som måttades åt honom samt att så fort som möjligt försöka komma bort från de uppretade människorna. Men han erhöll med detsamma ett mycket kraftigt slag mot bröstet, hvilket slag kom honom att vackla baklänges. Han skulle dervid äfven ha fallit ryggglänges omkull, men då slagskämparne packat sig alldeles tätt tillsammans, blef detta ej möjligt.

„Nu komma irländarne att få stryk!“ begynte man plötsligt ropa i salongen.

Harald såg, under det han allt ännu befann sig i sin kinkiga belägenhet, att en mängd nya personer uppträdde på krigsskådeplatsen. Ett par engelska fartygsbesättningar hade stött till, och detta i hög tid. Huru han skådade omkring sig, fick han äfven ibland de nykomne sigte på kaptenen från Åbo-fartyget. Denne, som kommit för att uppsöka Harald, såg i hvilken belägenhet han var, och han var ej sen att under utdelandet af kraftiga knuffar till höger och venster bryta sig igenom, för att uppnå denne.

Irländarne blefvo besegrade, och med vild fart blefvo de föste mot dörren och sedan kastade utför trapporna. Och så var fred åter för ett ögonblick rådande.

Då Harald råkade kaptenen, berättade denne, att han på ett värdshus fått veta, att det skulle komma att gå hett till i Clementswiek. Han hade blifvit orolig för Harald och beslutit att i sällskap med ett par engelske kaptener besöka stället. Och då de anländt, inträdde samtidigt en hop engelsmän, som fingo striden att taga en annan utgång, än den egentligen såg ut att erhålla.

„Det såg rasande randigt ut här, då jag kom“, sade kaptenen. „Störtsjöar och bränningar! Om inte de engelske kommit i rättan tid, hade också ni, ingenjör, seglat af till de saligas boningar, det vill jag slå mig i backen på! . . . Jag råkade bara lyssna till det, som ett par galgfoglar sade, som tycktes känna er . . . . Jo, jo, de skurkarne hade godt öga till er, det kan ni lita på, ty en af dem sjöng helt trankilt ut, att ni inte skulle komma lefvande ur danssaleu. Engelsmännen gjorde i och med detsamma rent hus, och jag förlorade mina gunstiga herrar ur synkretsen. Men nog tunnor tusan skulle jag känna krabaterna, om jag bara än en gång fick dem i kikarn! . . . Stopp och belägg! Ni har ju rocken skuren i trasor der framför! De galgfoglarne, de galgfoglarne, säger jag! . . . . Jag vill låta kölhala mig, om de inte skurit rocken, för att komma åt hvad ni haft i er barmficka! . . . Se bara efter, ingenjör!“

Harald märkte nu att hans rock var sönderskuren. Han kände efter i barmfickan samt framtog en deri förvarad plånbok. Uti denna fann han ett långt snitt, som hade trängt igenom det tjocka lädret och delvis äfven genom pappersbladen.

Ett skarpt, hvasst vapen och en kraftig arm hade åstadkommit hugget, detta kunde nogsamnt märkas.

Harald erinrade sig den häftiga stöt, han under tumultet erhållit mot bröstet, och han insåg, att plånboken lyckligtvis tagit emot ett hugg, som eljest inträngt i hans kropp och säkert haft en med detsamma åsyftad verkan.

Då Harald i sällskap med kaptenen lemnade danslokalen Clementswiek, hade de icke begifvit sig ut samma väg, som de inkommit. Detta observerade de båda männen först då de, efter att ha nedstigit för en trappa, befunno sig på en trång gård, hvilken var belamrad med afskrädeshögar, med sönderslagna bord och stolar, flaskor och glas.

Det var fram på morgonen, och grå dager var rådande.

Här ute på gården sågo de några qvinnor, som voro i full sysselsättning med rengörandet af kökskärl.

Harald erinrade sig åter styrmannen, hvilken han skulle uppsöka, och han vände sig till en af qvinnorna med förfrågan, huruvida denna visste något om en finsk styrman med namnet Adolf Sandberg.

„En sådan passagerare vet jag inte af, mer än jag tror att någon arnan här i huset gör det“, sade qvinnan. „Men en af de der oregerlige sällarne, som var med om tumultet deroppe för en stund sen och som blef ganska hederligt ving-skjuten och kringklappad, honom hörde jag tala för sig sjelf något språk, som jag inte kunde begripa!“

„Hvart har man fört den mannen?“ frågade Harald, hvars nyfikenhet blifvit väckt.

„Han ligger kanske på poliskontoret här bredvid, ifall man inte redan fört gossen till sjukhuset“, svarade qvinnan. „Han var illa medfaren, det såg jag nog; men ärligt förtjent var han visst af allt det, han hade bekommit. Jo, jo, elaka hundar få rifvet skinn; så går det till och så skall det vara!“

Den unge ingenjören tackade qvinnan för underrättelsen, och så begaf han sig i sällskap med kaptenen ut genom porten. De hade snart uppnått poliskontoret.

Poliskontorets förvaringsrum för uppbringade rusige personer och andra oregerliga hade blifvit fullbesatta denna natt. Det var ingen lätt sak att bland den stora mängden af menniskor finna den de sökte, det insågo de nog, der de gingo från rum till rum, betraktande alla dessa offer för ruset och för ett otygladt leverne.

Nästan alla sjöfarande nationer hade här sina representer. De lågo på de längs väggarne ledande långa bän

karne, i alla möjliga ställningar. Der en gammal slagsbult med tofvigt skägg och vilda, rullande ögon, bärande den ena armen i band, men af ilska ännu hopknytande fingrarna till den brukbara handen, der en annan med en blodig näsduk kring hufvudet och med plåsterlappar på haka och kind, der en ung gosse med fruntimmersansigte, men med spjeladt ben och med lidandet och smärtan framställda i anletsdragen. Äfven irländaren Röde Patrick hade hamnat på poliskontoret. Här hade han rasat som en tiger, men ett par säkra handklofvar hade till sist gjort honom spak som ett lam. Hans ena öga var illa tilltygad och för tillfället öfverbundet med en röd halsduk.

Dessa mer och mindre blesserade menniskor hade här erhållit det första förbandet och den första läkarehjelpen.

„Har någon sårad svenska talande person blifvit intagen här i natt?“ frågade Harald en dejourerande polisman.

„I natt ha vi fått hit folk från alla möjliga håll och kanter, men ännu har jag inte hört någon tala svenska“, ytttrade poliskonstapeln.

Vid detta tillfälle bars en sårad på bår ut ur ett inre rum. Öfver denne var en grå filt vårdslöst kastad, så att en del af ansigtet var synligt. Haralds blick föll på det blottade stället, och han tog ett par steg tillbaka, öfverraskad af att finna den sårade likna Rudolf Schmidt.

„Den der fick sig vid tumultet i natt en minnesbeta, som kan kallas rundlig och grundlig“, sade polismannen, då man passerade förbi med båren.

„Störtsjöar och bränningar! Der har jag ju min ena galgfogel — jag menar en af de der hygglige karlarne, som tyckte det vara ledsamt, om ni, ingenjör, med lifvet skulle komma ut ur danssalongen. Ja, jag känner igen kanaljen, fastän lösskägget fallit bort från ena sidan af ansigtet. Han tycks ha fått något af det han önskat er, ingenjör! . . . Jo, jo, när man gräfver grop åt en annan, hittar man lätt att sjelf falla deri, säger ordspråket!“

„Kan det verkligen vara Rudolf Schmidt, det der?“ sade Harald för sig sjelf, så högt, att kaptenen äfven hörde det. „Jo, visst är det Rudolf!“

„Jaså, ni känner mannen? . . . Någon god vän till er var han åtminstone inte, det blef jag nog öfvertygad om deruppe“, sade kaptenen.

„Hvart ämnar man föra den sårade?“ frågade Harald, återigen vändande sig till polismannen.

„Till sjukhuset naturligtvis, derifrån han sedan kommer med en arm eller ett ben fattigare än han nu är, eller också utan en gnista af det som kallas lif. Den stackars gossen har verkligen råkat bli mörbultad“, sade poliskonstapeln.

Rudolf Schmidt var icke den ende, som blifvit bortburen från Clementswiek som svårt sårad. Många voro sårade och ännu flere hade af polisen blifvit satte inom lås och bom.

Styrman Sandberg stod ej att upptäcka, hvarför Harald jemte kaptenen begåfvo sig ned till briggen, der den förstnämnde lade sig i sin koj, funderande öfver, huru det kom sig till att Rudolf Schmidt befann sig i Clementswiek, der han, enligt hvad kaptenen erfarit, äfven uppträdt på ett fiendligt sätt gent emot honom, sin vän och skolkamrat.

Kaptenen hade ej tid att lägga sig till hvila, emedan folket ombord redan med full fart höll på att arbeta. Under den föregående dagen hade man fått skutan slutlossad och med inlastningen hade tidigt på morgonen påbegynts. Han trodde sig om ett par dagar vara färdig att återvända till hemmet.

Då Harald efter ett par timmars sömn åter vaknade, färdig som han var att begifva sig bort, att begynna arbetet vid pumpverket, öfverraskade kaptenen honom återigen med ett bref. Denna gång var det ej en subbig, tobaksdoftande brefflapp, en sådan som han den föregående dagen fått mottaga, utan ett fint bref, försedt med hans mors sigill och med hennes lätt igenkänliga, sirliga handstil.

Harald öppnade brefvet och fann deri en varmhjertad, enträgen uppmaning, att han oförtöfvadt skulle återvända till hemmet. „Du bör medföra din Edla, om du funnit henne“, skref modern, ty din far önskar ingenting hellre, än att se

dig förenad vid henne. Ack, Harald, om du visste, huru förändrad din far nu är! Ledsamt är det bara, att han fortfarande skall lida af sin sömnlöshet och tungsinthet; men han hoppas fullt och fast, att det åter skall bli väl bestäldt med hans helse, då han får se dig i sin närhet, åtnjutande den lycka du önskat dig och den han så mycket motarbetat, men nu tillönskar dig af uppriktigaste hjerta“.

Så skref modern. Haralds hjerta klappade af fröjd, och glädjen strålade ur hans ögon, då han höll dessa moderns kärkomna rader för blicken.

Detta glädjebrott ådrog sig äfven kaptenens uppmärksamhet, och förvånad betraktade den gamle sjömannen ingenjörens plötsligt påkomna, uppslupna och livvade stämning.

„Undrar just hvad det der brevet kan innehålla för goda saker, då ni, ingenjör, i ett ryck blifvit munter och glad som en spelman?“ sade kaptenen. „Så der glad till sinnes har jag inte sett er förut!“

Den unge mannen brydde sig icke om att lyssna till dessa kaptenens ord. Hans tankar voro vända åt ett helt annat håll.

„När reser ni hemåt, kapten?“ frågade han.

„I öfvermorgon hoppas jag vara klar att lätta ankar, om allt går lyckligt och väl“.

„I öfvermorgon! Jag hade helst sett att ni varit klar att resa redan i dag . . . . Nå-ja, man får väl lof att ge sig till tåls så länge! . . . . Jag följer med er till hemmet igen, kapten!“

„Ni är då inte nöjd med platsen, som ni fick? . . . . Ja, ja, inte är sådant arbete heller för er, det sa' jag ju genast, då ni berättade för mig, hvad för slags anställning ni fått.“

„Jag är inte rädd för att arbeta, om det sedan gäller hvilken verksamhet som helst, blott jag derigenom på hederligt sätt kan förvärfva mitt bröd; men förändrade förhållanden i hemmet göra, att jag nu allra helst återvänder dit! . . . . Men jag kommer inte ensam med er. Ni måste, kapten, också bereda plats på skutan för en fruntimmerspassagerare“.

„En fruntimmerspassagerare! Så-å, har ni på de här par tre dagarne också hunnit göra bekantskap med kjoltyg?“

Detta yttrade kaptenen i en föraktlig tonart. Den gamle sjöbjörnen var ingen vän och beundrare af det täcka könet. Han var en gammal untkarl af den sorten, som helst såg, att de „rankiga skutorna“, såsom han benämnde alla qvinnor, höllo sig på så stort afstånd som möjligt från hans fartygs reling; och ännu aldrig hade en kvinlig passagerare med sin fot vanhelgat hans däck. Derför fick hans eljest godmodiga anlete ett bistert uttryck, då han hörde, att ingenjören hade för afsigt att medtaga just en dylik föraktlig varelse.

„Det är en stackars värlös flicka från Finland, som råkat komma hit öfver, och som här blir utsatt för många svårigheter och faror, om hon stannar kvar“, underrättade Harald . . . . „Så hjertlös är ni väl inte ändå, kaptен, att ni förbjuder henne att komma öfver med oss till Finland?“

„Ja-ha, nog kan ni ha lust att spela barmhertig, det tror jag rasande väl“, sade han, „men hvar menar ni, att jag skulle ha plats för dylika svaga kär! Nej, ingenjör, den här skutan har inte sådana beqvämligheter att bjuda på, som behöfvas för den sortens menniskor!“

„Flickan är anspråkslös och enkel. Hon fordrar inte några synnerliga beqvämligheter; det går jag i borgen för“, sade Harald.

„Tro det bästa om dem bara, så får ni se, hur långt ni kommer!“ sade kaptenen. „Jag vill låta slopa mitt gamla skrof, om det inte händer att menniskan, sedan hon väl kommit ombord, här börjar marra och knarra öfver ett och annat, som inte är henne i lag. Och för resten a' de fördömda kjoltygen färdiga att lipa och väsnas för den minsta krängning af skutan och för den minsta vindpust ute på sjön. Inte för att jag haft med dylikt gods förut att skaffa; nej, Gud vare lof för det! Men jag känner könet tillräckligt, för att ha reda på, hur det skiäkar sig! . . . Ja, jag måste säga er rent ut, att den der qvinnan får lof att vänta på någon annan lägenhet att komma öfver, ty ni skall veta, ingenjör, att jag inte är med om saken att ta oväderslockbete med mig på resan!“

Kaptenen yttrade detta med okuflig bestämdhet i rösten, och Harald höll på att på fullt allvar bli modfälld, då han märkte, hvilka svårigheter ställde sig i vägen för hans och Edlas resa.

„Hon kan inte bli kvar här. Det är nödvändigt, att hon reser bort med mig, ty hon är . . . hon är . . . min brud“, sade den unge mannen icke utan förlägenhet.

„Er brud! Ja-så, ni ämnar gifta er, och hvad skall det tjena till?“ sade den gamle qvinnohataren, med förakt vändande ryggen åt Harald. Dock vände han sig straxt derpå åter emot denne, tilläggande: „Om det är på det sättet med saken, så få vi väl ändå lof att jemka på något vis, så att vi få den der bruden ombord. Min hytt ger jag åt er; hon kan få den, som ni begagnade på hitresan . . . Men, vid stört-sjöar och bränningar! ingen qvinlig varelse får sätta foten inom dörren till min hytt, hör ni det, ingenjör? Ingen qvinlig varelse!“

Nöjd och glad, ilade Harald bort från briggen. Han skyndade till Edla, för att meddela henne den glada nyheten om deras snara afresa till hemmet.

Edla såg genast, då Harald inträdde, att han hade en god nyhet att meddela. Detta kunde hon läsa i hans glädjestrålande ögon och detta kunde hon erfara af hans glädtiga helsning.

„Många helsningar från hemmet, Edla!“ utropade han. „Nu, Edla, blir lyckan fullständig för oss, ty min far är inte mera emot att se oss båda förenade! Tänk hur roligt! . . . Ja, vet du, jag har fått bref från min mor, och hon och fars-gubben längta innerligt att få sluta oss båda i sina armar! . . . Nu återstår ingenting vidare för dig och mig, än att bege oss ombord på min hederlige Åbo-kaptens treffliga skuta! . . . Och så säga vi adjö och farväl åt Lübeck!“

„Resa vi då redan i dag?“ frågade Edla, såsom det tycktes nöjd och belåten med att få lemna Lübeck redan i detta samma ögonblick.

„Nej, inte i dag, men i öfvermorgon“.

För Edla och Harald ville de par dagarne icke lida undan fort nog, så mycket längtade de att stiga ombord på den

för hemfärden bestämda farkosten. — Flere än en gång under dagens lopp ställde de kosan ned till briggen, för att åse, huru lastningsarbetet der fortgick, och huru det var, blef den fruntimmersskygge kaptenen ej blott meddelsam af sig, utan till och med artig och vänlig mot Edla. Vid ett tillfälle sade han till Harald:

„Er brud är bestämdt inte lik det öfriga qvinfolket! Besitta och regera! vore de alla likadana som hon, ja, då vet jag sannerligen inte hvad man egentligen kunde ha emot att få skutan fullastad med fruntimmerspassagerare!“

På den af kaptenen nämnda dagen var Åbo-briggen klar att sätta till segel. Den vällastade farkosten gled ut från Traven med god vind och under ett så godt väder, som de första höstdagarne hade att erbjuda.

Kommerserådet Lagerström vankade oroligt af och till, från rum till rum i sin våning, under det han otåligt ref sig i det yfviga kindskägget, som på senare tiden förvandlats från mörkbrunt till grått.

„Ja, det säger jag, att kommer inte den der pojken inom par dagar hem, så far jag bestämdt dit öfver att söka opp honom! Här har jag ju ändå ingen ro, rakt ingen ro, förrän jag har honom i min närhet!“

Detta yttrade han till kommerserådinnan, då han uppsökte henne i matsalen.

„Ge dig bara till tåls, bästa Konrad! . . . Harald kommer nog, utan att du behöfver söka opp honom“, sade kommerserådinnan. „Han erhöll väl inte så genast lägenhet att återvända, och det är också möjligt, att han ej ännu lyckats finna Edla!“

Kommerserådinnan sade detta endast och allenast för att trösta mannen. Inom sig var äfven hon orolig, kanske i än högre grad än denne. Hon hade ej från sonen erhållit svar på sitt bref, och hon begynte frukta, att det på något sätt

gått illa för Edla, att Harald icke funnit denna, och att han ej ville återvända till hemmet utan henne.

Kommerserådet begaf sig till kontoret. Arbetet här nere brukade stundom förströ honom. Derför ville han också nu begagna sig af det gamla bepröfvade medlet, för att återigen komma till lugn och ro.

Den utländska posten hade nyss förut anländt. Kommerserådet öppnade och ögnade igenom några affärsbref, dem han derefter lade ifrån sig. Nu erinrade han sig, att han af skeppslistan i de sista numrorna af Lübecker-bladet kunde få veta, om Åbo-fartyget, med hvilket han visste att Harald rest, verkligen äfven uppnått Lübeck. Han gick igenom tidningens skeppslista, men han fann ej der hvad han sökte. Hans anlete mulnade, och det tungsinta uttrycket uppenbarade sig återigen hos honom. Mekaniskt och nästan omedvetet lät han blicken sedan passera genom tidningsbladet, spalt efter spalt, tills denna slutligen stannade vid ett namn, som var honom bekant. Han fick nemligen till sin förvåning ögonen på namnet Rudolf Schmidt. Hvad kunde väl i bladet finnas rörande den unge arkitekten?

Kommerserådet fann under rubriken „Slagsmål med dödlig påföljd“ följande, som hade egenskapen att genast upprycka honom ur hans tankfullhet.

„Natten emot senaste torsdag förekom ett vildt slagsmål å ett illa beryktadt ställe här i staden, benämndt Clementswiek. En mängd sjömän hade här kommit i delo med hvarandra, och en formlig batalj levererades i danssalongen på stället. Polisen, hvilken sentida som vanligt inskred, lyckades taga blott ett fåtal af orostiftarne i förvar, men fick deremot lof att omhändertaga ett större antal blesserade, hvilka å det nära belägna poliskontoret sedan erhöilo de första nödiga förbanden, innan de blefvo transporterade till sjukhuset. — Tvenne af de svårt sårade afledo under loppet af gårdagen. Hos den ene af dem fann man några papper, hvilka gånge en häntydan om, att han i lifstiden varit finsk arkitekt, med namnet Rudolf Schmidt. Hos den andre af lidne fann man ej något, som kunde konstatera identiteten.

Den okände var af medellängd, ljuslett och af omkring 22 års ålder“.

Kommerserådet bleknade, då han läste dessa rader, och tidningsnumret föll ur hans hand, hvilken likasom förlamad sjönk ned i hans sida.

Kunde underrättelsen om Rudolf Schmidts sorgliga frånfälle ha en dylik inverkan på kommerserådet? Kunde han till sådan grad blifva gripen af sorg och bestörtning, då han i tidnings-bladet fick läsa om det öde, som i Lübeck drabbat den unge arkitekten?

Nej, det var de allra sista raderna i notisen, som egentligen verkade uppskakande på honom. Den tanken inställde sig nemligen genast för hans sjuka fantasi, att Harald var den i notisen omnämnde unge mannen, som delat Rudolf Schmidts olyckliga öde.

Kallsvetten perlade på kommerserådets panna, och stora droppar sökte sig väg ned i det grånade skägget.

Det var ju ganska naturligt, att Harald i Lübeck skulle sammanträffa med Rudolf, att de der företogo sig att studera lifvet äfven på mindre väl rekommenderade ställen, att de på ett dylikt ställe råkat i tvist med stridslystne människor, som öfverfallit dem och tilldelat dem dråpslag . . . Medelmåttig längd . . . ljuslett . . . vid tjugutvå års ålder . . . Just sådan var äfven Harald! . . . Den okände kunde ej vara någon annan än han, hans egen son, hvilken han sjelf, fadern, på sätt och vis jagat till en dylik fasansfull död.

Sådan var den tanke, som rotade sig allt fastare hos kommerserådet, och som förvärrade hans kropps- och själs-tillstånd.

Det hade lidit långt fram på qvällen, och allt befann sig kommerserådet ännu på kontoret, dit man hade sett honom begifva sig. Kommerserådinnan begynte känna sig orolig, och slutligen företog hon sig att uppsöka mannen.

Det var en hemsk anblick, som tedde sig för hennes blickar, då hon öppnade dörren till kontoret. Mannen och maken låg här på golfvet invid pulpeten, dit han fallit från den höga kontorsstolen. En myckenhet blod fanns bredvid honom på vaxduksmattan, och ett stort, gapande sår syntes

å öfre delen af ansigtet, just vid tinningen. Såret hade han erhållit, då han fallit från stolen.

Det såg ut, som om lifvet redan flyktat från honom.

Kommerserådinnan stod der stel af fasa. Dock skyndade hon, då hon åter kom till besinning, att öfvertyga sig, huruvida hjälp och bistånd här ännu kunde uträtta något. Han andades djupt och tungt. Han var således ännu vid lif.

Hon skyndade att tillkalla läkaren.

Det var en vacker September-dag, då Åbo-briggen kastade ankar på reddeu utanför Helsingfors.

Sedan Edla och Harald sagt tack och farväl till den praktige kaptenen, läto de ro sig i land.

De unga tu sågo glada och lyckliga ut.

Glada, skämtande och skrattlystna begåfvo de sig upp från båten.

Redan innan de nått porten till Haralds föräldrars hus, funno de att stenläggningen derutanför var belagd med halm. Någon var således mycket svårt insjuknad i huset, det insågo de genast, och det glädtiga uttrycket var som bortblåst från deras anleten. Dystra till sinnes samt uppfyllda af sorgliga aningar stego de uppför trappan till Haralds hem.

I tamburen funno de kommerserådinnan, hvilken just i detta samma ögonblick ledsagat kyrkoherden ut ur sjukrummet. Prestmannen gick bort, efter att ha lemnat religionens tröst åt den af läkaren öfvergifne döende.

De till hemmet återvändande blefvo omfamnade af en djupt förkrossad mor, som ej ens med ord förmådde önska dem välkomna.

Snart var den sorgsna mäktig att redogöra för allt. Hon sade sig ha märkt, att mannen efter sitt återvaknande till medvetande eljest varit fullt redig och dervid äfven uttryckt sig med klarhet och sans, men att han, då han blott kommit att tala om Harald, ständigt omnämnt honom såsom afliden genom mördares hand.

„Vi skola gå in till honom, mina barn!“ sade hon, sedan hon slutat sin af tårar afbrutna berättelse. „Pastorns ord tycktes mycket lugna och vederqvicka honom“.

Med ett fromt, undergifvet uttryck i anletet låg kommerserådet på sin bädd. Han hade ögonen riktade mot fönstret, genom hvilket eftermiddagssolen inblickade så vänligt och blidt, likasom ville äfven denna lemna bekräftelse till det, som pastorn yttrat, att den Högste Domaren skådar huldrikt ned och tillgifver äfven den störste syndare, om denne af uppriktigt hjerta ångrar sina missgärningar.

Oaktadt de alla tre stego in så ljudlöst, som de kunde det, uppfångade den sjukas uppmärksamma öra ändock ljudet af deras steg. Han vände sitt anlete mot dörren. Ett lycksaligt, tillfredsställelsens leende spred sig öfver hans anlete, då han fann, hvilka de inträdande voro. Derpå riktade han återigen blicken ut genom fönstret och upp mot det högblå, solljusa himlahvalfvet.

„Gode Gud, jag tackar dig!“ sade han med fast och klar stämma. — „Harald lefver ju! . . . Jag skulle ändå få se honom, innan jag skiljes från lifvet! . . . Jag ser, att du har funnit din Edla, Harald! . . . Kommen närmare, mina barn! . . . Ja, ja . . . så, alldeles så såg också hon ut!“

Detta yttrade den sjuke då han med ömhet blickade upp till den unga flickan. Ett moln drog dock straxt derpå öfver de nyss så solljusa och milda dragen, under det han med beslöjad röst fortsatte:

„Din mor, barn, fick lida mycket genom mig! . . . Många, många bittra tårar, dem hon fällt, var jag orsak till! Genom mig blef hennes ungdoms fridfulla, ljusa himmel förörskad . . . Ja, hon var lycklig, hon älskade och var älskad tillbaka, men jag dref henne bort ur paradiset's lustgård till fattigdom och elände. Jag mördade hennes trefnad, hennes sinnesfrid . . . hennes make . . . henne sjelf! . . . Min skuld-börda är tung . . . tung!“

Kommerserådinnan blef ängslig till mods. Dessa sjelf-anklagelser voro hemska att lyssna till, framstammade som de voro af en förkrossad, ångerfull döende.

„Älskade Konrad, kom ihåg hvad du nyss fick höra, att vi alla ä' felande och skuldbelastade. Kom ihåg det! Och likväl ha vi barmhertighet att vänta af Honom, som kärleksfullt förlåter våra synder! . . . . Enkan From gick bort ur lifvet med försonligt, fridfullt sinne, och hennes Edla, som nu står vid din bädd, hon skall säkert af uppriktigt hjerta skänka dig förlåtelse!“

Åter kastade den döende en lång, bönfällande blick till Edla. Denna stod djupt rörd och med tårdränkta ögon invid sängen.

„Barn, kan du förlåta mig?“ frågade han

Edla sjönk på knä invid sjukbädden.

„Allt är ju för länge sedan förlåtet!“ sade hon under snyftningar.

Kommerserådets ögon, som ända hittills haft sin forna glans och skärpa, begynte bli dunkla och glasartade. Äfven rösten blef stammande och svag.

„Harald, för dig har jag varit en oförnuftig far“, sade han, djupt dragande efter andan; „men jag vet, att du med ditt goda sonliga hjerta redan förlåtit allt! . . . . Jag går nu bort . . . . Blif du för din mor ett stöd under hennes återstående lefnadsdagar, och blif för denna späda varelse, som du har vid din sida, en öm, trofast och kärleksfull make, så att du helst till någon del afbördar din fars stora skuld . . . . Måtte den gode Guden höra min bön, då jag önskar att Han välsignar er! . . . . Ja, måtte Han skänka er all den lycka, ni så väl förtjena och behöfva! . . . .“

Efter det kommerserådet sagt detta, rörde sig hans läppar ännu, och hans skumma blick sökte maken. Hon närmade sig hans hufvudgård, för att uppfånga hvad han möjligen ännu kunde ha att säga. Han förmådde ej mera få något ljud öfver läpparne. En mild afskedsblick ur de brystna ögonen var allt hvad de vid dödsbädden stående kunde erhålla af honom. Sedan slöto sig ögonen — för att aldrig mera öppna sig.

Kommerserådet Lagerström var död och borta.

Vid begrafningstillfället hade många nyfikna samlat sig på kyrkogården. Kyrkoherden höll ett vackert tal om den afidnes redbara karakter samt om hans framstående egenskaper både såsom menniska och affärsman, och månet öga tårades härunder. Vid den öppna grafven är omdömet äfven om den felande förmildradt. Så äfven här. Mången fanns, som kunnat om kommerserådet säga: „Han var långt ifrån bra“ — men nu skänkte de honom i stället en tår jemte den fromma önskan, att han måtte ha det bra der han var.

Kommerserådinnan var enka. Hon sörjde den afidne uppriktigt.

Den hjertegoda qvinnan begagnade ett eget slags medel att lätta sinnet och skingra sorgen. Hon uppsökte armodet och lidandet i alla dess vrår och nästen, och hon mättade mången utsvulten och hungrande, hon framkallade lifvets friska färg på mången eländig sjuklings bleka kind. Och hvarest hon blott visste att någon fanns, som i tiden kommit att lida genom hennes afidne mans orättvisa, var hon färdig att med välgörenhetens balsam läka de gamla såren, sålunda kommande de förorättade att glömma hvad de fått umgälla. Dessa välsignade då den afidnes minne.

Hon hade förlorat honom, som hon under många år betraktat som den af ödet för henne bestämde ledsagaren genom lifvet; men samma dag han gick bort, hade hon erhållit en dotter i stället. Hela sin kärlek öfverflyttade hon på Edla. Denna gjorde henne sällskap i den fattiges torftiga bostad och vid sjuklingens hårda läger. De voro numera oskiljaktiga, denna mor och denna dotter.

Ungefär ett år efter kommerserådets död var det fröjd och glädje i Lagerströmska huset. Tvenne öfverlyckliga älskande, hvilka voro „som skapade för hvarandra“, skulle förenas. De hade under ungdomens tidigaste vårdagar lofvat älska hvarandra „i nöd och lust“, och nu, då alla hinder gif-

vit vika och då de med kärlekens makt och mod besegrat alla svårigheter, nu skulle de åter få upprepa dessa samma ord: „i nöd och lust!“

Det var ej något storartadt bröllop med flera hundra förnåma, lysande och prålände gäster. Nej, gästerna utgjordes af kommerserådsfamiljens närmaste släktingar och af några vänner och bekanta. Men var gästernas krets liten och anspråkslös, så var trefnaden vid bröllopfesten desto större.

Många voro de, som förvånade sig öfver det enkla bröllopet, men ännu mera fingo de gifva sin förvåning luft, då de funno, huru enkelt och tillbakadraget kommerserådinnan jemte hennes båda barn, Harald och Edla, sedan lefde.

Kommerserådets affärer, som en tid varit verkligen lysande, hade på de sista tiderna af hans lif genom inverkan af dåliga konjunkturer och äfven med anledning af hans på senare tider sjukliga och besynnerliga sinnelag, råkat blifva allt annat än goda.

Sonen egde en öppen blick för hvad som under de i affären inträdda missgynsamma förhållandena bordé göras, och hans praktiska sinne och hans reflekterande sätt kommo honom härvidlag mycket väl till pass. Han uppbjöd allt, för att åter ställa Lagerströmska firman på samma goda fötter, som den tillföre varit.

Allt andades frid och trefnad inom den lilla familjen.

Då något år förgått, syntes i farmoderns knä en ljuslockig cherub, hvilken erhållit Edlas moders namn. Det var farmoderns bestända önskan att den lilla skulle bära detta namn, på det att den lilla lyckliga familjen dagligen och stundligen skulle påminnas om denna ädla kvinnosjäl, hvars uppgift under lefnaden var att lida och försaka.

Men det existerade ända den emellan ett, om också icke så stort, men dock något betydligt förhållande — ända till en tillstånd af betydning skulle inträffa.

* * *

En sådan hade uppträffat ett tillfälle för tolv år till-
baka under omständigheter, dem vi här vilja omnäma.
Handlanden var erkänd. Han hade djödt sin syster till
sig under jäpvallet. Hon hade också fått tillägelse att

Störd och återvunnen julfrid.

En liten julberättelse.

Stolt var hon och stolt var han. De voro syskon, och likväl hade de ej haft beröring med hvarandra eller bytt ett enda ord på många långa år. Det hade en gång uppstått ett spändt förhållande dem emellan, och att komma ur detta ledsamma förhållande var ej någon lätt sak, då ingendera af dem hade lust att göra början till ett närmande.

Han hade alltid varit styf af sig, brodern handlanden. Han kunde ej tåla sin systers man. Denne sistnämnde var nemligen icke god nog i hans ögon, emedan han ej lyckats klänga sig upp till någon högre ställning i samhället, än den en rådstuguvaktmästare innehar; och därför just hade den penningdryge handlanden alltid sett snedt på svågern.

Ja, då den sistnämndes och hans systers bröllop en gång stod, då var brodern endast bodbetjent, men redan då hade han hållit sig på sina höga hästar och blifvit borta från bröllophögtidligheten.

Men det existerade ändå dem emellan ett, om också icke ömt precis, men dock någorlunda godt förhållande — ända tills en fullständig brytning skulle inträffa.

En sådan hade uppstått vid ett tillfälle för tolf år tillbaka, under omständigheter, dem vi här vilja omtala.

Handlanden var enkling. Han hade bjudit sin syster till sig under julqvällen. Hon hade också fått tillsägelse att

medtaga sin i broderns ögon något simple och obetydligt man äfvensom deras lille son, hvad som var en temligen stor grace från handlandens sida.

Handlanden plägade icke dricka mycket eller ofta, och detta var lyckligt för honom, emedan han egde olyckan att ha hvad man kallar „elakt ölsinne“, och det i temligt hög grad.

Denna samma julqväll för tolf år tillbaka tog han sig för att dricka mycket; han drack ett glas, två glas, tre glas, och ju mera han inmundigade af den starka och heta toddy-nektarn, desto mera het och desto trätgirigare blef han. Och då han sedan kom till det fjerde glaset i ordningen, då sjöng han rakt ut för vaktmästaren, att denne en gång dragit skam och vanära öfver hans, handlandens, ansedda hus, då han, en simpel vaktmästare, kommit och innästlat sig i släktskapsförhållande derstädes.

Ja, det tycktes som om handlanden bjudit till sig dessa sina anhöriga, endast och allenast för att få förolämpa dem, och det så grundligt som möjligt.

Vaktmästaren försökte inlägga ett och annat ord till sitt försvar. Han erkände sig visserligen inneha en obetydlig tjänst, och några rikedomar kunde han ej heller tala om, men han trodde sig dock vara värd all den aktning, som borde skänkas en ärlig, hederlig karl.

Detta yttrande var som olja på elden.

Den penningdryge handlanden egde ej ett fullkomligt fritt och rent samvete, emedan han bland annat visste sig ha trampat lag och rätt under fötterna, vid det han riktat sig genom oloflig utminuterung af spirituosa, utom andra mindre heder-samma affärsknep, dem han varit med om.

Han brusade upp vid de ord svågern yttrade till sitt försvar. Han antog nemligen, att denne, genom att framhålla sig sjelf som ärlig och hederlig, med detsamma ville insinuera, att han, handlanden, icke om sig kunde säga detsamma.

Då samvetet är sjukt, tar det så lätt intryck och anstöt.

Den druckne, rasande mannen sprang upp under vilda svordomar. Han rusade vaktmästaren i kragen, han ref der-vid sönder dennes uniformsrock, och han bar sig åt som en vansinnig.

Svågern nödgades rymma fältet, och i sin hastighet
 Hans hustru skyndade, blek och darrande, till barn-
 kammaren, der sonen lekte i sällskap med kusinen, hand-
 landens lilla Majken. De båda barnen fröjdade sig kring jul-
 granen på deras oskyldiga vis, utan att veta hvad som försig-
 gick i de öfriga rummen. Och då modern bråskände och
 ynderd snyftningar drog loden lille Gustaf med sig bort, be-
 gynte afven de båda barnen storgråta. Det var slut med
 deras julfröjd, det visste de nog, och inrensade rummet och
 Djupt gick den smålek, hvaktmästaren och hans hustru
 denna afton, fingoolida, dem till själ och hjerta.
 Stumma och sorgsna sutto de båda makarne sedermera
 i deras eget hem vid deras eget tarfliga julbord.
 Någon måltid, lämpad för den stora högtidsaftonen, kunde
 icke mera åstadkommas. Den eljest omtänksamma husmodern
 hade ju ej kunnat tänka sig, att julfriden på ett dylikt sorg-
 ligt sätt skulle störas hos brodern.

Tankfullt sutto de der vid bordet. Den lille sonen be-
 fraktade något misslynt, det sparsamt ly- ande talgjusët, un-
 drände, att detta icke kunde sprida samma sken omkring sig,
 som julträdet och kristalkronan med dess många ljus åstad-
 kommit der borta hos morbrodern.

Och sedan gingo de alla i god tid till sängs, alldeles
 som under en vanlig hvardagskväll.
 På juldagens förmiddag, då hvaktmästarefamiljen åter-
 vände från kyrkan, fick densamma möttaga ett bud från hand-
 landens med den vänliga helsningen, att hela familjen, stora
 och små, voro mycket välkomna till juldagsmiddagen hos
 honom.

Handlanden hade vaknat på juldagsmorgonen med en
 drömlig hägkomst, att han något litet förgått sig gent emot
 sina anhöriga. Han antog, att dessa ej ändå blifvit stötta
 der öfver, hvar för han genom att behedra dem med en ny
 inuit, trodde sig kunna draga öfver den lilla misshälligheten
 „med hårtassen“.
 Den druckne, rassande mannen språk-
 „Så lätt gick det dock icke, som han trodde.“ System
 hade djupt sårats och hennes man ännu mer. De hyllade
 hvardera den kända, bestämda satsen: „fattig, men stolt“, och

de beslöto att, så länge de ännu egde en enda brödbit kvar i huset, hvarken öppna handlandens dörrar eller eljest begagna sig af hans ynnestbetygelser.

Så försvunno tolf långa år med tidens rastlöst borttrulande ström.

De båda familjerna, handlandens och vaktmästarens, voro fortfarande fremmände för hvarandra. Handlandens enda barn, Majken, hade icke ens tillåtits komma i beröring med kusinerna. Kusinernas antal hade under årens lopp hunnit förökas inom vaktmästarefamiljen, så att der numera fanns ett halft dusin af dem. Sådana underverk åstadkomma dagar och tider.

Dock stod sig vaktmästarefamiljen mycket väl, som man säger. Hustrun sysslade med tvätt och finstrykning; mannen „passade upp“, om somrarne i Brunsparken och om vintern vid baler och andra festliga tillfällen hos de förmögnare familjerna i staden. Han var ärlig och ordentlig, och derfor var han eftersökt och anlitad; han var outröttlig, och derigenom kom han sig till ganska nått med penningar.

Äldste sönen, Gustaf, hade tjänst vid postverket. Han hade blifvit en prydlig och ståtlig ung man, med fördelaktigt utseende, och hvad som var det allra bästa, han egde en god karakter.

Rejan i midten af November hade det fallit snö, mycket snö, och köldgraderna hade stegrats och voro så bistra, att man knappast kunnat tala om en dylik kyla midt under den strängaste vinter.

Skymningen hade inträdt. Gustaf ilade med snabba steg längs Boulevardsgatan. Han ämnade besöka en bekant, som bodde vid nämnda gata.

Han steg in genom porten till den gård, dit han ämnade sig, och då han ville begifva sig in på gården, blef hans uppmärksamhet genast i portgången fästad vid ett mörkt föremål, som fanns i snödrifvan. Han betraktade föremålet när-

mare och upptäckte att det var en qvinna. Denna var stelfrusen och som det tycktes död.

Den unge mannen stod ett ögonblick villrådlig. Men så försökte han lyfta upp qvinnan, för att öfvertyga sig, huruvida hon verkligen redan vore död; och under bemödandet att få henne i upprättstående ställning, gled sidenhufvan, som till en del betäckte hennes anlete, undan; och trots den skymning, som rådde, upptäckte han, att de bleka och stela anletsdragen voro ungdomliga och vackra. Han betraktade henne närmare. Märkvärdigt, hvilken stor likhet denna unga flicka hade med hans kusin, handlandedottern! Ja, mycket stor. Men det var ju hon! Det var ju Majken!

Denna upptäckt var så hemsk och så öfverraskande, att han ej visste hvad han i första ögonblicket skulle företa sig.

Han blickade inåt gården och såg ett vänligt ljus glimma från fönstret till vännens bostad.

Han tog den unga flickan på sina armar och skyndade med sin börda mot vännens dörr.

Han bultade på, och dörren öppnades.

Den unge mannen, som kom att öppna, drog sig öfverraskad tillbaka, då han fick se posttjenstemannen inträda, bärande en liflös qvinna i sina armar.

Hastigt och i några få ord redogjorde Gustaf för vännen, huru han funnit kusinen i liföst tillstånd der ute i portgången.

Den unge mannen tillkallade sin uppasserska, en gammal gumma, och så begynte man använda alla möjliga medel, som kunde upptäckas, för att återkalla den stelfrusna till lifvet.

Under dessa deras ifriga bemödanden kom gumman att tänka, det tandläkaren, som bodde i samma gård, borde tillkallas, i brist på annan läkare.

Hon skyndade att uppsöka denne, och han infann sig ögonblickligen.

Tandläkaren blef helt bestört, efter att något närmare ha betraktat den unga flickan.

„Hvad ser jag? . . . Det är ju samma fruntimmer, som för ett par timmar tillbaka fick en tand opererad hos mig“, sade tandläkaren. „Hon såg visst mycket svag ut, då hon

gick bort; men kan det väl vara möjligt, att operationen hade en dylik verkan, att hon svimmat af, sedan hon kommit ut? . . . . Ja, svag och klen är hon. Nog kan det allt vara möjligt“.

Den gamle, erfarne mannen såg genast, att lifsgnistan ej ännu var utslocknad. Och huru de arbetade med att återfå henne till sans och medvetande, lyckades detta också slutligen.

Hon uppslog sina ögon och frågade med förskrämd röst, hvar hon befann sig.

Hon fick veta, huru det kom sig till att hon befann sig i Gustafs väns ungarbostad. Hon uttalade genast en liffig önskan att slippa bort till sin far och till sitt eget hem.

En hyrkusk anskaffades. Handladedottern blef af kusinen förd till släden. Han tog plats vid hennes sida, och i ett nu befunno de sig vid trappan till hennes hem. Gustaf stödde henne, då de stego uppför trappan.

Han ville aflägsna sig, efter det han hjälpt henne upp, men den vackra kusinen bönföll enträget, det han skulle följa med henne in till fadern.

Gustaf hade allt annat än goda tankar om sin käre farbror, och det var nästan med räddhåga han steg öfver tröskeln till dennes bostad, der han ej satt sin fot på nära tolf år.

Handlanden öppnade sjelf dörren för de inträdande. Han fäste först en lång, förvåning uttryckande blick på Gustaf. Derefter vände han sig till sin dotter.

„Är du sjuk, mitt barn? . . . . När hur . . . . hvad . . . . .
Hvad har hänt dig?“ framstötte den skrämde fadern.

„Stackars barn, stackars lilla Majken!“ yttrade han med vek röst, sedan han hört henne med svag och matt stämma förtälja huru det gått med henne. „Det hade nog kunnat hända, att du i den starka kölden frusit till döds i snödrifvan, om inte din kusin påträffat dig der! Ja, min flicka, du har honom att tacka för ditt lif“.

Gustaf nedslog ögonen och menade, att det troligen ändå ej hade kunnat gå så långt, att någon annan vandrare äfven råkat komma in genom porten och blifvit i tillfälle att bringa henne samma ringa tjenst, som han lemnat.

Då han begaf sig bort, tryckte morbrodern varmt hans hand, under det han yttrade:

„Du får inte glömma bort att snart komma igen. Du måste naturligtvis se huru din patient befinner sig. . . . Du lofvar ju det, min gosse?“

Han lofvade det, och han blef ifrån den stunden en daglig gäst i morbroderns hus.

Det var tvenne ljufva, oskuldsfulla ögon, som ständigt drogo honom dit, ett par ögon, som verkligen tycktes ega ett slags trollkraft öfver den unge mannen.

Det var åter julafton. Ett högre, vackert julträd stod midt i salen hos handlanden, och omkring detta stöjade en munter barnskara. Dessa småtingar tillhörde alla vaktmästarefamiljen. Omkring det stora divanbordet suto i slutna krets handlanden, dennes syster äfvensom vaktmästaren. Sida vid sida suto der äfven tvenne ungdomar; dessa talade ej mycket, men med ögonspråket tycktes de kommunicera med hvarandra så mycket mer och så mycket lifigare.

Handlanden var på mycket godt humör. Han hade — efter tolfärligt svägerskap — framställt propositionen att dricka brorskål med vaktmästaren. Denne sistnämnde såg ut, som om han hvarken ville neka eller bifalla. Ja, han visste ej heller hvad han riktigt skulle tänka om svågern. Han visste ej hvar han riktigt hade honom.

„Jag vet nog, att jag burit mig dumt åt, kära sväger“, sade handlanden. „Men nu är jag igen en ny, förbättrad människa, hos hvilken det inte fins så mycket som en enda högmodstänke kvar. Tro mig; jag har lärt mig inse, att jag varit en den eländigaste stackare, värd allt förakt, ty af alla synder och af alla dåliga egenskaper, som kunna finnas hos en människa, så är högmodet, enligt min tanke, ändå den allra största och den fulaste! . . . Men det har ju varit — och farit . . . och du får förlåta mig?“

Några varma, trofasta handslag, och venskapen och friden var åter till fullo bilagd emellan de båda familjerna.

Julbocken infann sig, hisklig att skåda, med långa horn, långt grått skägg och en luden pels, som bra mycket påminde om handlandens sjubbskinnspeles.

Sedan de mindre barnen fått en mängd „klappar“, kom turen också till de större. Bocken öfverräckte härvid ett försegladt konvolut till hvardera af de unga tu vid bordet.

Majken skyndade med feberaktig otålighet att bryta förseglingen. Gustaf visade deremot ingen brådska.

„Nej, nej, Majken. Du får inte läsa det der brevet, innan Gustaf öppnat sitt. Var bara så god och vänta litet, min lilla yrhätta! . . . . Se så, nu få ni lof att läsa brevet, men det skall ske på en och samma gång“.

Ett det bjertaste purpurskimmer drog öfver den unga flickans kinder, då hon lät blicken glida öfver de rader, som funnos på den lilla papperslappen, och märkvärdigt nog försiggick en dylik färgförändring med Gustaf, då han fästade ögonen vid den skrifvelse, han erhållit.

„Så ni rodnen, barn! . . . . Kanske bror vill vara god och läsa hvad som finnes i Gustafs bref. Jag skall sedan läsa Majkens!“

Gustaf lemnade, högst förlägen, brevet till fadern, hvilken begynte:

„Emedan jag förmärkt, att de båda kusinerna, Majken och Gustaf, hålla af hvarandra på ett långt innerligare och ömmare sätt, än kusiner emellan är vanligt, förklarar jag mig i allo nöjd och belåten dermed; hvarför jag också skänker dem min faderliga välsignelse.

Helsingfors den 24 Dec. 18**.

Hjertligen

Carl Johan Forsgren,

Brudfar“.

Rodnaden, som fanns på de ungas kinder, minskades ingalunda. Tvärtom ökades den, under det vaktmästaren uppläste detta egendomliga men hjertevarma „affärsbref“.

„Brefvet, som Majken fått, tycks ha samma ordalydelse, som Gustafs, hvarför det är mindre nödigt att uppläsa det, eller hur, mina vänner?“ sade handlanden, betraktande de båda lyckliga förälskade med en skälmsk min.

Julfrid och glädje rådde.

Denna frid och fröjd gaf sig på det tydligaste sätt uttryck i de försonade och tillfredsställda familjemedlemmarnes anleten.

Oärligt spel.

Hon såg så sorgbunden ut, den unga flickan, der hon stod på gårdsplanen sysselsatt att vid klädstrecket hänga en mängd stråhattar. Var hon måhända sorgsen der-öfver, att vårsolen så envist höll sig bakom ett tätt molnlager, icke låtsande om att hon så nödvändigt behöfde dess ljusa, varma strålar för alla dessa hufvudbonader, dem hon satte ut att torka. Eller grämde hon sig måhända der-öfver, att stadens unga och gamla damer icke så litet komme att skrupensa upp henne, derest de ej till den för sommar-toiletten så betydelsefulla 1:sta Maj från hennes händer erhö- llo sina bländhvita promenadhattar, naturligtvis fint utstyrda och så presentabla som möjligt?

Ja, icke var det lätt att veta, hvarför det täcka anletet bar sorgbundenhetens prägel, en sådan, som dessutom alldeles icke klädde det.

En dörr öppnades i byggnaden, utanför hvilken hon sysslade med stråhattarna, och en medelålders qvinna visade sig i dörrens öppning.

„Sigrid lilla, ä' hattarna upphängda snart?“ frågade qvinnan.

„Ja, genast, mamma! . . . Jag har endast två kvar“, sade den unga flickan.

Du får vara snäll och komma in så fort du kan. Han är här nu igen, magasinsförvaltaren, och han tycks inte vara god att ha att göra med vid det här tillfället!“

Efter att ha yttrat detta, försvann hon innanför dörren till byggnadens källarvåning.

Det var en egendomlig verkan moderns ord hade hos den unga flickan. Dödsblek stod hon der hållande sig med båda händerna fast vid den stång, hvilken uppehöll torkstrecket, liksom behöfde hon denna såsom stöd och hjälp, då hon icke annars ville hållas upprätt.

„Kunde jag bara bege mig bort, långt, långt bort härifrån!“ sade hon till sig sjelf. „Ja, då tvekade jag ej ett enda ögonblick . . . . jag begaf mig fast till verdens ända! Men min stackars sjuke far och min ömma, goda mor! . . . . Nej, dem båda hvarken kan eller får jag lemna! . . . . Hellre då . . . . Huu! . . . . Hans hustru . . . . Nej, nej! . . . . Det var en olycklig stund, den, då vi flyttade hit till gården!“

Under det hon halfhögt yttrade detta, hade hon nått dörren, genom hvilken hennes mor nyss förut gått in. Det var med rädsla och tvekan hon fattade i låsvredet. Hon steg in.

Här i det låga källarvåningsrummet befunno sig trenne personer. Uti en bekväm stol satt en gammal man tillbakalutad och i en så bekväm ställning, att det kunde synas som om han ogera velat lemna den angenäma hviloplatsen. Han hade ej heller på tvenne år med egen hjälp kommit derifrån, ty den som det tycktes så reslige och ovanligt starktbygde mannen, den unga flickans far, var lam i benen. Han hade nu under tvenne år fått lof att sitta fastkedjad vid en och samma plats.

Vid spiseln stökade den unga hattsömmerskans mor.

Midt i rummet formligen vräkte sig i stolen en person med ett egendomligt utseende. Figuren var kort och tjock, och öfverst på den oformliga kroppen befann sig ett hufvud, som ej egde mycket i synlig måtto af hvad som kallas hals. I detta fullkomligt oböjliga, styfva hufvud funnos ett par ögon, som ingalunda saknade lif. Djupt liggande mellan de fettglänsande kinderna, kunde dessa ögon derifrån slunga fram blickar, hvilka uttryckte list och elakhet eller med ett ord allt lågsinnadt.

Tydligt kunde förmärkas, att angelägenheter af allvarlig och ömtålig beskaffenhet afhandlats emellan de i rummet varande, innan den unga flickan inträdde, ty en viss förstämning rådde ännu hos dem alla, och ett sorgbundet, betryckt uttryck fanns i den lame mannens liksom äfven i hustruns anlete.

Den otymplige i stolen satt för tillfället tyst, men i hans anlete kunde förmärkas ett bakslugt, illistigt leende.

Då den unga flickan inträdde, reste den tjocke sig upp från sittplatsen, bjudande till att åstadkomma något, som skulle föreställa en bugning. Efter denna ansträngande artighetsmanöver intog han åter sin förra bekväma plats i stolen.

Det var den lame mannen, som till först afbröt tystnaden. Häryid vände han sig till dottern, hvilken tagit plats nära dörren. Han yttrade:

„Sigrid, du lär nog ha reda på, i hvad slags ärenden vi ha herr Stenström här igen? . . . Ja, han säger sig inte vilja vänta längre . . . Han vill ha ett bestämdt svar.“

Den tjocke nickade, under det han uppmärksamt fixerade den unga flickan. Då intet svar kom från denna, begynte han:

„Ja, kära barn, så bra som du kan få det såsom min hustru, har du aldrig ens kunnat drömma dig. Ingen drottning har det bättre, nej gu' någon har det . . . Der oppe i min fina våning kommer du allt att ha det ett strå proprare än här i stenhalsen. Betänk för resten, flicka, att dina föräldrar ligga insyltade i skuld hos mig och att jag skänker efter hela kalaset och att jag dessutom ännu ger dem det här rummet att bebo hyresfritt till dödodag. Betänk det!“

Han tystnade och blickade frågande på den unga flickan, hvilken fortfarande var svarslös.

„Jag är god emot dem, som ä' goda mot mig, men sträng och oförsonlig mot alla, som sätta sig opp emot mig!“ fortsatte han åter med en röst, som ljud sträf och elak. „Du lär nog ha reda på, flicka, hur mycket dina föräldrar ä' mig skyldiga? . . . Ja, med ränta och allt lär det inte just understiga tvåhundra rublar! . . . Nå-ja, jag låter göra utmätning här och tar bort allt hvad ni ega och ha . . . Många slantar kan gunås inte fås för det här skräpet, men något är

ändå något. Och så . . . och så vräker jag ut dig och de gamla på gatan . . . Betänk det, flicka! Du kan rädda far din och mor din, och dessutom kommer du att vinna på saken. Du vet nu hvad jag vill och hvad jag fordrar!"

Ymniga tårar sökte sig väg ned längs den unga flickans kinder. Men den var full af trots och förakt, den blick, hon sände husvärden, den gamle girigbuken.

Då hon vände ögonen mot fönstret, klarnade blicken plötsligt. Hon fick genom rutan se en ungdomlig, manlig gestalt skynda förbi. Hon vände sig hastigt till magasinsförvaltaren, yttrande:

"Jag vet nog, att ni är i stånd att utföra allt, hvad ni hotar, herr Stenström! . . . Nåväl, jag lofvar att sälja mig åt er för de der tvåhundra rublarna; men dessutom måste ni ännu göra något för en af mina bekanta . . . ni vet, snickaren, som bor här i gården" . . .

"Jaså, han, den der fattiglappen! . . . Gissar nog hvad du fordrar, flicka. Du vill säkert öfvertala mig att inte klämma efter honom. Nå-ja, jag lofvar det med . . . Är du nöjd då?"

"Nej, ni måste nu straxt rifva sönder skuldsedeln", sade den unga flickan, med mycken bestämdhet i rösten. "Jag litar inte på edra löften . . . Nå? . . ."

Magasinsförvaltaren tycktes betänka sig. Men så lät han handen dyka ned i barmfickan, derifrån han framtog en plånbok. Han letade i denna och framtog derur ett papper, hvilket han öfverräckte till den unga flickan.

Hon kastade en blick på pappret och skyndade med det samma fram till spiseln, der en brasa flammade. En rörelse med handen, och pappret var lågornas rof.

"Nu är jag er!" sade hon med darrande röst.

Magasinsförvaltarens feta, skinande anlete glänste mer än förut, och hans ögon strålade med oförliknelig glans, då han fästade dem på henne, under det han belåtet yttrade sitt korta: "Godt!"

Han steg derpå upp från stolen. Han nickade åt de i rummet varande, och så begaf han sig bort.

Otto Trygg, en ung snickare, hade i flera års tid bott i magasinförvaltaren Stenströms gård. Han hade bott i det lilla rummet innanför tvättstugan allt ifrån den dag, då han blef gesäll, och der bodde han ännu, fastän han allaredan var välbeställd mästare i det vällofliga snickareyrket.

Med detta mästarskap var det ändå ej för rart, det visste han nog sjelf, om också icke många andra. Såsom gesäll och duglig arbetare hos en välkänd arbetsgifvare hade han ändock haft sin dagspenning och sin jemna utkomst, men allt ifrån det han blifvit sin egen, ville det vara litet knappt dermed.

Mången gång hade han fått lust att kasta sin egen hyfvel i knuten, för att i stället gripa fatt i sin forne mästares verktyg; men då hade han alltid tyckt sig skåda tvenne klara blå ögon, hvilka förebrående blickat upp på honom; och så hade han återigen tagit till den egna hyfveln, och så hade han åter begynt arbeta med denna, så att spånorna dansade upp mot taket.

Det var ju hon, den unga flickan med de blå ögonen, som en gång uppmanat honom att bli mästare, hellre än att tråla och släpa för andra. Och då *hon* önskat det, huru hade det väl gått an för honom att visa sig likgiltig eller ointresserad. Han hade därför beslutit bli sin egen, om han också finge lof att låna upp pengar mot högsta procent. Han skulle ha verktyg och han skulle ha ett litet trälager. Han lånade. Nå-ja, många, många andra hade gjort på samma sätt som han, och de hade också lyckats.

Den försigtige magasinförvaltaren var icke synnerligen angelägen att försträcka honom dessa penningar; men då den unge mannen erbjöd en högre ränta, än någon annan, kom han slutligen ut med fyrkarne. Den unge mannen var ju tvungen att ingå på ackordet. Han skulle nödvändigt ha foten under eget bord. Hon med de blåa ögonen önskade det så.

Det var ej någon lätt sak att skaffa sig arbete eller att få penningar löst. Mången qväll hade han gått hungrig till sängs.

Det visste nog madam Lilljander, den gamla enkan, som bodde i tvättstugan invid hans lilla kammare. Hon städade

hans rum, och hon köpte också upp den torftiga föda, han bestod sig. Och hon trodde icke alltid honom, då han påstod sig ha „ätit ute“. Det sade han alltid, då brödet, smöret, fisken och det palvade köttet tagit slut. Hvad som vid sådana tillfällen väckte mycken förundran hos den goda gumman, var det aldrig föränderliga goda lynnet och det alltid hos honom existerande glada modet.

Der stod han i sitt arbetsrum, vid hyfvelbänken. Skjortärmarne hade han uppkäflade till halfva armen, och han såg verkligt hurtig och rask ut. Glad var han med, „glad som en spelman“, som man säger. Musiken, han bjöd på, trängde upp ur en klar strupe.

Han lade just sista arbetet vid en sådan möbel, som är den sista menniskan behöfver. Det var en barnlikkista. Den höll just på att bli färdig, till att mottaga en för tidigt bortgången i sin gästvänliga famn.

Var den unge snickarmästaren kanhända vid så godt humör, då han visste att han åter genom detta arbete komme sig till en liten penningeförtjenst. Till detta antagande hade ej den kommit, som råkat åhöra samtalet emellan honom och den fattiga qvinnan, hvilken dagen förut beställt likkistan. Då hon förfrågat sig, huru dyr barnets sista bostad komme att bli, hade han sagt:

„Åh, till en dylik liten kista behöfs inte mer än fyra brädstumpar, och de kosta ju rakt ingenting, kära madam. Mitt arbete med kistan lönar inte heller att tala om.“

„Ja, men“, invände qvinnan, „ni vill väl ej förfärdiga kistan för intet heller?“

„Ni hade nog utgifter för den lilla, både till läkare och apotekare, medan barnet lefde, så att ni gerna kan slippa att betala något då det är dödt . . . Kistan skall vara färdig på bestämd tid i morgon . . . Adjö, madam! . . . Förtjenar ej att tacka!“

Många voro de tacksägelser och välsignelser, dem den fattiga qvinnan belönade honom med. Det gjorde honom godt i hjertat att mottaga sådana, och därför var han nöjd och belåten, då han nu lade sista handen vid den lilla „englaboningen“, såsom han kallade likkistan.

Han hade sitt arbete slutfördt.

I den lilla kammaren fanns ett helt möbellager, arbeten, dem han utfört utan beställning och till afsalu. Här stod en byrå och på denna en mängd toilett- eller rakspeglar, der en etagère, här en blomsterhylla, der en vagga. Det var icke väl bestäldt med utrymmet i vår mästaress bostad.

Han ville ställa undan den lilla likkistan, tills han finge tillfälle att sända densamma till qvinnan, som beställt den; men hvar placera och hvar ställa undan den?

Vid kakelugnen i det lilla rummet fanns ett stort väggfast ekskåp, hvilket i många år och tider funnits der. Det såg mycket gammalt ut, och säkert och oskiljaktigt var det förenadt med väggen, ty väldiga jernspikar förenade skåpet med densamma.

Den unge snickaren hade ofta tyckt, att detta skåp, så skrymmande som det var och så till ringa nytta för öfrigt, gerna kunde vara aflägsnadt från väggen. För hans praktiska blick hade väggskåpet en allt annat än passlig plats. Funnes vid väggen i stället för detta skåp en vanlig hylla, kunde denna användas så mycket bättre, det tyckte han.

Att hyresgästerna, hvilka bebott rummet före honom, haft samma tanke, det kunde han se på de tydliga märken, som många slags verktyg qvarlemnade i väggen likasom i det gamla, starka skåpet.

Då han nu stod der och tänkte på nyttan af det skrymmande väggskåpets bortskaffande, fick han lust att försöka, hvad hans verktyg kunde uträtta på detta samma skåp; och han grep verket an.

Svetten dröp ned från hans panna, då han arbetade med kofot och med stämjern, med yxa och med knif. Kritsch, kratsch! ljudet, då skåpet spjela efter spjela skiljdes från väggen. Och så fanns ej af detsamma annat qvar än dess bakre vägg. Äfven denna sköflades och föll ned på golvet, hvarvid ett väldigt dammoln spred sig kring rummet.

En mängd gamla pappersluntor, hvilka funnits bakom den bakre skåpväggen, lågo nu äfven på golvet; och sedan den unge snickaren kastat de söndersplittrade mindre skåpde-

larne på elden, ämnade han göra detsamma med de nämnda gamla pappersluntorna.

Han kom dervid att närmare betrakta en af pappersbundtarne och fann densamma vara ett ordentligt paket, som var kringviradt med blå sytråd.

Han öppnade paketet, och för hans förvånade ögon låg en bundt tätt packade bankosedlar.

Då samtliga dessa sedlar voro af hög valör, fann han att han gjort ett värdefullt fynd.

Han slog sig ned med sedelbundten emellan händerna. Han begynte tänka efter, hvilka hyresgäster bebott rummet före honom.

Till sist, eller innan han inflyttat, hade der bott en fattig såkallad sekter, hvilken lifnärt sig med renskrifningsarbete. Denne hade det ingalunda för fett och godt. Mannen lefde ju ännu och hans ställning var visst ej sådan, att han precis behöfde gömma undan en dylik bundt bankosedlar. Nej, gunås, så försigtig behöfde han ej vara. Han hade nog haft någon annan plats för dem, han.

Derförinnan hade rummet varit uthyrdt till en svensk fru, hvilken påstods ha sett bättre dagar. Hon hade i tiden fått vara med på Gustafs III:s, tjusarkungens, hofbaler. Hon, så berättade man, hade der insupit nog mycket af det fina franska sättet och de fina franska sederna, ja, så mycket, att hon sedermera icke kunde trifvas rätt väl med sin höge herre och man, utan fann ett större nöje i att sällskapa med en ung utlänning, hvad som sedan hade äktenskapsskilnad till följd. Hon hade fört ett kringirrande lif och slutligen hamnat i den lilla kammaren, der hon dött i största armod. Hon hade således icke heller egt bankosedlarne.

Han erinrade sig plötsligt att han hört, att i detta samma rum för åtskilliga år tillbaka skulle bott en resande herreman, hvars egentliga nationalitet ej var bekant för någon. Denne hade vid sitt hastigt inträffade frånfälle efterlemnadt en liten dotter, hvilken sedan upptagits af barmhertiga menniskor. Man hade under den något besynnerlige frömlingens lefnadt sett honom handha och röra sig med mycket pennin-

gar, hvarför det äfven väckt stor förundran, då han afidit och lemnat dottern i fullkomligt utblottadt tillstånd.

Denne samme fremling, och ingen annan, hade helt säkert varit egare till sedelmassan, detta insåg den unge snickarmästaren.

Han lade sedelbundten i en bordslåda. Sedan fortsatte han med stökandet och städandet, för att åter få det dam- och spånuppfyllda rummet i hyggligt skick.

Under det han var sysselsatt härmed, inträdde madammen, hans närmaste granne och uppasserska. Hon medförde en kaffeattiralj, och gumman såg mycket glad och upprymd ut, då hon ställde denna på bordet med ett:

„Var så god, herr trygg!“

„Nå, hvad anledning har madam att bjuda på tians kaffe i dag, det vore roligt att veta?“ frågade han.

Han bestod sig kaffe blott en enda gång om dagen, nemligen klockan sex på morgonen, då han begynte sitt arbete. Derfor blef han förvånad öfver att se gumman Lilljander styra in till honom med den välkända kaffeattiraljen, och hans förvåning ökades, då han såg att brickan till och med ståtade med en mängd färska, glänsande hvetebullar.

„Herr Trygg skall veta, att det i dag är min bröllopsårsdag. Ja, si för tjugu år tillbaka, precis på dagen, stod jag brud. Jaha, då blef jag gift med Lilljander, han som blef borta för fem år sen, då han var ut med „Hoppet“ . . . Var så god, herr Trygg! Tag för sig och smaka på bröllopskaffet! Fast en är fattig, måste man ändå bjuda på förmiddagskaffe på en sådan här dag!“

Han drack kaffet med god smak. Hans tankar voro ej härunder ensamt riktade på gumman Lilljanders bröllopskallas; nej, mest tänkte han på den stora penningesumma, hvilken så oväntadt kommit i hans händer. Han tänkte på, huru han med denna kunde skaffa sig en egen verkstad i en egen byggnad, huru han kunde få ett godt affärsmamn och bli likställd med de öfrige store mästarne. Och så skulle han äntligen för henne med de blå ögonen våga komma fram med det, som låg honom på hjertat, då han vore i tillfälle att erbjuda henne ett trefligt hem och en bekymmerfri framtid.

. . . Men penningarne voro ju icke hans. Fremlingen, hvilken egt dem, hade ju lemnat efter sig en dotter, som säkert mer än väl behöfde dem. Och hon skulle ha dem, det var ju en gifven sak.

Han ämnade just öppna munnen, för att hos madam Lilljander framställa frågan, huruvida denna hade sig bekant, om fremlingens dotter ännu lefde och hvar hon stode att träffas, då den goda gumman plötsligt yttrade:

„Jag ser nog, hvar herr Tryggs tankar hålla hus för den här momangen, ja-ha, det gör jag! Jo, nog ä' de hos Sigrig Malmberg, alltid, det kan jag se. Men inte är det värdt att herr Trygg går och tänker på det flickebarnet numera, för jag skall berätta honom, att hon just i dag morgne blef bortlofvad åt magasinsförvaltaren, vår penningstinna husvärd. Det berättade mor hennes, då jag mötte henne i porten för en stund sedan“.

Den unge mannen blef så öfverraskad af hvad han fick höra, att han i häpenheten ej ens kom sig att tacka madammen för kaffet. Han stod der handfallen och mållös.

„Så-å, så-å? . . . Hon skall således bli hans hustru? . . . Jag hade ändå inte trott att hon skulle ha lust till det,“ sade han lågt och hviskande.

Madam Lilljander hörde detta.

„Ja, så mycket kan jag säga, att inte skulle den flickan hoppat i armarna på snålvargen magasinsförvaltaren, om inte fattigdomen drifvit henne dertill. Jo, jo, så är det, nöden har ingen lag! . . . Synd är det ändå med det snälla barnet, att hon skulle få en dylik kråkskrämman till man. Jag hade vetat, hvem som tusen gånger bättre hade passat för henne, jag“, yttrade den välmenande gumman, med en blinkning på ögonen, då hon betraktade den hurtige unge snickaren, som stolt och rak stod framför henne vid bordet.

„Tror ni det, madam, att hon bara för att hjälpa föräldrarne gick och sålde sig åt magasinsförvaltaren? Hon kunde ju haft någon svaghet att vilja gå grann och bo fint . . . . Hon kunde ju det . . .“

„Nej, men si det skall inte herr Trygg komma och säga, för jag känner Sigrig Malmberg ända från det hon var ett

så der litet pyre, och jag vet nog, att den flickan inte är fåfång!“

Den goda gumman höll på att bli topprasande, då hon hörde snickarmästaren framkomma med dylika insinuationer.

„Jag vet också“, fortsatte hon, „att en viss snickarmästare här i stan var ganska väl anskrifven hos henne, ja, så väl, att hon inte ett ögonblick hade tvekat att ge honom hand och hjerta, om han bara sagt ett halft ord derom, ja, det vet jag. Kanske är det ännu inte för sent! . . . Men det är sant, det behöfs ju pengar att slå i halsen på magasin-förvaltaren, och sådana har ni ungefär lika litet som jag, det vet jag nog. Herre Gud ändå, hvad de der pengarna ä' för ena underliga ting, det måste jag säga“.

„Pengar . . . Pengar . . . Ja, har man sådana, kan man till och med — köpa sig lycka. Men utan pengar . . . utan . . . då är det inte mycket med en!“ yttrade snickarmästaren, och så försjönk han i tankar.

Han tänkte på sedelbundten. Fastän denna låg i godt förvar i bordslådan, såg han den ständigt för ögonen. Den såg förförisk, frestande ut. Det var en ganska stor bundt. En rundlig summa . . . Hvad skulle väl den dryge, elake magasin-förvaltaren säga, om han med några få sedlar först och främst betalade sin egen skuld, och sedan erlade den summa, som Sigrids föräldrar voro skyldiga. Och med dessa pengar skulle han äfven kunna knipa bort Sigrid midt för magasin-förvaltarens näsa!

„Galenskaper!“ tänkte han sedan. „Hvad tjenar det till att tänka på pengar, som ändå inte tillhöra mig!“

Han väcktes ur sina tankar deraf att gumman Lilljanders kaffekoppar gånge ett skramlande ljud ifrån sig, då hon ville föra bort dem.

„Hör nu, madam, hon som vet allt möjligt, känner väl också till, att här i rummet i tiden bott en resande herre, som dog alldeles knall och fall?“

„Jaså, den der svartskäggige utländingen, han som utskreks för att vara rik som Hobergs-gubben, men som inte lemnade efter sig så mycket som en fattig kopek engång, då han gick till vår Herre . . . Flickebarnet, som blef efter ho-

nom, skulle ändå behöft några smulor af rikedom, det tyckte jag . . . Nå-ja, flickan kom i goda händer och blef uppfostrad som en hel mamsell, men hon gick och skämde ut sig, stackars menniska!"

„Hon är således vid lif ännu, den der dottern? . . . Ni vet kanske hvar hon finns?“ frågade han ifrigt.

„Hvar hon vid det här tillfället bor, det kan jag inte säga. Men att hon är vid lif, det vet jag, ifall människan inte kolat af sen i går, då jag såg henne åka på Esplanadgatan, klädd i sidenkappa, plymer på hatten och med tusen andra grannlåter . . . Jo, jag tänkte just, då hon rök förbi: Så der strålar och prålar lasten; och solen, den skiner lika varmt och klart på ett dylikt förderfvadt stycke, som på en anständig och hygglig menniska!"

„Ja-så“, var det enda snickarmästaren yttrade härtill.

Madamen begaf sig till sitt arbete i tvättstugan.

Han försökte förströ sig med arbete; men alla möjliga tankar trängde sig på honom och kommo honom att försjunka i dystert grubbel; dervid föllo verktygen ur hans händer. Han glömde att bestyra om den färdiga likkistans framskaffande till sorgehuset. Man fick derifrån komma att afhemta densamma.

Hon lefde således, fremlingens dotter. Det gällde för honom att så fort som möjligt öfverbringa till henne sedelbundten, hvilken hennes far i tiden sparat för hennes räkning, men om hvars förvaringsplats han ej, innan döden uppsökte honom, hann lemna upplysning.

Arbetet ville ej gå för snickaren. Det var då besynnerligt, hurudant dåligt virke han skaffat sig! Qvistar och idel qvistar. Och så skar hyffelbladet ojemnt, och så tog limmet eld i pannan under kokningen.

Ja, hvar skulle han söka fremlingens dotter? Det fanns så många med sidenkappor i staden och ännu flere, som buro plymer i hattarne, bestämdt lika många, som det fanns arma stackare, hvilka ej hade ett enda helt plagg att skyla sig med. Men det gafs ju tidningar. Hvarför ej då tillkännagifva i dessa, att fremlingens dotter, hvar hon än fanns, hade en stor öfverraskning att vänta sig, derest hon behagade besöka.

snickarmästaren Otto Trygg, boende i magasinshöfdaren Stenströms gård . . . Ja, det var en fiffig idé, som han ändt-ligen kom till.

Han satte sig ned att skriva annonsen. Då gled blicken öfver pappret, genom fönstret ut på gården. Der stod hon åter vid torkstreckket, med hattarne, hon med de blå ögonen. Men dessa strålande, glada ögon, de sågo förgråtna ut och ett lidande, djupt förkrossadt uttryck kunde tydligt förmärkas i dem.

Stackars flicka! . . . Hon skulle gå ett sorgligt öde till mötes, blott för det att hon var fattig. Ja, hon var att beklaga! Hvarför kunde hon icke bli hans? Men det var ej heller mycket han hade att erbjuda henne — kanhända hunger och försakelse, armod och lidande?

Annonsen var färdigskrifven. Han tog på sig ytterrocken och begaf sig ut.

Han nödgades gå genom tvättstugan, för att komma ut på gården. Här var madam Lilljander i full verksamhet. Den ena löskragen efter den andra vandrade färdigt struken från hennes händer till den stora pertkorgen bredvid bordet. Hon gnolade härunder på en gammal melodi från ungdomsåren.

„Vet herr Trygg hvad? Jag har en god stund stått och betraktat den nyssförlofvade der ute på gården, och jag är säker på, att den flickan inte har många år att lefva och fröjda sig åt äktenskapet. Det har ju redan tagit på henne, det, att hon vet sig vara bortlofvad till den gamle blodsugaren!“

„Ja-så, tror madam det?“ sade han tankfullt.

„Om jag tror? . . . Jo, vasserra, gör jag det! . . . Det händer sällan att det slår slint, då jag gör mina beräkningar, ser herr Trygg!“

Han gick.

Utkommen på gården, ämnade han med en helsning passera förbi den unga flickan.

Hon vände bort anletet, då hon märkte att han kom. En förrädisk tår hade placerat sig i ögonvrån. Hon ville ej

visa, att dessa opåkallade känslorqvallrare funnos der, och därför vände hon bort sitt sorgsna anlete.

Han hade märkt, huru det var fatt med henne. Derför tyckte han sig också böra uppträda på något tröst- eller mod- ingifvande sätt. Att gratulera henne såsom förlofvad kunde omöjligt vara passande vid detta tillfälle. Så tyckte han. Men hvad skulle han då säga henne?

Emellertid närmade han sig. En kylig nordanvind var rådande. Den lät hattarne på torkstreckket komma i liflig rörelse, den lät hennes hufvudduk och förkläde fladdra likt vimplar.

„Det är ett kyligt vårväder i dag“, började han. „Och mamsell Sigrid är inte alls försiktig med sin helsa“.

„Hur så?“ frågade hon, allt ännu med bortvändt anlete.

„Jo, mamsell är alltför tunt klädd under den kalla blåsten“.

„Åh, icke är det värdt att pjåka med sig heller“.

„Ja, men jag tycker att mamsell nu . . . . då . . . . när som . . . .“

Nu voro de stora blå ögonen undrande riktade på honom. Han blef verkligen försagd, då hans ögon mötte hennes. I alla fall tyckte han sig ha sagt mer än nog, för att numera kunna ändra samtalsämne.

„Jag har hört, att mamsell skall vara förlofvad med magasinförvaltaren. Och därför tyckte jag som så, att mamsell nu mer än förut borde vara försiktig med helsan. Det borde väl vara sorgligt och svårt för honom, att ha en sjuk hustru. Så tycker jag“.

„Tror herr Trygg verkligen, att han skulle finna det sorgligt och svårt, den mannen?“

De blå ögonen voro åter med ett allvarligt uttryck fästade på honom.

„Jag vet inte, men jag tycker att det borde höra till saken . . . . att han . . . . att hans hjerta . . . . att . . . . ja, jag kan nu inte säga annat, än att jag åtminstone skulle vara olycklig deröfver. Ja, jag menar . . . .“

Han afbröt sig. Han märkte plötsligt, att han sagt för mycket.

Båda stodo der tysta och försagda.

„Mamsell Sigrid finner sig visst inte riktigt lycklig . . . . Jag ser nog att det är så“, sade han, då han betraktade henne. I sin tankspriddhet sysslade hon med att fastbinda men återigen lösgöra stråhattarne från klädstrecket, utan att hon visste hvad hon gjorde.

„För mig finns inte någon lycka här på jorden. Då först blir jag lycklig, när jag slipper i grafvens mörka gömma“.

Hon såg hopplöst olycklig ut, då hon yttrade detta, ja, som en lifvet frändömd människa skulle se ut. Rösten var beslöjad och svag, och en tårperla gled, utan att hon visste det, nedför kinden.

Det gick honom djupt till sinnes att se henne sådan. Hans hjerta klappade häftigt.

„Säg inte så, mamsell Sigrid! . . . . Jag vet hur det hänger ihop med förlofningen mellan magasinsförvaltaren och mamsell . . . . Kanske . . . .“

Nu var det som om han velat göra våld på sig, för att ännu försöka tillbakahålla det han ämnade säga.

„Kanske“, sade han då, „kanske jag kan hjälpa mamsell Sigrid; kanske jag kan göra något för att förlofningen blir om intet“.

„Ni, herr Trygg?“

Den var verkligen talande, dem stumma förvåning, hvilken återspeglade sig i de blå ögonen och i den unga flickans anlete.

„Ja, om mamsell Sigrid bara vill anlita min hjälp, så . . .“

„Herr Trygg sade ju nyss, att herr Trygg har reda på huru det hänger ihop med förlofningen, och ändå . . . .“

„Ja, jag vet nog, att alltsammans kan göras om intet med pengar, det vet jag . . . . Och jag har pengar!“

Bloden hade stigit honom upp till hufvudet, och han rodnade starkare än förut, då han yttrade detta.

Hon såg honom forskande och tvifvelfullt in i anletet.

„Kära herr Trygg, det är inte några få rublar, som mina föräldrar ä' skyldiga magasinsförvaltaren“, sade hon. „Nej, nej, tro inte det! Han har att få af dem hela tvåhundra rubel; och så mycket pengar har inte herr Trygg, det vet jag nog“.

„Jag har tvåhundra rubel, och ändå litet till“, försäkrade han.

Då han fann, att hennes blickar framställde frågan, huru det kom sig till att han så plötsligt råkat komma i förbättrade ekonomiska omständigheter, skyndade han sig att yttra:

„Jag har alldeles oförmodadt fått . . . . ett arf . . . . efter . . . . efter . . . . efter min . . . . morfar, som dog . . . . i Amerika“.

Han yttrade detta stammande och med låg röst.

„Så-å, att herr Tryggs morfar är död? Jag beklagar sorgen! . . . Han var väl mycket gammal, han?“ sade hon.

„Ja, ... han var mycket gaminal . . . . Nå, hur är det? Vill mamsell Sigrid bli fri från magasinsförvaltaren?“

„Om jag vill? Ingenting hellre än det! Och jag vet inte hur jag skall kunna tacka herr Trygg, som är så hygglig och vill hjälpa mig . . . . Men herr Trygg får ändå lof att vända sig till de gamla derinne . . . . Jag hvarken kan eller vill bestämma i den här saken“.

Den unga flickan qvarblef på gården, medan snickaren steg in till hennes föräldrar.

Han kom som en räddande engel, den unge snickarmästaren. Aldrig hade, enligt Sigrids föräldrars tanke, det gamla ordspråket: „När nöden är störst, är ofta hjälpen närmast“ blifvit bättre besannadt än just nu. Derfor tyckte de båda gamla sig icke kunna tillräckligt uttala deras välsignelser och tacksägelser för honom.

Han var också så förtänksam, den unge mannen. Han visste nog, att det hädanefter kunde vara svårt och otrefligt för dem att bo qvar i magasinsförvaltarens gård, och han sade sig vilja skaffa dem en annan bostad. Han skulle sjelf flytta in i en större lokal med verkstad och andra bekvämligheter. Det från Amerika erhållna arvet efter morfadern hade försatt honom i tillfälle dertill. Och då passade det sig nog så, att något af rummen i hans nya kvarter kunde bebos af dem. Just så hade han tänkt ut.

Den lame mannen var djupt rörd. Det var ingalunda lätt att begripa, huru det kom sig till, att den unge mannen så mycket intresserade sig för honom och hans familj.

Hans hustru talade om framtiden och de förhoppningar, hon ställde på denna. Hon var öfvertygad om, att de, sedan de voro fria från skulden till magasinsförvaltaren, åter komme att stå sig väl. Dottern fick ju dag från dag allt flere kunder, ty den rara flickan hade, som modern sade, en makalös både vilja och förmåga att arbeta. Sjelf skulle hon, om Försynen läte henne vara frisk och rask, också draga ett och annat strå till stacken. Och på det sättet hoppades hon, att det komme att gå väl för dem, så att de äfven blefve i tillfälle att göra afbetalningar till snickaremästaren, på det han gått i utläggning.

Den unge mannen gick bort, nöjd och belåten, lätt till själ och sinne. Den tillfredsställelse och den sanna glädje han funnit hos den lilla murarefamiljen, hade meddelat sig till honom.

Men ensam, i sin lilla kammare, försjönk han åter i dyster förtviflan. Hvad hade han gjort? Han hade fränhändt en medmänniska dennas rättmätiga egendom, han hade begått stöld — drifvit *oärligt spel!* . . . Ja, han var en missdådare. Han försökte trösta sig dermed, att fremlingens dotter, om hon fått penningesumman om händer, snart nog bortslösat densamma på lastens marknadsplats, der hon lefde och rörde sig, medan han, genom att använda penningarne till att bringa sina vänner hjälp i nöden och sig sjelf på bättre fötter, lät dem komma till nytta.

Men då framträdde för hans minne hans affidna mors goda råd och förmaningar. Hon hade inpräglad hos honom så många dyrbara minneskorn för vandrigen på livvets knaggliga stig. Hon hade sagt: „Gör rätt åt alla, så går dig allting väl i händer! — Hvad du gör, gör med klokhet och tänk alltid på följderna! — Lef i fred med dina medmänniskor, men i ständig fejd med lasterna! — Bättre orätt lida, än orätt göra! — Med sanning, redlighet och trohet kommer du längst fram här i verlden! — Bättre en hederlig död än ett lif fullt af vanära!“

Alla dessa välmenta råd hägrade för hans minne. Han hade också hittills fört ett oklanderligt lif, varit ärlig och

redlig; han hade ej behöft ångra något af sina föregående göranden eller låtanden. Men nu . . . nu! . . .

Af dessa penningar, hvilka voro en annans egendom, hade han redan delat med sig; och nu var han på väg att med återstoden ställa upp en snickeriaffär. Men det var för hennes skull, hon som egde de klara blå ögonen — och huru kunde han väl då handla annorlunda? Han kunde med penningarne göra henne lycklig, — och det var det bästa af allt.

Han hade ej någon lugn natt. Först fram mot morgonen slumrade han in. Men han uppvaknade vid ett häftigt buller. Det var madammen, som förorsakade detta genom att bulta på dörren. Klockan var då nio på morgonen.

Då han var i ordning att öppna dörren, meddelade gumman, att magasinsförvaltaren hos murarefamiljen tillstått ett det vildaste upptråde.

„Ja, han är bestämdt galen, och han rasar värre än en turk!“ yttrade gumman Lilljander. „Herr Trygg får allt lof att skynda dit öfver. Det händer, att de stackars människorna behöfva hjälp“.

Och han skyndade ut. Kommen till trappan, fann han en del af murarefamiljens tarfliga bohag utvräkt på gårdsplanen.

I dörren stod den tjocke magasinsförvaltaren, utdelande befallningar åt ett par karlar, hvilka voro sysselsatta med att bära effekter ut ur rummet. Hans plussiga anlete var eldrödt, och tydligt kunde märkas, att han var drucken.

„Raska på er, lathundar! . . . Vräk ut det packet och deras skräp! . . . Jag tål inte det der byket en minut inom mina väggar . . . Hör ni det? Jag tål det inte!“

Otto Trygg ville skynda förbi honom in i rummet, för att se huru det förhöll sig med hans vänner.

Då fick magasinsförvaltaren sigte på honom.

„Ja-så, ni skall in och helsa på vännerna i stenfoten!“ sade han. „Bättre vore, om ni betalte hvad ni är skyldig

mig . . . . Nå, nå, stadsfogdarne hitta nog rätt på er också! . . . . Hm, ja . . . . Reversen narrade hon åt sig, och den brände hon opp, den slynan! Men borgar Petrell är ett lefvande vittne till, att ni fick pengarna. Det är han visst!“

„Hvad säger ni? Har någon bränt opp reversen?“ frågade Otto Trygg förvånad, i det han drog upp plånboken ur fickan.

„Jo, hon just . . . . Malmbergs Sigrid, det gemena styc- ket! . . . . Så-å, så-å, ni har också kommit er till pengar? . . . . Det är märkvärdigt!“ sade procentaren, då hans giriga ögon fästade sig vid sedlarna i snickarmästarens plånbok.

„Der har ni hela beloppet, med ränta och allt!“ sade snickarmästaren, sedan han åt magasinsförvaltaren räknat upp en summa penningar.

„Ja-ha, bra! . . . mycket bra! . . . . Jag skall genast gå att skrifva qvittot, bara ni väntar litet.“

Magasinsförvaltaren gick, under det han mumlade:

„Märkvärdigt, märkvärdigt! . . . . Hvart ha de nu alla fått pengar ifrån?“

Otto Trygg begaf sig in i stenfotsrummet. Här fann han blott Sigrids mor. Hon gret, torkande ögonen med förklädet.

„Så här ser här nu ut, kärä herr Trygg“, yttrade hon, då han inträdde. „Ja, nog blef han förgrymmad alltid, vår husvärd, då Sigrid inte tog emot hans ringar och grannlåter, dem han hemtade åt henne för en timme sen; men ännu värre var det, då hon sa' sig vara tvungen att återta löftet, som hon hade gifvit honom. Och hur han rasade, då jag betalade skulden . . . . Han sprang som en galning omkring på gården; och så fick han slutligen ett par karlar att hjälpa sig med att vräka ut allt hvad vi ega och ha. Gubben min och flickan, de ä' nu hos timmermannens i granngården. Jag är så nöjd öfver att ha dem undan det här eländet!“

Nu gälde det för den unge snickaren att göra hvad han kunde, för att skaffa den utvräkta murarefamiljen tak öfver hufvudet.

Han sade, att gumman icke borde gråta och förtvifla. Han skulle nog i ett nu ha en annan bostad åt familjen.

Och sedan han erhållit qvittot af magasinshöfdingen, begaf han sig ut att söka rum.

Han lyckades äfven, huru han sprang och huru han letade i snart sagdt alla gårdar i staden, att erhålla en tillfällig bostad för familjen. Det var i en gård uppe på Kampen.

Återigen hade murarefamiljen att tacka honom för en stor tjänst. De sågo också i honom en sitt lifs goda engel.

Han var lycklig öfver att kunna hjälpa. Hans dystra tankar och sjelfanklagelser voro som bortblåsta, då han såg denna lilla familj, hvilken han så gerna omhuldade, tillfredsställd och belåten. Dock var det blicken ur de klara blå ögonen, som mest gjorde honom lycklig. Ja, han kunde verkligen bli förlägen, då hon fästade dessa ljufva ögon på honom, yttrande:

„Aldrig, nej, aldrig kunna vi visa herr Trygg en sådan tacksamhet, som herr Trygg ändå skulle förtjena! Mätte vi helst någon gång i tiden bli i tillfälle att göra hr Trygg en återtjänst!“

Han skulle haft så mycket att säga henne rörande återtjensten, men ännu ville han ej komma fram dermed.

„Nej, men ser man på bara, hurudan fin verkstad herr Trygg består sig!“ utropade hans forna granne, den goda gumman Lilljander, då hon straxt efter det han etablerat sig kom på besök. — „Och så många och fina rum sen! Jag undrar just hvad han, ensam och untkarl, skall göra med dem alla! Fast inte lönar det sig att undra derpå . . . . Han skall väl klämma till och gifta sig endera dagen, kan jag tro. Nåja, lycka till, lycka till!“

„Ja, visst gick det väl an att gifta sig, då man har det så här vidlyftigt och trefligt, det är sannt; men en hustru står väl ändå inte att ta' som på hyllan heller!“ sade den unge mannen.

Han såg, trots de goda omständigheter, hvori han befann sig, ändock ej fullt förnöjd och belåten ut.

„Herr Trygg skulle inte få sig hustru, han? Jo, en på hvar finger och kanske några på köpet. . . . Så mycket känner jag qvinfolket, att jag vet att de inte ä' kostföraktare, då det gäller att få en vacker och hyggelig man med ett fint och trefligt hem. Och att bli mästarfru är inte fy skam heller, det skall jag säga! . . . . Eftersom vi nu ä' på tal om fruntimmer, så kommer jag ihåg, att herr Trygg för någon tid sen talte med mig om den der besynnerliga fremlingen och hans dotter, de der, som för långa tider tillbaka bodde i kammaren, der herr Trygg bodde sist . . . .“

Blodet steg upp åt hufvudet hos den unge snickarmästaren, då hon begynte tala om fremlingen och dennes dotter. Slutligen framstammade han:

„Och hvad hörs det om dem?“

„Jo, det är nu slut med välmaktsdagarna för den mammalsellen, det kan jag berätta! . . . . Jag såg henne stryka omkring gatorna med en korg på armen, och så uselt klädd, så . . . . ja, helare och bättre kjol har jag på mig, då jag står vid bykbunken . . . . Det tycks ha gått hastigt utför för den stackars människan!“ . . . .

„Är det länge sen ni såg henne?“ frågade han ifrigt.

„Ja, nog är det en timme sen dess, alltid . . . .“

„Såg ni åt hvilket håll hon begaf sig? Såg ni det, madam?“ frågade den unge mannen med största ifver.

„Jag har ett rasande godt minne, ser herr Trygg“. Jaha, därför kom jag också ihåg, att han en gång var angelägen om att få veta hvar hon hade sin bostad . . . . Jag tänkte som så, att jag genom att ta reda på hvar hon bor kunde göra herr Trygg en tjänst . . . . Och så följde jag efter henne. Hon vek in på en gård vid Stora Robertsgatan, och der såg jag henne slinta in i ett kyffe, som inte alls såg bättre ut än vedlidret der hemma i vår gård“.

„Hvilken nummer? . . . . Hvems är gården? Kan madam säga det också?“ sporde snickarmästaren.

„Jag kan inte läsa skrifvet alls . . . . Se, i mina barnaår fick man inte lära sig den konsten så lätt som nu . . . . Nog såg jag portskylten, det är sannt och visst, men bokstäfverna de voro ändå bara slipstenar för mina ögon. För resten hit-

tar nog herr Trygg rätt på den gården, om han bara går från Lilla Robertsgatan ned åt den Stora och håller sig hela tiden på venstra sidan . . . . jaha, så går han förbi en tvärgata — Annegatan tror jag det är — och derifrån är det bara två portar till den der gården, jag menar“.

„Tack skall madam ha för upplysningen!“ sade den unge mannen, hvilken återfått sitt förra lugn. „Det var bra, att jag fick veta hvar hon finns“.

„Det är vackert af honom, herr Trygg, att han tänker på sina medmenniskor; men det skall jag säga honom, att inte får han folk af den odågan, det tror jag, sade madamen, gifvande eftertryck åt sina ord.

„Nå-ja, jag intresserar mig för henne, bara därför att . . . . att hon är en aflägsen släkting till . . . . till . . . .“

„Till er morfar kanske?“ skyndade sig madammen att ifylla. „Jaha, se då hör det också till saken att herr Trygg nu, när som gubben dött, också tänker på henne, den beklagansvärda stackaren . . . . Ja, se det är iute mer än rätt och billigt!“

Madammen aflägsnade sig.

Genast efter det hon gått, begaf han sig ut att försöka träffa fremlingens dotter.

Han var orolig och otålig. Dock kände han sig åter något lättare till sinnes, sedan han fått veta, att den egentliga egarinnan af penningarne stod att finna. Att hon var i verkligt behof af hjälp, det gladdede honom, ty han tyckte, att hans egen skuldbörda hädanefter ej borde kännas så tung, sedan han blifvit i tillfälle att dela med sig af sedelbundten. Han behöfde ej dessa penningar numera, då hans snickeri-affär fått en ganska god fart och då den dag ifrån dag lofvade att bli ännu bättre.

Under det han vandrade fram längs gatan, med tankarne fästade vid dessa något ljusare framtidsutsigter, höll han på att gå förbi gården, i hvilken fremlingens dotter, enligt madam Lilljanders utsago, hade sitt hemvist. Men då blef hans uppmärksamhet fästad vid högljudt skrik och nojs, som kom från portgången.

Han vände om och steg in. Här fann han en större folksamling. Det var en mängd nyfikna, hvilka omringat en poliskonstapel och en illa klädd, ännu ung qvinna.

Denna sistnämnda tycktes vara drucken, och hon skrek högt, under lifliga gester, att man var orättvis mot henne, att hon intet ondt gjort, och att hon ej skulle följa med konstapeln till poliskammaren, om man också ville bära henne dit.

Snickar Trygg gissade genast, att han hade fremlingens djupt sjunkna dotter framför sig.

Folket, som omgaf henne, tycktes icke vara med om att poliskonstapeln förde bort qvinnan.

„Låt Silkes-Lotta vara i fred! Hon har intet ondt gjort! . . . . Så är det; alltid skall polishundarne blanda sig i andras affärer!“ skreko och nojsade dessa menniskor. Och då qvinnan fann att hon hade medhåll hos sin omgifning, skrek hon och svängde med armarne vildare än förut.

Han vände sig till poliskonstapeln med en höflig fråga, hvad ondt qvinnan gjort, då hon skulle öfverlemnas åt polisen.

„Hon går omkring och säljer band och andra saker, utan att betala utskylder. Hon är utan tillståndsbiljett . . . . Vill herrn se, så har hon korgen full med krimskrams, och ändå har hon inte tillstånd att drifva handel dermed. Jag sköter bara min pligt, jag, och jag vill ha henne med mig till polismästaren . . . . Det hjälper inte att krångla emot. Seså, marsch med henne nu!“

„Åh, bry er inte om den der qvinnan! Låt ni henne vara i fred! Hon gör inte så stor marknad med sitt skräp“.

I och med detsamma snickarmästaren yttrade detta, lät han en tung Katarina-rubelslant glida ned i poliskonstapelns hand. Denne visste nog hvad slanten dög till; och det var med föga stränghet i rösten han yttrade:

„Nå, ni må vara i fred för den här gången. Men det säger jag, Lotta, att det första jag härnäst finner att hon drifver oloflig handel, så sätter jag inte fingrarna emellan, utan då får hon vackert lof att helsa på der som hon vet“.

Poliskonstapeln vandrade bort, under det Robertsgatans pojkar hurrade så mycket de förmådde, hvarpå de skingrade

sig, så att alla åskådare inom ett ögonblick voro som bortblåsta.

Snickarmästaren stannade qvar.

Den nyss af polisen attackerade qvinnan fäste på snickar Trygg en lång, frågande blick. Sedan hon sålunda mönstrat honom, sade hon:

„Jag såg att ni smorde polishunden, för att han skulle lemna mig i fred. Hvarför gjorde ni det, min herre?“ . . . .

„Derför att jag inte . . . . inte tyckte om att ni skulle föras till poliskammaren, och derför . . . . att jag ville hjälpa er . . . .“

„Så-å, det finns således någon, som vill hjälpa mig, en stackare . . . . en odåga, som jag är? Nej, det der säger ni bara! . . . . Ni skulle vilja hjälpa mig? . . . . Ha, ha, ha, ha!“

Hon skrattade så att hennes grofva, hesa röst genljöd på gården.

„Ja, jag skulle bra gerna se, att ni förde ett bättre lif, att ni slutade att dricka . . . . Ja, jag menar att ni igen skulle bli sådan, att ni hvarken behöfde skämmas för Gud eller menniskor . . . . Ni är ju ung ännu . . .“

„Aha, nu förstår jag!“ afbröt hon honom. „Ni är något slags prestmenniska, en dylik en, som tycker om att plugga folks öron fulla med moral, sådant der, som hvarken duger äta eller dricka! Ha, ha, ha, ha! . . . . Nej, håll ni de der granna sakerna för egen räkning bara. På mig ha de ändå ingen verkan, det skall jag berätta er! . . . . Jo, ni är just en lustigkurre, som ger silfverslantar åt polisen, för att få tillfälle att hålla en tråkig predikan för mig! . . . . Slanten hade ni kunnat stoppa i näfven på mig . . . . Jag skulle nog sörjt för att den blifvit använd . . . . Ha, ha, ha, ha!“

Den halfrusiga qvinnans skratt hördes vida omkring.

„Ni bor ju här i gården?“ frågade han.

„Nå-ja, jag bor inte mycket, gunås; men der inne i rucket har jag ändå tak öfver hufvudet, om inte annat“, sade hon.

„Ni kan komma er till en annan bostad . . . . Jag skall sörja för att ni får det. Det är inte helsosamt att bo derinom“, sade snickarmästaren, skakande på hufvudet, då hans

ögon föllo på de fingersbreda springorna i den bofälliga kockens dörr.

Hon kastade åter en förvånad blick på honom.

„Är det ert allvar, herre, eller drifver ni med en stackare?“ frågade hon.

„Jag menar allvar med mina ord. Jag skulle vilja se, om ni ännu har lust att föra ett bättre lif . . . Ja, jag har nu en gång fått idén att försöka rädda er ur armod och elände, det är hela saken“, sade den unge mannen, icke utan förlägenhet.

„En besynnerlig människa är ni, det måste jag säga!“ yttrade hon, plötsligt blefven allvarsam. „Jag kan inte begripa hvad för ett nöje det kunde göra er, om jag hade det bättre än nu“.

Hon fixerade honom skarpt.

Tvenne kvinnor från gården hade stannat nära dem, för att lyssna till deras samtal.

„Ja-så, de der gamla ugglorna kunna inte låta bli att lyssna? Märker ni att vi ha åhörare?“ frågade hon, nog högt för att höras af de nyfikna kvinnorna.

Dessa brydde sig icke om att taga ett enda steg från den plats, der de befunno sig, utan låtsade de vara inbegripna i ett ifrigt samtal, icke vetande hvad som försiggick i deras närhet.

„Vi kunna ju gå in till er, för att få vara ostörda?“ sade den unge mannen.

„In hos mig? Ja, men der ser det inte trefligt ut, skall jag säga er. Den bostaden är för resten inte lämplig för mottagandet af så fint folk, som ni . . . Jag har knappast en stol der, så att inte är det godt om bekvämligheterna i min fina våning. Ha, ha, ha, ha!“

Då han ej yttrade något härtill, utan tog ett steg mot den gamla byggnaden, skyndade hon att öppna dörren.

Såg bostaden bofällig och eländig ut utanför, så var den ännu sämre beskaffad hvad dess inre beträffade.

„Jaha, här bor jag, som ni ser! . . . Om ni inte är rädd att söla ned edra kläder, så tag plats på spiselkanten der. Nå, var ej rädd, den är inte sotig, för der har bestämdt

inte varit eld i den spiseln sen i sista vintras. Det var för resten inte jag, som då bodde här; nej, bevars, den tiden hade man det ändå litet finare omkring sig . . . . Jag bor här mycket billigt, bara därför att ingen annan vill bo här, sen den förra hyresgästen, formannen, hängde sig vid spjellsnöret der“.

Snickarmästaren tog plats på ett slags utbyggnad till den stora spiseln. Han såg omkring sig.

Här var mer än tarfligt och eländigt. Hela bohaget utgjordes af en gammal kista, en större pertkorg och en hylla invid spiseln. En med hö fylld säck fanns i knuten och öfver denna var kastadt ett illa medfaret täcke, ur hvilket vadden tittade fram. Detta utgjorde den i lastbarhet och liderlighet sjunkna qvinnans sofplats.

„Hade ni tänkt ta emot vintern i den här bostaden?“ frågade han, sedan han skådat omkring i rummet.

„Naturligtvis, om jag inte domnat bort som en fluga innan dess. Det är likgiltigt för mig, om jag är öfver eller under jorden. Kanske vore det bäst att slippa det eländiga lifvet här, och detta så fort som möjligt!“

Ruset höll på att flykta ifrån henne. En tår glimmade i ögonvrån, vid det hon yttrade detta.

Snickarmästaren såg nog det, och han beslöt att, eftersom några bättre känslor ännu tycktes finnas hos henne, försöka anslå just dessa.

„Har ni någon gång tänkt, hur djupt det skulle smärta edra föräldrar, om dessa finge se er sådan ni nu är?“ begynte han. „Er far och mor kunde säkert aldrig tänka sig ett dylikt öde för er.“

Med bitterhet i rösten sade hon:

„Någon mor har jag aldrig vetat af. Min far påstods vara rik. Hvar gjorde han då af sina pengar? De hade bort användas till min uppfostran; kanske hade jag då varit lika god som någon annan . . . . De der människorna, ser ni, som fostrade opp mig, de brydde sig hvarken om att hålla mig i skola eller att lemna mig andra goda föredömen. De hade värdshus, och därför var jag, då jag äntligen blef

fullvuxen, som klippt och skuren till skänkmamsell. Det öfriga gissar ni väl!“

Den unge mannen bet sig i läppen. Det var som om hon utslungat en bitter förebråelse mot honom. Han hade ju använt hennes penningar.

En mängd sjelfförebärelser stormade öfver honom. Han begynte tänka öfver, huru han med återstoden af den afidne fremlingens penningar på bästa sätt kunde gagna dennes dotter. Att det ej skulle bli någon lätt sak, insåg han nog, och allra minst skulle penningarne vara till stor fromma dervidlag, isynnerhet om han lemnade henne hela beloppet på en gång. Men han ville göra ett försök. Han skulle tillstålla henne någon del af desamma.

„Jag har, som jag förut sade, sinnesatt mig att hjälpa er. Mottar ni min hjälp?“ frågade han.

Hon dröjde ett ögonblick att lemna svar på hans fråga, fixerande honom med en misstrogen blick. Sedan sade hon:

„Ja; men på ett villkor“ . . . .

„Och detta vore?“ . . . .

„Att jag, om jag någon gång i världen kommer till bättre omständigheter, får återbetala hvad ni lägger ut för mig“.

Han var nöjd med detta svar. Han fann deraf, att hon ännu icke lemnat sig åt hopplös liknöjdhet, utan att hon ännu egde en svag tanke på en förändring till någonting bättre.

„Som ni vill“, sade han.

Sedan han lemnat henne några sedlar, dem hon girigt kramade i handen, skyndade han bort.

Det var en ovanligt vacker September-dag. En med glada lustfarare fullbesatt segelslup lade ut från slagtarhusstranden.

„Det är besynnerligt att snickar Trygg inte är med!“ sade en ung flicka till sin närmaste granne i båten.

„Ja, och ändå ha vi Sigrid Malmberg här. Man vet ej: kanske han ej mera bryr sig om henne?“

„Tyst! Hon kan höra hvad du säger!“ svarade den förstnämnda, blickande fram mot båtens förtoft.

Här befann sig Sigrid Malmberg. Hon hade, trots det lågmälda sätt, på hvilket de båda flickorna bytte ord, ändå uppfångat hvad de yttrat. Rodnande vände hon anletet utåt sjön.

Då hörde hon någon i båten yttra:

„Den der länge der, som kommer ned till båtbyggnaden, är bestämdt snickar Trygg. Ja, nog är det han. Jag visste att han skulle komma, fast han inte riktigt passade på tiden. Skola vi göra ett slag till byggnaden och ta honom med?“

Alla voro med om den saken. Och mannen vid styret, som upptäckt snickarmästaren på stranden, svängde rodet. Man gjorde ett slag och nalkades åter byggnaden.

Otto Trygg hade hoppat i en ekstock, i hvilken tvenne gossar sutto vid sina metspön. Han vidtalade gossarne att ro ut mot segelslupen, emedan han insåg, att det för denna ej blefve lätt att i motvind nalkas byggnaden. Och så lågo de båda farkosterna i ett nu sida vid sida.

Hon var ju med. Det var allt hvad han ville veta. Hans blick var glad, då han räckte henne handen till hälsning.

„Förlåt mig; jag höll på att försumma mig! . . . Men jag hade kunder, arbetsuppgörelser och dylikt! . . . Man väntade kanske länge nog på mig?“ sade han till Sigrid, då han satte sig invid hennes sida.

„Ja, vi trodde inte att herr Trygg skulle komma“, sade den unga flickan. Det var roligt att herr Trygg ändå kom, innan vi hunno längre ut . . . Hur tråkigt, om ni blifvit efter!“

„Tycker mamsell Sigrid det?“

Hans ögon sökte hennes. Dessa voro för tillfället riktade på ballasten i båtbottnen.

„Jag skulle aldrig förlåtit min försumlighet, om jag blifvit efter. . . . Mamsell Sigrid var ju med, och därför så . . .“

„Tjensten framför allt heter det ju! Ni var upptagen af edra kunder, och då gick de inte an att tänka så mycket på nöjet“, sade den unga flickan, som icke låtsade förstå hvad han menade.

„Ser du hur sött det tycks vara dem emellan“, sade en af flickorna i båten. Det var hon, som nyss förut saknat snickarmästaren.

„Ja, hon har tur, det måste man säga“, sade den andra. „Först friade den rike magasinförvaltaren till henne, och hon var tassig nog att ge honom korgen. Och så blef snickarmästaren hastigt och lustigt rik, och nu hänger han efter henne som en kardborre . . . . Vet du hvad? Inte tycker jag att hon är vacker precis. Men det är något . . . . jag kan inte förstå . . . .“

„Åh, hon schåpar sig bara! Har du inte sett hur hon vänder och blänger med ögonen, då en karl är i närheten? . . . . Ja, jag säger bara: den som förstod konsten så bra som hon, den hade nog också beundrare . . . .“

Segelslupen gled fram med god vind. En ung man hade medtagit en dragharmonika, och han lät den ena glada melodin aflösa den andra.

Färden gällde Fölisön.

Skomakaren Frimans äldsta dotter firade på samma gång sin namnsdag och sin tjugunde födelsedag. Dagens hjeltinna hade med ett annat båtlag redan förut begifvit sig öfver till ön.

Då segelslupen, i hvilken Sigrid Malmberg och snickarmästaren befunno sig, nalkades målet för färden, syntes en mängd glada ungdomar på bergklacken vid stranden. De viftade med näsdukarne och tillropade det anländande båtlaget de lifligaste välkomsthelsningar.

En folspelare fanns bland detta sällskap. Han bjöd på en storståtlig välkomstmarsch. Dragharmonikans trakterare stämde in, och landstigningen på Fölisön fick en utomordentligt festlig prägel.

Det första båtlaget hade redan utsett plats för den glada festen; ja, man hade till och med hunnit inrätta kaffekök i en bergsskrefva, och röken höjde sig derifrån, spridande sig bland träd och buskar.

Fredrika Friman var synnerligt belåten att ha Sigrid Malmberg och den unge snickarmästaren som gäster. Hon tog genast efter landstigningen Sigrid under armen och led-sagade henne upp till festplatsen.

„Du kan inte tro, hur det gläder mig att du är här, min söta Sigrid! Ja, ja, det skall jag säga dig, att du är den enda

af mina skriftskolskamrater, som jag håller af . . . . Se så, slå dig ner här, så få vi litet prata med hvarandra . . . . Hvad han är för en vacker karl, den der snickarmästaren, och så hyggelig sen, och rik lär han vara med . . . . Det säges att du och han ä' hemligt förlofvade. Är det sannt, lilla du?"

„Nej, det är det visst inte! . . . Hvarifrån har du fått den historien?" sade Sigrid Malmberg, småleende.

„Åh, det berättas ju öfverallt i staden. Och det är inte värdt att du är så förbehållsam! . . . . Nog tycker jag ändå att jag, som är en så gammal vän till dig, borde få veta det lika väl som någon annan!"

„Nej, men bästa Fika, hur kan du begära, att jag skall anförtro dig något, som saknar all grund?" sade Sigrid, otålig och misslynt öfver att höra sig vara föremål för dylika hopdiktade historier.

Då skomakaredottern fann, att hon åtminstone ej vid detta tillfälle lyckades bli upplyst om en sak, som hon antagit vara så viss, aflägsnade hon sig med orden:

„Jag måste se efter, om kaffet redan är färdigt!"

Det glada sällskapet hade tagit plats här och der i gröngräset. Den egentliga fröjden skulle begynna då kaffet blifvit serveradt; och man väntade med otålighet att detta skulle ske.

Det såg ut som om snickarmästaren väntat att finna Sigrid allena, ty i och med detsamma Fredrika Friman begaf sig bort, infann han sig, slående sig ned på en sten invid hennes sida.

Mamsell Sigrid har väl hört, hvad som pratas i staden . . . . om . . . . om oss båda . . . . att vi . . . ."

Han hann ej säga mer. Fredrika Friman infann sig, för att meddela, att kaffet var serveradt; och hon tog åter Sigrid under armen, förande henne med sig till „kaffesalongen", en skuggrik plats mellan några alar. Här hade man en flat sten till kaffebord, och här hade man uppdukat allt hvad till ett välordnad kaffekalas kunde höra.

Snickarmästaren, som så oväntadt blifvit afbruten, följde med till „kaffesalongen". Han hoppades här blifva i tillfälle att återigen hopknyta samtalstråden. Men nu fogade ödet så,

att Fredrika Friman placerade sig på den ena sidan om den unga flickan, och vid hennes andra sida sökte sig återigen Fredrikas mor plats. Begge dessa, mor och dotter, visade stor ifver att betjena Sigrid, och detta till den grad, att de redan omnämnda afundsjuka flickorna återigen fingo anledning till anmärkningar.

„Ser du bara, hur Fika Friman är uppmärksam mot Sigrid Malmberg! Tror du att det är något annat än tillgjordhet. Åh, jag vet nog, jag, att hon ställer sig in, för att bli bjuden som brudtärna på Sigrids bröllop . . . Kantänka så fint! Ha, ha, ha, ha!“

„Och modern! Se bara, hur hon är frikostig med grädden, den pjåskiga skomakargumman! . . . Nej, de ä' för löjliga, de der tillgjorda människorna, det måste jag säga!“

Ystert skratt och muntert glam ljud i skogen. Det glada sällskapet roade sig ömsom med dans, ömsom med lekar.

Otto Trygg förföljdes härunder af en afgjord otur. Han önskade gerna komma i tillfälle att ostördt få samtala med Sigrid, men det ville ej lyckas honom. Ständigt hade hon någon af flickorna i sin närhet, och alltid såg det ut som om hon velat fly honom.

Då han bjöd upp henne till dans, var det jemnt och nätt att han hann tacka henne, ty straxt derpå var hon som genom ett trolleri försvunnen. Då man sprang „Sista paret ut“, hände det sig alltid så olyckligt att hon blef „huggen“ af någon annan och ej af honom. Nej, den var för gemen, denna otur!

Fram på eftermiddagen föreslog någon i sällskapet, att man borde bege sig öfver till Mejlans. Någon kände trädgårdsmästaren der, och denne borde icke ha något emot att sällskapet begagnade sig af dennes slänggunga. Han var alls ej tråkig, den unge mannen, som kom fram med ett dylikt trefligt projekt. Och vid blotta förslaget skulle man ej heller stanna.

Och så stego de muntra ungdomarne åter i båtarne. Sjön var spegellugn. Man företog en kapprod. Snickarmästaren hade starka armar, och han fick åran att böja sig för

de kraftiga roddtagen. Derför var också den båt, hvilken han rodde, någon sekund förr vid målet, än den andra.

I festlig procession, par efter par, med musikanterne i spetsen, tågade sällskapet upp till trädgårdsmästarens bostad. Han tillät gerna att man begagnade slänggungan, och huru skulle han väl också haft hjerta att neka, då han såg framför sig så många glada, rödkindade ungdomar?

Det blef en stormlöpning till slänggungan, ty alla ville vara med till först. De starkaste gossarne skulle gifva fart. Och fart gåfvo de. Snickarmästaren arbetade härvid med en sådan ifver, att svettperlorna strömmade ned från ansigtet. Hatten hade fallit bort från hans hufvud, men hvad gjorde det? Han ville visa, att flickorna äntligen en gång skulle få gunga tillräckligt. Hon var ju med på gungan. Hon satt der på brädet midt emot honom, hållande sig fast i stolpen. Han betraktade henne. Men hon var blek. Tänk om hon vore sjuk!

Han försökte hejda gungan. Denna hade dock en sådan svindlande fart, att det ej var någon lätt sak.

„Håll sig säkert fast, mamsell Sigr! . . . håll sig fast bara!“ ropade han.

Men hennes händer gåfvo efter. Hon hade fått svindel. Och nu slängde gungan henne ifrån sig. Hon kastades flere famnar från densamma, mot en gårdesgård.

Alla på gungan befintliga skreko till, då de sågo Sigr! Malmberg slungas bort. Ingen hade hunnit bistå henne, ty de finga lof att med alla krafter sjelfve hålla sig fast.

Snickarmästaren gaf sig ej tid att vänta till dess gungan stannat. Han tog ett språng derifrån; han föll dervid framstupa i gräset. Men så reste han sig åter, skyndande att se åt, huru det stod till med den unga flickan.

Hon var afsvimmad. Blod strömmade ur ett sår i hufvudet; såret hade hon erhållit, då hon kom i beröring med gårdesgården.

Han uppmanade ett par till sällskapet hörande personer, hvilka bevittnat händelsen och jemte honom skyndat till, att hjälpa honom. De skulle föra den afsvimmade till trädgårdsmästarens bostad.

Trädgårdsmästaren fanns ej kvar i hemmet. Han hade efter det sällskapet anländt skyndat till en i grannskapet boende familj, för att delgifva ett par unga flickor under rättelsen om den glada lustfararens ankomst, på det dessa äfven blefve i tillfälle att deltaga i fröjden.

Hans hustru blef naturligtvis först i början förskräckt, då hon såg den unga flickan inbäras, blodig och afsvimmad.

Såret var lyckligtvis obetydligt, det fann hon vid första närmare undersökning. Gumman hemtade fram slagvatten, Eau de Cologne och andra hjälpmedel, tillhörande trädgårdsmästarens husapotek. Så gned hon och arbetade, den goda trädgårdsmästarefrun, och snart fick hon se den unga flickan slå upp ögonen.

Hennes första blick efter uppvaknandet föll på Otto Trygg. Han stod med sorgset uttryck i anletet invid soffan, dit man burit henne.

„Hvad är det här? . . . Ah, ja-så, jag gungade ju och . . . föll!“ sade hon.

Hon hade blod på handen. Detta droppade ned från såret i hufvudet. Hon ryste till, då ögonen föllo derpå.

„Jag har skadat mig!“ sade hon.

„Åh, det är bara från en liten skråma, som mamsell fick i hufvudet . . . Den är inte farlig“, sade trädgårdsmästarefrun.

Den unga flickan blef åter lugn.

„Ni ha haft mycket bråk för min skull . . . Men hvarför kunde jag också inte genast säga till att jag ville bort från gungan, då jag begynte må illa . . . Hvad man kan vara dålig ändå!“

„Känner mamsell sig raskare nu igen?“ frågade han, med deltagande betraktande hennes likbleka anlete.

„Jo, precis som om ingenting hade händt“, sade hon.

För att bevisa, att det sagda egde sin fulla riktighet, reste hon sig upp. Hon ville taga ett steg öfver golfvet, men då märkte hon att hennes fötter voro som bortdomnade.

„Jag har svårt att gå. Det är besynnerligt! Och ändå tycker jag mig vara alldeles oskadad“, sade hon småleende. „Vet ni hvad, herr Trygg, nu önskade jag allra helst vara

derhemma hos mamma och pappa!" sade hon, då hon åter satte sig ned på soffan.

Han stod der villrådig. Att sjövägen komma till staden toge för lång tid i anspråk, då blåsten upphört, så att man finge lof att begagna sig af årarne. Och hvad var då att göra?

Trädgårdsmästarefrun kom honom till hjälp under hans funderingar.

"Det är väl allra bäst att mamsell beger sig landvägen till staden, om hon nödvändigt skall resa hem nu redan . . . Det är inte långt alls. Och vår häst och karl kan hon också få. Men nog borde någon af sällskapet resa med, för när hon är sjuk och krasslig, så vet man inte hvad som kan hända!" sade den omtänksamma trädgårdsmästarefrun.

"Jag skall ledsaga mamsellen till hemmet," skyndade snickarmästaren att säga.

Snart stod trädgårdsmästarens häst och schäs vid trappan. Snickarmästaren och Fredrika Friman hjälptes åt att bereda Sigrid en så bekväm plats i åkdonet som möjligt, och så steg äfven han upp, tagande plats vid hennes sida.

"Lycka till godt nöje!" sade hon, nickande till höger och venster, då åkdonet satte sig i rörelse. "Det är ledsamt att lemna er så fort! Men hvad skall man göra, då man är så skräpig!"

De voro på väg till hemmet. Landsvägen var stenig och gropig. Då åkdonet i anseende dertill sqvättade upp och ned, trodde den unge mannen att hon möjligen satt säkrare, om han höll sin arm omkring henne. Han vågade begagna sig af denna frihet; och armen fick vara kvar.

De talade endast några enstaka ord under vägen. Men blickarne, som de sände hvarandra, sade tydligt nog, hvilka angelägenheter blefvo afhandlade.

Det var litet underligt bestädt med den unge fästmannens humör. Än var han glad och upprymd, idel solsken och lif; än var han sorgbunden, mörk och dyster.

„Hvad går åt dig, Otto?“ brukade Sigrid fråga vid tillfällena, då det tråkiga humöret åter inställde sig. „Det måste vara någonting ledsamt, du har att tänka på . . . . Fy, en sådan blick! Fy, sådana veck och sådana moln på pannan! . . . Säg mig, snälla Otto, hvad det är som gör dig så betryckt. Kanske det blir lättare, om du öppnar ditt hjerta för mig. Ja, det händer nog, vet du!“

Hon förde sin lilla hand öfver hans panna. Hon strök undan håret. En sådan manöver var af välgörande verkan, ty den lilla handen fick genast molnen från pannan, likasom den åstadkom en och annan klar glimt i hans ögon.

„Förlåt, Sigrid. Men, ser du, jag är nu engång en sådan der ombytlig människa“, sade han. „Jag vet inte hvad det är, som gör mig tråkig ibland. Inte har jag ju något att gräma mig öfver. Huru skulle jag det? Jag, som har dig, jag, som är den lyckligaste människa i världen!“

Så sutto de en dag i Sigrids hem, samtalande om hans ombytliga humör, hvilket fästmon efter gammal vana lyckades förvandla från dystert till glädtigt och förnöjdt.

Och så företogo de sig att räkna dagarne, som återstodo, innan bröllopet. I December borde det försiggå, så hade de planerat. De skulle fira julen i det egna hemmet.

Sigrid begaf sig ut i köket att arrangera om kaffet.

Under tiden riktade han blicken ut på gatan. Det var redan nästan skumt; mörkret höll på att inbryta. Det är gunås ej så länge ljust under en November-eftermiddag!

Han såg plötsligt ett bekant ansigte der ute. Det var hon, fremlingens dotter! Men så elegant och fin! Kunde det vara hon? Ja, han misstog sig ej.

Han hade ej sett henne sedan besöket i hennes ruskiga bostad, dervid han lemnat henne penningar. Han hade många gånger ämnat uppsöka henne, för att erfara, hurudan verkan dessa penningar kunnat ha hos henne, men han visste ej hvar han skulle uppsöka henne. Han antog sedan att hon dragit sig undan till landsbygden, då hon var så osynlig.

Nu fick han ändå plötsligt se henne. Hon vek in på en gård snedt emot den, der han befann sig. Skulle hon ha sin bostad der?

Då Sigrid inträdde, fann hon fästmannen återigen dyster. Han var så tankfull, att han ej observerade att hon inträdt. Först då hon befann sig med de rykande kaffekopparne framför honom, blickade han upp.

„Aj, aj, Otto! Nu var du med tankarne långt bort igen! . . . Säg, hvart seglade du?“ frågade hon med ett gladt skratt.

„Bara der ute på gatan, inte alls längre . . . Jag såg på . . . på folket“, sade han något förströdt.

„Nå, men så har du också goda ögon, det måste jag säga, då du ser, fastän det är nästan mörkt!“ yttrade hon.

Hon tände upp eld, och så sutto de ännu en stund och samtalade. Men så steg han upp för att gå.

„Skall du redan gå? sporde hon, då han räckte henne handen till afsked. „Du har så brådtom i dag!“

„Nå, jag har ett affärsbesök att undanstöka ännu i dag, och . . . det går inte an att skjuta upp det. Adjö med dig! Du har mig här i morgon igen. Helsa så mycket till de gamla!“ sade han, och så gick han.

Han styrde kosan till den gård, dit han sett fremlingens dotter begifva sig. Då han nalkades porten, blickade han upp mot fönstren i gatbyggnaden. Der såg han en högrest kvinnogestalt, sysselsatt med att nedfälla rullgardinen. Det var hon, det såg han genast.

„Elegant tycks hon vara och fint tycks hon bo“, sade han till sig sjelf, då han vek in genom porten.

Då han inträdde, skyndade hon med ett gladt utrop emot honom.

„Åh, herr Trygg! . . . Det är rart fremmande jag får! Som ni hör, så har jag lyckats skaffa mig upplysning om hvem min välgörere är! . . . Och skulle jag inte det, då det är er jag har att tacka för att jag nu har det så treffigt och bra! . . . Ja, det är er jag har att tacka för att jag lefver och andas!“

Tårarne glänste i hennes ögon, då hon yttrade detta, och hennes röst var lidelsefullt vek och öm.

Han stod der utan att veta hvad han skulle säga. Hennes känsloutgjutelser gjorde honom försagd och förlägen.

„Tag plats, herr Trygg, här vid min gröna sida! Så der! Nu kunna vi prata litet i förtrolighet med hvarandra!“

I den smakfulla dräkt, hon bar, och sådan hon nu presenterade sig, var hon mycket vacker. Hon, som blott för ett halft år tillbaka var hölj'd i trasor och hvars anlete då bar drinkerskans slappa, tärda drag, hon befann sig nu inför honom som en behagfull, intagande varelse. Ja, en märkvärdig förändring hade försiggått med henne! Hans förvåning var stor.

Och huru fint hon hade! Möblemanget var utsökt elegant, ja, lnxuöst, och ett starkt utprägladt smaksinne röjde sig i allt. Växterna, som voro grupperade vid fönstren, spredo, i förening med parfymdoft, en angenäm vällukt i rummet.

„Jag gissar, herr Trygg, att ni hitkommit för att se, om de frön, ni utsådde, fallit i god jord. Nå, hvad tror ni?“

„Jag måste säga, att jag inte kunnat tro, att ni på så kort tid skaffat er så trefligt omkring er, som ni har, om jag inte såg det med mina egna ögon!“ sade han, något skygg för de underliga blickar, hon sände honom.

„Ja, jag har blifvit en annan människa; men det är inte ensamt edra pengar, som uträttat underverket. Det är ni sjelf, det är er goda själ, som återupprättat mig! Jag har tänkt på er, och resten har gått af sig sjelf . . . . Jag tänkte begrafva mig der borta på landet, undan allas blickar; men jag kunde det ej. Jag måste nödvändigt vara i er närhet. Och nu är jag här, och nu är jag lycklig, verkligt lycklig!“

De voro tjusningsfulla, dessa blickar, dem hon sände honom under det hon talade.

Han drog sig förskräckt från hennes sida. Han visste ej hvad han skulle tro, om det var tacksamheten, endast och allenast tacksamheten, som satte dessa ord i munnen hos henne, eller . . . . ja, han visste det ej.

Hennes ögon voro bönfällande, då dessa riktades på honom. Hon gjorde ett tecken med handen att han åter skulle taga plats i soffan. Han satte sig.

Hon förde handen till en ringklocka, och knappt hade en gäll silfverton från denna förklingat, då en tjenarinna inträdde.

„Hemta in vin!“ befalldes herrskarinnan. „Af det bästa!“
 Han betraktade fremlingens dotter med stum förvåning. Det låg någonting storstättligt i hvarje hennes rörelse, i hennes ton och blick. Och för en tid sedan, hurudan hade hon då varit? Han kunde ej låta bli att åter och återigen göra reflexioner och jemförelser.

Vinet hemtades in. Den ståtliga qvinnan utförde sin värdinneskyldighet med ledighet och grace. Då hon klingade honom till, yttrade hon:

„Jag dricker er till, min välgörare! Tacksamhet kan jag ej visa er tillräckligt, ty det ni gjort för mig kan ändå aldrig ersättas med tacksamhetsbetygelser, och allra minst då det är en dylik människa som jag, som uttolkar dem!“

Hon såg åter nedslagen och förkrossad ut, då hon yttrade detta. Den unge mannen kände sig rörd, då han betraktade henne.

Han ville lugna och trösta henne. Derför yttrade han:
 „Det har varit och farit, hvad ni grämer er öfver. Nog är det lätt att falla, men desto svårare är det att resa sig opp igen. Det der är en gammal känd sak. Ni har visat prof på att ni lyckats, och därför skall ni nu inte tänka på de försvunna dagarna, utan på de kommande . . . Hvad tacksamheten till mig beträffar, så har jag . . . endast gjort min pligt . . . en sådan, som hvarje människa är skyldig att göra en annan“, sade han, förande vinglaslet till munnen och tömmande detta med skyndsamt fart, som om han velat skölja ned något, som suttit i halsen.

„Er skyldighet?“ frågade fremlingens dotter, fixerande honom med sina stora, glänsande ögon. „Ni vill inte säga som det är! . . . Nog fanns det ändå någon annan bevekelsegrund, då ni skänkte mig deltagande och räddade mig i nödens stund. Nog vet jag det!“

„Nej, alls inte någon annan“, sade han.

Hvad kunde hon mena med denna fråga och med denna underliga blick?

„Ni dricker ju ingenting, herr Trygg. Var så god och drick!“ sade hon, då hon åter kom till ett glädtigare humör.

Det var en välsmakande dryck hon bjöd på, en sådan, som han aldrig förut druckit. Han lyssnade gerna till hennes uppmaning och lät sig vinet väl smaka.

Hans ögon föllo på hennes hvita, väl formade armar, hvilka voro blottade ända till armbågarne, och han såg det ljufva leendet i hennes stora, mörka ögon. Då hon satt invid honom, så förföriskt vacker och intagande, var det icke utan att en känsla af beundran inställde sig hos honom. Denna känsla gaf sig äfven uttryck i hans ögon, då dessa nästan ofrånvändt voro fästade på henne.

„Herr Trygg, ni talade nyss om vissa pligter och skyldigheter; men jag ser nu, att ni inte talat sanning! Den der blicken förräder er! Ja, ja, försök alls inte att se förvånad ut! . . . Nu vet jag hvad jag vet!“

Hon slöt sig närmare intill honom. Han kände hennes andedrägt het och fuktig komma i beröring med sin kind. Han förmådde icke skåda upp till henne, ty de voro verkligt bländande, dessa blickar, som skjöto fram ur hennes ögon.

„Ja, jag ser nog, att jag är något mera för er än blott och bart en stackars hjälpbehöfvande. Edra ögon säga ju det! . . . Ni älskar mig, herr Trygg! Ni gör ju det! . . . Säg, säg, att ni älskar mig! Jag brinner af otålighet att få höra det också från edra läppar!“

Han rusade upp. Hvad var det hon sade? Han hade ju ej gifvit anledning åt henne att tro någonting dylikt. Han älskade ju Sigrid. Någon annan kunde och ville han ej älska.

„Men mamsell . . . jag förstår inte . . . Ni skall för all del inte tro . . .“ stammade han. Af pur öfverraskning saknade han ord att säga hvad han ville.

„Åh, ni vill inte erkänna! . . . Men jag vet ändå, att ni inte kunnat handla så, om ej en känsla af ömhet drifvit er dertill . . . Er ömhet för mig är ett intet emot den, med hvilken jag är fästad vid er . . . Jag värderade er, jag högaktade er till en början såsom en ädel människa med ett hjerta, så godt, som ingen annans. Men högaktningen förvandlade sig snart till en heligare känsla . . . Ja, jag, en äfventyrerska, vågade fatta kärlek till er. Men jag har heller

aldrig älskat förr . . . Hvad, ni vill lemna mig? Nej, ni får inte gå! Ni måste först säga mig hvad jag så ifrigt längtar att få höra! Säg, ni går ju inte ifrån mig?"

Han hade uppsökt sin hufvudbonad. Han ämnade skynda bort, för att på detta sätt slippa ifrån denna qvinna, hvilken han fruktade.

Nu kunde han äntligen yttra sig. Med bestämd röst sade han:

„Jag har inte kommit hit, för att jag på något sådant sätt vore fästad vid er, nej, det skall ni inte tro, mamsell! Jag har endast velat se hur ni användt de der pengarna . . . de der . . . ja, det vill säga . . . det der lånet, som jag gaf er . . . Jag älskar henne, som jag är förlofvad med!“

Hon bleknade. Hennes blick uppsökte hans venstra hand; och nu först såg hon att han på denna bar intyget, att det var så som han sade.

Hon kastade sig ned i soffan, höljande ansigtet med båda händerna. Under snyftningar utropade hon:

„Och jag, som inbillade mig någonting dylikt, jag, som kunde tro, att ni älskade mig . . . mig, en föraktlig varelse! . . . Och ändå bjöd jag till att bättra mig, bara för att ni ville det och för att ni skulle skänka mig någon smula aktning . . . O, det är grymt! . . . Jag trodde så fullt och fast, att ni älskade mig. Jag tyckte, att jag kunde läsa det alldeles tydligt i edra ögon! Det var kärleken till er, som gjorde mig sådan . . .“

Han fattade låsvredet, öppnande dörren. Ännu derute i förstugan hörde han henne utropa:

„Ni må förakta mig, ni må bespotta mig, men aldrig, nej, nej, aldrig kan jag upphöra att älska er!“

Han vandrade hemåt. Hans tankar voro så upptagna af det han nyss upplefvat hos fremlingens dotter, att han ej märkte att han hade gått förbi porten till den gård, der han bodde, förrän han observerade att han befann sig i en helt annan trakt af staden, än han borde vara.

Han gjorde helt om och kom äntligen lyckligt hem. Men en orolig natt hade han. De stunder, då han inslumrade, såg han den förföriska sirenen sträcka sina hvita, bara

armar emot sig. Han såg henne på ett våldsamt sätt tränga Sigrid undan, då denna ville närma sig honom, och under drömmen hörde han den kärlekskranka äfventyrerskan, frömlingens dotter, af honom återfordra penningarne, dem han använt. Ja, han uppvaknade den följande morgonen lika trött, som om han alls ej sofvit.

Hon var snart färdigt klädd och smyckad, den täcka bruden. Endast myrtenkransen och den skira spetslöjan återstodo. Först sedan dessa kommit på vederbörlig plats, kunde Sigrid Malmberg anses färdig att på ett värdigt sätt uppträda i bröllopslokalen.

De inbjudna gästerna, vännerna och fränderna, väntade redan, stela och högtidliga, på vigselceremonin, ty äfven vid en sådan glad tillställning, som ett bröllop, är det stelt och tråkigt innan den officiella afdelningen blifvit undanstökad.

Men det är alls ej ovanligt att bruden vid dylika tillfällen låter vänta på sig. Det går ej så fort och det är icke heller någon lätt sak att bli smakfullt klädd. Vid bröllopfestligheterna äro så många mönstrande och kritisierande blickar fästade vid henne, bruden, som är hjeltinnan för dagen.

Charlotta Dillberg, hvilken klädde Sigrid, hade smyckat många brudar i sina dagar. Hon var mycket omsorgsfull och nogräknad vid detta sitt arbete, ja, såsom man tyckte, nästan för petig.

„Brudkronan måste sitta väl fast! Tänk, hvilket spektakel det vore, om den föll af! . . . Nå, nå, vi skola inte heller tro att det kommer att hända, men någon god betydelse vore det ej, om det gick så galet! . . . Ibland alla brudar, dem jag i min tid klädt, ha endast tre tappat kronan, och det är minnsann inte många det, eftersom man varit med om att pynta ut åtminstone ett hundratal . . . Vill mamsell vara god och sitta ner litet. Jaha, just så der! . . . Hufvudet ännu en liten smula bakåt . . . Alldeles så! . . . Jaha . . .“

„Det gick således inte lyckligt för de der, som hade missödet att tappa kronorna, eller hur?“ frågade Sigrid, under det den pratsamma Charlotta fästade slöjan vid hennes hår.

„Långt ifrån lyckligt, kära mamsell!“ sade Charlotta med en suck. „Men hur gick det riktigt med dem? . . . . Ja-så, jo, den fromma och saktmodiga Lisi Forsström, som blef gift med handelsmannen, hade minsann inte en enda lycklig dag. Han drack ju så omåttligt, den karlen. Nå-ja, det der visste hon af redan före bröllopet, men hon höll ändå så mycket af den otäckingen. Det var nu engång hennes öde att hon skulle ha honom, och därför gick det som det gick. Men nog fick den stackars menniskan lida alltid! Hon var också ett sådant fromt lam, menlös och beskedlig som det hvita plåstret. Vår Herre förbarmade sig sen öfver henne och tog henne bort . . . . Jaha, det der var den ena bruden . . . . Och Sofi Grönstedt sen! Inte var det mycket med hennes lycka heller. Två veckor efter bröllopet for hennes man, kaptenen, en vacker och bra karl för resten, ut på sjöresa, och han for och han blef. Han fick sin graf på sjöbottnen, han. Det var synd om den unga enkan, ty om mannen fått lefva, hade de bestämdt varit lyckliga som turturdufvor . . . . Om mamsell vill vara snäll och stiga upp litet, så få vi se hur slöjan faller . . . . Åh, bra, riktigt ypperligt! . . . . men der behöfs ännu en marrongnål . . . . Att Emma Blomberg inte blef lycklig, är alls ej att undra öfver . . . . Hon hade ju kunnat få en hygglig och bra handtverksmästare till man, men en sådan var, kantänka, för simpel åt mamsellen. Nej, bevars, det skulle vara officerare och dylika sprätthökar. Nå-ja, hon fick sig en löjtnant, och en rysse till på köpet; men måttlig blef fröjden, det skall Gud veta! Han släpade henne med sig långt in i djupa Ryssland, dit han hade blifvit transporterad. Men en vacker dag hade vi henne här igen, utblottad, sjuk och eländig, så att det riktigt var synd om henne. Den fine löjtnanten hade förskingrat kronans pengar, och därför hade man satt honom bakom lås och bom. Och hon fick sen lof att söka trösten hos föräldrarna, ett fattigt handtverkarfolk, som minsann inte var på grön qvist heller! . . . . Men så kan jag stå här och prata sådana

saker! Inte skall mamsell ändå tänka derpå. Betänk, det var bara tre af hundra, som inte blefvo lyckliga! . . . Seså, mamsell lilla, nu är hon bra! Ja, se sig nu bara i spegeln! . . . Ingen skall komma och klandra henne, det går jag i god för! . . . Gud välsigne henne, och lycka till nu bara!”

Charlotta Dillberg gick bort. Den till brud smyckade unga qvinnan var tankfull, och hvem är ej det, då man är på väg att taga ett dylikt viktigt steg. Hon kastade en blick i spegeln, och så var hon på väg att gå ut till det yttre rummet, der brudtärnorna väntade henne. Hennes mor inträdde innan hon hann öppna dörren.

Den gamla qvinnan kastade på dottern en blick full af ömhet och deltagande. Men hennes anlete var strängt och allvarligt.

„Sigrid, mitt barn, du lemnar nu hemmet, ditt fattiga hem. Det är, gunås så visst, bra litet, som vi, dina föräldrar, der haft att ge dig. Ja, inte har du haft det för rart; men så hjertans gerna såge vi ändå att du blef lycklig. Tror du sjelf, att du kommer att bli lycklig med Otto Trygg?”

„Hur kan mamma tvifla derpå? Han som är så snäll och god, min Otto! Litet ledsamt är det visst att lemna er, gamla, och hemmet; men jag är fullt och fast öfvertygad om att jag också i mitt nya hem kommer att få det så bra, att jag aldrig kunnat önska mig bättre. Ja, jag vet det alldeles säkert! . . . Gråt inte, snälla mamma! . . . Jag skall alla dagar helsa på hos er, det kan ni lita på!” sade hon i mycket munter tonart, för att trösta den sorgbetyngda modern.

„Nå-ja, tiden kommer att utvisa det, kära barn! . . . Kanske det inte heller är sant, det der, som pratas”, sade hon sakta och för sig sjelf.

Sigrid hörde detta hennes yttrande, och hon frågade på samma muntra sätt som förut:

„Jag undrar hvad man pratar! Åh, jag gissar nog att folket afundas mig!”

„Det är möjligt, det är möjligt!” sade modern, torkande tårarne ur ögonen. „Men nu måste du gå ut till brudtärnorna. De frågade otåligt efter dig!”

„Nej, snälla mamma, jag går inte förrän mamma berättat hvad det är, som man pratar! . . . . Se så, säg det då för all del!“

„Åh, bry dig inte derom, min flicka! Det är helt säkert ingenting annat än löst prat, och så tjenar det inte till något att du vid det här tillfället får höra sådant.“

„Det må nu vara hvad som helst, så kan mamma gärna berätta det. Jag kommer ändå inte att oroa mig deröfver. Nej, det kommer jag inte . . . . Nå-å . . . .“

Modern tycktes ej ha lust att omtala något, men då Sigrid fortfarande visade en ifrig åstundan att få veta det, sade hon slutligen:

„Murar Ekströms enka . . . . du känner ju murar Ekströms enka . . . . hon, som bor i gården snedt emot oss och som har den der ofäliga flickan . . . . Hon träffade mig i morgse på torget, och kan du tro hvad hon då sa'? . . . . Jo, först lyckönskade hon mig till att ha fått dig väl gift, men sen så kastade hon ögonen på mig på ett så besymmerligt sätt och så sa' hon med en underlig ton till mig så här: „Få se, få se bara, om flickan er får hålla snickarmästaren för egen räkning?“ — Hvad i all världen talar ni, Ekströmska, sa' jag, som inte kunde begripa hvad hon menade. — „Nå, si han lär också ha litet att skaffa med mamsellen, som bor i vår gård“, sa' hon. „Den der granna äfventyrerskan skall sjelf ha skrutit deröfver för gårdsfolket. Jaha, det skall vara han, som skaffat henne alla de der fina möblerna, och det skall vara han, som också underhåller henne!“ Ja, du, så sa' Ekströmskan . . . . Men inte skall du oroa dig deröfver, kära barn. Det är troligen bara sådana historier, som elaka menniskor laga ihop, då det gäller fästefolk.“

Ett gällt, klingande skratt undslapp dottern, sedan hon hört modern berätta historien till slut.

„Det är märkvärdigt hvad de kunnat få för en rasande grann historie ihop om Otto! . . . . Stackars Otto! Och mamma som trodde att jag skulle oroa mig deröfver! Nej, vet mamma, om också hela stadens befolkning talade derom, så skulle jag ändå inte tro det! . . . . Ja, så mycket litar jag på Otto, och så mycket känner jag honom, att jag vet, att han aldrig

haft att skaffa med dylika qvinnor! . . . . Fy, hur menniskorna ändå kunna vara stygga!"

Med en glädtig min och med lätta, dansande steg trädde hon ut till brudtärnorna, hvilka jublande och beundrande omkringade henne.

Då Sigrid jemte sviten af brudtärnor beträdde trappan till bröllopslokalen, funno de att förstugan var fylld af „brudsiare“. Det var ej lätt att komma igenom den tätt packade menniskomassan.

„Vill ni inte ge plats åt bruden, godt folk, så skall jag, ta mig sjutton par skrufstycken, valsa om er, jag!“ sade en lång och axelbred smedgesäll, hvilken hade plats vid tamburdörren längst fram i förstugan.

Efter det han sagt detta, tog han ett steg från dörren, sträckande ut sina långa, sotiga armar åt hvardera sidan; och märkvärdigt var det, huru fort han lyckades få vägen öppen, så att brud och tärnor kunde passera.

Just då Sigrid ämnade stiga in i bröllopslokalen, kände hon att någon ganska hårdhänt fattade henne om handleden. Hon drog sig förskräckt åt sidan, kastande blicken åt det håll, hvarifrån hon trodde att hon fått den oförmodade handtryckningen. Dervid fick hon sigte på en qvinna, hvilken var höljd i en grårutig schavl, så att hennes anlete helt och hållet var betäckt af schavlen. Denna mystiska uppenbarelse sträckte fram handen och lemnade henne en hopviken papperslapp. I och med detsamma Sigrid erhöll denna, var qvinnan i den grårutiga schavlen försvunnen.

Utan att vidare bry sig om saken, stoppade Sigrid papperslappen hos sig och skyndade in.

Hon ilade till det rum, derifrån snickarmästar Tammelin, hvilken fungerade som brudfar i hennes lame fars ställe, skulle afhemta henne. Brudtärnorna inträdde i ett annat rum.

Snart var ceremonin i full gång.

Så stodo de der sida vid sida, omgifna af en högtidsstämd skara.

Det var pastor Lange, som förrättade vigseln. Han talade vid detta tillfälle med mer än vanlig värme, och fröjd

och lycka strålade ur deras ögon, då de hvardera afgåfvo löftet om ständig, oföränderlig kärlek, i nöd och lust.

Och Sigrid Malmberg var således den unge snickarmästarens maka.

Åskådarne derute i förstugan begynte bli oroliga, då de ej genast efter vigseln fingo se brud och brudgum.

Ropet: „Bruden ut! bruden ut!“ höjde sig ur en mängd otåligena människors strupar, och slutligen fick brudparet lof att bege sig ut i tamburen, till den sedvanliga expositionen.

Ihållande voro hurraropen, som ljödo i förstugan, likasom der ute på gården, då Sigrid vid snickarmästarens arm visade sig i tamburdörren. Hon var en den täckaste brud, man kunde se. Det okonstlade leendet i hennes glädjestrålände anlete var egnadt att tjusa alla. „Brudsiare“ äro alltid nöjda, då de finna bruden glad och munter, men ändå mest, då hon tillika är vacker. Och vacker var Sigrid, det måste de alla med en mun erkänna.

Sigrid skådade rakt framför sig, och vid det sken, som från ljusen i marskalkarnes armstakar spred sig öfver åskådar-samlingen, såg hon qvinnan med den grå schavlen. Denna mystiska personlighet tycktes åter tränga sig fram emellan de öfriga åskådarne. Då denna befann sig midtför brudparet, lät hon sina glänsande ögon med en underligt vild och hatfull blick hvila ömsom på bruden, ömsom på brudgummen.

Sigrid ihågkom, att hon vid inträdandet i bröllopslokalen ur denna samma qvinnas hand mottagit en papperslapp. Hennes nyfikenhet väcktes. Nu önskade hon veta hvad denna papperslapp kunde innehålla.

Då hon fick tillfälle dertill, begaf hon sig in i ett af sidorummen. Hon öppnade den mångfaldigt hopvikta papperslappen och fann deri följande, med dålig handstil åstadkomna rader:

„Ni blir aldrig lycklig med Otto Trygg. Han älskar en annan och denna älskar honom mer än ni gör det! Stackars barn! Ni är att beklaga. Ännu är det ej för sent, ännu kan ni begagna er af ordet „nej“ och ännu kan ni bli fri.

En väninna“.

Man hade tydligen räknat ut, att hon skulle ögna igenom breflappen före vigseln. Dock hade skrifvelsen ej heller då haft någon annan verkan på Sigrid, än den hade det nu, någon timme senare. Hon kunde ej och hon ville ej sätta tro till dylika mystiska breflappar. Hennes Otto var ej någon bedragare, det visste hon så säkert.

Då hon sedan satt derinne på soffan vid hans sida och då hon blickade in i hans trofasta, ärliga ögon, hvilka ömma och kärleksfulla voro fästade på henne, då tänkte hon, huru onda en del menniskor ändock voro, då de kunde begagna sig af slika medel till att försöka åstadkomma misshällighet emellan tvenne, som älskade hvarandra.

Dansen tråddes med lif och lust. Det var ett trefligt bröllop, så tyckte alla; och isynnerhet den yra ungdomen, hvaraf här fanns en stor skara, funno bröllopsfestligheten vara den allra trefligaste, man bivistat.

Kronan föll ej från Sigrids hufvud förr än den skulle göra det, därför hade nog Charlotta Dillberg sörjt. Dock skulle den dansas bort, och då detta viktiga tillfälle var inne, hände det märkliga, att Fredrika Friman tre gånger efter hvarandra fick densamma placerad på sitt hufvud. Hon såg något förlägen ut deröfver, den goda flickan, men missnöjd var hon ej för det. Nej, hon tänkte nog: „Det blir således min tur härnäst!“

Trenne månader ha förflutit sedan snickar Tryggs bröllop.

Det är afton. Han är sysselsatt med att i arbetskladden införa några nyss mottagna beställningar, och den unga hustrun sitter äfven vid bordet, låtande virknålen vara i en oafbruten rörelse.

Det är ej små summor, som han under den senaste tiden haft nöjet införa i kladden, det finner han, då han ögnar igenom den. Fremlingens penningar ha haft en förvånansvärdt god tur med sig.

Men i stället för att glädja sig öfver detta lyckliga förhållande, tyckes den unge mannen vara allt annat än tillfredsställd. Som bäst är han försjunken i dyster tankfullhet.

En djup suck tränger fram ur hans bröst.

Den unga makan blickar upp från arbetet, och med ömhet betraktar hon honom, der han sitter med ögonen själlöst stirrande på ett och samma ställe i arbetskladden.

„Otto, snälla Otto, du får inte sitta och stirra så der! Fy, du ser ju riktigt hemsk ut, då du tar på dig den der minen!“ säger Sigrid, då hon stiger upp och lägger sin arm öfver hans skullra, blickande in i hans ögon.

„Åh, det är bara de der affärsfunderingarna . . . . . Ser du, min lilla gumma, arbetsbråket ger en åtskilligt att tänka på!“

Han slår ihop kladden och försöker få litet solsken i anletet.

„Men det går ju så bra med arbetet, det har du ju själf sagt. Och fru Tammelin berättade häromdagen att alla de andra snickarene i staden fullt och fast tro, att du på något vis kan trolla dig till arbete“.

„Trolla! Ha, ha, ha! . . . . Visserligen går det bra, men ändå . . . . ändå, ser du, min lilla gumma . . . . ändå måste man fundera litet för att det fortfarande skall gå lika bra . . . . Ja, du förstår inte, min vän, det der, du!“

„Det är väl så; men, ser du, jag är nu engång så löjlig, bara för det att jag ville se dig glad och munter . . . . Det vore ändå en bra sak, om jag på något vis kunde dela dina bekymmer . . . . om jag . . . . ja, om jag kunde hjälpa dig att fundera . . . . för nog är det rysligt orätt att jag skall ha rakt ingenting att tänka på och min stackars Otto så mycket!“

Ett smått förtrytsamt uttryck fanns i hennes anlete, då hon yttrade detta.

Han kysste henne, sägande:

„Se så, min lilla gumma får inte gräma sig öfver att hon ej har något att tänka på! Hon har hushållsstöket på sin andel, och det är tillräckligt för henne . . . . . Vet du, jag har lust att nu just ge dig litet hufvudbry!“

„Nå-å, och hvad är det, som min herre och man vill att jag skall utföra för under och mirakel?“ frågade hon, under det ett skålmskt leende krusade hennes läppar.

„Jag såg så gerna att du bjöd på en kopp varmt té. Se så, nu har du något att fundera på!“

„Ingenting vidare än det? Nå, dermed behöfver man inte anstränga hjernan! . . . Ja-så, klockan har också lidit till tétid. Det är märkvärdigt hvad tiden går! . . . Men det skall inte räcka många sekunder, innan du har den efterlängtade drycken på bordet!“

Hon begaf sig till köket. Derifrån återvände hon straxt derpå, medförande ett bref.

„Här har du ett bref, Otto! . . . Madammen, som står derute, sa' att hennes mamsell ville att brefvet inte skulle få komma i andra händer än dina, och hon hade ej lust att ge det ens åt mig“.

„Så-å, jag undrar just hvilken mamsell det kan vara, som skrifver till mig!“

Han bröt förseglingen. En bjert rodnad spred sig öfver hans anlete efter det han kastat en blick i brefvet. Härefter hopvek han detta, stack det med skyndsamt fart i en af rockfickorna. Han såg högst förlägen ut.

„Var det någon obehaglig underrättelse du fick, Otto, eftersom du ser så besynnerlig ut?“ frågade Sigrid.

„Ja . . . . nej . . . . inte just obehaglig . . . . men . . . . Nå ja, det är en kund, som . . . . som . . . .“

„Som kanske dött eller insjuknat, och som fått möbler af dig på kredit . . . .“

„Alldeles riktigt, det är en kund, som insjuknat, ... hon är . . . . är skyldig mig mycket . . . . mycket pengar; men oroa dig inte, kära lilla gumma, hon tillfrisknar väl . . . . hon tillfrisknar väl!“

„Stackars Otto, igen har du fått ett nytt bekymmer att bära!“

Hon återvände till köket, djupt sorgsen öfver att mannens affärer skulle bereda honom så många och ständigt återkommande bekymmer och obehag.

Då han var ensam, tog han fram brefvet och läste deruti:

„Jag ligger dåligt sjuk. I förhoppning att ni vill besöka mig, tager jag mig friheten skrifva till er. Ni har förut visat mig godhet, och jag vet att ni, fastän ni är gift, icke ändå skall förskjuta mig. Jag har blott en bön: kom och se huru det är med mig. Detta kunde göra mig bättre. Kanske jag ej har många dagar kvar.

Er tacksamma
Lotten“.

Hvad skulle han göra? Skulle han återigen besöka den besynnerliga qvinnan, hvars efterhängsenhet rent af var olidlig? Bäst vore kanske att lemna henne åt sitt öde. Ja, gerna för honom kunde hon dö. Han hade gjort nog för henne.

Sådana tankar hade han först, men snart tänkte han åter, att hennes penningar bragt honom på fötter och att hennes penningar verkat till att han kunnat gifta sig med Sigrid, solen i hans trefliga hem. Han kunde ej lemna fremlingens dotter att dö, utan att derförinnan erfaras, om han kunde bringa henne någon hjälp. Hon egde möjligen en sista önskan, den hon ville se uppfylld.

Huru han alltså tänkte och huru han begrundade, kom han till beslutet att besöka den sjuka. Han fann sig skyldig att göra det. Han tog på sig pels och mössa.

Han ämnade just gå, då Sigrid inträdde med téservisen.

„Ämnar du dig ut i staden, Otto?“ frågade hon förvånad.

„Jo, lilla Sigrid . . . . på ett affärsbestyr . . . bara på en stund . . . . Du har mig tillbaka om ett ögonblick“.

„Nå, men är det så angeläget, det der affärsbestyret, att du inte hinner dricka téet först? Det kallnar ju, snälla du; och hvad smakar kallt té?“

„Jaså, ja, det är sannt, det; visst måste jag dricka téet i sällskap med dig! . . . . Jag visste ju inte att du hade det färdigt!“

Han slog sig alldeles mekaniskt ned vid bordet, klädd i pels och mössa, såsom han var; och så drack han under tystnad tvenne koppar té, dem Sigrid serverade.

Derefter gick han, sedan han klappat henne på kinden, under yttrandet:

„Du har mig straxt tillbaka, gumman lilla . . . . ja om ett ögonblick!“

Hon var misslynt öfver att mannens affärer gäfvö denne så mycket tråk och bråk. Men han skulle återvända om en stund, och då skulle en kopp af hans älsklingsdryck smaka bra. Detta visste hon, och därför förde hon tékannen ut på kökshällen, för att hållas varm.

Hon satte sig åter vid virkningsarbetet.

Då hon ville taga upp ett trådnystan, som rullat ned på golfvet, föllo hennes ögon på en papperslapp, som låg invid bordet. Hon upptog denna, och fann att det var samma bref, som så nyss gjort mannen förstämnd och underlig till sinnes. Det var ett affärsbref, det hade han sagt; och hvad hade hon väl att skaffa med det? Men huru det var, föllo hennes ögon på ett hörn af brefvet, der följande ord togo hennes uppmärksamhet i anspråk: „Er tacksamma Lotten“. Ja, just så stod der. Det var troligen den der sjuka mam-sellen, hvilken erhållit möbler från mannens fabrik, hvilken kallade sig Lotten. Det lät dock något intimt, att underteckna brefvet så, det tyckte hon.

Nyfikenheten är ganska utpräglad hos Evas döttrar, och vår unga fru var ej heller i saknad af denna könets vana eller ovana. För resten var brefvet uppbrutet förut, och hvad gjorde det då, om hon kastade en blick i detsamma?

Hon läste och hon skiftade uttryck. Detta bref var ej något affärsbref, det fann hon.

Det var således sant, hvad man berättat, att hennes Otto hade en lågsinnad förbindelse med en annan qvinna! Det anonyma brefvet, som hon erhållit under bröllopsqvällen, var då ej heller hopkommet af elakhet och skadelystnad, såsom hon antagit. Han, hennes Otto, han älskade således en annan! Och därför hade han stundom varit så besynnerlig och för-lägen inför henne, hans hustru.

Hon sjönk ned på soffan.

„Och madam Ekström tror således att snickar Trygg på något underligt vis kommit sig till de der pengarna? Nå-ja, litet besynnerligt var det med dem i alla fall! . . . Man har ej heller vetat af att snickaren i Amerika haft en morfar; inte sant? Och förut var han fattig som en kyrkrätta, säger ni? . . . Men jag kan ännu inte förstå, hur de så hastigt och lustigt tillkomna pengarna har att göra med dem, som madam tror att min far lemnat efter sig . . . Hur har madam kommit på den tanken, säg det?“

„Hm . . . ja, just därför, ser mamsell, att jag tjenade i gården, der hon och hennes far bodde i tiden. Jaha, jag kommer så väl ihåg, att han engång kort före sin död var krasslig, och då skickade han mig till apoteket . . . Ni var då ett helt litet pyre, kära mamsell! . . . Och så fick jag se honom ta fram en sedelpacke ur väggskåpet, för se jag skulle ha pengar till medikamenterna. Ja, lita på det, det var ackurat samma väggskåp, som ännu borde ha funnits i behåll, då snickar Trygg flyttade in i lokalen! . . . Visst undersöktes väggskåpet så rasande noga efter er fars död, men man kunde troligen inte komma in i alla smyghål och springor!“

„Han skulle således ha funnit min fars pengar, som egentligen borde vara mina! Om ni också kunde svara för att det är sant, hvad ni säger, madam!“

„Nå-ja, någon ed kan jag precis inte gå på saken . . . Men tror mamsell att snickaren gifvit åt er, en vildfremmande menniska, en så stor penningssumma, om han inte genom samvetsqual blifvit nödd och tvungen dertill? . . . Ah, jag har min tanke för mig, och jag tar sällan miste, kära mamsell!“

Detta samtal fördes emellan fremlingens dotter och murarens dotter Ekström samma eftermiddag, då snickar Trygg erhöill den förstnämndas skrifvelse.

De båda kvinnorna befunno sig i ett sofrum, som endast svagt belystes af en liten nattlampa.

Fremlingens dotter var iklädd en elegant morgondrägt.

„Hör nu, mamsell, jag måste ännu en gång fråga, hvad mamsell tänkte, då han, snickaren, gaf er de der pengarna?“

frågade murarenskan, betraktande fremlingens dotter med en nygirig, forskande blick.

„Hvad jag tänkte? Ja, det är svårt att säga! Först antog jag, att han var utskickad från en välgörenhetsförening; ja, det var min första tanke. Och sen . . . ja, sen trodde jag . . . nå-ja, det kan ju vara detsamma hvad jag trodde . . .“

Murarenskan drog munnen till ett leende, då hon yttrade: „Jag vet nog hvad ni inbillade er, mamsell. Och han, snickaren, som i många Herrans år varit förgapad i Malmbergs Sigrid, han skulle ha en tanke eller blick för er — nej, tack vackert, det hade han inte! . . . Jo-jo, men, man gör sig underliga tankar, då det inte är riktigt bestädt med en!“

Fremlingens dotter rodnade, då murarenskan yttrade detta, och hon flyttade sig otåligt från den ena ändan af soffan till den andra.

„Nå, hvad tror ni att jag bör göra, då jag har honom här? På madams uppmaning har jag kallat hit honom, och han kommer väl! . . . Den nygifte mannen hade troligen inte lyssnat till min bjudning, om jag ej kommit på idén att spela sjuk och döende. Ha, ha, ha, ha!“

„Åh, det går lätt som en dans att få den karlen att bekänna, bara mamsell har honom här, för han är öppen som en bok, det skall jag berätta henne. Det behöfs ingenting vidare än en knyck i sidan — mamsell förstår! -- och ni skall ha edra pengar tillbaka, och det ända till sista kopeken!“

Ett glädjeskimmer belyste anletet hos fremlingens dotter, då hon fick höra murarenskan yttra detta.

„Ja, vet madam, det är också på tiden att jag får de der pengarna, ty jag är småningom pauk igen; och det vore sannerligen ledsamt, att åter få dras med fattigdomen . . . Man har redan hunnit vänja sig vid ett godt och gladt lif! . . . Huu! Det är inte utan att det känns rusligt och kusligt, då man kommer att tänka på de der forna dagarna!“

Det såg ut som om hon kommit sig till frossbrytningar. Hon höljde en schawl kring skullrorna och kröp så långt in i soffhörnet som hon kunde.

I och med detsamma drog någon på klocksträngen derute. „Han kommer!“ utropade hon, skyndande att intaga en så bekväm ställning i soffan som möjligt, och dragande schawlen omkring sig, så att blott en ringa del af hufvudet syntes. „Madam får vara god och öppna. Hon kan sen hålla sig till köket.“

Snickarmästaren inträdde tyst och försigtigt. Hon var ju dödssjuk, fremlingens dotter. Han ville så mycket som möjligt undvika att störa henne.

Murarehustrun ledsagade honom till sofrummet.

„Ja-så, det är ni?“ sade hon med matt stämma. „Var god och tag plats, herr Trygg . . . Nu är jag betydligt bättre igen . . . Det var roligt att ni kom; jag trodde knappast att jag mera skulle få se er!“

Hennes röst var fortfarande bruten och svag och hon dolde fortfarande en del af anletet i schawlen.

„Det tycks vara dåligt med er, mamsell. Jag hade nog förut kommit att se efter er, om jag bara vetat att det stod så illa till med er!“ sade han, med deltagande betraktande den orörliga gestalten på soffan.

„Innan jag går bort ur detta lifvet — hvad som snart ändå kommer att ske — så vill jag tala några ord med er . . . Ni är ju den enda, som har visat mig deltagande och godhet . . .“

Hon hade svårt att fortsätta. En hostattack gjorde detta omöjligt. Dock blef hon om något ögonblick i stånd dertill.

„Derför vänder jag mig till er med en bön, en alldeles enkel bön . . . Jag vet, bästa herr Trygg, att ni bott i samma rum, der min afidne far i tiden hade sin bostad . . . Säg mig, kom ni någon gång att undersöka det gamla väggfasta skåpet, som fanns der?“

Han skiftade färg på ett så märkbart sätt, att detta tydligt kunde skönjas äfven vid skenet från den lilla nattlampan. Han blef fullkomligt mållös. Ej ett enda ord till svar kom öfver hans läppar.

De voro genomborrande, dessa blickar, som fremlingens dotter sände honom. Hon glömde helt och hållet af att spela sjuk. Schawlen hade skrunnit ned från hennes hufvud, och

hon intog en till hälften upprest, framåtböjd ställning i soffan.

„Ser herr Trygg, jag har tillfälligtvis fått veta, att min far haft värdepapper förvarade just i det der väggskåpet, och därför ville jag nu fråga er, om ni händelsevis hittat dem . . . Ni svarar ej, herr Trygg. Således vet ni alls intet om hela skåpet?“

Kallsvetten perlade på snickarmästarens panna, och hans tankar befunno sig i ett verkligt kaos; ja, det var som om allt gått omkring i hans hufvud. Han såg tydligt, att hans öarliga spel var upptäckt. Han kunde ju finna af hennes underliga frågor, att hon visste att han tillgripit dessa penningar, fastän hon ej direkte ville beskylla honom därför. Skulle han bestrida all vetenskap om penningarne? Detta vore ju lätt nog för honom. Eller skulle han yppa allt för henne och tillställa henne dem. Bestrede han vetskapen om penningarne, komme ändå alltid en mistankens skugga att hvila öfver honom.

Han beslöt att återställa dem till deras rättmätiga egarinna. Den summa, han af desamma användt i och för etablerandet af snickerifabriken, hade han genom affärens goda gång redan fått igen, hvarför han ej kunde komma i förlägenhet vid utbetalandet af desamma.

Men han ville dock ej vid detta tillfälle underrätta fremlingens dotter om allt. Han kunde ej göra bekännelsen. Dertill var han nu både för upprörd och för mycket försagd.

„Jag kan möjligen skaffa er upplysning om er fars värdepapper . . . om ni ger er till tåls någon dag . . . Jag vet . . . ja, det vill säga jag tror mig veta något om dem, och . . . ja, jag skall genast ta reda på saken!“

„Ack, så lyckligt! Ja, det måste jag säga, att ni är godheten sjelf, herr Trygg! . . . Det är liksom kände jag mig raskare, då jag hör er tala så! . . . Ja-så, ni går redan? Adjö, herr Trygg! Tack, innerligen tack för besöket och för de goda underrättelser ni lemnat mig!“

Han var tankfull, då han med långsamma steg vandrade mot hemmet.

Hade ej hans tankar varit uteslutande fästade vid det han senast fått erfara, skulle han vid hemkomsten förmärkt, att Sigrids ögon voro röda och förgråtna, att den unga, glada hustruns humör blifvit helt och hållet förändradt. Nu observerade han intet af allt detta.

Hon tilltalade honom ej heller. Hon satt tyst och sluten, och så drog hon sig bort till sofrummet.

Han påbegan hopssummeringen af hvad han gifvit ut af fremlingens penningar. Detta var ej lätt att utföra, åtminstone ej vid detta tillfälle. Huru han räknade och huru han arbetade, ville han dock icke komma till klarhet i räkenskaperna. Först fram mot morgonen hade han fått en ordentlig redovisning i ordning, dervid han ej heller underlätit att beräkna sedvanlig ränta, alldeles som om penningarne utgjort ett af honom upptaget lån för bedrifvandet af snickeri-affären.

Sedan blef han något lättare till sinnes. Han var tillfredsställd öfver, att debet och kredit gingo så väl ihop, att han ej blott kunde lemna penningarne ifrån sig till deras fulla belopp, men äfven egde någon mindre summa kvar för egen del. Ja, nöjd med allt sökte han derpå upp sin sofplats.

Sigrid, som alltid förut om morgonen helsat sin man med en glädjestrålande uppsyn, befann sig den följande dagens morgon vid en mulen och dyster sinnesstämning.

„Mår du inte bra, min lilla gumma? . . . Du ser så ledsen och betryckt ut! . . . Du har väl haft den stygga tandvärken ihop med dig igen?“ frågade han, tagande hennes händer i sina och skådande henne in i ögonen.

Hon drog sina händer häftigt ur hans och uppförde sig som om hon varit rädd att komma i beröring med honom.

Han betraktade henne med förvåning. Han hade aldrig förut sett henne sådan.

„Hvad är det, som gör dig ledsen, min snälla, lilla Sigrid? Låt mig få veta det. Är det någonting, som jag är orsak till, så säg det bara!“

Hon sade intet, men brast ut i gråt. Hon skyndade in i det tillgränsande rummet, lemnande honom att anstränga

sig att i tankarna utforska, hvad som gifvit anledning åt henne, solstrålen i hans hem, den glada sångfogeln i deras lilla bo, att visa sig sådan.

Nej, huru han tänkte, kunde han dock ej få klart för sig, hvad som drifvit upp detta moln på deras äktenskaps-himmel. Något var ändå i olag, det visste han.

Han fogade anstalt om bortsändandet af penningarne. Det var som om en tung börda lyftats af hans skullror, då han lemnade dessa ifrån sig. Han var glad och nöjd, ja verkligt upprymd; och därför hade han önskat se alla i sin närhet lika glada och förnöjda. Men så var ej händelsen. Hans unga hustru flydde honom, och då han senare på dagen sammanträffade med svärmodern, var äfven hon skygg samt visade ett allt annat än gladt anlete.

Veckor och månader gingo utan att förhållandet mellan snickarmästaren och hans hustru blef detsamma, som det en gång var. Visserligen var den unga makan meddelsam och någon gång till och med vänlig, men sådan som förr var hon icke. Svärmoderns bemötande var också kallt och strängt.

Mången gång hade han i bevekande, bönfällande ordalag begärt förklaring öfver denna deras egendomliga hållning, men alltid fick han samma svar: De kunde icke säga det.

Emellertid var detta tvära och kyliga förhållande, som rådde emellan de båda makarna, allt annat än angenämt. Den unga hustrun led deraf, det syntes tydligt, ty hon var ej mera lika blomstrande och kry. Han vistades för det mesta i verkstaden. Der hade han vid hyfvelbänken den bästa förströelse och der var hans tillflyktsplats, då han fann sig mottagen med köld och likgiltighet derinne. Det var det trägna arbetet och den lifliga verksamheten, som hindrade honom från att helt och hållet falla i svärmod.

Det var fram på våren. Den lame svärfaderns födelsedag var inne, och svärsonen uppvaktade denne med en födelsedagsgåfva. Denna utgjordes af ett tobaksskriv, vackert och

väl faneradt och försedt med den gamles initialer i inlagdt arbete.

Då han infann sig hos de gamla, var gubben ensam i hemmet. Gumman svärmodern hade begifvit sig till torget.

Den lame muraren tog med samma vänlighet, som förut, emot svärsonen. Han hade ej förändrat bemötande; åtminstone visade han ej någon öppen ovilja. Svärsonen hade ej förut kommit i tillfälle att på tumanhand få meddela sig med den gamle, eller att förfråga sig, huruvida denne kände anledningen till Sigrids och dennas mors besynnerliga hållning gent emot honom.

Nu passade det sig att tala derom, synnerligast som gubben var på ett briljant humör, hvartill han kommit vid anblicken af det fina tobaksskrinet. Ur detta hade han redan hunnit stoppa sin masurpipa. Skrinet innehöll god „proberare“, och han satt så belåten i hvilstolen, njutande, och låtande moln af rök stiga upp mot taket.

„Gumman dröjer länge“, anmärkte svärsonen.

„Nå-ja, hon har väl träffat någon bekant nere på torget, och hon står väl der och pratar, så att tungan tröttnar. Det är qvinfolket så likt. Bara de få tag i en af sina gelikar, så glömma de bort både hem och hård! Det skall pratas och slamras, det är så vanligt . . . Men det kan också hända att hon vikit in till ert hem. Gumman och Sigrid kunna nu för tiden inte lefva en enda dag, utan att råkas!“

„Kan pappa säga, hvarför Sigrid och gumman blifvit så besynnerliga på senare tiden . . . ja, jag menar då det gäller mig? . . . Jag vet mig inte gjort dem för när . . . inte hvad jag sjelf har reda på åtminstone?“ sade snickarmästaren.

Den gamle fick ett strängt, ett bistert uttryck i anletet. Med en tvär blick betraktade han den midt emot honom sittande unge mannen, då han yttrade:

„De ha väl anledning att visa sig sådana . . . inte annat än jag vet . . . Jo, jo, som man bäddar får man sofva!“

Den gamle var rättfram. Han underlät ej att sjunga ut sitt hjertas mening, och detta så oförblommeradt som möjligt.

Svärsonen baxnade tillbaka, då han såg det bistra uttrycket i den gamles anlete, och ännu mera, då han hörde honom med sträf och hård röst yttra dessa svårbegripliga, stränga ord.

„Jag förstår inte hvad pappa kan mena! . . . Jag har ju sagt, att jag ej vet mig ha gifvit dem anledning att bemöta mig så, som de gjort!“

„Och du skulle ingenting haft att skaffa med den der qvinnan, hon, den der dåliga människan, som folket i stan kallar din andra hustru! . . . Det är inte värdt att du ställer dig oskyldig! De ha ju fått tag i breflappen, som hon skref till dig, de ha ju det! . . . Och trovärdigt folk har sett dig besöka henne! . . . Nå, ha de inte anledning att vara sådana . . . Jo, jo, men; qvinnorna tåla inte *öarligt spel* . . . och det gör väl ingen annan bra människa heller, det skall jag säga gunstig herrn!“

Snickarmästaren befann sig åter på pinbänken. Man hade således upptäckt, att han haft att skaffa med fremlingens dotter; och det värsta af allt, man hade missuppfattat detta hans förhållande till henne och fått en dålig tanke om honom, en afskyvärdt dålig tanke. Men att hon, hans hustru, kunde tro någonting dylikt om honom! Nej, det var för mycket!

Den gamle muraren trodde, att svärsonens tystnad vore ett säkert bevis på hans brottslighet, och det var med straffpredikantens strängaste ton han fortsatte:

„Hon, mitt stackars barn, har länge nog fått hålla till godo med folkets elaka prat, och det är minsann inte det roligaste; men värst af allt är, att hon med egna ögon skulle se dig lemna hemmet, för att ta tillhåll hos en annan qvinna! Fy fulingen! Det är skamligt, det är nedrigt, det der, det skall jag säga dig! . . . Hm . . . jag trodde det inte först, jag; nej, inte förrän jag såg breflappen . . .“

Snickarmästaren erinrade sig nu, att han förlorat brefvet. Det hade således blifvit upphittadt af hans hustru, och detta hade gifvit anledning till misshälligheterna i hemmet.

Nu återstod ingenting annat än att berätta allt för den gamle. Och han begynte redogöra för upptäckten af fremlin-

gens sedelbundet och om förhållandet, hvori han stått till fremlingens dotter.

Den gamle muraren betraktade honom i början med blickar, fulla af misstroende och tvifvel, men då svärsonen ärligt och uppriktigt, på noggrannaste sätt redogjorde för alla dessa omständigheter hvori dessa samma penningar inblandat honom, fick han svärfadern stämd till sin fördel. Han var snart öfvertygad om, att svärsonen talade sanning.

„Det var den bästa födelsedagsgåfva, du kunnat ge mig, kära Otto!“ sade han vänligt, då svärsonen slöt sin berättelse. „Jag menar det, som du omtalat. Det har den här tiden varit tråkigt att se qvinfolket tåras som torftak i töväder! . . . Nå-nå, nu skall det väl bli så mycket gladare och roligare igen! Efter regn låter vår Herre solen skina! Så är det och så skall det vara!“

„Det är Ekströmskan, ja, det är just hon, som satt i svang den der historien om dig och den der qvinnan!“ fortsatte svärfadern, dragande långa „sluckar“ ur pipan. „Hon har haft ett ondt horn i sidan till mig, den gemena menniskan, alltsen hennes supiga man blef bortsatt af murarmästar Andsten och jag blef tagen i stället. Hvad kunde jag rå för det? . . . Länge räckte det arbetet inte heller för mig . . . Ja, jag hade nog haft mitt bröd hos murarmästaren, om inte sjukdomen kommit! . . . Ekström var en bra karl. Han var inte falsk och elak, han, som hustrun. Skada bara att han drack . . . Ja, ja, dertill var hennes elakhet också skulden! . . . . Jag hör, att någon går i farstun. Det är visst hon, gumman, som ändtligen kommit tillbaka från torget. Men de höras vara två . . . . Så-å, så-å, jag hör Sigrids röst. Hon kommer, barnet, för att gratulera far sin . . . . Vet du hvad, Otto, nu är det klokast af dig, att du går in i skrubben. Ja, titta på mig bara! . . . Jag har lust, ser du, att spela ett litet födelsedagsputs, som skall skingra de der molnen, du vet.“

Svärsonen förstod ej hvad den gamle menade; men då denne yttermera visade med handen på skrubbdörren, fann han det vara bäst att förfoga sig dit in.

Straxt derpå hörde han Sigrid yttra:

„Jag gratulerar pappa! Men kors hvad pappa ser nöjd och belåten ut. Det är väl för födelsedagens skull, kan jag gissa!“

„Han var minsann inte glad då jag gick bort i morgse!“ sade Sigrids mor. „Ja, jag tyckte riktigt synd om gubben, så sorgsen och betryckt som han såg ut. Men vi hade också tråkiga saker att tala om.“

„Jag vet nog, att ni talade om mig och Otto igen. Inte sant? . . . Det är ledsamt att mamma och pappa skola ha sådana sorger för vår skull! Ingen nöd går ju på oss, och därför kan ni vara lugna“, sade Sigrid, försökande att se munter och glad ut.

„Tala inte så, Sigrid! Det är ändå inte som det borde vara, det säger jag“, sade modern.

„Se så, se så, godt folk! Ni må väl inte börja strida heller på min födelsedag! . . . Men om ni nu ä' riktigt beskedliga, så kan det lätt hända att ni få höra en god nyhet, en rar nyhet!“ sade sextioåringen, bjudande på ett ansigtsuttryck af hemlighetsfullaste slag.

„Hvad pratar du, gubbe, om nyheter, du, som inte varit med din fot utom dörren på flera Herrans år! . . . Märkvärdigt hvad du fått för en lust att spektakla med oss!“

„Det kan du ha rätt i, att jag inte satt min fot ut på långa tider; men man kan också på annat sätt få veta ett och hvarje . . . Här har varit en resande, en rar resande!“ . . .

„Här! Hvad säger du? . . . Nu, under tiden, som jag var ned till torget?“ frågade gumman, betraktande mannen med största förvåning.

„Ja, just här!“ sade han. „En slägtning, en, som du aldrig sett, kära gumma, och inte du heller, Sigrid. Han kom långa vägar ifrån . . . Den gossen har för resten haft många och brokiga öden, ska' ni veta!“

„Han har således varit utsatt för olyckor och motgångar, den stackaren?“ frågade modern.

„Är han gift, pappa?“ frågade dottern.

„Vänta, vänta! Bara ni nu gen er till tåls en smula, så ska' ni få höra hans historia!“

Gubben knackade ur pipan och stoppade nytt tobaksförråd i denna.

„Betrakta den här tobaksasken! Jaha, en sådan en ha ni inte sett förut, det vill jag gå i borgen för.“

„Å-å, den är ju riktigt fin! Och han, din släktinge, har han hemtat den?“ frågade Sigrids mor, undersökande tobaksasken.

„Ja, den är riktigt nätt“, sade Sigrid. „Det syns nog att den är utrikesifrån, för de der utlänningarne de få då allt hvad de ta i sina händer att se smakfullare ut än det som tillverkas hos oss.“

„Ja, sådant hemta resandena med sig!“ sade gubben leende i mjugg åt hustrun och dottern, hvilka båda beundrade den „utländska“ klenoden. „Men nu skall jag omtala hans öden för er.“

Mor och dotter voro nyfikna. De sutto der otåligt afvaktande hvad de skulle få höra.

„Pojken var fattig. Då hände det sig att han derborta i det fremmande landet hittade en större summa penningar, i rummet, der han bodde. Det var inte så dumt för honom, det, tänka ni säkert. Nå-ja, han visste inte hvem som var egare till pengarna, och under det han gick och funderade derpå, begagnade han fyrkarne för egen räkning. Ja, ja, han begagnade dem, skall ni veta, som ett slags lån, tills han kunde få fatt i pengarnas egare. Tyckte ni att han gjorde orätt i det, godt folk?“

„Nå, inte var det rätt precis heller!“ sade murarehustrun, allvarligt och eftertänksamt.

„Du skall veta, kära gumma, att han också gjorde godt åt andra med de der pengarna. Det var en liten familj, som kommit i nödställd belägenhet, och den familjen räckte han en hjälpsam hand vid ett tråkigt tillfälle. Han tyckte om dottern hos det fattiga folket . . . .“

„Nå, men så underligt! Det der är ju alldeles som det hände sig med Otto och oss. Han räddade ju oss undan magasinsförvaltarens klor, och han . . . .“

„Och han tyckte också om dig, ville du säga, afbröt modern . . . . Ja, men du var, gunås så visst, inte ensam om kärleken, du!“ fortsatte hon med bitterhet i rösten.

„En vacker dag uppdykade en dotter till mannen, som i tiden gömt undan pengarna. Men det var ingenting farligare med den saken, än att hon fick pengarna och det med ränta och allt, för det hade gått som en dans med gossens affärer, ska' ni veta! . . . . I de der penningangelägenheterna hade han fått lof att besöka arvingen, en qvinna af det dåliga slaget. Och då kom sqvaller och prat i full gång, ska' ni tro. Visst lär människan också haft ett godt öga till pojken, som ser ganska hyggelig ut; men hvad hjälpte det. Han var ju gift med dottern i den fattiga familjen och han var naturligtvis sin hustru trogen och tillgifven, såsom en äkta man skall vara . . . . Men så kom ett bref . . . . ja, det var ett olyckligt bref, det der! . . . . Hustrun fick tag i det . . . . Nå, men hvarför blir du orolig, Sigrid, och du gumma, kan inte du heller sitta stilla? . . . . Vänta då ett ögonblick; jag är straxt till slutet på historien! . . . . Jaha, hustrun fick fatt i brefvet, och hon trodde naturligtvis det värsta, hon . . . . så göra människorna alltid . . . . Hon blef sur och tvär mot mannen stackare, och hennes far och mor, de blefvo det också; och ändå var karlen så ärbar och hyggelig, som någon kan vara det. Ja, det blef till sist så outhärdligt och svårt för honom att vistas i hemmet, att han fick lof att resa bort från hustrun, från hem och hård, för att söka opp oss här . . . . Ser ni, godt folk, dertill kunde det elementskade sqvallret leda! Kom ut nu, min gosse, från skrubben, att helsa på dina släktingar! Kom bara, var inte rädd; nog bli ni fort vänner!“

Snickarmästaren visade sig i dörren till skrubben, och mor och dotter utropade på en gång:

„Otto! . . . . Jaså, det var du?“

Sigrid hade mot slutet af faderns berättelse begynt ana, hvem han menade med den resande, men hon var ej fullkomligt säker ändå.

„Och allt förhåller sig så, som du berättat det, gubbe?“

„Jo, gumma, så är det!“

„Ja, der ser man hur det går, då man inte kommer till förklaring, då man inte öppet sjunger ut hvad man har på

hjärtat! . . . Så många gånger sa' jag åt dig, Sigrid, att du skulle sjunga ut. Kommer du ihåg det?"

„Ja, men jag kunde inte!“ sade den unga hustrun, blickande ned mot golfvet.

„Du, Otto, hade också kunnat anförtro din hustru hur det förhöll sig med penningaffären“, sade gubben. „Hade du gjort det, skulle allt tråk och bråk och alla ledsamheter undvikits!“

„Ja, men jag kunde inte heller göra det; jag vet inte hvarför!“ sade den unge mannen.

De båda makarna hade åter funnit hvarandra. Glädje och frid rådde åter hos dem, äfven spridande sig till de gamla.

Hos snickar Trygg är det fest och fröjd.

Fem år ha tilländalupit sedan hans och Sigrids bröllop, och den lilla familjen firar årsdagen med en liten bjudning. De ha sina vänner samlade kring sig, och glädjen står högt i tak.

Den bestyr samma värdinnan är i full verksamhet. Hon har ej förlorat sitt täcka, ungdomliga utseende, och blicken ur hennes klara blå ögon är lika tilltalande och vacker som förr. Dessa ögon äro isynnerhet strålande och vackra, då de skåda ömsom på mannen, som sitter inbegripen i samtal med gästerna, ömsom på en liten hurtig karl om fyra år och en liten lockig tös om två år, hvilka båda äro sysselsatta med att bläddra i en bilderbok, placerad öfver den lame morfaderns knän. Med ett hjertegodt leende i anletet förklarar denne för de små hvad illustrationerna föreställa. Hans åhörare ha mycket roligt dervid, och den gamles fröjd är ej heller liten.

Den unga modern synbarligen njuter af att betrakta denna leende tafra, der hon midt i serveringsstöket stannar, fästande blicken vid dessa sina kära.

Hennes mor, den lame murarens hustru, hade lemnat dem för tvenne år tillbaka. En stark förkylning ändade hastigt hennes lif. Den sjuke mannen, som sålunda blef ensam,

egde sin enda fröjd i att skåda dotterbarnens joller och lek. Dessa voro också så innerligt fästade vid morfadern, att det ej var någon lätt sak att få dem aflägsnade från hans rullstol.

Fruentimmerna i det glada laget samtala om förgångna tider. Man återvänder härunder till Otto Tryggs och Sigrids bröllopsafton för fem år tillbaka. Hvar och en i sällskapet har något att erinra sig från detta samma glada tillfälle. Endast Fika Friman, skomakaredottern sitter tyst och sluten. Hon blef under bröllopsaftonen smyckad med myrtenkronan, då denna togs från brudens hufvud, och hon hade därför gjort sig förhoppningen att näst efter Sigrid få ståta i krona och slöja. Likväl ha fem år tilländalupit, utan att hon kommit sig till den fröjden, och många, många af hennes väninnor ha ändå under denna tid hunnit längre än hon.

Herrarne sitta vid toddybordet, äfven de samtalande om förgångna tider och händelser.

„Du var inte på borgarklubbens senaste danssoirée, bror Trygg!“ sade snickar Tammelin, vändande sig till sin yngre yrkesbroder.

„Nej, du, jag var inte der. Min „verkmästare“, lilla Otto, som sitter och bläddrar i bilderboken derborta, mådde inte riktigt bra, och därför fick Sigrid lof att vara hemma — och jag med naturligtvis! . . . . Nå, hade ni roligt der?“

„Åh, der var varmt och trångt som vanligt. Ungdomen tycktes ändå ha trefligt. Jag kom mig till en liten toddy och ett litet parti . . . . förlorade ingenting, men vann ej heller . . . . Men der fick jag höra en underlig historia, som de här dagarne kommit i svang i staden. Det gäller den der mystiska fremlingen, som så hastigt dog här för många, många år tillbaka, den der, som du nog hört talas om. Han påstods vara rik, men vid sitt frånfälle lemnade han ju inte någonting efter sig!“

„Nå, hvad berättas nu om den mannen?“ sporde snickar Trygg med största otålighet.

„Jo, det berättas, att tvenne fruntimmer, ett äldre och ett yngre, kommit hit från Petersburg. De sägas ha blifvit alldeles otröstliga, då de fått veta, att den mystiske mannen för länge sedan är död och jordad . . . . Ja, kära du, det

är en hel lång roman, som berättas om de der resande fruntimmerna och den döde . . . . Ja, man säger, att det äldre fruntimret, en rysk furstinna, skall ha stått i något slags öm-mare förhållande till den der fremlingen, på den tiden då han var informator för henne. Följden af detta förhållande blef sedan hvad den blef, och då fogade hennes föräldrar anstalt om informatorns skyndsamma aflägsnande. Han försvann en vacker dag från Petersburg, försedd med en rundlig reskassa. De båda älskande skildes åt, och fremlingen hamnade hos oss i Helsingfors. Och här dog han kort efter sin ankomst. Den der furstinnan och dottern, fremlingens dotter, ha först på senaste tiden fått veta att han från Petersburg begifvit sig hit öfver, och de ha nu gjort resan hit under den förmodan att han möjligen fanns i lifvet . . . . Ja, så berättas det! . . . . Furstinnan lär vara mycket olycklig öfver att han dött, då hon nu, sedan hon ej mera är beroende af släktin-garne, önskat förena sitt öde med hans. Hon hade derigenom fått en far för dottern!“

„Ja-så, en sådan berättelse är i svang i staden?“ sade snickar Trygg tankfullt. „Men den der fremlingen hade ju en dotter med sig, som sedan uppväxte här i staden, så påstås det åtminstone. Det kunde väl inte vara samma en, som furstinnan nu medförde?“

„Nej, tusan heller! . . . Ser du, kära bror Trygg, man har nu, då man börjat höra efter honom, fått klart för sig, att den der flickan, som han hade hos sig då han kom, var dotter till en skjutsbonde från Wiborgs-trakten. Händelsen var den, att samma skjutsbonde nyss förut, innan han blef anlitad att skjutsa fremlingen, förlorat sin hustru, och då han inte hade någon, som kunnat taga vård om den lilla under hans bortavaro, tog han henne med på resan. Men då de lyckligt och väl voro här, fann skjutsbonden för godt att resa sin väg, lemnande flickan efter sig i förstugan till hotellet. Här fann man barnet, och fremlingen fick lof att ta hand om det. Ja, det påstås, att han sedan fäste sig så vid fic-kan, att han ej ville lemna henne ifrån sig. Hon var också hans enda sällskap i hans tillbakadragenhet . . . . Nå-ja, han dog alldeles hastigt, den der mystiske mannen, och skjuts-

bondens dotter blef af en värdshusföreståndarinna upptagen som fosterbarn . . . . Ja, sådan är historien, som nu går man och man emellan. Sann lär den vara, för magistratssekreterar Grönholm, som berättade den för mig, har den från polismästarens egna läppar“.

Snickar Trygg blef mycket tankfull, då han fick höra detta. Längre efter det gästerna gått, suto Sigríd och han, samtalande om fremlingen och om qvinnan, hvilken de ansett vara hans dotter. Hon hade beredt dem hvardera hufvudbry.

Det var en afton några dagar efter bröllopsårsdagens frände. Makarna Trygg suto vid tébordet.

Ringklockan ljud.

„Nå, hvem kan det vara, som gör visit så här dags?“ sade Sigríd, då hon gick att öppna dörren.

I dörrens öppning visade sig en liten puckelryggig varsel, som kölden tvungit att så att säga krypa in i sig sjelf.

„Min mamma helsar och ber, att mästaren är så god och kommer till henne . . . . Hon skulle nog ha kommit sjelf, men se hon är så dåligt sjuk, så . . . .“

Han kände igen murarenskan Ekströms ofärdiga dotter.

„Jaså, din mamma är sjuk?“ sade han. „Vill du vänta ett ögonblick, min flicka, så skall jag följa med dig?“

Den puckelryggiga flickan blef af Sigríd serverad med varmt té, under det snickarmästaren tog på sig pels och mössa; och så gingo de.

Det var torftigt i murarenskans bostad och kallt var der med. Den sjukas anlete blef gladt, då hon såg snickarmästaren inträda.

„Förlåt, herr Trygg, att jag vågar besvara honom. Men se, jag har fått bref från . . . . från . . . . Reval, tror jag det var, som postiljon sa'. Och som jag inte kan läsa skrifvet, och det kan inte flickan heller, så visste jag intet annat råd än att vända mig till mästarn, för att få honom att hjälpa mig . . . . Se, der på bordet ligger brefvet . . . . Aj ändå,

om herr Trygg skulle veta, hur jag fått plågas med den grymma gikten de här tiderna, och fattigt och usligt har det eljest varit, så det nog förslår! . . . Ja, Gud nåde en, hade man ej svultit ihjäl, om inte flickan der skaffat matbiten i huset genom att gå kök in och kök ut . . . . .“

Han öppnade brevet. Detta var skrifvet af en magistratsperson i Reval, hvilken meddelade, att murareenkan Ekström egde att i nämnda stad lyfta ett arf, stort 5,000 rubel, efter ett fruntimmer med namnet Charlotta Alexejeff, som derstädes afidit, efter att ha donerat denna summa åt enkan och hennes dotter.

Då han läste brevet, såg det ut som om murareenkan alldeles plötsligt kommit till helsa och krafter. Hon reste sig hastigt upp i sittande ställning, hopknäppande händerna, medan ymniga tårar, idel glädjetårar, strömmade nedför hennes afmagrade kinder.

„Hon höll således ändå ord, den välsignade menniskan! . . . . Och jag, som i mina tankar varit så bitter emot henne! . . . . Vet han, herr Trygg, jag har förbannat henne, ja, jag har hatat henne, och många gånger har jag varit på väg att bryta ett heligt löfte som jag gaf henne . . . . att inte om-tala . . . . .“

Hon afbröt sig plötsligt. Hon märkte att hon i glädjeyran höll på att säga mer än hon borde.

„Herre Gud ändå, att hon nu är död, den der mamsellen!“ vidtog hon åter. „Ungaste menniskan! . . . Jo, jo, så gör han, vår Herre. Han tar bort ungt folk och låter gammalt skräp lefva! . . . Karin, min flicka, nu behöfver du inte mera tiggas ihop brödbitarna; nej, min gulle flicka, du får det härefter lika fint som ett herrskapsbarn! . . . . Så-å, så-å, att hon ändå kom ihåg mig! Nå-ja, men så hade jag också gjort henne tjänster . . . . hade också hjälpt henne till ett och annat!“

Hon talade som en yrselsjuk, hastigt öfvergående från det ena till det andra.

„Den der mamsellen hade således att tacka er för så mycket? Det är vackert af er madam, att visa hjälpsamhet

mot andra, fast ni sjelf alltid haft så litet!“ sade snickarmästaren.

„Nå-ja, med den der hjälpsamheten hänger det så ihop, att jag varit henne till nytta som . . . . som passopp i hushållet . . . . Se, jag ville rakt inte att hennes fina fingrar skulle göra hvad som inte passade för dem. . . . Som han vet, herr Trygg, så hade hon sett bättre dagar i sina barnaår, den der mamsellen . . . .“

„Jag vet att hon hade mer och mindre brokiga dagar under sin lefnad“, sade han; „men hvad barndomsdagarna vidkommer, så lära de ingalunda ha varit lysande. Det berättas ju, att hon var dotter till en forman från Wiborgstrakten, en sådan kanalje, som vid afresan från Helsingfors lemnade flickan efter sig.“

Murareenkan betraktade honom med förvånad blick. Hon märkte att han egde kännedom om något, som hon trodde sig ensam vara invigd uti.

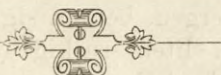
„Nej, hvad säger han? Har den historien också blifvit känd? . . . . Så-å, så-å! Och jag som hållit hemligheten lika helig som tron på Gud fader! . . . . Nå, eftersom han, herr Trygg, har reda derpå, så skall han få höra något mera om henne . . . . Hon är för resten död och begrafven nu, och därför kan jag gerna tala om det. Hon bad mig bara tiga så länge hon lefde, och jag har hållit ord . . . . Karin, mitt barn, stick in några klabbar i spisel; jag känner att här är kallt . . . . Nå, hvad står du och funderar på? Jaså, det finns inte en enda spåna? . . . . Den fattigdomen, den fattigdomen! . . . . Tag då ner koftan från spiken och svep den kring axlarna på mig, så blir det väl litet varmare . . . . Jo, ser han, herr Trygg, jag råkade tjena hos ett kamrersherrskap i samma gård, der utländingen tog in, då han kom till staden. Jag var därför en af de första, som fick veta det sprattet, som den onaturliga fadern spelat den resande herrn. . . . . Det var ett nätt barn med mörk lugg och pigga, bruna ögon. Jag mins så noga hur flickan såg ut. Det var inte underligt att den resande herrn ville behålla henne som sällskap åt sig . . . . Jaha, utländingen dog samma år, som jag blef gift med Ekström; och gerna hade jag tagit flickan till foster-

barn, men Erik, min afidna man, han var inte med om den saken. Han sa' så här: Man kan ju inte veta hur många munnar vi ännu få att fylla hos oss — och dervid blef det. Hos värdshusvärden, han, som tog barnet till sig, fick hon bra nog, och ännu bättre hade hon haft det, om hon kunnat hålla sig hygglig . . . . Men der fanns också så många frestelser! Gud bevare folks barn från att bli värdshustjenare, för nog är den sysslan den sämsta af alla, det säger jag! . . . . Jag följde se så der på afstånd med hela hennes lif; ja, jag såg henne sjunka och jag såg henne resa sig . . . . ja, det var med er hjälp, herr Trygg, som hon kom på fötter igen! . . . . Hur det var, så kom jag sen att bo i samma gård som hon, och då begynte jag passa opp henne . . . . Jag såg att penningssumman, som ni gifvit henne, inte skulle förslå med hennes slöseri och öfverdådiga lif, och då så inbillade jag henne, att hon var egare till de der pengarna, som ni fann i ert rum. Inte för att jag med säkerhet kände till, att ni hittat dem. Nej, huru skulle jag det? . . . . Men jag råkade se så der på må-få framkomma med gissningen, då jag var nästan säker på att den rike mannen lemnat pengar efter sig någonstädes. Jag hade också sett, att ni hastigt och lustigt blifvit rik, och att ni var så angelägen om att hjälpa henne. . . . . Nå-ja, sjelf trodde hon fullt och fast att hon var riktig dotter till fremlingen, och det trodde alla andra med! . . . . Ja, han får förlåta mig, herr Trygg; men jag hade efter salig Ekströms död svårt om brödbiten . . . . Jo, jo, men, nöden har ingen lag! . . . . Jag tänkte få min beskärda del af pengarna, och det lofvade mamsellen också . . . . Ni fick lof att ge bort pengarna, ni, herr Trygg, och så begynte hon lefva ett ännu vildare lif än förut. Det gick som en dans, skall han tro! Snart voro fyrkarna som bortblåsta — och jag fick knappast se en rubel af dem. Hon reste sen från staden. Jag fick höra att hon kommit i något förhållande till en rysk köpman, som sades vara stenrik. Gift lär hon också ha blifvit, eftersom hon kom sig till namnet Alexejeff, såsom ni nyss läste för mig. Men att hon nu så hastigt och tidigt har dött och att hon kommit sig till att testamentera så mycket pengar åt mig, det kan jag ändå inte riktigt begripa!“

Trött af att ha talat så mycket, men med ett belåtet leende i anletet, lade hon sig åter ned på bädden. Hon tänkte på framtiden. Hennes dotter satt der på pallen invid den kalla spiseln, blåfrusen och ömklig. Snart skulle barnet få det bättre, mycket, mycket bättre.

Snickarmästaren återvände till sitt hem, och så satt han åter der, omgifven af de sina.

Man talade sedan ofta om fremlingens penningar. Dessa hade gifvit snickarmästaren mycket hufvudbry; men de hade också en gång förskaffat honom det dyrbaraste han i lifvet egde. De hade åt honom räddat Sigrid från magasinsförvaltaren; och det var det bästa af allt.

De bruna ögonen.

Bland de låga ruckel, som för åtskilliga år tillbaka funnos vid Högbergs- och Kaserngatorna deruppe i trakten af Ulrikasborgs bergen, befann sig äfven i den s. k. „Boxbergska backen“ en liten, ruskig byggnad, som allmänt benämndes „Kuhlbergska hålet“.

Ett egendomligt namn! Men så var stället också långt ifrån välkändt.

Värden sjelf var en fredlig och beskedlig skraddaregesäll, „som ej ens ville masken för när“, som det heter. Huru kom det sig då till, att en del förbivandrare med ett visst förakt blickade upp till byggnadens subbiga fönsterrutor, der endast ett och annat måttband af papper helt oskyldigt hängde öfver de orena jalousierna?

Om man en stund gaf akt på de in- och utträdande ruskiga skepnaderna, behöfde man sannerligen ej vara utrustad med alltför starkt utpräglad iakttagelseförmåga, för att finna att „hålet“ var ett sådant underligt ställe, dit dessa samma gestalter tysta och beskedliga kunde smyga sig in, för att kort derpå utträda skrålande och knäsvaga.

Skräddar Kuhlberg, som här styrde och herrskade, brydde sig icke mycket om sitt välloffiga handverk, men han påstods gerna se till, att en och annan god vän kom sig till „en knapp i rocken“. Likväl brydde han sig icke om att erlagga de kontributioner, som af en dylik frikostig person vanligen

kräfvat. Polisen, som har ögonen öfverallt, hade nog försökt spionera ut den lilla utskänkningsrörelse, skraddaren bedref, men utan att lyckas.

En stormig och regnig höstafton bultade en ensam individ länge och envist på förstugudörren till „Kuhlbergska hålet“, och regnet, hvilket öste ned i strömmar, gaf eftertryck åt knytnäfsslagen. En svag ljusstrimma sökte sig ut mellan springorna uti fönsterluckorna. Den bultande observerade det sparsamma skenet derifrån, och han fortsatte än ifrigare att ge sin närvaro tillkänna.

I ett nu flyttade sig ljusstrimman från fönstret. Den framträdde nu på ett långt tydligare sätt genom den glesa förstugudörren.

„Hvem är det, som bultar?“ frågade en osäker röst derifrån.

„Det är jag! . . . Kände du inte, din gamle gök, igen mig på bultningen?“

„Åhå! Är det du, John? . . . Det är inte lätt, skall du tro, att i ett sådant Herrans väder lägga märke till, hvad slags folk det är som för ljud! . . . Hm . . . Kunde också finnas ugglor i mossan!“ sade mannen med ljuset, i det han öppnade dörren.

„Åh prat! De der, som du menar, hålla sig vackert inne, då det är oväder ute“, sade den inträdande, då han befann sig i förstugan.

Mannen med ljuset steg till först in i rummet.

På hvardera sidan om det vid fönstret befintliga bordet sutto tvenne ruskigt klädde karlar, ifrigt sysselsatta med kortspel. Värden, skraddaren Kuhlberg, hade fungerat som tredje man vid spelpartiet, och hans kortlappar lågo med de orena frånsidorna uppåtvända på ett af bordshörnen. En bränvinsflaska, trenne spetsglas och en näfversnusdosa stodo midt på bordet.

Sedan värden ställt ljusstaken till sällskap åt flaskan och glasen, tog han snusdosa i handen, vändande sig till den nykomne med ett:

„Var så god! . . . En pris!“

Den nytillkomne såg betydligt snyggare och hyggligare ut, än det öfriga sällskapet. Han tycktes vara tankfull och dyster. Han tog också helt mekaniskt en nypa ur dosan och förde den lika mekaniskt till näsan.

„John, du öfvertar väl mitt spel, eller hur?“ sade värden till den nytillkomne.

„Jaha, det gör han visst, det?“ sade den äldste af de spelande med myndig ton.

Det var en mager, svartmuskig karl, med ett obehagligt yttre.

„John öfvertar spelet och du går att hålla sällskap med gumman din . . . Vi ha viktiga saker att prata om“, yttrade den svartmuskige vidare.

„Jaha, jag förstår“, sade skraddaren, i det han tyst och beskedligt ämnade smyga sig in i ett tillgränsande rum.

„Vänta!“ sade den andre kamraten vid bordet, en snedvuxen knubbig figur med små, klippska ögon.

Denne lille figur begynte undersöka den på bordet befintliga flaskan, och sedan han grundligt skakat om den, yttrade han:

„Här finns inte en ärlig sup . . . Flaskan behöfver påfyllas; vet han inte det, skraddare?“

Värden hade stannat vid dörren, och der qvarblef han också, under det han fixerade än den ene, än den andre af de i rummet varande.

„Nå, hvarför står du der och undrar, skraddare?“ sporde den svartmuskige otåligt.

Värden rörde sig ej från stället.

„Se så, här har du flaskan . . . Krångla nu inte! . . . Du undrar, om du får betaldt; nog ser jag det . . . Men var du lugn, du, gamle gosse! Vi ä' visst skyldiga dig litet, det är möjligt; men du kan trösta dig med att vi i morgon ha mynt, och då får du också din beskärda del!“

Då den lille snedvuxne yttrat detta, lät han sina små klippska ögon på ett betydelsefullt sätt snegla än på den ene, än på den andre af kamraterne.

Den sisttillkomne, som af de öfrige benämndes John, hade placerat sig vid bordet utan att yttra ett ord. Då han

märkte att kamraternes kreditutsigter voro dåliga, stack han, mekaniskt som förut, ett par fingrar ned i västfickan och framtog derur en silfverslant, den han slängde ifrån sig på bordet.

Det ljud, som slanten gaf ifrån sig, då den nedföll, tycktes utgöra en behaglig musik för världens öron, ty han förändrade min och såg helt belåten ut, då han uppfångade slanten. Blixtsnabbt försvann han, och många sekunder räckte det ej, innan han var tillbaka. Med en stum bugning ställde han den påfyllda flaskan på bordet, hvarefter han tyst som en ande åter lemnade rummet.

„Du tycks ha kassa, John“, sade den svartmuskige, under det han delade ut korten till kamraterne.

„Och det tror du, det? . . . Åhnej, nog var det den sista slanten, som strök veck“, var dennes korta svar.

„Så-å, så-å? . . . Nå, nu säger jag pass! Spela du ut, Niku! . . . Således ä' vi alla pank. Tusan så trefligt! . . . Nå, John, hvad menar du om gamlorna? . . . Ut med trumfen! . . . F-n så dålig tur! . . . Gamlorna, ja! Tänk om vi skulle helsa på hos dem i natt? Jag tyckte att du menade det i går, då vi träffades“.

Den svartmuskiges ögon glänste, då han under spelet fixerade den unge mannen.

Johns blick var förströdd och osäker. Han spelade lamt och utan egentligt intresse.

Då han märkte att kamraternes blickar fortfarande voro riktade på honom, antog han plötsligt en bestämdare min och hållning, i det han yttrade:

„Nå-ja, nog har jag också tänkt, att det skulle kunna gå för sig i natt“.

„Nå, se det var väl taladt! Du kan ge dig blanka böfveln på“, sade den snedvuxne lille mannen mycket ifrigt, „att någon lämpligare natt inte kan ges!“

Den svartmuskige nickade bifallande.

Den unge mannen med namnet John hade åter fallit i djupa tankar. Han glömde af hela spelet. Kamraterne brydde sig ej heller om att påminna honom, utan tycktes desse otåligt vänta, att han skulle yttra sig.

„Nog skulle allt också gå lyckligt och bra . . . . men . . . . men flickan, ni vet!“ sade han slutligen mycket tveksamt.

„Åh, prat! . . . . Henne skrämma vi litet, och så är hon oskadlig!“

„Det är inte så lätt att skrämma den flickan. Tro inte det! . . . . Jag har åtminstone inte någon lust att råka ut för henne!“

„Hi, hi, hi, hi!“ flinade den lille. „Han är rädd för qvinfolk! Hi, hi, hi, hi!“

„Rädd? . . . . Nej, det är jag inte! . . . . Men hennes ögon . . . . ja, de ä' så underliga, så . . . . Hm . . . . ja, jag kan inte beskrifva för er, hurudan makt de der ögonen ha öfver mig!“

Den unge mannen tycktes blifva mer och mer modfälld.

„Du är rent ut sagt karingaktig, John! Förb. mig är du inte en riktig kruka! . . . . Och ändå behöfver du ej befatta dig med annat än att se till, att vi tyst och behändigt komma in . . . . Nå, och så ha vi lofvat dig, att ej ett hårstrå skall krökas på de gamla . . . . Inte sannt, Niku, det ha vi ju lofvat!“

Den lille grymtade fram något, som skulle föreställa ett bejakande.

„Lita på det, vi ha nog våra skilda medel att få dem att bekänna hvar de ha gömt silfverruklarna! . . . . Åh, det går som en dans!“ yttrade den svartmuskige.

Den lille, som kallades Niku, påfyllde glaset. Och under tystnad tömdes dessa, det ena efter det andra.

Då tystnaden emellertid var långvarig, blef den svartmuskige otålig. Han tog därför återigen till ordet:

„Nå, gosse, hvad menar du nu? . . . . Ska' vi eller ska' vi inte? Ja, jag vet nog att du spetsar dig på att en vacker dag, då de gamla kola af, få slå embargo på deras fyrkar. . . . Pass, Mante, dem får du allt vänta på! Nej, nej, gosse lilla, du är i allt annat än goda papper hos de gamla, det borde du sjelf veta! . . . . Åh, lita du på det, nog komma de att glömma dig i testamentet . . . . Och så råkar du till på köpet endast vara fosterson i huset. Aj, aj, klent beståldt med utsigterna, gosse lilla!“

„John“, sade äfven den lille snedvuxne, „du har väl ingen lust att ta till tiggarslafven! . . . Eljest vet jag san- nerligen ej hur du skall få pengar löst. Och pengar ä' ändå f—n så nödvändiga saker! Minns du inte, hurudana glada dagar vi hade, då jag fick bumsen från handelsmannen? Då var det jag, som blusade; kommer du inte ihåg det? Jo, jag tackar, jag; mitt lilla kapital strök med som smör på heta stenar. Men roligt var det, f—n så roligt!“

Den lille skrattade godt, då han drog sig de glada dagarne till minnes.

„Nåå?“ sade den svartmuskige, fästade på John en lång, forskande blick.

„Nåå?“ sade äfven den lille.

„Det skall ske i natt!“ sade den unge mannen slutligen. „Men kom ihåg, go'vänner, att jag endast hjälper er att komma in . . . ingenting mer . . . alls ingenting mer!“

Och en feberaktig otålighet uppenbarade sig nu hos den förut så lugne mannen.

Bränvinsflaskan tömdes hastigt, och många ord yttrades ej derunder. Derefter bröto alla tre upp.

Skräddar Kuhlberg stängde dörren och önskade dem så hjertligt som möjligt „god natt“, liksom hade de trenne män- nen haft för afsigt att alldeles lugnt och² beskedligt uppsöka sina sofplatser i de fredliga hemmen.

En och annan enstaka koja och knappast någon till- stymmelse till ordnade gator funnos i Rödbergstrakten vid tidpunkten för denna berättelse. I sjelfva Rödbergs-däld eller der, hvarest Fiskaregatån nu stryker fram, fanns en låg, grå byggnad med ett frodigt grönskande torftak. Kojan stod der ensam, omgifven af kålrots- och potatisland samt ett illa tilltygadt spjelplank.

En gammal man med krökt rygg och grånadt hår, iklädd sjömanskavaj och storstöflar, gjorde med tunga, ålderdoms- trötta steg en lov kring kojans. Mörkret höll på att inbryta,

och han tycktes vilja öfvertyga sig, att luckorna till kojans trenne fönster voro säkra att motstå den kommande nattens oväder. Han drog och bände, pröfvande sin armstyrka på dessa luckor, under det han mumlade något om „hundväder“ och „nattskojare“. Ovädret var redan i full gång. Gubben var barhufvud och blåsten lekte obarmhertigt med hans grånade hårtestar.

Sedan den gamle öfvertygat sig om, att luckorna voro så tillförlitliga, som de enligt hans tanke borde vara, trädde han in, tillstängande förstugudörren med en innanför densamma befintlig hake.

Rummet, hvori han inträdde, var litet och lågt. Det upplystes blott af skenet från brasan, som kom dess sotiga tak och väggar att se mörka och dystra ut.

En åldrig qvinna med ett smalt, snipigt anlete satt halfsofvande i en kolossal gungstol i närheten af spiseln.

Då den gamle mannen inträdde, såg hon upp.

„Snart ha vi oväder, lita du på det, gubbe! Jag känner allt på mig, att stormen inte kommer att gå af för hackor den här gången . . . . Den gikten, den gikten! Ja, det måste jag säga, att aldrig har jag haft värre påhelsning af den än nu . . . . Här och här . . . . och här . . . . aj, aj, den sitter då ackurat öfver allt!“ jemrade sig den gamla i gungstolen.

„Värre väder kan det inte bli, än det redan är. Storm- och regnbyn är fullfjädrad derute . . . . Hör bara! Hon ryter ju och väsnas värre än om allt hvad afgrundsandar heter skulle ha sluppit lösa! . . . . Det var just en dylik afton, den der för tjugu år tillbaka, då jag för ovädrets skull låg med jakten förtöjd vid Porkkala, och då den der utländskan hemtade pojken åt mig . . . . Ja, jag kommer ihåg den aftonen precis lika tydligt, som om det varit i går . . . .“

Den gamle mannen satt på en pall vid spiseln, midt emot den åldriga qvinnan. Tankfullt bearbetade han med ett stekspett några envisa brandkubbar, som icke hade lust att förkolna. Och så fortsatte han:

„Jag tog mig just en blixtrande sängfösare, för att ha det litet varmare nere i kojen. Ja, der var det ruskigt och

kallt utaf bara håken! . . . Nå-ja, just då jag var färdig dermed, hör jag steg uppe på däck . . . Jag tittar ut, och ser en väl ombonad qvinlig skepnad stå nära gångspelet, hållande något slags bylte i sina armar. Och så tilltalar hon mig på något obegripligt språk, och så räcker hon fram byltet åt mig. Så tar jag också emot det. Men, du min Skapare, hvad jag blir storögd, då byltet ger ljud ifrån sig! . . . Hon kan hålla sin barnunge sjelf, tänker jag, och så vill jag lemna byltet tillbaka. Men se då börjar hon väsna och utöser en evinnerlig rotvälkska, som jag inte ett dugg är karl att begripa. Och när hon sen har talat sig trött, den rasande menniskan, så sticker hon en guldslant i näfven på mig och försvinner som rök i rymden, och detta midt för näsan på mig! . . . Aha, tänker jag, hon vill bara för en liten momang lemna barnungen i min vård. Naturligtvis, naturligtvis! Hon kommer nog åter, tänker jag . . . Jag har ju berättat för dig, gumma, hur jag väntade och väntade. Jag snokade i alla vinklar och vrår, då jag gick i land. Jag forskade och jag frågade. Man bara skrattade åt mig, och ingen kristen själ fick jag att kännas vid barnet. Nå-ja, sen fick jag också veta, att en amerikansk bark just de der dagarne legat till ankars i Porkkala-trakten. Barken hade på morgonqvisten satt till segel och styrt kurs, Gud vet hvart — och jag fick behålla pojken, jag. Ja, det var ett spektakel! . . . Jag visste inte hvar jag skulle göra af honom! Men att sköta pysen, se dertill var inte jag skapad. Jag hade nog myror i hufvudet, innan jag kom på den hyggliga tanken att gifta mig, det skall Gud och vår Herre veta! . . . Ja, kära Beata, nog hade jag i denna dag gått här ogift, om inte den der pojken varit! Han kom som från skyarna, han, och så gjorde du med, kära gumma! . . . Nå-nå, allt skulle vara godt och väl, menar jag, om det hade blifvit folk af pojken. Men nog svider det i hjertat att se honom vara en odåga, en oförbätterlig menniska! Ja, man vet inte, man vet inte, hvad den pojken ännu kan ta sig till!⁴

Den gamle satt med armarne korslagda öfver bröstet och med ögonen stirrande in i glöden. Öfver hans grofva, fårade anlete hade dystra moln samlat sig.

„Ungdomen rasar, kära far! Det händer nog att John blir karl af, också han! . . . Herre Gud, pojken är inte tju-guett år fyllda än, och jag tänker, att han hinner se sig om efter födkroken, bara tider är!“ sade gumman förtröstansfullt.

„Ja, nog tar du honom i försvar, du, det är en gammal visa. Men det är också du, som skämt ut pojken, det skall jag säga dig! . . . Han skulle, min själ, inte vara sådan, om jag fått råda, lita du på det! . . . Beata, Beata, har du inte pjåkat bort pojken, har du inte smugglat slantar i fickorna åt honom, har du inte från barnaåren vant honom att hand-skas med pengar, vant honom att förstöra och lefva som en tätting?“

Den gamle mannen blef het och häftig under detta sitt andragande. Gumman satt tyst och hörde på. Det var så hennes vana.

„Den enda, som har någon makt med honom, är Thilda“, fortsatte han, återigen något lugnare. „Ja, det är märkvär-digt! . . . Hm . . . Inte kan jag förstå hur det är; men poj-ken blir spak som ett lam, om hon bara kastar ögonen på honom. Det har jag sett mer än en gång . . . Mins du inte, Beata, hur det var häromdagen, då han kom hem, drucken och vild som vanligt? Han var på väg att bära händer på mig, sin egen fosterfar, då jag inte kom ut med så mycket pengar, som han ville ha . . . Flickan kom, och hon behöfde bara säga: Skäms du inte, John? Rakt ingenting annat, och den kanaljen blef hastigt spiknykter och förnuftig igen! . . . Men så såg hon också på honom med ett par ögon, som om hon kunnat se rakt igenom kropp och själ på människan! . . . Nå, hvar har du flickan nu, mor?“

„Hon är i hörnkammaren. Hon tecknar ju opp silfret. Flickan får tjänst från julen, och därför måste vi ha henne att stöka i ordning derinne, medan hon är i huset. Det kan vara bra att veta, hvad man har, tänker jag.“

„Det är nog så! . . . En välsignad sak är det, att vi haft din systerdotter här, kära gumma . . . Hm. Kunde nog be-höfvas ännu, men inte kan man tvinga flickan, då hon sjelf har lust att komma bort . . . Nå-ja, här får hon inte heller lära sig någonting!“

Den gamle hade knappast yttrat detta, förrän dörren till hörnkammaren öppnades, och en ung flicka trädde ut. Hon hade ett strängt, allvarligt anlete och stora, mörkbruna ögon. Hon bar ett påtändt ljus i handen, hvilket hon ställde ifrån sig på spiselkranen.

„Nå, hur långt har du kommit med räknandet, barn?“ sporde gumman.

„Matskedarne och téskedarne ä' allehop räknade och inbundtade. Här har moster birongsnycklarna. Listan finns i klaffen“, sade den unga flickan, framräckande en nyckelknippa.

„Har du sett John?“ sporde den gamle mannen . . . „Roligt skulle vara att veta, hvar den olycksfågeln håller hus nu igen!“

„Jag har inte sett honom; men hos borgar Lindgrens fick jag veta, att han skall börja söka sig allt sämre och sämre sällskap . . . Senast lär han ha varit synlig tillsammans med en afskedad bokhållare och en kopparslagare, som de kalla „Tattar Kalle“, berättade den unga flickan med be-dröfvad ton och uppsyn.

Den gamla i gungstolen suckade djupt. Hon skakade långsamt på det åldriga hufvudet.

„Så-å så-å, han tacklar nedåt så mycket han hinner! . . . Ja, det är inte oväntadt . . . Tro mig, endera dagen ska' vi få se, att han sitter fast för ett eller annat fuffens! . . . Och du, Beata, du inbillar dig att han bättrar sig!“

Den gamle mannen reste sig upp från pallen, för att skjuta till spejlet.

Det uppstod en lång tystnad. Han slog sig åter ned. Det såg ut som om gumman insomnat. Men hon hade endast slumrat in i tankarnes oroliga sömn.

Den unga flickan satte sig ned att sticka på en strumpa. Gubben begynte gäspa.

„Hå, hå, ja! . . . Det är väl kojdays redan!“ sade han slutligen, under det han stultade bort.

Snart var den unga flickan ensam. De båda gamla hade uppsökt sina sofplatser derinne i hörnkammaren.

Stormen tilltog. Dess hemska hvinande och dån, liksom regnets smattrande, framträdde nu på ett långt tydligare sätt, sedan allt blifvit tyst och stilla i huset.

Straxt efter det de gamla aflägsnat sig, tog den unga flickan fram en bok ur kjortelfickan. Hon begynte läsa. Hon läste ett kapitel i „Genoveva“, men något sammanhang ville det ej bli med läsningen. Än tyckte hon sig förnimma ett knapprande ljud på dörren, än på fönsterluckorna. Än tyckte hon sig höra steg i förstugan, än buller på vinden, medan gnyet af blåsten hördes som ömkliga, hjertslitande klagoljud.

Hon hörde ej till de lättskrämudas antal, och en ovädersnatt hade hon en och annan gång förut upplefvat. Men nu var hon så underlig till mods. Aftonen förekom henne hemsk; och den ena rysningen efter den andra genomlade henne.

Hon lade boken ifrån sig och uppsökte sitt hviloläger, der hon drog täcket öfver öronen, för att ändtligen slippa höra stormens envisa, ihållande slammer; men det var fåfångt. Allt fortfarande knapprade och allt fortfarande gnyade det omkring henne. Hon fick ingen blund i sina ögon.

Vid midnattstiden steg hennes oro till dess höjd. Hon tyckte sig tydligt höra steg i förstugan. Det var underliga tunga, afmätta steg, hvars entoniga ljud nästan kom blodet att stelna i hennes ådror. Hon hade ej ro att ligga. Hon måste öfvertyga sig om upphovet och anledningen till detta ljud, som hade likhet med en af och till vandrande människas tunga steg.

Hon klädde sig, tände ljuset och begaf sig ut i förstugan. Ingen mensklig varelse fanns här; men hon fann vid första undersökning, att ljudet, som skrämt henne och som narrat henne ut, härledde sig af att en golftilja, som var lös, af blåsten och luftdraget befann sig i en klapprande rörelse. Hon log åt sin rädsla, då hon inbillat sig närvaron af en mensklig varelse i förstugan, hvars dörr var stängd med en stor, säker hake.

Hon var på väg att återvända från den kalla förstugan, då hon tyckte sig höra hviskande röster utanför dörren. Hon trodde först, att hennes uppskrämda inbillning åter spelade

henne ett spratt. Men då hörde hon en röst, som liknade fostersonens i huset. Hon hörde honom hviska:

„Passa på, gubbar! . . . Nu öppnar jag förstugudörren. Den andra dörren få ni nog opp utan min hjälp . . . Nej, nej, jag har ej lust att komma längre. Som jag sa: Pengarne borde finnas i klaffen. Men jag råder er, att inte skrämma lifvet ur gamlorna eller skada dem . . . Flickan . . . kom ihåg flickan . . . Jag anger er, om ni rör henne! . . .“

Då denna hviskning nådde hennes öron, blef hon öfvervåldigad af förfäran. I och med det samma såg hon en tunnbladig knif skjutas in mellan dörren och dörrposten, en manöver, som tydligen företogs för att få haken aflyftad. Då hon såg detta, märkte hon att fara verkligen var å färde. Hennes första tanke var att rädda de gamla, om hon också sjelf förlorade lifvet på kuppen.

Hon öppnade dörren, så mycket, att hon kunde betrakta de derutanför varande.

Skenet från ljuset, som hon höll i handen, föll på Johns ansigte, och hennes stränga blick fästade sig stadigt vid den unge mannens ansigte. Han hade ej hunnit draga sig undan, då hon så plötsligt öppnat dörren; och der stod han nu, som vore hans fötter fastnaglade vid platsen.

Stegen af bortskyndande hördes. Det var den förderfvade unge mannens tvenne stallbröder, hvilka låtit skrämma sig af ljusskenet. De trodde sig förrådde af John, hvarför de med halsbrytande fart begåfvo sig bort, lemnande honom, den tredje kamraten, i sticket.

John hade ej lätt att fly. Han var upptäckt, och hennes ögon höllo honom kvar. Det var en obehaglig belägenhet, hvari han råkat. Men han fick plötsligt en ingivelse. Hon kunde väl ej så noga veta, i hvilket ärende han råkade befinna sig utanför fosterföräldrarnas bostad. Det kunde ju vara möjligt, att han vore i behof af tak öfver hufvudet under ovädersnatten. Ja, så skulle han låta det se ut.

Innan hon hann tillsluta dörren, grep han fatt i denna, öppnande den så mycket att han kunde komma in.

„Hvad vill *du* här?“ sporde den uppretade och modfulla flickan. Hon stod der med ljuset i handen, stängande vägen för honom.

„Och det frågar du!“ sade den åter modigare blefne unge mannen. „Jag har väl rättighet att söka nattqvarter hos mina fosterföräldrar, skulle jag tro.“

„Ja-så, du kommer för att söka nattqvarter? . . . Och ditt sällskap, de der som nyss sprungo sin väg, de hade väl inte heller annat i sinnet, än att få nattqvarter?“ frågade hon, skarpt fixerande honom.

„De . . . ja-så, de? . . . Nej, de hade bara följt mig hem! . . . Ser du, jag är litet på treqvarter i qväll, och kamraterna voro hyggliga nog att lotsa mig hem, ända hit till trappan, ser du!“

Han försökte spela drucken, och deri lyckades han temligen väl, då han ännu hade känning af det han inmundigat hos skraddaren.

„John“, sade den unga flickan med okuflig stränghet i rösten och skådande in i hans anlete med en af sina underliga, genomborrande blickar. „John, jag vet hvad du och dina kamrater hade i sinnet! . . . Du borde skämmas, du! . . . Att ha blifvit omhuldad af de gamla som eget barn och att sen komma och bestjåla, kanske mörda dem! . . . Det är nedrigt, det är afskyvärdt John!“

„Hvad är det du pratar? Hur har du kommit på den historien?“ sade han helt menlöst.

„Ställ dig inte oskyldig, John! . . . Jag hörde med mina egna öron allt hvad du sade till de andra, innan du företog dig att med knifven öppna dörren åt dem! . . . Du är en usling, John!“

Han visste nu att hon egde kännedom om allt. Han bleknade, och den lilla portion mod, han egt, lemnade honom. Hans rol af drucken var äfven slutspelad.

„Gjorde jag rätt, kallade jag på nattpatrullen och lät föra bort dig som en missdådare, hvad du ärligt förtjenar! . . . Men . . . Ja, jag vill det inte för de gamlas skull . . . Bort med dig nu; du är inte värd att längre vistas under detta tak!“

„Thilda, hör hvad jag har att säga! . . . Illa har jag gjort, det är sant; men jag har låtit narra mig af de andra! . . . Och för resten . . . för resten, har jag på den sista tiden varit som ifrån mina sinnen. Och det för din skull, Thilda! . . . Ja, hade du bara det ringaste brytt dig om mig, vore jag också en helt annan människa!“

„Så-å? . . . Det är just en dålig karl, som låter narra sig, såsom du. Och så vill du beskylla mig att vara orsak till att du blifvit en liderlig, samvetslös människa? Det der var någontig alldeles nytt att höra . . . John, hade du varit en god människa och hade du haft en smula håg och karakter, så hade förhållandet oss emellan varit annat än det är! . . . Se så, der har du dörren! Gå nu!“

Hon visade på den till hälften öppnade dörren.

Han gick, och hon stängde dörren omsorgsfullare än förut. Då hon åter, frusen och uppskakad, trädde in i rummet, satte hon sig på sin sofplats, der hon begynte begrunda, hvad allt hon denna natt fått upplefva. Hon kände sig lycklig öfver att de gamla voro räddade och att de ej ens visste af det passerade; men tillika var hon sorgsen öfver att hon blifvit vittne till det djupt sjunkna tillstånd, hvori John befann sig. Hon hade med egna ögon fått se huru dålig, huru förderfvad denne unge man var.

Det var en tid, för ett fåtal år tillbaka, då hon med den första kärlekens hängifvenhet var fästad vid denne John. Hon hade ej visat, att hon älskade honom. Men den ljufva känsla, hon så heligt bevarade i sitt inre, gjorde henne lycklig och nöjd. Nu ryste hon vid tanken på, att hon kunnat älska ett dylikt odjur i människoskepnad.

En lugn och vacker morgon grydde efter den stormiga natten. Men lugnet och friden hade flyktat från den unga flickans själ och sinne. Hon var efter den senast förflutna natten så upprörd och så besynnerlig till mods, att de gamla genast funno, att hon ej var sig lik. Men huru de forskade och huru de frågade, lyckades de dock ej få reda på, hvad hon hade att gräma sig öfver.

Många veckor förgingo, utan att de gamla i den gråa kojans i Rödbergsdäld hörde något om fostersonen. De begynte antaga, att han lemnat orten, att han „tagit hyra“ samt seglat ut till sjös, något som han mången gång förut haft i tankarne, fastän den svaga fostermodern afrådt honom.

Då de båda gamla nämnde något om honom, uppsteg vanligen en hjert rodnad på den unga flickans kinder och ett uttryck af afsky och tydlig ovilja afspeglade sig i hennes anlete. Gubben, som lade märke till denna hennes ovilja för fostersonen, underlät också att, som förut, hos henne göra sig underrättad om den unge mannen.

Det gamla äkta paret dref ett slags pantlåneaffär, som var mycket flitigt anlita. Litet emellan sågs någon qvinna inträda i deras bostad, medförande ett och annat föremål under schawlen. Då och då sågs äfven någon manlig individ styra kosan dit, och dennes vid inträdet fyllda paletåfickor sågo helt toma ut, då han återvände. De gamla hade genom detta slags affärsrörelse samlat sig ganska nätt med penningar; så påstods det åtminstone. Dock lefde de mycket tarfligt och tillbakadraget. Endast för fostersonens räkning hade de uppoffrat något af sitt goda; ja, man påstod att det var ansenliga summor, han kostat dem. Båda hade varit lika svaga för honom och båda lika frikostiga, fastän gubben fortfarande ville skylla allt på gumman.

Gubben stod en dag på trappan, då en gardessoldat närmade sig. Den gamle visste genast, att det var en kund, som kom på affärsbesök, och han begaf sig in, för att taga emot denne.

Soldaten tog, sedan han inträdt, fram ett ur, försedt med dubbla boetter. Han frågade:

„Hör nu, gamle far, hvad kan jag få för den här klockan?“

Gubben betraktade uret mycket noga och vägrade det, under djupsinnigt begrundande, i handen.

„Det är en fin klocka, skall jag säga . . . Fick den vid prisskjutningen i somras. Gjorde bästa träff! Se bara, der har ni Hans Majestäts eget porträtt. Fint arbetadt? hvasa? . . . Nå, hur mycket ger ni för klockan?“

„Hm . . . Det hemtas nuförtiden hit så mycket . . . likt och olik . . . hm . . . jag menar sådant, som en fattig stackare kan råka i klister för . . . Ser han, jag skulle bra gerna vilja veta, om den der klockan är hans egen?“ sade gubben, seende soldaten forskande in i ansigtet.

„Min egen? Jo, se det är den visst, det! . . . Och om ni misstror mig, så fråga bara er son. Han vet nog, att jag skjöt klockan åt mig vid sista prisskjutningen.“

„Min son, John?“ sade gubben något förvånad.

„Ja, just han. Vi tjena ju båda två vid samma kompani, vet jag!“

„Hvad säger han? . . . John? . . . Har han gått in vid gardet, han? . . . Nej, det är inte möjligt!“ sade den gamle, hvars förvåning blef allt större.

„Ja-så, jag trodde ni skulle veta af det! Han har ju varit hos oss i flera veckors tid!“

„Så-å . . . Så-å?“ sade gubben, som hade svårt att komma ur sin förvåning.

Soldatens trovärdiga uppsyn sade visst, att det förhöll sig så, som han omtalat; men underrättelsen var oväntad. Han kunde ej förmå sig att tro, det sonen, en odåga, ens kunde duga till soldat.

„Nå, men hur har pojken det nu — och hur sköter den kanal— . . . den gossen sig hos er?“ frågade han.

„Åh, det går nog! . . . Han sköter sig, som en duglig soldat skall göra det, och mera behöfs inte i kronans tjänst. Ha, ha, ha, ha! . . . Nå-ja, hade en annan fått boklärdom i tiden, så hade man kanske haft det lika bra! . . . Ser ni, gamle far, er son är omtyckt, för att han är qvick med pennan. Vår rustmästare är dålig skrifkarl, han; och John är, fast han bara är soldat, till stor nytta åt honom!“

„Hvad är det han säger? John skulle således vara omtyckt? John skulle kunna göra nytta? . . . Nej, men kan det vara möjligt? . . . Nå-ja, godt hufvud har pojken. Tror nog det, tror nog det!“

Han sade detta gladt jollrande, som ett barn, som gläder sig vid åhörandet af någon rolig berättelse. Men så blef han återigen misslynt och allvarlig.

„Hm . . . jag är bara rädd för att han inte skall kunna hålla sig. Den der dryckenskapen, den der dryckenskapen! Ja, ser han, kommer min son sig bara till ett glas, så är det ackurat slut med honom“, sade den gamle, misströstande.

„Ett glas, så' ni? Åh, sörj inte för det, gamle far! Den gossen får man inte att smaka så mycket som en droppe af hvad som kallas starkt . . . De ha nog försökt, de andra, och det både med lock och pock; men de ha inte lyckats . . . Det berättas, att han inte ens tog värfningsscharkan; ja, så märkvärdigt försigtig är han!“

Den gamle kunde ej yttra något af pur öfverraskning. Der stod han med munnen öppen, men som förstummad, under det han allt fortfarande vände och svängde på klockan med kejsarporträttet. Slutligen utropade han:

„Är allt så, som han har berättat det, min vän, så måste vi tacka Gud och vår Herre att pojken äntligen blifvit karl!“

Och så försjönk den gamle åter i tankar.

Soldaten, hvilken ditkommit för att förvandla prisskjutningsuret till penningar, började finna den tankspridde gubben både tråkig och löjlig. Han frågade därför något otåligt:

„Nå, hur mycket får jag för klockan med kejsarporträttet?“

„Aj, ja-så, klockan! Det är sant! . . . . Nå, min vän, hur mycket skall han ha för den?“

„Femton rubel är väl inte för mycket begärdt . . . Kom ihåg, gamle far, att Hans Majestäts porträtt sitter midt på taflan!“

Nu var det soldatens tur att bli stum. Han såg nemligen den gamle ur en stor sämiskpung gräfva fram den ifrågavarande summan, hvilken han, utan att pruta, öfverräckte till klockans egare. Soldaten hade räknat ut, att han, om han också begärde styfva femton rubel, ändock allra högst kunde hoppas att få tolf. Derfor kunde han ej tillräckligt förvåna sig öfver den gamle pantlånarens frikostighet vid detta tillfälle.

„Beata!“ ropade gubben, sedan gardessoldaten aflägsnat sig. „Beata, jag har en liten paschas att berätta dig!“

Gumman stack sig ut från hörnkammaren. Hon var utrustad med ett par väldiga brillor, hvilka gäfvö ett högst komiskt utseende åt hennes lilla snipiga anlete. Hon var derinne jemte systerdottern i fullt arbete med värderingen af „löpande godset“, såsom gubben benämnde de olika slagen af pantföremål. Hon blickade nyfiket på mannen, i det hon sade:

„Nå, hvad är det nu?“

„Jag vet något om John!“

„Herre Gud, han har väl inte drunknat heller? Jag drömde så illa om honom den sista natten!“

„Nej, kära mor, det är inte precis någon Jobspost . . . . Pojken har tagit värfning!“

„Har han tagit värfning? Hvad säger du? . . . . Ja-så, ja-så, det skulle ändå gå så långt! . . . .“

Ett djupt sorgset uttryck fanns i den goda gummans anlete, då hon yttrade detta. Underrättelsen om att fostersonen tagit värfning tycktes närapå utöfva samma verkan på henne, som om hon erhållit budskapet om hans död.

I dessa tider egde militären just ej sympatier, utan ansågs gemenskapen vid gardet eller vid flottan som ett det värsta ogräs man kunde tänka sig. Och en, som varit gardist eller flottist, afskyddes sedan under hela lifstiden som en pestsmittad, var han äfven hurudan hederlig karl som helst.

„Tacka du Gud, gumma, att det blifvit någonting af honom!“ sade mannen i förebrående ton. „Det är bättre att ärligt tjena kronan, än att tjena lasten i alla sina lefnadsdagar, skall jag berätta dig! . . . . Dessutom lär han vara omtyckt . . . .“

„Omtyckt, sa' du! Nå, se det låter höra sig!“ sade gumman, som i ett nu fann sig tillfreds med fostersonen.

„Ja, och så har han slutat af att dricka . . . .“

„Har han det också? Gud välsigne den rara gossen!“

„Ja, ja, tro mig, Beata; håller den pojken bara ut, som han börjat, så kan han en vacker dag bli rustmästare . . . . Ser du, han är redan till hjälp åt rustmästaren . . . .“

„Han? Vår John? . . . Nå, men hvad hör jag?“

„Ja-ha, det är dagsens sanning! Inte är det alls omöjligt att komma sig upp i kronans tjänst, kära mor. Majoren, som om somrarna bor ute på Munksnäs, han har också tjänat upp sig från simpel soldat, det sa' han sjelf, då jag en gång var ute med honom på fiske!“

„Kors i alla dagar!“ sade den öfverraskade gumman, skyndande till hörnkammardörren. „Thilda, Thilda, hör du inte, att John nu är en rasande dugtig karl? Och förmer hinner han väl bli med tiden!“

„Åh, han är inte så gammal i kläderna än! . . . Tiden kommer nog att utvisa, hvad han blir!“ sade den allvarliga flickan derinifrån.

Hon hade hört det gamla parets glädjeyra. Hon hade hört dem måla de ljusaste utsigter för fostersonen. Derunder nickade hon blott på ett eget sätt med hufvudet, likasom ville hon säga: „Jag vet hvad jag vet“.

Emellertid hjälpte det hvarken för henne eller för någon annan att framkomma med några tvifvelsmål rörande den unge mannen. De voro så öfvertygade, dessa gamla makar, att fostersonen ännu en vacker dag skulle komma att hedra sig, att de lyckliga och förnöjda läto sig invaggas i de ljufvaste framtidsdrömmar.

Thilda hade flyttat från de gamla i Rödbergsdäld. Hon innehade tjänst som husa hos en af stadens förnämsta modister, der hon äfven var i tillfälle att få lära sig sömnadsarbete, och hon triftes bra på platsen.

John var gefreiter vid gardet, och han hade fortfarande det bästa rykte om sig. Han gjorde sig allt mer och mer omtyckt af förmännen.

Vintern gick, utan att den unga flickan sammanträffade med John. Han hade visst besökt fosterföräldrarna och hon hade likaså helsat på hos de gamla, men de hade valt olika dagar och tider för besöken.

Men en söndag fram på våren, då Thilda steg in i kojan hos släktingarne, fann hon honom der. De hade ej sett hvarandra sedan ovädersnatten den föregående hösten.

Den ståtliga mannen i militäruniform tog sig något löjlig ut, der han förläget nedslog ögonen, då den unga flickan såg på honom med sina stränga ögon. Ståtlig var han, det nödgades hon erkänna, ty uniformen lät hans pryddliga gestalt framstå i en verkligt fördelaktig dager.

De sade icke något till hvarandra, de båda. Men så hade gubben och gumman så mycket mer att fråga och utforska. Gardesbataljonen beredde sig till Krasnoje-Selo-resan, och fostersonen berättade, att Wendten höll sina gossar varma så det förslog. Exercis och åter exercis samt ovetit deremellan, allt detta hörde till ordningen för dagen, mente han.

„Stackars gosse, stackars gosse!“ beklagade gumman. „Nog tycks du få slita ondt, hör jag . . . Men man kommer sällan till rang och värdighet, om man inte bjuder till!“

Fosterfadern nickade.

„Håll ut! sa' gyllermakar Lindström. Håll ut bara, pojke! . . . När du en gång blir rustmästare, då har du det inte så svårt att bita i kronans kaka!“

Då Thilda bröt upp, för att begifva sig hem, var den unge krigaren äfven färdig att gå.

Det såg ut, som om hon icke varit angelägen om hans sällskap, ty hon påskyndade sina steg så mycket hon kunde. Men han tog samma fart som hon, och så voro de återigen sida vid sida.

„Du är allt ännu ledsn på mig, Thilda“, sade han.

Hon yttrade ej något, men påskyndade blott sina steg.

„Hör mig, Thilda! Jag vill ha ett vänligt ord från dina läppar!“

Allt fortfarande var hon tyst.

„Thilda, du har ju fått mig till en bättre människa! Hvarför föraktar du mig då allt ännu? Jag har visst varit en eländig stackare, det är sannt, men nog tycker jag ändå, att du kunde vara annorlunda mot mig, Thilda, då du vet, att jag inte mera är sådan, och då du hör, att jag af själ och hjerta föraktar mitt forna lif . . . Thilda, säg, kan jag

ännu hoppas på, att du tänker på mig med samma vänskap, som i våra barndomsdagar?"

Hon hade saktat sin gång, och någonting tvekande, obeluttsamt uppenbarade sig hos henne. Hon skiftade färg och blickade forskande upp till honom.

„Det är inte sagt att du håller hvad du lofvar, John! . . . . Jag har sett så många dåliga sidor hos dig, att jag inte kan tro på några goda!“

Hon tystnade, men efter att ha kastat en lång blick på den vid hennes sida gående unge mannen, fortsatte hon:

„Nå, hvem vet? . . . . Framdeles, framdeles, John! . . . . Det kan väl vara möjligt, att vår vänskap blir densamma som den var. Men du skall också visa, att du är den du tycks vilja vara! . . . . Ja-så, nu ä' vi redan vid porten! . . . . Nå, adjö med dig, John!“

Hon ilade skyndsamt in på gården; och hon var borta.

„Hon är styf. Men det är inte underligt heller!“ mumlade John för sig själf, då han med långsamma steg begynte vandra till kasernen.

John följde med bataljonen till lägret. Då denna embarkerade ombord till den stora ryska kronoångaren, var äfven Thilda nere vid hamnen.

Just då han steg i pråmen, som skulle föra honom och kompaniet dit ut till ångaren, såg han henne bland de öfriga människorna nere på bron. Hennes anlete var ej mera strängt och de bruna ögonen sågo på honom med ett ljuft, hjertegodt, uppmantrande uttryck. Den unge krigaren blef öfvervåldigad af sällhet och fröjd.

Men han måste nu bort från henne, just nu, då han erfarit, att hon ej mera föraktade honom, just nu, då de bruna ögonen sagt honom, att han egde ett större värde för henne, än han någonsin vågat hoppas.

Nu lade pråmen ut från land. Ända tills den nådde ångaren, såg han hennes näsduk vinka ett farväl till honom.

Då han befann sig derborta i Ryssland, brevexlade de ofta. Han meddelade henne och fosterföräldrarna den glädjande underrättelsen, att han stigit i graderna. Han var underofficer och han trodde sig få det bra nog med tiden. Derför tyckte han att ej någonting hindrade honom att gifta sig, om hon blott vore med om saken.

Hon skref till honom, att hon hjertans gerna ville bli hans hustru, eftersom hon sett att han verkligen blifvit sådan hon ville att han skulle vara.

Det led mot slutet på lägertiden. Hon fick ett bref från honom, hvori han underrättade henne om dagen för bataljonens återvändande till Helsingfors. Han meddelade henne äfven, att han under de senaste dagarne varit litet krasslig, men att han befann sig på bättringen, hvarför hon ej borde oroa sig.

Ett sorgset, svärmodigt uttryck fick det bruna ögonparet, då detsamma öfverfor de sista raderna i brefvet.

Nere kring södra hamnen viplade det af människor. Finska gardet skulle denna dag straxt på eftermiddagen återvända från lägret vid Krasnoje-Selo, och då bataljonen hade många vänner och väninnor, hvilka önskade välkomna den, var det som om den vackra sommardagen blifvit en verklig festdag för en hel hop människor. Mest var dock det täcka könet representeradt här nere vid hamnen: småkusiner, hjertevänner- och väninnor stodo här otåligt väntande. De hade redan deruppe från Ulrikasborgs bergen sett att ångaren närmade sig hamnen, och nu väntade de otåligt att få se den inlöpa dit.

Thilda stod helt ensam i närheten af våghuset, med blicken ofrånvänt riktad ut mot Blekholmarne. Dock hade hon ej något glädtigt uttryck i anletet, och ögonen voro dunkla och besløjade. Den var så envis, denna ledsamma aning, som fått insteg hos henne, att humöret ej kunde vara annat än nedstämdt och dystert.

Nu syntes ett mörkt rökmoln uppstiga bakom Blekholmarne, och straxt derpå sågs den kolossala ångaren majestätiskt styra in på Kronobergsfjärden. Jubel och glam förspordes bland de väntande vid hamnen. Gardesmusiken lät några fosterländska melodier ljuda från ångarens däck; och då dagen var lugn och herrlig, ljöd musiken vackert kring hamn och torg.

Snart syntes de stora barkasserna närma sig ångaren. De blefvo ögonblickligen fyllda med soldater, så fyllda, att det icke var lätt att medelst roende framskaffa dem till land. Men det gick dock.

På kajen vimlade i ett nu solbrände, hurtige soldater, med renslar och full packning. Kraftiga handslag och hjertliga helsningar utbyttes mellan slägingar och vänner. Och glädjen var allmän.

En ensam qvinlig varelse sågs oroligt irra omkring på bron. Hon hade beskådat hvarje anlete, hon hade noga fixerat alla dem, hvilka stego upp ur barkasserna, men den hon sökte fann hon ej.

Bataljonen stod uppställd, för att tåga upp till kasernen. Thilda gick långsamt förbi leden, mönstrande och forskande. Hon såg en mängd nöjda, brunhyade menniskor, men John fanns ej ibland dem.

Och så hade de alla tågat bort. Viljelöst vandrade hon åter ned mot kajen, der barkasserna så nyss lagt till. Hon blef litet nöjdare till mods, då hon såg, att en farkost ännu höll på att närma sig. Hvem vet, kanske något viktigt uppdrag qvarhållit John derborta, så att han ej kunnat vara bataljonen följaktig vid dess debarkering och upptågande? Så tänkte hon, der hon stod, inväntade farkosten.

Barkassen närmade sig. Hon var otålig att se, om John hade medföljt. Den landade. Nog såg hon några soldater i farkosten, men ännu hade hon ej fått ögonen på John.

Sedan soldaterna fastgjort fånglinan, såg hon dem på en bår lyfta en stackars sjuk upp från barkassen. Den sjuke var på omsorgsfullaste sätt ombonad med filter och täcken, och varligt och försigtigt bringades han af kamraterne i land.

En ambulansvagn, med dess dystra öfverbyggnad och dess röda kors, rullade i och med detsamma ned mot landningsstället.

Hon beslöt att fråga soldaterna, om de visste något om John.

„Jaså, underofficeren?“ sade den, som hon tilltalat. „Jo, det är just den stackars karlen, som vi nu ska placera i sjukvagnen! . . . Han har för resten inte många timmar kvar. Doktorn har redan sagt adjö och farväl åt honom! . . . De försökte nog få honom att bli kvar på lasarettet i Ryssland; men se det gick inte. Han ville ändå allra helst dö här, sa' han!“

Det skymde för hennes ögon och en hastigt påkommen svindel ville komma henne att segna till marken. Hon egde dock sans och medvetande, och hon följde med sjukvagnen upp från kajen.

På kaserntorget hade bataljonen bildat fyrkant. Der hölls bön. Man tackade den Högste för lycklig hemkomst. En stor människomassa omgaf den hemkomna krigareskaran, och då ambulansvagnen kom till hörnet af kasernen vid Fabiansgatan, måste den stanna. Den kunde ej komma vidare. Människomassan, som tillstängde körvägen, var här tät och omöjlig att tränga igenom. Kusken beslöt att vänta tills bataljonspredikanten slutat bönen.

Ett stönande hördes från vagnen. Ambulanssoldaten blickade dit in och såg att den sjuke rest sig i sittande ställning. Han framhvisade en bön om vatten.

Det lyckades för den unga flickan att kasta en blick in i sjukvagnen. Den sjuke fick då se henne, och ett glädjeskimmer lifvade för ett ögonblick hans bleka, tärda anlete.

„Thilda!“ sade han med knappt hörbar röst, „jag är så nöjd, att jag får se dig, innan det är slut med mig! . . . Jag var inte värd att ega dig . . . Men jag är ändå lycklig . . . Du, Thilda . . . dina ögon är det, som gjort mig till en bättre människa . . . Nu kan jag med lugnt samvete dö . . . Du håller ju af mig, Thilda; jag vet det . . .“

Han var torr i halsen. Han var ej i stånd att fortsätta, fastän han hade lust dertill.

Soldaten, som gått att hemta vatten, återvände nu. Han räckte den fyllda fältflaskan åt underofficeraren i sjukvagnen. Och sedan denne druckit, förmådde han åter hviska fram:

„Gå inte bort, Thilda! . . . Jag vill se dig . . . dina ögon . . . Gå inte bort! . . . Jag känner på mig, att det snart är slut . . . Mina fosterföräldrar . . . en helsning . . .“

Hans läppar rörde sig ännu, men någonting hörbart kom ej öfver desamma.

„ . . . Herren vände sitt ansigte till eder och gifve eder en evig frid . . .“ hördes fältprosten Grönlund säga på torget med klar, ljudelig röst.

Ett lyckligt leende och en himmelsk frid syntes i den döendes anlete, der han slumrade in i den sista sömnen, under det presten uppläste välsignelsen och under det gardemusiken avslutade bataljonens hemkomstgudstjenst med en vacker psalmmelodi.

Den unga flickan var som frånsigkommen. Hon stod vid sidan af ambulansvagnen, stirrande på den dödes bleka anlete.

Hon väcktes ur sitt drömmande tillstånd af en barsk stämma, som på ett brutalt sätt röt till ambulanssoldaten, som stod i hennes närhet:

„Hvad f—n tänker du på, som stannar midt på gatan med sjukvagnen? Tror du att lasarettet är här, ditt nöt?“

„Herr rustmästare, den här mannen behöfver inte mera föras till lasarettet“, sade soldaten sorgset och mildt.

„Inte? Hvad är det du vågar säga? Han skall föras till lasarettet, hör du det! Du har tjugufyra timmars arrest, för att du vågat motsätta dig befälets befallningar“, sade rustmästaren, hvilken var uppbragt.

„Herr rustmästare, jag trodde att underofficeren inte mera behöfde föras till sjukhuset, då han är död“, sade soldaten åter.

„Är han död? . . . Jaså, då är det en annan sak!“ sade rustmästaren i nedstämd ton.

Han steg fram till ambulansvagnen, der han gjorde militärisk honnör för den afidne. Detta var den enda hedersbevisning han lemnade den från lifvet bortgångne, hvilken gjort honom, den barske rustmästaren, många tjänster.

Ambulansvagnen rullade in på kaserngården. Tvenne soldater buro liket ned i källarhvalfvet, der det skulle förvaras, tilldess order om detsammas begrafvande blifvit utfärdad.

Thilda hade stannat vid kasernporten. Derifrån kastade hon en sista blick mot dörren till källaren, som inneslöt den unge underofficerarens lik.

Några soldater, hvilka stannat i hennes närhet, begynte gyckla öfver hennes underliga, förvirrade tillstånd. Hon märkte det, och hon fann för godt att förfoga sig bort.

Utan att hon sjelf visste hvart hon gick, leddes hennes steg till de gamla i Rödbergsdäld.

„Flicka, hvad går åt dig? Är du sjuk?“ utropade den gamla mostern, då hon såg Thilda inträda.

Hennes anlete var likblekt och de bruna ögonen, i hvilka ej en enda tår kunde skönjas, stirrade dystra och hemska framför sig.

„Jag kommer för att bjuda er på bröllop! . . . John reste före mig dit upp, för att ställa i ordning . . . Åh, der kommer det att bli fint, skall ni veta . . .“

Hon visade med fingret upp mot himlahvalfvet.

„Herre Gud! hvad är det du talar, flicka?“ frågade den bestörta gumman, med räddhåga betraktande den unga flickans ögon, som blifvit helt och hållet förändrade. Dessa ögon, som förut voro klara och själfulla, voro nu svarta som natten samt stela och stirrande.

„Hon har feber! . . . Hon är sjuk, den stackars flickan“, sade gubben, som nu äfven tillkommit . . . „Laga du bara, Beata, att hon kommer till kojs, så är hon troligen kry och rask, då hon stiger opp!“

Hon lät äfven, likt ett viljelöst barn, de gamla föra henne till sofplatsen i hörnkammaren.

Hon slumrade genast in. Men då hon vaknade, voro ögonen fortfarande desamma dystra och stirrande, och hvad hon yttrade, var fortfarande utan sammanhang. Hon talade endast om sitt och Johns bröllop, som skulle försiggå bland englaskaran.

De gamla funno, till sorg och fasa, att hon var vansinnig; och anledningen till denna sinnessjukdom, som så plötsligt kommit öfver henne, kunde de ana till, sedan budskapet om fostersonens död nådde dem.

Det var dubbel sorg, stor, förkrossande stor sorg, som de gamla i kojans i Rödbergsdäld fingo vidkännas.

De lefde ej heller många år derefter.

Thilda var och förblef rubbad till sina sinnen, och hon intogs vid de gamlas frånfälle i dårvårdsanstalten, der hon ända till sitt sista ögonblick talade om sitt och Johns bröllop.

„Stackars Mimmi“.

Det hade aldrig varit nogräknadt med „Stackars Mimmi“. Hennes mor, sjukhuskosthållerskan, berättade sjelf vidt och bredt, hurusom hon iakttagit att den stackars flickan redan vid födelsen varit slö och besynnerlig. Hvad tjenade det då till att egna detta barn någon synnerlig omvårdnad och uppmärksamhet. „Stackars Mimmi“, såsom den lilla allmänt kallades, var nu engång sådan, och hon kunde väl ej bli annorlunda — just så tyckte hennes mor. Och därför kunde flickan gerna höljas i sin två år äldre systers aflagda, utslitna klädesplagg — hon behöfde ej några bättre; och därför var det ej så farligt heller, om hon råkade bli bortglömd, då några läckerheter funnos på bordet — hon förstod helt säkert ändå ej att sakna dem, det stackars barnet; för henne gick det äfven an att söka sig hviloplats i hvilken knut hon blott behagade, då qvällen kom. Alltnog, det var alls ej nogräknadt med henne. Mat och dryck hade hon ju — och hvad kunde väl „Stackars Mimmi“ vidare behöfva?

Sjukhuskosthållerskan, hennes mor, visste väl sjelf huru hon behandlade sitt eget barn. Hon var ju ett äldre, ansedt fruntimmer, hon var ju en förständig, sannt troende kristen, — detta bevisade hon åtminstone genom att hvarje söndag besöka Guds hus, utom alla dessa sammankomster, dem hon bivistade i sällskap med andra sannt troende. Hon hade alltid varit öm och kristligt sinnad gent emot sina medmenni-

skor. Utdelade hon ej till de sjuka de minsta möjliga portioner, bara därför att dessa ej under sjukdomstillståndet behöfde bli utsatta för faran att förtära mera än de förmådde. Ja, så långt gick hon i omtänksamhet gent emot nästan. Dock ville mången påstå, att hon genom detta sistnämnda handlingssätt endast och allenast visade sig vara „om sig sjelf“, och detta i något större grad än rätt och tillbörligt varit.

Var kosthållarfrun likgiltig och kall beträffande „Stackars Mimmi“, så afgudade hon i stället den äldre dottern. Hon kunde aldrig tillräckligt skryta öfver dennas utmärkta förstånd och märkvärdigt lofvande anlag. Ja, det skulle bli någonting utomordentligt af den flickan, det var den goda gumman lika säker på, som på sin egen eviga salighet. Agnes var i hennes ögon ett underbarn, ingenting mer och ingenting mindre.

Sjukhusvaktmästaren och dennes familj, liksom samtliga sköterskor, råkade ändock vara af helt andra tankar hvad kosthållarfruns afgudade dotter vidkom. De vågade nemligen påstå, att de åtminstone ej uti sjukhusgården sett ett mera bortskämdt barn, än detta; och om detta påstående voro de minsann ej ensamme, det visste de nog.

Dock gjorde hon ganska goda framsteg i skolan. Hon läste sin katekes oklanderligt, hon sjöng sina små visor, så att dessa genljödo på sjukhusgården, så att den förtjusta modern mången gång kom att fälla yttrandet:

„Hon sjunger som en engel, min Agnes. Hon blir bestämmdt en stor sångerska med tiden“.

„Stackars Mimmi“ ansågs ej behöfva någon skola. Hon var ju en slö, en enfaldig stackare. Hvilken lärdom kunde väl fastna hos henne? Sådan var moderns tanke.

„Stackars Mimmis“ favoritnöje var att „leka skola“. Hennes skollokal befann sig i gårdens vedlider. Här uppträdde hon helt ensam, ömsom i egenskap af lärarinna, ömsom såsom elev. Och läsa kunde hon. Under det hennes syster pluggade och arbetade med sina lexor, lyssnade hon uppmärksamt till dessa, och lexorna fastnade sedan i hennes minne lika säkert, om ej säkrare, än de funnos uti systemens. Det

var just de der lexorna, hon sedermera repeterade och åter repeterade, då hon var ensam i vedlidret.

En dag, då en af sjukhusets yngre läkare händelsevis råkade gå förbi dörren till vedlidret, hörde han „Stackars Mimmi“ med ljudelig röst läsa upp ett längre stycke ur „Bibliska historien“. Han öppnade dörren och fann henne stående framför en huggkubb, hvilken var nästan lika lång som flickan. Hon stod der med händerna korslagda, och i hennes min och i hennes hållning förefanns någonting djupt andäktigt.

Då hon hade läst stycket till slut, trädde den unge läkaren fram till den öfverraskade och förlägna flickan, vänligt yttrande:

„Ja-så, du läser dina lexor här, min lilla vän? . . . Hvarför läser du inte öfver inne hos din mor?“

Hon stod tyst, med blicken riktad mot marken och bitande i tumnageln.

„Du läser ju rätt snällt, min lilla vän . . . . I hvilken skola går du?“ frågade läkaren vidare.

„Inte går jag i någon skola alls!“ fick hon ändtligen mod att säga.

„Och du kan ändå läsa så pass bra!“ utlät sig läkaren.

„Nå, hvem har lärt dig det?“

„Jag har bara hört på, när syster läst . . . . Syster hon går i en riktig skola, hon!“

„Nå, hvarför får inte du också gå i en riktig skola?“

„Mamma säger, att det inte behöfs någon skola för mig.“

En tår glänste i ögat hos henne, då hon yttrade detta. Det såg ut, som om hon haft mycket svårt att komma fram med denna bekännelse.

„Du skulle således bra gerna vilja gå i en riktig skola, min lilla vän?“ frågade läkaren.

„Jo, men, se mamma . . . .“

„Jag skall tala med din mamma, jag. Och hon kommer nog att låta dig gå i skola, lita du på det!“

„Stackars Mimmi“ sände den unge mannen en vacker, glädjestrålande blick. Det var en blick, hvilken tolkade den största tillfredsställelse, men som tillika innehöll ett oskuld-

fullt, rörande tacksamhetsuttryck, ett sådant, som kom den unge läkaren att känna sig varm om hjertat.

„Och doktorn tror således att det lönar mödan att bekosta skola åt min „Stackars Mimmi?“ frågade kosthållarfrun, då läkaren vid första bästa tillfälle förhöll henne det behjertansvärda uti att bereda dottern tillfälle att besöka en skola.

„Detta barn har lätt att lära, det har jag sett“, sade läkaren. „Hon kommer med tiden att bli en fröjd för er.“

Misstroget och tviflande skådade hon den unge läkaren in i anletet. Ett sarkastiskt leende spelade kring hennes af små skäggstrån prydda läppar, då hon yttrade:

„Doktorn skämtar bara! . . . Flickan har, beklagligt nog, råkat bli ett sådant der andefattigt barn, och med henne är väl ingenting att uträtta . . . Doktorn skulle bara se, hur skygg och besynnerlig den stackars flickan är!“

„Enligt hvad jag kunnat se, så är den lilla endast en smula blyg och något för saktlig af sig, men hon är långt ifrån sinnesslö, såsom ni tycks anta, min fru . . . Ja, jag tillråder er på det allvarligaste, att åtminstone på försök sätta flickan i skola!“

Han var bestämd och det låg någonting fordrande uti hvad han yttrade.

„Nå-ja, eftersom doktorn visar intresse för den stackars flickan, så vill jag inte sätta mig deremot. Jag skall i morgon låta henne följa med Agnes till skolan . . . Som sagdt, det går ju an att göra ett försök“, sade kosthållarfrun.

Hon insåg, att det ej var öfverensstämmande med god ordning att ställa sig på tvären gent emot de vid sjukhuset tjänstgörande läkarne. Derför fann hon för godt att lemna bifall till det han åstundade.

Likväl inställde sig det hånfulla leendet, sedan hon blifvit ensam. Hon yttrade halfhögt till sig sjelf:

„Det är eget med de der unge männen! Alltid tro de sig se och veta mer än gammalt folk! . . . Nå-ja, vi få se, vi få se! . . . Hvad vår kära doktor skall bli flat, då han får se, hurudan förspild möda det är att skola den flickan!“

Sålunda kom „Stackars Mimmi“ sig till skolundervisning, och detta så att säga af ren slump.

Men hvad betydde väl det, att hon visade sig vara en af läroanstaltens bästa och läraktigaste elever, hvad hjälpte det, att hon, hvad flit och framsteg beträffade, alltid var den äldre system öfverlägsen? Hon var ändå och hon blef ändå en „stackare“ — i moderns ögon. Kosthållarfrun kunde aldrig få någon annan tanke om denna dotter, än att hon var „en stackare.“

Då hon sedan hunnit till de år, att hon kunde hjälpa till i hushållet, togs hon bort från läroanstalten. Det var ju helt naturligt att „Stackars Mimmi“ skulle få de tyngsta sysslorna på sin lott, medan hennes fina syster alls ej behöfde befatta sig med annat än med toaletten, på det den nobla damen måtte kunna uppträda enligt det senaste modets alla fordringar. Det var hennes sak att bivista alla baler, ty der hade hon sin sjelfskrifna plats. Derom voro både mor och dotter ense. Huru gick det då an, att hon, som hade fina, hvita händer, skulle förstöra dessa i hushållsstöket? Fina, hvita händer äro ju dylika unga damers stolthet. Agnes satte också lika mycket värde på egandet af sådana, som hon satte på det smicker, hvilket från höger och venster så rikligen kom henne till del. „Stackars Mimmi“ hade röda, grofva och af arbetet fårade händer. Men till hennes öra nådde ej heller det söta smickret. Och hon tog ej illa upp, då modern ytttrade:

„Skulle du någon gång besöka en bal, min „Stackars Mimmi“, så behöfde du sannerligen inte köpa dig handskar; nej, gunås så visst, färgen på dina händer, den är ju redan sådan, att man kunde tro att du bär mörkbruna handskar, kära barn!“

Ären gingo.

På Handverkareångföreningens soirée i Oelzeska lokalen var det som Agnes blef bekant med kontoristen Gustaf Rönn, en ung ljuslett man med ärligt, allvarligt anlete, om hvilken herre fruntimmerna i allmänhet hade mycket godt att säga. Han såg bra ut, tyckte de, och han dansade „som en engel“ — dessa båda egenskaper voro redan egnade att

förskaffa honom den förnämsta platsen i hjertekammaren hos mången ung flicka. Och då han dertill hade ryktet om sig att vara en „hyggelig karl“, egde han ju ganska stort värde i det täcka könets ögon.

Den unge mannen fann sig från första ögonblicket, efter det han blifvit presenterad för Agnes, dragen till den unga, lifliga flickan. Han bjöd upp henne till dans den ena gången efter den andra. Och hon var naturligtvis nöjd och belåten. Hon visste, att så många af de andra flickorna afundades henne, och hon kände en verklig fröjd, en ren njutning deröfver.

Han infann sig sedermera i hennes hem; och der blef han snart en daglig gäst.

Den unge kontoristen var icke en af dessa fjärlar i frack och glacéhandskar, hvilka tagit till uppgift att med smickrets ljufva sötma tjusa alla dem, som kunna vara därför mottagliga — och mottagliga äro i detta fall nästan alla unga qvinnor, och mången gång de gamla med. Redan af hans ärliga, öppna blick fann man, att han kastat öfver bord allt hvad artighetsfrasmakeri kan kallas. Han talade ej mycket, men af hvad han yttrade framgick att han egde sunda åsigtter och hjertat på rätta stället, som man säger. För öfrigt hade han för sed att tänka mera än tala. Just sådan var den unge kontoristen.

Det kunde tydligen märkas, att han var förälskad i Agnes. Hans sjäfulla, uppriktiga ögon sade det, då dessa ofrånvändt hvilade på henne, då de följde alla hennes rörelser. Han hade blifvit bländad af hennes älskliga uppträdande, hans öra hade smekts af hennes behagfulla sång — och han var hänryckt, han var betagen, såsom en ung, känslfull man någonsin kan bli det.

Agnes visste alltför väl huru det var fatt med honom. Fåfång, som hon var, kände hon sig smickrad deröfver, men någon ömmare känsla fick ej insteg hos henne. Hon tyckte om att kokettera, att spela komedi gent emot honom — det var allt. Han var för allvarlig eller för tråkig i hennes ögon, för att göra något egentligt intryck hos den yra, uppslupna flickan. Hon skrattade åt hans „tafatthet“, hon fann hans

tystnad och tankfullhet löjliga; hon tyckte att han „gjorde sig viktig“, då han yttrade något af allvarligare eller djuptänkare beskaffenhet; och det ledsammaste af allt var, att han var fremmande för allt artighetsgalanteri, isynnerhet då dessa artigheter voro att hänföra till det öfverdrifna smickrets område. Ja, hon fann honom vara en oartig människa, en tråkig tölp, i hvars sällskap man kunde bli ihjeltråkad. Men ändå tyckte hon det vara roligt att utgöra ett så att säga stadigvarande föremål för hans tjusta blickar; hon fann ett slags förströelse uti att se honom komma och gå i hemmet, och då han uteblef, saknade hon honom till och med. Aldrig visade hon heller någon öppen ovilja gent emot honom. Nej, hon höll „god min i magert spel.“

Det hände stundom att Agnes var utgången, då han besökte kosthållarfrun och hennes döttrar. Då var det „Stackars Mimmi“, som fick lof att taga emot eller fungera som värdinna. Moderns många yttre göromål tillåto henne ej att ständigt vara inne, och då voro de båda på tumanhand.

I den blyga, tillbakadragna flickan hade kontoristen Rönn en den mest uppmärksamma åhörarinna. Hon lyssnade till honom som under den djupaste andakt. Hon var vetgirig. Hon ville lära, och hans andraganden fann hon alltid lärorika. Det var verkliga högtidsstunder, dessa tillfällen, då kontoristen besökte hennes hem. Och huru många gånger stod hon ej derute i köket med tallriken eller kökshandduken i handen, lyssnande till ljudet af hans röst, då denna trängde dit ut genom dörrspringan. Och huru många gånger fick hon ej tårarne i ögonen, då hennes syster i sitt sjelfsvåld och öfverdrifna uppsluppenhet af okynne och trots behagade låta undslippa sig en gäll skrattsalfva, under det den unge mannen talade om helt allvarliga saker. Det gick „Stackars Mimmi“ djupt till hjertat att se honom, idealet för allt ädelt och godt, blifva behandlad på detta sätt.

En dag, då Gustaf Rönn åter gjort besök hos kosthållarefamiljen och efter det han begifvit sig bort, sade „Stackars Mimmi“ i förebrående ton till systemen:

„Fy, Agnes, hvad du är stygg, då du kan skratta Gustaf midt i ögonen, just då han talar så vackert om, hur

hvarje menniska har vissa pligter att uppfylla här i världen . . . att vi alla äro bestämda till att göra gagn, hvar och en på sitt håll . . . Jag är säker på, att han var ledsen, då han gick!"

„Kantänka bara! Han vet ju, att jag inte tål att han kommer fram med sådana der fadda, tråkiga historier . . . Jag tror för resten att kära syster är förpickad i Gustaf. Ha, ha, ha, ha! Ja, minsann, ser det inte så ut! . . . Mamma, mamma, snart få vi förlofning, lysning, bröllop och Gud vet hvilka rara saker! . . . Tänk dig, lilla mamma, att „Stackars Mimmi“ är kär i Gustaf. Ja, jag tror det alldeles säkert! . . . Nå-ja, kanske han inte har något emot dig heller . . . Ett vackert par blir det ändå inte af er. Nej, dertill är du för liten och krokig, min kära flicka; men möjligen ett allvarligt, ett viktigt par! Ha, ha, ha, ha!"

En bjert rodnad spred sig öfver „Stackars Mimmis“ runda anlete, då systern yttrade dessa hånfulla ord.

Kosthållarfrun instämde i den äldre dotterns skratt.

„Hvem kan förmäna tiggarn att ha förnäma tankar? heter det . . . Men inte skall du ändå inbilla dig, kära Mimmi, att han kastat ögonen på dig. Nej, min flicka, bättre opp skall det vara!"

„Stackars Mimmi“ brydde sig icke om att byta ord med mor och syster. Hon drog sig djupt sårad till köket. Här satte hon sig ned att riktigt gråta ut.

De hade begabbat henne derinne, de hade beskylt henne att hon skulle ha godt öga till Gustaf Rönn. Så elaka hade de varit . . . Ja, men om det också verkligen vore så! Om hon tyckte om honom, hade ej någon ändå rätt att klandra henne därför.

Hon torkade ögonen med förklädssnibben och tog på sig en förtrytsam, en riktigt trotsig min.

Han samtalande ju lika gerna med henne som med Agnes, och enligt hvad för henne var bekant, så hade han ej ännu förklarat sig för Agnes, mer än för henne.

Han var så god, så ädel. Det var idel gyllene perlor, som rullade öfver hans läppar, då han talade. Så, just så, borde den mannen tala och tänka, med hvilken hon ville

föreana sitt öde! Hade hon ej från första stunden, då hon såg den unge mannen, funnit sig dragen till honom? Hon hade dagligen tänkt på honom. Hon hade inneslutit honom i sina böner!

Ja, de hade ändå rätt, hennes mor och hennes syster. Hon var förälskad i kontoristen Rönn. Hon var fästad vid honom med all den kärlek och all den värme, som kunde finnas hos detta stillsamma, tillbakadragna väsen. Han var också värd att älskas så, han var värd att älskas innerligt, hjerteömt.

Men kunde hon också hoppas på genkärlek? Hvad? Det gick liksom en en fross-skakning öfver henne.

Hon hade i sina tankar gått för långt. Nu först märkte hon det.

Hennes blick råkade falla på den lilla spegeln med ram af guldpaper, som hängde vid fönsterposten. Och hvad sqvallrade denna spegel om, då hon blickade i densamma?

Hon såg ett rundt, af fräknar öfversålladt anlete, hvori några egentligen regelbundna drag ej kunde upptäckas, hon såg ett par små, grå ögon, som voro så uttryckslösa som möjligt, hon såg en figur med kort hals och med mot bröstet nedtryckt hake — en bild, som var allt annat än tilltalande eller behaglig. Och detta observerade hon nu först! Hon hade aldrig kunnat tro att hon vore ful. Nu skulle hon finna det, till sin sorg och grämselse.

Huru hade hon då understått sig att kasta sina små, plirande ögon upp till den ståtliga unge mannen med det vackra, ädla anletet? Detta kunde hon ej förstå. Huru hade en tanke om vinnandet af hans kärlek kunnat få insteg hos henne, hon, pygmén från köksvrån?

Då hon tänkte härpå, svindlade det för hennes ögon.

Hon gret bittert. Men hon var som de små barnen. Sedan de gråtit någon vers till slut, kunna de åter stråla i kapp med solen.

Då hon en stund derpå inträdde till mor och syster, kunde ej ens märkas att hon gråtit och ej heller att hon varit så djupt uppskakad, så förkrossad till sinnes, som hon var, efter att ha kommit sig till att riktigt ransaka sitt inre.

Hon hade emellertid fått klart för sig, att hon älskade honom och tillika att hon aldrig kunde bli af honom älskad tillbaka. Hon hade fått klart för sig att hon egt en alltför god tanke om sig sjelf. Hon förebrådde sig detta, och fann att intet annat numera var öfrigt för henne, än att lugnt nöja sig med den lott ödet härefter kunde beskära henne. Hon hade ju från barndomen blifvit van vid försakelse. Hon hade aldrig vetat hvad föräldraömhhet ville säga. Hon kunde väl därför också undvara en sådan ömhet, som hon ett ögonblick vågat drömma sig. „Stackars Mimmi“ kallade henne alla, och hennes bestämmelse i lifvet var att förblifva — „Stackars Mimmi“.

Agnes fann att stor skilnad rådde emellan Gustaf Rönn och hans kamrat, en tysk kontorist vid namn Müller. Genast, då den unge tysken infann sig i hennes hem i sällskap med Gustaf, fick hon infallet att kalla de båda unge männen „Natt“ och „Dag“. Till det yttre, likasom äfven till deras lynnen, fann hon en lika stor skilnad dem emellan, som emellan natten och dagen. Gustaf var skägglös och ljuslett, allvarlig och tillbakadragen. Kontoristen Müller bar helskägg och var mörklett; han var liflig och framfusig, samt artig ända till öfverdrift.

Just sådan borde hvarje unge man vara, tänkte Agnes. Och huru hon tänkte och huru hon reflekterade, kom hon underfund med, att den unge tysken redan innehade en säker plats i hennes hjerta. Det var ej någon lätt sak att få honom aflägsnad derur, det märkte hon.

Gustaf Rönn visste att tyskens tankar lågo åt annat håll, och han var lugn. Han hade ej heller någon aning om huru det var fatt med Agnes. Visserligen tyckte han att hon blifvit mer och mer tvär och otillgänglig mot honom. Men han var som de flesta kärllätta menniskor. Ju mera föremålet för den ömma lågan aflägsnade sig, desto större åtrå fick han att närma sig henne, att ega henne.

Han var en dag ensam med Agnes. Ett dylikt ypperligt tillfälle gafs ej ofta. Nu måste han fram med bekännelsen.

„Agnes, du bör för länge sedan ha sett att jag håller af dig . . . Ja, jag älskar dig heligt, innerligt! Jag vore den lyckligaste människa, om jag egde hoppet att en gång få kalla dig min hustru!“

Virktrådsnystanet rullade först ned, och derefter fälldes hon virknålen på golvet — allt en följd af den rörelse hon gjorde, då hon fick höra honom yttra så. Ett hånfullt leende afspeglade sig för ett ögonblick i hennes anlete; men detta utbyttes snart mot ett uttryck af allvar, vid det hon sade:

„En dylik bekännelse hade jag inte väntat af dig, Gustaf! Och hur har du för resten kunnat komma på tanken att jag, i den uppmärksamhet du behagat visa mig, skulle finna någonting annat än vanlig vänskap? . . . Ja, ni karlar, ni äro ändå bra inbilska, det måste jag säga!“

„Jag tänkte . . . jag trodde . . . Ja, Agnes, man vet inte hvad man riktigt skall tänka eller tro, då man är så betagen, då man är så förälskad, som jag är det i dig!“

Hon misstuckte alls ej att få höra honom afgifva denna bekännelse; tvärtom tycktes hon finna sig synnerligen tillfreds deröfver. Hennes fäfänga var åter smickrad. Det han yttrade, ljud som den herrligaste musik för hennes öron.

Då han märkte detta tillfredsställelsens leende, som fanns i hennes anlete, antog han genast, att han fått henne stämd till sin fördel, och han skyndade att säga:

„Nå, Agnes, vågar jag hoppas, vågar jag tänka på lyckan att få äga dig?“

Hon blef tankfull. Det var just ej vanligt att se henne försjunka i tankar, hon, som alltid fann det vara ytterst tråkigt att reflektera eller tänka. Men det var också en angelägenhet af mindre vanlig art hon hade till föremål för tankarne. Icke för det att hon dervid kunde komma till sådana reflexioner, huruvida hon borde lyckliggöra den unge mannen genom att lemna honom ett ja-ord; nej, dertill voro hennes antipatier gent emot honom för starka, och för öfrigt hade tysken redan erhållit en plats i hennes hjertekammare; vidare såg hon, då hon blickade in i framtiden, i kontoristen Müller just den man, vid vars sida hon komme att dansa fram på livets med rosor beströdda stig. Hon hade på grund

af allt detta genast varit färdig med ett afslag. Men så kom hon att tänka, att hon genom ett dylikt brådstörtadt sätt att gå till väga i Gustaf Rönn hade förlorat en af sina ihärdigaste beundrare. Och, såsom fallet är med alla koketta damer, var hela hennes diktan och traktan riktad derpå, att allt framgent få skryta med en så stor svit af beundrare som möjligt. Huru hon tänkte och huru hon begrundade, kom hon också sist och slutligen till beslutet, att ej för denna gång lemna honom ett bestämdt svar, för att sålunda fortfarande få hålla honom kvar vid spannet.

„Ja, kära Gustaf“, sade hon med en så mild och hjertnupen stämma, som hon på tillkonstlad väg förmådde åstadkomma; „ledsamt nog kan jag ej ge dig något bestämdt svar . . . Det var så oförmodadt . . . Jag kunde inte ens drömma, att du så mycket höll af mig, som du säger. Huru skulle jag det? . . . Nå-ja, inte är du heller precis likgiltig för mig, nej, bevars, du är ju den enda . . . den enda af mina herrbekantskaper, som jag blifvit så intim med . . . Men du måste ge mig betänketid. Du har ju ingenting deremot, Gustaf?“

Och han skulle neka henne betänketid? Betänketiden var enligt hans tanke alldeles detsamma som hade han redan erhållit ja-ordet, och det utan ringaste prut. Glädjen lyste ur hans strålände ögon, och det tycktes som lefde och existerade han redan i ett svindlande sällhetsrus.

„Tack, Agnes!“ sade han. „Jag eger således rättighet att hoppas, och det är redan mycket! . . . Om du visste, hur lycklig jag finner mig! . . . Nej, du kan inte veta det . . . Agnes, här, här råder en känsla, som säger, att jag alltid och oföränderligt skall älska dig! . . . Mätte den dag blott komma, då jag funne din kärlek lika sann och varm!“

Agnes gick till fönstret. Under det han yttrade detta, stod hon der, gnolande på en vemodig melodi och trummande takten med sina hvita fingrar på fönsterrutan.

De med glöd och känsla yttrade orden hade gått henne till hjertat. Hon var rörd, men tillika besvärad. Hon ville ej visa det, och därför hade hon stigit upp.

Vid det sparsamma ljus, som oljelykterna spreda, kunde de personer, som befunno sig vid ingången till societetshuset, observera att de i schawlar och kappor höljda människorna, hvilka begåfvo sig dit in, voro på det brokigaste och befängdaste sätt utstyrda. Flertalet af dem hade sina ansigten maskerade, andra skyndade att genast vid inträdet i vestibulen anbringa sådana oigenkänlighetsmedel.

Det var fastlagstisdags afton, och den för ett dylikt tillfälle sedvanliga maskeradbalen skulle försiggå i societetshuset.

Den ena gruppen efter den andra tågade dit in: små, trippande mamseller, med korta kjortlar och bländhvita strumpor — åtföljde af deras bihang, jungfrurna, utrustade med strålände lanternor — korpulenta matronor, frambogserade af deras med gigantiska lösnäsor försedde män, putslustige clownner och andra högljudda och armstarka ungdomar rörde sig genom den trånga ingången.

En talrik skara åskådare hade samlat sig vid trappuppgången. Och desse behöfde blott se skymten af en lösnäsa eller någonting annat vidunderligt i maskeringsväg, för att genast begynna skratta eller hurra, så att det hördes kring hela salutorget. Dessa samma åskådare, som befunno sig härute under femton graders köld och i snöväder, hörde till dem, som ej ha råd att besöka en af borgerskapets finfina maskerader i societetshuset, men som ändock, då de så att säga på behörigt afstånd fingo njuta af anblicken af en dylik tillställning, fröjdade sig af hjertans grund, utan att ens komma att tänka på, huru mycket nöjsammare det hade varit att derinne svänga om, att der njuta af värmen och det bländade skenet från ljuskronor och lampetter.

På de treffiga borgarmaskeraderna i forna dagar brydde man sig icke om att i timal vänta på storartadt tillstökade cortéger, särskilda dansnummer eller andra dylika gruppöfvisningar, hvilka rara saker nödvändigt måste finnas på programmet vid en maskerad, som skall ha namn om sig att vara *comme il faut* för våra dagars bortskämde maskeradbesökare. Nej, enklare gick det till. Precis klockan 8 spelade flottans balorkester upp en polonaise, och i och med detsamma sågos de maskerade par efter par på sirligaste sätt

röra sig omkring i salongen. Nästan samtliga de dansande voro maskerade. Den, som här hade visat sig omaskerad, skulle helt säkert blifvit utplågad och utträkad af både femina och maskulina masker.

Glädje, lust och lif var rådande.

Efter den första françaisens slut drogo sig en mängd fruntimmer och herrar till sidorummen. Det var så angenämt att här i buffetten få hvila ut ett ögonblick, att i värmen få läska sig med ett glas lemonad.

Der hoppade ett muntert par in i serveringsrummet. Det var en spanjor och en spanjorska. Ystra och liffulla voro de, såsom kommo de direkte från Andalusiens väna bygder. Han höll allt ännu sin arm slutet kring hennes lif, alldeles som i sista turen i françaisen.

Alla bord voro upptagna af törstande. Men — derborta fanns ju ändå ett, vid hvilket blott en enda qvinlig mask förut hade plats. Hon måste dela med sig.

„Tillåter du, sköna mask, att vi slå oss ner här?“ sporde spanjoren med lindrig tysk brytning.

Den tilltalade knyckte till, som om hon blifvit störd under djup tankfullhet. Hon ansträngde rösten, tydligen i afsigt att förställa densamma, och i pipande tonart ytttrade hon:

„Gerna för mig, kan ni ta plats hvar ni behaga!“

De togo plats.

Först rörde samtalet sig kring aftonens maskerad. Spanjoren och spanjorskan räknade dervid upp, huru många af deras bekanta de redan igenkänt, och så yttrade spanjorskan, nästan hviskande, men ändock högt nog, för att höras äfven af den vid bordet sittande ensammas masken:

„Nå, manne Agnes, kosthållarfruns koketta dotter, är här i afton? . . . Jo, visst måste hon vara här, ty hon brukar då inte försumma någon tillställning, der det gäller att dansa!“

„Hur kommer du att tänka på henne, min söta Emmy?“

„Nå, jag vet inte precis hvarför . . . Men har du hört, att det i staden talas om att du slår för Agnes? . . .“

„Åh, prat! Ha de der historierna också kommit till dina öron?“

„Jo du! Hvert man än kommer, hör man talas om att kontoristen Müller är hemligt förlofvad med Agnes! . . . . . Enligt hvad det påstås, lär hon sjelf ge anledning till pratet, då hon mycket skrytsamt omtalar hurudan ifrig beundrare hon eger i dig?“

Spanjorskan yttrade detta med en röst, som förrådde, att hon ej precis gillade hvad hon hört om den unge mannen.

„Nå, men du, Emmy, kan väl inte sätta tro till dylikt prat? . . . . Du måtte väl lita på, hvad jag mer än en gång sagt dig, att jag älskar blott *dig* . . . . Visst har jag roat mig med att skämta litet med kosthållarfruns dotter . . . . . Du skall få höra, huru det förhåller sig med saken. Då Gustaf Rönn förde mig in i hennes hem, fann jag genast, att mamsellen var en kokett af det mest utpräglade, af det allra löjligaste slaget; och då föll det mig in, att försöka, huru långt hon förmådde gå i koketteri. Jag har sett tillräckligt, och jag är nu nöjd . . . . Men hvad jag inte är nöjd med, är, att vännen Rönn är förälskad i henne . . . . Jag tycker synd om honom, för han är en bra gosse! Och han vore nog förtjent af en bättre hustru, än en dylik bortskämd varelse! . . . . Vet du hvad, Emmy, jag har beslutit att uppbjuda allt, för att få äktenskapet dem emellan om intet . . . . Derför, kära Emmy, har jag spelat komedi med henne, och därför tror jag också att hon redan bör vara långt ifrån stämd till hans fördel.“

Under samtalet, som det spanska paret förde sig emellan, tycktes den ensamma qvinliga masken ha hela sin uppmärksamhet fästad vid hvad som föregick vid ett annat, nära intill befintligt bord, hvarför spanjorskan och spanjoren halfhviskande och temligen otvunget konverserade med hvarandra. Men då spanjoren talat till slut, steg hon upp med skyndsamt fart och begaf sig bort.

Hon stannade ej förr än i tamburen, der hon brådiskande anhöll om sina ytterplagg.

Lika skyndsamt som hon utträdt ur salongen, gick färdens sedan genom vestibulen och ut på gatan.

Agnes hade en sömnlös natt. Hennes mor var orolig öfver att dottern möjligen skulle bli allvarsamt sjuk. Hon gick ju som i yrsel, hon talade för sig sjelf, och hon rasade som en vansinnig.

Hon hade ej iakttagit nödig försigtighet, utan begifvit sig till maskeraden med vinterkappan löst kastad öfver axlarna. Så antog modern, då hon förmärkte sjukdomssymptomerna, och hon höll långa och breda tal öfver ungdomens oförsigtighet i allmänhet och hennes döttrars isynnerhet.

„Stackars Mimmi“ fick alltid vara med på ett hörn, då det gällde moralpredikningar.

Agnes var ej sjuk till kroppen, men desto mera till själen. I hennes inre sjöd det af ilska öfver hvad hon fått höra på maskeraden. Och därför gick hon i en yrsel, den hon ej ens förmådde beherrska vid tillfällen, då hennes mor och syster befunno sig i närheten.

Men så blef hon sansad igen. Modern fick fröjda sig åt att se dotterns hotande sjukdom aflägsnad, innan den ens hunnit riktigt komma till utbrott. Och hon var nöjd.

Det var märkvärdigt huru hennes sinnelag kunnat förändra sig efter de nämnda sjukdomssymptomerna. Hon hade blifvit allvarlig, ja, till och med mild. Hon längtade ej mera efter teatern eller dansen. Hon trufdes så väl i hemmet. Och hon blef strålande glad, då Gustaf Rönn infann sig derstädes. Den unge mannen var också „i sjunde himlen“. Han såg, att Agnes dag ifrån dag begynte älska honom mer och mer. Men han hade ännu ej vågat fråga henne, huru länge betänketiden skulle räcka.

Gustaf omtalade en dag, att han ämnade uppvakta vännen Müller såsom gratulant på dennes namnsdag.

„Då borde du också ha en namnsdagsgåfva med dig“, menade Agnes.

„Åh, vi manspersoner bry oss inte så mycket om att ge hvarandra dylika, och jag vet för resten ej, hvad som passade att förära min kamrat!“

„Nog vet jag något, jag“, sade Agnes med en hemlighetsfull och knipslug min.

„Se på dig, som bättre tycks ha reda på hvad Müller behöfver än jag! . . . . Nå, sjung ut, Agnes!“

„Hvad manne han skulle säga, om han på sin namnsdag finge höra att du och jag ä' förlofvade?“ frågade Agnes.

„Hvad säger du? Är det ditt fulla allvar, Agnes? Du har då betänkt dig?“

Han jublade, han skrek i ett slags glädjeyra fram dessa ord.

„Ja, jag har betänkt mig. Här har du min hand på den saken . . . . Men du svarade mig inte, då jag frågade hvad du tror att Müller skall säga, då han får höra att vi ä' förlofvade.“

Den unge mannen svarade ej något. Han rodnade lindrigt.

„Du är tyst. Ja, jag vet nog att han gjort allt, för att få dig så långt skild från mig som möjligt. Således skall underrättelsen om vår förlofning inte precis vara välkommen för honom; eller hvad tror du?“

„Nå, han är litet besynnerlig ibland. Müller har sina underliga farhågor för, att vi båda inte ska' bli lyckliga. Det är af pur vänskap för mig, som han oroar sig deröfver, men litet barnslig är han ändå! . . . . Ser du, min lilla Agnes, skulle han känna dig lika bra som jag gör det, ja, då hade han också kommit till andra tankar, det kan du lita på! . . . . Men du får inte vara ledsen på honom för det! Han är nog en präktig gosse, det känner jag till, fastän han i sin omständighet för mig går något för långt!“

„Men du ämnar väl ändå meddela honom, att vi ä' förlofvade?“ frågade Agnes.

„Ja . . . . Ja visst“, sade Gustaf något tveksamt.

I detsamma inträdde kosthållarfrun. Hon kom som om hon varit kallad att infinna sig, för att få del af Gustafs och Agnes' åstundan att bli ett äkta par. Gumman hade nog förmärkt, att ett närmande emellan dem under senare tider gjort sig gällande, och hon visste hvilket resultat ett dylikt närmande plägar medföra. Hon hade ej heller något emot partiet. Kontoristen Rönn var en hygglig, framåtsträfvande man. Han skulle nog en vacker dag bli kommerseråd, blott han och tiden finge arbeta. — Så tänkte kosthållarfrun. Och

hon lemnade utan ringaste betänklighet sin moderliga välsignelse åt dem.

De vexlade ringar, och dermed hade de företagit den första manövern för seglatsen in i äktenskapshammen.

Blefven allena, hängaf sig Agnes åt de vildaste utbrott.

„Hvad det käns skönt att få trotsa sina ovänner!“ utropade hon, der hon rastlöst gick fram och åter i rummet. „Han får nu se, att han alls ingenting utträttat, hvarken med att spela komedi eller genom att nedsätta mig hos Gustaf! . . . . Åh, jag är bara en svag qvinlig varelse; men starkare är jag ändå än han, mycket, mycket starkare! . . . . Men så kostar det också mycket; det kostar min frihet. . . . . Nå-ja, hvad gör det! Litet bunden blir man visst, men man låter ändå inte binda sig alltför hårdt, och känner jag Gustaf rätt, så är han ej densamma, som blir bråkig af sig!“

Så ordade den uppretade flickan för sig sjelf. Kärleken till den tyske kontoristen hade förbytts till hat. Och hon hade beslutit taga en egendomlig hämnd, genom att öfverlemna sig åt Gustaf Rönn, fastän hon alls ej älskade honom. Hon begagnade den unge mannen endast som medel för tillfredsställandet af sin hämndlystnad. Och han, hennes innerligt betagne slaf, var öfverlycklig. Detta hade han i sin kärlek varit, äfven om han varit fullt förtrogen med hennes handlingssätt.

„Stackars Mimmis“ arbete hade ökats. Man begynte iordningställa Agnes' brudutstyrsel, något som gaf ett drygt arbete, och åt hvem, om ej just åt denna arbetsmyra, skulle väl det hufvudsakligaste deraf öfverlemnas? Hennes märkbokstäfver voro ju så vackra och hennes sätt att virka spetsar var så makalöst prydligt och bra, det tyckte modern och deruti instämde naturligtvis brudämnet, dottern. Under allt detta promenerade Agnes eller gjorde visiter lika sorglöst och obekymradt som förut. Hon var icke van vid stillasittande och hennes vackra händer fingo ej förstöras genom arbete. Hon skulle ju framstå som en riktigt fin brud, och en riktigt fin brud måste ha fina, snöhvita händer.

Emellertid arbetade och trälade systemen från tidigt på morgonon till sent på aftonen. Det fanns så mycket att göra,

och Agnes påskyndade bröllopet allt hvad hon kunde. Det kunde ju hända, att den tyske kontoristen med sina intriger finge uppslagning till stånd, och någonting sådant ingick ej i hennes beräkningar, det var då helt naturligt.

Hur det var, sjuknade „Stackars Mimmi“ in — af öfveranstängning.

„Stackars Mimmi!“ sade modern då, „hon har då alltid varit så svag! . . . Flickan har visst ådragit sig någon förkylning. Jo, jo, sådana svaga kärll behöfva minsann ej mycket. Den minsta pust är skadlig för dessa stackare!“

Der hon låg, aftärd och svag, kom hon sedan till den tanken, att det vore bäst, om hon finge lemna hela lifvet. Det hade ju ändå så litet af hvad som kallas fröjd att skänka henne.

Men så infann sig kontoristen Rönn vid hennes sjukbädd. Han såg med sina milda, hjertegoda ögon på henne. Hans blick var så vacker och god, att den lifvade och styrkte henne mer än läkarens alla dekokter gjort det.

„Mimmi, du får inte gå bort ifrån oss nu“, sade han. „Om du gjorde det, så vore jag otröstlig . . . . Ja, jag har alltid tänkt, att vi båda, du och jag, som svägerska och sväger skola komma så väl öfverens; ja, det skulle råda ett riktigt vänsällt förhållande oss emellan. Så har jag tänkt . . . Åh-ja, du blir nog frisk igen. Jag tycker att dina ögon redan se pigga och krya ut!“

Någonting vidare hade den unge mannen icke sagt, men detta och den nyssnämnda vackra blicken voro nog, för att göra henne lycklig och säll. Alla tankar på en bättre verld lemnade henne, och i stället begynte hon tänka på att så snart som möjligt öfvergifva sjukbädden. Han önskade ju att hon skulle lefva, och hon egde således ändå någon, som saknade eller höll af henne. Detta var mycket nog för henne.

I och med detsamma hon begynte tänka på ett snart tillfrisknande, blef hon också bättre. Och snart var hon återställd till helsan. Hon vidtog med utstyrelarbetet. Man hade visserligen anlitat fremmande hjelp, men ännu återstod ett och hvarje, som skulle fulländas.

Det var ett storståtligt bröllop, som kosthållarfrun hade stökat till för dottern och kontoristen Rönn. Sjelfvaste medicinalrådet hade fått bjudning, fastän denne underlåtitt att infinna sig. Han hade nemligen fruktat för, att de yngre läkarne, som äfven voro inviterade, kunde komma på orådet att vid glasens klang blifva alltför mycket kamratlika af sig. Och ett medicinalråd får ändå alltid lof att strängt hålla på rang och värdighet.

En trefflig afton var det. Brudgummen blef vid bröllops-tillfället bror och vän med så många läkare, att han på skämt yttrade, att det kunde vara roligt att bli en smula sjuk ibland, för att få se, huru långt deras vänskap och broderlighet då skulle sträcka sig.

Bruden var strålande; hon var vid det mest briljanta lynne. De unge läkarne fladdrade som fjärlar omkring henne, och hon var berusad af idel artighetsbetygelser. Hon hade gerna önskat utbyta några ord äfven med kontoristen Müller, men denne höll sig på behörigt afstånd, likasom hade han med flit velat undvika ett samtal med henne. Hon ville endast säga honom dessa få ord: „Nu finner ni väl er stukad, käre Müller, då ni inte lyckades med edra intriger?“ Det hade varit en verklig fröjd för henne att få göra denna fråga.

Han kom också vid ett tillfälle alldeles omedvetet i hennes närhet. Och då skyndade hon att säga till honom:

„Ni är ganska oartig, herr Müller, då ni ej bjudit upp mig till en enda dans i afton!“

„Jag? . . . Hm . . . Förlåt! . . . Jag har haft så många andra att dansa med!“

Ja, så sade han, svängande på klacken och begifvande sig in i ett tillgränsande rum.

Agnes var af dansen och värmen röd och echaufferad förut, men så fick hennes anlete nu en den högrödaste färg. Hon bet sig i läppen, så att bloden sipprade fram, och med en ilsken, hatfull blick följde hennes ögon den unge tysken, då denne aflägsnade sig. Nästa ögonblick log hon återigen ett af sina mest soliga leenden, då en på smicker frikostig ungdom infann sig, för att anhålla om en dans.

„Stackars Mimmi“ satt under bröllopsaftonen tyst och sluten i en vrå af den stora salen. Hennes ögon tårades under vigselceremonin. Hon bad till den Högste om lycka och sällhet för systemen och för Gustaf. Och bönen gick ur hjertats djup.

Hon hörde, huru de pratsamma fruarna rent af dissekerade brud och brudgum, huru de nagelforo med det unga äkta paret. De funno brudgummen mesaktig och tråkig, bruden en smula yr och kokett, men hon var i alla fall en fint bildad qvinna, nästan för god för honom. Värst slamrade en vaktmästarefru och en befallningsmansenka. De kunde hvardera alls ej begripa, huru kosthållarfrun brydde sig om att slå på stort, då mågen var bara en simpel kontorist.

Hon såg, huru de unga flickorna blefvo fjäsade, och de blomstersmyckade brudtärnorna ingalunda minst. Hon erinrade sig dervid en liten disput, den hon tillfälligtvis råkat höra och som fördes emellan Gustaf, Agnes och hennes mor. Det var då det gällde att bestämma, hvilka skulle utses till brudtärnor och marskalkar. Fint och ansedt folk borde det naturligtvis vara. Sådana personer förläna alltid en viss nobel gloria åt bröllofsfestligheterna. Kontoristen Rönn lät också mor och dotter hållas vid deras tankar och åsigtter, och han brydde sig ej om att opponera sig. Men då han sedan framkom med en bestämd önskan att „Stackars Mimmi“ äfven borde bli brudtärna, möttes han af ett afgjordt motstånd från sina qvinliga kontrahenters sida. Man skrattade åt hans vidunderliga projekt. Hon, som hvarken kunde dansa eller skicka sig i en salong, hon, som endast varit van att hålla sig till köksvrån! Hvad tänkte han på, som kunde komma på sådana galna idéer? Det hjälpte ej att framhålla, att det vore en sjelfskrifven sak, och att hon utan att vara hemma i den ädla danskonsten ändock borde kunna uppbära en brudtärnas enkla åligganden. Hon benämndes ju „Stackars Mimmi.“ Alla skulle redan med anledning deraf skratta ut henne. Och fästmannen fick lof att gifva efter.

„Stackars Mimmi“ fann, då hon nu såg dessa hvitklädda unga tärnor svänga om i dansen, att hennes mor och syster nog hade rätt, fastän Gustaf af pur välmening önskade ha

åt henne någon hedersplats. Han var ju alltid så god emot henne. Hennes mor och syster hade trott sig göra en stor grace då de bestämde att hon ej på några vilkor behöfde blanda sig i köksstöket vid bröllopet; och det var redan mycket.

Kosthållarfrun var likt en snurra i oafbruten kretsrorelse. Hon hade så mycket att tänka på, så mycket att ombestyra. Gästerna skulle uppmärksammas. Derför nödgades hon snäsa vaktmästarne, nypa och knuffa kokerskorna och hjälpmadammerna. De sjuka blefvo alldeles bortglömda den dagen, men de stackarne behöfde ej heller så mycket. Det var säkert ändå till deras bästa, om de höllos vid sträng diet. Hufvudsaken var, att gästerna ej blefvo försummade, att de komme att aflägsna sig från bröllopet med de bästa intryck, att de ännu i många år och dagar efteråt skulle ha anledning att säga, att kostkållarfrun för dottern höll ett bröllop, som stod i mantal. Ja, just så tänkte den goda gumman, och derfor var hon rörlig och verksam.

All herrlighet och alla festligheter ta en gång ett slut. Så äfven med detta bröllop. Då gästerna dansat mycket, ätit mycket, druckit mycket, rökt mycket, pratat mycket och slutligen gäspat mycket, funno de för godt att troppa af.

De nygifva begåfvo sig till deras nobla våning.

Agnes hade önskat ha det så nobelt som möjligt, ty hon ämnade ha umgänge med några af sina forna skolkamrater, som blifvit nobelt gifta och som hade det nobelt; derfor gick det ej heller an att hon var en bit sämre. Tvärtom önskade hon öfverglänsa dem, om hon blott kunde det. Hon kom alls ej att tänka på Gustafs ej alltför rundligt tilltagna lön. Nej, bevars, det skulle, det måste vara nobelt omkring dem, det var en gifven sak. Hon hade uppoffrat mycket genom att tillhöra hononi; hon hade uppoffrat sig sjelf. Derfor var ej heller någon uppoffring stor nog från hans sida, skaffade han än medlen härtill hvarifrån som helst. Så tyckte hon.

Han var så svag för henne, den unge äkta mannen, att han ej kunde neka henne något. Hennes vilja var hans lag.

Han var visst en skicklig bokförare, men han blef ständigt bortblandad i sina kalkyler, då det gällde hemmets ekonomiska intressen. Likväl kom han en och annan gång att reflektera deröfver, huruvida debet och kredit alltid komme att gå ihop, om detta luxuösa, slösande lefnadssätt allt framgent skulle existera. Men en varm bön från hennes tjusningsfulla ögon var nog, för att komma honom att glömma allt ekonomiskt bryderi.

Kärleken hade gjort den tänkande, allvarlige mannen till en svag, viljelös stackare.

Den unga frun ville se mycket folk omkring sig. Hon önskade ha det gladt och trefligt. Och därför var äfven de nygiftas hem lika flitigt besökt som ett gästgifveri. Den ena gruppen af muntra, uppslupna gäster kom och den andra gick. Och hon, den unga värdinnan, höll för mannen långa tal om det vackra uti att vara gästvänlig. Man fick derigenom ett klingande namn om sig.

Han hade deremot allra helst önskat finna hemtrefnaden endast och allenast i hennes sällskap; några flera sällskapsmenniskor hade han ej brytt sig om. Men han kunde ej annat än respektera hennes önskan.

Gästvänliga menniskor behöfva minsann ej sakna gäster. Åh-nej, sådana är det god tillgång på. Der en ung, treflig värdinna finnes, hvilken gör allt för att roa och underhålla, hvilken icke sparar på kaffe- och thékalas, hvilken icke låter vinet mögla i vinkällaren och som bjuder på fina supéer, ja, just der trifvas dessa personer så utmärkt bra, om hvilka man ej har sig mycket annat anmärkningsvärdt bekant, än att de gå och gälla för att vara „intressanta sällskapsmenniskor“.

Om någon, så var han intressant, civilingenjören med det yfviga vackra helskägget och de drömmande ögonen. Denne herre var daglig gäst hos de nygifta. En del civilingenjörer ha lifvet igenom ej annat att uträtta, än att vara artiga och intressanta. Deraf lefva de visserligen ej, skulle man tycka, men deraf dö de ej heller. Mannen i fråga kunde sjunga finalen ur „Kung Carls jagt“ på ett så känslofullt sätt, med en så jemmerligt vibrerande falsettröst, att sången gick, om icke till hjertat precis, så dock igenom merg och ben hos

åhörarne. Detta gjorde honom likväl intressant, gjorde honom gerna hörd och gerna sedd.

Och den rolige studenten sedan? Han kallades visst „evighetsstudenten“, men det var väl bara därför att han förstod att vara så evinnerligt rolig. Under de fjorton, år han legat vid universitetet, idkande „den glada vetenskapen“, hade han ej gjort någonting annat än varit rolig. Han trallade glada kupletter och föredrog „Warschaus bestormning“ så mästerligt på guitarr, att åhörarne tyckte sig förmärka verkliga gevärssalfvor, verkliga klagoljud från sårade och döende. Var ej allt detta rysligt effektivt, rysligt intressant?

Den unge midshipmannen vid flottan kunde hvarken sjunga eller spela guitarr; men han behöfde det ej heller. Redan hans prydliga sjöofficersuniform förlänade honom egenkapen af att vara „intressant“ — åtminstone i de nog lätt bländade damernas ögon. Man påstod visserligen att han var en stor spjufver, en riktig äfventyrare; men det var troligen bara förtal. Intressanta personer råka så lätt ut för förtal. Genom att vara martyr för onda tungor blef han blott allt mera intressant, och intressant skulle han ju vara. Men hvad pratade man då om honom? Jo, endast det, att han mer än en gång ertappats under försöket att ställa sig „mellan barken och trädet“, under det han här och der i familjerna bjudit till att vara intressant. Och sådant der kunde man tillvita honom! Det var nedrigt, det var skamlöst!

Hade Gustaf Rönn varit svartsjuk, skulle han ofta nog haft tillfälle att gräma sig öfver att hans kära fru så gerna önskade bli uppmärksammas och fjäsad af desse samme intressanta personligheter. Man vill påstå, att det bröst, der kärleken rotfäst sig, der den verkligen är innerlig och varm, detta äfven är det mest tillgängliga för svartsjukan, denna åkomma, som ännu ingen läkare förstätt att bota. Men vår unge äkta man var nöjd öfver att all möjlig uppmärksamhet egnades hans hustru. Han önskade sjelf, att hvar och en, som kom i beröring med henne, skulle beundra henne och värdera henne lika mycket som *han* gjorde det.

Gästvänskapen, som den unga frun så mycket höll på, kostade ansenligt med pengar. De intressanta bekantskaperna

blefvo på längden dyra och hushållspenningarne ville ej räcka till.

Då Gustaf förmärkte att hans lön ej var tillräcklig för deras lilla hushåll eller rättare för upprätthållandet af detta slags hemtrefnad, som hans unga fru satte värde på, begynte han arbeta som en myra. Han skaffade sig elever i bokföring, hvarjemte han var stadens affärsmän och handtverkare behjälplig vid uppgörandet af bokslut och andra dylika arbeten. Han arbetade ju för henne och för hennes trefnad; därför fann han arbetet lätt och alls ej ansträngande. — Och hon roade sig, sorglös och obekymrad, som alltid. Hon lade knappast märke till, att han härunder blifvit blek och aftärd. Dock kom hon tillfälligtvis att göra en jmförelse emellan mannen och den unge sjöofficeren.

„Du ser blek och skräpig ut, kära Gustaf“, sade hon. „Se på midshipmannen! . . . Han är brunhyad och käck! . . . Ja, så präktig borde också du ta dig ut. Det är ett nöje att se på honom, det skall jag berätta dig.“

Han log vemodigt. Han visste att äfven han för någon tid sedan haft färg och sett „präktig“ ut.

Men jmförelsen mellan honom och midshipmannen? Hon föredrog således honom. Skulle det måhända ligga någon skymt af sanning uti de anspelningar, han hört kamraten Müller framdraga beträffande ett mer än vanligt intimt förhållande, som skulle råda emellan midshipmannen och hans hustru, och om hvilket förhållande man varit elak nog att sqvallra ute i staden? Nej, det kunde ej vara möjligt! Hon älskade nog honom, sin man, och människorna voro elaka, som vanligt.

Det var en herrlig Juli-morgon.

Den öfverträffligt intressanta midshipmannen hade öfverträffat sig sjelf och arrangerat en utomordentligt trefflig segelfärd. Den svärmiske civilingenjören var med och den evinnerligt rolige studenten äfven, utom åtskilliga ungdomar af hvardera könet.

Så hade också „Stackars Mimmi“ förunnats lyckan att få vara med; hon var ju syster till unga frun, och därför fick man lof att bjuda äfven henne.

Färden var egentligen tillställd de nygifta till ära och nöje, detta lät midshipmannen blifva allom bekant.

I tvenne större slupar företogs seglatsen från kajen vid Skatudds-kanalen ut till Kronbergssfjärden. Sjön var nästan spegellugn och farkosterna rörde sig i sakta mak fram för en obetyglig bris.

Midshipmannen egde äran att ha de nygifta ombord hos sig, och han uppbjöd allt, för att vara så uppmärksam och artig som möjligt, detta isynnerhet hvad den unga frun beträffade.

Sjelf satt han vid rodret, och för Agnes hade han beredt en god plats på styrbordstoftan, så nära sin egen intressanta företeelse som möjligt. Gustaf var en skicklig seglare, en van „båtsman“. Derfor hade han fått förtroendeuppdraget att sköta klyfvarskoten och därför hade han blifvit anvisad plats fram i fören. Den rolige studenten var visserligen med i slupen, men fastän denne kunde utföra „Warschaus bestormning“ och många andra goda saker, var han dock en verklig kruka hvad sjömannaidrotter beträffade, och af denna anledning kunde man ej på ett nyttigare sätt använda honom, än att låta honom tralla och sjunga sjömansvisor af mer och mindre pikant eller lifvande beskaffenhet. Och dervidlag var den gamle, rolige gossen också i sitt esse.

Blåsten friskade i, och nu spelade forsen för bogen till de tvenne segelsluparne, hvilka begynte en kappsegling i smått derute på fjärden. Civilingenjören förde den andra slupen, och det var den, som snart blef långt efter midshipmannens.

Kosan ställdes ut mot hafsbandet, ut till Mjölön, denna af friska hafsvindar omsusade och af svallande vågor kringbrusade ö, en förpost bland de klippor och öar, som finnas vid inloppet till Helsingfors.

„Nej, nu bli de andra alltför långt efter! . . . Se bara, hvilket stort afstånd det är emellan oss och dem“, sade unga fru Rönn till midshipmannen. „Den här båten måtte vara en alldeles utmärkt seglare!“

„Nå-ja, visst är slupen bra, men det kommer ändå mest an på, hvem som manövrerar den. Ingenjören är inte någon

sjöman, och därför går seglatsen som den går“, sade den unge mannen, hvilken icke ogera framhöll sig sjelf, då det gafs tillfälle dertill. „För resten medför min slup en så dyrbar last i dag, som den ännu aldrig haft. Den medför ju sin egares bästa väninna! . . . Det är en skön last, en ljuf last!“ utlät sig den outtröttlige smickraren.

Han blickade tjusningsfullt den unga qvinnan in i ögonen.

Hon rodnade och skådade bort, utöfver vågorna.

Midshipmannen halade helt obetydligt in på skotet, hvarigenom farkosten krängde något. Agnes drog sig förskrämd närmare intill honom. Han förde sin arm skyddande kring hennes lif, och hon drog sig icke bort.

Då vinden friskade i allt mer och mer, hade kontoristen Rönn tillräckligt att göra med att passa på skoten.

„Stackars Mimmi“, som hade plats på toften midt emot systemen, förmärkte nog detta opassande, intima förhållande, som tycktes råda mellan midshipmannen och Agnes, och hon blickade oroligt bort till Gustaf, som icke tycktes veta något af allt detta.

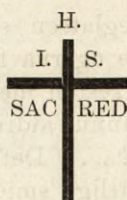
Snart var man fram vid Mjölön.

Man skulle derute bese „engelsmannens graf“. Midshipmannen beundrade allt krigiskt och hjeltomodigt. Sjelf skulle han så gerna, under Sveaborgs bombardement, ha „klädt blodig skjorta för fosterlandet“, derest ej någon oförklarligt svårartad sjukdom — han kunde nu ej så noga minnas hvilken — fjettrat honom vid sjukbädden i lasarettet, på hvilket ställe han för öfrigt fann allting vara utomordentligt tråkigt, utom de lifliga ögonen hos tvenne unga ryska barmhertighetssystrar.

Man landade vid stranden till Mjölön, och par efter par tågade det glada sällskapet upp till den stupade Albionssonens graf.

Studenten framtog sin annotationsbok och upptecknade deruti den engelska inskription, som fanns å den enkla minnesvården.

Ännu i våra dagar kan den, som företar en färd ut till den friska Mjölön, finna minnesvården och den plats, der den på fregatten Amphion stupade engelsmannen sommaren 1855 blef jordad. Inskriptionen är denna:

TO THE
MEMORY
OF
GEORGE QVINNELL

L. S.
OLD 35 YEARS
H. B. M. S.
AMPHION
KILLED JUNE 22
1855.

„Att få dö hjeltedöden, såsom den mannen, hvilken här ligger begrafven, vore en herrlig, en ädel död!“ sade midshipmannen mycket pathetiskt, då de alla stodo der invid den stupade engelsmannens graf.

Samtliga fruntimmer i sällskapet tyckte att midshipmannen riktigt såg ut som en hjälte; ja, han hade blifvit mer än intressant, då han yttrade sig så storslaget och vackert.

Civilingeniören, som jemte sitt sällskap sent omsider anlände till grafstället, försökte äfven göra sig intressant genom att citera någonting, som han trodde vara författadt af Tegnér, men som i sjelfva verket var af Geijer.

Studenten gnolade på: „O, yngling, om du hjerta har att trampa fädrens fjät“, under det segelsällskapet begaf sig på ströftåg kring den lilla ön.

Hvad kunde gå åt Gustaf Rönn? Han var dyster och ordkarg. Han drog sig från det öfriga sällskapet, för att ensam ströfva omkring. Grämde han sig deröfver, att den artige midshipmannen nyss så chevaleriskt bjudit armen åt hans hustru och att hon så gerna och med ett strålande anlete slutit sig till den nämnde unge mannen? Ja, så var det.

Ja, hon såg mycket lycklig ut, hans Agnes, då hon skådade upp till honom. Sjöofficeren hade således utträngt honom ur hennes hjerta, för att sjelf intaga en plats derstädes. Detta såg han.

Svartsjukan, hvilken hittills varit fremmande för honom, arbetade och marterade hans själ. Den hade ändå en gång inställt sig, men den var icke uppbrusande och hetsig, sådan den uppträdde hos honom. Den lade sig lugnt men öfvervåldigande öfver hans själ, der han irrade ensam och dyster omkring.

Han slog sig ned på en klippafsats på yttre sidan af Mjölön. Han var der i så nära beröring med de skummande, oroliga vågorna, att deras fradga och stänk då och då nådde upp till honom. Detta var behagligt. Vattendropparne svalkade hans brännheta panna och kinder, och vinden, som här så mäktigt omsusade honom, lekande med hans hår, kändes vid detta tillfälle mer än frisk och skön.

Det var många och det var underliga tankar, som trängde sig på honom. Skulle han genast gå att begära en förklaring af henne, eller hvad annat borde han företa sig? Han ville gerna och så fort som möjligt ha säker kännedom om allt kunde förhålla sig så, som han befarade. Men hurudant skulle hans uppträdande dervid bli? Kanhända sådant, att följderna deraf blefve en skandal, och en sådan fruktade han värre än pesten.

Medan han satt der, försänkt i dystert grubbel, hörde han ljudet af en manlig och en qvinlig röst. De samtalande befunno sig uppe på berget nära klippafsatsen, ofvanom honom.

Han lyssnade.

„Således var det ej af kärlek, som ni gifte er? Men huru kunde ni då komma på tanken att för hela lifvet fästa er vid en man, som ni inte älskar?“ frågade den manliga rösten.

„Hm . . . . ja . . . . Jag gjorde det . . . . af en nyck!“ hördes den qvinliga stämman yttra.

Kontoristen Rönn hade på rösterna igenkänt de samtalande. Den ena var Agnes och den andra midshipmannen.

Han lyssnade vidare.

„Ja, det måste jag säga, att ni kvinnor inte fundera länge, då det gäller äktenskap“, hördes midshipmannen säga.

„Ja, hvad ville jag göra? Gustaf var så olidligt efterhängsen, och . . .“

„Och . . .“

„Och jag kände ju inte er då ännu!“

Vidare förnam ej den unge äkta mannen. Men han hade tillfälligtvis fått höra, att allt hvad han fruktat var ren sanning.

De samtalande hade passerat bergklacken, stannat ett ögonblick, men sedan gått vidare.

Han steg upp. Han kunde ej vara stilla. Han begynte vandra, utan att egentligen veta hvart.

Han befann sig snart vid den lilla båthamnen. Här lågo segelsluparne förtöjda, hvilka befodrat det lilla lustfarande sällskapet hit ut. Blåsten hade frigjort de båda spriglen till den ena slupen. Det var den, som förts af civilingenjören. Seglen stodo spända, medan skot och ändar piskade och kringklappade masterna. Segelslupen såg så frestande ut, der den låg och töjde på kettingen.

Han fattade i kettingen och halade slupen till bryggan, hvarefter han hoppade ombord. Sedan han lösgjort slupen, satte han sig ned vid rodret. Han halade in skoten, fastgjorde dessa. Och för en frisk bris företog han färden bort från Mjölön. Han ville på en stund derute tumla om bland vågorna, för att förströ sig, för att bringa sitt upprörda sinne till jernvigt och ro. Just därför seglade han ut.

Alla voro så upptagna med anordnandet af kaffekalaset i det gröna, utom „Stackars Mimmi“, att de ej förmärkte hans aflägsnande. Hon, som alltid följt honom med sina ögon, hvarest han än befunnit sig, hon hade äfven sett svågern, nedstämd och dyster, uppsöka ensligheten. Hon visste, hvar han befann sig. Hon lemnade honom ej ur sigte. Hon visste också alltför väl, hvad som plågade honom och hvarför han ville vara ensam. Då han seglade ut från ön, antog hon, att han ämnade företaga en lustseglats kring densamma.

Der stod „Stackars Mimmi“, låtande blicken följa honom på hans färd. Hon såg honom först göra en lov, såsom äm-

nade han sig åt staden; men straxt derpå gjorde han ett slag, och så vände han återigen bogen ut mot Finska vikens fria fält. Slupen hoppade muntert öfver de glittrande böljorna. Seglen voro fyllda af den goda, friska brisen, och framåt bar det. Han for allt längre och längre. Hon väntade med otålighet, att han skulle göra en manöver att vända; men vänta fick hon. Det enda han ändrade i kosan, var att han ställde denna mera vestvart; och snart såg hon slupen endast som en liten, alldeles liten punkt. Några ögonblick till, och den var försvunnen ur synkretsen.

Hon satt som tillintetgjord. Hon visste ej, hvad hon skulle tro. For han kanske för att icke mera återvända? Så såg det ut.

I dessa betraktelser blef hon störd af studenten, som blifvit sänd att söka upp henne och Gustaf Rönn. Han frågade genast, om hon hade sig bekant, hvart kontoristen Rönn tagit vägen.

„Han har seglat bort, jag vet inte hvart“, var det enda i upplysningsväg, hon kunde meddela.

Det blef en allmän bestörtning i lustfararnes läger, då man fick kännedom om att kontoristen Rönn seglat sin kos.

„Han har öfvergifvit mig!“ . . . hördes den unga frun under hela floder med tårar beskärma sig.

Midshipmannen bjöd till att trösta henne med den egenomliga förklaringen, att kontoristen ej var tillräckligt skicklig seglare, för komma alltför långt bort.

„Men, då kan han ju omkomma derute på hafvet?“ sade unga frun med otröstlig ton och uppsyn.

Midshipmannen hade ingenting att säga härtill. Han skådade blott utåt sjön. Han hade sina tankar för sig.

Allra värst slamrade några unga flickor, bittert beklagande att kontoristen rest af med farkosten, hvilken skulle föra dem till hemmet.

Man försökte intala sig förhoppningen att kontoristen ännu skulle återvända, och man väntade och väntade. Nöjet för dagen var emellertid stördt. Midshipmannen hade knappast tillfälle att visa sig artig, civilingeniören kunde icke,

om också med bästa vilja i världen, vara intressant, och för studenten gick det ej heller an att vara rolig.

Och huru man väntade, fick man slutligen lof att placera sig manstarkt i den kvarblifna slupen. Det hade mojnät af mot qvällen. Segelnöjet, som börjat under den gladaste stämning, slöts dermed att samtliga deltagare i detsamma under tystnad, sorgsna och nedstämda, företogo återfärden till staden.

Under en hel veckas tid talade man i staden knappast om något annat, än om kontoristen Rönns förunderliga försvinnande. Man kunde ju tänka hvad man ville och tala hvad man ville om detta försvinnande. Fantasin egde här ett så fritt spelrum. Och då underrättelsen sedan anlände, att segelslupen blifvit såsom strandvrak påträffad någonstädes i åländska skärgården, fick samtalet åter ny fart; men många dagar talade man ej då mera om saken. Kontoristen Rönn var snart förgäten och glömd.

Den unga enkan tycktes ha lätt att glömma. Midshipmannen var ju en så präktig tröstare. Om någon, så förstod han konsten att bringa henne sådana „fördelande krydder“, som hade den märkvärdiga egenskapen att helt och hållet skingra sorgerna och qvalen.

Under ett helt års tid bar hon sorgdrägt. Sjelf fann hon det visserligen vara onödigt att gå och skylta med sorgen så länge, men midshipmannen hade sagt, att den svarta drägten klädde henne utomordentligt väl, och emedan han sagt det, så fick hon lof att, hvad hennes yttre menniska vidkom, sörja året till ända.

Äfven „Stackars Mimmi“ bar sorgdrägt. Men hennes saknad efter svågern var oskrymtad och sann. Hon skyltade ej med sorgen. Hennes ögon tårades blott då, när ej någon såg det, och i sitt hjerta beklagade hon det öde, som drabbat svågern, mannen med den ädla, redbara karakteren. Han var nu borta, och med honom hade all trefnad flytt. Så tyckte hon.

Icke många dagar efter sorgeårets slut var enkefru Rönn gift med löjtnant Logren, förut midshipman vid första finska (27:de) sjöekipaget. Han hade avancerat, också han, fastän man var elak nog att påstå, det han äfven för denna utmärkelse hade att tacka sin inrotade vana att gå kjortelvägen. På en officersbal visade han sig nemligen mera hjeltemodig än någon af de öfrige unge krigarne, då han vågade bjuda upp kaptenlöjtnantens värda fru, en matrona om respektabla fjorton lispund och tio skålpund, hvilken fru påstods vara galen i dans, trots sin fetma. Den unge midshipmannen vågade, och vann — sin löjtnansfullmakt.

Alltnog, han hade blifvit löjtnant, och hon, kontoristen Rönns enka, var nu löjtnanska. Hennes mor hade en gång hoppats att dottern skulle bli kommerserådinna. Detta slog felt; men nu hade hon återigen den största utsigt att få henne till amiralska. Och det kunde vara vackert så.

Men hvad som icke var vackert, var att amiralsämnet lät svärmodern, kosthållarfrun, betala hans oräkneligt många ungarlsskulder, så att den goda gumman en vacker dag ej hade mera på kistbottnen, än de få fyrkar, med hvilka hon engång i tiden begynte sin kosthållarinneverksamhet.

Dessa ledsamma omständigheter bidrogo äfven till att förvärra den sjukdom, hvaraf hon under många år lidit; och snart fick man se kosthållarfrun vandra samma väg, som så många vandrat, hvilka kommit till sjukhuset i akt och mening att komma sig till helsa och krafter. Hon dog och fick en enkel begrafning. De så hastigt förminskade tillgångarne förslogo ej till en storartad.

Löjtnanten såg bedröfvad ut vid begrafningstillfället.

Han tänkte med sorg och saknad derpå, att den källa, hvarur han så grundligt och rundligt öst, hädanefter skulle förbli utsinad. Och hans hustru delade denna hans sorg.

„Stackars Mimmi“ var nu alldeles ensam. En ny kosthållarfru hade efterträtt hennes affidna mor, och den öfvergifna fick ej ens vistas inom sjukhusborgen, denna lidandets och plågornas tillflyktsort, som blifvit så kär och trifsam för henne. Denna omständighet var högst ledsam. Men samma dag, då hon skulle lemna sin bostad derstädes, fick hon en in-

gifvelse, som var egnad att bereda henne tillfälle att bli kvar. Hon hade varit van att visa sig hjälpsam mot sina medmeniskor. Hon hade ett mildt sinnelag, ett bepröfvadt tålmod. Och därför tyckte hon sig vara som klippt och skuren för vårdarinnekallet vid sjukhuset. Hvad skulle hon i sin ensamhet eljest taga sig till? Derigenom blef hon ju försatt i tillfälle att fortfarande få lefva och vistas i sjukhusgården, som var hennes käraste åstundan.

Hon ansökte en sjukvårdarinnebefattning, och erhöll den.

Det är en svår uppgift, som den åtager sig, hvilken med allvar hängifver sig åt sjukvårdarinnekallet. Tålmodet och karaktersstyrkan bli dervidlag satta på ett nog hårdt prof, och kropps- och själsstyrkan på ett ännu större.

„Stackars Mimmi“ visste med sig själf att hon, om någon, egde de dertill ertorderliga egenskaperna; och hon öfverskattade ej sin förmåga.

Hon blef afgudad af alla dem, hon kom i beröring med. Då hon inträdde i sjukrummet, var det som om alla dessa, hvilka här lågo på sina plågoläger, med ens känt sig raskare och bättre. En sådan sann förnöjelse tycktes deras tärda anleten då framvisa. Mer än en tacksam blick följde henne, då hon gick igenom den af karboldoft mättade lokalen. Alltid hade hon ett vänligt ord, alltid något tröstande och hoppingifvande att framställa. Här lade hon med varsam hand en ny kompress åt en lidande, under det hon talade om dennes snara och fullkomliga tillfrisknande, der jemkade hon om sängkläderna, för att bereda en annan ett mjukare och beqvämare läger för dess af plågor marterade kropp, under det hon tröstade den sjuke med att plågorna snart nog skulle upphöra. Hon var ej blott en outröttlig vårdarinna i sjukhuset, hon var äfven dess goda engel.

Då hennes syster sedan insjuknade i en hetsig feber, efter det för tidiga anläggandet af en elegant vårkostym, hann hon sköta om henne och tillika vårda patienterna i sjukhuset.

Hon hade äfven sorgen att se systemens ögon tillslutas för alltid. Hon var van att se döden i ögonen och att göra bekantskap med sorgen, men så fick hon också bevittna huru-

som den ena efter den andra af hennes närmaste blefvo borttryckta. Dock fick hon icke därför öfverlemna sig åt förtviflan, och hon förtviflade ej.

Det var så tyst och stilla i det stora sjukrummet. Den senast dithemtade patienten kunde ej gifva något ljud ifrån sig och de beklagansvärda, som befunno sig i sina sängar i dennes närhet, iakttog äfven fullkomlig tystnad. Det var också fråga om, huruvida lifvet eller döden hade hand om den nyss dithemtade.

Han låg på bädden, stel och utan tecken till lif. Sådan hade han varit, då han för några minuter sedan inbars på bären och sådan var han ännu.

En yngre läkare var sysselsatt att undersöka de gapande sår, hvilka funnos uti hans skuldra likasom äfven i bakre delen af hufvudet; ur dessa sår slipprade blodet fortfarande fram utan hejd.

„Han lefver!“ yttrade läkaren plötsligt, vändande sig till en i närheten stående mager qvinna, som hade en elak, vresig uppsyn. „Madam får lof att handskas försigtigt med mannen!“ fortsatte läkaren. „Illa ser det ut. Nå, men vi skola ändå se till, att han, om någon möjlighet är, blir räddad!“

„Jaha, alltid får jag de skräpigaste patienterna att sköta!“ sade qvinnan med gnällande och förbittrad röst, under det hon kastade en långt ifrån välvillig blick till den sårade. „Och ändå är jag äldsta sköterskan här . . . Försigtigt, sa' doktorn; jo, jag tackar, jag! en sådan skulle vara värd att behandlas med försigtighet! Han ser minsann inte fin ut. En slagsbult, tänker jag, som fått nog i den senaste bataljen!“ brummade sköterskan.

„Det blir väl bäst att uppsöka „Stackars Mimmi“. Hon åtar sig nog att sköta om mannen. Hon visar sig aldrig omöjlig och tvär, såsom ni“, sade läkaren, hvilken blifvit på det högsta förbittrad öfver den tredskande sköterskans upp-trädande.

Han gick att uppsöka „Stackars Mimmi“.

Denna inträdde straxt derpå i sjukrummet.

Hon var allt ännu sig lik. Hon hade till sitt yttre alls ej åldrads, oakadt flera år redan gått, sedan hon antog vårdarinnesysslan i sjukhuset och oakadt hon der varit vittne till så mycket af menskligt lidande och så många qvalfulla, uppskakande scener, som ha egenskapen att verka menligt på människans kropp och själ. Samma fridfulla, samma hjertegoda uttryck fanns fortfarande i hennes anlete, och med samma lätta, tysta steg sväfvade hon in i sjukrummet.

Hon hade af läkaren erhållit order beträffande den behandling, som den sårade mannen skulle erhålla. Och vid ett bord, fullbesatt med flaskor, burkar, askar och andra sjukhus-tillbehör, begynte hon ställa i ordning åt sig. Vid den flyktiga blick, hon genast vid inträdet kastat till den sjuke, hade hon förmärkt, att han såg ut att vara någon utländing. Hans hy var mörk och solbränd, och skägget, som prydde hans haka, var af yanke-snitt, sådant, som sjömännen begagna. Någon utländsk sjöman var han troligen.

„Beklagansvärde man!“ sade „Stackars Mimmi“, under det hon iordningställde ett förband. „Han är långa vägar skild från sitt hem och de sina! . . . Och de veta ingenting, de, om att han finnes här i detta tillstånd. Få se, om jag kan tala med honom!“

„Den sjuke låg med ansigtet vändt mot väggen. „Stackars Mimmi“ påbegynte anläggandet af förbanden.

Skuldran, der det största och farligaste såret fanns, var redan förbunden. Nu återstod således att förbinda äfven hufvudet, hvarest ett sår, sträckande sig intill venstra örat, ännu gapade öppet och fult. Hon behöfde vända hans hufvud. Men i och med detsamma hon gjorde detta, vaknade den sårade till sans.

Han blickade länge och stadigt på henne. Efter att sålunda mönstrande ha hållit ögonen fästade på henne, lyste ett matt glädjeskimmer i dessa, och med svag, upprörd röst yttrade han:

„Är det verkligen du, Mimmi, eller är det någon, som har en så märkvärdig likhet med min svägerska?“

Genast, då den sjuke begynte tala, igenkände „Stackars Mimmi“ hans röst. Skulle hon ej igenkänna denna stämma, hvilken hon var så förtrogen med, och hvartill hon så många gånger lyssnat med förtjusning och hänförelse?

Ja, det var han, den försvunne och såsom död ansedde svågern, hvilken nu låg der, lifsfarligt sårad och saknande krafter att röra sig.

Hon skulle haft mycket att genast fråga honom; ja, hon brann af otålighet att få göra det. Och äfven han tycktes ha en liflig åstundan att få samtala med henne. Hans frågande ögon sade ju det. Men hon var hans vårdarinna, och hvarje ansträngning från hans sida kunde ha de svåraste följder för honom, hvars krafter uttömts af plågor och blodförlust.

Nu fick hon endast på det ifrigaste tillhålla honom att förhålla sig tyst och stilla. Han efterkom hennes önskan; men hans blickar talade i stället. Dessa kunde han ej bemästra. De följde alla hennes rörelser och det rörande, vemsodfulla uttrycket, som förefanns i dessa, kom hennes ögon att tåras.

Då hon stod der nedböjd öfver honom, anbringande förbanden eller jemkande om hans hviloläger, log hon mellan tårarne. Han hade återvändt; det var en glädje att veta det. Men i hvilket tillstånd? Tanken derpå fyllde återigen ögonen med klara tårperlor.

De öfriga patienterna i sjukhuset nästan afundades den senast anlande, ty „Stackars Mimmi“ höll på att glömma bort dem för hans skull. Hon unnade sig ingen ro, förr än hon såg att den största faran för hans vederfående var öfver. Men då egnade hon återigen uppmärksamhet åt de öfriga skyddslingarne. Hon visade, att hon äfven egde ömhet och kärleksfull omvårdnad öfrig för dem.

En dag frågade Gustaf Rönn henne, huru det var med Agnes.

Hon svarade intet till denna fråga. Hon fruktade, att underrättelsen om hans makas död skulle verka menligt på honom. Hon vände bort anletet och iakttog en envis tystnad.

„Mimmi, jag vet hur det är! . . . . Hon är död . . . .
Jag ser det på dig, att så förhåller sig!“

Ett sorgbundet uttryck lade sig öfver hans tärda anlete.

„Då jag fått veta så mycket; säg mig också, Mimmi
— var mitt försvinnande orsaken till hennes död?“

„Nej, hon dog af förkylning för ett par år sedan!“ sade
hon entonigt och kort.

Det vemodsfulla uttrycket hade stannat qvar i hans an-
lete. Mera ville han ej och mera fick han ej veta för den
gången.

Kontoristen Rönn var äntligen så rask, att han kunde
röra sig uppe.

Ännu hade han ej meddelat något om sina öden, ej ens
om orsaken till att han som svårt sårad befann sig i sjuk-
huset. Detta hade ej här gått an. I sjukhussalen fanns nem-
ligen så många åhörare, och så hade en dylik berättelse allt-
för ofta blifvit afbruten, då Mimmi ständigt fick lof att röra
sig från sjukbädd till sjukbädd.

Men nu var han så rask, att han kunde röra sig uppe,
och han fick äfven bege sig ned för sjukhusets trappor, till
den lilla gräsplanen derinvid. På en bänk emellan tvenne
lummiga lindar slog han sig ned, och då Mimmi sedan in-
fann sig hos honom, tagande plats vid hans sida, behöfde
hon ej ens påminna honom, utan begynte han sjelfmant berätta:

„Jag gissar att ni fingo mycket att fundera på, då jag
den der utfärdsdagen försvann . . . . Nå-ja, illa var det . . .
mycket illa . . . . Ja, Mimmi, jag kom, utan att jag egentli-
gen visste huru, ned i den der båten . . . . Jag ville derute
tumla om bland vågorna, för att . . . . för att skaffa mig
lugn i mitt upprörda tillstånd . . . . Och lugn och sans fick
jag också.“

Det var just derute på sjön, som jag riktigt kom att
tänka öfver, hur djupt olycklig jag var, då jag i henne, min
egen hustru, mitt allt, henne, som jag älskade varmt och
innerligt, funnit en trolös, en fal varelse! . . . . Ja, jag hade

ju med mina egna öron hört det, då hon sade, att hon aldrig älskat mig och att hon inte heller öfverlemnade sig åt mig, om hon förut känt midshipmannen . . . . Minmi, det var hårda ord, och det var Agnes, min Agnes, som sade så“.

„Nå, hur jag sen der i båten tänkte och huru jag begrundade, fann jag mig vara öfverflödigt hos er . . . . Jag ville inte mera se henne, jag ville inte mera ta emot en enda blick ur dessa ögon, som på ett så nedrigt sätt bedragit och fört mig bakom ljuset“.

„Det var en frisk bris, som fyllde seglen den dagen, och den brisen gjorde mig också frisk till själ och sinne . . . Jag höll endast helt mekaniskt i roderkulten, och lät slupen ta den kosa, dit vinden förde den. Vestvart, och allt mera vestvart bar det emellertid af“.

„Det blef natt, det blef morgon, och återigen natt, under det jag fortsatte seglatsen, utan att förtära så mycket som en smula bröd eller en droppe vatten. I slupen fanns ej något af allt detta“.

„Jag blef hungrig och törstig, mest ändå det senare, och jag begynte allvarsamt fundera på att söka mig mot land, då jag i trakten af Bogskär plötsligt märkte att jag befann mig nästan sida vid sida med ett större barkskepp. Som du vet, Mimmi, så är jag född på Åland, och jag känner Bogskärs-trakten lika väl, som jag känner alla åländska öar och deras klippor och skär“.

„Alltnog, jag såg barkskeppet och fann att det under den inbrytande skymningen styrde kurs på den farligaste delen af Bogskärs-grunden . . . . Genom någon försumlighet hade man ej den aftonen tändt det enkla fyrljuset. Och den ståtliga skutan såg jag redan tillspillogifven“.

„Men då fick jag en ingivelse, den, att försöka rädda fartyget och dess besättning . . . . Jag gjorde en kovändning, djerf nog i ett dylikt väder, och i ett nu var jag så nära skutan att min röst, trots vindens sus och dån, kunde nå dit upp. Och med höga rop och med gester lyckades jag äntligen varsko skeppets befälhafvare för den fara, som hotade fartyget. Det var ej ännu för sent. En flink manöver, och skutan hade sin smäckra bog vänd åt motsatt håll, åt lovart“.

„Ett ögonblick derefter tycktes de på barkskeppet varande få ett begrepp om vidden af den fara, hvori de sväf-vade . . . . Sedan man hunnit ett stycke bort om refven, såg jag att man begynte brassa back, så mycket man för den svåra sjögången kunde det. Jag blef genom olika signaler uppmanad att försöka komma öfver till skutan. Detta lyckades äfven, men först efter att den starka segelslupen delvis blifvit sönderslagen och efter det jag lyckats få fatt i den ända, som kastats ut till mig från barkskeppet“.

„Jag blef sålunda på ett ganska äfventyrligt sätt halad ombord på fartyget. Detta egdes af kaptenen och var hemma-hörande i Wilmington i Amerika“.

„Kaptenens tacksamhetsbetygelser voro utan gräns. Han var, likasom jag, mäktig tyska språket, så att vi mycket väl kunde samspråka med hvarandra . . . . Han frågade mig, hvart jag skulle hän, då jag begifvit mig ut i ett dylikt litet nötskal, såsom han uttryckte sig om farkosten, hvori jag nyss förut befunnit mig. Jag kunde ej uppge något mål, utan stod der stammande och försagd. Den bottenärlige sjö-bussen såg mig stint in i ögonen, såsom försökte han utforska hvad jag kunde vara för en äfventyrare och i hvilka ärender jag kunde befinna mig, då jag ej vågade uppge hvart kosan gällde. Då han sedan hvisslande vände sig från mig, tyckte jag mig märka, att han kommit till något mindre fördelaktigt resultat i sina observationer. Vid första bästa tillfälle, då vi återigen kommo i samtal, berättade jag öppet för honom om mitt giftermål och om de sorgliga erfarenhets-rön, till hvilka jag derefter kommit.“

„Det skall vara i ert kalla Finland, som en man lugnt och beskedligt tål allt det der“, sade han, knytande näfven af pur förargelse å mina vägnar. „Hade detta händt med mig eller någon af mina landsmän derborta i Förenta Staterna, vill jag dingla i rånocken, om jag inte gifvit den förb. sjöröfvaren en säker förpassning till evigheten . . . . ja, och hon, den fördömda stormfågeln — hon hade fått göra honom sällskap“.

„Genom mitt öppenhjärtliga meddelande vann jag kapte-nens synnerliga bevågenhet.“

„Man skulle i Helsingör dreja bi någon dag, och der kunde jag komma i land, om jag önskade. Men jag ville blott längre, allt längre bort, så långt jag kunde slippa. Det var som om något i mitt inre ständigt uppmanade mig att resa och åter resa vidare“.

„Jag föreslog kaptenen att få följa med ända till hans hemort derborta på andra sidan om Atlanten. „Gerna för mig“, sade sjömannen öppet och ärligt. „Men då får ni också bereda er på att arbeta. Förenta staternas dollarstycken komma inte löst utan arbete, styft arbete, det skall jag säga er! . . . Ni är skrifkarl, kontorsman. Godt. Af den sorten ha vi derhemma lika mycket, som det finnes Mosquitos i Indien. . . . Nå-ja, ni kan väl ändå någon gång med tiden få en dylik plats, men först efter att i några år ha passat på att knipa er en dylik . . . Och under tiden? Ja, under de der åren får ni beqväma er i att tillhöra gatsopare-, skoputsare-, kypare-, schåare- eller något annat af dessa för resten nog hedervärda, men inte mycket inkomstbringande yrken . . . Ja, ni ser modfällid ut. Tror nog det. Men hemma hos oss får man arbeta för brinnkära lifvet, om man skall lefva!“

„Så yttrade sig den amerikanske kaptenen. . . . Jag hade ej kommit att tänka på alla de svårigheter, dem jag derborta kunde råka ut för, men nu lågo de för mig i öppen dag, då jag hörde amerikanaren osminkadt och sanningsenligt framhålla förhållandena sådana de voro“.

„Redan fick jag god lust att säga kaptenen farväl, och bege mig i land i Helsingör; men då sade åter rösten i mitt inre: nej, bort, längre, längre bort! — och jag blef kvar, besluten att hellre arbeta som en slaf, än att vidare befinna mig nära platsen för min olycka“.

„Välkommen med“, sade kaptenen. „Jag har visst målat förhållandena i nog mörka färger. Kanske har ni tur med er. Är det så, nå-ja, då kan ni också göra er lycka der. . . . Men händer det sig att ni är på väg att lida skeppsbrott, då — God dam! — då kan ni purra på mig. Ni har en gång räddat mig från skeppsbrott. Kanske blir jag någon gång i tillfälle att göra er en återtjänst. Jaha, purra an mig bara, och om jag inte finnes längre bort, än på några

hundra sjömil's afstånd från er, så nog skall jag räcka er en hjälpsam hand. Old reit! Här har ni handen på det!"

„Jag tackade den rättframme, godhjertade kaptenen . . . Han kommenderade straxt derpå „lätta ankar!“ — och bark-skeppet „Columbia“ vände bogen mot Nya världens solvarma bygder“.

„Efter en lycklig resa anlände vi till Wilmington, kaptenens hemort. Jag blef mottagen på hjertligaste, vänligaste sätt af kaptenens familj, der alla, stora och små, hyllade mig som familjefadrens och familjens räddande engel. De voro alla ärliga, rättframma menniskor. Familjen var ej liten. Den bestod af två fullvuxna och sju i skolåldern befintliga medlemmar“.

„Det var rörande vackert att se den lycka, som rådde inom deras krets med anledning af kaptenens återkomst till hemmet. Der blef ett jubel, omöjligt att beskrifva, en hänryckning, som gaf sig uttryck på alla upptänkliga sätt. Men så skulle de ej heller få behålla honom hos sig mer än tre veckor. De visste det nog. Han hade en förmonlig last, som väntade, och så hade han många munnar, som skulle förses med det nödvändigaste“.

„Jag fick ej på några vilkor tala om att lemna familjen, medan kaptenen befann sig i dess sköte. Det blir nog tid dertill, menade man“.

„I alla fall hörde jag mig för, huruvida någon lämplig plats kunde stå att få. Men det var såsom kaptenen hade förutsagt. Att erhålla kontorsplats var och blef alldeles omöjligt. Jag blef missmodig; kaptenen försökte intala mig modförsäkrande, att om jag blott ville arbeta, det alltid funnes någon slags verksamhet för mig. Om ej annat, så kunde jag erhålla någon slags befattning hos honom på „Columbia“. Men detta ingick ej i mina planer. Såsom sjöfarande kunde jag åter när som helst komma i närheten af den för mig så missshaglig vordna hemtrakten. Derfor tackade jag för anbudet och uppbjöd än vidare allt, för att skaffa mig arbete på landbacken“.

„Ett par dagar innan kaptenen skulle afresa, lyckades jag ändtligen erhålla en bokhållaresyssla vid en såg. Lönen

var visserligen obetydlig, men dock sådan, att jag dermed jemnt och nått kunde uppehålla lifvet“.

„Genom det, att jag för sågegarne kom att angifva åtskilliga underslef, som de öfrige sågbokhållarne alldeles öppet bedrefvo, och i hvilka bedrägerier de trodde att jag alldeles naturligt borde vara delaktig, lyckades jag tillvinna mig principalernes erkänsamhet. Det var den finska ärligheten, som här kom till heders och som var en anledning till att förskaffa mig bättre vilkor och ljusare framtidsutsigter . . . . Alltnog, jag innehade snart en god plats med god lön, och det var vackert så“.

„I kaptenens familj var jag fortfarande gerna sedd och alltid välkommen. Ja, der tillbringade jag många angenäma stunder“.

„Tre år förgingo sålunda. Då råkade jag händelsevis göra bekantskap med en ung norrman. Han var klerk vid en skeppsklarerarefirma. Vi voro ofta i sällskap med hvarandra och vi blefvo de bästa vänner, hvilket ej var att undra öfver då vi voro nordbor och sålunda nästan beslätade med hvarandra“.

„En dag medförde min vän normannen åt mig en tidning, hvori omtalades, att de rikaste guldfynd gjorts bland klippbergen i Colorado-området. Norrmannen var ifrig, han var entusiasmerad med anledning af denna tidningsnotis, och han befanns vara fast besluten att pröfva lyckan derborta på det nya guldområdet“.

„Guldfiebern är en farlig, en högst smittosam sjukdom, detta fick jag erfaras . . . Norrmannen hade knappast aflägsnat sig, då också mina tankar blefvo uteslutande riktade åt samlandet af guld. Jag drömde natten igenom om de rikaste guldlager och huru jag i en hast blifvit omätligt rik. Och denna ljufva dröm gick igen, då jag befann mig i vaket tillstånd . . . Guld, guld, guld! stora högar med guld glimmade och lyste för mina ögon“.

„Då norrmannen besökte mig, för att ta afsked, öfverraskade jag honom med meddelandet, att jag ämnade följa med. Han var nöjd dermed, ty vi voro goda vänner, och det

är trefligt nog att företa en dylik äfventyrlig färd i sällskap med en bra kamrat“.

„Jag anmälte för mina principaler, att jag ämnade resa bort på någon tid, ty jag ville hålla platsen öppen, i händelse af motigheter vid det nya företaget. Och så begåfvo vi oss af.“

„Det var en formlig rusning till klippbergen. Guldfibern hade hemsökt och ditlockat folk från jordens alla delar. De ville alla göra lycka. Alla ville hastigt bli rika.“

„Vi slogo oss ned, jag och norrmannen, vid Clear-creek, ett af de bästa vaskningsställena i trakten. Och så begynte arbetet, girigt och ifrigt. Vi sofvo till en början på bara marken, ty ingen af oss gaf sig tid att i den första ifvern uppföra ens det anspråkslösaste skjul till bostad, fastän tillgång på virke fanns. Vi förtärde visst någon föda den ena dagen, men den andra ingenting alls — allt hur tiden medgaf — och någon hvila unnade vi oss knappast heller. Det var törsten, den osläckbara törsten efter guld, som dref oss till fortsatt, feberaktigt arbete. Mången kamrat dignade under arbetet, men man gaf sig knappast tid att kasta en blick af deltagande till den arme, som stupade vid ens sida. Guldlockade, frestade och gjorde hjertat hårdt som stenen, mot hvilken arbetsverktygen entonigt skrällde.“

„Vi gjorde några rätt vackra fynd, jag och norrmannen, och dessa sporrade oss till fortsatt arbete“.

„Till gulddletningsplatserna hade, som sagdt, samlats människor af alla nationaliteter, folk af de mest olika stånd och lefnadsvilkor. Och bland dessa fanns en hel mängd sådane, som icke hade något begrepp om hvad ärlighet ville säga. Derfor fick man också vara så försiktig med sina egodelar, som man är försiktig med sitt öga. Stölder och röfverier hörde till det alldagliga bland dessa tygellösa menniskor.“

„Norrmannen föreslog därför, då vi nu hade samlat oss en ganska nätt massa guld, att det vore säkrast för oss, om vi vände tillbaka till Wilmington, för att bringa vår egendom i bättre förvar. Sedan kunde vi återvända, för att fortsätta arbetet.“

„Jag gick naturligtvis in på förslaget. Men ändå tyckte jag att vi borde ha litet till. När är människan också nöjd, och när förnekar sig girigheten, då den en gång fått makt med en? . . . .“

„Nå-ja, vi qvarstannade och riktade oss ytterligare med det dyrbara guldet. Men så bestämde vi dagen för vår afresa.“

„Likväl träffade det sig så olyckligt, att jag just då häftigt insjuknade. Det var i en af dessa febersjukdomar, som ej voro sällsynta här bland bergen och som hade sitt egentliga upphof af utmattning och dålig föda. Jag blef genast så svag, att jag totalt förlorade medvetandet.“

„Min vän norrmannen vårdade mig, så godt han kunde, i den jordkula, der vi inredt vår bostad. Men då han såg, att hans hjälp var till ringa nytta, begaf han sig till Blackhawk, det närmaste letningsområdet från Clear-creek. På denna plats fanns en gammal irländare, förfaren i läkekonsten, och norrmannen ville hemta denne till mig, eller, om detta ej läte sig göra, åtminstone inhemta irländarens råd i och för min skötsel. Han vidtalade vår närmaste granne, en polack, hvilken vi lärt känna som hederlig karl, att vårda mig. Guldet hade vi grävt ned i jorden i vår bostad, och der var det, såsom vi trodde, omöjligt att påfinna af någon annan än den, som hade reda på gömstället . . . Alltnog, normannen begaf sig af“.

„Då han några dagar derefter återvände, medförande irländaren, fann han mig i fullkomligt hopplöst tillstånd. Polacken hade öfvergifvit mig och Clear-creeks-trakten, medtagande allt det vi med svett och möda, under försakelser och umbäranden, skrapat ihop. Den polske skurken, om hvilken vi trott allt godt, hade spionerat ut gömstället, och allt, allt hade han nedrigt röfvat ifrån oss.“

Den irländske „doktor“ fick tvenne patienter att vårda, ty norrmannen sjuknade in i en hjertåkomma, den han kom sig till, då han erfarit hvad som inträffat. Dessutom var han stundtals som vansinnig. Det erfordrades också en mer än vanlig styrka att bära det vi fingo vidkännas.“

„Det var först efter mitt fullkomliga tillfrisknande, som jag fick vetskap om det inträffade. Det var vid det tillfället, då jag ville honorera irländaren, men då vännen norrmannen underrättade mig, att vi ej egde några tillgångar . . . . Jag förbannade polacken, jag fördömde min sjukdom, och jag rasade öfver min grymma otur, öfver att endast olycka och motgång skulle vara min gifna, bittra lott i lifvet . . . . Irländaren, en god själ för resten, försökte trösta mig och norrmannen med förespeglningarna om fortfarande tur under guldletningsarbetet. Sjelf var han ej ledsen öfver att vi inte hade något att ersätta honom med. Tvärtom lemnade han oss som lån en liten handkassa, hvilken han ansåg oss behöfva, för att kunna komma till rätta under de första dagarne. Irländaran visade sig vara en god själ, en oegennyttig meniniska, en sådan, som man ej ofta påträffar.“

„Ja, nog bjödo vi till att arbeta, det skall Gud veta! Men samma drift och samma arbetslust fanns ej mera hos oss. Olyckan och motgångarne hade nedstämt lynnet och dessutom förslappat och gjort oss kraftlösa som svaga stackare. Och så tycktes den goda tur, som alltid förut följde oss vid guldletningarne, vara som bortblåst“.

„Nå-ja, hur vi knogade och hur vi ansträngde oss, jag och norrmannen, så lyckades vi finna endast så mycket guld, att vi dermed jemnt och nått kunde skaffa oss födan för dagen, och det var minsann inte något att skryta med.“

Men så skulle jag ännu ha olyckan att förlora min vän, norrmannen, denne redbare vän, vid hvilken jag blifvit fästad som vid en afhållen broder.“

Händelsen var den, att han begynte besöka ett värds-
hus, som hölls af en spansk guldgräfvare. Här såg han dag-
ligen den svartögda dottern i huset, den unga Nita, en eld-
full, liflig varelse, en äkta Spaniens dotter . . . Norrmannen
blef förälskad i henne. Han förlorade hågen för arbete. Till
henne, ja endast till henne ledde hans håg och fjät numera
. . . Jag arbetade ensam, och allt fortfarande delade vi jemnt
af det lilla, som från vaskningsområdet kunde erhållas. Och
allt fortfarande bar han nästan allt hvad jag lyckades få löst
till gamle Fernando, Nitas far, hvilken tycktes visa ett syn-

nerligt intresse för den unge norrmannen, ett intresse, som jag visste att nog skulle fortfara, så länge något af vår gemensamma egendom kunde finnas att tillgå.“

Detta förhållande fortfor en tid, utan att jag kom att på något sätt förebrå norrmannen det orätta uti ett dylikt tanklöst handlingssätt. Men slutligen fann jag det ändock gå för långt, och då förehöll jag honom, att han i tid borde öfverge spanjoren och dennes dotter, ifall han ej helt och hållet ville falla i den fälla, som de utsatt för honom. Han blef ond öfver hvad jag behagade yttra om hans vänner; och ett kyligt, spändt förhållande blef från den stunden rådande oss emellan. Han begynte undvika mig. Och han uppsökte ej vår gemensamma bostad oftare, än då han derifrån behöfde medföra något af det jag hopskrapat.“

„En natt, fram på morgonen, hörde jag ett underligt skrapande på dörren till vår bostad, i förening med ett svagt stönande. Jag öppnade och fann vännen norrmannen liggande invid densamma och, såsom jag trodde, befinnande sig i öfverlastadt tillstånd. Jag svor därför en vers i spanjoren och hans starka drycker. Men då jag ville fatta i norrmannen, för att bära honom till hans sofplats, märkte jag att jag fick tjockt, klubbigt blod på händerna. Han qved och jemrade sig ömkligt, då jag rörde vid honom. Jag visste nu att han var sårad, kanske dödligt . . . Jag tände upp eld, för att erfara, om jag möjligen kunde bringa honom hjälp. Hans ögon fästades på mig med ett rörande ömt uttryck, och han visade med handen på det ställe i underlifvet, der han blifvit sårad. Han förmådde ej tala, utan var ett allt mera försvagadt stönande det enda ljud han fick ifrån sig . . . Under det jag var upptagen med att försöka hämma blodet, som strömmade ur det stora, gapande såret, drog han djupt efter andan och lät höra en dof suck. Det vara den sista, han i lifvet utandades . . . Sålunda dog han i mina armar, denne bepröfvade vän, med hvilken jag i ett par års tid delat ljuft och ledt, mödor, faror och umbäranden.“

Jag fick sedan reda på, att en af norrmannens rivaler, en vildsint mexikanare, stuckit ned honom under en tvist

som uppstått om hvem af dem, mexikanaren eller norrmannen, hade företrädet hos den afgudade spanjorskan.“

„Någon tid stannade jag efter norrmannens död kvar bland klippbergen, hvars guldletningsplatser blefvo allt fattigare och allt svårare att bearbeta.“

„Jag reste sedan tillbaka till Wilmington, i det hopp att åter komma mig till min gamla plats vid sågen . . . Så lyckligt var det dock ej. Bolaget, som drifvit sågaffären, var upplöst, och allt arbete vid sågen hade i anseende till de inträffade försämrade konjunkturerna upphört. Och för öfrigt rådde stor arbetsbrist på platsen, större än den någonsin förut varit . . . Något, hvaraf jag under min fleråriga bortavaro från hemlandet icke förut vetat, nemligen hemlängtan, inställde sig, och denna längtan dref mig slutligen också till att tänka på resan hit . . .“

„Nå, men hur kom det sig till att du som svårt sårad blef hemtad hit till oss?“ frågade „Stackars Mimmi“, som hitills under tystnad afhört berättelsen.

„Tålmod, Mimmi! . . . Du skall genast få höra, huru oturen ännu skulle uppsöka mig, sedan jag befann mig inom egen hamn . . . Den amerikanske kaptenen och hans familj, inom hvilken jag rönt så stor välvilja. Du mins ju dem? . . . Nå-ja, då jag i Wilmington dref omkring, sökande arbete, och då jag redan gifvit ut min sista fyrk, kom jag att tänka på, hvad kaptenen en gång ombedt mig. Han hade ju uppmanat mig att purra an honom, då jag vore i behof af hans hjälp. Nu var jag verkligen illa deran, och jag beslöt att söka upp kaptensfamiljen.“

„Familjefadern var sjelf på en längre resa, men äldste sonen, som kort förut aflagt befälhafvarexamen och fått sig fartyg, var just segelfärdig. Hans fartyg var destineradt till Sverige. Detta var en lycklig omständighet för mig. Den unge sjömannen bad mig följa med; och jag steg ombord hos honom, nöjd och belåten att slippa detta Amerika, der jag ingalunda haft det för rart.“

„En angenäm resa hade vi. Vi togo ett hjertligt farväl af hvarandra, den unge kaptenen och jag, då vi skildes i Stockholm, jag för att stiga ombord på „Furst Menschikoff“,

för att fortsätta resan till hemtrakten, han för att kvarblifva, i och för intagandet af ny last.“

Det var många underliga tankar, som trängde sig på mig, då jag nalkades hemknutarne. Och nästan uteslutande rörde sig dessa kring henne, Agnes, din syster, som jag en gång kallade min hustru. Hur var det med henne? Kanske hade hon ånkrat, det hon förgått sig, kanske väntade hon otåligt på min återkomst, för att hängifvet och ångerfullt ila mig till mötes, för att sluta mig till sitt bröst. Ja, jag skulle förlåta henne; så gerna ville jag göra det. Jag hade kanske sjelf varit för häftig; jag var ju nästan galen af svartsjuka. Det var också oförlätligt elakt af mig, att så utan vidare öfverge henne. Ja, jag tyckte mig ha en lika stor skuld att afbedja hos henne, som hon hos mig.“

„Under det min hjerna utgjorde platsen för ett dylikt chaos af tankar, öfverkom mig en häftig svindel . . . . Jag mins blott, att vi redan passerat Sveaborg, att vi voro på väg att inlöpa i hamnen, att jag stod vid den öppna kappen till maskinrummet, att jag dervid förlorade fotfästet och föll ned i maskinrummet . . . och så mins jag, att jag uppvaknade till sans och lif här i sjukhuset, att det var ditt anlete, Mimmi, som jag hade glädjen att få se till först efter uppvaknandet.“

Han hade slutat sin berättelse.

Hastigt steg hon upp. Hon erinrade sig, att hon helt och hållet förgätit sina stackars sjuka och att hon låtit honom, som ännu ej var fullkomligt återställd, vara för länge, för sentida ute.

„Gå ej ännu, Mimmi“, bad han, då han såg henne uppstiga. „Nu är det din tur att omtala händelserna här i hemnet.“

„Nej, nej, inte i dag, Gustaf“, sade hon. „Men om vi ha en vacker afton i morgon, så komma vi åter hit ut, och då skall jag göra dig till viljes . . . Se så, nu får svåger vara god och följa med!“

Hon stödde honom, då de begåfvo sig uppför trappan.

Den följande aftonen var vacker och behaglig. Mimmi redogjorde härunder omständligt för de olika händelserna under dessa år. Den var dock ej lång eller vexlingsrik, hennes berättelse. Men på svågern hade det omtalade en egendomlig verkan. Han satt som förstummad, med ögonen fästade vid marken.

Äfven hon hade blifvit tankfull, och man såg, att hon allt fortfarande befann sig på det förflutnas område; hon var allt ännu inne i de händelser, hon nyss i berättelsen vidrört.

De befunno sig på samma trädgårdsbänk, der de suttit den föregående aftonen. På gatan utanför staketet rörde sig fotgängare fram och åter. Hvarken hon eller han tycktes gifva akt på dessa, ända tills de förnummo ett högljudt skratt. De vände då blickarne samtidigt till det håll, derifrån ljudet hördes, åt gatan, och genom staketspjelorna sågo de en officer från flottan, armlödande en ung dam. Dessa promenerrande vandrade med långsamma steg fram längs trottoiren.

„Ja-så, er afidna hustru var så genomkomisk! Ha, ha, ha, ha! . . . . Det är för löjligt att höra!“ yttrade damen, som öfverlycklig hängde vid den ståtliga officerarens arm.

„Åh-ja! Man kan säga, att hon var ett verkligt våp bland qvinnor, och därför kunde hon ej heller göra någonting bättre än att lägga sig att dö!“ sade officeraren med den mest oförskämdt nonchalanta ton och min.

Och just då han yttrade detta, kom han händelsevis att vända blicken in på sjukhusgården. Hans ögon möttes der af fyra för honom välbekanta ögon. Efter att ett ögonblick under häpnad och öfverraskning ha stirrat emot dessa, drog en bjert purpursky öfver hans anlete. Derefter tycktes han få en plötslig ingifvelse att i språngmarsch fortsätta promenaden, nästan med våldsamt dragande sin förvånade dam med sig bort.

„Det var Agnes' man!“ sade „Stackars Mimmi“ med en suck.

„Ja, det var han . . . . jemte ett nytt offer!“

Kontoristen Rönn sökte och erhöll efter tillfrisknandet sin forna plats. Genom att vara hemma i engelska språket hade han dessutom nu ett större värde i principalens ögon, och hans lönevilkor blefvo naturligtvis rättade derefter.

En förmiddag satt „Stackars Mimmi“ i det lilla rummet, hvilket hon jemte en annan sjuksköterska bebodde. Hon satt halfslumrande i gungstolen, under det kaffe kokade i kakelugnen. Hon hade ej under den föregående natten haft en blund i ögonen, ty uppsigten öfver en febersjuk hade fordrat all hennes vaksamhet. Den feberyrande hade fram på morgonen slumrat in — för alltid — och nu hade „Stackars Mimmi“ återigen litet tid till hvila. Nu kändes det också för henne godt att i fred och ro få njuta af den lifgifvande och stärkande kaffetären.

Dörren till rummet stod öppen, och derute i korridoren ilade sköterskorna om hvarandra; en del medförande hela staplar matförråd, andra med dekokter eller flaskor. Detta spring och fläng störde henne ej i hennes lätta slummer. Dervid var hon så van. Men nu lystrade hon plötsligt till ett annat ljud. Det var säkra, manliga steg, som ljödo i korridoren. I fullt vaket tillstånd reste hon sig upp från gungstolen, skyndande mot dörren.

Det var svågern, Gustaf Rönn, som kom. Han hade ofta efter tillfrisknandet pratat bort en stund i hennes lilla rum. Men nu hade han ej på många dagar visat sig, och därför var han så mycket mera efterlängtd och välkommen.

Men nu hade han en så betydelsefull min och i hans uppträdande förefanns någonting hemlighetsfullt.

Hon serverade kaffet, som under tystnad förtärdes. En envis tystnad rådde en god stund.

Hon begynte, på det att hon och hennes gäst icke helt och hållet skulle fördjupa sig i tystnadens enformighet, berätta om sina skyddslingar, patienterna i sjukrummen. Med den på morgonen afiidne hade hon under dennes många yrsel-attacker haft mycket besvär och bråk. Så hade hon den föregående natten lyckats få fatt i honom, just då han var på väg att från ett fönster uppe i tredje våningen kasta sig ned till gatan.

„Ja, du har många att vaka öfver och sörja för, Mimmi“, sade han. „Men har du inte redan ledsnat vid detta evinnerliga vakande och denna sorgliga tjänstgöring?“

„Nej, det har jag inte. Och så länge Gud ger mig helsa och krafter, vill jag också egna dem åt vården af mina lidande medmänniskor. Svåger kan ej tro, hvad det käns godt att få en tacksam blick eller en varm handtryckning som belöning för den möda man gör sig . . . . Aldrig kan tacksamheten och erkänksamheten heller vara uppriktigare menad, än då den yttras af någon, hvars plågor blifvit lindrade!“

Han såg upp till henne med en blick, full af värme och ömhet.

„Ja, den som evigt finge vara under din vård, Mimmi! . . . . Tro mig, jag nästan afundas dessa stackare på sjukbädden, som ständigt få röna behaget af din ömma och kärleksfulla omvårdnad! . . . . Mimmi, du kan ej tro, hur lycklig du gjorde mig, om du åtog dig att sköta och vårda mig . . . . endast mig . . . . ja, för alltid mig allena!“

Hon såg på honom med en förvånad uppsyn.

„Men svåger är ju lyckligen frisk och rask igen; det vet jag nog“, sade hon.

„Nej, du vet inte att jag har ett lidande . . . . ett inre lidande . . . . som . . . . ja, som endast du kan bota, Mimmi! . . . . Jag är sjuk här . . . . just här!“

Han förde handen till venstra sidan af bröstet.

Hon slog, rodnande, ned ögonen. Hon visste hvad han menade med sitt „inre lidande“. Nog var det ljuft och behagligt för henne att få höra *honom* göra bekännelsen, att han älskade henne, ty ingen kunde varmare och innerligare älska honom, än *hon* gjorde det och alltid hade gjort det. Men hon hade ju beslutit offra sina återstående lefnadsdagar åt skyddslingarne i sjukhuset, och vid det beslutet ämnade hon också stå fast.

Han såg henne forskande in i ansigtet, då hon tankfullt och under djup tystnad städade undan kaffeservisen från bordet. Men huru han forskade och huru han betraktade henne, företedde detta rodnande anlete ej en enda ljusglimt, egnad att upplysa det mörker, hvori han ännu sväfvade beträffande

hennes tankar. Han såg att hon hade förstått honom; men det var också allt.

„Det förvånar dig visst, Mimmi, att jag vågat bedja dig bota den sjukdom, hvaraf jag lider“, begynte han åter. „Nå-ja, det måste också förvåna dig, då hos dig naturligtvis inte kan finnas en motsvarande känsla till den, som rör sig härinne . . . . Ja, jag har inte heller vågat hoppas på din kärlek, Mimmi, men jag vore så innerligen belåten om du lofvade tillhöra mig och om du ville skänka mig din varma vänskap . . . . Du är ensam, Mimmi, och jag är ensam; hvarför inte då förena oss till ett? Hvarför inte skapa det trefligare för oss hvardera? . . . . Mimmi, kanske du kan komma att älska mig, om aldrig du gör det nu!“

„Det har jag redan länge gjort!“ voro de ord, hvilka liksom ofrivilligt undsluppo henne.

De måste fram. Hon kunde ej låta bli att säga honom, att hon älskade honom långt mer än han anade. Och då hon en gång hade sagt så mycket, huru då neka att tillhöra honom, då han önskade det?

Nej, trifsamt, gladt och solljust ville hon göra hans hem, deras gemensamma hem — detta lofvade hon med hand och mun, der hon låg vid den länge älskade svågerns bröst, omsluten af hans armar.

Hela sjukhuset hade sorg — sköterskor, patienter och läkare, — likväl icke efter någon, som i dödens dystra skrud vandrat bort. Nej, den varelse, som senast lemnat smärtans bostad, gick ett nytt lif, fullt af leende framtidsutsigter, till mötes.

„Stackars Mimmi“ hade gjort mycket godt; hennes verksamhet under utöfvandet af det anspråkslösa sjukvårdarinnekallet hade varit välsignelsebringande, och hon blef också i rikligaste mått återgäldad för allt detta. Ty en lycka, sådan hon aldrig vågat tänka sig, kom henne till del i äktenskapet med svågern.

„Grefvinnan.“

urtaja“ skulle lägga till vid kajen. Ångbåten kom från Stockholm.

„Hallå, der! . . . Tag emot ändan!“ ropade en bredbent matros, som stod uppe på halfdäck med den hoprullade fånglinan mellan händerna.

Klatsch! — ändan föll ned i vattnet; den nådde icke bron.

„Är det karlatag, det der, din spolvattenskryssare? . . . Se så, långa nu trossen dit öfver en gång till, men fubbla inte på tassarna igen!“ gormade kapten Johansson uppe på kommandobryggan.

Matrosen slängde ånyo fånglinan ifrån sig. Nu nådde den bron. Den gjorde dervid en flyktig bekantskap med stadsträdgårdsmästar Wennströms fina cylinderhatt, den strök handlanden Flegont Jablakoff litet omildt öfver skuldran, och så stannade den sist och slutligen i sjöformannen Stenmans säkra näfvar. Efter allt detta begynte tillhalandet.

Ombord på „Murtaja“ stod maskinistens hytt på glänt.

Gamle Cedergren, som var der inne, befann sig på miss-humör. Han tog sig gång på gång med handen än bakom det ena örat, än bakom det andra. Den flottiga och sotiga mössan kom genom denna manöver att vippa upp och ned på hans hufvud.

„Nej, aldrig ännu har jag varit i en sådan här förbaskad klämma!“ mumlade han för sig sjelf. „I rippet ä' tullhajarne

här . . . och mina sidenpackor . . . ja, de knipa de sjupundige snokarne genast . . . Fy tusan! . . . Och så händer det, att jag förlorar platsen, om det går riktigt galet! . . . Det var dumt att jag skulle åta' mig den der kommissionen!“

Ett ungt fruntimmer, med behagligt utseende och iklädt resdräkt, öppnade hyttddörren.

Maskinisten vände sig om.

„Jaså, det är mamsell? . . . Nå, nu ä' vi i land i rap-pet“, sade han.

„Ja, Gud ske lof för det!“ yttrade det unga fruntimret på välklingande Stockholms-dialekt. „Men för er är det inte för roligt . . .“

„Hur så?“ frågade maskinisten, betraktande henne med högst förvånad uppsyn.

„Jag menar bara för de der småsakernas skull, som ni fört med er från Stockholm“.

„Och hur vet mamsell, att jag har smuggelgoods med mig?“ frågade den gamle mannen med beklämd röst, i det han låste igen hyttddörren.

„Ni var ju så hygglig och öfverlät er hytt åt mig, då alla öfriga hyttplatser voro upptagna . . . Och då kan ni väl förstå, att jag har reda på hvad som tilldrar sig omkring mig! Ja, jag vet nog, att ni för med er sidentyg, och ganska vackra sidenstycken ändå! Nåja, ingenting ondt i det! . . . Men tull-männen, tullmännen! . . . Nå, dem skall jag sköta om, om ni önskar det“.

„Ni?“

„Ja, just jag! . . . Men på ett vilkor . . .“

„Och det vore? . . .“

„Att ni någon tid låter mig bo hos er! . . . Ni är ju gift. Det har ni sagt mig. Och det passar sig alldeles ypperligt . . . Men jag vill inte att någon skall veta att jag finns hos er. Förstår ni det? Jag skall sen berätta, hvarför jag håller mig undan; och ni kommer nog att inse, att jag har skäl dertill . . . Nå, ä' vi ense om saken?“

„Jo; men jag förstår inte . . .“

„Ja så, ni förstår inte hur det skall lyckas mig att få de der småsakerna i land? . . . Åh, deröfver behöfver ni inte

bekymra er! . . . Se så, nu tycks ångbåten lägga till. Nu göra de redan landgången i ordning. Nu gäller det att skynda. Se här är min kapp . . . Var god och tag fram er sidenpacke, så skall ni få se hur det går till“.

Maskinisten tog bort ett par löst insatta bräder ur skottet, som afdelade hans och styrmannens hytter. Ifrån ett här befintligt gömställe drog han fram en sidenpacke.

Den unga svenskan tog emot denna. Hon begynte der- efter med knappnålar fästa sidentyget flerdubbelt fast vid fodret till en vid reskappa, som hon bredde ut öfver maskini- stens koj.

Fort, mycket fort gick det för henne. Den gamle ma- skinisten stod stum af öfverraskning. Ett sådant mästerskap i att smuggla undan sidentyg hade han ej förut bevittnat.

„Nå, nu är kappan färdig att slängas öfver axlarne, och ingen skall komma och säga, att den är fodrad med ert siden- tyg . . . Och så ha vi kappsäcken kvar . . . Var så god och hjälp mig att dra fram kappsäcken . . . Så der! . . . Har ni sett, maskinist, en så utomordentligt fiffigt inrättad kappsäck? . . . Ser ni, här har jag ett förvaringsrum, som ingen kri- sten själ skall hitta på! . . . Var god och gif mig en knif . . . Tackar!“

Sedan hon tömt kappsäcken, begynte hon hastigt och lustigt sprätta upp bottenfodret till denna. Då detta var gjordt, bad hon maskinisten taga fram en annan sidenpacke. Denna fick plats i säcken. Hon tråcklade åter ihop fodret, satte sina egna effekter på deras förra plats, och så gjorde hon sig i ordning att lemna ångbåten.

Allt detta hade gått så fort, att maskinisten ej ens hann komma ur sin förvåning, förrän allt var undanstökadt.

„Vill ni nu vara god och skaffa mig en åkare? Jag är färdig att bege mig härifrån . . . Ni följer ju med? Hör nu, om någon derute frågar er hvem jag är, så är jag grefvinna och heter Lagerbjelke. Men detta mitt verkliga namn får ni endast i nödfall uppge“.

Hon slängde reskappan öfver axlarne, tog kappsäcken i handen och begaf sig med majestätisk hållning ut ur hytten.

Maskinisten hade skyndat förut, mjuk och smidig som han var, sedan han fått veta, att det var en hel grefvinna, han hade att göra med.

De flesta pasagerare hade redan begifvit sig från ångbåten.

En sjötullvaktmästare stod invid landgången. Det var gamle David Dahlgren, den lille mannen med den röda näsan.

Maskinisten närmade sig denne och hviskade:

„Jag måste söka häst åt grefinnan Lagerbjelke. Se der kommer hon!“

Han visste att blotta uttalandet af detta namn skulle ha behörig kraft och verkan.

Gamle Dahlgren skådade också åt det angifna hållet. Han såg den grefliga nåden närma sig landgången.

„Åhjo men! Det märks nog på hållningen att det är en greflig person, det der“, tänkte sjötullvaktmästaren. Och så skyndade han att erbjuda sig att bära kappsäcken till landgångsbryggan. Der stodo som vanligt en mängd ruskiga figurer, hvilka utbjödo sig som bärare.

Tullvaktmästaren vinkade till sig den som såg hyggligast ut af desse, och så lemnade han kappsäcken ifrån sig.

Grefvinnan stack ett silfvermynt i den ödmjukt bugande tullvaktmästarens hand, då hon lemnade honom.

Vaktmästaren kom ej ens att tänka på att visitera den förnäma resandens kappsäck. Ty en så nobel dam kunde väl icke nedlåta sig att smuggla.

Maskinisten väntade med hästen invid hamnkontoret.

Han krusade och krumbugtade. Hon hade svårt att förmå honom att stiga upp i droschkan vid sin sida. Slutligen satte han sig ändå.

„Det är en märkvärdigt folkelig och hygglig grefvinna“, tänkte han. „Och så hjälpsam, och så rask och hurtig hon är sedan! . . . Undrar just, undrar just hvarför hon vill hålla sig undan . . . Det är väl några kärleksäfventyrligheter, som hon har för sig, kan jag tro. Sådana ha nog de stora dagligdags, påstås det! . . . Nå, nå, tids nog får man väl veta det!“

Så tänkte och undrade gamle Cedergren, under det åkdonet rullade genom staden.

Maskinisten Cedergren hade sin bostad vid Eriksgatan på Kampen.

Då isvoschiks-droschkan rullade in på gården, befann sig gumman Cedergren vid fönstret i deras lilla låga bostad. Hon hade ej ännu väntat mannen hem, ty de senaste dagarna hade varit mycket stormiga och tråkiga för sjöfarten. Derför blef hon något förvånad öfver att se honom anlända, men förvåningen ökades, då hon såg honom ha ett ungt, fint fruntimmer med sig.

Då hon visade sig på trappan, ropade mannen till henne:

„God dag, min rara gumma! . . . Nu får du vara så hjertans beskedlig och laga så att vi få den mindre kammaren i ordning för det här resande fruntimret!“

Gumman tycktes icke vara så „rar“ eller så „hjärtans beskedlig“, att hon utan vidare skulle skyndat att efterkomma mannens önskan. Hon stod på trappan, utan att röra sig från stället, och hon såg med föga blida ögon på den unga, vackra qvinnan.

Maskinisten gick då fram till den gamla och hviskade:

„Min rara gumma, det här är en riktig grefvinna, en fin adelsdam, ser du . . . Hon vill bo hos oss, ser du. Men hon vill inte att någon skall få veta hvem hon är och att hon är här . . . Åh, hon kommer nog att öppna på pungen, lita du på det!“

Gumman Cedergren blef genast vänligare stämd, sedan mannen tillhviskat henne detta. Slät och höflig närmade hon sig den resande damen, hvarefter hon under nigande och kruserlighet ledsagade denna in i bostaden.

Sedan grefvinnan gjort sig hemmastadd i sin lilla kammar, bad hon det gamla äkta paret lyssna till berättelsen om det olycksöde, som tvungit henne att företaga resan till Finland, samt om orsaken till, att hon nödgades hålla sig undandold i Helsingfors.

Gubben och gumman lyssnade med spänd uppmärksamhet härtill.

„Mina föräldrar tillhöra en af Sveriges anseddaste familjer“, begynte hon. „Och de ha varit mycket goda emot mig.

... Men så hände det, att en högt uppsatt man, en baron... ja, jag säger nu inte hans namn, och det kan för resten vara detsamma för er, mina vänner, om ni veta det eller ej!... Nå ja, så hände det att den der mannen, som är gammal, elak och rent af vedervärdig, hos mina föräldrar anhöll om min hand. Mina föräldrar önskade bestämdt att jag skulle gifta mig med baronen. Men jag nekade. Då ville de genom tvång föra mig till altaret... Då flydde jag... Och jag har tänkt som så, att de nog komma att bli annorlunda stämda emot mig, om de en tid nödgas sakna mig i hemmet. De ha ju hållit af mig. Och jag är deras enda barn!“

Den vackra grefvinnan torkade ögonen med sin fina spetsnäsduk.

Gumman Cedergren torkade ögonen med förklädet.

Gubben Cedergren såg deltagande och djupt förkrossad ut. Långtifrån var det ej, att äfven han skattat några perlor till den tåreflod, som den ömkliga berättelsen uppdrifvit hos de tvenne andra.

Grefvinnan hade strängt förehållit maskinisten och dennes hustru, det hon ville vara så säkert undandold hos dem som möjligt, och att de icke för någon finge yppa hvem hon var. Det gamla äkta paret hade äfven med hand och mun lofvat hemlighålla allt.

Men vid första kafferep kunde gumman ej låta bli att komma fram med en jeremiad om, hur strängt och oförnuftigt vissa föräldrar ur de högre samhällsklasserna behandla sina barn. Hon, gumman Cedergren, kunde framställa ett exempel derpå. Hon hade hört det af en högt uppsatt dam, som tillfälligtvis befann sig i staden. Och så begynte hon berätta grefvinnans rörande historia.

„Ja-så, nu vet jag hvem som berättat er detta. Det är den der blonda, fina mamsellen, som jag sett sitta vid ert fönster“, sade en af kaffesystrarna.

„Det är inte alls någon mamsell. Det är en riktig grefvinna, skall jag berätta henne!“ sade gumman Cedergren, som i hettan öfver att höra hennes förnäma resande helt simpelt tituleras för mamsell, alldeles glömde af sig.

„Åh, verkligen? Då är det den olyckliga grefvinnan i egen person, som berättat det?“ sade kaffesystemen.

Gumman Cedergren sade ej något härtill.

De nyhetchungriga väninnorna funno hennes tystnad utgöra ett erkännande, och i chorus utropade de allesamman:

„Är det möjligt?“ . . .

Hon hade sagt för mycket, den goda gumman Cedergren, och hvad tjenade det då till att hemlighålla det öfriga?

Akningen för maskinistfrun steg också i förhållande till det förtroende hon hade till väninnorna och äfven med anledning deraf, att hennes ringa boning blifvit en tillflyktsort för en så högt uppsatt och olycklig person, som den fagra grefvinnan Lagerbjelke.

Kaffesystemerna skulle naturligtvis ej låta det de hört gå längre. Men huru det var, visste i ett nu en stor del af stadens madammer af grefvinnan och hennes historia.

Den uppmärksamhet, som begynte egnas grefvinnan, blef besvärlig för henne likasom äfven för det Cedergrenska äkta paret.

Vare sig att husvärderna råkade hysa några betänkligheter beträffande den resande damens identitet, eller att han ogillade den bullersamma uppmärksamhet, som egnades henne — alltnog, maskinistfamiljen blef tillsagd att flytta från gården.

Detta var den första ledsamheten, som skulle drabba den gästvänliga maskinistfamiljen för grefvinnans skull.

De flyttade till den lugna, stillsamma Kronohagen. Här, i urmakar Dreijers gård vid Tavastgatan, skulle de nog få vara i fred för alla nyfikna. Så trodde de. Men annorlunda var det bestämdt af ödet.

En sotarmurre, en af Ringvalls allra minsta, bar sig en dag vid sotningen så oskickligt åt, att han spillde ut sot i grefvinnans rum, och det var mer än den renlighetsälskande gumman Cedergren kunde tåla.

Hon gaf sotarpojken en sinkadus, som förpassade denne ända ut i förstugan, och der ropade hon så högt, att det hördes vida omkring:

„Der skall du ha, din sotbjörn, för att du skräpat ner grefvinnans fina kammare!“

Sotarpojken stannade icke kvar för att tacka för välfägnaden. Han var i ett nu försvunnen. Men hvad hon i hettan yttrat till denne, hade uppfångats af ett par skarpa öron.

Och snart visste hela gården af, hvilken notabel hyresgäst, der nedslagit sina bopålar.

Och i Dreijerska gården passade alla på att få se helst en skymt af henne. Då hon visade sig på gården, ville man rent af springa omkull hvarandra, för att komma i närheten af den vackra, nobla damen.

Den gamle ungarlen, magistratssekreteraren, som sällan bevärdigat något fruntimmer med en blick, gjorde sig saker till den ena försummelsen i tjensten efter den andra, bara därför att han icke kunde underlåta att stå på lur vid sin förstugudörr.

Och „häradshöfdingen“, den gamle bränviusadvokaten, som för rheumatismens och sina många björnars skull hade svårt att röra sig ute, han linkade förbi maskinistens trappa fem och femton gånger om dagen, sedan grefvinnan kommit i huset.

Emellan timmermannen och hans grälsjuka hustru hade uppstått ett märkvärdigt fredligt förhållande med anledning deraf, att den talträngda qvinliga hälften icke gaf sig tid att tänka på mannen och på dennes små snedsprång.

Sömmerskan, som varit förlofvad i åtta års tid, blef svartsjuk på sin fästman, cigarmakaren. Den unge mannen kunde icke låta bli att oftare gapa in genom fönstret till grefvinnan, än han såg på henne, sin trogna fästmö. Ja, det var verkligen hardt nära, att en uppslagning kommit till stånd emellan cigarmakaren och sömmerskan.

Det var som upp- och nedvänt i Dreijerska gården, sedan grefvinnan slagit sig ned derstädes. Och ut från staden kom äfven en och annan nyfiken. Man gjorde sig ärender till gården blott för att med detsamma få kasta en blick på den märkvärdiga byggnad, der grefvinnan hade sin varelse.

Lappskräddaren, som ej förut haft för mycket arbete, hann knappast hålla frimåndag, emedan kundernas antal i ett nu så betydligt förökades — för grefvinnans skull.

Grefvinnan blef orolig. Hon var långt ifrån nöjd med all den uppmärksamhet, som återigen begynte egnas henne. Och det hade mången annan varit, som ej haft ett så viktigt skäl som hon att få vara fredad för nyfikna människors närgångna blickar.

Hon förebrådde gumman Cedergren, det denna icke varit ordhållen, och hon ombad denna att sprida ut ryktet om grefvinnans afresa.

Gumman Cedergren gjorde som hon blef ombedd, och de närgångna människorna höllo sig en tid på behörigt afstånd, tills någon händelsevis återigen fick se henne och tills samma uppmärksamhet återigen egnades henne.

En dag steg polismästar Klercker jemte uppsyningsmännen Lundström och Dahlberg in på Dreijerska gården.

Gamle Klercker fick se den argsinta timmermanshustrun på gården, der hon höll på att hänga tvättkläder till torkning. Hon hade placerat sina klädstreck midt för maskinistens fönster, för att ha en så god inblick som möjligt i det fönster, inom hvars rutor hon varit van att se grefvinnan.

„Hör nu, madam, bor maskinisten Cedergren här i gården?“ frågade polismästaren.

„Jo, han bor just der!“ sade timmermanshustrun, visande med en styfbent klädriddare, som hon råkade hålla i handen. „Men nu är han inte hemma! Han är ut med „Murtaja“, och han kommer inte tillbaka förrän i nästa vecka!“ fortsatte den pratsamma gumman.

„Ja-så . . . ja-ha . . . Nå, det är inte heller Cedergren sjelf, som jag vill träffa . . . Men vet hon, madam, om den svenska mamselln logerar hos Cedergrens ännu? . . .“

„Mamsell! . . . Jestandes, det är ju en riktigt förnäm adelsdam, en hel grefvinna, vet jag!“

Baron Klercker log på ett egendomligt sätt och såg på sina följeslagare.

„Nå, vet hon, om grefvinnan finns qvar hos maskinistens?“

„Hvad jag tror, så fins hon nog der, fast det för några dagar sen hette att hon hade rest sin väg“, upplyste timmermanshustrun.

„Så-å? Tack skall hon ha för underrättelsen“, sade polismästaren, lemnande den förvånande timmermanshustrun åt sina kläder och klädriddare.

Han vinkade följeslagarne att medfölja, och så steg han in i maskinistens bostad.

Gumman Cedergren satt i yttre rummet. Hon skalade potatis för middagsmåltiden. Hon fick mycket brådtom att torka fingrarna på förklädet och att skynda upp från sitt-platsen.

Hon kände nog igen polismästaren — och hvilken stadsbo kände ej gamle Klercker?

Hon antog genast, att polismästarens besök gällde sidenpackorna, som mannen vid en föregående resa låtit öfvertala sig att insmuggla. Hvad skulle han annars haft att skaffa i deras bostad?

Derför blef hon ganska förvånad, då polismästaren frågade:

„Här bor ju ett svenskt fruntimmer hos er, fru Cedergren?“

Hon kunde ej annat än erkänna detta.

„Jag önskar tala med det der fruntimret. Hon finns väl derinne?“

Och utan att underhandla vidare, öppnade polismästaren dörren till det inre rummet. Han steg in.

Den vackra svenskan hade hört samtalet, som förts i yttre rummet, och hon var orolig, der hon vandrade fram och åter på golfvet.

Baron Klercker helsade mycket artigt, frågande:

„Ni är ju Eäa Olsson, eller hur?“

„Nej! . . . Nog tar ni miste, min herre; det gör ni!“ sade hon mycket sturskt.

„Ja, det vill säga, det namnet hade ni, då ni kom från Wenersborg till Stockholm. Och det ville ni naturligtvis inte kännas vid . . . Sedermera tog ni namnet Hildegard Rosenblom, och det vill ni väl inte nu veta af, sedan ni under detta namn blef misstänkt för stölden i portugisiske konsulns bostad i Stockholm . . . Nej, nej, afbryt mig inte! Jag är

straxt till slutet . . . Bättre opp skulle det vara! Ni tog då namnet Lagerbjelke. Fint skall fint ha, heter det!“

Den unga svenskan visade sig temligen fräck. Flere gånger ville hon afbryta polismästaren, men utan att blifva i tillfälle dertill, förrän han sagt hvad han önskade. Men då bröt hon ut:

„Ja-så, ni vågar komma och nedsätta ett aktningvärdt fruntimmer! Ni vågar gå åt hennes heder och ära! . . . Är gästvänskapen sådan, den, som ni skryter öfver här i Finland? . . . Jag vet inte om ni är en polisspion eller hvad ni är för något, men det måste jag säga er, min herre, att ni bär er mycket ogentilt åt! . . . Jag märker att ni tagit miste på ett person, men det hindrar ändå inte, att ni kunnat uppträda på ett finare, ett mera grannliga sätt, såsom en bildad person eignar och anstår! . . . Min herre . . .“

„Se så, se så! Inga långa och breda tal, om jag får be! Allt det der hinna vi med, sedan vi kommit till ett annat ställe . . . Så mycket skall jag ändå säga er, att signalementet fullkomligt slår in, det der, som man tillsändt mig från Sverige. Jag har i uppdrag att arrestera er, visitera er och skicka er hem igen! . . . Ni uppsyningsmän få vänta tills fruntimret är färdigt att följa er. Hon skall hemtas till kammaren . . . Har ni förstått mig! . . . Adjö, fru Cedergren. Ja, ni förlorar nu er „grefvinna“, det är ledsamt, det, men hvad skall man göra?“ sade polismästaren till maskinistfrun, som stod i kammardörren och såg ledsen ut.

Gumman Cedergren hade till det längsta antagit, att polisen huggit miste, synnerligast som hon förmärkte hvilken förtrytsam ton och hållning den unga svenskan antagit gent emot polismästaren. Men då hon sedan såg och hörde, med hvilket lugn och med hvilken säkerhet gamle Klercker tilltalade „grefvinnan“, och detta i egenskap af brottsling, då blef maskinistfrun ändtligen öfvertygad att denna samma qvinna, som hon visat all möjlig aktning, som hon vördat som om denna varit svenska drottningen i egen person, ändå ej var annat än en simpel förbryterska, en äfventyrerska, som kanske begått hvilka grofva missgerningar som helst.

Hon stod nu och grämde sig öfver allt detta. Mannen, maskinisten, han skulle naturligtvis ha sina fiskar varma, då han komme hem. Ja, han hade ju hemtat „den gemena meniskan“ till deras ärbara bostad.

Den uppretade svenskan visade ingen lust att följa med polismännen. Men då desse helt lugnt slogo sig ned på hvar sin stol, under den föga hugnesamma förklaringen, att de ämnade sitta qvar tills hon vore färdig att åtfölja dem, om detta också räckte i veckotal, fogade hon sig slutligen i de vidriga omständigheterna.

Hon slängde sin reskappa öfver axlarne och förklarade sig färdig att följa med.

Uppsyningsmannen Lundström var artig nog att bära hennes kappsäck. Han gick i spetsen, medan gamle Dahlberg följde henne tätt i hälarne.

Timmermanshustrun hade sprungit rum in och rum ut i gården och berättat om polismästarens besök samt de närmare omständigheterna med anledning deraf.

Då den vackra svenskan sedan tågade under poliseskort till poliskammaren, befunno sig en mängd af urmakar Dreijers qvinliga hyresgäster på gården. De voro i ifrigt samspråk om „grefvinnan.“ De hade naturligtvis alla gissat hvad hon var för en ljus fågel, fastän de icke förut velat tala derom.

De följde henne med blickarne ut genom porten, så långt de kunde.

Maskinistfrun höll sig vackert inne. Och dertill hade hon sina randiga skäl. Hade hon visat sig, skulle hon nog fått veta af, huru gerna hon låtit blifva bekant, att hon under sitt låga tak hyst en hel „grefvinna.“

Timmermanshustrun var isynnerhet ordrik och försmädlig. Hennes man var icke lika hygglig och ordentlig som maskinisten, och förargelsen deröfver hade hos henne förvandlats till verkligt agg mot denne sistnämnde och mot dennes hustru. Derfor var hon outtröttlig i att prata om „maskinistfruns rara grefvinna.“

„Murtaja“ var återigen på väg från Stockholm till Helsingfors.

Det var en herrlig höstdag. En lätt dimma låg öfver sjön, och ångaren rörde sig fram blott för half maskin.

Gubben Cedergren kröp upp från maskinrummet. Det var hett dernere. Svettperlorna rullade från hans kinder ned i det grånade, tofviga skägget.

Åh, hvad de voro sköna, dessa friska fläktar, som han fick sig till bästa häruppe på däck! Han drog verkligen med välbehag in luften i lungorna.

Han slog sig ned på skylightskanten. Styrmannen närmade sig.

„Granberg, du kan just stoppa i pipan, så får jag en rök med!“ sade maskinisten.

Styrman Granberg tog fram sin pipsnugga och slog ut den mot stöfvelklacken.

„Ja-ha, det skall du få!“ sade styrmannen.

Han begynte leta i fickan efter tobaken, och dervid drog han äfven fram ett tidningsblad. Det var en svensk tidning, som han tillhandlat sig i Stockholm.

„Aha, du har nyheter, du! . . . Få hit det der tidningsbladet, Granberg! . . . Jag skall titta litet på det.“

„Jag har inte läst det sjelf ännu; men se här har du det.“

Under det styrmannen stoppade tobak i pipan och tände denna, fäste maskinisten de gamla, svaga ögonen vid tidningen. Han ville gerna ha reda på de senaste politiska förvecklingarna i utlandet, ty politiken var något, som han gerna höll sig till, då han fick fatt i ett tidningsblad.

Styrmannen räckte pipan åt maskinisten, i det han yttrade:

„Att du bryr dig om att läsa den der tråkiga politiken! . . . Domstols- och polisärendena, dem läser jag allra helst.“

Han böjde sig ned öfver maskinistens skuldra, för att kasta en blick just på den nämnda afdelningen af tidningen. „Vexelförfalskning . . . Stöld . . . Rån . . .“ läste han halfhögt, då han hastigt ögnade igenom rubrikerna.

Han ropade plötsligt till:

„Hvad för slag? . . . Du skyltar ju också här i bladet, bror Cedergren!“

„Jag?“ sade maskinisten likgiltigt, utan att taga blicken från en artikel om „Englands försvarskrafter“, den han studerade mycket noga.

„Ja, här har du ditt namn, precis ditt namn, i en notis om . . .“

„Åh, det finns nog flera brokiga hundar än prestens! . . . Magnus Cedergren heta visst ett helt tjog människor i Stockholm“, sade maskinisten, fortfarande med likgiltig ton.

Styrmannen begynte likväl läsa:

„Fasttagen äfventyrerska . . . Enligt telegram från Helsingfors till härvarande polisverk har ogifta qvinnan Eva Olsson eller Hildegard Rosenblom, såsom hon äfven kallat sig, anträffats på orten, efter att en tid ha gäckat polisens alla efterspaningar. Hon har någon tid hållit sig undandold hos en maskinist vid namn Magnus Cedergren . . .“

Tidningen föll ur maskinistens hand, och styrmannen tog upp den.

Det ryckte till i alla leder hos den gamle mannen. Skulle hon, grefvinnan Lagerbjelke, och denna äfventyrerska vara en och samma person? Han erinrade sig deras vällyskade smuggleriaffär; och han hade klart för sig att så måste vara fallet.

„Nå, hvad står der vidare?“ frågade han ifrigt.

Styrman Granberg läste:

„ — — — der hon någon tid hållit sig undandold hos en maskinist vid namn Magnus Cedergren . . . Hon hade på den nya vistelseorten antagit den imponerande grefvinnetiteln samt kallat sig Lagerbjelke . . .“

„Ja, ja, det är hon!“ stönade maskinisten, röd af grämselse och ilska.

Styrmannen läste vidare:

„Äfventyrerskan i fråga, som med första lägenhet blir hitsänd, kommer att ställas till ansvar för en hel mängd stölder och bedrägerier, hvilka efter hennes försvinnande blifvit upptäckta . . . Den penningesumma, hon tillegnade sig från portugisiska konsulns bostad, skall ha utgjort 3,000 riksdaler.“

„Och hon har bott hos dig, den der äfventyrerskan?“
frågade styrmannen.

„Ja“, sade maskinisten med dof röst. Han tänkte hurudana historier som skulle komma i svang om honom och om den rara gumman; han tänkte med bäfvan på den välfägnad, som den sistnämnda helt säkert hade färdig för hans räkning, då han ändtligen befann sig hos henne.

Han var mycket fundersäm. Men plötsligt klarnade hans gamla, fårade anlete. Och han framställde helt oförmödat till styrmannen frågan:

„Du har ju en merino-schawl med dig?“

„Merino-schawl? . . . Jo visst! . . . Jag har ju den der, som juden Nathan, värden på hotel Nord, bad mig hemta åt en af skänkmamsellerna . . . Men hvarför frågar du det?“

„Jo, ser du, gumman min har länge önskat sig en merino-schawl.“

„Aha, jag förstår! Du vill smörja henne, för att ha husfriden i behåll! . . . Nå-ja, skänkmamsellen kan ju vänta på schawlen till nästa resa.“

„Tack skall du ha!“ sade maskinisten.

Derpå kröp han nedför trappan till maskinrummet.

Sur och tvär var hon, och icke blott det, hon visade sin Xantippa-natur i dess rätta dager.

Ja, i tio minuter höll gumman Cedergren ut. Men då hade hon talat sig trött, och då behöfde hon hemta andan.

Och huru det var, kom hon att kasta blicken på paketet, som gubben bar under armen. Hon såg fransarna till en äkta merino-schawl sticka fram derur. De lyste så vackert i alla regnbågens färger, dessa fransar.

Nyfikenheten förqväfde vresigheten. Dock hade rösten ännu en egendomlig dallring efter den skur af ovett, som hon öst ut öfver mannen. Hon frågade:

„Hvems är den äkta schawlen, gubbe?“

„Dens, som frågar“, sade mannen.

Allt var glömdt — grefvinnan, förtrytelsen öfver att mannen fört denna i huset och alla de andra ledsamheterna med. Hon provvade schawlen på sig och ställde sig framför spegeln. Hon tänkte dervid:

„Nu är det inte värdt för timmermanshustrun och de andra att prata skräp, för de måste väl ha respekt för schawlen, de gemena människorna, om inte för annat!“

Då maskinistfrun den påföljande söndagen iklädde sig den äkta merino-schawlen och fin och lysande vandrade till kyrkan, då fingo alla hennes antagonisterna i Dreijerska gården „stora ögon.“

Men då begynte de också slamra och prata.

Maskinistfrun hade naturligtvis skaffat sig schawlen med penningar, som hon erhållit af „grefvinnan“ — och hurudana penningar sedan? Sådana, som äfventyrerskan stulit eller kommit åt på oärligt sätt. Jaha, maskinistfrun måste naturligtvis betraktas som hennes medbrottsling, det måste hon, då hon sprättade upp sig i den granna schawlen, som ändå var åstadkommen med syndapengar.

Hon hade således grymt misstagit sig, maskinistfrun, då hon antagit att den äkta schawlen skulle åstadkomma respekt. Det visade sig tvärtom, att den endast förvärrade historien om grefvinnan.

Petersburgskan.

Hela staden var i rörelse.

Ung och gammal, män och kvinnor — alla begäfvos sig i dag åt skeppsvarfvet till. Den stora, ståtliga ångfregatten „Gromoboj“ skulle ju gå af stapeln, och ett dylikt storartadt skådespel var väl värdt att tagas i nära betraktande.

En fartygskoloss, dylik som „Gromoboj“, hade ej heller förut gått af stapeln från något varf i Finland. Den vackra fregatten var också någonting att se på. Prydliga proportioner, stor, ja gigantiskt stor var den, om cirka 1,300 lästers dräktighet och afsedd att föra 54 hundra-pundiga kanoner. Det var något, det!

Byggandet af fartyget påbegyntes redan 1854, men orientalska kriget, som samma år utbröt, gjorde att fregattens fullbordande kunde ske först i Juni 1857.

Det var den 20 i nämnda månad, som den makalösa utskjutningshögtidligheten försiggick.

Varfsbolaget hade inbjudit stater och kårer samt en mängd ståndspersoner att bevittna tilldragelsen, och en hel hop andra simplare åskådare hade kommit sjelfbjudna. Dessa sistnämnde snyltgäster hade tagit plats på de varfvet omgifvande höjderna eller ock befunno de sig i båtar, som rörde sig af och till i Södra hamnen.

Rysk gudstjenst, kanonsalut, musik af tvenne musik-kårer, väldiga hurrarop -- se der allt, som hörde till programmet för utskjutningshögtidligheterna.

Deruppe på Ulrikasborgs bergen ofvanom strandmagasinen hade tusentals människor samlat sig. Man hade också en ypperlig utsigt härifrån. Hela varfsområdet tedde sig för blicken, och fregatten „Gromoboj“ var till hela dess längd synlig från denna upphöjda plats.

En ung man, med detta otvungna, frimodiga utseende, som är kännetecknande för nästan hvarje sjöfarande, stod bland de öfriga åskådarna deruppe på bergklacken.

Han följde utskjutningsförberedelserna med odeladt intresse. Han såg de första stöttorna borttagas. Han hörde musiken ljuda. Men under allt detta förnam han helt plötsligt ljudet af en klockren qvinnoröst, som kom honom att skåda åt det håll, derifrån denna underbara stämma ljöd.

Alldeles i hans närhet befunno sig tvenne unga flickor. Den ena af dessa, som bar en mycket elegant dräkt samt ett hvitt flor för det täcka anletet, tycktes vara utomordentligt gladlynt, en verklig yrhätta. Det var hennes behagfulla röst och det var hennes uppslupna skratt, som nyss frapperat den unge mannen. Han såg, att den muntra flickan var lika skön som glad, medan hennes ledsagarinna var en vanlig allvarlig människa med vanligt allvarligt ansigte och iklädd vanlig allvarlig dräkt.

Den gladlynta flickan med det hvita floret skrattade och pratade jemt, och den allvarliga hörde på.

Några gamla tanter, som råkade befinna sig i de unga flickornas närhet, himlade sig öfver den yra flickans i deras tanke alldeles opassande uppträdande. Ty att prata högt och att skratta uppsluppet, så att det genljöd bland bergklackarna, och detta ännu till i så många människors sällskap, se det var något, som kunde komma lösflåtorna att resa sig på de värda damernas hufvuden. Nej, aldrig hade de hört någonting dylikt, någonting så rosenrasande oanständigt!

Han, sjöfaranden, fann hennes uppträdande långt ifrån klandervärdt. Han var ju sjelf en glad gosse, och han såg gerna, att också andra förstodo att hålla humöret uppe.

Ju högre och friskare hennes skratt klingade, desto mera myste han. Han tycktes med själ och hjerta delta i hennes glädje. Men mer än det. Den behagfulla stämman och den ystra, glädtiga uppenbarelsen hade gjort ett intryck på honom, det han hade svårt att komma ifrån.

Han följde ej utskjutningsarrangementerna med samma intresse som förut. Hans blickar sökte numera flickan med det hvita floret och det muntra lynnet.

Det var en egendomlig tysk-svensk brytning i hennes uttal, det märkte han. Antagligen var hon en utländska, som vistats i Helsingfors så länge, att hon lärt sig svenska språket.

Under det han gjorde dessa och andra reflexioner, hvilka naturligtvis alla rörde sig kring flickan med det hvita floret, hade fregatten „Gromoboj“ blifvit klar att löpa af stapeln. Alla stöttorna borttogos, ställningarna och låsen likaså, och den ståtliga fregatten företog resan ned från bädden. Med svindlande fart löpte farkosten ut i sjön. Ja, farten var så stark, att bäddarne genom friktionen fattade eld och begynte ryka. Det gick alltså med „rykande fart“; det gick med glans!

Men nu uppstod en lifvig rörelse bland åskådarne på bergklacken. Man steg på tå, man knuffades och armbågades. Alla ville se så mycket som möjligt af herrligheten.

Den gladlynta flickan pratade och gestikulerade allt fortfarande. Hon gaf ej akt på, att hon af de påträngande menniskorna blifvit skjuten ända fram till bergets yttersta rand. Hon hade ej tid dertill. Hon skrattade åt skotten och hon lät sin trefliga figur röra sig i takt med musikens toner. Det fanns lif och lust hos henne.

„Jessus, Anna!“ utropade plötsligt den gladlynta flickans allvarsamma väninna.

Flickan med detta namn syntes ej mera till. Hon hade förlorat fotfästet och fallit ned från det branta berget.

Det blef ett ropande och en uppståndelse bland åskådarne.

En förskräcklig händelse hade inträffat.

Men helt plötsligt ljud midt ibland alla dessa beskrivelser och jemmerrop ett det mest uppslupna skratt.

Man skådade nedanom berget, och då fick man bevittna en ganska egendomlig syn.

Den gladlynta flickan hade skrunnit ned, men råkat stanna på en afsats af berget, som fanns tre eller fyra alnar nedanom den plats, der hon förut befunnit sig. Här stod hon nu, oförmögen att med egen hjälp komma upp igen. Ned till gatan slapp hon ej heller. Det var denna egendomliga situation, hvori hon befann sig, som gaf henne anledning till ett utbrott af skratt, som midt under jemmern bland de uppskrämda människorna väckte förvåning.

Ibland dem, som genast skyndade till, var den unge sjöfaranden en af de främste. Han instämde i hennes skratt, då han fann henne stå alldeles oskadad på det egendomliga förvisningsstället. Han kunde ej annat, då hon i sin kritiska belägenhet var vid så godt mod. Dock kom han äfven att tänka, huru han på lämpligt sätt kunde få henne bort.

„Tålmod, tålmod, mamsell! Jag skall ställa så till, att ni slipper bort!“ ropade den unge mannen.

„Åh, ingen nöd går på mig!“ sade hon skrattande, under det hon helt lugnt plockade syrgräs ur bergsskrefvan.

Han begaf sig med skyndsamt fart ned till Dahlströmska badstugugården, som fanns i närheten. Här tillagnade han sig en mindre stegen, med hvilken han i språngmarsch skyndade tillbaka.

Den gladlynta yrhättans väninna och en mängd annat godt folk voro ännu kvar på bergklacken, och med dessa förde den unga flickan från sin förvisningsort ett så muntert samspråk, som om ingenting ovanligt tilldragit sig.

„Hallå, mamsell!“ sade sjöfaranden, skådande ned till henne.

„Hallå, hallå!“ ropade den gladlynta flickan uppåt.

„Här är jag nu med räddningsstegen!“

„Ack så! Det är ni, som skall bli min räddande engel?“

„Var så god och stig litet åt sidan, mamsell, så att jag får plats för stegen!“

„Med största nöje, herr skyddsengel; men här är litet knappt om utrymmet, skall jag berätta! . . . Nå, var god och sänk ned stegen bara!“

„Här är den! . . . Aj, aj! Vänta litet! Inte så brådtom, inte så brådtom, mamsell! . . . Jag måste först öfvertyga mig om, att stegen står säkert!“

Men han hade knappast hunnit säga detta, förrän han kände det hvita floret fläkta mot sitt ansigte, der han låg på knä vid bergkanten, hållande fast i den öfre delen af stegen.

Hon gaf sig icke tid att vänta. Hon hade klättrat upp helt vigt och lätt.

Han räckte henne handen, den hon mottog med en glad blick och en skälmsk nickning.

Ångfregatten „Gromoboj“ låg nu derborta, så stolt och ståtlig, speglande sina glänsande sidor i Södra hamnens lugna vatten.

Man hade saluterat, musicerat och hurrat af hjertans grund. Byggmästar Jakobsen hade blifvit burens på starka armar. Han hade blifvit firad och fjäsad. Detta var han äfven förtjent af, ty han hade hedrat sig sjelf och hedrat varfvet.

Och så skingrades alla dessa åskådare, både hedersgäster och snyltgäster. Hedersgästerne fingo vara med om en finmiddag i Societetshuset, der det icke lär ha sparats på champagne och vackra tal. Snyltgästerne gingo hvar och en till sitt, belättna med det de sett.

Den gladlynta flickan och den allvarliga flickan vandrade arm i arm ned från berget.

Sjöfarande följde dem på afstånd. Men under det han gick att lemna stegen på sin plats, fingo de ett långt försprång. Sedan såg han dem der nere vid kokhuset stiga upp i ett åkdon, som här hade inväntat dem. Åkdonet rullade bort. Det hvita floret fladdrade för vinden, liksom hade det vinkat ett farväl till honom. Då åkdonet vek af vid ett hörn, såg han ej mera skynten af floret.

Den gladlynta flickan var borta. Han hade ej ens fått veta hvem hon var, och deröfver var han ej så litet misslynt.

Hennes glada skratt ljud dock allt ännu för hans öron. Det var märkvärdigt, detta intryck, som hennes uppenbarelse gjort på honom; detta nödgades han erkänna.

Ludvig Ståhl hade för ett par veckor tillbaka återvänt från sin första resa i egenskap af styrman. Han hade gjort en vårresa med briggen „Maria Gustafva“ och lyckligt och snabbt hade det gått. Snart skulle han ut igen. Han var ej en af desse så kallade sjömän, som allra helst vräka sig på landbacken. Nej, han hade träget seglat ut alltsen han var en fjorton års pojkfyr, utan att „ligga öfver“ mer än en enda vinter, den sistförflutna, då han tog sin styrmans-examen.

Hvad hade han för resten på hemorten att göra? Föräldrarne voro döda för länge sedan, och några andra släkttingar visste han ej af.

Derför höll han böljan kär, och derför trufdes han bäst inom fartygsrelingarne.

Då han icke mera såg det hvita floret och då åkdonet, hvori den förtrollande flickan befann sig, rullat ur hans åsyn, stannade han på trottoiren utanför sjömanshuset. Här stod han och öfvertänkte, hvart han skulle begifva sig, för att få tiden att löpa undan. Han fann det vara dödande tråkigt, hvart han än vände sig i sin sysslolösa belägenhet.

Då kände han, att någon med eftertryck slog honom på axeln.

Han vände sig om och befann sig ansigte mot ansigte med en gammal skolkamrat, en ung landtjunkare från Gammelstads-trakten.

„Se på dig, Ludde! Dig har man då inte sett på årtal!“ utropade possessionatsämnet, som det tycktes gladt öfverraskad af att sammanträffa med sjöfaranden.

„Ja, det är länge sen vi träffades. Men så fet du blifvit! . . . . Nå-ja, ni landtkrabor ha inte annat att göra, än att ligga och göda er!“ sade Ludvig Ståhl, mönstrande vännen från topp till tå.

„Åhå! Ha vi inte annat att göra? Men jag skall berätta dig, att vi också förstå oss på att roa oss . . . . Jag kommer just nu från en middag i sällskap med några glada laxar . . . . Tusan så treflig middag! . . . . Nå, hvart skall du styra kosan, hedersknyffel?“

„Vet inte! . . . Jag går här och har tråkigt så länge, tills skutan blir segelklar . . . Det är inte roligt att drifva omkring på det här viset, skall jag berätta dig!“

„Nå, för tusan! Då kan du ju följa ut med mig! Jag reser i rappet . . . Roligt ska' vi ha, det kan du lita på, Ludde. Vi ska' fiska, jaga, åka och roa oss af hjertans grund! Du vet ju sen gammalt, att farsgubben är en gästvänlig själ, fastän han tycker om att disputeras. Flickorna, mina syskon, bära redan långa kjortlar . . . Jo, jo, tro mig bara; det har blifvit ett par rätt nätta töser af dem! . . . Nå, du följer ju med? . . .“

„Kör för det! . . . Det kan inte skada att få vara med om en bit landtlif! Men mer än ett par dagar dröjer jag ej derute! . . . Nå, hvar har du din häst?“

„Jag är i kvarter hos ljus-Granberg och Pålle är också der! Se så, nu styra vi i väg, bror styrman! Du får lof att rätta dig efter min kompass och mitt bestick den här gången!“

Styrmannen blef på hjertligaste sätt välkomnad i hemmet hos skolkamraten. Dennes far var en pratsam gubbe, och styrmannen höll på att rent af bli ihjälfrågad af denne. Gubben hade högst förvända begrepp om utlandet och förhållandena der, hvarför han tviflande skakade på sitt envisa hufvud, då styrmannens berättelser icke råkade öfverensstämma med de åsichter han bildat sig om förhållandena. Och han var alltid färdig att opponera sig.

Döttrarna i huset voro ett par blyga, tillbakadragna 15—17 åringar, som spelade klavér hurtigt men falskt, och virkade spetsar i långa banor.

På aftonen föreslog sonen i huset, att Ludde Ståhl och han skulle företaga en fiskerifärd, då vädret lofvade bli det allra lämpligaste.

Snart voro långref, gädd-drag, metspön och öfriga effekter nere i fisksumpen, och vid midnattstiden begåfvos de sig af.

Natten var lugn, ljus och ljum. Här och der i vassen slogos små och stora fiskar. De togo verkliga akrobatsprång och föllo åter ned med ett plaskande ljud. Många fiskarebåtar voro i rörelse på Gammelstadsfjärden, och på stränderna uppåt forsen voro eldar tända, hvilkas rök steg högt

mot skyn. Här och der flög en and upp, som låtit skrämman sig af årslagen.

Det var en herrlig natt.

„Hvarför sitter du der och koxar omkring dig?“ frågade landtjunkaren, då han såg styrmannen skåda upp åt himlahvalfvet, på trädtopparne eller på den obetydliga krusning, som då och då drog sig öfver den spegellugna vattenytan.

„Jag lägger bara märke till att vinden håller på att kantra . . . Du skall få se, att hon i soluppgången har girat öfver till ostlig.“

„Åh, ostlig hit eller ostlig dit. Det kan allt vara det samma hvad vi få för vind, bara vi helst få se några fiskstjertar och bara vi ha trefligt!“ sade den sorglöst godmodige unge mannen.

„Ja, men det är inte långt ifrån regn och oväder, då hon går öfver till ostlig i soluppgången! Det känns redan kvalmigt i luften.“

„Kan nog vara! . . . Men om det också händer, att vi få oss ett regnbad, så smälta vi inte för det . . . Jag tror sjömansgutten är rädd för litet takdropp?“

„Nej, det är jag inte; men jag roar mig bara med att göra vindobservationer!“

De landade vid en af de små holmarne, för att här invänta soluppgångstiden; och timmarne flögo hastigt fram under muntert samspråk.

„Du har väl derute skaffat dig någon flamma, Ludde? . . . Nå-ja, hvad lönar det sig att fråga derom. Ni sjömän bruka ha hjertevänner i hvarje hamn“, sade possessionaten, under det han var sysselsatt med att reda ut en intrasslad metref.

„Åh nej! Jag har inte brytt mig om de der flammorna . . . Och för resten tjenar det inte till något att gå öfver ån att hemta vatten. Här finns ju tillräckligt med flickor på hemorten!“

Det hvita floret syntes åter för hans ögon och det uppslupna skrattet klingade åter för hans öron, sedan de kommit in på fruntimmerskapitlet.

„Vet du hvad, Ludde? Inte långt härifrån, i den lilla röda byggnaden, den der, som du ser derborta på stranden, helt nära forsen, der finns en söt flicka . . . Det lär vara en Petersburgska, som bor härute öfver sommaren. Men hon ser förbaskadt bra ut, och så är hon glad som en bofink.“

„Glad, sa' du?“

„Ja, hon skrattar, så hon öfverröstar forsens dån!“

„Smärt och välväxt?“

„Smal kring lifvet som det här metspöet, och för resten har hon vackrare former än galjonsbilden på hvilken skuta som helst!“

„Fin, hvit hy och vackra ögonbryn.“

„Hyn hvit, som snö, och ögonbrynen såsom penslade med mästarehand.“

„Hvitt flor?“

„Nå, men du känner ju henne, hörs det! . . . Hon begagnar alltid hvitt flor, och det har hon skäl till, då det klär henne så förbaskadt bra!“

Styrmannen begynte gnola på en positivmelodi, under det han riktade blicken till byggnaden på stranden.

„Och så hon sjunger sedan! Visst sjunger den der andra bra. Men hon! Åh, du skulle höra bara! . . . Den der fremmande brytningen gör sången bara intressantare. Ja, vet du, man tycker ackurat, att man hör fröken In de Betou, då man hör henne!“

„Så-å, att hon sjunger, den der flickan? Nå-ja, när hon talar, är det ju redan som hörde man en vacker sång!“

„Ludde, säg mig, hvar har du gjort bekantskap med Petersburgskan!“

„Ja-så, hon är från Petersburg, den der glada flickan? . . . Ja-så, derifrån!“

„Nå, men jag fick inte svar på min fråga! . . . Från Petersburg är hon; så berättas det åtminstone . . . Du tycks ju känna henne sjelf. Vet du då inte hvarifrån hon är?“

Styrmannen delgaf vännen historien om den unga flickans missöde på Ulrikasborgs bergen och om den del han tagit i att hjälpa henne från den tråkiga platsen. Han talade med tydlig förtjusning om hennes behagfulla uppträdande.

„Du är verliedt i henne, gosse lilla, det kan jag svära på! . . . Och hvem kan inte bli det! . . . Sanningen att säga, så har jag dag och natt tänkt på henne, också jag, alltsen jag härom aftonen hörde hennes vackra röst och glada visor ute på sjön. Hon och väninnan rodde en afton här i trakten. De plockade neckrosor i vassen, medan jag låg med min båt på lur ett stycke derifrån; och så fick jag höra hela konserten. Ja, det var någonting att höra, skall jag säga dig! Jag har nu längtat efter tillfälle att få göra den vackra Petersburgskans bekantskap!“

De talade ej vidare om flickan med hvita floret. Tiden var inne att uppsöka abborgrundet, och de rodde dit ut.

De hade knappt fått ankarstenen ut och metrefvarne i ordning, då mörka moln uppstego. Sjön blef svart och dyst. Den upprördes af blåsten, som tilltog då molnen skokade sig tillsamman.

„Vi ha oväder i rippet!“ sade styrmannen.

„Det ser så ut“, sade kamraten. „Det vore kanske bäst, att vi sökte oss mot land, ifall regnbyn blir långvarig!“

„Den blir långvarig; det ser jag på molnmassorna!“

De togo upp ankarstenen och begynte ro mot land.

De hade icke rott många årtag, då regnet började strömma ned. Det föll så tätt och så häftigt, att de båda männen inom ett par minuter voro genomvåta.

„Det börjar bli kusligt, det här“, utlät sig landtjunkaren, skakande vattnet från hattbrätterna. „Vi göra kanske bäst i att ro öfver till närmaste udde“.

„Närmaste udde, sa' du? Det är ju der, som hon med hvita floret bor!“ sade styrmannen, med förvåning fixerande vännen på aktertoften.

„Nå, hvad hindrar oss, att söka skydd undan ovädret, om det också vore i hennes egen jungfrubur! . . . För resten vet jag af en gammal sjöboda bakom den röda byggningen, om jag bara mins rätt!“

De rodde vidare och voro snart vid den angifna stranden. Här fastgjorde de sumpen och stego i land.

Landtjunkaren begaf sig med långa steg till sjöboden, och styrmannen följde efter. Ditkomne, funno de dörren för-

sedd med ett väldigt hänglås. Sjöboden var således helt ogästvänligt tillsluten för dem.

Regnet strömmade fortfarande ned.

De sökte sig skydd vid sjöbodens läsida; men här var ej en bit bättre, då dess halmtak, som redan blifvit genomvått, lemnade vatten ifrån sig, så rikligt, som om detsamma varit en enda stor och frikostig stupränna.

Styrmannen stod och blickade öfver till den röda byggnaden, hvilken befann sig omkring femtio steg ifrån dem. Inom denna byggnads väggar befann hon sig således, hon med det hvita floret. Der var hon i lugn och ro undan ovädret, medan han, som så mycket tänkte på henne, stod under Guds bara himmel — utan paraply.

„Hvad står du och tittar på, Ludde? . . . Aha, ser nog det, ser nog det! . . . Ja, hon har det godt och bra derinne. Så ha inte vi! . . . Men, för tusan! Der är ju dörren till vinden öppen, och stegen, står inte den inunder? . . . Jo visst! Kom, så bege vi oss dit opp!“

„Nå, men det går väl inte an, att på det sättet stjåla sig in på folks vindar! . . . De, der nere, kunna ju höra bullret från vinden, och då bli de skrämnda!“ sade styrmannen i öfvertalande ton.

„Så-å, du tycker att det är bättre att stå i ett evinnerligt duschbad? . . . Märker du inte att regnet blir allt häftigare? . . . Jag tror, jag, att ingen kristen själ skulle ha lust att nu neka oss tak öfver hufvudet . . . och allraminst innevånarinnorna i röda byggnaden . . . Du borde isynnerhet vara i fides, du Ludde, som gjort en stor tjänst åt henne med hvita floret! . . . Se så, nu går jag, om du sen vill följa med eller ej!“

Han gick, och styrmannen fann för godt att göra sammaledes.

Här på vinden hade de nu tak öfver hufvudet, och det var allt hvad de för tillfället behöfde.

Landtjunkaren tog fram en liten flaska. Efter att ha värmt upp sig inombords, begynte de prata om forna tider.

Men det blef sömnigt och tungt under den tidiga morgonstunden. Vädret var ju också så frestande till sömn.

Styrmannen hade inrättat beqvämt åt sig, genom att slå sig ned på en samling golfmattor, medan landtjunkaren tagit plats i en gammal tältsäng, som stått hopslagen deruppe.

Huru det var, slumrade de båda unge männen in, våta och sömniga som de voro. Och de sofvo ostördt och godt, under det regnet smattrade på perttaket öfver deras hufvuden.

Det var långt lidet på förmiddagen, då styrmannen ändtligen vaknade. Det var mörkt på vinden, ty dörren, genom hvilken de båda männen inträdt, var tillsluten, och den var mycket knapp, den dager, som ledde in genom en mindre glugg på motsatta ändan af byggnaden.

Styrmannen upptäckte dock ett par springor, der ljuset strömmade in, och han hade genast klart för sig, att dessa springor befunno sig i vindsdörren. Han trefvade fram till denna. Han försökte öppna dörren, som han antog blifvit tillsluten af blåsten. Men huru han drog och huru han pröfvade sin armstyrka på densamma, lyckades han ej få den öppnad.

Han fann till sin häpnad att dörren var tillåst utifrån.

Han blef obehagligt berörd af denna upptäckt. I första ögonblicket trodde han, att den forne skolkamraten spelat sprattlet att tillstänga dörren, och att denne sedan begifvit sig bort; men så hörde han straxt derpå, hurusom landtjunkaren andades tungt i sömnen, alldeles i hans närhet. Han var således kvar, befinnande sig allt ännu i sömnens armar.

Styrmannen väckte kamraten och meddelade denne den obehagliga upptäckt han gjort.

„Så å, så-å, vi ä' således instängda? . . . . Jo, det här är trefligt, det måste jag säga!“ sade den ännu omorgnade landtjunkaren förtrytsamt.

Just då stämde en silfverklar qvinlig stämma upp en sång. Sången ljud från gården.

„Det var hon! . . . . Det var flickan med hvita floret, som sjöng! . . . . Hör nu, hör nu igen, Ludde, hur gudomligt vackert det klingar!“

„Ja, det är hon! . . . . Jag känner nog igen den rösten!“ sade styrmannen, lyssnande med återhållen andedrägt.

De båda unge männen glömde helt och hållet af, i hvilken belägenhet de för tillfället befunno sig.

Styrmannen sökte sig fram till vindsgluggen. Han fann, att det herrligaste väder var rådande derute. En skön doft af hägg och frisk grönska fläktade emot honom, då han kom till gluggen.

Der nedanför fanns en liten trädgård, som var hägnad af häggar och syrenbuskar. Det var här, som sångerskan, flickan med det hvita floret, befann sig, jemte väninnan.

Styrmannen hade ej någon vidsträckt utsigt genom gluggen, men dock tillräcklig att kunna se de båda flickorna der nedanför.

Han uppmanade vännen att närma sig. Och de hukade sig båda ned på sidorna om gluggen.

Flickorna sutto vid kaffebordet. Och gladt och livadt hade de.

„Jo, de må tjockt, de der båda!“ sade possessionatsämnet.

„Tyst för all del! de kunna höra oss!“ hviskade styrmannen.

„Det är just meningen, det! . . . . Tror du att vi med egen hjälp komma härifrån? Åhnej, Ludde, nog få de lof att hjälpa oss från vinden. Någon annan hyggelig människa förbarmar sig troligen ändå inte öfver oss!“

Styrmannen skakade på hufvudet. Han fann det alldeles otänkbart och opassande att vädja till flickorna om hjälp. Hellre ville han sitta bakom lås och bom till domedag.

Upp till vinden hördes alldeles tydligt hvad flickorna afhandlade sinsemellan. Då Petersburgskan slutat en munter tysk visa, sade hon till väninnan:

„Vet du hvad, Mari? Nu kan jag den gamla balladen, som du sjöng för mig i går afton . . . Tänk dig, innan jag somnade, inpräglade jag alla verserna i minnet, och der sitta de nu alldeles säkert . . . Ja, vet du, jag tycker så mycket om den vemodiga sången. Och hela natten drömde jag om Gerdt Skytte, hur han nere vid forsen ropade på dottern. Huu! Det var riktigt hemskt, skall du tro!“

Med sin vackra röst föredrog hon nu en vemodsfull sång. Den grundade sig på en legend från Gammelstaden på 1600-talet samt hade följande lydelse:

„Kungsgårdens lilja.

Längst bort i Södernäs viken,
Vid Wandas glittrande våg,
I forna, hänsvunna tider
En uråldrig kungsgård låg.

Gerdt Skytte af Gustaf Adolf
För tjenester af många slag
Fått kungsgården uti förläning,
Att besitta till dödodag.

Gerdt Skytte var sträng och bister,
En okuffig krigets man,
Och i mången ärorik drabbning
Han visat sig käckast, han.

Han egde en enda dotter,
Hvars fågring var underbar.
Hon kallades „kungsgårdens lilja“
Och skön, som en lilja, hon var.

Gerdt Skytte, den stränge krigarn,
Mot dottern var innerligt öm;
Hon var ju hans allt på jorden,
Hans ljufvaste sällhetsdröm.

Till kungsgårdens väna trakter
Vid Wandas brusande fall
En holländsk krämare flyttat,
Hvars namn var Christen van Hall.

Van Hall var ståtlig att skåda,
Och då genom bygden han gick,
Ur fågraste ungmöns öga
Framsköt en trånande blick.

Den unge, utländske krämarn
Förälskad i „liljan“ var;
Och hon, den fagra på kungsgård,
Gaf kärleken återsvar.

De båda till hemligt möte
Sig smögo en afton kall,
Ty liljan för fadern ej vågat
Förtro, att hon älskade Hall.

Då händer, att fadern finner
De unga vid forsens rand. —
Hans vrede ej eger begränsning,
Då hotfullt han lyfter sin hand.

Han ryter: „Du krämareusling,
Som stulit mitt barns frid,
Der har du din lön för bragden,
Der har du för svekfull id!“

Han senfulla armen sträcker
Mot holländarn Christen van Hall,
Och denne stupar från berget
Ned i det brusande fall.

Och „kungsgårdens lilja“ vill rädda
Sin älskling ur fara och nöd.
Men åter får forsen ett offer,
Hon slinter — och finner sin död.

Den vredgade fadern af fasa
Står såsom förstenad qvar.
Hans älskade, väna dotter
I brusande forsen var.

Hans klagan i mörka natten
Ur krossadt hjerta hörs gå,
Men forsens bedöfvande buller,
Det ljuder högre ändå!“

Straxt efter det hon sjungit den vemodfulla sången till slut, brast hon ut i ett högljudt skratt.

Väninnan betraktade henne med förvåning. Hon frågade:

„Nå, hvad roar dig så, Anna?“

„Jo, du. Jag tänkte bara på, hur roligt det skulle vara, om någon gjorde en ballad också om mig!“

„Om dig?“

„Ja, om mitt äfventyr på berget. Åh, hvad den skulle bli vacker! Hur jag stupade nedför bergsbranten. Hur en hurtig sjöman hjeltemodigt räddade mig . . . Se det skulle låta!“

Hon skrattade godt åt sitt infall.

„Fy, att du kan skämta deröfver! Han gjorde dig en stor tjänst, den unge mannen!“ sade väninnan, förebrående.

„Nå, inte skämtar jag om honom precis, men det är åt mitt eget komiska äfventyr, som jag har roligt . . . Han? Ja, han var ju en riktigt hyggelig ung man. Han såg bra ut, vill jag minnas.“

Possessionatsämnet knuffade styrmannen i sidan och skrek:

„Hör du, Ludde, det är om dig de tala! Hör du det?“

De båda flickorna sprungo förskräckta upp. De hade hört en karlröst i närheten. De blickade omkring, men kunde ej få klart för sig, hvarifrån rösten ljudit.

Styrmannen drog sig skyndsamt från vindsgluggen, då han märkte att flickorna hört kamratens utrop.

Men denne sistnämnde var ej buskablyg af sig. Han tyckte också att det blef tråkigt i längden att vara i fångenskap. Och han var rädd för, att flickorna skulle aflägsna sig från trädgården. Derfor placerade han sitt hufvud så långt ut genom gluggöppningen, som det var möjligt, ropande så högt, som han kunde:

„Älskvärda mamseller! Här på vinden finnas två irrande riddare, som ifrigt längta efter att bli befriade ur fångenskap! . . . Se, det hände sig, att vi sökte skydd undan regnet i morgse, och så blefvo vi instängda här! . . . En evig tack-samhet skall bli er belöning, bästa mamseller, om ni befria oss!“

Styrmannen stod bakom kamraten och knölade till denne på eftertryckligaste sätt, såsom ett ogillande af dennes upp-trädande.

De båda flickorna blickade förvånade på hvarandra och upp till vindsgluggen. De voro öfverraskade af att veta, att deruppe funnos fremmande herremän. Att desse voro herremän och ej några landsstrykare, kunde de af det städade tilltalet finna.

Petersburgskan begynte skratta, och väninnan stämde in, sedan de kommit ur den första förvåningen.

Petersburgskan visade sig vara en, som ej funderar länge, men är van att handla desto snabbare. Hon skyndade att anskaffa nyckeln, och så begaf hon sig uppför stegen.

Dörren var i ett nu öppnad, och den hurtiga flickan skyndade åter ned.

Hon stod jemte väninnan vid den röda byggnadens trappa, väntande att få skåda, hvad slags figurer, som komme att uppenbara sig under nedklifvandet.

Landtjunkaren steg till först ned, artigt helsande.

Men då styrmannen visade sig, gafvo flickorna till ett utrop af förvåning. Det var ju han, den räddande engeln från Ulrikasborgs bergen!

Landtjunkaren trädde fram, presenterande sig sjelf och kamraten samt redogörande så omständligt som möjligt för fiskerifärden och orsaken dertill, att de fått lof att söka skydd på vinden.

Petersburgskan tackade styrmannen för det bistånd han lemnat henne den föregående dagen under hennes missöden på berget.

Och han å sin sida betonade, att tjensten vore till fullo betald och qvitterad, sedan hon, genom att öppna vindsdörren, befriat honom och kamraten ur fångenskapen. Fångenskapen hade dock gjorts dräglig, menade han, då de egt lyckan att få njuta af en vacker sång.

Då en gammal tant, hos hvilken de båda flickorna bodde, kom tillstädes, blefvo „de irrande riddarne“ bjudne på kaffekalas i trädgården.

Fiskerifärden, som begynte under ganska ruskiga omständigheter för de unge männen, slöts sålunda på ett verkligt angenämt sätt.

Då de båda fiskarene fram på dagen begåfvo sig ned till sumpen, var det ej utan saknad de lemnade röda byggnaden och dess älskvärda invånare.

Styrmannen hade uppgifvit för vännen landtjunkaren att han ej ämnade dröja på landet mer än ett par dagar. Och ändå hade en hel vecka tilländalupit, utan att han kunnat förmå sig att lemna den treffliga Gammelstads-trakten.

Under båtfärderna sammanträffade de unge männen vanligen med flickorna från udden. Styrmannen och landtjunkaren blefvo allt mer och mer betagne, och det i samma föremål. Det var den glada Petersburgskan, som helt och hållet bortkollrade dem.

Dock hade ej något spändt förhållande inträdt emellan rivalerne, utan voro de fortfarande de bästa vänner i världen. Endast då det någon gång uppstod fråga om den glada uppenbarelsen, var det som om samtalet plötsligt afklippts; ty att på tumanhand tala om henne, dertill hade de ingendera lust.

Landtjunkaren var lugn. Han litade på, att sedan styrmannen lemnat Gammelstads-terrängen i obestridd besittning åt honom, han då finge det bästa tillfälle att ensam lemna den unga flickan sitt hjertas hyllning. Och resultatet förespeglade han sig som afgjordt till sin förmån.

Det förtröt styrmannen, att han ej kom till ett ostördt samtal med den unga yrhättan. Alltid hade han landtjunkaren i sällskap, och alltid hade hon den allvarliga väninnan med sig.

Han var fast besluten att fråga henne, om hon ville dela ljuft och ledt med honom. Derhän hade sjömannen redan kommit.

Tiden gick emellertid, och det var ej många dagar qvar, innan han åter fick bereda sig till den förestående sjöresan.

De sutto om lördagsaftonen — jemnt en vecka efter det „Gromoboj“ gått af stapeln — på verandan i landtjunkarens hem.

Den gamle possessionaten, hans far, visade vanlig oppositionslusta. Han var ifrig i att framhålla, hurusom *han* tänkte sig saker och ting på det eller det sättet — att det alls icke vore värdt att komma och säga någonting annat, emedan *han* naturligtvis bäst borde ha reda på allt.

Just då gubben var som ifrigast i sin tvärsäkra bevisföring, närmade sig en halfvuxen gosse. Han trädde fram till trappan.

„Jag har ett ärende till unge herrn!“ sade gossen, fixerande sällskapet på verandan.

„Aha, det är visst mig det gäller“, sade sonen i huset. „Nå, hvad är det om?“

„Mamsellerna på udden helsa' och bad, att unge herrn sku' vara af den godheten och komma dit öfver i morgon förmiddag. Unge herrn sku' också ta' styrmannen med, sa' de.“

„Bra, bra!“ sade den unge mannen, öfver hvars bruna anlete en mörk rodnad spred sig, då han något förläget blickade åt det håll, der fadern satt.

„Hvad tunnor tusan är det för mamseller, ni ha att göra med, pojkar?“ sade den dispytfärdige possessionaten, sedan budbäraren aflägsnat sig.

„Det är ett par resande fruntimmer, som bo nere vid udden . . . Vi ha gjort bekantskap med dem under våra båt-färder“, sade sonen i likgiltig ton.

„Och de heta, de der mamsellerna? . . .“

Landtjunkaren såg på styrmannen och styrmannen blickade på landtjunkaren.

De hade ingendera gjort sig underrättade om de unga damernas familjenamn. Dopnamnen kände de nog.

„Så-å, ni tycks inte ha reda på, om det är fiskar eller fåglar, som ni sällskapa med? . . . Då skall jag säga er, pojkar, att ni gerna kunnen hålla er ifrån deras kafferep! . . . Du, min son, får dessutom lof att hållas hemma, ty dina kusiner, flickorna från staden, komma ut i dag, och det är din förbaskade skyldighet att hålla dem sällskap; hör du det?“

Den gamle sade detta med en bestämdhet och en skärpa i rösten, som tydligen ådagalade, att han allra minst denna gång väntade sig någon opposition.

En viss förstämning var härefter rådande.

Gubben possessionaten var nog färdig att utkasta stridshandsken, för att åter få några meningsutbyten med thy åtföljande skärmytsling i gång; men de båda unge männen tycktes ha förlorat lusten dertill, och de sökte snart upp sina sofplatser.

Fastän de bebadde samma rum, kommo de ej att samtalsvis beröra kaffebjudningen. Ingendera af dem hade lust att göra det till först, och därför blef denna angelägenhet oafhandlad.

Fram på söndagsförmiddagen blef den unge landtjunkaren inkallad till fadern, och då fann styrmannen för godt att försvinna.

Han ilade med god fart ned till byggnaden på udden.

Flickorna och tanten hade redan en stund väntat ungherrarne. Kaffeattiraljen väntade äfven. Allt var i ordning till ett trefligt kaffekalas.

Men han kom ensam, styrmannen. Och detta tyckte ej flickorna om. Den unge landtjunkaren var en lustigkurre, som kunde åstadkomma lif och munterhet i ett sällskap, och därför var han saknad.

„Hvar har ni lemnat er vän, herr styrman?“ frågade Petersburgskan, då han visade sig.

„Han . . . han var upptagen . . . Besök från staden . . . unga fruntimmer . . . kusiner“, stammade den examinerade unge mannen.

„Ack så! Han får intressantare sällskap der, än han har hos oss. Nå-ja, inte är det då underligt om han blef kvar“, sade hon med en knyck på nacken.

„Det är Annas födelsedag“, sade den allvarliga flickan, „och därför ha vi stökat till en liten kaffebjudning“.

„Åh, verkligen? . . . Jag anhåller om äran att få gratulera!“ sade styrmannen.

„Tackar, herr styrman!“ sade yrhättan, då hon neg på ett så öfverdrifvet komiskt sätt, att den allvarsamma vänin-

nan och styrmannen blefvo narrade att utbrista i ett muntert skratt.

Kaffet serverades och den unga Petersburgskan visade sig som en uppmärksam, en verkligt intagande värdinna.

Detta såg styrmannen, och mer och mer betagen blef han.

Dagen var regndiger och mulen. Då det kaffedrickande sällskapet hunnit till andra koppen, började det regna helt sakta.

Tanten och flickorna fingo brådtom att skynda från trädgården undan regnet, och styrmannen följde naturligtvis med.

Huru det var, blef det fråga om, hvilken födelsedag i ordningen det kunde vara, som den glada Petersburgskan firade.

Sjelf påstod hon, skalkaktigt och skämtande, att det var den tjugunionde.

Styrmannen ville ha det till den nittonde, och så begynte de smått tvista.

Han fick sigte på en liten, vackert inbunden psalmbok, hvilken låg på etagèren. Det var icke ovanligt att finna födelseåret upptecknad i dylika böcker jemte namnen, och styrmannen trodde sig bäst få reda på det omtvistade födelseåret genom att kasta en blick i psalmboken.

Någon dylik anteckning fann han ej i den lilla eleganta boken, men deremot en annan, som väckte hans synnerliga förvåning.

Straxt innanför permen fanns med oöfvad handstil nedskrifvet: „Anna Ståhl, minne af dess moder Anna Lovisa Ståhl, född Holmström“.

„Förlåt, mamsell! . . . Men af hvem har ni fått den här boken?“ frågade styrmannen mycket ifrigt.

„Den der boken? . . . Herre Gud, den är ju det enda minne efter min mor, som jag eger“, sade hon, å sin sida förvånad öfver hans fråga.

„Er mor? Nej, min mor, bar det namnet. Min far hette ju Ståhl. Hennes familjenamn var Holmström, alldeles såsom här står. Och Anna Lovisa hette hon med. Men dessutom känner jag igen min mors handstil . . . Just sådan var den . . . Märkvärdigt! . . . Kan det vara möjligt . . . att ni . . . att just ni vore . . . min syster Anna? . . .“

„Hvad?“ sade den unga flickan, gladt öfverraskad. „Jag skulle således ega en bror? Och det har jag aldrig vetat! . . . Men jag mins nu som en dröm, att jag som helt liten någonstädes var i sällskap med en gosse, en som var litet större än jag . . . Det var bestämdt i hemmet i Helsingfors. Och den gossen var . . .“

„Den gossen var jag, Anna! . . . Du är min syster; jag anar det . . . jag vet det redan!“ sade sjömannen, springande upp och slutande den unga flickan i sina armar . . . „Jag trodde mig i dig få en hustru . . . ja, sådana tankar hade jag, Anna! . . . Men jag har i stället funnit en syster!“

Det blef gladt i den lilla byggnaden på udden. Anna var lifigare och uppslupnare än vanligt, och tanten och väninnan togo af uppriktiga hjertan del i glädjen.

De båda syskonen, som så der tillfälligtvis funnit hvarandra, hade mycket att tala om.

De hade ju varit helt och hållet fremmande för hvarandra.

Fadern dog något år efter dotterns födelse. Modern, som alltid varit sjuklig och svag, gick äfven bort. Anna upptogs då af en släkting i Petersburg, som förde henne med sig dit och som åtog sig att uppfostra den lilla. Emellertid dog äfven denna släkting kort derpå, och det värlösa barnet upptogs sedan i en tysk banktjenstemans familj. Hon blef der antagen till fosterdotter. Nämda familj egde ej egna barn, och man omhuldade den lilla Anna på ömmaste sätt. Hon erhöll skolundervisning i en tysk läroanstalt. De tyska fosterföräldrarna egde ej någon kännedom om Annas släktförhållanden. De visste blott, att hon var född i Finland samt att hennes föräldrar voro döda. Det var allt.

Anna växte emellertid till och vardt en fullvuxen dam. . . . Då hade hos henne uppstått en innerlig längtan att besöka födelsebygden i Finland. Fosterföräldrarna hade ej något deremot, isynnerhet som det Petersburska klimatet gjort henne klen och svag och då vistelsen i Finland möjligen kunde stärka hennes krafter. Hon hade i en annan tysk familj i Petersburg gjort bekantskap med en ung flicka från Helsingfors, som var på tillfälligt besök i kejsarestaden. Och

denna inbjöd Anna att tillbringa sommaren hos henne invid Gammelstaden. Hon hade redan i en hel månads tid vistats hos väninnan och der trifts godt.

„Men hur kom det sig till, att du antog mig vara död?“ frågade Anna, sedan hon meddelat brodern sina lefnadsöden.

„Då jag kom från min första sjöresa — jag var ut med gubben Strömsten på „Orienten“ såsom kajutvakt — fick jag höra, att ni båda, moster Holmström och du, afidit i Petersburg. Derför kom jag ej vidare att forska efter dig . . . . Jag trodde att jag inte egde någon syster i lifvet!“

„Ja, hardt nära lär det ha varit, att jag strukit med, då jag var åtta år gammal. Den ryske läkaren lär till och med ha varit så säker på saken, att han på förhand utfärdade en dödsattest för min räkning . . . . Men här sitter jag nu ändå, lifslevvande, som du ser!“

Annas väninna och dennas tant ställde i det tillgränsande rummet i ordning vin och konfekt.

De båda syskonen sutto i soffan, och de sågo utomordentligt lyckliga ut. De märkte ej att dörren öppnades. Och huru det var, sågo de en ung man stå midt på golfvet.

Det var den unge landtjunkaren.

Det låg någonting försmädligt i hans blick, då han betraktade det lyckliga syskonparet i soffan.

„Åh, förlåt; jag märker att jag stör! . . . . Kanske är det bäst att jag går igen“, sade han med ironi i rösten.

„Nå, se god dag! Det var roligt att ni kom! . . . . Det är inte värdt att tala om att gå bort . . . allraminst nu! . . . Ni måste delta i vår fröjd, det måste ni!“ sade den unga flickan, jublande och glad.

„Ja-så, man får således lof att gratulera!“

„Jo, det kan du gerna göra!“ sade styrmannen . . . . „Vi ha funnit hvarandra . . .“

„Hm . . . Det är väl inte underligt, då man, såsom du, passar på det lämpligaste tillfället!“ sade han allt fortfarande ironiskt.

„Ja, här får jag presentera för dig min egen återfunna syster!“ sade styrmannen.

„Och här får jag presentera min egen återfunna bror, som också en gång spelade rollen af räddande engel!“ sade Anna.

Den unge landtjunkaren såg än på den ena, än på den andra. Han kunde ej förstå hvad de menade med att titulera hvarandra för bror och syster. Det var säkert något gyckel-spel, som de roade sig med.

Styrmannen tog psalmboken i handen och visade för landtjunkaren anteckningarne deruti.

„Ser du, här är den kompass, med hvars hjälp en syster och en bror ha funnit hvarandra! . . . Kan du tro det, att Anna är min verkliga syster?“

„Din syster! . . . Är det möjligt? . . . Nå, men besitta och regera, visst likna ni hvarandra som ett par bär! Och det der har jag inte sett förut!“

„Nå, hur gick det för dig att komma hemifrån och från stadskusinerna?“ frågade styrmannen, sedan han lyckats öfvertyga vännen om släktskapsförhållandena m. m.

„Jag tog helt enkelt till schappen! Ser du, bästa bror, de der stadskusinerna ä' fasligt musikaliska af sig. Då de komma ut, plåga de vårt arma klavér alldeles erbarmligt. Ja, jag nödgades ta till schappen, bara därför att jag fruktade att få öronen i lås dunkade . . . Farsgubben fick färgaren på besök; och när båda dessa gubbar begynna utbyta åsigtter, såsom de kalla det, då de gräla så mycket de orka, då veta de ej af om någon annan fins i närheten . . . . Och därför passade jag på tillfället att kila hit öfver!“

„Du skall tro, att våra damer ha väntat dig . . . Ja, vet du, då jag kom, undergick jag inför kära syster en grundlig examen. Hon ville nödvändigt veta, hur du vågade utebli från kaffekalaset, då hon bjudit dig“.

„Åh, verkligen?“ sade landtjunkaren, särdeles tillfredsställd med detta utlåtande.

„Ja, visst var ni väntad“, sade Anna. „Ingenting är tråkigare, än att bli förbisedd, då man bjudit fremmande“.

„Förbisedd? . . . Hvem skulle förbise en bjudning af er, och allraminst jag, som . . .“

Han hade hjertat på tungan, den unge landtjunkaren.

Han afbröt sig dock och begynte intrassla sina tummar i den virkade duken på soffbordet.

Anna rodnade lindrigt. Hon bad ungherrarne fatta i glasen, som burits in. Hon tog sjelf ett af dessa, höjande det, under det hon hurtigt och gladt yttrade:

„Jag uppmanar er att tömma ett glas för födelsedagsgåfvan! En sådan present får man inte alla dagar! . . . Ja, se på honom bara. En hurtig sjöman, inte sannt? En bror, som man kan bli förtjust i! . . . En räddande engel! . . . Skål!“

Landtjunkaren drack återigen Petersburgskan till, icke heller förglömmande de öfriga qvinliga innevånarne i byggnaden på udden.

Styrmannen reste ut. Derförinnan fick han veta, att hans syster var hemligen förlofvad med vännen landtjunkaren.

Denne hade ej ännu för sin far omnämnt, att han önskade gifva sig med styrman Ståhls syster. Han visste, att den gamle tvärviggen alldeles afgjordt skulle sätta sig emot partiet, då gubben helst såg, att sonen valde en af kusinerna till ledsagarinna. Det var därför svårt för den unge mannen att komma fram med hjerteangelägenheten, och han uppskjöt dag ifrån dag dermed.

Sommaren gick. Possessionaten, som kunde räkna på ett i alla afseenden godt skörderesultat, var nöjd och fryntlig. Han opponerade sig mindre ofta än vanligt. Ja, han var blid som solen mot sin förstfödde, den unge landtjunkaren.

Denne passade äfven på, så länge detta solskenslynne var rådande hos den gamle. Han berättade en dag, att han beslutit blifva allvarlig och stadig.

„Ja, inte är det för tidigt, kära du“, sade gubben med en glad min.

„Jag har tänkt som så, att man allra bäst trifs i hemmet, om man der eger en hustru?“

„Hvaba! Hustru? . . . Du, pojke?“

Oppositionslustan inställde sig åter hos possessionaten.

„Ja, det blir väl en gång tid för mig att uppträda som gift karl också! . . . Pappa gifte ju sig också vid tjugugåtta års ålder“.

„Det är inte sant, pojke! Jag var tjugugåtta och ett halft år! . . . . Håll dig vackert till sanningen bara!“

„Nå-ja, jag hinner väl också bli ett halft år äldre till dess“.

„Det är så, det är så! . . . Ja-ha; och du skall således bli en äkta man, du? Nå, kanske det inte är så tokigt, när allt kommer omkring!“ sade gubben, som blifvit något medgörlig af sig . . . „Nå, pojke, hvilkendera af dina kusiner är det, som du kastat ögonen på? Är det Linda, hon som spelar klavér så dugtigt, eller är det Selma, hon som kan alla möjliga språk? . . . Nå-ja, präktiga flickor ä' de båda två, och pengar ha de med, det har jag bäst reda på, som är deras förmyndare!“

„Hm . . . Jag bestrider inte att Linda spelar *dugtigt* klavér . . . det gör hon nog, det skall Gud veta! . . . och att Selma är språklärd, kan väl också vara möjligt . . . Men det är inte någon af dem, jag ämnar ta till hustru!“

„Hvad vågar du säga, pojke? . . . När din egen far önskar att du tar någon af dina kusiner, så lyder du; hör du det?“

Den gamle var topprasande.

„Så-å, och hur gjorde pappa själf i tiden? . . . Pappa har nog ömtalat att pappa gifte sig emot farfars vilja. Mamma var ju bara en tjenarinna; men god som guld för det . . . Och pappa behöfde aldrig ångra sig, hvad jag tror!“

Possessionatens oppositionslusta hade lidit afbräck. Han blef tankfull, tyst och medgörlig. Och så frågade han mildt och beskedligt:

„Nå, hvem har du tänkt på?“

„Det är styrman Ståhls syster, en fattig, men väl uppfostrad flicka! . . . Vacker och glad, enkel och god! Hon tycker om mig och jag om henne!“

„Tror nog det! Tror nog det, bara du får säga det själf, ja! . . . Roligt vore ändå att få se henne“.

Och den gamle possessionaten blef sedan i tillfälle att se sin blifvande sonhustru. Han stämde, den gamle tvär-

viggen, helt och hållet till hennes fördel; och innan julen voro de unga tu ett äkta par.

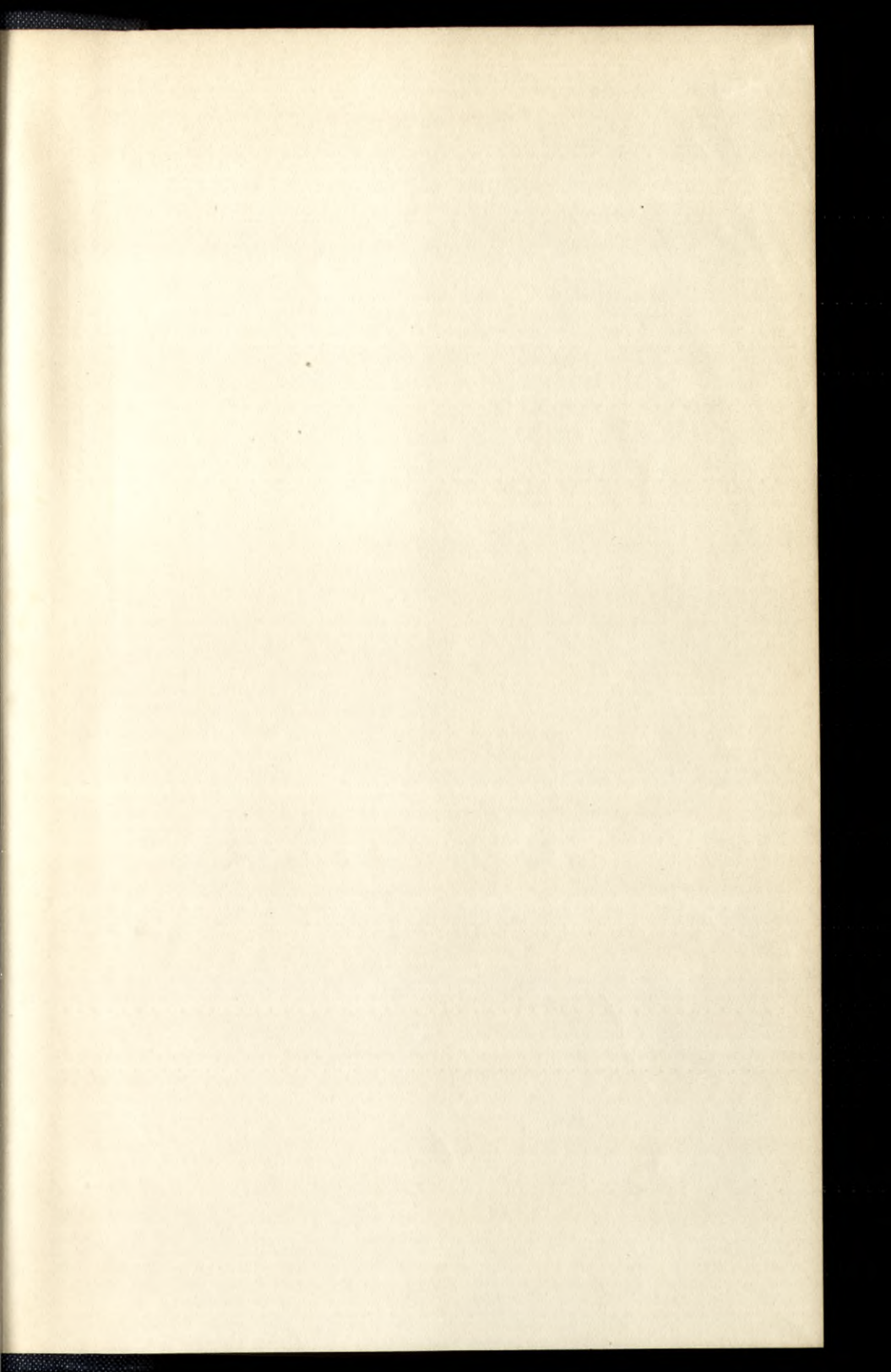
Styrmanen fick icke vara med på bröllopet. Han var då i Cadiz.

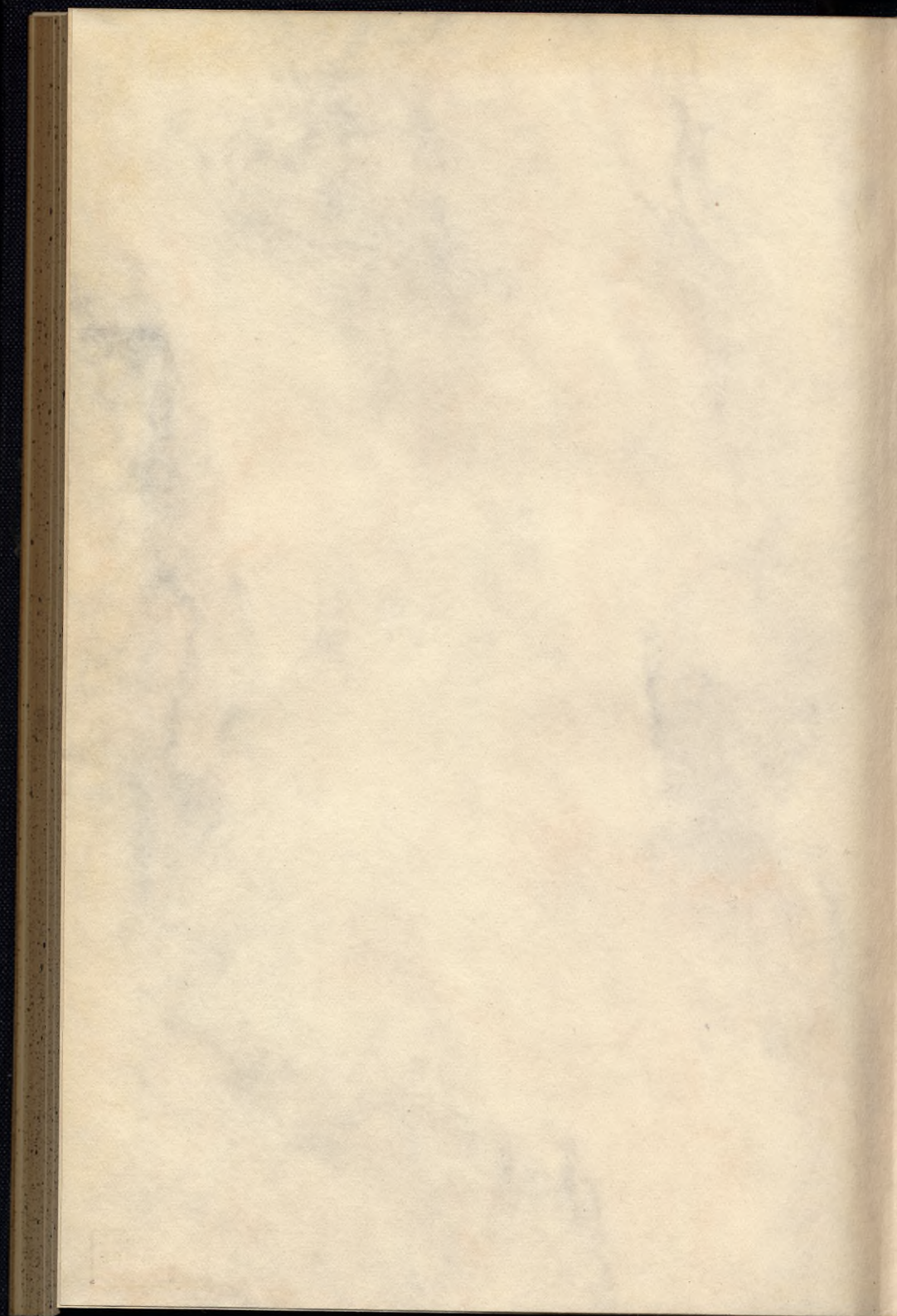
Han förblef ogift.

Då någon tillfrågade honom, huru det kom sig till att han ej sökte sig en hustru, svarade han:

„Jag har en gång varit kär i min egen syster, och nu kan jag ej mera bli det i någon annan!“

6000136589

Göteborgs universitetsbibliotek

NILS LINDE
BOKBINDARE
GÖTEBORG

